Theodor Constantin
Casa cu neguri editura
Adevărul holding
Ediție îngrijită de: Cornel Catană
Tehnoredactor: Puiu Enache
Corector: Marilena Pribu
Comandați cărțile din Colecția Adevărul: www.adevărul.ro/carte; carte@adevarul.ro;
Telefon: 021.407.76.40 / 41; Fax: 021.407.76.42
OP 33 – CP 110, sector 1, București
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CONSTANTIN, THEODOR
Casa cu neguri / Theodor Constantin. — București:
Adevărul Holding, 2008
ISBN 978-973-1848-34-1
821.135.1-31

Debutul lui Theodor Constantin de dinainte de'război, printr-un volum de versuri, apoi prin culegerea de nuvele „Vrăjitoarea", plus romanul „Casa cu neguri", anunța literaturii române, fără dubii, un excelent autor de proză fantastică din stirpea „Nopților de Sînziene" a lui Mircea Eliade sau apro- piat prozelor fantastice produse de V. Voiculescu. Apoi, autorul se mișcă și grație studiilor sale temeinice, în domeniul psihologic. Poate că aceste cunoș- tințe și calități au reușit să salveze literar și existențial, pe vremea comunis- mului, un adevărat scriitor care a reușit să evite tezismul imperativ al epo- cii „omului nou" și a „transformărilor revoluționare". El nu are un „Mitrea Cocor", precum Sadoveanu. Se pare că deliberat Theodor Constantin a ținut să rămînă constant același excelent autor de romane polițiste, de spionaj, de aventuri și de război, unde comandamentele ideologice erau mai departe. Rămîne astfel un maestru al genului polițist. Cărțile sale sînt „comestibile" și azi prin ineditul aventurilor, prin fotografierea cu minuție a Bucureștiului anilor '60, avînd calitatea de a deveni scenarii de film, în orice epocă și ori- unde în lume, fără cele mai mici retușuri.

EDITORUL

Capitolul 1

Bu mi-aș fi putut închipui că rana unei împușcături, mai mare decît o rozetă de cavalerist, poate cauza du- reri atît de insuportabile. Stăteam culcat în patul larg care, în ciuda izului de iod și de farmacie, izbutea să împrăș- tie un miros discret și plăcut de levănțică. Simțeam pe piept strînsura ca de corset prea strîmt a bandajului, iar dedesubt, ceva mai sus de mamela stîngă, adînc de tot, ascuțișul unui bisturiu care nu știu ce tot își făcea de lucru, tăind pieziș și fin, însă dureros și mai ales enervant.

Nemișcarea pe care fusesem obligat să mi-o impun, nu atît din cauza sîngelui pierdut, cît mai ales pentru a asculta de recomandarea ciudatului meu medic, îmi dădea impresia că sînt mort, un mort oarecare cules de pe stradă, pe al cărui corp un student cu mînă dibace încerca o disecție nu mai pu- țin dibace.

Asta îmi producea greață, pentru că durerii i se asocia o amintire pe care o crezusem de mult uitată. Cu ani în urmă, la terminarea liceului, pentru a încerca înfăptuirea unei dorințe ce persistase din copilărie, m-am înscris la medicină. A fi me- dic, a vindeca neputințele trupului, mi se părea ceva extraor- dinar. Chiar și acum am rămas cu meteahna unui respect, de cele mai multe ori nejustificat, față de medici.

M-am înscris deci la medicină și la început lucrurile au mers bine, pînă în ziua cînd a trebuit să cobor în sălile de disecție. Acolo mi se făcu pe dată rău și dacă n-am leșinat imediat, asta se datoră faptului că îmi fu rușine de colegii și mai ales de colegele mele care, cu toții, păreau atît de puțin impresionați, încît nu se sfiau chiar să glumească.

Mi se dădu un biceps ale cărui fibre trebuia să le des- prind.

Deși țineam pentru prima dată în mînă un bisturiu, îmi puteam da seama că-1 mînuiam destul de bine. Dar, curînd, după cîteva tăieturi sigure, nu am mai putut lucra. Mi se pă- rea că nervii, pe care mă feream să-i ating, simt durerea, mi se părea că ei, dacă ar fi

putut, ar fi țipat. Mîna începuse să- mi tremure, tîmplele să-mi bată, în nări aveam miros de for- mol, în gură, gust de ulei de ricin… Și am leșinat. Consecința: m-am vindecat complet de medicină.

Acum, cînd stăm culcat în patul acela străin, amintirea, asociată cu durerea rănii, fu la fel de vie și la fel de insupor- tabilă ca și greața. Pentru ca să le alung pe amîndouă, am încercat să reconstitui întîmplarea.

Poate ar trebui să încep prin a vă descrie orașul nostru, pentru a sfîrși prin a vă vorbi de strada unde s-a încercat asasinarea mea. Știu însă că descrierile plictisesc. Ochii fug peste pagini, sărind pasajele, descriptive, în căutarea intrigii propriu-zise. Totuși, nu pot rezista ispitei de a vă spune cîte ceva despre orașul nostru.

Orașul nostru este unul de provincie, așezat pe malul Du- nării, destul de banal și de somnoros. Are salcîmi mulți, țîn- țari și mai mulți, cafenele aproape la tot pasul, cîțiva bragagii ca ultime mărturii ale unui climat cu șalvari, feregele, caice și minarete, multe prostituate și puține bordeluri, o grădină publică și, în fine, o stradă principală unde lumea iese să se plimbe la ore fixe, pentru ca să dispară tot la ore fixe.

Oamenii din orașul nostru, ceva mai deștepți decît cei din celelalte orașe de provincie din vechiul regat, sînt normali în dragoste și pentru o distanță cît de mică folosesc tramva- iul, deși orașul propriu-zis e doar ceva mai mare ca o cutie de chibrituri. Aș vrea să vă spun ceva și despre port. Cum însă portul a fost leagănul copilăriei mele, ar însemna să devin sentimental pe mai multe pagini. De aceea renunț, rezervîn- du-mi dreptul ca efuziunile mele sentimentale în legătură cu portul, să vi le ofer cu lingurița, în decursul povestirii.

S-a întîmplat într-un amurg de toamnă. Toamnele în ora- șul nostru sînt parcă mai triste decît aiurea, în ciuda oame- nilor care păstrează aceeași mină de toate zilele. Vedeți, oa- menii din orașul nostru sînt puțin blazați, deși nu prea au motive.

In amurgul acela ieșisem să mă plimb ca de obicei, ocolind

strada principală, pe străzile singuratice, arhaice. Deoarece pentru mine o stradă este frumoasă și îmi place în măsura în care casele sînt mai vechi, mai bătrînești. Pe asemenea străzi trebuie să te plimbi neapărat singur. Nu simți nevoia unei tovărășii, pentru că, de fapt, nu ești singur. Sînt alături de tine casele. Casele te acceptă sau te refuză, ca și oamenii. Singura deosebire e că pe oameni îi iubești sau îi urăști, pe cînd casele te înduioșează numai.

Strada pe care ieșisem să mă plimb are un nume curios. Se numește Strada Fregatei și cred că e cea mai frumoasă din oraș. Pe nici o alta n-ai să întîlnești atîtea case somptu- oase, cu clădiri și parcuri îngrijite. Sînt, așa cum le zicem noi, „case boierești”, cu toate că nici una n-a fost și nici nu este locuită de vreun boier sadea. Însă, într-un oraș cosmo- polit ca al nostru, e explicabil de ce bogății sînt considerați neapărat boieri. Și oameni bogați, slavă Domnului, orașul nostru a avut și are destui.

Spre capătul străzii de sus, căci strada coboară și se sfîr- șește într-o altă stradă, care și ea la rîndul ei coboară în port, se află o casă care se deosebește de toate celelalte prin ținută și distincție. E înaltă, vopsită în ulei de culoare gri, are fe- restre mari de cristal, o marchiză sau verandă de sticlă cu geamuri albastre, la care suie două scări laterale de marmură albă, cu brîuri late și cu cîte un cap de leu, de asemenea din marmură.

Un grilaj scund de fier lasă vederea casei, care are în față un mic parc englezesc. Curtea, sau mai bine-zis grădina, se află înapoia clădirii și nu se vede deloc. Doar semeția unui brad se profilează pînă mult deasupra casei.

Casa asta mi-a plăcut și m-a tulburat totdeauna. Poate unde o vedeam mereu tăcută, cu storurile lăsate, misterioasă în măsura în care părea și tristă. Ceea ce mă intriga îndeosebi era faptul că deși o știam locuită, încă nu mi se întîmplase să văd pe vreunul din cei care o locuiau, cu toate că aproape zilnic treceam prin fața ei.

De ce fel de oameni era locuită casa cu nr. 5 aveam să aflu, din întîmplare, de la grădinarul unei case de pe aceeași stra- dă, într-o zi

cînd m-am oprit să privesc printre zăbrele cum altoia un trandafir. Aflai, astfel, de existența unei doamne bătrîne, de aceea a unei fete ciudat de frumoase, care nu se vedea decît în zilele cînd pleca la vînătoare; aflai apoi de existența unui domn, bătrîn, după chip un „adevărat boier“, de aceea a unei alte fete ce semăna cu prima și, în fine, de doi servitori ursuzi, niște „lifte spurcate”.

Cum aș fi putut bănui atunci, cînd grădinarul îmi furniza aceste informații, ce rol aveam să joc, eu și locatarii casei cu nr. 5, în marea dramă regizată cu atîta măiestrie de destin?

In ziua cînd s-a încercat asasinarea mea, tocmai trecusem puțin de casa cu nr. 5, cînd deodată mă auzii strigat:

— Ei, tu!

M-am întors și, îmi amintesc, eram înciudat că cineva care nu mă cunoaște mă strigă așa, ca pe un ins oarecare, pe care vrei să-l însărcinezi cu un comision fără importanță. Ceea ce a urmat după aceea îmi e precis în memorie: întîi, a durat doar un fragment de secundă, nedumerirea că de-a lungul străzii nu văd pe nimeni; pe urmă, zgomotul slab al unei împușcături și aproape imediat o arsură nu prea dureroasă în piept. De aici înainte amintirile nu mai sînt atît de clare. Știu că m-am prăbușit și că nu mi-am pierdut cunoștința nici mai tîrziu, cînd zăceam pe caldarîm cu un glonț în piept și cu o rană la cap produsă de cădere. Nu cred să fi țipat după ajutor. Sînt sigur că n-am avut timp. Doi inși m-au ridicat pe brațe, după aparență servitori, și m-au trecut prin poarta casei cu nr. 5. Curînd după aceea mă puneau, fără prea multe menajamente, într-un pat, lăsîn- du-mă singur.

Știam că sînt rănit, nu simțeam însă nici o durere. În schimb, îmi ajungea în nări mirosul sărat de sînge, sîngele meu, și asta mă înfricoșa. Totdeauna am avut groază de sîn- ge. Copil, ori de cîte ori mă tăiam sau îmi scrijeleam genun- chii și vedeam curgînd sînge, leșinam. Cu timpul, leșinurile au dispărut, însă și acum, la cea mai mică zgîrietură care sîngerează, intru în panică.

Nu știu cît timp am rămas singur, potopit de neliniște că sîngele

curge, curge mereu și că foarte curînd nu voi mai avea deloc sînge. Știu că, în cele din urmă, ușa se deschise și că instinctiv am privit într-acolo. Deși între timp se întuneca- se, am putut vedea o mînă întinzîndu-se către comutator și în clipa următoare lumina orbitoare mă făcu să închid ochii. Cînd i-am deschis, în pragul ușii am văzut un cărucior dintre acelea folosite de paralitici sau invalizi și în el un bătrîn cu trăsături frumoase, aristocratice.

Avea un cap superb de dolicocefal, cu fruntea înaltă, cu luciri albastre în ochii care priveau prietenos, însă cu nu știu ce superioritate reținută și șireată. Cred că ceea ce mărea farmecul acestui bătrîn frumos era părul alb care, în ciu- da vîrstei, se păstra uimitor de bogat, cu valuri multe, ca o coroană de argint. De acolo, de lîngă ușă, bătrînul se uită la mine cîtva timp, parcă cercetîndu-mă, pe urmă, mișcînd maneta înainte și înapoi, își dirijă căruciorul către pat, zîm- bindu-mi. Zîmbetul îi era, ca și privirea, la fel de distantă, de șireată.

— Mi se pare că ai fost împușcat. Ia să vedem și noi!

Modul ăsta de prezentare, familiar, profesional aș putea spune, îmi displăcu. Dar mai mult îmi displăcu vocea bătrî- nului. Vocea oamenilor exercită asupra mea o adevărată obse- sie. Simpatia și antipatia pe care le simt față de ei e în funcție de vocea lor. Toți prietenii, toate femeile pe care le-am iubit, sau numai au trecut prin viața mea, au avut voci frumoase. Evident, nu mă refer la vocea cantabilă, ci la vorbirea propriu-zisă. Un om cu o voce frumoasă are și un fizic plăcut. Am verificat asta în nouăzeci de cazuri dintr-o sută.

Bătrînul din cărucior făcea parte din excepții. Vocea îi era antipatică în măsura în care fizicul te fermeca. Ascultîndu-1, îmi spuneam că n-aș putea avea încredere niciodată într-un astfel de om.

— Mi se pare că ar trebui să vă grăbiți să aduceți un medic, vorbii înciudat, dacă m-ați luat sub acoperișul dumneavoas- tră. Cred că am pierdut destul sînge.

Il auzii chicotind o clipă, apoi mi se adresă:

— Un medic? Cred că nu e nevoie. Ne pricepem și noi la lecuit un fleac de rană.

L-am privit, mărturisesc, cu dispreț, în timp ce gîndul în- treba: cum dracu′ își închipuie paraliticul acesta că m-ar pu- tea ajuta de acolo, din cărucior? Glonțul era doar în mine, sim- țeam cum se adîncește cu fiecare clipă trecută. Era neapărată nevoie să fie extras și încă urgent.

Nu mică îmi fu surprinderea cînd îl văzui, o clipă mai apoi, ridicîndu-se fără nici un fel de efort din cărucior și venind pînă lîngă mine, în mînă cu o adevărată trusă de medic.

— Hei, hei, nu mă privi așa, se răsti la mine, în timp ce-și deșerta trusa pe o măsuță pe care o trăsese aproa- pe de căpătîiul meu. Pe urmă, domolindu-se, adăugă: In fond, se explică privirea dumitale. Te miri că un om cu picioarele sănătoase se plimbă într-o trăsurică pe care n-o folosesc decît infirmii. Ei bine, află că fac asta ca să mă obișnuiesc. Căci începînd de azi, exact peste unsprezece luni, nu voi mai putea părăsi această trăsurică. Te rog să mă crezi, tinere. E o tradiție, un blestem dacă vrei, ca pe descendenții direcți din familia noastră, la vîrsta de șai- zeci și trei de ani, paralizia să-i transforme în cadavre vii. La fel s-a întîmplat tatălui meu, bunicului și așa mai de- parte. Închipuie-ți, să stai toată ziua prăbușit în așternut, să-i vezi pe alții mișcîndu-se, să auzi pașii trecătorilor de pe stradă și totuși să nu te poți mî*șca. Buah, nu prea e plăcut, nu-i așa?

— Da, într-adevăr, îngăimai, deloc convins de profeția bă- trînului. Acum însă mă preocupă mai mult rana mea. Cred și te rog chiar, să te grăbești puțin, în cazul cînd poți face ceva pentru mine. Îmi simt arterele supte.

— Ah și uitasem! Iartă-mă. Încep îndată. De altminteri, nu trebuie să te neliniștești. Dacă nu ți-ai pierdut pînă acum cunoștința, dacă mai poți vorbi, înseamnă că nu e ni- mic grav.

Calmul lui mă exaspera; Aveam impresia că dinadins își tot

aranja instrumentele pe măsuță, ca să cîștige timp. Puțin îi păsa că sîngele meu continua să curgă. Dacă nu aș fi avut nevoie de el, i-aș fi aruncat în cap veioza de lîngă mine. El păru că îmi ghicește gîndurile, căci în sfîrșit se decise să-mi taie cămașa, scoarță, la piept de sînge.

— Te impresionează cîteva picături de sînge, tinere? Dacă ai fi văzut cît sînge am văzut eu!

Și schiță un gest vag cu mîna, gest care nu sublinia deloc cele spuse, ci, parcă, dimpotrivă.

— Bătrînul ăsta trișează, îmi spusei în gînd, însă dracu' știe în ce scop.

Nu avui însă timp să formulez ipoteze. Ușa se deschise și în pragul ei apăru o femeie înveșmîntată bizar. Spun bizar pentru că mi se întîmpla pentru prima dată să văd o femeie înveșmîntată cu un chimonou din catifea. Un chi- monou din mătase e ceva destul de comun. Însă unul din catifea, trebuie să recunoașteți și dumneavoastră, că e pu- țin cam bizar.

Veșmîntul era lung pînă în pămînt, cu falduri mul- te și largi, mîneci de asemenea largi. Culoarea lui era vișinie, însă un vișiniu cu reflexe argintii. Cît privește persoana care îl arbora, pot afirma fără exagerare că era uimitor de frumoasă. Ten alb, alb, păr negru, bogat, adus mult deasupra frunții înalte și inteligente. Era înaltă, cu mijloc subțire și șolduri pe care veșmîntul vișiniu le arcuia perfect.

Se opri lîngă ușă, cu mîinile la spate și de acolo privi cîtva timp pe deasupra capului meu un punct fix, undeva pe perete, poate o floare a tapetului.

— Ai, într-adevăr, nevoie de mine?, îl întrebă pe bătrîn fără să-și mute privirea de pe perete.

Pe mine încă nu mă privea și părea că nici nu avea de gînd s-o facă. Umila mea persoană, aventura prin care trecusem, n-o interesau probabil deloc.

— Să mă asiști, Dromy!, o lămuri bătrînul. Singur nu pot.

Dromy încruntă sprîncenele, pe urmă se apropie de pat,

legănîndu-și șoldurile în inelări de șarpe leneș. Și, puțin mai apoi, bătrînul, asistat de această ciudată Dromy, se puse pe lucru. N-am putut urmări dificila operație de extracție a glon- țului. Leșinai.

Capitolul 2

Cînd mi-am revenit, trecuseră cîteva ore. Noaptea era în crug. În cameră nu lumina decît veioza cu desene japoneze. Eram singur, nimeni nu veghea la căpătîiul meu. Un tic-tac de ceasornic se auzea din camera vecină. De- odată cu mine se trezise parcă și durerea. Rana durea îngro- zitor. Pentru ca să uit de ea, încercai să reconstitui întîmplă- rile. Nu izbutii. Mai precis, nu izbutii să reconstitui decît cele întîmplate mai înainte de clipa cînd trăsurică de paralitic apăruse în pragul ușii. Pentru rest, nu găseam decît imagini disparate. Imaginea bătrînului medic, a Dromyei. Imaginea ei îmi apărea uimitor de vie, ca și cînd s-ar fi găsit încă în pragul ușii, privind enigmatic tapetul. Fără voie mă întorsei să privesc locul unde, cîteva ore mai înainte, priviseră ochii ei. Și, îmi amintesc precis, în primul moment, dînd cu ochii de fotografie, n-am fost decît surprins. Pe urmă însă, deodată, îmi fu teamă. O teamă pe care aș putea-o numi, fără exagera- re, superstițioasă.

Mărturisesc, sînt superstițios în măsura în care sînt și fricos. Frica mea însă e și ea de natură superstițioasă. Mi-e frică de supranatural, de fantastic.

într-o vară m-am aciuat într-un sat de munte. Pădurea începea chiar din spatele casei unde poposisem. O pădure imensă, un adevărat codru. Ziua hoinăream pe potecile și hățișurile ei neînarmat, deși știam că risc să dau ochii cu vre- un mistreț sau cu vreo altă dihanie. Alteori adormeam la ră- dăcina vreunui gorun uriaș, fără teamă de șerpii veninoși care nu erau deloc rari. Venea apoi noaptea. Noaptea rămîneam în cerdac pînă tîrziu, întins în șezlong. Satul, oamenii și cîinii dormeau de mult, tăcerea își încerca îndemînarea torcînd la furcile gospodinelor, uitate pe după vetre.

Numai pădurea nu dormea. Pădurea foșnea, sfătuia tainic, mi se părea că, acolo, în pădure, se deșteptase o altă lume, misterioasă,

care se pregătea să oficieze un rit exoteric. Noapte de noapte ispita mă îndemna să mă stre- cor pînă în inima pădurii ca să-i fur tainele. Insă o teamă superstițioasă mă oprea, deși, rațional, eram convins că în pădure nu se întîmplă nimic supranatural. Și rămîneam lungit în șezlong pînă cînd somnul își aducea aminte de mine și venea să-mi închidă pleoapele. Dacă un om care are frică de supranatural, de fantastic, se poate numi laș, atunci sînt fără îndoială un laș. O altfel de teamă, însă, nu cunosc.

Teama de care am fost cuprins privind peretele unde ochii, în locul florii de tapet pe care o bănuiam, întîlniră fotografia cu rama groasă, n-o pot numi decît teamă superstițioasă.

— Ce caută fotografia mea în casa asta?

Deși veioza nu împrăștia decît o lumină difuză, totuși mă puteam recunoaște. Eram, fără îndoială, eu. Fruntea, părul cu bucle, ochii cu luminițe mîngîietoare, nasul grecesc, bărbia mică, culoarea brună a tenului—totul, totul îmi era cunoscut. Ceva totuși nu-mi recunoșteam: zîmbetul. Un zîmbet trist, crispant de trist. Zîmbetul meu e cu totul altfel. Zîmbesc rar, dar atunci cînd se întîmplă asta, zîmbetul e proaspăt, tineresc, vesel. Cu zîmbetul din fotografie nu-mi aminteam să fi zîmbit vreodată. Totuși, cel din fotografie nu putea fi un altul.

— Eu sînt, eu sînt!, repetam mereu, încercînd să mă con- ving, deși rațional eram convins că e imposibil ca să existe și altcineva care să-mi semene atît de perfect.

Teama venea însă tîrîș ca un șarpe, de-a-valma cu dure- rea chinuitoare de bisturiu neadormit, de acolo, de sub banda- jul care mi se părea că a fost strîns prea tare. Încercai să-mi mut privirea într-altă parte, dar nu izbutii. Priveam mereu fotografia și deodată avui strania iluzie că celălalt eu, cel din ramă, începe să clipească. Nu mai era un portret, ci real, aco- lo, adăugat peretelui, viu, clipind des, cu zîmbetul accentuat și mai trist pe buzele răsfrînte ușor, privindu-mă compătimi- tor, parcă bănuindu-mi dorința de a prinde tîlcul buzelor lui mute, înflorite de acel zîmbet, trist tare și

parcă tocmai de aceea enigmatic.

— Dacă cel puțin n-ar zîmbi așa. Ar fi atunci altfel, îmi spusei izbutind să mă așez mai bine între perne. Acest „altfel11 era fără conținut precis.

Dromy, Dromy!, strigai tare, stupid, ca și cînd ea, care mai înainte privise surîsul și ochii cu tîlc misterios, m-ar fi putut ajuta.

— Ssst! Taci, te rog! De ce vorbești atît de tare? Vrei să ți. Se facă rău? Nu ți-a spus unchiul Adrian că n-ai voie să vorbești? Ascultă mai bine cum foșnește bradul. E trist și poate îi e frig acolo, singur în grădină. Știi, într-o noapte am visat că bradul ăsta a fost cîndva un copil mic și blond care se numea Pui-mic. Pe vremea aceea poate bunicii noștri erau tineri.

Pui-mic era un copil cuminte și totdeauna trist. Ocolea co- piii de vîrsta lui, și-i plăcea să fie mereu singur. Stătea ore întregi cu gîndurile duse aiurea, trist. Tristețea i se citea în ochii bruni, calzi, cu gene lungi ca de fată.

— Pui-mic, de ce-ți sînt ochii atît de triști?, îl întreba ade- sea maică-sa.

— Nu știu, mamă!

Mamă-sa îl mîngîia, lăcrima și se ruga pentru Pui-mic, ca să rîdă mai des. Dar Pui-mic rămînea tot trist, parcă din zi în zi mai trist. Și așa treceau zilele. Pui-mic avea acum doispre- zece ani. Într-o zi se plimba prin grădină. Erau acolo, în gră- dină, cîțiva brazi semeți. Lui Pui-mic îi plăcea să se furișeze sub umbra lor, să se întindă pe iarba niciodată tunsă, să stea cu mîinile sub cap și să privească cerul. I se părea atunci coama înaltă a brazilor aproape tare de cerul înalt. Și el era atît de jos și atît de departe de cerul pe care brazii, în clătinarea lor semeață, îl răcoreau cu adierea lor ozonată!

Și, într-o zi:

— Doamne, aș vrea să fiu un brad înalt, mai înalt decît aceștia, ca în clătinarea frunzișului meu să-ți răcoresc cerul. Fă, Doamne, să fiu un brad!, se rugă Pui-mic.

De sus, dintre ramurile unui brad, un înger-fetiță îi auzi

rugăciunea. Ingerul-fetiță se numea Zefirel. Zefirel adună în palme rugăciunea lui Pui-mic și, zvîrrr!, zbură tocmai sus în- aintea tronului lui Dumnezeu. Ingenunche la picioarele Celui Prea înalt și-i spuse:

— Doamne, ți-am adus, aici în palme, rugăciunea lui Pui-mic. Pui-mic e un copil cuminte și tare trist. Are ochii bruni, cu gene de fată și părul castaniu, cu vălurele aidoma cu acelea de pe lacul pe care înoată lebedele îndurării Tale.

Dumnezeu zîmbi înțelegător în barbă, și-i spuse:

— Bine, Zefirel! Să fie după dorința lui Pui-mic.

Zefirel sărută dreapta lui Dumnezeu și zvîrrr! înapoi în dumbrava cu brazi. Acolo însă, în locul unde îl lăsase culcat în iarbă pe Pui-mic, Zefirel găsi un brad înalt și semeț, mai înalt și mai semeț decît toți brazii dimprejur. Bradul acela era Pui-mic. Zefirel își încetini zborul și se așeză pe una din ramurile lui.

— Te bucuri acum, Pui-mic? Ești mulțumit că Dumnezeu ți-a ascultat rugăciunea?

— Da, Zefirel! E atît de bine să fii aproape de cer și depar- te de pămînt, unde oamenii sînt atît de răi!

Trecură apoi mulți ani. Brazii ceilalți, uscați de mult, fură tăiați. Numai Pui-mic rămînea mereu verde și tînăr. Între timp muriră și părinții lui Pui-mic, de supărare și lacrimi.

Și într-o zi Zefirel stătea pe ramurile lui Pui-mic și-i poves- tea de cîte cele se întîmplă în cerul lui Dumnezeu.

— Zefirel, îi spuse Pui-mic într-un tîrziu, învață-mă și pe mine laudele pe care îngerii le înalță seara și dimineața Stăpînului Sfînt.

Zefirel, bucuroasă, îl învăță toate cîntecele care se cîntă sus, în cerul lui Dumnezeu. Și astfel, seara și dimineața, deodată cu îngerii, Pui-mic își freamătă frunzișul cîntînd și el slavă Stăpînului nevăzut.

Nicicînd nu auzisem un glas cu atîta infinitate de accente muzicale ca al aceleia care acum tăcuse, dar care vorbise în- delung de acolo, de lîngă fereastră, unde eu riu puteam privi fără un efort pe care, din cauza slăbiciunii, eram incapabil să-l fac. Acum, deși ea

tăcuse, mi se părea că încă mai continuă să vorbească. Eram ca vrăjit. Și nu știu cum aș putea descrie mai precis minutele acelea care urmară și în care timp mi se părea că basmul continuă încă.

Pentru ca să vă puteți face o idee cît mai apropiată, amin- tiți-vă de propria dumneavoastră copilărie. Copilăria e un miracol. Insă cel mai interesant, cel mai uimitor e miracolul imaginativ. Un copil vede într-un mușuroi de nisip un castel; într-un băț noduros, un cal înaripat. Se poate închipui pe sine Făt-Frumos, iar dacă are cine să-i spună povești, el vede cîm- pul cu flori multicolore stînd de vorbă cu Făt-Frumos, peștele de aur sau calul înaripat, în urechile căruia stă ascuns un adevărat arsenal de vrăjitorie. Pentru un copil nu numai că totul e posibil, dar pentru orice are o imagine.

Acum, aidoma ca în copilărie, deși basmul se sfîrșise, su- netele care continuau să-mi vibreze în urechi se schimbau în imagini, care la rîndul lor și ele erau muzicale. Vedeam și auzeam foșnetul bradului, pe Pui-mic, țîncul cu ochii mereu triști, pe Zefirel, îngerul-fetiță care aduna în palme ruga lui Pui-mic.

Și poate de aceea, abia tîrziu, mi-am dat seama că fata care povestise tăcuse de mult. Nu cred să fi fost vreodată mai deznădăjduit, neliniștit ca în clipa cînd mi-am dat sea- ma de asta.

— Doamne, numai de n-ar fi plecat!, mă rugam în gînd, tîlcuind greșit tăcerea.

— Suferi mult?

Nu i-am răspuns imediat. Mă impresionase neplăcut con- trastul straniu dintre banalitatea întrebării și tonul cu care ea fusese rostită.

— Cu un astfel de ton numai mama sau o femeie care mă iubește m-ar fi putut întreba, îmi spusei în gînd. Pe urmă, tare: Puțin. De cînd te știu aici, mă simt mult mai bine.

— Doamne, de ar fi adevărat!

— Ți se pare atît de necrezut?

— Dane, se întîmplă atît de rar să ai cuvinte frumoase pentru mine!

Dan! Cine era acest Dan cu care mă confunda fata de lîngă

fereastră, care în nici un caz nu era Dromy? Fără îndoială că cineva pe care ea îl iubea mult. Nu era greu de presupus, după tonul acela plin de grijă și spaime cu care întrebase adineauri dacă sufăr. Însă, dacă mă credea Dan, de ce nu alergase de la început la căpătîiul meu, de ce începuse prin a-mi nara o întreagă poveste cu bradul de afară și abia apoi să mă întrebe dacă mi-e rău, continuînd să rămînă departe, acolo, lîngă fereastră?

Erau întrebări, acestea și altele, la care nici măcar la una nu puteam răspunde mulțumitor. Și pe măsură ce întrebările se înmulțeau, simțeam cum neliniștea crește, se îngemănează cu teama.

— Nu sînt Dan și n-am idee cine e Dan!

Cuvintele le țipam numai în gînd. Tare, nu eram capabil să articulez nici unul. Și doar ar fi trebuit s-o scot din eroare, imediat.

— Vezi, Dane, eu am știut că ai să te întorci, n-am pierdut o clipă nădejdea. Dacă te-ai putea înțelege cu Pui-mic, el ți-ar spune cît de neclintită mi-a fost credința că într-o zi vei re- veni. Nu-ți cer să-mi spui de ce ai plecat, nici împrejurarea în care ai fost rănit. Tu ai avut doar întotdeauna tainele tale, la care nu m-ai făcut părtașă. Nu-ți cer nici acum. Tu te-ai întors și sînt fericită. Asta îmi ajunge.

Cît privește rana, unchiul Adrian spune că în cîteva zile te va pune pe picioare. Dane, Dane, dacă n-aș fi nădăjduit tot timpul că te vei reîntoarce, aș fi murit pînă acum.

— Taci!, nu trebuie să vorbești așa, mă înspăimînți.

Oricît s-ar părea de curios, de necrezut, eram înspăimîn- tat. N-o văzusem încă, o auzisem doar vorbind, însă gîndul că ar fi putut muri din cauza acelui Dan și eu, astfel, n-aș fi avut posibilitatea să o cunosc, să o aud vorbind, îmi invadase sufletul de teamă.

— — Dane, Dane, sînt atît de fericită în noaptea asta! Pen- tru că ești aici, pentru că-mi vorbești astfel. Căci, mai înainte se întîmpla atît de rar să ai cuvinte frumoase pentru mine, repetă ea din nou mustrarea.

— Nu se poate, nu-i adevărat!, protestai, pentru că mi se părea

imposibil ca acel cineva, în speță Dan, să aibă o sensibi- litate atît de tocită încît să se poarte urît cu ea.

— Dane, eu știu că tu ești bun, în ceea ce ești tu. Cîteodată însă, un duh rău pune parcă stăpînire pe tine. Atunci nu mai ești tu. Ești atunci un alt Dan, de care mi-e teamă, tare tea- mă. Dane, Dane, de ce trebuie să existe negură în dragostea noastră? Eu te iubesc, Dane, fără neguri. Dragostea mea e luminoasă pentru că tu, Dan cel bun, o luminezi. Oare nu poți alunga negura atunci cînd simți că ți se furișează în suflet? Nu-i e frig sufletului tău învăluit în ea? Dane… Dănel! E atît de mult timp de cînd nu ți-am mai spus Dănel.

O văzui desprinzîndu-se din întunericul de aproape, apro- piindu-se parcă sfioasă de căpătîiul meu. În prima clipă am crezut din nou că e Dromy. Semăna uimitor cu ea. Ceva însă o deosebea. Dromy era numai frumoasă. O frumusețe cu in- cantații pentru ochi și cu învolburări în sînge. Această altă Dromy era în primul rînd a sufletului și abia pe urmă a căr- nii. Era în frumusețea ei ceva ce te făcea să te gîndești pe dată că poți fi mai bun, că pentru ea trebuie să fii neapărat mai bun, mai duios, mai atent, să-i fii mereu în preajmă, spri- jin cald și nădejde.

Am simțit toate acestea cît a durat drumul ei sfios pînă la căpătîiul meu. Cînd fu lîngă mine îngenunche și-și culcă obrazul în palma mea incendiată de febră.

— Dan!… Dănel!… Dragul meu, Dănel! Palma mi se umezi de lacrimi. Plîngea. Deși bănuiam că nu sînt decît lacrimi de bucurie, gîndul că ea plînge mă deznădăjduia. Uitai de rana din piept, uitai cine sînt. Îmi răsucii trupul și prinzînd-o cu brațul sănătos pe după mijloc, o adusei aproape, cu capul pe perna mea.

— Taci, te rog, taci! Aș muri, numai să nu plîngi.

Și fiindcă plînsul nu se molcomea, începui să-i vorbesc. I-am vorbit mult, fără să caut cuvintele, simțind că ele vin singure de undeva, din tainițe nebănuite, că numai ele pot molcomi plînsul abia auzit. Uitasem că mă substituiam alt- cuiva, nu mă gîndeam ce consecințe putea avea această sub- stituire, uitasem că acele cuvinte

de descîntec numai Dan cel adevărat avea dreptul să le rostească. În clipa aceea atît îmi era prezent în conștiință: că ea plînge și că eu nu puteam îndura plînsul acela.

Tîrziu, cînd am tăcut, plînsul contenise. Am privit ală- turi. Lumina veiozei punea reflexe de porfir pe chipul palid și plîns.

Adormise. Curînd am adormit și eu.

Capitolul 3

Cînd am deschis ochii, dimineața, cu șorț de slujnică dinainte, intra pe fereastră. Ochii, abia deschiși, în- tîlniră fotografia din perete și întîmplările din ajun, încet, încet, începură să se așeze într-o ordine aproximativ cronologică. Toate, absolut toate, mi se păreau stranii. Dromy, Doctorul, încercarea de asasinat, cealaltă Dromy. Mai ales aceasta din urmă mi se părea stranie. Nu-mi puteam explica defel cum de mă crezuse tot timpul Dan.

Evident, confuzia era posibilă numai în primele clipe, dato- rită perfectei asemănări. În privința asta îmi vorbea destul de elocvent fotografia din perete. Dar chiar și acolo un amănunt trăda deosebirea: zîmbetul.

… Și dacă eu, care nu-1 văzusem niciodată pe Dan, putu- sem sesiza deosebirea, numai privind ceva mai atent fotogra- fia, cu atît mai mult ar fi trebuit să-și dea ea seama că, deși îi semănăm lui Dan, eram totuși un altul. De altfel, mă auzise vorbind, îmi putuse sesiza felul de a fi, comportamentul. Că în toate acestea aș fi putut fi identic lui Dan, mi se părea de necrezut. Și apoi, cum rămînea cu instinctul ei de femeie care iubește? Cum de nu dăduse el alarma?

Căutai o explicație, însă ea întîrzia să se lămurească. În schimb, ochii întîlniră din nou fotografia din perete. Dan de acolo continua să surîdă trist și să-mi vorbească mereu cu tîlcul misterios al ochilor lui bruni. Era atît de elocventă privirea lui și totuși atît de neînțeleasă!… Asta mă înfuria. Urînd fotografia și neputincios de a mă smulge așternutului, mă apropiam numai cu gîndul de ea, o smulgeam din locul ei și o aruncam departe, pe covor.

Mistificarea nu dură decît o clipă. Dan, cel din fotografie,

continua să surîdă și să-mi vorbească mereu cu tîlcul de ne- înțeles al ochilor lui… Și furia împotriva fotografiei creștea cu fiecare minut trecut.

In cele din urmă n-am mai putut suporta. Făcînd un efort, care parcă răsuci pumnale prin toți mușchii, mă putui ridica în genunchi în pat, apoi pe picioare. O smulsei din cui, o aruncai departe pe covor, apoi mă prăbușii în așternut, sfîrtecat, din nou, de dureri atroce. Pe urmă nu mai știu ce-a fost cu mine.

Cred că leșinului i-a urmat un somn binefăcător. Cît timp a durat însă somnul acela nu știu. Păstrez doar cîteva remi- niscențe din clipa de oscilare între somn și trezire: două voci care dialogau, una gravă, de bariton, care parcă nu-mi era străină, alta mică, simpatică, de femeie. Prima era reținută, cu accente ironice, cealaltă neliniștită, aș putea spune îngri- jorată.

Ce anume forma subiectul acelei discuții nu-mi ajungea în conștiință. Înregistram, pasiv, doar sunetele, scrise pe un por- tativ cu game diferite. Din cînd în cînd, o altă voce de feme- ie, de asemenea vag cunoscută, intervenea monosilabic. Un lătrat de cîine, îndepărtat și, continuu, un răpăit monoton, neprecis.

Tîrziu și cu încetul, trezirea veni pe deplin. Am deschis ochii, grei încă de somn. În picioare, lîngă pat, cealaltă Dromy tocmai se pregătea să-mi aranjeze pernele. I-am luat mîna, instinctiv, să i-o mîngîi. Mîna se desprinse dintr-a mea, par- că înciudată. Gestul ăsta îmi ajută să observ că nu era cealal- tă Dromy, ci Dromy cea înveșmîntată în ajun cu chimonoul vișiniu. Și tot acum observai că nu era numai ea în cameră. Mai era Doctorul, în căruciorul lui de paralitic, care, în clipa aceea, tocmai era preocupat de forma și compoziția unui fur- sec pe care-1 ținea în mînă. Mai departe, pe canapea, o doamnă cu părul alb de tot, ca și al Doctorului. Era atîta maiestate în făptura ei, încît părea o regină în intimitate.

Cînd îmi oprii ochii asupra ei, îmi zîmbi și-mi spuse cu o voce care îmi amintea, vag, vocea celeilalte Dromy, acum absentă:

— Te simți mai bine, nu-i așa?

— Da, doamnă, mult mai bine!

Tăcui, oarecum intimidat, neştiind ce-aş putea spune, ne- ştiind dacă trebuie să-i mulţumesc pentru ospitalitate. Doc- torul ridică privirea de pe fursecul în formă de pară şi, zîm- bindu-mi cu zîmbetul acela care trăda o ironie reţinută, îmi spuse:

— Vezi că mă pricep puţintel la vindecat împuşcături? In- tr-o săptămînă, două, vei putea părăsi patul. De altminteri, meritul meu e secundar. Toate laudele se cuvin constituţiei dumitale, care s-a dovedit îndrăcit de rezistentă.

Tăcu. Tăceam şi eu, neştiind ce aş fi putut spune ca să întreţin o conversaţie, fie aceea începută de Doctor, fie alta. De altfel, eram puţin intrigat. Mă intriga faptul că în afară de vagul interes pe care îl manifestase mai adineauri doamna cu părul alb, nici o altă întrebare nu-mi mai fusese pusă în legătură cu împuşcătura din stradă. Dar ceea ce mi se pă- rea într-adevăr de neînţeles era faptul că eu însumi evitam să aduc vorba despre asta, din teama de a nu comite o gafă. De ce numaidecît *gafă,* habar nu aveam.

în cele din urmă tot Doctorul fu acela care puse capăt tă- cerii:

— … Şi cum vă spuneam, începu el, nu încape îndoială că acest ataşat de presă de care vorbeşte telegrama Reuter nu e altul decît extraordinarul Dominic Adoc, omul cu o mie de profesii. Dar să vedeţi cum l-am cunoscut pe acest om, cu ade- vărat extraordinar:

Acum vreo treizeci şi ceva de ani în urmă, tocmai deschi- sesem un cabinet medical clandestin, într-un cartier din New York, cu renume nu tocmai strălucit. Clientela mea, modes- tă, era mai toată deocheată. Într-o noapte mă deşteptă sone- ria, care suna, suna mereu. A trebuit să mă scol. Era, mi se pare, ora unu după miezul nopţii. Am făcut lumină în hol, am descuiat şi am deschis larg uşa. În clipa aceea un om, care probabil stătuse pînă atunci cu amîndouă mîinile sprijinit de mînerul uşii, se prăbuşi înainte, cu faţa în jos. În primul moment am crezut că am de-a-face cu un beţiv. Dar cînd mă plecai să-l ridic, observai că bănuitul beţiv purta în spate două pumnale înfipte pînă în plăsele.

Cu două pumnale înfipte în spate și mai ales în regiuni extrem de periculoase, să poți merge pînă la cel mai apropiat medic, să urci două etaje și să suni cinci minute, pentru ca abia după ce ți se deschide să te prăbușești, mi se părea o performanță extraordinară, iar acela care fusese capabil s-o realizeze trebuie că avea o vitalitate de taur.

Ei bine, omul ăsta, cu o atît de extraordinară vitalitate, nu era altul decît Dominic Adoc, proaspăt numitul atașat de presă. Interesant, nu?, îmi ceru Doctorul părerea, privindu- mă cercetător.

— Foarte interesant!, replicai distrat, preocupat să ghicesc motivul pentru care el ținea să mă facă să cred că și mai îna- inte, cît timp dormisem, subiectul discuției animate fusese tot Dominic Adoc.

Motivul însă nu se lăsă deloc dibuit.

— Ei și ți-a trebuit mult timp ca să-l pui pe picioare?, între- bă Dromy fără pic de interes.

— Aproape trei luni. Notați că în tot acest timp mi-a fost oaspete. Mă rugase să nu-1 duc la spital și nici acasă la el, pentru că, motiva el, numai la mine se găsea într-o relativă siguranță.

în ceea ce privește împrejurarea în care primise cele două lovituri de pumnal n-am putut afla nimic. Dominic Adoc mi-o tăiă scurt de la început: că apelase la mine ca medic și că „via- ța lui particulară” nu mă privea deloc. În ziua cînd, vindecat, a trebuit să plece, mi-a spus:

„Doctore, cred că nu e nevoie să-ți mulțumesc prin cuvinte că mi-ai salvat viața, tocmai cînd aveam mai multă nevoie de ea. Îmi pare însă nespus de rău că nu sînt acum în măsură să mă achit de ceea ce-ți datorez. N-am nici un ban la mine. Ai însă cuvîntul lui Dominic Adoc, că foarte curînd îți vei primi onorariul.”

Plecă apoi. Două săptămîni mai tîrziu, un individ suspect îmi înmînă plicul cu onorariul: o mie de dolari. A fost cel mai mare onorariu pe care l-am primit în cariera mea de medic.

— Și l-ai mai întîlnit vreodată?, întrebai, nu fără o oare- care

ironie, pentru că nu credeam o boabă din toată povestea.

— Da, în trei rînduri. Prima dată la Johannesburg, șase ani mai tîrziu de la întîmplarea povestită. Ne-am întîlnit față în față, în holul hotelului Picadilly. Ducea la braț o fe- meie superbă în toată accepția cuvîntului. M-a salutat surî- zînd, fără să se oprească. Un cunoscut, care era cu mine, mă întrebă de unde îl cunosc. I-am răspuns că din New York, însă m-am ferit să-i spun în ce împrejurare. Cunoscutul acela mă informă că e un tip extraordinar, bizar, care are relații cu toți oamenii de afaceri din Johannesburg și că în prezent negocia pentru o mină.

A doua zi am părăsit orașul, · așa că n-am mai avut ocazia să-l mai întîlnesc. Cîțiva ani mai tîrziu, la Bombay, l-am în- tîlnit pentru a doua oară. Extraordinarul Dominic Adoc, care la Johannesburg negocia o mină de diamante din Kimberley, aici era saxofonist într-un local de noapte de rangul întîi. L-am invitat la masa mea și el primi, după cît făcea impresie, cu destulă plăcere. Am vorbit de o mulțime de lucruri, însă nimic în legătură cu trecutul, cu avatarurile lui.

In seara următoare, revenind la același local, nu l-am mai regăsit. Un chelner mă informă, cerîndu-mi discreție, că spă- lase putina mai înainte de a fi arestat de poliție, care îl bănuia a nu fi străin de asasinarea unui prinț indian. Am aflat mult mai tîrziu și pe altă cale, că punerea sub urmărire fusese nu- mai de formă și că asasinarea prințului indian fusese pusă la cale de anumite cercuri oculte, care începuseră a fi neliniștite de activitatea suspectă a prințului.

în fine, imediat după război mi se pare că am recunoscut în musulmanul care călărea o cămilă din fruntea unei caravane, cu itinerar final la Mecca, pe același Dominic Adoc. Dar nu pot afirma cu certitudine.

Iată pe scurt ce știu despre acest ciudat și misterios perso- naj, care probabil e încă destul de tînăr de vreme ce un stat se mai folosește de el, numindu-1 atașat de presă. Hotărît, un om

extraordinar.

— Intr-adevăr, un om extraordinar!, confirmă Dromy, ducîndu-se la fereastră să privească ploaia de afară.

In clipa aceea ușa se deschise și în pragul ei apăru cealaltă Dromy. Era îmbrăcată cu o manta de ploaie, capul îi era des- coperit și pe brațe aducea crizanteme. Ploaia îi udase părul, răsfirîndu-i șuvițele. Se oprise în prag, căutîndu-mă cu ochii. Și cum sta acolo, în prag, cu revărsarea aceea albă de flori pe brațe, cu părul ud, cu mantaua strălucind și pantofii plini de noroi, părea că e însăși toamna.

— Lidi, ai umblat prin ploaie să răcești. Noi te credeam în camera ta, o mustră doamna cu părul alb, fără mînie, cu nu știu ce dragoste duioasă în ton.

Lidi!, îi aflasem numele. Era frumos ca și frumusețea ei tînără.

— Am cules crizanteme pentru Dan, mamă! Mamă dragă, sînt atît de veselă, atît de fericită, încît mai adineauri mi-a fost teamă.

O clipă păru căzută pe gînduri, pe urmă se duse să pună florile într-o vază. O urmării cu ochii, stînjenit de privirile celorlalți, toate la fel: puțin neliniștite. Simțeam cum privirile acelea scad intensitatea bucuriei ce naviga înăuntrul meu ca o undă caldă și muzicală. Bucuria că Lidi era acolo, aproape de mine. Dar, mai aproape de împletitura nevăzută a sufletului simțeam pîlpîind, neliniștitoare, presimțirea că viața Lidei fusese pînă atunci tare nefericită. Și doream ca zîmbetul ce îi lumina acum chipul, ca o umbră de aur, să nu dispară nici- odată.

— Lidi!, strigai încet, fără să fiu conștient de tîlcul che- mării.

Lidi veni, își trase un scaun aproape și, ca și în noaptea ce trecuse, își culcă ușurel capul pe perna mea.

— Dănel, Dănel, niciodată nu m-am simțit atît de aproape de sufletul tău. Altădată te căutam și tu fugeai de mine, mă lăsai singură. Mă cuprindea frica și în gînd începeam să mă rog să mă iei cu tine. Tu însă nu mă auzeai, nu voiai să mă auzi. Dănel, Dănel, să nu mă mai lași niciodată singură, să nu te mai ascunzi. A fost ca un

vis urît care a trecut. Dar dacă îl mai visez o dată, Dănel, voi muri.

— Taci, Lidi! Cum poți vorbi așa?

Lidi se ghemui mai aproape, mîngîindu-mi fruntea.

Uitasem că nu sînt Dan, că mă substituiam altcuiva pe care nu-1 cunoșteam decît din fotografia pe care, în timpul leșinului meu, cineva o agățase din nou la locul ei. Lidi, cu fru- musețea ei, cu susurul armonios al glasului ei, țesuse o vrajă în care eu mă prinsesem ca un fluture într-o plasă de aur. Și acum, *Dan, Dănel* mi se păreau nume cu care Lidei îi plăcea să mă mîngîie.

Trăiam vraja, mă bucuram de ea, dar n-o raționam. Con- știentul era parcă un bolid de lumină: Lidi. Pe urmă, de jur- împrejur, penumbre, apoi umbre și în fine întuneric deplin. Uitasem pînă și de prezența celorlalți. Mai înainte, cît timp Doctorul povestise avatarurile lui Dominic Adoc, încercasem să fac puțină ordine sub frunte. Uitai însă, fără să fi izbutit mare lucru, în clipa cînd Lidi apăru în prag cu crizantemele pe brațe. A doua încercare o făcui acum cînd, fără voie, întîl- nii privirea Dromyei. Dromy privea în mine cu ochi mari și parcă stranii, așa cum nu-i mai văzusem. Nu știu dacă acel straniu mă neliniști. Știu doar că, imediat, am simțit nevoia să privesc fotografia de pe perete. Privind-o, mi se păru că în- tre straniul din privirile Dromyei și tristețea din ochii lui Dan exista o identitate perfectă. Mi se păru că ochii amîndurora destăinuiesc aceeași taină și că ar fi fost suficient să înțeleg una din ele, pentru ca să mi se lămurească și cealaltă. Zadar- nic însă. Amîndouă îmi erau la fel de puțin sesizabile.

— Mamă, e într-adevăr toamnă afară?, întrebă Lidi abia auzit.

— O toamnă frumoasă, Lidi! Numai azi e urît, cu ploaia asta care nu mai contenește.

— Sînt atît de fericită, mamă, de parcă afară n-ar fi toam- nă! Mai înainte am fost tristă, pentru că toamna asta mi se părea o prietenă care se resemnează să moară. De fapt, orice toamnă seamănă cu asfințitul din destinul fiecărui om. Dar, Dane, nu-i așa că în destinul nostru abia începe primăvara?

— Da, Lidi! Și tu nu trebuie să fii tristă. Aș vrea să te văd mereu veselă, ca adineauri, aș vrea să-ți văd mereu zîmbetul. Cînd tu zîmbești, Lidi, parcă îmi alinți sufletul.

— Dane, niciodată nu mi-ai vorbit așa. Niciodată nu te-am simțit, în ceea ce ești tu cu adevărat și așa cum te ascund în suflet, ca astăzi. Tăcu, mîngîindu-mi obrajii. Pe urmă, imedi- at, în alt șir de idei: Adineauri, în grădină, l-am văzut pe Niels Holgerson. Călătorea spre alte meleaguri, călare pe spinarea bătrînei lui gîște sălbatice. Bietul Niels era ud, zgribulit de frig și tare trist. I-am zîmbit și i-am făcut cu mîna semn de rămas bun, pînă cînd cîrdul de gîște s-a pierdut în nori.

Dromy, tu l-ai văzut vreodată pe Niels Holgerson?

— Nu!, răspunse Dromy, smulgîndu-se din gînduri, ca dintr-o mlaștină.

— Păcat!, exclamă Lidi dezamăgită și tristă, atît de deza- măgită și de tristă încît îmi fu ciudă că Dromy n-o mințise că-1 văzuse pe Niels Holgerson. Lidi, după o clipă, se însufleți din nou: Eu îl văd aproape în fiecare an. E atît de mic, bietul Niels! Știi cît de mic, Dane? Uite, cît degetul ăsta al meu. Și îmi arătă degetul ei cel mic. Dar tu, Dane, l-ai văzut vreodată?

— Desigur, desigur!, întării convins că-1 văzusem, fiindcă, de fapt, în clipa aceea îl vedeam, mic doar cît degetul cel mic de la mîna Lidei.

Vedeam chiar mai mult. O vedeam pe Lidi cu capul gol în ploaie, cu crizantemele pe braț, privind după cîrdul de gîște sălbatice și făcînd semn de rămas bun prichindelului de pe spinarea bătrînei gîște.

Furat de imaginile acestea, nici nu observai cînd mama Lidei părăsi camera. Dromy continua să privească ploaia de afară, iar Doctorul, care între timp terminase de studiat ulti- mul fursec din farfurioară, își dirijase căruciorul într-un un- gher și acum părea că ațipise.

Lidi, lîngă mine, îmi răsfira părul și tăcea. Mai tîrziu am

întrebat-o:

— La ce te gîndești, Lidi?

— Dane, sînt flămîndă, sînt însetată de tine. Te simt în carne, în sînge, în suflet și totuși nu mi-e destul. Mi se pare că ceva, care ești tot tu, îmi scapă, nu-1 știu. Dănel, eu trăiesc în umbra ta, lumea începe și se sfîrșește cu tine. Tu ești viața mea, cerul și pămîntul meu. Mă simt atît de mică lîngă tine, încît singura mea dorință, încăpățînată și mereu nouă, este ca să te simt, să mă simt pătrunsă de tine.

Un om este o infinitate de subtilități. Ei bine, vreau să mă simt pătrunsă de această infinitate de subtilități ale ființei tale. Cînd sînt lîngă tine aștept, cerșesc. Aștept și cerșesc să-mi dai ceva din tine, ceva ce pînă în clipa aceea n-am putut sesiza și care ești totuși tu, tu, care îți place să te ascunzi în crisalida de aur a vieții tale adevărate.

— Lidi, crisalida mea e transparentă, poți să vezi prin ea!, replicai ca Dan cel adevărat, însă îngrozit de gîndul la ce s-ar întîmpla dacă Lidi m-ar *vedea* în sfîrșit și ar descoperi mis- tificarea.

— Nu, Dane, nu! Niciodată nu pot ști ceva definitiv des- pre tine. Uite, pînă astăzi am crezut că-ți știu definitiv ochii. Știam formatul lor, puțin alungit, apele cuminți și brune ca întotdeauna, aripioarele genelor atunci cînd te concentrezi, lăcuirea aurie din pupile atunci cînd te bucuri, flacăra lor abia trădată atunci cînd mă mîngîi, întunecimea lor mată atunci cînd ești trist, bănuții ce-și joacă zimții atunci cînd mîngîi cîinii.

Știam toate astea și încă altele și credeam că știu totul despre ochii tăi. Acum însă mai știu și altceva despre ei. Știu că atunci cînd mă vezi tristă, ochii tăi se vaită, le e teamă. De ce, Dănel, le e teamă ochilor tăi cînd mă văd tristă?

— Nu știu, Lidi! Nu știu dacă intr-adevăr le e teamă. Nu știu dacă exprimă ei toate aceste nuanțe.

— Toate, Dănel și încă altele. Știi că ochii tăi pîrjolesc, că ard, că sînt flăcări?

— Cînd, Lidi?

— Știi tu. Atunci cînd…

Cuvîntul muri într-o rezonanță leneșă, tulburătoare.

O izbitură surdă și zgomot de sticlă spartă ne făcură pe amîndoi să privim spre fereastra unde o știam pe Dromy atentă la ploaia de afară.

— Nu știu cum am dat cu mîna și am spart sticla feres- trei, ne informă Dromy privindu-ne pe rînd și încercînd să zîmbească.

— Te-ai rănit rău?, întrebă Lidi îngrijorată.

— Puțin! Mă duc să mă spăl.

Și se îndreptă spre ușă fără să se grăbească, cu obrazul ușor contractat de durere.

— Merg să-i ajut, Dănel. Poate că s-a tăiat rău, spuse Lidi ridicîndu-se.

— Du-te, Lidi!

Accidentul Dromyei mi se păru curios și tocmai vrui să încerc să mi-1 explic, cînd zgomotul rotilelor căruciorului de paralitic îmi aminti că în camera mea de bolnav se mai găsea încă și doctorul Adrian.

Capitolul 4

Căruciorul apăru din ungherul unde stătuse ascuns în umbre, drept înaintea mea și aproape de pat. Doc- torul Adrian mă privi lung, cu o privire pe care n-o puteam defini. După graba cu care își precipitase căruciorul imediat după plecarea Lidei, puteam presupune că are să-mi spună ceva. Trecură însă cîteva minute fără ca să-mi adrese- ze vreun cuvînt și nu știu de ce avui intuiția că privirea aceea era în legătură cu accidentul Dromyei.

— Cred că și-a tăiat rău mîna în cioburi, tatonai cu pre- cauție.

— Cine, Dromy? Da, probabil. Apoi cu ezitări, de parcă i-ar fi fost rușine: Spune-mi, dumneata crezi în destin?

— Drept să-ți spun, Doctore, e o problemă pe care nu prea mi-am pus-o. Rațiunea refuză să creadă într-un asemenea fetiș.

— De ce?

— Din o mie și unu de motive. Bunăoară, dacă admiți des- tinul,

înseamnă că el este în afară și deasupra cauzalității.

— Crezi?, făcu Doctorul ironic, lăsînd să înflorească nesu- feritul lui zîmbet. Păi, să luăm un exemplu: Să zicem că unui om oarecare, care locuiește la al zecelea etaj dintr-un bloc, îi vine o dată pandalia să se îmbete acolo sus și la un moment dat să zvîrle un sifon afară pe fereastră. Bun! E ceva pînă acum care contrazice legea cauzalității? Nimic! Mai departe. Sifonul, conform legii gravitației, trebuie să cadă neapărat pe pămînt. Și cum bețivul l-a azvîrlit în stradă e normal ca el să cadă acolo. Se întîmplă însă ceva. Se întîmplă însă ca dum- neata, care treci pe stradă în clipa aceea, să-l primești în cap. Cazi și mori pe loc. O întîmplare vei spune. Faptul că dum- neata și nu altcineva primește în cap sifonul, faptul că tocmai dumneata și nu altul s-a întîmplat să treacă în clipa aceea pe acolo, ei bine, astea le numesc eu destin. Și, după cum vezi, se explică foarte bine înăuntrul cauzalității.

— Cu asta, însă, n-ai epuizat subiectul, Doctore.

— Evident, dar nici intenția mea n-a fost să mă angajez cu dumneata într-o discuție contradictorie, pe tema destinului.

— Atunci de ce m-ai întrebat de cred sau nu în destin?

— Eram curios să cunosc părerea dumitale.

Și din nou îmi zîmbi ironic.

Mă simțeam dezorientat și furios totodată. Aveam impre- sia că bătrînul maniac își bătea joc de mine. In loc să-mi ex- plice pentru care motiv el și ceilalți se făcuseră complicii mei la mistificarea Lidei, începuse o discuție stupidă despre des- tin, o lăsase baltă și acum se pregătea să plece, căci deja își pornise căruciorul către ușă.

— Pleci, Doctore?, întrebai, calm în aparență, însă cloco- tind de mînie.

— A, nu! Mă plimbam numai. Mi-au amorțit mîinile cît timp am moțăit în ungherul acela.

— Doctore, aș vrea să te întreb ceva, începui cu ezitări.

— Aha!, făcu el, luînd mîna de pe manetă. Exclamația lui îmi tăia tot cheful de a pune întrebări. Tăcui, întorcîndu-mă cu fața la

perete. Doctorul așteptă cîtva timp, pe urmă, vă- zînd că n-am de gînd să vorbesc, îmi spuse:

— Ei, parcă spuneai adineauri că vrei să mă întrebi ceva. Te-ai răzgîndit?

— Știi, Doctore, ce s-ar întîmpla dacă n-ai încerca cu tot dinadinsul să fii mereu ironic?

— Ce?

— N-ar fi atît de mare contrastul între chipul dumitale extraordinar de simpatic și glasul care enervează pur și simplu. Dumneata cred că ai izbuti să scoți din sărite pînă și pe omul cel mai calm.

— Și ce anume te-a scos din sărite, tinere? întrebă Doctorul fără să pară supărat.

— Acel „aha" cu care ai subliniat dorința mea de a-ți vorbi.

— Haide, haide, nu fi atît de susceptibil. E un obicei al meu, stupid dacă vrei, de a exclama așa ori de cîte ori mă pregătesc să ascult lucruri interesante. Te rog să crezi că nu spun asta ironic.

Părea sincer de data asta și l-am crezut. De altfel, chiar dacă m-aș fi îndoit de sinceritatea lui, tot trebuia să provoc explicația.

— Spune-mi, Doctore, nu-i așa că nici dumneata, nici mama Lidei, nici Dromy n-ați crezut o clipă că sînt acela pe care îl reprezintă fotografia asta de pe perete?

Doctoral Adrian privi cîteva minute fotografia, boțindu-și fruntea, pe urmă îmi spuse:

— Hotărît că nu!

— Eram sigur.

— Ei, nu era greu de presupus.

— Bine, dar atunci de ce o lăsați pe Lidi în eroare? De ce nu căutați s-o convingeți că între mine și Dan nu există decît o uimitoare și nenorocită asemănare? Ciudat, a trebuit să se întîmple acest stupid atentat, pentru ca să aflu că am un al- ter ego.

— La întrebarea de adineauri, se grăbi Doctorul să replice, îți răspund tot printr-o întrebare: De ce dumneata, azi-noap- te cînd a

venit să te vadă, cînd ai fost numai cu ea și cînd ai observat că te crede Dan nu i-ai spus adevărul, de ce te-ai substituit celuilalt, iar astăzi ai continuat să joci același rol?

întrebarea Doctorului mi-o pusesem eu însumi și oarecum îmi răspunsesem. Încercai deci să-l lămuresc și pe el, deși eram convins că, dacă era vorba de lămuriri, Doctorul era obli- gat înaintea mea să le dea:

— Nu știu, Doctore, dacă dumneata și ceilalți care o cu- noașteți pe Lidi de mică, vă puteți da seama de farmecul, de vraja – te rog să nu mă crezi romantic—, pe care o degajă frumusețea și, în aceeași măsură, glasul ei minunat de muzi- cal, asupra celor care o văd și o ascultă întîi.

Spun vrajă, pentru că la început și mult timp după aceea, nu știi care din sentimentele ce-ți bucură sufletul e mai puter- nic. Le simți'pe toate cu aceeași intensitate minoră. Abia mai tîrziu încep limpezimile, oarecare precizări. Uite, pot afirma cu certitudine că Lidi nu mi-e dragă. Simt mai curînd pentru ea o infinită duioșie, greu de explicat. E ceva în toată făptura ei care îți strînge sufletul în clești de duioșie. Simți, atunci, aproape ca o necesitate, dorința să o ajuți, să fii bun cu ea, te simți în stare de orice sacrificiu, numai să știi că poți contribui cu ceva la mulțumirea, la fericirea ei.

Se spune că noi, bărbații, sîntem egoiști. În mare măsură e adevărat. Însă…

— Fără îndoială că sîntem egoiști, aprobă Doctorul. De al- tfel, e explicabil. Din negura vremilor bărbatul a făcut tot ceea ce a vrut. Evident cu trudă, de foarte multe ori cu prețul vieții sale, dar a izbutit. El a creat o lume care îi aparține și care este opera lui, cu excepția vieții în general. Aceasta i-a dat si- guranța puterii și oamenii, luați întru totul sau în parte, sînt ca și statele: egoiști, în măsura în care se simt mai puternici.

— Probabil!, consimții, reluînd gîndul de mai înainte. În ceea ce mă privește, fără a mă considera, vreodată, puternic, ba, dimpotrivă, am fost întotdeauna un mare egoist. Altruis- mul l-am

considerat ca o formă deviată a egoismului, datorită educației și ambianței sociale în general. N-am încercat deci niciodată să fiu mai bun și niciodată nu i-am putut suferi pe cei care se devotează, oricare ar fi obiectul, conținutul sau ma- nifestarea devotamentului lor.

Așa am fost, așa am crezut pînă nu a intrat în viața mea Lidi. Să nu interpretezi greșit cuvintele mele. Repet, sînt si- gur că Lidi nu mi-e dragă! Simt însă că în viața mea ea în- seamnă o răscruce.

— Și eu sînt convins de asta, întări Doctorul, fără să mă privească, cu o părere de zîmbet ironic în colțul gurii:

— Mi se pare că iarăși începi să fii ironic, Doctore!, îi atră- sei atenția, înciudat.

— Ba, nicidecum! Te rog să mă crezi. Deși nouăzeci la sută din ceea ce văd și aud mi se pare vrednic de a fi persiflat, rămîn totuși cele zece procente de seriozitate. În aceste zece procente intri dumneata, intră Lidi, Dromy, eu și cumnată- mea. La dracu'! Ești de o susceptibilitate revoltătoare. Conti- nuă, te rog!

— Ceea ce-ți spun acum, Doctore, s-ar putea numi confe- siune. Și, oarecum, este. Numai că e tare încîlcită. Vezi însă, vorbindu-ți, caut în mine și încerc să-mi lămuresc ceea ce mie însumi mi-ejoarte puțin lămurit. Pentru mine, Lidi e o minu- nată enigmă. De aceea mi se pare enigmatic și ansamblul de impresii, sentimente, mai bine-zis comportamentul meu din ultimele patruzeci și opt de ore raportat, se înțelege, la Lidi.

Pînă acum, femeile le-am împărțit în două categorii dis- tincte: acelea care mi-au plăcut și acelea care m-au lăsat in- diferent. Pe acelea care mi-au plăcut cu sîngele mi le-am fă- cut amante, pe acelea care mi-au plăcut pentru inteligența, bogăția lor de spirit mi le-am făcut prietene. Pe celelalte, din cealaltă categorie, le-am ignorat pur și simplu. Lidi însă nu se integrează în nici una din aceste categorii. De ce? Pentru că pînă acum pentru nici una din femeile care au trecut prin viața mea n-am simțit duioșia de care ți-am vorbit. Și apoi nici una nu m-a făcut să mă simt mai bun, mai

înălțat în pro- priii mei ochi. Nu datorez vreunei femei nici cea mai măruntă elevație sufletească. Femeile, eram convins, nu numai că nu te înalță, dar îți refuză elevația. Am crezut și am susținut totdeauna asta.

Doctorul făcu un gest vag din cap, care nu știu dacă în- semna că mă aprobă sau nu. Pe urmă, fiindcă aproape se în- tunecase, își îndreptă căruciorul către comutator și-l răsuci. Lumina, poate pentru că afară nu se întunecase complet, păru spălăcită, bolnavă. Avea parcă și ea miros de doctorii.

Cîteva minute uitai de Doctor. Ascultai ploaia de afară, ce cădea cu o monotonie și o regularitate ce exaspera. La rîn- dul lui, Doctorul părea că și el uitase de mine. De departe, de acolo de lîngă ușă, privea bezna de afară. Și nu știu de ce, nu exista nici un motiv să cred așa, mi se păru că el privește în noapte cu aceeași încîlceală în gînduri cu care privise mai înainte și Dromy.

— Ciudată mai e și Dromy!, exclamai aproape fără voie.

Doctorul își mută ochii de pe fereastră pe mine și mă între- bă, ezitînd parcă:

— Și Lidi? Vorbeai doar de Lidi.

— Lidi! Ei bine, ți-am spus aproape totul despre Lidi. Lidi e ca o simfonie de bucurii și tristeți.

— Așa!, exclamă Doctorul, cu un fel de nedumerire care mă intrigă, pentru că din cele ce-i spusesem pînă acum ar fi trebuit să înțeleagă fără să se mai mire.

— Doctore, nu știu dacă Lidi e intr-adevăr nefericită. Eu însă așa o simt. Cred că duioșia de care ți-am vorbit se da- torează tocmai acestui presentiment că e nefericită. Nu știu cum să-mi explic, însă simt nevoia să o ajut, să fac orice numai s-o știu fericită. Eu, care nu i-am putut suferi niciodată pe cei care se devotează, cred că pentru ea m-aș putea devota. Și notează, Lidi nu mi-e dragă. Nu-i așa că-i ciudat?

— Foarte ciudat!, răspunse Doctorul, privindu-mă cu ochii în care pentru prima dată citeam o undă caldă de simpatie. Ei,

destinul, continuă el, e tare capricios. Dar dumneata nu crezi în destin. Uitasem!

— Aproape, Doctore!

— Într-o zi poate vei începe să crezi.

Dintr-o altă cameră, destul de îndepărtată, răzbiră pînă la noi cîteva acorduri de pian, apoi un cîntec adevărat. Nu-1 auzisem niciodată.

— Cine cîntă?, întrebai.

— Lidi!

— Așa! Eram aproape sigur. Dar ce cîntec e ăsta? Nu l-am auzit niciodată. Doctorul ascultă cîteva minute, apoi mă lă- muri:

— Cred că e o improvizație. Lidi, cînd e bine dispusă, improvizează. Se întîmplă însă atît de rar!

— Cum tîlcuiești improvizația asta, Doctore?

— Cenestezie!

— Oribil cuvînt! De ce nu spui că Lidi în clipa asta e mulțumită, poate fericită?

— Eh, parcă ce-i fericirea altceva decît o cenestezie a spiri- tului!, conchise Doctorul, boțindu-și buzele disprețuitor.

Abia acum îmi adusei aminte că Doctorul îmi datora un răspuns.

— Mi se pare că-mi datorezi un răspuns, încercai să-i amintesc.

Doctorul nu-mi răspunse imediat. Își făcu din nou de lucru cu maneta de metal, preocupat parcă să șteargă o pată de pe ea, care de fapt nu exista decît în închipuirea lui. Eu aștep- tam nerăbdător răspunsul, și-mi era ciudă că întîrzie atît. În sfîrșit, se hotărî să vorbească.

— Ei bine, află că dacă nici noi n-am încercat s-o facem pe Lidi să vadă eroarea, asta e din cauza faptului că nimeni din- tre noi n-a avut inima s-o vadă mai nefericită decît o știam. Exact motivul pentru care Dumneata te-ai substituit lui Dan. Și notează că, oricare ți-ar fi sentimentele pe care le nutrești pentru ea, totuși ești un străin, dumneata n-o știi fetiță, n-o știi codană, n-o știi îndrăgostită,

n-ai văzut-o și n-ai de unde să știi ce a însemnat pentru ea plecarea lui Dan. Dacă n-ar fi susținut-o credința mereu neclintită, că într-o zi el se va reîn- toarce, Lidi ar fi murit. Nu sînt fraze și nici nu exagerez.

Sînt plante care nu pot trăi în prea mult soare. De aceea se întovărășesc cu altele, care, dimpotrivă, iubesc soarele, împletindu-și rădăcinile, hrănindu-se cu ele de-a valma. Unele, flămînde de soare, celelalte, trăind în umbra primelor. Cînd cele dintîi se usucă și mor, mor și acestea, fiindcă le lipsește umbra. Fără nădejdea în reîntoarcere a lui Dan, Lidi, aseme- nea plantelor cu climat de umbră, s-ar fi uscat și ar fi murit.

— Ea singură afirmă că trăiește în umbra mea, adică a lui Dan, rectificai oarecum rușinat.

Doctorul nu băgă de seamă și continuă.

— Dar bine, bine, nu-ți poți da seama ce înțelege ea prin a trăi în umbra lui Dan. Nici eu nu înțeleg prea bine. Am putut bănui însă în clipa cînd servitorii noștri te aduceau rănit pe brațe. Știi, eu n-am auzit împușcătura. N-a auzit-o nici cum- nată-mea.

— Dar Dromy?, întrebai fără voie.

Nu știu din ce regiuni venise întrebarea pe buze. Știu însă că, întrebînd, mi se părea foarte important faptul dacă Dromy auzise sau nu împușcătura.

— Dromy? Păi, Dromy era la ea în cameră. Cred că nici ea n-a auzit. Dovadă că nici nu s-a interesat. Singura care a auzit-o a fost Lidi. Eu și cumnată-mea tocmai ne aflam în sufragerie. Mi se pare că ne certam pe chestia unui plasament de bani, asupra căruia nu cădeam deloc de acord. Deodată ușa se deschise și Lidi intră albă ca varul, tremurînd și abia pu- tînd îngăima:

— Mamă, am auzit o împușcătură în stradă. Mi se pare că a fost ucis cineva.

Și dădu fuga pe verandă. Am urmat-o amîndoi. Atunci te- am văzut pe dumneata adus pe brațe de servitorii care proba- bil că auziseră și ei împușcătura, sau poate că se întîmplase chiar în curte

și te văzuseră căzînd.

Nu știu cum te purtau ei pe brațe, căci încă de departe Lidi te-a putut vedea.

— Unchiule, mamă, e Dan!

Atît putu spune biata Lidi și leșină. Am sărit din cărucior, am ridicat-o pe brațe și am dus-o la ea în cameră. Mi-a dat mult de lucru pînă s-o fac să-și recapete cunoștința. Astfel se explică de ce a trebuit să aștepți un sfert de oră pînă să-mi fac timp și pentru dumneata.

Cînd și-a revenit abia putea vorbi. Mă mir cum n-a omo- rît-o emoția.

— Unchiule, e mort?

Ar fi trebuit s-o auzi cu ce ton întreba. Groază, deznădejde, speranță, o speranță mică înecată într-un ocean de deznădej- de. În clipa aceea am avut înaintea ochilor imaginea unei can- dele cu feștila arsă, care-și pîlpîie ultimele licăriri.

Știu, la întrebarea ei ar fi trebuit să-i răspund că rănitul nu e Dan, ci altcineva care-i seamănă numai. Evident, acesta ar fi fost răspunsul normal. Totuși i-am vorbit altfel:

— Liniștește-te, Lidi! Dan e numai ușor rănit. Într-o săptă- mînă, două îl pun pe picioare.

De ce i-am vorbit așa? De ce am amăgit-o? Nu știu. Poate că persista imaginea candelei cu feștila arsă. S-au poate că în aceeași clipă am simțit fîlfîind aproape de noi, aproape de patul Lidei, flamura misterioasă a destinului. A simțit-o și cumnată-mea. M-a privit cu ochi în care nu era nici un fel de mustrare, ci dimpotrivă, o resemnare rugătoare față de inevi- tabilul care se rostise.

— Mi se pare asta atît de straniu, atît de ireal!, murmurai abia auzit.

Doctorul tresări:

— Da, straniu! Destinul are însă cîteodată surprize atît de stranii. Dumneata însă n-ai simțit niciodată destinul aproape.

— Mi se pare că-1 simt acum, mărturisii, pentru că îl sim- țeam

chiar, aproape de patul meu.

— Am știut că-1 vei simți. A fost un presentiment.

— Ascultă, Doctore, ceva însă nu pricep. Înțeleg că atunci, văzînd-o atît de slabă și obsedat de imaginea candelei cu feș- tila consumată, n-ai avut curaj să-i spui adevărul. Cum însă de-ai putut ști că Lidi, chiar după ce mă va vedea, va continua să mă creadă Dan? Și, mai ales, cum ai știut că eu mă voi substitui celuilalt?

— Nu, n-am știut. Am afirmat eu asta? Ți-am spus doar că m-am simțit instrumentul destinului numai în clipa cînd i-am promis că-1 voi salva pe Dan. Nu m-am gîndit o clipă măcar, că mai tîrziu Lidi nu va observa singură eroarea, sau că dumneata nu vei distruge mitul.

Adevărul, însă, trebuia să-l afle singură, nu prin mine. Sînt medic, după cum știi. In viața mea am văzut multe ca- zuri interesante. Au fost unele în care o anumită injecție, pen- tru pacientul pe care nimic nu-1 mai putea salva, ar fi însem- nat o binefacere. L-ar fi scutit de suferințe inutile și groaznice. Ei bine, niciodată, dar absolut niciodată, nici cînd mi-a fost cerută de cei ce sufereau, n-am fost în stare s-o administrez. N-am avut niciodată tăria să le grăbesc sfîrșitul, deși știam că pentru ei ar fi însemnat o ușurare. Și notează, aceia îmi erau străini, pe cînd Lidi mi-e nepoată și mi-e dragă cum nu cred să-mi fi fost chiar dacă mi-ar fi fost copilă. E groaznic să ucizi pe cineva, chiar pentru a-1 salva. În cazul Lidei, dacă tre- buia neapărat să se stingă candela, n-avea decît să se stingă singură, nu suflînd eu în ea.

— … Și candela nu s-a stins. Eu am devenit Dan. Cum a fost posibilă această automistificare la Lidi?

— Nu știu! E de necrezut. Aproape nu-mi explic.

— Ce înseamnă acest „aproape“, Doctore? Probabil că ceva tot îți explici, insistai, nerăbdător să aud explicația.

— Nu știu cum să te fac să înțelegi, mai ales că explicația mea nu e perfect științifică. Eu cred că viața încetează a fi atunci cînd seacă popriile-i izvoare, cînd se atrofiază propria ei voință de a fi.

Lidi însă e tînără, viața ei e ca un gheizer cu țîșniri puter- nice. De altfel, ca orice viață la douăzeci de ani. Viața la două- zeci de ani înseamnă plenitudinea voinței ei de a fi. Lidi a tră- it, după plecarea lui Dan, numai datorită credinței neclintite că el va reveni. Și iată, într-o zi apare Dan, adică dumneata. Bucuria rupe echilibrul de mai înainte, restabilindu-1 pe cel firesc, acela al trăirii în umbra lui Dan. Dar Dan, nu e Dan. Dacă ea ar afla, echilibrul abia restabilit s-ar rupe din nou, fără a-1 mai putea regăsi pe cel dinainte: credința că Dan va reveni. După atîta bucurie, deznădejdea ar fi prea ucigătoare și Lidei nu i-ar mai rămîne decît să moară.

Viața însă nu vrea, viața la douăzeci de ani *vrea să fie.* Strigătele de alarmă ale vieții le înregistrează subconștientul. Și acolo, în subconștient, se elaborează mistificarea: rănitul e Dan cel adevărat, nu cineva care-i seamănă numai. Iată ex- plicația, dacă se poate numi asta o explicație. Ar fi trebuit s-o auzi în clipele acelea după leșin:

— Vezi, unchiule, că Dan a revenit? Am știut asta tot tim- pul. Cum l-am mai așteptat, Doamne, cum l-am mai așteptat! Fără credința asta aș fi murit. Sînt atît de fericită, unchiule! Unchiule, acum nu-1 pot vedea. Bucuria și emoția mă fac sla- bă. Simt că nu mă pot ridica. Trebuie să mă obișnuiesc întîi cu gîndul că a revenit, că e dincolo. Unchiule, nu e grav rănit? Nu i se poate întîmpla nimic? Du-te la el! Du-te și tu, mamă! Nu-1 lăsați o clipă singur. Voi veni și eu mai tîrziu. Doamne, o mare bucurie te poate ucide. Mamă, e atît de bine să trăiești… și eu trăiesc. De cînd îl știu aici iarăși trăiesc.

Am lăsat-o în grija mamă-si și am venit la dumneata. Îi făgăduisem Lidei să-l salvez pe Dan. Mi-am ținut făgăduiala. Deși rana e mult mai gravă decît am crezut la început, totuși te voi pune curînd pe picioare. Și atunci…

— Și atunci?, repetai nedumerit, pentru că mi se părea că tot ceea ce avea să se întîmple după vindecarea mea era un neliniștitor semn de întrebare, pe care numai doctorul ăsta ciudat mi-1 putea

tîlcui.

— Atunci destinul va hotărî.

— Doctore, mi-ai vorbit în seara asta atît de mult despre destin încît, îți mărturisesc, a început să-mi fie teamă.

— Dumneata care nu crezi în destin, n-are de ce să-ți fie teamă. Mie însă, da. Mi-e teamă pentru Lidi.

— E drept, nu cred. Nu mi-e teamă de altfel pentru mine, ci tot pentru ea.

Intr-adevăr, îmi era teamă. Teamă de ce s-ar întîmpla în ziua cînd Lidi ar afla că nu sînt decît un intrus, un farsor și că Doctorul, mama ei, Dromy mi-au fost complici. Teamă de ziua cînd, vindecat, aveam să părăsesc casa.

— Doctorul s-a aruncat într-o aventură primejdioasă!, îmi spusei în gînd, căutîndu-i privirea care mă evita.

— Ce crezi că va fi cu Lidi?, întrebă Doctorul după cîtva timp.

întrebarea Doctorului suna neliniștită, rugătoare, cerșea parcă ceva de care nu-mi puteam da seama. Parcă și ochii aceia obișnuiți să privească ironic și distant împrumutaseră umilința și ruga caldă a cuvintelor.

— Nu știu, Doctore! Mă întrebi însă cu un ton de parcă…

— Ei, nu importă tonul. Apoi, după o clipă, curios: ce fel de ton?

— Nu pot să-ți explic!, mă eschivai, pentru că nu-i puteam spune că întrebarea sunase a rugăminte umilă.

Doctorul nu insistă. Își conduse din nou căruciorul spre ungherul de mai înainte. Acolo, păru că-1 fură gîndurile. Pianul tăcuse. De departe, poate din bucătărie, se auzea zgomot de farfurii. Trecu așa cîtva timp fără să mă gîndesc la ceva, cu ochii absenți pe figura frumoasă a doctorului Adrian, acum gînditoare. Apoi, pe neașteptate, din nou apăru întrebarea, însă de data asta pusă de mine, în gînd numai:

— Ce va fi cu Lidi?

Mi se părea o enigmă imposibil de dezlegat. Știam doar că într-o zi va trebui sa plec. Aveam doar o viață, a mea proprie, la care nu

puteam renunța. Chiar dacă Lidi avea să continue să mă creadă Dan, într-o zi, în ziua cînd aveam să fiu resta- bilit, mitul trebuia să moară, pentru că trebuia să redevin eu, cu viața mea adevărată. Gîndul ăsta îmi inunda sufletul de milă pentru Lidi. N-o iubeam, știam asta precis. Dar mi se părea imposibil ca viața ei să se stingă numai pentru că eu nu puteam renunța la a mea.

De fapt, prea multe nu mă legau de viața aceea: o mamă – pe care de altfel o vedeam foarte rar, o femeie – pe care n-o mai iubeam și în fine, o lume de prieteni și cunoștințe la care, mai ales, trebuia să renunț, dacă mă hotărîm să împrumut identitatea lui Dan. Atît. Puțin, însă mult, fiindcă însemnau viața mea de pînă acum. Și apoi, nu putem accepta avatarul pentru că nu eu aș fi existat, ci celălalt, care, de acolo, de de- parte, ar fi continuat să rămînă biruitor în viața Lidei.

De aceea eram convins că va trebui să plec. Era o certitu- dine de neclintit, care însă se bătea cap în cap cu cealaltă, la fel de evidentă, că mai curînd aș fi murit decît să contribui conștient la nefericirea ei.

— Spune-mi, Doctore, cine e Dan?, întrebai, amintindu-mi abia acum că încă nu știam ce însemnase el în viața Lidei.

— Soțul Lidei!, răspunse cu ton sec, fără să mă privească.

Tristețea mă copleși, pentru că simții vag, ca o undă din zonele tăinuite ale subconștientului, că destinul nostru era pecetluit iremediabil de faptul că Dan era soțul Lidei.

Nu puteam însă înțelege cum de o părăsise acel Dan. Eram convins că orice femeie putea fi părăsită în afară de ea.

— Spune-mi, Doctore, cum de-a putut-o părăsi? Pe Lidi, tocmai pe Lidi! N-a iubit-o?

Doctorul nu-mi răspunse imediat. Mă privi cu ochi ciudați, prin luciul cărora mi se păru că zăresc navigînd ape întune- cate de tristețe.

— Cred că a iubit-o. Și totuși a plecat.

Răspunsul lui mă înciudă. Îmi era imposibil să pot crede că cineva, iubind-o, o putea părăsi. Am căutat să-i explic:

— Nu cred s-o fi iubit, pentru că Lidi nu e femeia care poate fi părăsită. Lidi, cînd intră în viața cuiva, intră definitiv. Ce înseamnă pentru acela viața departe de ea? Se spune, Doctore, că noi, oamenii, păstrăm dorul după edenul sideral pe care l-am pierdut și că niciodată nu putem fi pe deplin mulțumiți tocmai din cauză că în boțul nostru de suflet păstrăm amin- tirea vagă și dorul acelei lumi. Tot ceea ce făptuim în viață și poartă pecetea spiritului nu înseamnă decît antenele pe care le întindem către acel Ierusalim pe care l-am pierdut cîndva.

Eu cred că idealitatea nu este o predispoziție accidentală a unor anumite spirite, ci o însușire generală și permanentă a spiritului omenesc. Că nu se manifestă la toți oamenii la fel, la unii deloc, aceasta se datorează unor cauze exterioare, circum- scrise în sfera mare a socialului. Se observă însă că toți oamenii, fără excepție, au conștiința „mai binelui"— acest mai bine înțe- les în variatele și infinitele forme pe care le poate căpăta într-o societate fie de sălbatici, fie de civilizați. Și oare ce înseamnă acest „mai bine" decît antenele pe care le întindem idealității, ce înseamnă altceva decît sforțările dezorientate ale spiritului, care încearcă să suie culmea spre fericirea pierdută?

Vezi, Doctore, așa cred că se întîmplă cu acela care o întîl- nește pe Lidi și o iubește. N-o mai poate părăsi. Pentru că Lidi poate fi corespondentul real al imaginii ideale, pe care fiecare bărbat superior și-o face despre femeia cu care ar accepta să-și lege destinul. Dar, admițînd, prin absurd, că cineva ar iubi-o și ar părăsi-o, ei bine, s-ar întoarce la ea, pentru ca să scape de singurătate. De aceea spun că Dan n-a iubit-o.

— Ba da! A iubit-o. Numai că Dan era un om ciudat, de ne- pătruns. Un om cu o viață care aparținea numai lui și în care nici măcar Lidi n-a putut pătrunde.

— Nu înțeleg, Doctore, nu înțeleg!, izbucnii frămîntîndu-mă, pentru că în clipa aceea aș fi dat orice să pot înțelege cum de fu- sese posibil ca Dan, iubind-o pe Lidi, s-o poată totuși părăsi.

— Nici eu nu înțeleg. Știu precis că a iubit-o, însă sufletul acestui om mi-e tot atît de puțin cunoscut cît și dumitale.

Doctorul Adrian tăcu. Tăcui și eu. Și din nou, fără voie, ochii întîlniră fotografia agățată la locul ei. Dan acela conti- nua să surîdă trist și să-mi dezvăluie, cu tîlcul de neînțeles al ochilor, taina pe care o simțeam plutind în casa aceea unde tăcerea descînta destinele noastre.

Doctorul privea și el fotografia, frămîntînd gînduri a că- ror plămadă îmi era străină. Și cum stăm așa amîndoi, cu ochii pe fotografia celui plecat, departe unul de altul, dar to- tuși înfrățiți prin nu știu ce preocupare și grijă comună, am simțit aproape de pat fîlfîind aripile nevăzute ale destinului. Poate a fost o iluzie, poate a fost adevărat.

— Doctore, mi se pare că simt pe aproape aripile nevăzute ale destinului.

Doctorul tresări și-și mută ochi pe mine.

— Da… și?, întrebă fără curiozitate.

— Și mi-e teamă.

Cîteva minute mă privi cu duioșie mută, apoi smucind maneta căruciorului îl conduse grăbit spre ușă. O clipă mai tîrziu eram singur.

— Doctore, Doctore, nu pleca, mai stai!, strigai după el în gînd.

Și rămăsei cu ochii pe ușa lăcuită pe care Doctorul, ieșind, o izbise destul de tare. Abia după un timp auzii scîrțîitul ro- tilelor neunse, apoi fu din nou tăcere. Tăcere în toată casa, în noaptea grea de afară. Într-un tîrziu îmi ajunse din nou în conștiință răpăitul monoton al ploii de-afară. Ploaia plîngea abia auzit, poate de mila nopții care, goală, se furișa pe sub brazii din parcul de unde Lidi, cîteva ore mai înainte, îl privi- se pe Niels Holgerson, piticul din Țara Fiordurilor, călătorind pe spinarea gîștei sălbatice, spre ținurile călduroase din sud.

Capitolul 5

egetele Lidei răsfirîndu-mi părul întindeau o punte către

copilărie. Stăm culcat pe pat cu capul pe ge- nunchii ei, ascultînd-o. Trecuseră trei săptămîni din noaptea primelor nedumeriri, din noaptea cînd doctorul Adri- an îmi făcuse primele destăinuiri.

Trei săptămîni de incantații și bucurii ale spiritului, trei săptămîni de oscilări între dorința de a înțelege tot ceea ce nu-mi puteam lămuri în legătură cu Dan, cu dragostea nefi- rească a Lidei pentru el și teama de ceea ce avea să se întîm- ple în ziua cînd va trebui să plec. Asta, fiindcă Doctorul se ținuse de făgăduială și, mai curînd decît mă așteptasem, mă pusese pe picioare. Evident, nu eram complet restabilit. Eram acum convalescent, însă convalescența se arăta foarte scurtă. Și în ziua aceea… Gîndul însă nu mergea niciodată pînă la capăt.

Cu doctorul Adrian nu mai avusesem ocazia să stau de vor- bă. Aveam impresia că intenționat mă evita. In după-amiezile acelea scurte de toamnă, cînd toți ne întîlneam pentru un ceai în camera mea, el era primul care pleca, invocînd diferite pretexte. Retragerile acestea strategice mă intrigau oarecum. Spun oarecum, pentru că, pînă la un punct, le găseam o ex- plicație.

Doctorul, care vedea în toate cele petrecute mîna desti- nului, aștepta ca același destin să hotărască și evenimentele care urmau să se întîmple. Bănuiam asta mai ales după ner- vozitatea, pe care nu întotdeauna izbutea să și-o ascundă, după grija nestăvilită de temeri sumbre, care îi ascuțiseră trăsăturile.

însă nu mai puțin mă intriga Dromy. În cele trei săptă- mîni care se scurseseră, nu știu dacă am schimbat cu ea cincizeci de cuvinte. Nu mă întreba niciodată nimic și atunci cînd o făceam eu îmi răspundea monosilabic, de altfel cu ton destul de firesc. Această ciudată purtare a ei ar fi trebuit in- terpretată în sensul că ea, deși consimțise odată cu ceilalți la păcălirea Lidei, totuși mă ura pentru că intrasem în viața acesteia împrumutînd personalitatea altcuiva. Ceva însă, un presentiment poate, îmi spunea că Dromy mă evita dintr-un alt motiv pe care nu-1 puteam sesiza, cum nu puteam sesiza nici tîlcul privirii stranii, cu care, deseori, o surprindeam că

mă învăluie.

In afară de după-amiezile cînd venea cu ceilalți în camera mea să-și bea ceaiul, o vedeam foarte rar. Viața ei de fiecare zi îmi era complet necunoscută. De ieșit în oraș ieșea foarte rar. În tot acest răstimp ieșise abia o singură dată, pentru ca să se întoarcă după o oră, încărcată de pachete. Tot timpul și-l petrecea la ea în cameră sau în grădină și cel puțin o dată pe zi într-o cameră din aripa cealaltă a clădirii, unde își amena- jase un fel de sală de tir. Lidi mă lămurise că Dromy ochea cu o precizie uluitoare, în țintele cele mai dificile.

Această manie a ei mă uimea, cum mă uimea și cealaltă manie, despre care tot întîmplător aflasem, aceea a vînă- torii.

Spre sfîrșitul celei de-a treia săptămîni, cînd doctorul Adrian îmi permise să părăsesc camera, începui s-o văd pe Dromy zilnic, în timpul meselor. Însă întîlnirile acestea de fiecare zi nu-mi ajutară cu nimic să adîncesc măcar cît de cît cunoașterea ei. Aceasta poate fiindcă de fiecare dată era și Lidi de față. Și cînd Lidi era prezentă, furat de farmecul ei de neînțeles, interesul pentru Dromy trecea la periferia con- științei. Numai cînd simțeam ațintite asupra mea privirile ei enigmatice tresăream, îmi aduceam aminte de ea și încercam să înnod o conversație care rămînea doar încercare, pentru că de fiecare dată, sesizîndu-mi intenția, se grăbea să se eschi- veze elegant.

Deseori îmi spuneam că, dacă n-ar fi Lidi, aș sfîrși prin a mă îndrăgosti de Dromy. Feminitatea Dromyei, în ciuda ce- lor două pasiuni eminamente masculine, vînatul și tirul, era tulburătoare. Totuși, despre existența vreunui bărbat în viața ei nu putusem afla nimic. Dromy trăia singură și se părea că singurătatea n-o supără, deși părea cu vreo doi ani mai mare ca Lidi.

Dacă Doctorul n-ar fi căutat sistematic să mă evite, ispi- tindu-1 poate că aș fi putut afla ceva de la el în legătură cu Dromy. Acesta însă ocolindu-mă, nu-mi rămînea decît obser- vația și vagile răspunsuri pe care mi le dădea Lidi cînd încer- cam să o întreb. Dar

asta se întîmpla foarte rar, pentru că ori de cîte ori o întrebam ceva despre Dromy simțeam la Lidi un fel de jenă, de părere de rău, ca și cînd, întrebînd, aș fi făptuit ceva nepermis.

Trecuseră trei săptămîni și încă nu știam care sînt ade- văratele mele sentimente față de Lidi. De altfel, uitam să în- treb adîncurile din mine. Îmi era pur și simplu teamă. Deși știam că foarte curînd urma să plec, nu făceam nimic, nu încercam nimic care s-o facă pe Lidi să mă vadă pe mine, nu pe celălalt.

Pentru Lidi eram Dan, continuam să fiu Dan oricît ar pă- rea asta de necrezut. Iar eu, care-mi spuneam mereu că în foarte scurt timp voi înceta a mai juca rolul lui Dan, nu fă- ceam altceva decît să mă întrec zi de zi în acest joc.

Cînd Lidi era de față uitam de mine. Eram Dan, mă sub- stituiam acestuia în așa măsură, încît dragostea ei mă făcea fericit. O simțeam trăind prin mine, mă simțeam prezent în toată ființa ei, crescut în carnea ei, plămădit în sîngele ei și curgînd de-a valma cu el, mă simțeam Dumnezeu în sufletul ei, niciodată întinat de idolatrie. Mă simțeam așa și uitam că nu sînt eu, ci celălalt.

Cînd Lidi era de față trăiam fericirea, n-o raționam. Mă bucuram de ea, pentru că era o bucurie neîntîlnită încă. Căci Lidi continua să fie pentru mine o minunată vrăjitoare. Totul alături de ea era vrajă: prezența, simpla ei prezență, glasul ei, discuțiile înfiripate între noi, tăcerile care nu arareori dăinu- iau îndelung, mîngîierile ei, totul, totul.

Cred că oamenii se simt mai mulțumiți, mai fericiți în mă- sura în care izbutesc să-și creeze o lume, înăuntru și totuși deasupra lumii spațiale. Dacă oamenii luați în parte sau pe- rechi, asta mai curînd, ar izbuti să-și creeze o lume care să fie numai a lor, arta în general și-ar pierde orice semnificație și poate că ar înceta să existe.

Lumea aceasta spațială și corporală e în primul rînd a ma- teriei, a cărnii noastre. Sufletul, spiritul o refuză. Spiritul se ridică deasupra, el caută, plămădind visul, fecundîndu-1, să creeze o lume ideală, în care el să se simtă puțin, măcar puțin mai bine. De aceea el

creează arta. Căci arta nu este altce- va decît realitatea, plus ceva. Acest ceva în plus este tocmai transfigurarea realității, este proiectarea ei în ideal.

Artistul care nu-și poate crea real o lume, încearcă să și-o creeze prin ficțiune. Această posibilitate este apanajul artiș- tilor. Însă, la rîndul lor, cei care gustă arta nu fac decît să trăiască, într-un timp mai mult sau mai puțin limitat, lumea eroilor, ca o compensație pentru neputința lor de a crea o lume care să fie a lor.

E adevărat că omul e un animal sociabil. Dar tot pe atît de adevărat e că el se plictisește grozav în lumea semenilor săi și simte nevoia să evadeze din ea. Insă și mai adevărat decît aceasta e că oamenii trăiesc sub destinul dualității. Dualita- tea îi urmărește chiar înainte de naștere și nu-i părăsește de- cît, poate, după moarte. De ea, nimeni nu poate scăpa. N-au scăpat nici sfinții.

Totuși, dualitatea poate fi conciliată. Bunăoară, o conci- liere pot realiza, rareori și numai în cazuri excepționale, oa- menii prin dragoste, atunci cînd au norocul să se regăsească aici, în lumea spațială, ca două ipostaze ale aceleiași unicități primordiale. A spus-o și Hristos atunci cînd a vorbit despre căsătorie și adulter.

Această regăsire în timp a bărbatului cu femeia care este a lui cred că e o condiție esențială pentru ca ei să realizeze, pe planul spiritualității lor, o lume proprie.

Din ipostaza lui Dan, realizam, cu Lidi și prin Lidi, lumea care era numai a noastră. O lume în care timpul își pierdea semnificația, pentru că trăiam fiecare clipă epuizînd-o, fără să fim conștienți de asta. Totul era ca o curgere lentă, ca o simfonie de bucurii, fără oscilări brusce. Cu Lidi alături stăm deseori și priveam strada. Treceau oameni, treceau autove- hicule, răzbea pînă la noi zarva orașului și totuși niciodată n-am simțit dorința, nici eu nici Lidi, să pășim pe străzile lui, să vedem oameni, să ne amestecăm cu ei, să ne distrăm așa cum ei înțeleg de obicei să o facă. Afară era o altă lume care nu ne interesa și care nu putea fi și a noastră. A noastră era, acolo, în casa unde nu se întîmpla niciodată nimic, dar unde noi

trăiam mai adevărat decît toți oamenii din oraș. A noas- tră însemna regăsirea noastră integrală: căutîndu-ne, ames- tecîndu-ne reciproc, ca două limbi de foc ce-și unesc văpăile să ardă împreună, rămînînd totuși deosebite ca origine.

Cu Lidi alături vraja își pîlpîia nefirescul, cu susur mol- com, mereu la fel și totuși altfel, într-o trăire care mă făcea să mă simt mai bun, să mă simt într-o continuă și permanentă depășire, care nu avea nimic forțat, nimic căutat ca intenție. Găseam firesc să fie așa devreme ce alături de mine era minu- nata vrăjitoare. Lidi.

Totuși, această lume pe care o revendicam pentru mine și pentru Lidi nu avea continuitate. Cînd Lidi pleca, descînte- cul își epuiza vraja, redeveneam eu, altfel și întru totul deo- sebit de Dan. Mă regăseam trudit, ca un actor cînd reintră în cabina lui după cele din urmă aplauze. Rolul odată sfîrșit, redevine el, personajul pe care l-a însuflețit prin geniul său se reîntoarce în sicriul de aur al ficțiunii și se regăsește el, actorul, în viața lui, meschină poate, chinuită poate, însă cea adevărată.

Cu mine se întîmpla la fel, cu singura deosebire că actorul adevărat, după ultima cădere a cortinei, duce cu el bucuriile triumfului, pe cînd eu, care ceasuri întregi mă identificasem cu autenticul Dan, mă regăseam trudit, cu sufletul greu de tristețea visului sfîrșit, rușinat că rămîneam o marionetă fără viață. Pentru că de existența mea Lidi încă nu luase cu- noștință și nu avea să ia atîta timp cît nu aveam să-i strig adevărul în față.

Eram însă perfect conștient de neputința mea. Era su- ficientă simpla ei prezență ca să redevin, fără nici un efort, Dan, să-mi intru în rol, să mă identific atît de perfect cu el, încît să uit de mine. Oricît ar părea de necrezut, ade- vărul e că uitam de mine. Mă simțeam Dan și din ipostaza acestui Dan mă împărtășeam din plin din tot ceea ce, ca dăruire și incantație spirituală, însemna dragostea Lidei, uitînd că toate acestea nu-mi aparțin. Eram, pe de o par- te, un hoț pur și simplu, iar pe de alta, ar fi trebuit să mă disprețuiesc pentru că eu eram incapabil să fecundez spiritul Lidei, dacă nu cu dragoste

cel puțin cu simpatia unei prietenii.

Cînd mă regăseam, ipostaza intrusului era jalnică, plată. Dacă mistificarea ar fi continuat și după plecarea Lidei, ar fi fost altceva. Aș fi încetat să exist ca entitate proprie, dar n-aș fi fost conștient de asta. Pe cînd așa, era de ne- suportat. Cu Lidi alături: simfonii de bucurii, incantații spirituale de nedescris, o altă identitate și stare civilă, parcă și un alt suflet; departe de ea: sfîrșit de descîntec și vrajă, regăsirea mea proprie ca marionetă, intrus și profitor a tot ceea ce aparținea lui Dan și care însemna Lidi. Lidi, vrăjitoare pentru suflet și femeie adevărată, pe care sîngele și carnea mea o intuiau numai, fiindcă nu eram încă deplin restabilit ca să-mi exercit obligația de fals soț al ei.

Și așa treceau zilele. Între elevațiile descîntecului ur- zit de prezența ei și prăbușirile în adîncul plat al realității, cînd mă regăseam intrus și profitor. N-am întrebuințat ni- ciodată stupefiante. Însă sînt sigur că existența mea se ase- măna mult cu aceea a împătimitului de anumite prafuri sau fiole interzise. Pînă și în dorința mereu repetată de a pune capăt odată acestei comedii mă asemănăm cu morfinomanul debutant, care, după fiecare trezire, își făgăduiește solemn să nu se mai înțepe.

Mi-a plăcut întotdeauna să simt degetele femeii dragi răs- firîndu-mi părul a mîngîiere. La fel și acum. Era o dimineață cernită, cu nu știu ce tristețe resemnată, care se furișa pe ne- simțite în suflet și alături de noi, ca o altă ființă. Și parcă pre- zența aceea străină, care adusese înăuntru aromă de pămînt ud și iz de frunze putrede, tulbura deplina noastră înțelegere, punctînd clipele cu tăceri îndelungi, altele decît cele obișnui- te, care, de fapt, nu erau tăceri, ci tot un fel de a sta de vorbă cu noi înșine.

Vag, vag, o simțeam pe Lidi tristă și, ceea ce mi se părea mai curios, eu însumi mă simțeam întristat, deși nu-mi gă- seam nici un motiv.

— Lidi, te simt tristă. Pentru ce?, întrebai nu atît din cu- riozitate, cît pentru a verifica pînă la ce punct puteam intui stările ei

sufletești.

— Nu sînt, propriu-zis, tristă, Dănel. E un început de tris- tețe care nu vine dinăuntrul meu, ci din afară. Îmi e străină. Totuși, înregistrez această tristețe exterioară. Mi se pare că tristețea e a zilei de afară, ziua asta de sfîrșit de toamnă. De multe ori, moartea unei toamne e mai tristă decît a unui om.

Lidi tăcu. Degetele ei începură din nou să desfacă poteci prin hățișul părului meu. Închisei pleoapele pentru că numai acolo imaginile se proiectau luminoase. Și, în clipa aceea, sim- țeam cum se luminează o imagine de demult, din anii cînd purtam încă șapcă de licean.

Era într-o zi de toamnă, cu cer la fel de cernit ca acum și cu tristețea la fel de umedă și resemnată. Pe cheiul portului pustiu, un cîine mare și galben își țîra agale bătrînețea, oprindu-se des, parcă să se odihnească. Cînd se oprea, pri- vea peste ape malul celălalt, unde sălciile desfrunzite se ple- caseră și mai mult deasupra apelor, parcă să-și oglindească bătrînețea.

Privea așa îndelung, apoi smulgîndu-se locului, por- nea mai departe, tot încet, tot anevoie, pentru ca apoi să se oprească din nou să privească, peste ape, sălciile de pe malul celălalt.

îl urmării cu privirea pînă cînd nu-1 mai văzui. Pe urmă privii și eu apele. Apele erau mari, tulburi, cu învolburări spu- moase, conturate cu un galben cenușiu, ceva mai deschis de- cît apele tulburi. Aproape, un ponton săltat mereu de valuri scîncea jalnic în parîme, ca un vaiet de copil istovit de plîns. Pornită de departe, de pe malul celălalt, o lotcă, încărcată cu harbuji întîrziați, tăia aproape pieziș curentul, înaintînd spre malul ăstalalt cu o încăpățînare care părea ridicolă. Lupta lotcii cu apele mari, învolburate, mi se părea un spectacol atît de neobișnuit, încît mă hotărîi să nu mă mișc din loc pînă cînd n-o voi vedea acostînd.

în clipa următoare îmi uitai hotărîrea. O fată care veni- se cu bicicleta chiar pe dig, la un lat de palmă depărtare de marginea dinspre ape, frînă lîngă mine fără să descalece, proptindu-se doar

pe piciorul stîng. Îmi zîmbi, însă în ochii ei era atîta tristețe, încît nu sînt sigur dacă mi-a zîmbit cu adevărat sau numai mi s-a părut.

Mă simțeam intimidat pentru că fata aceea era o domni- șoară iar eu un țînc, pentru că acum, privind apele, îmi ignora cu totul prezența. Privea apele și sugea din ciubucul pe care îl ținea în gură ca pe o țigară. Trecu așa cîtva timp, pe urmă, cînd iarăși mă privi, mi se păru din nou că-mi zîmbește. Se săltă apoi în șa și, înainte de a porni, mușcă iute din ciubuc și îmi întinse cealaltă jumătate. Am luat-o aproape fără voia mea urmărind-o cu ochi admirativi cum își conducea bicicleta atît de aproape de apă.

Pe urmă, abia cînd n-o mai văzui, îmi adusei aminte de bucata de ciubuc pe care o țineam încă în mînă. Am dus-o la gură să mușc din ea, însă în ultima clipă renunțai și o azvîr- lii în apă, izbucnind în plîns. Un plîns deloc auzit, însă cu lacrimi multe. De ce plîngeam nu știam și cred că n-am știut niciodată. Abia tîrziu, cînd plînsul se molcomi, am pornit-o spre casă, cu ochii umeziți încă și roșii.

Trăirea aceasta retrospectivă a întîmplării mi se păru ciudată, de neînțeles. Pentru prima dată mi se întîmpla să retrăiesc o amintire din copilărie așa cum se petrecuse și nu falsificată de prezența Lidei. În toate celelalte dăți, numai cînd Lidi era de față, aducerile aminte care veneau neche- mate și nedorite erau falsificate de prezența ei: o Lidi mică, tovarășă, de joacă, care de fapt fusese Monica, fata vecinului nostru; o Lidi mică și brună „cocoana din America", în realita- te Tucuța, fata cu moțul roșu și ochi de migdală; o Lidi mică, „femeia voalată", în realitate aceeași Tucuța, fata de suflet a lui Frîu Trude, care inspira jocurile cu bandiți, reminiscențe din filmele senzaționale, rulate cu predilecție de cinematograful Lux; o Lidi mică, Silvia, Barbara, Angela, Marilena, Chiriachița, toate tovarășe de joacă din anii copilăriei.

Numai acum, fata cu bicicleta, care îmi dăruise jumătatea de ciubuc, îmi apăru cu chipul ei adevărat de atunci, nu sub acela al Lidei, cum se întîmplase de atîtea ori. Constatarea mă intrigă, dar mai mult mă bucură. Și mă bucură pentru că, îmi spuneam, asta nu

înseamnă altceva decît începutul elibe- rării mele de sub inexplicabila vrajă a Lidei.

— La ce te gîndești, Dănel?

Întrebarea Lidei, oricît dorise ea să nu se trădeze, sunase a neliniște.

— De ce mă întrebi cu atîta neliniște, Lidi?, nu mă putui stăpîni să n-o întreb.

— Pentru că, Dănel, îți simt gîndurile străine, te simt de- parte de mine. Încotro îți călătoresc gîndurile? Dănel, Dănel, mi-e teamă de gîndurile tale. Ele înseamnă o altă viață a ta, pe care eu n-o știu. Și…

— Și ce, Lidi?

— Nu te supăra, Dănel, dar dacă n-ar fi fost această altă viață a ta, n-ai fi plecat.

— Lidi, dragă Lidi, să nu mai vorbim de asta. Nu voi mai pleca niciodată.

Acest „niciodată” mă deprimă. Îl simții nu ca pe o minciună necesară pentru a risipi neliniștea Lidei, ci ca pe o sentință. Simțeam că nu voi putea niciodată să o părăsesc. Deși mai adineauri, pentru prima dată cu Lidi alături, mă regăsisem, nu însemna, cum crezusem o clipă mai înainte, începutul eliberării mele și deci un fel de risipire a vrăjii, ci, la fel ca pînă acum, înlănțuire iremediabilă de ființa ei.

— Dănel, ia-mă lîngă tine!

— Te iau, Lidi. Vino!…

Prin a o lua lîngă mine, Lidi înțelegea a se ghemui aproa- pe, cu capul pe pieptul meu. Dialogul acesta se repeta deseori, fără nici un fel de variație. Parcă acele cuvinte anticipau be- atitudinea spirituală ce urma după ele, îngemănarea fără de rezerve a ființei mele cu a Lidei.

Treceau astfel cîteodată ore întregi fără să ne vorbim, pen- tru că, de fapt, între noi exista acum un alt mijloc de comuni- care, mai adevărat, mai cuprinzător. De data asta însă, tăce- rea dură mai

puțin. De departe, înăbușit, însă destul de tare ca să se audă pînă la noi, răzbi zgomotul unei împușcături, urmate de alta, apoi de altele, la intervale egale.

Am tresărit, deși nu aveam motiv, pentru că știam că în sala de tir Dromy se amuza ochind ținte, după spusa Lidei, de-a dreptul dificile.

— Ciudată ființă!, murmurai pentru mine.

— Cine, Dănel?

— Dromy!

— Ce găsești ciudat la Dromy, Dănel?, întrebă Lidi, cu o grabă pe care nu i-o recunoșteam.

— Viața ei. Ce fel de viață e asta pe care o duce Dromy? Trece ca o umbră prin odăi sau prin grădină, pare absentă, la masă abia dacă vorbește și dispare de fiecare dată înaintea tuturor. Ce face toată ziua? Cu ce se ocupă? In oraș nu iese niciodată și atunci cînd se duce, o face numai pentru cumpă- rături. Trebuie să recunoști că Dromy e puțin ciudată!

— Nu știu dacă e ciudată. Probabil că da, de vreme ce-o spui tu. Dar, în definitiv, toți sînt ciudați în casa asta, în afa- ră de noi doi. Fiecare își are viața lui, fără nici un fel de legă- tură cu celelalte. Parcă unchiul Adrian e altfel? Dar mama? Am impresia că numai noi doi sîntem vii în casa asta plină de neguri. Numai noi doi nu ne izolăm, numai noi sîntem doi, Dănel. Ceilalți sînt singuri. Poate de aceea și par ciudați.

— Dar Dromy? Dromy e și ea singură?

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun, Dromy nu iubește pe nimeni? Nici un bărbat n-a intrat în viața ei?

— Nu. Pînă acum Dromy a fost mereu singură. Însă…

—- Ciudat, foarte ciudat. O fată atît de frumoasă și singu- ră. Vezi tu, Lidi, noi fugim de viața de dincolo de aceste ziduri pentru că avem viața noastră. La drept vorbind, nu fugim, dar nici n-o căutăm. Pe cînd Dromy fuge de ea. În loc s-o caute, fuge. Își

îngroapă tinerețea în casa asta care are, ce-i drept, un farmec de neexplicat, dar pe care o fată tînără ar trebui s-o urască. Dromy n-are prietene, n-are prieteni. Mi-ar plăcea s-o văd mai puțin rigidă, mai feminină.

— De ce, Dănel, de ce?, întrebă Lidi, parcă nedumerită, parcă neliniștită.

Întrebarea Lidei însemna și pentru mine o nedumerire. Pentru că nu știam cărui motiv se datora interesul pe care îl purtam Dromyei. Cum însă Lidi aștepta răspunsul meu, trebuia să găsesc o explicație, dacă nu mulțumitoare pentru mine, atunci măcar pentru ea.

— Vezi tu, Lidi, îi vorbii căutînd cuvintele, fericirea nu mă face egoist. Dimpotrivă, îmi place să-i știu și pe ceilalți mulțu- miți măcar. Pe Dromy, pe mama, pe Doctor.

— De ce îi spui acum, unchiului Adrian, Doctorul și nu ca mai înainte?

— Vezi tu, vezi tu, repetai înspăimîntat că m-aș putea trăda, îi spun acum Doctorul, pentru că de fapt acum mi-e medic. Lui îi datorez doar salvarea. Fără el cine știe dacă aș mai fi fost în viață, insinuai intenționat ca să schimb șirul gîndurilor ei. Și, într-adevăr, izbutii. Lidi, înspăimîntată, mă mustră:

— Taci, Dănel, taci! Cum poți vorbi așa? Aș fi murit și eu atunci.

Și Lidi se ghemui din nou la pieptul meu, pornind să toarcă mulțumită ca o pisică. Prezența Lidei, de data asta nu izbuti să înnoade firul de vrajă destrămat și rupt în clipa cînd zgo- motul împușcăturilor de pistol se auzise pînă la noi în came- ră. O dorință de neînțeles și irezistibilă mă ispitea să vorbesc, să înnod conversația întreruptă de ghemuirea Lidei la pieptul meu.

— Dar ce-ți spuneam mai adineauri? A, da! Că mi-ar plăcea să-i văd pe toți mulțumiți cel puțin. Nu-i vorba numaidecît de mama și Doctor. Vezi, iarăși îi spun așa, îi atrăsei atenția pentru a preîntîmpina orice altă întrebare stînjenitoare. Ei sînt bătrîni, viața lor coboară spre asfințit și în anii lor, care au trecut, au avut

probabil partea lor de fericire. Dromy e însă tînără și mi-ar plăcea s-o știu fericită, s-o știu îndrăgostită. Să n-o mai văd trecînd ca o umbră prin odăi, să n-o mai văd singură pe aleile grădinii, cu gîndurile duse cine știe pe unde. Nu crezi că Dromy e nefericită?

Lidi nu-mi răspunse. Se ghemui la pieptul meu, parcă s-o apăr nu de ceva dinafara ei, ci de ceva care era în ea însăși.

— Dar, Dănel!, scînci aproape și numele sună a rugăminte.

— Ce este Lidi? Ce s-a întîmplat?, întrebai înduioșat de chemarea ei.

— Nimic, Dănel, nimic!, se eschivă ea.

— Ba da, Lidi! Adineauri, cînd m-ai chemat, parcă te metamorfozaseși toată într-o rugăminte imaterială ce-și căuta înțelegere și acceptare într-o tainiță dinăuntrul meu. Spune- mi, Lidi, pentru ce m-ai rugat?

Lidi se frămîntă neliniștită.

— Nu știu dacă te-am rugat. Numai că nu trebuie să spui că Dromy e nefericită. Dromy nu e nefericită pentru că iubește.

— Dromy iubește? Mai adineauri ai spus că nu. Pe cine iubește?

— Am spus, dar Dromy iubește.

— Pe cine?

— Nu știu, nu știu!

— Bine, dar atunci de unde știi că iubește?

— Ea mi-a spus. Odată, mai de mult. N-a vrut să-mi spună însă pe cine. Cică e secretul ei…

— Straniu acest fel de a iubi.

— Straniu, Dănel, straniu?!

Replica Lidei sunase și a confirmare, dar parcă mai mult a nedumerire.

— Straniu, evident că straniu, repetai, convins în același timp că aș fi făcut mult mai bine dacă aș fi tăcut.

In același timp, alte două împușcături răzbiră pînă la noi, de data asta parcă ceva mai apropiate.

— Straniu, continuai, cum stranie e și mania ei pentru vî-

nătoare, pentru armele de foc. Uite, e aproape o oră de cînd se amuză, trăgînd cu pistolul. Trebuie să recunoști, sînt două preocupări prea puțin feminine.

— Ca și îndemînarea ei. Cred că în privința îndemînării puțini bărbați o întrec. Iți amintești Dănel, cum ți-a rete- zat crizantema la un centimetru deasupra pumnului numai dintr-un singur foc de pistol, în toamna aceea cînd ai avut ideea originală să organizăm în grădină o chermeză pentru umbre?

— Cum să nu, minții cu seninătate. Apoi imediat, exprimîndu-mi tare o dorință care îmi venise pe neașteptate: Știi ce, Lidi? Hai să vedem și noi cum împușcă.

Lidi mă privi uimită și întrebă cu aceeași uimire care i se citea și în pupile.

— Cum, vrei să te duci să vezi cum împușcă?

— Te-am întrebat dacă vrei să mergem împreună. Vrei, Lidi?

— Dacă vrei tu, Dănel!

Acceptarea Lidei suna a resemnare. O trăda tonul, întreaga ei atitudine. O simțeam tristă și tristețea ei mă deznădăjduia. Parcă un duh rău pusese stăpînire pe mine. Deși curiozitatea de a verifica la fața locului înde- mînarea Dromyei murise, totuși parcă o altă voință, că- reia nu mă puteam opune, mă îndemna ca, trecînd peste tristețea Lidei, s-o tîrăsc după mine în improvizata sală de tir.

— Să mergem, Lidi!

— Să mergem, Dănel!

Lidi se ridică de lîngă mine, leneșă și obosită. Făcui la fel. Curînd eram în drum spre aripa cealaltă a clădirii, unde Dromy își amenajase sala de tir. Lidi tăcea, pierdută în gîn- duri care îmi erau străine. Tăceam și eu, mustrîndu-mă că, din cauza mea, Lidi părea tristă. Eram și eu trist, dar dincolo de tristețe, prezentă în tot conținutul conștientului, sesizam, vag, preocuparea neliniștită de a înțelege tristețea Lidei. Ce găsea ea extraordinar în faptul că eu doream să văd cum îm- pușcă Dromy? Era geloasă? Alungai gîndul fără rezerve. Era cu totul altceva. Ce însă, nu puteam înțelege. Și ca

s-o întreb îmi era teamă fie că nu-mi va răspunde, fie că, cine știe cum, aș fi riscat să mă trădez.

Cînd ajunserăm, Lidi fu aceea care trecu întîi pragul. La cîțiva pași de noi, cu spatele, Dromy tocmai luase pistolul din mîna unuia dintre servitorii care mă purtaseră pe brațe în ziua accidentului. Nici ea, nici el nu observară prezența noas- tră. Dromy ochi una din nenumăratele ținte care se mișcau pe baza unor angrenaje probabil complicate și, fără să întîr- zie prea mult, apăsă pe trăgaci. Glonțul porni și nimeri ținta, care se opri imediat.

— Perfect!, exclamai fără voie.

Dromy și servitorul se întoarseră aproape în același timp. Ea părea surprinsă. Privi pe rînd la mine, la Lidi, cu sprînce- nele abia perceptibil încruntate.

— Dănel a vrut să vadă cum împuști, vorbi Lidi, parcă să mă scuze.

— Cred că nu te superi?, întrebai mai mult pentru ca să spun ceva.

Dromy nu-mi. Răspunse. Privea pieziș alături de Lidi, ju- cînduse cu pistolul pe care îl tot arunca în sus și îl prindea de toc. Mi se pare că, dacă fruntea îi era netedă, în schimb pe buze îi flutura un zîmbet abia trădat. De asemenea, mi se pare că obrajii îi erau ceva mai carminați ca de obicei. Cînd Dromy se hotărî să vorbească, cuvintele sunară parcă inten- ționat ironice.

— Numai că ați picat prea tîrziu. Am tras ultimul cartuș. Nu-i așa, Dobre?

— Ultimul, duduiță Dromy!, confirmă Dobre, arătîndu-mi grămăjoara de tuburi trase.

Eram convins că mințeau amîndoi. Pentru că îmi era im- posibil să cred că cineva care are o asemenea manie să nu aibă și prevederea de aș face rezerve de muniție.

Dromy vorbi din nou și tot ironic:

— Rămîne pe altădată. Am să vă trimit invitații. Apoi, după o clipă, nu însă fără un fragment de secundă de ezitare: Ții minte

chermeza pe care ai organizat-o în cinstea umbrelor din grădină?

Simţii întrebarea Dromyei răutăcioasă, cum răutăcioasă îi era în clipa aceea şi privirea. O clipă întrebarea ei mă derută, pentru că nu-i găseam explicaţia. O pusese pentru ca să mă demaşte? Acceptase doar şi ea, ca şi ceilalţi, mistificarea şi pînă la un punct o consideram şi pe ea, alături de ceilalţi, complicea mea. Totuşi, întrebarea nu putea avea decît o sin- gură explicaţie. Crezînd că eu nu ştiam de întîmplarea cu chermeza, se aşteptase să mă vadă pierzîndu-mi capul, în- drugînd cine ştie ce prostie care, în cel mai fericit caz, ar fi trezit bănuieli Lidei.

Dacă acesta fusese scopul, Dromy nu izbutise să şi-l atin- gă, îi răspunsei, bucurîndu-mă de surprinderea care i se citi pe faţă.

— Desigur. N-ai fost tu aceea care ai retezat frumuseţea de crizantemă, împuşcîndu-i lujerul abia la cîţiva centimetri deasupra pumnului meu?

— Ah, îţi aminteşti!, exclamă ea surprinsă şi dezamăgită în acelaşi timp.

— Cum aş fi putut uita? Puţin să fi greşit numai şi glonţul mi-ar fi găurit pumnul.

Dromy avu un rîs straniu.

— Eu nu greşesc niciodată ţinta. Nu-i aşa, Dobre?

— Duduiţa Dromy nu greşeşte niciodată ţinta!, confirmă Dobre, privindu-mă cu ochi mici în care citii cea mai profundă antipatie.

— Vezi?, făcu Dromy, ca şi cînd mărturia servitorului ar fi fost deasupra oricărei bănuieli.

—■ Eh, dacă afirmă şi Dobre!, insinuai ironic.

— Hai, Dănel, să mergem!, se rugă Lidi agăţîndu-se de braţul meu.

Şi nu ştiu de ce, dar eu, care aproape uitasem de Lidi, re-găsind-o lîngă mine, o simţii necesară, pentru prima dată, acum, de cînd intrasem în viaţa ei. Simţeam aşa ca şi cînd, fără Lidi alături, mi-ar fi fost teamă de Dromy, deşi obiectiv, nu aveam nici un motiv.

— Hai, Lidi!

Mi se pare că auzindu-mi glasul am tresărit. El sunase ca și cînd îndemnul ar fi pornit de la mine și nu de la Lidi, cîteva minute mai înainte. Și la fel ca îndemnul ei, însă cu o intensi- tate minoră, al meu sunase tot rugător.

Dacă, prin absurd, Lidi ar fi refuzat să mai plece, eram convins că aș fi insistat s-o rog îndelung, pînă la umilin- ță. Atît de mult doream să fiu cît mai curînd departe de Dromy, care continua să se joace cu pistolul. Nu-mi pot ex- plica motivul. Poate unde mă enerva joaca aceea, poate unde mă impresiona neplăcut energia masculină a degetelor, cînd se precipitau să prindă din aer mînerul pistolului. Dese- ori, la masă, nu mă putusem opri să nu admir feminitatea mîinilor ei subțiri. Acum, jucîndu-se cu pistolul, farmecul dispăruse. Energia aceea masculină le făcea pe amîndouă deopotrivă antipatice. Și, în afară de asta, joaca aceea trezea în rana, acum complet cicatrizată, reminiscența unei dureri care încetase demult.

Poate că și de aceea doream să plec, să fiu departe de Dromy; mi se părea că descoperisem o altă Dromy, cu totul alta decît aceea de toate zilele. Și această altă Dromy era enigmatică, numai că ea nu suscita simpatie ci, dimpotrivă, dorința de a fi cît mai departe de ea. Îndemnului meu rugător, Lidi îi răs- punse trecîndu-și brațul pe după mijlocul meu.

— Da, Dănel, să mergem!

Privii la Lidi. Ochii ei avea acum luciri calde de bucurie. A bucurie sunaseră parcă și cuvintele ei. Bucurie era și în trupul cald, lipit de al meu, și-n pumnul mic furișat într-al meu să i-1 mîngîi. Intuiam bucuria ei, deși nu-mi spusese nimic. Lidi se bucura pentru că mă regăsea acum – așa cum mă păstrase în mintea ei—după ce pînă mai adineauri nu fusesem eu, ci Dan celalalt, omul care o putuse părăsi.

între timp, Dromy, aruncînd pistolul, se dusese să pri- vească pe fereastră în grădină. Ai fi zis că uitase de noi. Dobre își făcea de lucru cu tuburile arse, pe care încerca să le vîre într-un săculeț, unde

era exclus să încapă toate.

— Noi plecăm, Dromy!, o vesti Lidi, cu aceeași sfiiciune de la început.

Dromy întoarse capul, ne privi o clipă destul de absentă, pe urmă, fără ca să spună ceva, își mută înapoi ochii afară, în grădină.

Cînd ajunserăm din nou în camera mea de convalescent răzgîiat, îmi căutai culcușul părăsit. Lidi veni lîngă mine.

— Dănel, ia-mă lîngă tine!

— Vino, Lidi! Te iau!…

Capitolul 6

/TP~^li brațul Lidei strecurat sub al meu, grăbeam pe che- **lii** iul aproape pustiu. Era o zi frumoasă, ca o zi de vară, poate ultima zi frumoasă din acel lent și trist sfîrșit de toamnă. Soarele avea o strălucire ireală, așa, ca îmbujorarea nefirească din obrajii unui tuberculos condamnat.

Portul se întindea pînă departe, pustiu, obosit și inexpli- cabil de trist. O locomotivă cu un singur vagon manevra încet, departe, spre docuri. Dintr-o cîrciumă, un băiat cu șorț mur- dar ieși în stradă, privi o clipă locomotiva de departe, scăr- pinîndu-se în cap, pe urmă, scuipînd printre dinți cu dexte- ritate de marinar bătrîn, se puse să înjure o semințăreasă care, așezată la una din mesele din fața cîrciumii, își vîntura marfa, făcînd gunoi.

De la debarcader, o șalupă albastră porni în larg, tî- rînd după sine o trenă albă și puțin murdară de spumă. In ea, un marinar cu bereta dată pe ceafă, numai în tricou, cu brațele și pieptul gol, privea apele și surîdea, surîdea, Dumnezeu știe cui! Un turc bătrîn, cu turban împrejurul fesului, cu barba albă și lungă, îmbrățișînd cu amîndouă brațele borcanul plin pe jumătate cu acadele, privea și el apele cu ochii triști și bătrîni, însă luminați de o bunăta- te sinceră, pe care numai în ochii unui turc bătrîn o poți citi.

— Dănel, vreau un ciubuc!, se rugă Lidi ca o fetiță.

Ne-am apropiat de turc care ne aștepta, zîmbindu-ne cu ochii, cu surîsul, cu albul bărbii stufoase, cu nenumăratele cute și

încrețituri ale feței.

— Ciubuc, moș Suleim!, ceru Lidi.

Moș Suleim rîse a bunătate, desprinse capacul de tablă al borcanului și, răscolind în el cu degetele ce tremurau, alese un ciubuc care i se păru mai mare și mai frumos colorat și i-1 întinse Lidei.

— Poftim, domnisora!

Apoi, către mine:

— La domnu' nu trebuie ciubuc? Bun ciubuc. La moș Sule- im bun ciubuc. Domnisora știe. Eu cunosc la domnisora cînd era atît! Și-mi arătă cu mîna cam cît de mare fusese Lidi cînd o cunoscuse.

— Dă-mi și mie un ciubuc, moș Suleim!, acceptai, întristat că anii pe care îi petrecusem departe de orașul în care Orien- tul încă nu murise definitiv mă înstrăinaseră atît de mult, încît bătrînul moș Suleim nu recunoscuse în mine pe țîncul care, cu mulți ani în urmă, fusese printre puținii care izbu- teau să-l bată cîteodată la țintar, în zilele cînd trăgeam „fit" de la școală, căutîndu-mi ascunzătoare în grădina publică.

Ne-am depărtat de bătrîn sugîndu-ne fiecare acadeaua, acadeaua care împreună cu merele zaharisite și jeleul de caise se bucuraseră pe vremea copilăriei mele de un prestigiu pe care nici cele mai bune prăjituri și dulciuri nu izbuteau să-l întunece.

Și nu știu dacă de vină fu ciubucul, însă privii acum al- tfel portul, cu alți ochi, portul cu cîrciumile murdare, cu ma- gaziile de cereale dărăpănate, cu case cenușii, măcinate de vreme. Privii cheiul, altădată mișunînd de hamali și căruțe, zgomotos și murdar, acum tăcut, prea tăcut și parcă nefiresc de curat, cu dalele lui roase, prin spațiul cărora tulpini uscate de bălării se legănau ușurel în bătaia vîntului abia simțit; privii apele murdare și leneșe, pontoanele, aproape toate goa- le, privii vaporul enorm, ancorat în larg, în vîrful căruia flu- tura un pavilion necunoscut. Privii toate acestea și mă simții cuprins de-o duioșie tristă, pentru portul bătrîn care agoniza, resemnîndu-se să moară, uitat parcă de cei care îl

iubiseră și care, poate, muriseră și ei.

Și, cum mergeam cu Lidi alături, mi se păru că aud tîngu- iri de geamanduri, venite de departe, din larg, plîns de parî- me și, acolo, din spatele ferestrei cu gratii a unei case cocoțate pe deal, mi se păru că văd ochii melancolici ai unei turcoaice cu turban și văl, privind ca și moș Suleim, mai adineauri, ape- le murdare și mereu altele ale bătrînului fluviu.

— Dănel, uite și bărcuța noastră, se bucură Lidi, oprin- du-se.

îi urmării privirea și, jos, pe ape, legată de un șlep, văzui „bărcuța noastră1*. Mică, albă, legănîndu-se elegant pe apele calme.

Lidei, de emoție, i se umeziseră ochii.

— Un an, Dănel, de cînd nu ne-a purtat pe ape spre împă- răția sălciilor.

— Da, Lidi, un an. Ce mult e un an!

De fapt, nu eram deloc emoționat. Mai precis, nu izbu- team să mă emoționez. Emoția Lidei se proiecta într-un tre- cut care îmi era complet necunoscut și care se referea la au- tenticul Dan.

Două ore mai devreme, cînd nici nu mă așteptasem, Lidi întrebase:

— Dănel, mergem pe ape?

O privii nedumerit, întrebîndu-mă în gînd:

— Ce o fi înțelegînd oare Lidi prin a merge pe ape? Poate tot un fel de descîntec dialogat, ca atunci cînd îmi cere să o iau lîngă mine?

Încercai să tatonez terenul:

— Să mergem, Lidi!

Lidi mă îmbrățișă, parcă să-mi mulțumească și mă lăsă singur. Așteptînd să se reîntoarcă, mă apropiai de fereastra ce dădea în grădină. Dobre trecea pe alee tîrînd neglijent după sine un furtun care vara servise la udarea rondurilor cu flori și a brazdelor cu gazon. Și mai departe, ca o umbră es- tompată, mi se păru că zăresc pardesiul cenușiu al Dromyei.

Lidi intră tocmai atunci pe ușă, îmbrăcată de stradă.

— Încă nu te-ai îmbrăcat, Dănel?

— Într-o clipă, Lidi! Am privit pe fereastră și m-a furat tristețea grădinii!, minții, ușurat oarecum că știam în sfîrșit cam ce înțelegea Lidi prin a merge pe ape.

M-am îmbrăcat repede și, cu brațul Lidei strecurat sub al meu, am pășit în stradă. Știam acum că drumul nostru ducea în port.

Se spune că actorii au fiecare metoda lor de a se emoționa, de a-și intra în „rol“ cu alte cuvinte. Eu, deși eram în rol și eram independent de voința mea numai prin simpla prezență a Lidei, totuși nu izbuteam să mă emoționez. Mă miram de asta în timp ce priveam bărcuța albă care izbutise să o înduio- șeze atît de mult pe Lidi, pentru că de obicei era suficient să iau cunoștință de un conținut sufletesc al ei ca să mi-1 însu- șesc, după cum era suficient să-mi sugereze anumite imagini pentru ca ele să devină și ale mele.

Cred că neputința de a trăi emoția Lidei se datora fap- tului că eram neliniștit de felul cum avea să decurgă călă- toria pe ape, sau, mai bine-zis, eram neliniștit să știu dacă instinctul și hazardul îmi vor dirija astfel comportamentul, încît el să fie identic cu al lui Dan cînd se găsise în împre- jurări similare.

Pînă acum atitudinea mea fusese pasivă. Mă lăsasem pur și simplu condus de Lidi. Bănuiam însă că, începînd din clipa aceea, trebuia să fac ceva, adică să fac exact ceea ce făcuse și Dan altădată, cînd venise cu Lidi aici, ca să o ducă pe ape.

întîmplarea îmi veni în ajutor și de data asta. Din căsuța mică a șlepului, pe care, cu puțina grecească pe care o știam, putui descifra că avea numele de *Samos,* ieși o femeie grasă purtînd pe brațe un copil în fașă care plîngea, plîngea să-și rupă cămașa de pe el. Biata femeie, care părea tare necăjită, se însenină cînd dădu cu ochii de noi.

— Ianachi, Ianachi, *euga na dis pios erhetel1,* chemă ea, dînd fuga să ne întîmpine pe podul pe care deja pășisem.

Ianachi, Ianachi, ieși afară să vezi cine a venit!

— Biata Kiria Zalumis, tare mai e necăjită cu copiii, o com- pătimi Lidi grăbind pasul.

Kiria Zalumis ne întîmpină cam pe la jumătatea podului. Eu rămăsei ceva mai în urmă, arătînd un interes deosebit pentru apele ce curgeau pe sub pod. Asta, din precauție ca nu cumva femeia aceea să observe că nu sînt Dan.

Teama mea fu însă neîntemeiată.

— Tii!, se minună ea, ce mult este de cînd n-ați mai venit pe la noi! Este un an?

— Mai mult, Kiria Zalumis. Am fost plecați. Abia ne-am întors zilele astea și ni s-a făcut dor de Dunăre!, minți Lidi.

Din spatele femeii apăru un om mărunțel, mult mai bă- trîn decît ea, însă voinic, cu o față colțuroasă pe care barba sură și neîngrijită o evidenția și mai mult. Șapca de piele, cu cozoroc rotund, o purta trasă pînă puțin deasupra sprînce- nelor stufoase și aproape împreunate, așa cum le au mai toți chefaloniții.

—■ Uite-1 și pe Barba Ianachi. Ce mai faci, Barba Ianachi?, întrebă Lidi, nemaigăsindu-și locul de bucurie.

— Țe *se* fac, coriți-mu! Asa si asa. *Cînd, pio cala, cînd pio strava12.* Ama, Dumnezeu are grize de noi. Dumnevostra ti ca- rnete?

— Bine, Barba Ianachi. Am fost plecați. Acum am venit să vedem Dunărea și să ne plimbăm cu barca.

— Vreți să vă plimbați me ti varcula. Poli cala, cortiți-mu, poli cala. Eu me duc să pregătesc varcula.

Cîteva minute mai tîrziu bărcuța albă era trasă de Barba Ianachi lîngă treptele ce coborau de pe chei pînă în apă. Lidi urcă cea dintîi, apoi eu.

— Rămîi sănătos, Barba Ianachi!, îi ură Lidi, în timp ce eu apucam ramele.

— *Me to calo, pedachia-mid\,* ne răspunse la urare bătrî- nul care, după cîte aflai mai tîrziu, de patruzeci de ani se lupta să învețe limba noastră. Cu șapca de piele ne făcu tot timpul semn de rămas

---

1 Când mai bine, când mai rău.
2 Cu bine, copiii mei!

bun, pînă cînd furăm departe.

Vîsleam cu fața spre el, așa că îl putui vedea bine. Bătrîn, mărunțel, cu obrazul bronzat de vîntul și soarele bătrînu- lui fluviu, cu fuiorul părului bogat și cărunt. Și la imaginea bătrînului marinar asociai viziunea de ansamblu a portului, bătrîn și el, care se resemna să moară, obosit, nebăgat în sea- mă.

Abia cînd nu-1 mai văzui pe Barba Ianachi privii la Lidi. Lidi, la pupă, cu mîinile împreunate în poală mă privea, feri- cită poate.

— Dănel!

— Da, Lidi!

— Nimic, Dănel, nimic! Apoi: Aș vrea să mă închin, să-i mulțumesc lui Dumnezeu. Dacă ai ști ce dor mi-a fost de clipa asta!

Nu i-am răspuns. Mi-am scos haina, mi-am suflecat mîne- cile cămășii și, prinzînd puternic ramele, începui să tai curen- tul pieziș. Bărcuța înainta către țărmul celălalt.

— Dănel, acum e la fel ca înainte.

Am înțeles că Lidi întindea punte prin amintire unei alte zile, poate la fel ca asta, cînd Dănel, autenticul Dănel, cu bra- țele goale și puternice vîslea, ducînd bărcuța pe țărmul celă- lalt, de-a lungul căruia sălciile plîngeau cu ra-murile plecate deasupra apelor. Apele clipoceau împrejurul bărcuței ca un cîntec domol, ca o altă rugăciune.

— Împărăția dintre sălcii!, șopti Lidi abia auzit, privind spre malul de care bărcuța nu mai era departe.

Am privit și eu intr-acolo. Țărmul era la cel mult treizeci de pași. Apele însă, venite mari, îl depășiseră. Se întindeau pînă departe, pierzîndu-se în pădurea cu sălcii care, singure ele, bătrîne și cu trunchiuri răsucite ca niște rufe stoarse, își plecaseră ramurile desfrunzite deasupra galbenului de mîl al apelor.

Aici, între sălcii, apa era mai potolită, curgea parcă mai leneș. Vîsleam mai mult deasupra apei. Lidi privea la mine, privea apele, privea sălciile, privea cerul. Privea așa de par- că le vedea acum prima oară, bucurîndu-se. Bucuria Lidei o simții curgîndu-mi în

artere, așa cum simțeam curgînd apele de-a lungul bărcuței. Pe urmă o văzui întinzînd pledul, pe care Barba Ianachi îl adusese odată cu ramele. Făcu asta cu gesturi pripite, cu trupul încordat de o așteptare a cărei cauză urma s-o aflu. Și cînd pledul gros, cît un covor persan și îm- păturit în două, fu întins pe fundul bărcuței, Lidi se lungi pe el, prinzîndu-și mîinile sub ceafă.

Niciodată Lidi nu fusese mai frumoasă ca în clipa aceea. Mi se părea că sălciile nu-și plecaseră ramurile să plîngă deasupra apelor, ci parcă s-o privească, cum sta așa culca- tă pe fundul bărcuței. Apele susurau molcon, clipoceau ceva mai tare cînd întîlneau trunchiurile sălciilor și continuau să întovărășească bărcuța în călătoria ei tăcută prin „împărăția sălciilor“, cum o numise Lidi.

Privind la Lidi, vrăjit de frumusețea ei, mă dorii lungit ală- turi de ea, să ascult curgerea apelor dedesubt și să simt cerul jos, aproape de baldachinul desfrunzit al sălciilor. Iar bărcuța să alunece singură pe ape, fără nici o țintă, ca o călătorie îna- fara timpului.

— Zeu al apelor, e atît de minunată împărăția ta!, vorbi Lidi, privindu-mă printre broderia genelor aproape împreu- nate, dar care totuși lăsau să-i văd ochii, ochii în care navigau ape leneșe și brune. Lidi părea beată. Beat trupul, beat spiri- tul. Lidi întinse brațele, dar nu să mă cheme, ci altfel. Parcă voia să-și încălzească palmele la soare, întorcîndu-le cînd pe o parte, cînd pe alta.

— De ce faci asta, Lidi?, întrebai.

— Îmi dăruiesc palmele flăcărilor!

— Ce flăcări, Lidi?, continuai să întreb nedumerit.

— Flăcărilor din ochii tăi, zeu al apelor! Cînd mă privești, ochii tăi revarsă flăcări. Și eu sînt flămîndă de flăcările ochi- lor tăi. Întind brațele, mi le dăruiesc lor și aș vrea ca ele să mă cuprindă, să mă transforme intr-un rug, să ard și să mă consum în pîrjolul flăcărilor din ochii tăi.

Pe nesimțite bărcuța se înțepeni între rădăcinile unei săl- cii crescute în malul unui ostrov.

— Coborîm, Lidi?

— Coborîm, Dănel!

Sării pe mal și legai bărcuța de trunchiul scorburos al unei sălcii. Cu mișcări leneșe, beată încă, Lidi se ridică, pășind cu ezitări. Eu, pe mal, imediat lîngă proră, așteptam calm să se apropie ca s-o prind în brațe. Făcu cîțiva pași, se apropie, dar cînd să pășească pe strapontină, călcă prea lateral și bărcuța începu să se legene în tangaj, gata să se răstoarne. Lidi dădu un țipăt mic și se agăță cu amîndouă mîinile de margini. Pes- te o clipă însă, bărcuța își regăsi echilibrul.

Am sărit în barcă, am prins-o în brațe și am revenit cu ea pe ostrov; îngenuncheai în nisipul cald, istovit. Istovit nu de sarcina ușoară din brațe, ci istovirea venea dinăuntrul meu. Nu știu dacă ea se datora spaimei de adineauri sau bucuriei de după aceea. Bucurie nu pentru că o salvasem pe Lidi, ci pentru revelația care se făcuse în mine în clipa cînd bărcuța oscilase nebunește.

Pînă în clipa aceea n-am știut că o iubesc pe Lidi. A trebuit s-o văd în primejdie pentru ca să simt că o iubesc, că am iu- bit-o încă din seara atentatului neizbutit, cînd fără voia mea trecusem pragul casei lor.

O iubeam pe Lidi altfel decît iubisem toate femeile care trecuseră prin viața mea. Dragostea pentru Lidi însemna ma- rea, adevărata și unica dragoste cu care omul se întîlnește, dacă se întîlnește, numai o singură dată în viață.

Amorul nu e un sentiment care poate fi analizat și descris precis. Vreau să spun că definiția acestui sentiment nu poate fi general valabilă pentru toată omenirea. Oamenii nu iubesc toți la fel, pentru că nici conținutul sufletesc nu e la toți iden- tic. Înțeleg prin conținut sufletesc complicata, obscura și vas- ta arhitectonică a eului nostru. Cu alte cuvinte, zestrea spi- rituală cu care individul intră și se integrează ca realitate de necontestat în lumea sensibilă, evident numai parțial, pentru că o depășește. Și, ca să întregesc gîndul, amorul înseamnă, cred, invazia unui *ce* senzațional dacă vreți, sau, altfel spus, înseamnă invazia în acest conținut psihic, invazie cu

caracter de revoluție, de panică, a unui element, probabil din afară, în clipa cînd întîlnești o *anumită* femeie. Sau, poate mai pro- babil, acest element gestînd în regiuni insensibile, țîșnește la un moment dat autoritar, dictatorial, atunci cînd se ivesc sau se nasc anumite condiții prielnice, condiții, fără îndoială, obscure. Pentru că nimeni n-a izbutit să explice de ce un băr- bat se îndrăgostește de o anumită femeie și nu de alta, care, la fel, îi este tot atît de accesibilă.

Aspectele pe care le poate lua amorul sînt multiple și va- riate și ele depind, în primul rînd, de intensitatea cu care acel *ce* invadează psihicul nostru. De asemenea, depinde și de calitatea conținutului nostru spiritual. De aci infinitatea de nuanțe și manifestări pe care le poate lua amorul. Altfel la Petrarca, altfel la Balzac, altfel la Dante, altfel la Sfînta Te- reza și altfel la Goethe, precum altfel se manifestă la țăranul din Munții Carpați, la burghezul din Lille sau la proletarul de la uzinele lui Ford.

Dragostea pentru Lidi fu ca o revelație. Poate de aceea în- genuncherea în nisipul fierbinte al Ostrovului. Parcă iubirea pentru Lidi nu venise dinăuntrul meu, ci din afară și nici stre- curîndu-se pe nesimțite, ci ca o descărcare de unde electrice, cu itinerar final și static, în străfundurile cu neguri și obscuri- tăți nebănuite ale sufletului. Parcă nu conștientul înregistra- se vibrațiile, ci tocmai acele adîncuri de subsol, pe cele puter- nice, apoi pe cele mai puțin puternice și, în fine, pe cele abia simțite. Pe urmă, totul ar fi trebuit să se termine. Dar tocmai acolo, în adîncurile acelea, vibrațiile găseau imboldul să se însuflețească și descărcarea zguduitoare, atotcuprinzătoare, să facă drumul invers, într-un circuit închis.

Și fu așa, cît timp? Nu știu. Știu că pe urmă m-am simțit cuprins de un fel de beatitudine, de extaz, care lumina înăun- trul meu, calm, potolit, ca soarele într-o dimineață de primă- vară.

Am lăsat trupul Lidei pe nisip și, ca musulmanii, m-am plecat alături, cu fruntea aproape de nisipul cald. Cred că în clipa aceea mă rugam, deși nu-mi amintesc să fi îngînat cu buzele sau cu gîndul un singur cuvînt de rugăciune. Prea- plinul acela al sufletului se cerea

însă risipit. Și dacă m-am rugat cred că am făcut-o tocmai pentru asta.

Lidi, alături de mine, culcată în nisip ca o domniță arabă, mă privea, mă lăsa. Ii simțeam privirea materializată în mîn- gîieri potolite, odihnitoare. Abia mult mai tîrziu:

— Dănel!… Dănel!

Chemarea venea parcă de departe, în timp ce mîinile ei îmi mîngîiau părul.

— Zeu al apelor, a trecut un veac de cînd ochii tăi nu m-au privit. Mi-e dor de mîngîierea lor, zeu al apelor!

Am privit-o, am privit ostrovul cu sălcii. Lidi era mai fru- moasă ca oricînd, ostrovul, și el parcă, era acum nefiresc de strălucitor.

— Te iubesc, Lidi, dragă Lidi!

— De ce mă bucur atît, Dănel, că-mi spui că mă iubești? De ce mi se pare acum că pentru prima dată îmi mărturisești că-ți sînt dragă?

— Pentru că, Lidi, pînă acum n-am știut cît de nebunește te iubesc. Spune-mi, Lidi, se poate numi asta o iubire ome- nească? Oare oamenii pot iubi așa, Lidi?

— Nu știu, Dănel. Cred că totuși noi ne iubim omenește, vorbi Lidi, cu ezitări, ocolindu-mi privirea. O roșață abia vizi- bilă îi suise în obraz.

— Care a fost cugetul adevărat al Lidei?, întrebă gîndul meu, în timp ce ochii îi căutau pe ai ei. Și am putut citi în ei o rugăminte sfioasă, umbrită de o fluidă neliniștite, care parcă suiseră acolo din izvoarele calde ale sîngelui. Și abia acum înțelesei că Lidi mi se oferea, mi se dăruia și aștepta.

Deși trecuseră cîteva săptămîni de cînd pentru toți din casă contam drept soț al Lidei, totuși, în acest timp evitasem să-mi exercit drepturile pe care ceilalți, complicii mei, mi le conferiseră fără scrupule și fără formalități. Orgoliul mă opri- se să am o femeie care nu avea nici cel puțin conștiința pre- zenței mele materiale. Mi se păruse că ar fi fost exact ca și cînd aș fi încercat să am o femeie în

timpul somnului.

Acum însă, după ce primisem revelația dragostei, orgoliul, înfrînt, nu mai strunea sîngele.

— Lidi, dragă Lidi!

Și în clipa cînd buzele mele le atinseră pe ale ei, mi se păr u că chiotul porilor noștri, deși diferit, totuși identic, speria os- trovul străjuit de sălcii, apele care susurau parcă un marș nupțial, inedit pentru nuntirea noastră apropiată.

Dar nuntirea aceea, căreia destinul îi crease un cadru fe- eric, nu se putea oficia ca o simplă posesiune de ibovnici care se furișează în pădure să-și răstignească patima pe mușchiul verde. I-am căutat goliciunea, așa cum Lidi o căuta pe a mea.

Molcomirea a venit pe urmă, încet, încet, ca o furtună ce se potolește greu și pe nesimțite. Încă n-o privisem pe Lidi, încă nu știam cum arată după reciproca noastră dăruire. Nemișca- rea trupului meu era plăcută, calmă, ca un început de beție al cărnii, deși, de fapt, era sfîrșitul ei și începutul lucidității. O stare de repaus pe care, parcă, nu sta în putința mea s-o curm.

Dar, treptat, treptat, curiozitatea de-a o privi pe Lidi fu mai puternică. Curiozitate și altceva: mi-era dor de Lidi, de Lidi al cărei sînge îl auzeam mustind a mulțumire. M-am ridicat cu ezitări leneșe, de meridional ațipit într-o livadă de portocali. Lidi, goală, cu palmele acoperindu-și sînii, parcă să ascundă dedesubt bucuria mîngîierilor mele de adineauri, cu părul ră- vășit pe nisipul fierbinte, lăsă să-i alunece privirile în brunul ochilor mei. Privirile ei parcă veneau de departe și parcă retine- le păstrau imagini din lumea pe unde ele călătoriseră.

— De unde vii, Lidi?, întrebai fără voie.

— De departe, Dănel! A trebuit să mă întorc din drum. Adineauri, Dănel, am simțit așa de parcă trupurile noastre suiau prin simțuri, pe urma spiritului, pe drumul care duce spre tărîmuri cu îngeri, basme și mituri. N-a fost decît o iluzie. Trupurile noastre au încercat numai să rupă cătușele pe care destinul ni le impune.

Lidi tăcu. Tăcerea fu ca un hamac, pentru odihna trudei plăcute din trupurile noastre, tolănite leneș și goale pe nisipul cald. Pe nesimțite însă, ca un fișiu cenușiu, un nor ascunse soarele. Sălciile fremătară neliniștite, clătinîndu-și crengile desfrunzite. Iar apele, presimțind ploaia apropiată, clipociră a bucurie.

— Să mergem, Lidi! Mi se pare că are să plouă.

— Mergem, Dănel!

Bărcuța, despicînd cu rîvnă apele, ne aducea înapoi în oraș, la viața noastră de toate zilele, care presimțeam că avea să fie acum altfel. Împărăția dintre sălcii rămase în urma noastră, desfrunzită și tristă. Apele erau acum vinete, cu creste semețe, înspumate. Soarele, sufocat în glugile norilor, agoniza lent. Orașul, înaintea noastră, sus, pe deal, părea acum mai cenușiu și mai bătrîn.

Din vaporul acostat la debarcader se revărsa valul călă- torilor. Pe chei, lîngă un grănicer, comisarul de serviciu, iar ceva mai departe, lîngă o vînzătoare de covrigi, zării fesul lui moș Suleim. Cîteva trăsuri cu coviltirele lăsate așteptau pasagerii care nu se prea grăbeau.

Cînd furăm aproape de șlepul „Samos", Barba Ianachi apăru pe punte, de parcă ne-ar fi pîndit întoarcerea. Ne zîm- bi, dădu fuga la capătul treptelor de piatră și, ajutîndu-ne să acostăm, luă apoi în primire bărcuța.

— Me to calo, pedachia-mu, me to calo!, ne ură privind după noi cum ne depărtam, tăind cheiul pieziș.

Un vagon de tramvai vechi, parcă atît de vechi cît și ora- șul, trecu spre docuri mișcîndu-se încet și gemînd din toate încheieturile lui ruginite. Un hamal peticit, ieșind dintr-o cîr- ciumă, ne încrucișă drumul, murmurînd ceva de neînțeles. Ploaia începu, măruntă și repede. În port mirosea a pietre ude și a praf. O birjă murdară, cu arcurile lăsate, trasă de un cal care șchiopăta puțin, ne ajunse din urmă. Birjarul bătrîn, cu caftan de catifea bleumarin, uniforma de pe vremuri a birjari- lor, acum roasă și murdară, ne făcu semn să urcăm. Ploaia își întețise ritmul, așa că a trebuit să grăbim.

Birja porni în trapul îmbătrînit al mîrțoagei. Din ușa unei frizerii, un băiețandru ne întîmpină suflînd în muzicuță „Barca pe valuri".

Capitolul 7

ZII rezirea venise odată cu lumina de afară și pe nesim- íII țite. Alături, afundată în somnul de dimineață, Lidi dormea. Lidi goală și albă sub plapuma de mătase. Surîsul de pe buze era ca o bună-dimineață pentru tristețile nelămurite ce alungaseră în adîncuri bucuriile din ajun.

Noaptea ce trecuse fusese prima în care împărțisem același așternut cu Lidi. Conștiința că o iubesc săvîrșise miracolul. O urmasem în dormitorul comun nu ca soț al ei, ci ca amant. Însă mistificarea din ajun acum se risipise. Luciditatea zgîria dure- ros ca o unghie în clarul conștientului. Știam acum că Lidi nu mă primise ca pe un amant, ci ca pe bărbatul ei. Și o clipă, în urma tristeții, ca un val spumos și fierbinte, simții furișîndu- se ura. Ură față de inconștiența oarbă a Lidei, care continua să vadă în mine pe Dan al ei, ură împotriva destinului care îmi împleticise pașii în hățișul acestor întîmplări stranii.

Dar ura nu dură decît o clipă. Pentru că ochii o întîlniră din nou pe Lidi, care continua să doarmă, surîzînd fericită. Și din nou simții cît de nebunește o iubeam. Atunci, în locul valului spumos de ură, simții ridicîndu-se, rece, ca o undă de fiord, teama, marea teamă că aș putea-o pierde dacă ochii ei, acum umbriți de imaginea autenticului Dan, s-ar limpezi și m-ar vedea pe *mine.* Lidi m-ar, urî, m-ar disprețul.

Oricît de umilitoare era ipostaza de profitor și la pro- priu și la figurat al autenticului Dan, era totuși preferabilă alternativei de a o pierde definitiv. Căci, iubind-o pe Lidi așa cum o iubeam, eram conștient că nu puteam trăi departe de ea. Ce importanță avea faptul că Lidi nu mă iubea, că în car- nea și sîngele ei eram absent, de vreme ce numai astfel pu- team rămîne lîngă ea? Pentru mine a continua să joc rolul lui Dan mi se părea o condiție de viață și de

moarte.

— Numai de n-ar băga de seamă și de acum înainte, îmi spusei în gînd, simțind cum teama continua să suie alte unde reci, mereu mai reci, ca să-mi zgribulească sufletul.

Cu infinite precauții, ca să n-o trezesc, mă smulsei din așternut. Simțeam nevoia de mișcare, simțeam nevoia să fiu departe, nu de trupul adormit al Lidei, ci de somptuozitatea dormitorului acela, cu lumină cenușie și cu tăceri împletind pieptar pentru iarna care se anunța aproape. Mă îmbrăcai în- cet, fără ca Lidi să mă simtă.

Primii pași, înăbușiți în covorul gros îi făcui spre fereastră. Fereastra dădea în stradă. Ochii îmi alunecară întîi departe, spre capătul ei și abia pe urmă, făcînd cale întoarsă, observa- ră trăsura oprită în fața porții.

— Cine o fi venit cu trăsura?, întrebai în gînd, brusc neli- niștit. Și deodată panica: Dacă s-a întors Dan?

Panica fu atît de nestăvilită, încît uitînd că aș putea-o trezi pe Lidi, o zbughii pe ușă să întreb, să aflu. În hol o văzui pe Dromy îmbrăcată ca pentru drum. În spatele ei, Dobre du- cea sub braț două arme de vînătoare.

— Pleci la vînătoare, Dromy?, întrebai dînd buzna.

— După cum vezi!, îmi răspunse, punîndu-și mănușile.

— Va să zică pleci la vînătoare!, repetai, liniștit acum în privința trăsurii din stradă.

— Ei, da, plec! Mă întrebi așa de parcă ți-ar părea bine.

— Să-mi pară bine? De ce să-mi pară bine? Am fost pur și simplu surprins.

De fapt, îmi părea bine, dar nu pentru că Dromy pleca să vîneze, ci pentru că trăsura nu-1 adusese pe Dan.

— Ai văzut trăsura oprită în fața casei?, mă chestionă Dromy, vorbind cu indiferență.

— Am văzut-o de la fereastră.

— Da? Și ce-ai crezut?

— Am crezut că…

întîlnii însă privirea tulbure a lui Dobre și reținui mărtu- risirea care fusese gata să-mi scape.

— Am crezut… ce să fi crezut? N-am crezut nimic. Pleci, va să zică. Îți urez noroc la vînat. La revedere! Și-i întorsei spatele.

Cînd intrai în baie, dispoziția îmi aduse pe buze o melodie veche care îmi fusese întotdeauna antipatică. Acum o fredo- nam și o găseam plăcută.

— Și totuși, a fost odată cînd n-am putut suferi melodia asta!, îmi spusei, vîrîndu-mă în apă.

Odată! Acest „odată“ aparținea unui trecut care parcă nu fusese al meu, deși păstram amintirea lui. Era parcă aminti- rea unei alte vieți a altcuiva, la care eu fusesem numai mar- tor. Căci viața mea adevărată începuse în amurgul acela de toamnă cînd, prăbușit pe caldarîm, servitorii mă aduseseră în casa asta. Totul mai înainte fusese searbăd. O viață cu sa- tisfacții multe, cu plăceri nu mai puține, o viață plată, ca viața mai tuturor oamenilor, fără suișuri și coborîșuri neprevăzute. Totul fusese în viața mea mai înainte ca un barometru ce nu cunoaște oscilări bruște.

Iubisem de mai multe ori, dar toate acele iubiri fuseseră fără zguduiri. Nu cunoscusem ceea ce se înțelege prin o mare iubire. Și doar se știe ce înseamnă în viața unui om o mare și răscolitoare pasiune. Tot ceea ce înseamnă triumf al spiritu- lui și a devenit un bun al întregii omeniri poartă stigmatul marilor iubiri.

Oare Petrarca și-ar mai fi scris *Sonetele* dacă n-ar fi cu- noscut-o pe Laura, iar Dante ar fi scris *Divina Comedie* fără angelica și nefericita lui iubire pentru nu mai puțin angelica lui Beatrice? Dar nu e vorba numai de oamenii excepționali. Chiar oamenii obișnuiți, atunci cînd au șansa să se întîl- nească în viață cu o mare pasiune, se depășesc, ating înălțimi, dacă nu de creație, atunci de trăire intensă, pe care altfel nu le-ar fi putut atinge.

Eu, iubind-o pe Lidi, îmi dădeam seama că era unica și marea mea dragoste. Lidi însemna bucurie, purificare, însemna zbor avîntat spre culmi de basm și legendă pe care fără ea, prea mult

legat de plăcerile mărunte ale vieții, nu le-aș fi pu- tut cunoaște.

Pe doctorul Adrian l-am întîlnit ceva mai tîrziu în grădi- nă, unde ieșisem să mă plimb pentru că Lidi, trudită, continua să-și doarmă somnul de dimineață. L-am găsit privind atent o frunză uscată pe care o ținea în palma deschisă, puțin adus de umeri și parcă mai îmbătrînit. Auzindu-mi pașii, ridică privirea, mă cercetă o clipă distrat, pe urmă își plecă din nou ochii pe frunza din palmă.

Atitudinea Doctorului din ultimul timp nu mi-o puteam ex- plica. Din toți, singurul pe care mi-1 puteam revendica cu ade- vărat complice, era el. Mai mult încă. Eram îndreptățit să-l acuz ca autor moral al mistificării a cărei victimă fusese Lidi. Tocmai de aceea mă intriga faptul că mă ocolea sistematic.

Căutasem deseori să am o explicație cu el, dar ocazia nu mi se ivise pînă atunci. Intîlnindu-1 acum în grădină, mă ho- tărîi să nu las să-mi scape acest prilej, pe care de mult mi-1 dorisem.

Cu gîndul și hotărîrea asta mă apropiai de el:

— Bună dimineața, Doctore! Te preocupă atît de mult frunza aceea?

Doctorul mă privi o clipă tulbure, de parcă n-ar fi înțeles ce-1 întrebasem, pe urmă îmi întinse brusc frunza.

— Ia privește puțin!

I-am luat-o din mînă și am privit-o îndelung, întorcînd-o cînd pe o parte, cînd pe alta. Era o frunză uscată, obișnuită și nu-mi spunea nimic. N-am ezitat să i-o mărturisesc. Doctorul mă privi distant și o clipă zîmbetul ironic îi plie colțul stîng al gurii.

— Văd că nu te pasionează deloc culorile!, îmi spuse dis- prețuitor, luîndu-și frunza înapoi.

— Ba da!, îl contrazisei. Însă mai mult culorile ireale.

— Culorile ireale? Cum vine asta?, întrebă surprins.

— Nu știu cum să-ți explic mai bine. Prin culori ireale în- țeleg culorile de sub pleoape. Culorile pe care mi le reprezint imaginativ. Știi ce fac cîteodată, Doctore, cînd sînt bine dispus? îmi comand imagini. Căci să știi, Doctore, eu am o întreagă lume sub pleoape,

care mi-e foarte dragă. Nu cred să fie om căruia să-i placă așa de mult să stea cu ochii închiși cum îmi place mie.

Știu, vei zice reverie. Nu e așa însă. Pentru că reverie în- seamnă zborul ca de funigei al imaginilor ce vin și pleacă ne- dorite și nechemate. Eu, însă, îmi comand anumite imagini, alungîndu-le pe acelea care vin singure. La început e foarte greu. Iți apar cele mai neașteptate imagini, numai acelea pe care le vrei, nu. Cu alte cuvinte, pentru ca să ajungi să-ți im- pui anumite reprezentări se cere o oarecare rutină. Eu am izbutit să mi-o însușesc și pot afirma că sub pleoape nu mi se prind decît acelea pe care le vreau.

— Așa ceva nu mi-a trecut niciodată prin minte!, îmi măr- turisi doctorul Adrian, sincer uimit.

— Probabil că nu găsești că e o îndeletnicire destul de in- teresantă pentru dumneata, Doctore. În orice caz, e foarte plăcută. Și știi care sînt cele mai plăcute imagini pe care mi le comand mai des? Culorile. Imaginile culorilor sub pleoape sînt altfel decît în realitate. Cîteodată îmi comand o singură culoare. Bunăoară, verde sau roșu. De cele mai multe ori însă îmi comand o diversitate de culori. Îmi creez atunci un cadru de adevărată feerie. Și, crede-mă, de cînd am izbutit să-mi aduc sub pleoape feeria asta, feerie prin bogăția de nuanțe și vastitatea surprinzătoare de efecte cromatice, nu mai iubesc natura.

Dar, poate, exagerez. Vreau să spun însă că nu mă mai impresionează, căci, în definitiv, în ce constă frumusețea în natură? Bunăoară, un răsărit sau un apus de soare; marea în- spumată de furtună sau calmă; profilul unei catedrale gotice sau măreția impunătoare a Acropolei; fastul sobru al Granadei sau exuberanța jovială a Cartierului Latin? în culoare, în cu- loarea care se asociază cadrului. Fără culoare nimic n-ar fi frumos în natură. Te asigur însă, Doctore, că sub pleoape cu- lorile însă mult mai frumoase. Așa că e explicabil de ce frunza dumitale nu-mi poate suscita interesul.

Doctorul Adrian nu-mi răspunse. Continua să privească frunza cu o duioșie potolită. Curiozitatea mă ispiti.

— Bine, dar pe dumneata în ce fel te pasionează culorile?

— Cine a spus că mă pasionează?, se răsti el la mine.

— Păi, nu mi-ai spus adineauri, cu ton de reproș, că pe dumneata nu te pasionează culorile!?

— Exact! Ei, și?

— Ești extraordinar, Doctore! Oricare în locul meu la fel ar fi presupus că pe dumneata ele te pasionează într-un mod deosebit.

— Probabil că m-am exprimat greșit. Și din nou îi înflori zîmbetul ironic.

— Bine, dar atunci cum se explică interesul, pe care nici nu încerci să-l ascunzi pentru frunza asta?

— Interes? Mda, nu e rău spus. Te asigur însă, un interes accidental. Însă galbenul acesta ruginiu… Și Doctorul tăcu, ca și cum n-ar fi găsit cuvîntul potrivit. Abia mai apoi: Galbenul ăsta ruginiu te deprimă. Sintetizează parcă anotimpul.

— La dracu', Doctore!, îl apostrofai în gînd, nu spui deloc lucruri interesante.

între timp el își pornise căruciorul. Mergeam alături de el și tăceam. Tăcea și el, privind din cînd în cînd frunza din palmă. Pe urmă, strînse deodată pumnul, strivind-o. Cînd îl desfăcu, din frunza de adineauri nu mai rămăsese decît o grămăjoară de tărîțe ruginii. Suflă în ea și fărîmele de frunze zburară. Pe urmă, mă privi cu niște ochi care mi se părură umbriți de amintiri.

— Spune-mi, ești supărat pe mine?, mă întrebă împă- ciuitor.

— La dracu', Doctore, ai un dar deosebit de a scoate din sărite pînă și pe oamenii cei mai calmi. Judecă și dumneata: îmi arăți frunza…

— Ai dreptate, haide, nu fi supărat. Însă frunza aceea mi-a adus aminte de o întîmplare care s-ar putea numi tristă, dacă n-ar fi numai duioasă. Uite, ca să te împac, am să ți-o poves- tesc.

Sînt mulți ani de atunci, începu Doctorul. Dorința de a cunoaște oamenii mă dusese în Shanghai. Locuiam în concesi- unea internațională, însă îmi deschisesem un cabinet medical într-un

cartier deocheat din afară. Nu știu de ce, dar întotdeauna am fost atras de cartierele astea cu faimă urîtă. Prin toate orașele pe unde am trecut și a trebui să-mi exercit profesiu- nea, mi-am ales drept cîmp de recrutat clienți tocmai carti- erele acestea compromise. Și, crede-mă, niciodată nu m-am putut plînge că bolnavii mă ocoleau. N-am fost niciodată mai mult decît un medic mediocru. Nu știu din ce cauză, însă tot- deauna am izbutit să-mi creez faima de medic excelent. Așa că și la Shanghai, la scurtă vreme după ce-mi deschisei cabi- netul, clientela nu se lăsă așteptată.

Intr-o zi primii vizita unui medic chinez care, după cum îmi mărturisi de la început, auzind de faima pe care mi-o cîș- tigasem în rîndul populației chineze din cartier, ținuse să fa- cem cunoștință. Pe acest medic chinez îl chema Liu Tscen. Era un tînăr de vreo douăzeci și cinci de ani, mărunțel, simpatic, uimitor de bine informat și care făcea impresia că se simte perfect de bine în costumul european, ireproșabil din toate punctele de vedere.

Vorbea o englezească perfectă, studiase la Oxford și aborda cu dezinvoltură o mulțime de subiecte interesante și de actu- alitate. Nici nu știu cînd a trecut o jumătate de oră ascultîn- du-1. Cînd se ridică să plece, îmi spuse că ar dori să mă mai vadă și mă întrebă dacă îi voi face cinstea să mi-o prezinte pe sora sa, care avea în păstrare cîteva stampe vechi.

Evident, în scurtul timp cît stătusem de vorbă prinsesem o adevărată slăbiciune pentru acest chinez, așa că îmi fu peste putință să-l refuz. In afară de asta, mă interesau stampele vechi, despre care auzisem lucruri extraordinare. Îi fixai o oră, chiar în după-amiaza aceea și chinezul meu nu făcu nici o obiecție. La ora fixată, Liu Tscen fu prezent. Cinci minute mai tîrziu goneam cu Fordul lui pe străzile Shanghaiului.

Pe drum, aproape tot timpul vorbi numai el. Printre altele, aflai că se trăgea dintr-o familie foarte veche și foarte boga- tă, că tatăl său, un savant în toată accepția cuvîntului, deși iubea pînă la fanatism trecutul glorios al Chinei, consimțise să-l trimită pe el să

studieze Medicina la Oxford, iar pe sora sa, la un institut catolic din Melbourne. Atît el, cît și soră-sa își orînduiră viața după propriile lor concepții și bătrînul, care niciodată nu trecuse porțile Pekinului, acceptase. De altfel, era prea ocupat cu biblioteca lui plină cu texte și documente stră- vechi care, sigur, prețuia o avere.

în timp ce Liu Tscen se ocupa cu bolnavii nevoiași din Shanghai, sora lui își petrecea timpul pictînd pe suluri de mătase cam ceea ce noi, europenii, am numi natură moartă.

Casa în care locuia sora lui Liu Tscen era foarte frumoasă și cred că în tot Shanghaiul nu puteai găsi una la fel. Ne deschise un chinez bătrîn, cu privire șireată, îmbrăcat cu un impecabil chimonou de mătase neagră. După ce ne salută cu tot ceremo- nialul cuvenit, o luă înainte ca s-o anunțe pe stăpîna casei.

Străbătînd ceea ce la noi s-ar numi un hol, precum și ce- lelalte odăi, observam că ele trădau un amestec de eleganță englezească și somptuozitate cu adevărat orientală. Insă încli- nația către fast era oarecum temperată de o discreție care trăda rafinamentul. Anticipînd clipa cînd aveam să dau ochii cu sora lui Liu Tscen, încercai să mi-o închipui: o chinezoaică frumoasă îmbrăcată cu un *robe de chambre* după ultima modă londoneză, care avea să mă primească cu distincția unei adevărate *lady.*

O clipă mai apoi realitatea avea să-mi dovedească, decepți- onîndu-mă, cît de falsă fusese imaginea pe care mi-o făcusem despre sora lui Liu Tscen.

Doctorul Adrian curmă povestirea de parcă obosise, sau, poate, ca să privească un rond cu crizanteme ofilite care, în clipa aceea, îl interesa în mod deosebit. Privirea îi era umedă și obosită, chipul împrumutase o rumeneală care îl făcea mai tînăr. Și trecu așa cîtva timp. Doctorul, cu ochii pe rondul cu crizanteme, eu, preocupat să ghicesc tîlcul privirii umede și obosite.

Mult mai tîrziu, Doctorul își adună gîndurile și mă privi de parcă acum mă vedea lîngă el.

— Încăperea în care intrasem odată cu Liu Tscen, continuă el să

povestească, era un interior simpatic chinezesc, cu soare mult ce năvălea în voie prin trei ferestre, cu flori multe în vaze. Ceea ce contrasta însă neplăcut cu mobila joasă și sim- plă, era un *scaun înalt cu legănătoare.* De pe el, cîteva clipe după intrarea noastră, se ridică să ne întîmpine, cu cel mai fermecător zîmbet pe care l-am văzut vreodată, Lao-Su, sora lui Liu Tscen.

Lao-Su, care abia împlinise 17 ani, era un minunat exem- plar de frumusețe chineză. Închipuie-ți: ochi alungiți, de cu- loarea migdalului verde, un năsuc aproape impertinent, buze pline, însă perfect arcuite, părul negru, de o bogăție superbă, pieptănat după moda chinezească, trup ca de fetiță, dar care trăda desăvîrșita lui împlinire. Dar Lao-Su nu era frumoasă numai pentru atît. Lao-Su era frumoasă pentru tulburătoa- rea feminitate care se degaja ca un fluid, ca un misterios și amețior parfum oriental din frumusețea ei fizică. Așa ceva nu se mai poate întîlni decît la femeile din Orient. Europencele au pierdut acest farmec, sau poate nu l-au avut niciodată.

Am rămas la Lao-Su aproape două ore. Am vorbit despre pictură, mi-a arătat stampele, cinci la număr, toate cu o vechi- me de treizeci de secole cel puțin; despre literatură, revoluții, sistemele de muncă din America și nu mai știu despre ce. Lao- Su, ca și fratele ei, era la curent cu toate.

La plecare i-am făgăduit s-o vizitez cît de curînd. Puțin mai tîrziu m-am despărțit și de Liu Tscen. Și seara m-am dus să dorm la o chinezoaică din cartier, care semăna vag cu Lao-Su.

Chiar de-a doua zi am căutat să mă folosesc de invitația pe care mi-o făcuse. Mă primi și mă conduse același bătrîn și șiret chinez din ajun. Lao-Su lucra în atelier. Se bucură că mă vede și-mi arătă sulurile de mătase pe care pictase toate florile Chinei. Am rămas la ea pînă seara. Cînd am plecat, constatai, nu fără uimire, că mă îndrăgostisem de micuța Lao-Su.

în ziua imediat următoare și în celelalte zile m-am dus din nou la ea. După o săptămînă îmi er^ amantă. Lao-Su mă iu- bea cum nu

mă iubise nici o femeie: ca o sclavă. Anii petrecuți în institutul catolic din Melbourne, cel puțin în privința asta, nu avuseseră nici un fel de influență asupra ei. Lao-Su, micuța chinezoaică, continua să vadă în bărbat stăpînul căruia tre- buia să i se supună și să-l iubească.

Trecură așa trei luni, timp în care fui nelipsit din casa ei. Și ori de cîte ori îi pășeam pragul lăsam acolo europenismul meu. Deveneam un chinez sui-generis: de la chimonoul pe care îl îmbrăcam, un dar al micuței Lao-Su, pînă la preferin- țele mele gastronomice din bucătăria chinezească. Și, trebuie să-ți mărturisesc, niciodată nu m-am simțit atît de bine ca în căsuța aceea.

Totuși, într-o zi a trebuit s-o părăsesc. Să nu-ți închipui că am avut vreun motiv special. Trebuia să mă despart de ea pentru că trebuia să mă despart de Shanghai. Vîntul în- cepuse să bată dinspre larg. Vreau să spun prin asta că mă chemau depărtările, că simțeam nevoia să schimb climatul. Niciodată n-am putut rezista unei astfel de chemări.

Mi-au trebuit două săptămîni pînă să mă pot hotărî să-i vestesc iminenta mea plecare. Și cînd o făcui, pentru că nu-i puteam spune motivul adevărat – nu m-ar fi putut înțelege- am mințit-o că eram nevoit să mă înapoiez în țară pentru a in- tra în posesia unei moșteniri. Îi făgăduii însă, în mod solemn, să mă întorc în foarte scurt timp.

Lao-Su clătină capul a neîncredere. Presimțea că plecarea mea avea să fie pentru totdeauna și începu să plîngă. Lao-Su plînse ca o europeancă, însă se supuse hotărîrii mele ca o chi- nezoaică. Nu încercă măcar să mi-o schimbe. Îmi ceru doar să amîn plecarea cu trei zile. Evident, acceptai.

în ziua plecării, în clipa despărțirii, Lao-Su îmi dărui un cilindru micuț din aur, abia cu puțin mai lung ca un baton de ruj, însă mult mai gros. Nu mi-am putut înfrîna curiozitatea și l-am deschis chiar în fața ei. Înăuntru era un sul minuscul de mătase albă, pe care

Lao-Su pictase o frunză, o singură și stingheră frunză. O frunză galbenă, uscată, moartă.

Am privit-o pe Lao-Su nedumerit.

— Ce vrea să însemne frunza asta?

— E sufletul lui Lao-Su, mă lămuri micuța chinezoaică. Curînd, curînd, îi va fi așa și trupul. Și atunci Lao-Su va muri.

Am strîns-o la piept înduioșat și o clipă am crezut că nu voi mai pleca. Dar ochii, călătorindu-se o clipă afară, pe fereastră, întîlniră departe, în zare, cerul care era vînăt, asemenea mă- rii. Și am știut atunci că nu voi putea rămîne.

M-am despărțit de Lao-Su cu certitudinea că n-am s-o mai văd niciodată, ducînd cu mine cilindrul minuscul, pe al cărui sul de mătase ea pictase, sub simbolul frunzei moarte, bietul ei suflet.

Doctorul Adrian tăcu, privind cu ochi tulburi grădina care agoniza.

— Într-o zi îți voi arăta mătasea. Trebuie să știi că frunza de adineauri, mai bine-zis culoarea ei, era aproape aidoma cu aceea pictată de Lao-Su, mica mea prietenă din Shanghai.

Privi din nou grădina cu aceiași ochi tulburi, pe urmă, smulgîndu-se din amintiri ca dintr-o îmbrățișare nevăzută, își porni căruciorul repede. Dispăruse acum umezeala din ochii lui, dispăruse și umbra brună de tristețe de pe chipul lui de bătrîn frumos. Locul tristeții îl luă o lumină aproape viorie de ușurare, de bucurie, de satisfacție egoistă: că se putuse eli- bera din mlaștina cleioasă a amintirilor.

Trăsurică era departe, pe alee, cînd pornii după ea. Încre- menirea de cîteva minute, pe locul unde Doctorul își depăna- se amintirile, se datora cred următorului fapt: Pentru prima dată îmi veni în minte că hoinarul de altădată, care fusese doctorul Adrian, dacă acum își petrecea timpul în căruciorul de paralitic, trebuie că avea un motiv special, în orice caz altul decît acela pe care mi-1 destăinuise.

Era o simplă presupunere, poate o intuiție, pentru că nimic nu

mă îndreptățea să cred asta, cum intuiție era și convinge- rea că mama Lidei, care își petrecea mai toată ziua în odăile ei, citind sau împletind broderii bizare, încerca să uite nu știu ce trecut dureros și implacabil asfințit.

L-am urmărit cu gîndul să-l întreb, să-l ispitesc. Cînd am ajuns alături de el, contrar voinței mele, am continuat să tac. Îmi lipsea curajul. Pentru că, mai ales în acea clipă, Doctorul mă intimida. Mi se părea că pentru el nu exista atunci un ano- timp. Făcea impresia că trăiește pur și simplu și în așa fel, de parcă timpul însuși ar fi fost subordonat trăirii lui. Poate de aceea, cînd izbutii să vorbesc, întrebai cu totul altceva decît ceea ce îmi propusesem.

— Doctore, începui, aș vrea să te întreb ceva!

— Întreabă-mă și îți voi răspunde!, vorbi el, privindu-mă de parcă i-ar fi făcut plăcere că mă descoperă lîngă el.

— Ai călătorit mult, Doctore, te-ai bucurat fără îndoială de dragostea multor femei. Spune-mi însă, în viața dumitale, pe care o bănuiesc prodigios de aventuroasă, ai cunoscut ceea ce se numește marea și unica dragoste?

Doctorul tresări abia perceptibil, pe urmă îmi șopti îngă- duitor.

— Eram sigur că ai să mă întrebi asta și îți răspund: da!

Tăcu. Tăcui și eu cîtva timp, cred că înciudat. Nu-mi pu- team explica de fel cum putuse fi atît Desigur, mai dinainte, ce am să-l întreb, cînd eu însumi nu știusem cîteva momente mai înainte.

— Atît numai îmi spui?, întrebai mai tîrziu, prostește.

— Ce vrei mai mult? Să-ți povestesc? Așa ceva nu se povestește. Și apoi, poate că am uitat!, încheie cu nu știu ce adiere de teamă în glas.

— Nu e adevărat că ai uitat! Asta nu se uită!, protestai, pentru că mi se părea imposibil ca vreodată, mai tîrziu, să uit ceva din ceea ce au fost zilele și nopțile mele alături de Lidi.

— Ai dreptate, tinere, nu se uită, însă nici nu se povesteș- te. A fost cîndva… Pe urmă s-a sfîrșit. Căci vezi, o mare, o inegalabilă fericire se plătește întotdeauna scump.

— Ai plătit?, continuai să întreb.

— Plătesc, nu vezi că plătesc? Plătesc prin însingurarea de acum. La vîrsta asta, singur. Singur pînă în ultima clipă. Pe urmă moartea. Singur, nici cel puțin un copil. DehL. Prostii. Și-și trecu repede palma peste frunte.

— Cu alte cuvinte, regreți.

— Nu, asta nu! Așa ceva nu se regretă. Dacă vreodată ai să cunoști marea dragoste, orice s-ar întîmpla după, nu vei regreta. Căci numai o clipă de fericire prețuiește cît o *sodomă* de durere.

— Doctore, eu m-am întîlnit cu clipa aceea.

— Da?, întrebă el mai mult curios decît surprins.

— Doctore, o iubesc pe Lidi. O iubesc așa cum nu poți iubi decît o singură dată și numai pe o singură femeie. Am iubit-o din prima clipă, dar n-am știut. Dragostea mi s-a relevat în clipa cînd am văzut-o în primejdie, ieri cînd era cît pe ce să se înece. De ieri trăiesc marea clipă și sînt fericit. Mi se pare acum că viața mea a început în ziua cînd am cunoscut-o pe Lidi.

— Va să zică, nu mai pleci?, întrebă Doctorul cu o ușurare pe care nici nu încercă să și-o ascundă.

— Cum să plec? Ce înseamnă viața departe de Lidi? Dimpotrivă, a început să-mi fie teamă ca nu cumva să fiu nevoit să plec.

— Nu văd de ce să fii nevoit. Noi sîntem cu toții mulțu- miți.

— Doctore, mi-e teamă că într-o zi Lidi are să *mă vadă*. Îți dai seama ce înseamnă asta? Înseamnă să o pierd. Căci ea nu mă poate iubi. Dragostea ei pentru Dan e fără bătrînețe. Și apoi, mai mi-e teamă de ceva. Mi-e teamă să nu se reîntoarcă Dan.

— În privința asta să n-ai nici o teamă. Dan nu se va reîn- toarce.

— O spui, dar nu ești chiar convins. Cred că și dumitale ți-e puțin teamă. Cînd te gîndești că s-ar putea să se reîn- toarcă Dan…

— Teamă? De ce numaidecît teamă?

— Ai dreptate, de ce ți-ar fi teamă? Ai aranja, ai putea aranja în așa fel lucrurile, ca Lidi nici să nu observe. Știi că eu aș dispărea.

— Ascultă-mă, dacă Dan nu s-a reîntors pînă azi, nu se va mai

reîntoarce.

— Doctore, ești sigur?

Doctorul mă privi cu ochi în care citii ceva asemănător cu mila și nu-mi răspunse. Mie îmi fu ciudă că putusem întreba atît de prostește de teama reîntoarcerii lui Dan. Doctorul, ori- cît m-ar fi asigurat el de contrariu, nu mi-o putea risipi.

Grăbii pasul, luînd-o înainte pe alee. Abia spre capătul ei îmi dădui seama că trăsurica de paralitic rămăsese mult în urmă. Mă oprii, așteptînd-o.

— Ce s-a întîmplat cu dumneata?, mă întrebă Doctorul cînd fu aproape, cu ton părintesc.

— De ce trebuie să fie atît de altfel această mare și unică dragoste a mea?

— Ce fel este?

întrebarea mi se păru înspăimîntător de plată. Cum, Doctorul nu putea sesiza singur și cerea lămuriri de la mine? L-am pri- vit cu ochi tulburi, aproape cu ură. Totuși, răspunsul meu, deși în intenție fu agresiv, rostit tare nu sună decît trist.

— Nu înțelegi, Doctore, nu-ți dai seama? Sînt fericit pen- tru că o iubesc pe Lidi. Dar fericirea asta poartă în ea rădă- cinile nefericirii prezente și germenii celei viitoare. De ace- ea am spus că marea mea dragoste este altfel decît celelalte mari iubiri.

Dumneata spui că ai cunoscut această unică dragoste. Dar în timp ce iubeai te iubea și ea. Nu erai singur, erați doi. Pe cînd eu nu pot spune asta. Pe mine Lidi nu mă iubește. Eu nu exist, pentru ea. Ea îl iubește pe acela pe care îl vede în mine. De fapt, eu sînt o marionetă. Spune-mi, nu-i asta îngrozitor? Și totuși, simt că Lidi e marea mea dragoste. Mi-e destul s-o simt lîngă mine pentru ca să mă simt fericit. În același timp însă, fericirea se împletește cu cea mai absurdă nefericire. Dar dumneata ai spus că o clipă de fericire prețuiește cît o sodomă de durere.

— Am spus-o, dar în alt sens.

— Știu, te-ai referit la nefericirea de după. Însă la aceea nici nu

vreau să mă gîndesc. Mi-e suficientă cea prezentă. Cealaltă va veni, poate, în ziua cînd se va reîntoarce Dan.

— Ți-am spus că nu se va reîntoarce!, se răsti la mine doc- torul Adrian.

Tăcui, mulțumindu-mă să ridic numai din umeri. Cîtva timp tăcerea dăinui din nou între noi. Pe urmă, deodată, o întrebare începu să mă chinuie. Nu avea nici o legătură cu cele vorbite pînă atunci, însă mi se părea foarte important să cu- nosc și părerea Doctorului.

— Doctore, nu crezi că Dromy mă disprețuiește?

Doctorul își opri căruciorul și mă privi parcă surprins, par- că bănuitor.

— Ce te face să crezi că te disprețuiește?

— Nu cred. Mă întreb numai. Căci o fată atît de echili- brată, atît de perfect echilibrată ca ea, nu poate decît să dis- prețuiască pe un bărbat care acceptă, oricare ar fi motivul, postura intrusului.

— Nu, nu cred!, răspunse Doctorul sec.

Dar răspunsul lui nu mă mai interesa. În clipa aceea îmi era perfect indiferent dacă Dromy mă disprețuia sau nu. Alt- ceva mă preocupa să știu: de ce spusesem „o fată atît de per- fect echilibrată”, pentru că nu aveam nici un motiv să cred că Dromy era chiar atît de perfect echilibrată. Tocmai mă pre- găteam să-i cer lui părerea cînd îi întîlnii privirea. Era întu- necată, plictisită. Renunțai. Aveam impresia că i-aș fi făcut o mare plăcere dacă l-aș fi scutit de prezența mea.

Nu aveam deloc chef însă să-i fac pe plac, poate tocmai pentru ca să nu rămîn singur, departe de Lidi care, fără îndo- ială, dormea încă. Continuai deci să merg alături de el.

Deodată o văzui pe Lidi pe alee, venind spre noi. Obrazul îi era alb, privirea înspăimîntată. Am dat fuga să o întîmpin.

— Ce este, Lidi? Ce s-a întîmplat?

— Dănel, m-am deșteptat singură și m-a cuprins frica. Și fiindcă te-am strigat și nu mi-ai răspuns, am crezut, Dănel, că iarăși ai

plecat!

Se lipi toată de mine, adăugîndu-se, încrustîndu-se parcă de-a lungul trupului meu.

— Lidi, dragă Lidi!

— Niciodată să nu mai pleci așa de lîngă mine, Dănel!

Capitolul 8

A

n ziua cînd Dromy l-a readus pe Sultan, cîtva timp am crezut că va trebui să părăsesc definitiv casa cu neguri. Asta s-a întîmplat într-un amurg cenușiu, cu cer jos și cu cei dintîi fulgi de zăpadă. Ningea rar, cu nu știu ce depri- mantă oboseală. Strada începuse să se albească. Spre capătul ei, un felinar aprins prea devreme privea miop și clipind des decorul alb dimprejur.

Stăm cu Lidi la fereastră și priveam strada. Atmosfera de afară era atît de sugestiv obosită, încît ne molipsise parcă și pe noi. Mai ales în trupul Lidei era o oboseală pe care o trădau ochii cu o umbră de cearcăne. Aproape, cu capul rezemat de umărul meu, simțeam parcă o altă carne, adăugată, crescută într-a mea, la fel și totuși altfel, nefiresc altfel.

Trecuse un sfert de oră de cînd stăm așa, fără să ne vor- bim. Tăcerea între noi era ca o mîngîiere, ca o altă mîngîiere pentru genele lungi ale Lidei.

— Se poate muri, Dănel, de o mare fericire?

— Acum ești fericită, Lidi?

— Sînt amețită de atîta fericire, Dănel.

— Dacă o mare fericire ar ucide, în clipa asta ar trebui să murim amîndoi. Ar trebui să ne stingem încet, pe nesimțite, ca o candelă.

— N-aș regreta, Dănel. Dimpotrivă, poate ar fi mai bine.

— De ce, Lidi?

— Vezi tu, Dănel, cîteodată mi-e teamă. Mi-e teamă de ceea ce ar putea să se întîmple. Nu știu, n-am nici un motiv. Totuși, cîteodată și tocmai cînd simt fericirea mai deplină, teama mă cuprinde, teama ca nu cumva să intervină ceva care să gonească fericirea noastră.

— Nu se va întîmpla nimic, Lidi!, încercai, fără convinge- re, să-i alung teama.

Tocmai atunci o trăsură se opri în fața porții, înăuntru era Dromy care se întorcea de la vînătoare, încotoșmănată în haina de blană. Pe capră, alături de birjar, Dobre, cu cele două arme de vînătoare între genunchi. Sări cel dintîi jos și, în clipa ur- mătoare, de sub pledul care învăluia genunchii Dromyei, un cîine mare, negru, slab și murdar sări pe trotuar.

— De unde o fi cules Dromy javra asta de cîine?, o întrebai pe Lidi surprins, pentru că Dromy plecase la vînătoare fără cîine, iar cel pe care îl vedeam acum numai a cîine de vînă- toare nu semăna.

— Dănel, nu-1 recunoști? E Sultan, cîinele tău, Sultan!

— Extraordinar! E Sultan, e fără îndoială Sultan. Măi, dar cît e de slab, cît e de schimbat, mă minunai fals, numai pen- tru ca să spun ceva, numai ca să cîștig timp și să pot alunga teama care alerga nebunește și circula undeva înăuntrul meu, ca o curea de transmisie. Teama nu avea propriu-zis conținut precis. Îmi era doar teamă de ceea ce se putea întîmpla într- un timp apropiat.

— Haidem, Dănel, jos. Să vezi ce are să se bucure bietul Sultan cînd te-o vedea. Cînd ai plecat, o săptămînă te-a cău- tat prin grădină, prin toate odăile. Te căuta și scîncea aproape omenește. De mîncare abia dacă se atingea. Pe urmă, într-o zi, a dispărut. Nu l-am mai căutat. Am simțit, dimpotrivă, o ușurare. Cred că dacă n-ar fi dispărut, aș fi rugat-o pe Dromy să-1 împuște. Se tînguia ca un om, ziua și noaptea și asta mă înnebunea. Eram sfîrșită de durere, credeam că am să mor. Și nu era destul numai atît. Trebuia să ascult și urletele bă- trînului Sultan. Era îngrozitor, mai ales noaptea.

Dar unde l-o fi găsit Dromy? Și ce frumos din partea ei că ți l-a adus. Hai, Dănel, să-l vedem!

Abia acum teama își preciza conținutul. Îmi era teamă să dau ochii cu cîinele celuilalt. Pe Lidi o înșelasem. Mai degra- bă ea însăși se înșelase. Cîinele nu avea să se lase păcălit. Instinctul lui sigur avea să-i spună că nu eu îi sînt stăpînul. Bănuiam că, atunci cînd aș

fi încercat să-l mîngîi, el s-ar fi ferit, mi-ar fi arătat colții. Atitudinea lui ostilă nu se putea să nu trezească bănuieli Lidei. Și cine știe, poate că ar fi observat în sfîrșit că nu sînt Dan.

— Dromy, Dromy, de ce ai făcut asta?, întrebam în gînd deznădăjduit, de parcă Dromy, m-ar fi putut auzi. Probabil că neliniștea mi se citea în ochi, căci Lidi, potolindu-și elanul, mă privi surprinsă.

— Ce se întîmplă cu tine, Dănel?

— Nimic, Lidi, nimic. Sînt numai emoționat. Știi cît de drag mi-e cîinele. Am greșit față de el ca și față de tine!, min- ții, privind în altă parte și împrumutînd glasului o părere de rău care îmi era străină.

Mă simții însă complet ușurat. Avui impresia că minciuna asta mă salvase, deși nu vedeam în ce fel.

— Să mergem, Dănel!

— Un moment, Lidi, un moment. Așteaptă puțin. Auzi-1 cum latră a bucurie. Așteaptă. Poate îl aduce aici Dromy. Săr- manul, trebuie că a dus-o foarte prost în tot timpul acesta. L-ai văzut cît e de murdar și slab. Și cînd te gîndești că sînt oameni care nu iubesc cîinii. Spune-mi, ce s-ar face oamenii singuri fără un cîine tovarăș? Cum ar fi zbenguiala copiilor fără cîini?

Un cîine e un adevărat prieten. Ești vesel, el e gata să facă ghidușii împreună cu tine. Ești trist, îngîndurat, se tolănește la picioarele tale, te privește cu ochii lui inteligenți și parcă te roagă să alungi gîndurile, tristețea, să fii din nou ca mai îna- inte. Deseori îți descarci mînia pe el, bătîndu-1. El te privește trist, parcă a mustrare, scîncește și pleacă mai încolo. Se uită de departe la tine și cînd simte că ți-a trecut mînia se tîrăște, gudurîndu-se, pînă lîngă tine, să lingă mîna care l-a bătut. Cred că, din toate animalele, singurul care nu e răzbunător e doar cîinele. De asemenea, atașamentul și dragostea lui sînt constante.

Vorbeam, vorbeam întruna pentru ca să cîștig timp. Nu mă supărau platitudinile pe care le debitam. Esențialul mi se părea să cîștig timp. Nădăjduiam prostește că pînă la sfîrșit avea să se

întîmple o minune și că nu voi mai fi nevoit să dau ochii cu Sultan, de față cu Lidi.

Pe urmă, din nou gîndul înnegrit de veninul urii:

— Oare de ce a făcut asta Dromy?

Lătratul lui Sultan se auzea din casă. Un lătrat vesel, de parcă Sultan se bucura că regăsește toate, că recunoaște toa- te, oameni și lucruri.

— Haidem, Dănel! Mi-e dor să-l mîngîi. Vrei să ți-1 aduc aici?

— Nu! Vin și eu!

Mă hotărîsem brusc. Trebuia să se sfîrșească într-un fel. Nu mai puteam îndura chircirea aceea de spaimă deasupra inevitabilului. Orice s-ar întîmpla, întîmplă-se. Javra aceea de cîine avea să decidă asupra destinului meu. Ii uram atît încît, eu care n-am inimă să strivesc o furnică, l-aș fi ucis fără nici un fel de remușcare.

însoțit de Lidi am plecat să-l caut pe Sultan. Sultan se au- zea lătrînd vesel în bucătărie. In ușa sufrageriei însă, ne în- tîlnirăm cu doctorul Adrian.

— Doctore! Doctore!, exclamai punîndu-mi pe dată toată nădejdea în el. Inchipuie-ți, Dromy l-a găsit pe Sultan și l-a adus aici. L-ai văzut? Auzi-1 ce vesel latră în bucătărie. Trebu- ie să dau ochii cu el, Doctore!

Vorbii repede, privindu-1 cu ochii în panică.

Nu știam dacă doctorul Adrian sesizase deznădejdea cu care pronunțasem acel „trebuie” și care însemna că-i ceream să mă ajute, sau dacă el se hotărîse să facă asta mai dinainte, în clipa cînd auzise lătratul vesel al cîinelui. În acest ultim caz se explica și prezența lui în ușa sufragerii.

— Ascultă, Dane, îmi spuse el, ai destul timp să-ți vezi cîinele. Acum însă trebuie să-ți cer părerea în legătură cu niște bani pe care i-am plasat la o bancă în străinătate. Vino la mine!

— Vin, Doctore, imediat. Apoi, către Lidi: Nu te supăra, Lidi. Vin și eu îndată.

— Bine, Dănel. Apoi, către doctorul Adrian. Vezi, unchiu- le, nu

începe vreo poveste din acelea interminabile, așa cum obișnuiești atunci cînd prinzi de veste că cineva e gata să te asculte.

— N-ai grijă, Lidi, ți-1 trimit îndată.

Lidi plecă să-l caute pe Sultan. O auzii curînd.

— Măi, Sultan, măi vagabond bătrîn! Pe unde mi-ai um- blat atîta timp? Uf și ce murdar, ce uricios de murdar ești! Dobre, trebuie să-l speli!…

Doctorul Adrian își porni căruciorul și eu îl urmai îndea- proape.

— Doctore, mergem la dumneata. Trebuie să-ți vorbesc.

— Mergem doar într-acolo, replică el calm.

In camera lui, mobilată cosmopolit, mirosea frumos a tu- tun de Orient. Primii invitația Doctorului și mă lăsai să cad într-un scaun, sfîrșit de o trudă care parcă mă sleise. Doc- torul, părăsindu-și căruciorul, aprinse o țigară și se instală picior peste picior într-un fotoliu.

— E drept, te găseai într-o situație cam penibilă, începu el vorba.

— A fost un adevărat noroc că te-am întîlnit, Doctore!

— Am bănuit că nu ții deloc să dai ochii în fața Lidei cu Sultan. De aceea te-am așteptat în ușa sufrageriei. Așa că n-a fost o întîmplare.

— Iți mulțumesc, Doctore! Spune-mi însă: ce fel de cîine e Sultan ăsta?

— Un cîine inteligent și foarte puțin prietenos cu persoa- nele străine.

—— Tocmai de asta mi-e teamă. Pe el nu cred să-l pot înșela. Primejdia a fost înlăturată deocamdată, dar nu definitiv. Ce să fac?

Doctorul se mulțumi să ridice din umeri, fără să răs- pundă.

— Bine, dar de ce a făcut asta Dromy? De ce l-a mai adus? Nu și-a dat seama că Sultan mă poate trăda? Că ne poate trăda? Căci cu toții îmi sînteți complici. S-ar zice că a făcut-o intenționat.

— Nu, asta nu cred!, replică Doctorul. Poate că nici nu s-a gîndit la consecințe.

— Pe Dromy asta n-o mai înțeleg!, izbucnii cu ciudă. Cîte- odată am impresia că mă urăște…

— Altădată?, întreabă Doctorul repede.

— Altădată pare că-mi poartă o mare simpatie.

— Așa!, exclamă Doctorul sec.

Și nu mai spuse nimic. Tăcui și eu. Pe urmă, iarăși adusei vorba de Sultan.

— Dă-mi un sfat, Doctore! Ce trebuie să fac? Presimt că javra de Sultan mă va trăda. Și mi-e teamă, pentru că asta înseamnă s-o pierd pe Lidi.

Doctorul privea calm fereastra, trăgînd din cînd în cînd din țigarea parfumată. Imobilitatea trupului, enigma priviri- lor lui, încăpățînarea de a tăcea, tocmai acum cînd trebuia să vorbească, toate acestea mă făceau să cred că el este cu totul străin de teama neliniștită care mă zbuciuma.

— Văd, Doctore, că nefericirea mea nu te impresionează deloc, îi reproșai cu ciudă. Mi-ai spus mai demult: „Am simțit viața Lidei pîlpîind ca o candelă cu feștila arsă”. Nu te mai gîndești deloc la asta? Nu te gîndești ce s-ar putea întîmpla dacă Lidi ar lua cunoștință de mistificarea la care cu toții am contribuit? în locul lui Dan, un străin care seamănă numai, un străin care i-a cunoscut trupul și mîngîierile. Numai de scîrbă și ar muri, biata Lidi! Vrei să se întîmple toate astea?

— Ți-am spus că vreau? Dar, în definitiv, ce vrei de la mine?

— Să mă ajuți, Doctore! Trebuie să scăpăm de cîine. Să-l alunge, să-l ucidă cineva.

— Cine crezi că ar avea inimă să-l omoare?

— Dobre, sau poate Dromy.

— Omoară-1 singur. Procură-ți otravă și te-ai scăpat de el. Ce dracu’, ai un dar deosebit de a exagera cele mai neînsem- nate fapte. Cîinele ăsta te preocupă atît, încît ți-ai pierdut capul. Și apoi nu e sigur că ostilitatea lui Sultan, de altfel pro- blematică, ar putea trezi bănuieli Lidei. Dar, admițînd că s-ar întîmpla asta, ai putea găsi o

mie de pretexte ca să justifici ostilitatea cîinelui. Și, apoi, principalul e că ai scăpat de ceea ce a fost mai greu. N-ai dat ochii cu Sultan tocmai în momen- tul cînd îți pierduseși complet capul. Caută și de acum ca la prima ta întîlnire cu Sultan, Lidi să nu fie de față. Deși e cam rău, totuși sfîrșește prin a se împrieteni cu oamenii buni. În privința asta instinctul lui nu dă niciodată greș. Și dumneata nu faci impresia unui om rău.

Toate astea Doctorul le spuse răstit, fără să se uite la mine. Mă uimi din nou ciudățenia lui. Față de mine nu avusese ni- ciodată un comportament, ca să spun așa, rectiliniar. Odată îmi arăta o mare simpatie, altădată mă ocolea fără ca măcar să se obosească să mi-o ascundă. Alteori, ca în împrejurarea de față, făcea impresia că, dacă nu mă urăște, în orice caz nu mă poate suferi. În clipa aceea îl uram. Din acest motiv m-am grăbit să-l las singur.

— Bine, Doctore! îți mulțumesc pentru sfatul pe care mi l-ai dat. Voi încerca să-l urmez. La revedere!

Doctorul nu schiță nici măcar un gest ca să mă oprească. Dimpotrivă, făcea impresia că nici nu auzise ultimele mele cuvinte.

Plecînd de la Doctor mă furișai în hol. Îmi îmbrăcai palto- nul și fugii în grădină, hotărît să dau ochii cît mai tîrziu cu Lidi, eventual să manifest o indispoziție, pentru ca ea, îngri- jorată, să nu mai fie preocupată de Sultan. Îmi făceam planul ca a doua zi, dimineața, cînd ea încă va dormi, să ies în curte și să încerc să cîștig bunăvoința cîinelui.

Grădina se albise bine. Nu era deloc frig. Ningea calm, atît de calm, încît ninsoarea părea artificială. Liniștea cuprinză- toare era și ea nefirească în grădină.

Mă plimbam fără gînduri, puțin trist și ceea ce mă mira, mai puțin neliniștit. Deodată îl văzui pe Sultan mergînd în- aintea mea pe alee. Nu mă observă. Mergea cu capul în jos, adulmecînd parcă o urmă. Hotărîrea fu, deodată cu gîndul, la fel de străfulgerătoare: să-l înfrunt, să-i cîștig încrederea și atașamentul. Niciodată nu dorisem ceva cu mai multă ardoa- re, cu o mai puternică și încăpățînată

voință de cremene.

— Sultan!, strigai poruncitor.

Sultan se întoarse brusc, căutînd cu ochii pe cel care îl stri- gase. Cînd mă zări, schelălăi de bucurie și țîșni din loc într-o goană nebună. Dar abia la cîțiva pași de mine se opri brusc, făcîndu-se una cu pămîntul. Lipit acolo de pămînt, schelălă- ia, cînd a bucurie, cînd mîrîind și arătîndu-mi colții.

N-am să uit niciodată privirea de atunci a lui Sultan. Nu era privire de cîine, ci omenească. În ochii lui citeam cînd bucurie, cînd neîncredere, cînd ură. Și cum mă mai adul- mecau nările. Parcă erau niște foaie care se umflau mereu, neobosite.

— Haide, Sultan, băiete! Vino aici!

Chemării mele, Sultan îi răspunse cu un rînjet jalnic. Fă- cui un pas spre el. Cîinele se încorda, gata să se repeadă, dar nu se dezlipi pămîntului.

— Sultan, nu auzi? Haide, vino aici! Vino! Vino!

Cîinele nu se mișcă. Rînji, arătîndu-mi colții. Hotărîi atunci să mă apropii eu de el. Am pornit încet, privindu-1 tot timpul în ochi și vorbindu-i. Nu-mi era teamă. Prea eram nu- mai voință ca să-mi mai fie teamă. Nici dacă l-aș fi văzut re- pezindu-se asupra mea nu m-aș fi ferit înlături. Sultan însă n-o făcu. Stătea numai gata s-o facă. Ciulise urechile, acum nu mai mîrîia, parcă asculta și se silea să înțeleagă ce-i spuneam.

Ce-i spuneam lui Sultan nu-mi amintesc. Știu doar că vor- beam, vorbeam, de parcă el m-ar fi putut înțelege. În sfîrșit, ajunsei lîngă el. Eram atît de aproape, încît puteam întinde mîna să-l mîngîi. N-am ezitat. Dar tocmai cînd degetele îi atingeau aproape creștetul, Sultan, ferindu-și capul, își repezi gura spre mîna mea. Nici măcar n-am clintit-o. Poate unde, instinctiv, mi-am dat seama că era prea tîrziu. Și, ceva la care nu m-aș fi așteptat, mușcătura grozavă nu se întîmplă. Colții lui Sultan mi se înfipseră în carne, dar numai ușurel, străpungîndu-mi doar pielea. Parcă în ultima clipă ceva îi în- frînsese furia.

Cîteva minute mîna mea stătu în gura cîinelui, fierbinte și umedă. Nu mi-am retras-o decît abia cînd simții că și în- cleștarea aceea ușoară a fălcilor cedează. Mîna îmi era mîn- jită de sînge și de bale.

Sultan, schelălăia, mîrîia, tremura.

— Uite, măi Sultan, ce-ai făcut!, îl mustrai vîrîndu-i mîna sub nas.

Sultan adulmecă o clipă mirosul de sînge, apoi, scîncind și uitînd să mai mîrîie, începu să-mi lingă mîna însîngerată. Și în timp ce-o făcea, l-am prins de după grumaz cu cealaltă mînă și l-am sărutat între ochi.

Cîștigasem victoria, dar în același timp și cîinele îmi cîș- tigase dragostea. Sultan îmi era acum drag de parcă ar fi fost de cînd lumea cîinele meu. Am pornit-o spre casă, cu Sultan gudurîndu-se pe lîngă picioarele mele.

Sultan pierduse un stăpîn, dar găsise un altul, poate mai bun decît acela.

Am intrat în sufragerie după Sultan, care singur deschi- sese ușa, lăsîndu-se greu cu labele de dinainte pe clanță. În sufragerie erau Lidi, Dromy, Doctorul. Nu lipsea decît mama Lidei. Doctorul, ca de obicei în cărucior, amesteca cîteva cărți pentru pasiență. Dromy căuta ceva în bufet, iar Lidi privea prin fereastră strada. Crezîndu-mă plecat în oraș, era tristă că putusem pleca fără s-o vestesc.

— Bună seara!, dădui pentru mine și pentru Sultan, care mișcînd din coadă, lătră o dată scurt.

— Unde ai fost, Dănel?, întrebă Lidi, nu fără o umbră de mustrare.

— In grădină, Lidi. M-am jucat cu Sultan care, de bucu- rie că mă vede, și-a cam pierdut măsura. Uite ce mi-a făcut la mînă.

— Te-a mușcat?, se înspăimîntă Lidi cercetîndu-mi mîna.

— Să mă muște? Se poate să mă muște Sultan? Repe- zindu-se însă după un băț pe care îl ridicasem prea sus, a cal- culat greșit

direcția și colții lui, în loc să prindă bățul, mi-au prins pumnul. Nu e așa, Sultan?

Sultan schelălăi și dintr-un salt se propti cu amîndouă la- bele pe umerii mei. Era acum Sultan cu puțin mai mare decît mine. Lidi ne îmbrățișa pe amîndoi.

— Vezi, Dănel, acum ne bucurăm amîndoi că ne-am regă- sit stăpînul. Pe urmă, amintindu-și de mîna rănită: Dănel, haide să-ți pansez mîna. Uite cum sîngerează. Sultan, du-te la bucătărie!

Sultan se supuse. Ieși întorcînd de cîteva ori capul să mă privească.

— Ia vino să-ți văd și eu mîna!, mă invită Doctorul punînd deoparte pachetul de cărți. Cîteva zgîrieturi fără importanță. Lidi, spală-1 cu apă oxigenată și unge-1 cu puțin iod.

— Să mergem, Lidi!, o îndemnai, dezamăgit de privirea rece a Doctorului. Ai fi zis că nu-1 impresiona deloc faptul că izbutisem să-l îmblînzesc atît de repede pe Sultan. Și eu, care mă simțeam atît de triumfător mîndru.

Cît o privește pe Dromy, eram convins că în clipa aceea ar fi vrut să fie oriunde în afară de sufragerie. Dromy se uita la mine cu ochii ei stranii, care deveniseră, acum, parcă mai stranii ca oricînd.

Capitolul 9

eși trăiam de atîta timp în casa cu neguri, încă nu trecusem pragul bibliotecii care, mai înainte, servise drept birou lui Dan și care, acum, ar fi trebuit să fie și al meu. Ceva mă oprea: poate jenă, poate teama, de nici eu nu știu ce.

— De ce nu te duci în birou?, mă întreba Lidi ori de cîte ori mă vedea tolănit pe divan cu vreo carte dinainte.

Găseam de fiecare dată cîte un pretext. Lidi îl accepta și nu mai insista. Și, poate, dacă nu ar fi apărut Sultan, ca un alt personaj introdus de destin în casa de pe strada Fregatei, niciodată n-aș fi trecut pragul acela. De asemenea, poate și deznodămîntul acestor întîmplări ar fi fost altul.

Victoria asupra cîinelui mi-am rumegat-o în noaptea cînd

somnul, acoperind sufletul Lidei de lîngă mine, mă ocolise pînă tîrziu, spre ziuă. Dimineața, prima dimineață cu lumină albă și flori fanteziste pe ferestre, m-a găsit cufundat în gîn- duri opace, sau poate numai încîlcite. Și, curios, nu doream deloc să-mi înțeleg gîndurile. Parcă acele gînduri nu erau ale mele, ci ale altcuiva. Iar eu, pe lîngă că le sesizam prezența, aveam și reprezentarea lor curioasă, sub forma unor fire scur- te și încîlcite de lînă roșie.

Limpezirile au venit abia mai tîrziu, cînd l-am auzit pe Sultan lătrînd în curte. Abia atunci am știut că toate acele fire de lînă roșie nu erau decît gîndurile mele, care porneau de la Sultan și se poticneau undeva departe, unde nu întîl- neam decît întrebări neliniștitoare. Pe urmă, inexplicabil de neașteptat, avui intuiția că, începînd din acea zi, viața mea avea să fie altfel. Asta numai din cauza lui Sultan!, trăsei con- cluzia în gînd.

Această concluzie mă nedumeri, pentru că nu vedeam deloc cît era de vinovat Sultan de ceea ce urma să mi se întîmple.

De obicei, judecata mea alege premisele imediate pentru a trage concluzia cea mai justă. Se întîmplă însă cîteodată invers. Gîndesc ca un chinez: cu cotituri, întortocheri și diva- gații, pentru ca la sfîrșit să ajung la aceeași concluzie la care aș fi ajuns dacă aș fi întrebuințat procedeul pur logic.

Se întîmplă să folosesc acest procedeu, de a raționa prin acolade, fie atunci cînd trebuie să iau o hotărîre care îmi dis- place, *fie atunci cînd constat că mă găsesc la ceea ce s-ar pu- tea numi o răscruce a vieții.

La fel procedai și acum. Începutul îl făcusem adineauri, dînd vina pe cîine pentru ceea ce credeam că are să mi se întîmple și, continuînd, reconstituii într-o ordine cronologică toate fazele întîmplării care însemnase, cel puțin în propriii mei ochi, o adevărată biruință. Pe urmă, gîndul se întoarse și mai în urmă. Îmi amintii teama din clipa cînd Lidi, nerăb- dătoare să-l vadă pe Sultan, mă zorise să coborîm în curte; renunțarea obosită cînd, în sfîrșit, mă putui hotărî s-o ur- mez; întîlnirea în ușa sufrageriei cu

doctorul Adrian; discuția avută cu el în camera cu mobilă cosmopolită; în fine, purtarea lui ciudată de după îmblînzirea lui Sultan.

Acum, deși primejdia trecuse, continuam să simt teama oscilînd la fel de dureroasă și vie, ca în ajun. Numai că acum conținutul ei era fundamental altul: că nu Sultan, ci eu- în- sumi mă puteam trăda. Cîtva timp gîndul ocoli întrebarea care se impunea, pentru ca deodată să țîșnească luminoasă, ca o fîșie aprinsă de magneziu:

— În ce fel m-aș putea trăda?

Și de data asta gîndul făcu acolade și zig-zaguri, evitînd răspunsul direct. Fu întîi constatarea că încă nu știam nimic despre Dan.

Enigma Dan nu mă preocupase niciodată. Dan era pentru mine un alter-ego al meu, pe care îl iubea Lidi și care, din anumite motive, necunoscute mie, o părăsise. Atît. Dan, deși mereu prezent în închipuirea și conștiința deviată a Lidei, pentru mine fusese al trecutului. Chiar și mai înainte, cînd încă nu știusem că o iubesc pe Lidi și cînd trăisem ipostaza lui, Dan tot al trecutului fusese. Nu avusesem niciodată con- știința prezenței lui, vie, imediată și în același timp a mea. Mi se părea de neînțeles cum de nu-1 simțisem atîta timp inter- punîndu-se între mine și Lidi, dacă nu ca o existență materi- ală, în orice caz, reală, așa cum se întîmpla în dimineața asta, cu lumină albă și flori fanteziste pe ferestre. Pe urmă, deodată știui că, totuși, el fusese mereu prezent, dar că eu nu fusesem pînă acum conștient de asta.

— În definitiv, cine este acest Dan?, întrebai în gînd.

Constatarea că nu știu absolut nimic despre el mă deprimă. Mă deprimă nu atît pentru că nu știam, ci pentru că lăsasem să treacă atîta timp fără ca să încerc să aflu. Îmi descopeream acum o curiozitate chinuitoare, înfrigurată: să aflu totul despre Dan. Să aflu de la Doctor, de la Dromy, de la Lidi eventual, de la servitori. Și abia atunci, în posesia tuturor datelor, să încerc să-i reconstitui viața. Mi se părea, aceasta, singura răzbunare împotriva bărbatului care

robise pe Lidi în carne și suflet.

Eram convins că mi se revela un alt scop al existenței mele, scop care, dacă ar fi izbutit, ar fi însemnat răzbunarea și, poa- te, triumful meu. Triumf numai în cazul cînd, reconstituin- du-i viața, ea nu mi s-ar dezvălui minunată, așa cum o credea Lidi, ci existența unui om cu orizont îngust.

Ajungînd aici, gîndul își frînse iarăși rotirea, pentru că iarăși începu să latre Sultan.

Și, din nou:

— Toate acestea numai din cauza lui Sultan!

De ce anume era vinovat Sultan, tot nu știui. În schimb, simții, la fel ca mai înainte, teama că m-aș putea singur tră- da. Concluziile la care ajunsesem pînă a nu lătra Sultan mi se păruseră definitive. Acum însă știui că ele nu erau decît preliminarii. Gîndul porni din nou pe drum întortocheat, tru- dindu-se să înțeleagă ceea ce era în mine, dar care nu se lăsa prins în raționamente.

Totuși, în aceste călătorii întortocheate ale gîndului sesi- zam două halte sigure: teama că m-aș putea trăda singur și nevoia imperioasă de a reconstitui existența lui Dan. Și, între aceste două extreme, o nedumerire care oscila ca un pendul.

Nedumerirea se limpezi și ea mai tîrziu.

Mai întîi fu constatarea că semănăm uimitor cu celălalt din fotografie și, în același timp, uimirea că, deși asemănarea era așa de perfectă, totuși ignorasem atîta timp primejdia unei de- mascări. Asemănarea o remarcasem chiar din prima seară cînd privisem fotografia. Așa că, de fapt, nu făcusem acum decît să o reactualizez. Dacă, înainte, asemănarea mi se păruse suficien- tă pentru ca să mă pună la adăpost față de orice surprize, acum ea nu mă mai mulțumea. Îmi dădeam seama că, mai înainte chiar, cînd trăisem ipostaza lui Dan, mai precis cînd mă iluzi- onasem că trăiesc acea ipostază, ignorasem cu totul faptul că o mie de particularități mă deosebeau tranșant de celălalt, parti- cularități pe care Lidi era exclus să nu le sesizeze cu timpul. În afară de asta, eu însumi

dorisem în clipele de luciditate ca Lidi să descopere singură mistificarea. Pe urmă însă, cînd am știut că o iubesc și cînd teama a început să-și trădeze prezența, ea avu alt conținut: teamă să nu se reîntoarcă Dan. Atît.

Apariția lui Sultan îmi precizase adevăratul conținut al acelei temeri: posibilitatea eventuală a trădării proprii, toc- mai prin acele nenumărate particularități și imponderabile care constituau propria mea persoană.

Ajungînd la această premisă, după întortocheate și inutile raționamente, concluzia fu cea normală: că nu din curiozitate doream să cunosc viața lui Dan, ci pentru ca, nemaifiind ea pentru mine o enigmă, să încerc să-l imit, să mă străduiesc să devin cît mai asemenea lui, să alung departe personalitatea mea și să aduc în eul meu cît mai mult pe celălalt. Numai pro- cedînd astfel aș fi putut avea siguranța că Lidi nu va observa niciodată înlocuirea a cărei victimă fusese, poate prin voința destinului, însă sigur prin aceea a doctorului Adrian și a mea.

începutul în cunoașterea autenticului Dan l-am făcut tre- cînd pragul bibliotecii care îi servise lui drept birou. Am în- ceput cu ea, sperînd că acolo voi putea găsi prezența lui mai vie, mai adevărată. Așa, bunăoară, din felul cum ținuse să-și aranjeze acel interior de intimitate nădăjduiam să descopăr ceea ce aș putea numi receptivitatea lui pentru frumos, gustul pentru decorațiune și mobilier. În afară de asta nădăjduiam ca, răscolindu-i hîrtiile, răsfoind cărțile și citind eventualele însemnări pe marginea lor, să găsesc ceva care să însemne un pas înainte în cunoașterea lui.

Primul contact cu „biroul lui Dan“ fu o dezamăgire. În primul rînd, nu-mi plăcu camera. Era prea mare, obositor prea mare pentru un om care caută în ea însingurarea. Era atît de mare, încît părea goală. Și, într-adevăr, aproape era. Doar un birou, de nuc mi se pare, biblioteca propriu-zisă, ocupînd un perete întreg, un divan; un covor gros pe jos, un singur tablou, și atît.

Mi-a fost suficientă o singură privire de ansamblu ca să înțeleg

cît de temperamental opus eram adevăratului Dan. Simplitatea biroului dovedea un caracter sobru, o proiectare înăuntru care mergea pînă la a neglija exteriorul. Eu, dimpo- trivă, îmi recunoșteam o fire mai exuberantă, mai risipită în afară. Nu neglijez niciodată exteriorul. In orice împrejurare simt nevoia unui cadru adecvat, pe măsuri și proporții limita- te. Nu mă impresionează nici piramidele egiptene, nici Turnul Eiffel, nu-mi plac nici catedralele gotice, iar block-housurile și zgîrie-norii mă dezgustă.

De asemenea, nu-mi pot explica preferința acestui sfîr- șit de secol pentru decorațiunea și tapiseria cubistă. În- căperile îmi par înspăimîntător de goale. Linii și muchii, atît. Preferințele mele înclină mai mult către stilul încăr- cat al secolului al XVII-lea. Interioarele acelea, care astăzi par unora obositoare, aveau farmecul lor. Într-astfel de interioare nu te puteai simți cu adevărat singur. Pentru că împreună cu tine erau mobilele cu înfloriturile lor fine, erau bibelourile, taburetele, covoarele, tapetul, deseori în- cărcat, vazele.

Poate e romantic. Cred însă că odăile cu tot ce se află în ele formează un fel de suflet colectiv, pe care îl simți alături de'al tău, prietenos sau ostil, după cum știi să-i cîștigi sim- patia. Niciodată n-am simțit obiectele din camerele pe care le-am locuit ca pe niște lucruri neînsuflețite ci, dimpotrivă, le-am simțit sufletul, le-am auzit pulsul bătînd alături de al meu. Poate de aceea nu m-am simțit niciodată iremedi- abil singur și poate acesta a fost motivul pentru care mi-a fost întotdeauna greu să mă mut dintr-o cameră în care am locuit mai mult timp. Mi se părea obositor să rup conviețu- irea senină, prietenoasă, dintre mine și obiectele din casă. Era, ca să spun așa, un fel de acceptare reciprocă după ce la început fusese un fel de înfruntare ostilă. Căci, într-adevăr, ori de cîte ori m-am mutat într-altă casă am simțit cîtva timp ostilitatea reciprocă dintre mine și obiectele din ca- meră. Treptat și pe nesimțite asperitățile se estompau, în- cepeam prin a ne accepta și sfîrșeam prin a ne împrieteni. Formam un fel de familie din care făceau parte o

mulțime de obiecte inutile.

Colegii de facultate – numai cît timp am fost student am locuit în camere mobilate – se mirau cum de găseam eu tot gazde cu mobilă scoasă parcă de la un muzeu de antichități, însă tocmai acele mobile bătrîne, demodate, înnegrite de vre- me, mîncate de carii și totdeauna prea multe pentru interio- rul de obicei minuscul, îmi erau simpatice.

în nopțile de iarnă mai ales, cînd îmi ridicam ochii obosiți din pagini, aveam pe ce să mi-i odihnesc. Fie pe picioarele curbate și cu înflorituri ale unei console, fie pe abajurul din sticlă mată și cu desene al unei lămpi, dormitînd prăfuită și uitată pe vreun garderob, fie pe desenele cu indieni bărboși și elefanți ale vreunei fețe de masă, fie pe vreun tablou ce pre- zenta vreun domn gras cu gheroc, guler înalt și lanț gros de aur la vestă, fie pe trompeta vreunui gramofon care de ani de zile nu mai știa să cînte.

Acolo, în biroul lui Dan, contemplînd interiorul care părea dezolant de gol și care trăda sobrietatea caracterului lui, bă- nuii că el se manifestase la fel de sobru și în relațiile cu Lidi. Și dacă era adevărat, de asta trebuia să mă conving ispitindu-1 pe doctorul Adrian, însemna că și eu trebuia să mă arăt mai puțin entuziast, mai temperat entuziast față de Lidi.

Mult mai tîrziu m-am apropiat de biroul propriu-zis. Aco- lo, ceea ce îmi atrase întîi privirea fu fotografia Lidei. Se întîmpla acum pentru prima dată să văd o fotografie de a ei. Era o Lidi la fel de frumoasă ca aceea adevărată. Ochii ei trădau același chiot neastîmpărat de fericire pe care deseori îl văzusem în ochii ei, zîmbetul era și el același, ușor și vag se- sizabil, nu pentru că ar fi fost abia schițat, ci pentru că atunci cînd se întîmplă ca Lidi să zîmbească nu puteai preciza locul unde începea să înflorească zîmbetul. Pentru că Lidi zîmbea cu surîsul, cu ochii, cu albul curat al tenului, zîmbea parcă și revărsarea rebelă a părului ei.

Toate acestea erau la fel ca la Lidi cea adevărată. Totuși, ceva deosebea chipul din ramă. Irealitatea lui. Privindu-1, îl credeai mai

curînd o vedenie și te așteptai să vezi estompîn- du-se dinapoia ramei. Și nu știu de ce, tot privindu-1, de la o vreme începui să mă mir că nu văd ivindu-se din albul carto- nului, împrejurul capului, o aureolă diafană de albastru pal. O asemenea aureolă abia îmi puteam închipui. Insă nu știu de ce mi se părea atunci că acelui chip de vedenie din fotografie nu i s-ar fi potrivit decît o aureolă albastră.

Gelozia începu să-și picure veninul abia mult mai tîrziu. Dar nu era numai gelozie. Parcă gelozia înecată într-o baltă de tristețe. Sau poate invers. Precis nu știu. Sînt unele în- tîmplări care mi-au rămas încă obscure. Multe însă mi s-au elucidat pe măsură ce am scris aceste pagini pentru cititorii mei, dar în același timp și pentru mine însumi.

Știu doar că nu eram gelos pe adevăratul Dan. Eram ge- los numai pe clipele acelea cînd ochii lui, obosiți, se putuseră odihni pe chipul de vedenie al Lidei din fotografie. Repet, nu pe Dan, ci pe fragmentul acela de timp, pe care îl izolam din curgerea continuă și mereu aceeași a timpului.

Pare poate stranie afirmația de mai sus. Însă, în veșnicia clipelor care se scurg și care se vor mai scurge, unele se des- prind tulburătoare, tocmai prin faptul că de ele sînt legate evenimente covîrșitoare fie pentru viața noastră proprie – ca întîmplîndu-se înăuntrul ei, – fie pentru întreaga omenire, deci în afară de viața noastră. Oare sînt la fel clipele cînd ni se revelează un adevăr fundamental, cînd cunoaștem o mare iubire sau cînd existența noastră asfințește, cu celelalte clipe din viața noastră? Oare clipa cînd, pe drumul Damascului, Iisus i s-a arătat lui Saul din Tars e identică cu toate cele- lalte clipe din viața aceluiași apostol? Sau, iarăși, gîndiți-vă la clipele cînd Iisus își dădea duhul pe Muntele Căpățînii. Cerul și pămîntul, firea întreagă au simțit înăuntrul lor înfri- coșătoarea importanță a acelor clipe. Noi însă, care am venit pe urmă, nu le mai putem trăi în carnea și sîngele nostru. Le gîndim numai, le raționăm și, cel mult, putem fi geloși că eram neființă în clipele cînd s-au întîmplat toate acestea.

Exemplificările de mai sus le-am făcut numai pentru ca să arăt că, pe de o parte, sînt clipe speciale în viața noastră proprie, cum sînt și clipe cruciale pentru întreaga omenire, clipe pe care noi, care venim pe urmă, putem fi cel mult geloși. Și toate acestea iarăși ca să fie crezută, ca posibilă, afirma- ția că eram gelos pe clipele cînd ochii trudiți ai adevăratului Dan se odihniseră chipul de vedenie al Lidei. Dar împreună cu gelozia era și tristețea. Eram trist pentru că simțeam că eu niciodată nu-mi voi putea odihni ochii pe fotografia Lidei. Fo- tografia fusese fără îndoială uji dar al ei pentru Dan. Deși el plecase, ea continua să fie a lui, o simțeam a lui, inexplicabil cum, la fel de inexplicabil ca și prezența lui materială, acolo, în birou, într-un loc unde nu puteam privi.

Ocolind privirea Lidei din fotografie începui să răscolesc sertarele biroului. Intr-unui singur găsii cîteva sferturi de coală nescrise. Celelalte sertare erau dezolant de goale. Dez- amăgit, privii biblioteca. Trei din cele cinci rafturi conțineau cărți de sociologie și economie politică. Aceasta trăda interesul lui deosebit pentru problemele sociale. Constatarea însemna un pas cîștigat întru cunoașterea lui Dan, neînsemnat însă judecînd în raport cu speranța care mi-o făcusem începînd investigațiile în bibliotecă.

înciudat, trăsei o carte la întîmplare dintr-un raft și începui s-o răsfoiesc în nădejdea că voi găsi vreo însemnare sau vreo sub- liniere. Cartea era curată, abia dacă se trăda că fusese citită. O pusei la loc și luai alta, apoi alta și așa vreo cincisprezece volu- me. Nici unul nu conținea vreo însemnare. În cele din urmă plic- tisit mă lăsai în fotoliul din fața biroului, depunînd cu precauții caraghioase pe tăblia mesei cartea pe care abia terminasem să o răsfoiesc. Era o carte de format obișnuit, cu o copertă galbenă pe care, privind-o, o găsii simpatică. Mi se întîmpla pentru prima dată să găsesc simpatic un obiect de culoare galbenă. Îmi amin- tesc că odată m-am despărțit de o femeie care, de altfel, era o amantă admirabilă, numai pentru că se încăpățîna să poarte o pijama galbenă, convinsă că o prinde bine.

Mult mai apoi observai că acea carte cu coperta galbenă era volumul de *Poezii* al lui Rimbaud, în ediția critică a lui H de Buillane de Lacoste, apărut în editura Mercure de France. Tocmai mă pregăteam să-l răsfoiesc, cînd ochii percepură o cutie de lemn din cele în care sînt ambalate havanele. Întin- sei avid mîna după ea, convins că, deschizînd-o, voi găsi în ea scrisori, sau poate un jurnal intim al lui Dan. De ce neapărat scrisori sau un jurnal intim, nu știu.

Cutia nu conținea decît ceea ce era normal să conțină: havane. Descoperirea mi se păru importantă. Aflam astfel că Dan obișnuia să fumeze havane în orele cînd lucra, poate din plictiseală sau poate pentru ca să nu piardă timp aprinzînd țigară după țigară. Asta însemna că și eu trebuiam să fac la fel, evident numai în cazul cînd Lidi ar veni să mă caute în birou. Venirea Lidei părîndu-mi-se mai mult decît probabilă, aprinsei o țigară. Havana avea un gust imposibil, de fîn în- cins și îmi făcu greață. Totuși, mă încăpățînai s-o fumez pînă la capăt. Și aproape amețit, deschisei cartea la întîmplare și începui să citesc:

Depuis huit jours, j'avais dechire mes bottines

Aux cailoux des chemine. Jentrais ă Charleroi,

— Au Cabaret-Verte: je demandai des tartines De beurre et du jambon qui fut ă moitie froid Bienhereux, j'allongeai Ies jambes sous la table Verte: je contemplai Ies sujets tres năifs De la tapiserie. — Et ce fut adorable,

Quand la fille aux tetons enorms, auxyeux vifs…

N-am mai putut citi și ultimele două terțete. Capul înce- puse să mă doară îngrozitor, greața să devină de nesuferit. Stinsei țigara de buza scrumierei și prinzîndu-mi fruntea în palmă, închisei ochii.

*— Bienhereux j'allongeai Ies jambes sous la table… sca*ndai în gînd versul, singurul pe care, fără intenție, îl memorasem. Pe urmă, din nou și așa mereu, ca o adevărată obsesie. Cercai să mă gîndesc la altceva, izbutii, dar în timp ce gîndurile se împleticeau pe aiurea, cineva aproape de urechea mea conti- nua să repete monoton, ca o citanie de țîrcovnic bețiv:

— Bienhereux j'allongeai Ies jambes sous la table…

Obsesia devenise enervantă. Nici măcar gîndindu-mă la altceva nu izbutii s-o alung. Și pentru că altceva mai bun nu aveam de făcut, întorsei cîteva file și începui să citesc la în- tîmplare:

C'est un large buffet sculpte; Ies chene sombre,

Tres vieux, a pris cei air si bon des veilles gens;

Le buffet est ouvert, et verse dans son ombre

Coatme un flot de vin vieux, des parfums engageants…

Versurile îmi amintiră că văzusem cîndva un bufet asemănător, însă îmi era imposibil să-mi amintesc la cine anume. Știam doar că fusese al unei gazde, în anii mei de studen- ție. Însă cum se numea ea și ce fel arăta, nu izbuteam să-mi amintesc, deși mi se părea asta foarte important. Poate că mi se părea important pentru că nădăjduiam că, furat de aduce- rea aminte, m-aș putea elibera de obsesia acelui *bienhereux j'allongeai Ies jambes sous la table… pe* care vocea de țîrcovnic bețiv continua să-l repete la urechea mea.

îmi amintii mult mai tîrziu și mai întîi numele: Frîu Eckhaus. O nemțoaică bătrînă, înaltă și slabă. Vorbea prost românește și ori de cîte ori era silită s-o facă își freca mîinile, ceea ce nu se întîmpla atunci cînd vorbea limba ei maternă. Frău Eckhaus avea o fată, Lena, care împlinise optsprezece ani, curînd după ce devenii pensionarul casei lor. Lena era înaltă, la fel de slabă ca și mamă-sa și aproape frumoasă. Deși mijloacele lor de trai erau mai mult decît modeste, totuși Lena nu voia să lucreze, spre marea supărare a lui Frău Eckhaus. Trîndăvea toată ziua cu cîte un roman prost în mînă și rar își aducea aminte să cînte la pian, deși avea un talent remarcabil.

Lena visa, ca fiecare nemțoaică, un logodnic blond, înalt, pe care să-l cheme Erik sau Hermann și care să știe să cînte bine la vioară. În așteptarea logodnicului ideal, Lena acceptă să-mi fie amantă, deși nu eram nici înalt, nici blond și, mai ales, nicio- dată nu pusesem mîna pe o vioară. A fost și pentru ea și pentru mine, o aventură agreabilă, mai ales că ne-am despărțit ca pri- eteni, în ziua cînd ne-am dat seama că ne plictisim reciproc.

Dacă întîmplarea nu m-ar fi pus sub ochi poezia lui Rimbaud, nu mi-aș fi reamintit acum, după atîția ani, nici bufetul lor mare, bătrînesc, *a pris cet air si bon des veilles gens* și nici de Lena.

Interesul pentru bufet dispărînd odată cu amintirile lega- te de el, mă regăsii în fotoliul lui Dan, privind havana stinsă din scrumieră. Afară începuse din nou să ningă. Nu se mai auzea acum nici lătratul lui Sultan. Frigul din birou parcă îmi căptușise cămașa cu o pojghiță de gheață. Dacă Lidi ar fi știut că voi veni să „lucrez" în bibliotecă ar fi pus să facă focul. Așa însă, era un frig umed și pervers.

Eram trist și puțin înciudat din cauza insuccesului investigațiilor mele. Nu descoperisem decît că Dan obișnuia să fu- meze havane și că îl interesaseră problemele sociale. Era prea puțin în comparație cu speranța pe care mi-o făcusem trecînd pragul biroului.

în clipa aceea ușa se deschide și Lidi apăru în pragul ei.

— Dănel, aici, în frig!, mă mustră îngrijorată. Ai să răcești. De ce nu mi-ai spus că vrei să lucrezi? L-aș fi pus pe Dobre să facă puțin foc.

— N-am lucrat, Lidi! Am intrat numai puțin să caut o carte și am fumat ca pe vremuri o havană.

— Ce te-am mai căutat, Dănel! întîi am crezut că ai plecat în oraș. Ți-am văzut însă paltonul în cuier și mi-am dat seama că nu se putea să fi plecat. Te-am căutat peste tot, dar negăsin- du-te mi-a venit în minte că te-ai ascuns ca să te joci. Zău am crezut că vrei să te joci. Am început atunci să te caut, jucîndu- mă, bucurîndu-mă, pentru că vedeam înaintea ochilor pe un Dănel mic căruia îi plăcea să se joace „de-a v-ați ascunselea".

Și Lidi veni să mi se cuibărească în brațe. Acum însă n-o mai simțeam așa ca altădată, cînd venea să-și caute culcușul în bra- țele mele. N-o simțeam așa, pentru că simțeam în birou, vie, ade- vărată, prezența lui Dan, în birou, era parcă vie, adevărată.

— Oare ce făcea Dan cînd Lidi venea să i se cuibărească în

brațe?

întrebarea din gînd n-o formulasem din curiozitate, ci pentru că mi se părea că începeam să dau un examen în fața lui Dan. Simțeam însă că începusem destul de prost.

— Ce e, Dănel, cu tine? Care îți sînt gîndurile de acum?

— Mă gîndeam la Rimbaud, minții arătîndu-i cartea de pe birou.

Lidi păru că nici nu mă auzise. Îmi zburli părul, căutîndu- mi buzele. Și în sărutarea pe care mi-o dădu simții cum mi se dăruie toată. Dar sărutarea care ar fi fost lungă, la fel ca toate sărutările ei, o curmai aproape fără voia mea, pentru că pri- virile îmi fură atrase de ochii Lidei din fotografie. Ochii aceia exprimau groază și silă. Dar groaza și sila nu erau numai în pupile, ci parcă ele îi crispaseră toate trăsăturile feței. Cred că a fost doar o iluzie. Însă în clipa aceea aluzia fu atît de perfec- tă, atît de sugestivă, încît smulgîndu-mă din îmbrățișarea ei mă ridicai în picioare.

Lidi, surprinsă, speriată, murmură, abia auzit:

— Dănel, ce s-a întîmplat? Iarăși neguri?

— Să mergem de aici, Lidi, Ai dreptate, aici sînt neguri. Și completai în gînd: în toată casa sînt neguri, Lidi!

Capitolul 10

upă-amiaza aceea era prăfuită, cu cer jos și murdar, ca și zăpada străzilor. O după-amiază plicticoasă de iarnă, cu ore obosite, monotone, pulsîndu-și secundele inegal și mereu mai încet, ca într-o agonie îndelungată.

In casă, în camere, tăcerea părea ocupată cu ceva de nebă- nuit, așa cum în același timp Doctorul, Dromy, mama ei, ser- vitorii, toți păreau ocupați în odăile lor. Așa era în fiecare zi. Niciodată nu fusesem curios să știu ce făceau ceilalți. Viața, aici, cu excepția celei proprii și a Lidei, se scurgea fără nici un fel de semne de înțelegere sau de acceptare reciprocă. Ai fi zis că doar întîmplarea ne adunase pe toți sub același acoperiș, o întîmplare care nu ni se părea chiar atît de hotărîtoare pen- tru ca să ne determine să ducem o viață mai puțin singulară.

Ne regăseam în timpul mesei sau la ora ceaiului, schim- bam cîteva cuvinte, apoi ne despărțeam reluîndu-ne ocupați- ile obișnuite. Doar eu și Lidi eram mereu împreună, doar noi doi făceam totul împreună.

în după-amiaza aceea pînă și noi doi ne singularizasem oarecum. Lidi, cotropită de febra mare a gripei se căznea să doarmă, eu, în camera alăturată, priveam pe fereastră strada pe care uita să mai treacă cineva.

Mă gîndeam. Gîndurile însă erau și ele obosite, sleite. Parcă ar fi fost și ele bolnave de gripă. Se mișcau încet, tîl- cuiau greoi sentimentele care mă zbuciumau. Doream ca ele, întoarse în mine, să caute, să sondeze adîncurile și să-mi adu- că în clarul conștiinței explicațiile care întîrziau să vină. Do- ream ca totul să se explice. Totul, totul!… Să înțeleg cum de fusese posibil să se strecoare în mine duhul acela rău care îmi otrăvea existența, care schimbase definitiv raporturile mele față de Lidi, să înțeleg cum fusese posibil ca mistificarea pe care o acceptasem pentru și numai pentru Lidi, iar apoi, după ce am știut că eu o iubesc și pentru că eram convins că nu mă puteam despărți de ea, să se transforme în izvor continuu și nesecat de suferință, de tragică și definitivă suferință. Și mai doream să înțeleg cum fusese posibil ca, pe neașteptate, numai datorită faptului că Sultan revenise, prezența lui Dan, estompată pînă atunci în hăurile trecutului, să se reactuali- zeze, s-o simt vie ca un alt duh rău între mine și Lidi și de aici teama absurdă, de fiecare ceas, de fiecare clipă, teama că Lidi ar putea să descopere că nu sînt Dan cel adevărat.

Cum fuseseră posibile toate astea? Nu cumva înnebuni- sem? Căci ce erau altminteri trezirile din noapte, cu spaime ce-mi înghețau sîngele, că poate am vorbit prin somn, trădîn- du-mi astfel cealaltă, adevărata mea existență?

Cu ochii holbați în întuneric ascultam atent la răsuflarea Lidei, care de fiecare dată era cea obișnuită. Atît nu-mi era suficient. Mă ridicam încet, aprindeam veioza să mă conving dacă doarme

intr-adevăr, sau numai se preface. Lidi dormea însă. Abia atunci mă liniștеam. Stingeam veioza și mă ghemu- iam aproape de trupul ei cald. Somnul venea imediat. Ador- meam pentru ca mai tîrziu să mă trezesc din nou, înlemnit de aceeași spaimă absurdă. Și asta se repeta de cîteva ori pe noapte.

Alteori, dimpotrivă, mi se părea că Lidi e nebună. Căci nu înțelegeam cum de era posibil să trăiască lîngă un străin atî- ta vreme fără să-și dea seama că acesta semăna numai, ce-i drept uimitor, cu bărbatul pe care ea îl iubea. Nu înțelegeam cum de era posibilă această inconștientă și perfectă automis- tificare.

Toate acestea erau întrebări erau nedumeriri care mi se părea că vor sfîrși prin a mă înnebuni, în cazul cînd încă nu eram. Căci acum nimic nu mai era ca mai înainte, în afară de convingerea că sub nici un motiv nu m-aș putea despărți de ea. Nici măcar clipele acelea de intimitate nu mai erau aceleași. Pentru că acum între noi era prezența lui Dan și mai ales pentru că eram permanent întors asupra mea, pe de o parte, controlîndu-mă, sugrumîndu-mi orice elan, pe de altă par- te trudindu-mă să mă comport așa cum presupuneam că s-ar comporta autenticul Dan în situații similare.

Totul, totul era acum altfel, ca un coșmar din care zadar- nic căutam să mă smulg. Nefericirea mea devenea din zi în zi mai deplină, din zi în zi cerul meu cobora mai jos. Mai mult încă, trebuia să mă prefac pentru ca nimeni să nu observe. Nici Lidi, nici Doctorul, nici Dromy. Mai ales Dromy. De ce mai ales Dromy, nu știam. Însă, mai curînd m-aș fi lăsat ucis, decît să las ca ea să-mi bănuiască suferința.

In deznădejdea în care mă zbăteam, deseori găseam timp să mă gîndesc la Dromy, cu interesul cu care m-aș fi gîndit la o persoană străină, abia cunoscută, a cărei viață misteri- oasă, stranie, m-ar fi intrigat. Dromy era un mare semn de întrebare. Aveam intuiția că viața ei ascunde o taină, însă nu aveam timp nici să formulez ipoteze, nici să întreprind unele investigații indiscrete. Nu aveam timp, pentru că timpul îmi era absorbit de celelalte investigații,

acelea care se refereau la trecutul lui Dan.

Zilnic mă refugiam în bibliotecă, răscoleam rafturile, frunzăream cărțile, convins că pînă la sfîrșit voi descoperi ceva foarte important, ceva hotărîtor în cunoașterea autenticului Dan. De multe ori nici măcar nu răscoleam biblioteca. Pri- veam doar cotoarele cărților cu litere aurite și așteptam. Nici- odată însă nu mi se preciza conținutul acelei așteptări. Știam doar că aștept, că aștept să se întîmple ceva. Tîrziu, plecam dezamăgit, neliniștit de așteptarea care nu lua sfîrșit.

Dar, daca biblioteca nu-mi dezvăluise nimic despre Dan, în schimb aflasem cîte ceva despre el de la doctorul Adrian și de la ceilalți.

Era o noapte care nu se uită ușcr. Crivățul, care bătuse toată ziua cu furie neobosită, acum, odată cu întunericul, în loc să se domolească se întețise. Ai fi zis că era hotărît să smulgă copacii, să dărîme casele, sau să acopere orașul cu troiene. Gemete, șuierături, zgomote ireale, hohotiri demente și, într-un tîrziu, urletul jalnic al lui Sultan, care nu știu ce căuta pe afară.

Ora cinei ne găsi pe toți adunați în sufragerie. În tot tim- pul cît dură cina nu vorbi decît Lidi. Numai pe ea se părea că n-o impresionează furtuna de afară. Dimpotrivă, manifesta o bucurie surprinzătoare. Ne mărturisi că furtuna o face să se creadă într-o fermă scandinavă, gata să asculte o poveste cu strigoi și duhuri de pădure.

Pe noi vifornița de afară izbutise să ne scoată din calmul obișnuit. Eram cu toții nervoși, dar mai ales Dromy. Nu-și mai găsea locul pe scaun și aproape uită să mănînce.

— Nu mănînci, Dromy?, o întrebă mama ei, care cea dintîi observase că Dromy nu mînca.

— Nu pot, mamă. Friptura asta de iepure are gust de focă bătrînă.

— Ai mîncat vreodată focă?, întrebă Lidi naiv.

— De unde vrei să fi mîncat? Presupun însă că o focă bă- trînă

nu poate să aibă un gust mai rău decît friptura asta, explică Dromy, îndreptîndu-se nervoasă de spate, ca o dacti- lografă bătrînă.

Mama Lidei, pretextînd că o doare capul, fu prima care pă- răsi sufrageria, scuzîndu-se îndelung, de parcă ar fi făcut un lucru nepermis. Excesul acela de politețe îl pusei tot în seama viforniței de afară.

Singurul care părea calm, deși îl simțeam la fel de nervos, era doctorul Adrian. Mînca aproape cu pofta de fiecare dată, privind pe deasupra capetelor noastre un punct fix pe care, urmărindu-i privirea, îl fixai cam pe la jumătatea peretelui, acolo unde tapetul era străpuns de o gaură abia vizibilă, pro- babil de cui. Nu vorbise deloc tot timpul cinei și părea că nici acum, după ce ea se terminase, nu avea de gînd s-o facă.

Dromy, după ce strînsese masa, ajutată de Lidi, își trăsese un scaun în fața sobei și acum făcea impresia că se amuză contemplînd văpăile dinăuntru.

— N-ai o țigară?, mă întrebă Doctorul. Pe ale mele le-am uitat la mine în cameră. Ce țigări fumezi?

— Regale.

Doctorul strîmbă din nas, totuși luă țigara pe care i-o ofe- risem și aprinzînd-o, începu să fumeze cu destulă plăcere.

— Nu-s ca Papastratos, dar nici Regalele noastre nu-s de lepădat. Nu-i așa, Doctore?

Doctorul încuviință dînd din cap, fără să vorbească.

— Mai înainte fumai București. Nu-i așa, Dane?, întrebă Dromy privindu-mă candid de parcă întrebarea n-ar fi ascuns un gînd răutăcios.

I-am aruncat o privire plină de ură. Dromy întrebase nu- mai pentru ca să vadă ce fel voi para lovitura. De cîtva timp jocul ăsta părea că o amuză foarte mult. În nenumărate rîn- duri încercase să demaște, întrebînd naiv, flagrant-delictul în care mă găseam într-o anumită împrejurare față cu ceea ce aș numi comportamentul lui Dan în împrejurări similare. Asta mi se părea de neînțeles. Pentru

că, dacă Dromy mă ura, dacă nu putea suferi mistificarea, de ce nu-i mărturisea Lidei adevărul? Ar fi fost mai drept, mai cinstit.

Evident, de fiecare dată izbuteam să găsesc o explicație adecvată. Dar mai tîrziu, cînd eram numai eu singur, teama că prin întrebările Dromyei ochii Lidei s-ar putea deschide și ar începe să mă vadă, mă copleșea. Eram încredințat că, dacă Dromy nu și-ar fi făcut un obicei de a pune întrebări perfide, teama propriei demascări s-ar fi. Molcomit. Așa însă, toate acele întrebări, în aparență fără nici un fel de intenție ascunsă, dar care, în fond, nu erau decît încercări dibace de a trezi luciditatea Lidei, nu însemnau decît combustibilul care îmi întreținea mereu trează teama.

Totuși, niciodată nu încercasem să am o explicație pe tema asta cu Dromy. Poate e absurd, dar deși doream ca ea să înce- teze acest joc primejdios, totuși ceva în mine, pe de altă parte, dorea ca ea să continue Poate asta numai din curiozitate, cu- riozitatea aceea bolnăvicioasă de a afla cît mai multe despre Dan. Și doar de fiecare dată aflasem cîte ceva. Aflasem, ast- fel, că Dan împușcase odată o pisică de Angora, pisica Dromyei, pentru că sub ochii lui sugrumase o vrabie; aflasem că-1 pasiona șahul și că jucase partide interminabile cu doctorul Adrian, aflasem că nu putea suferi cinematograful și că nu citea nicio- dată gazete. Aflasem că avea un adevărat cult pentru Ibsen și Tolstoi, iar mai adineauri aflasem că obișnuia să fumeze țigări București.

— E necesar să fumezi o viață întreagă aceleași țigări?, răspunsei Dromyei, parînd lovitura și privind-o cu ură. Cred că vorbisem puțin răstit, pentru că Lidi, observînd, încercă să mă împace, luîndu-mi apărarea.

— Desigur. Doar nu putem fi mereu aceiași. Ne schimbăm continuu și odată cu noi se schimbă și gusturile noastre, pre- ferințele.

— Evident, evident, se grăbi Dromy să închidă ca de obicei discuția mutîndu-și din nou ochii pe vîlvătăile din cămin.

Cîteva minute fu tăcere. Dromy surîdea flăcărilor. Doc- torul

Adrian părea că se amuză făcînd colaci din fumul de țigară. Lidi tăcea și ea, privind amuzată rotocoalele de fum pe care le slobozea cu gingășie doctorul Adrian. Numai afară crivățul continua să bată cu aceeași furie neobosită.

— Ce vreme, Doamne, ce vreme!, exclamă Dromy într-un tîrziu, parcă numai pentru sine.

— Ce fel?, vorbi doctorul Adrian pentru întîia oară, între- bînd naiv și fără să se uite la ea.

Ce fel? Enervantă pentru toți. Cel puțin dacă am fi firi romantice. Ne-ar cuprinde frica de noapte, de zgomotele aces- tea sinistre. Ni s-ar părea că spiritele morților, înspăimîn- tate și ele de furia aceasta sălbatică, vin să bată la ușă, să ne roage să le primim înăuntru. Am aprinde atunci candela, ne-am ruga. Sau am pune cîte un cățel de usturoi pe la uși și ferestre. Și am sfîrși prin a nu dormi toată noaptea, aștep- tînd, palizi, cu dinții clănțănind de frică, să se ivească zorile. Ar fi, în orice caz, mai interesant. Păcat însă că nu avem pre- dispoziții pentru fantastic și superstiție. Și apoi, după o clipă, înviorîndu-se: Poate Lidi…

— Eu!, se miră Lidi. Păi, ți-am spus că aș vrea să fiu acum într-o casă scandinavă, cu mobilă bătrînă și prăfuită. Să urc la mine în cameră luminînd treptele putrede cu un sfeșnic de alamă și *să* chem apoi bunica sau o servitoare bătrînă pe care s-o rog să-mi povestească legende vechi sau basme cu strigoi, cu iele și vampiri…

— Ai cam semăna atunci cu Ingrid!, o întrerupse doctorul Adrian înviorîndu-se.

— Ingrid? Care Ingrid, unchiule?, întrebă Lidi curioasă.

— Cum, nu v-am povestit niciodată de Ingrid?, întrebă Doctorul cu o mirare în care era multă afectare.

— Acum aflăm că știi o poveste cu o fată Ingrid, vorbi și Dromy sfărîmînd tăciunii cu vătraiul.

— Păi, dacă vreți, v-o povestesc.

Evident, acceptarăm. Știam că Doctorului îi plăcea să po- vestească. Se înțelege, ca orice povestitor, nu se sfia să brode- ze pe

canavaua fanteziei. Știa însă să păstreze măsura. Fap- tul real nu era deformat, ci transfigurat de fantezie, însă mai mult în detalii, pentru ca să facă povestirea mai atrăgătoare, mai plăcută. De altfel, Doctorul nu se putea dispensa de tre- cut. Trecutul se proiecta în prezent prin amintirile pe care i le sugerau evenimentele actuale.

— Stați să vedeți ce mi s-a întîmplat mie la Saigon.

Sau:

— Asta îmi amintește de o întîmplare asemănătoare la care am fost martor în Damasc.

Și de fiecare dată i se luminau ochii de nerăbdarea de a povesti.

— Era o noapte asemănătoare, începu doctorul Adrian. Inchipuiți-vă o casă veche de lemn, cu acoperișul ascuțit, cu uși ce nu se închid și cu ferestre dintre care cele mai multe erau sparte și lipite cu hîrtie. O casă izolată, departe, la zeci de kilometri de oraș, și ceva mai puțin de cel mai apropiat sat. O casă singuratică așa cum sînt multe în Suedia, căci întîmpla- rea pe care vă voi povesti-o acolo s-a petrecut.

Casa de care e vorba fusese pe vremuri o fermă de toată frumusețea, proprietatea unui fermier cu numele de Kolbye. Intr-o zi, însă, stăpînul fermei își găsi moartea, în împreju- rări misterioase, în pădurea din apropiere. Moartea bătrînu- lui Kolbye fu începutul unui șir inexplicabil de nenorociri. O săptămînă mai tîrziu muri și nevastă-sa, iar la intervale scur- te, unul după altul, trei din cei patru băieți. Ultimul, îngrozit de această epidemie de morți misterioase, fugi în lume în ace- eași zi cu servitorii, îngroziți și ei de atîtea nenorociri. Așa că, în ziua cînd eu și cu prietenul Meek, un coleg suedez din Gellivara, căutarăm găzduire la fermă, ea nu mai era locuită decît de Ingrid Kolbye și de bunică-sa, bătrîna Martha.

Ingrid Kolbye, în anul cînd se întîmplaseră toate acele nenorociri de care v-am vorbit, abia împlinise cinci ani și fra- tele ei, fugind, uitase sau nu voise s-o ia cu el. Rămăsese deci cu bunică-sa, care pe vremea aceea nu era chiar atît de în vîrstă. Martha Kolbye se

străduise să mențină prosperitatea fermei, însă încet, încet, ea se irosi.

Toate acestea le-am aflat de la bătrînă, curînd după ce, eu și cu prietenul Meek, instalați comod în jilțuri uriașe, ne des- morțeam picioarele la focul căminului, nu mai puțin uriaș.

Bătrîna Martha Kolbye, deși se apropia de șaptezeci de ani, se ținea destul de bine. Înaltă, slabă, dreaptă ca o lu- mînare, povestea vorbind repede și privindu-ne ca pe niște animale curioase, pentru că de mulți ani nimeni nu mai tre- cuse pragul casei. Vizita noastră se cunoștea că-i face plăcere. Faptul că prietenul meu era din Gellivara și încă medic, îi im- punea. De aceea se scuza mereu că, fiind foarte săracă, mare lucru nu ne putea oferi. Casa ajunsese o ruină, pămîntul nu producea nimic, neavînd cine să-l cultive, iar din vitele de altădată nu-i mai rămăsese decît o singură vacă. Trăiau în strîmtoare, fără nici un fel de venit, în afară de ceea ce cîștiga nepoată-sa, Ingrid, cu păpușile pe care le confecționa singură și pe care le vindea la oraș.

Pe Ingrid Kolbye încă n-o văzusem. Era probabil ocupată în altă cameră cu confecționatul păpușilor. Bătrîna, după ce ne văzu instalați în jilțurile înalte, ne lăsă singuri ca să pregă- tească ceva de mîncare. Singurătatea o învățase să vorbească singură. Același lucru făcu și acum, însă încet, repede și de neînțeles.

Afară ninsoarea liniștită se transformase în viforniță. Fu- sese un adevărat noroc că nimerisem la această fermă. Dacă nu putusem găsi drumul cît timp fusese ninsoare liniștită, sigur că nu l-am fi găsit acum, pe viforniță. Înfiorați amîndoi de același gînd neplăcut, ne instalarăm și mai bine în jilțurile noastre și, fie din cauza căldurii, fie din aceea a oboselii, cu- rînd ațipirăm amîndoi.

Doctorul curmă povestirea. Ne privi pe rînd, parcă spre a se convinge dacă izbutise să ne trezească interesul, pe urmă, satisfăcut, după ce îmi mai ceru o țigară pe care o aprinse imediat, dînd drumul la cîțiva colaci de fum, reluă firul po- vestirii:

— Ne-a deșteptat din somn un glas de fată. Glasul acela ascuțit

și răstit era al Ingridei Kolbye care se certa cu bătrîna Martha. Motivul certei, după cum mă lămuri prietenul Meek, era un mosorel de ață cu care umblase bătrîna și pe care acum Ingrid nu știa de unde să-l ia. Se certară rău, adresîndu-și una alteia cuvinte grele, expresii urîte, chiar și înjurături.

între altele, Ingrid o acuza pe bătrînă că e nebună și s-a săturat s-o suporte, amenințînd-o ca o va părăsi. La care, bă- trîna îi replica tăios că, dacă vrea să plece, n-are decît să o facă, dar să nu uite că, plecînd, ar putea ajunge ca fata lui Reinert. Ingrid îi replică la rîndul ei, chicotind, că mai degra- bă preferă să ajungă ca fata lui Reinert, decît să mai rămînă cu ea.

— Dacă mai rămîn aici înnebunesc, mă auzi, bătrînă ne- bună și ursuză, înnebunesc ca și tine. Apoi, întorcîndu-se brusc spre noi: Spuneți-mi voi, nu credeți că am să înnebu- nesc? Sau poate am înnebunit? Sînt oare nebună? Spuneți-mi drept, nu credeți că sînt nebună?

Meek nu-i răspunse. Se mulțumi să nege din cap. Eu îl imitai.

— Dar voi, chiar dacă ar fi adevărat, tot nu mi-ați spune, continuă Ingrid. Voi sînteți oameni bine crescuți, oameni de la oraș. Și parcă în același șir de idei: Ah, avem oaspeți!… Avem oaspeți!… Și începu să rîdă strident, frecîndu-și mîini- le, trosnindu-și degetele, mutîndu-se de pe un picior pe celă- lalt, cutremurîndu-se toată de rîs. Ce comic! Avem oaspeți!… Știți de cînd n-am mai avut oaspeți? Nu știți! Nu știți! Nici eu nu știu. Adică, de cînd mă știu, nu-mi amintesc să fi primit oaspeți. Poate mai înainte, dar nu-mi mai amintesc. Eram atunci mică. Cîți ani aveam atunci, bunico? Acum am nouă- sprezece. Sînt, în orice caz, vreo cincisprezece de cînd nimeni nu ne-a mai trecut pragul…

… Și acum doi domni de la oraș. Comic! Nu e comic?, între- bă ea naiv. Pe urmă, imediat, fără să mai aștepte răspunsul nostru: Eu sînt Ingrid Kolbye și bătrîna e bunică-mea Mart- ha. Voi cine sînteți?

— Mă numesc Meek, începu prezentările prietenul meu și sînt medic la Gellivara. Dumnealui e străin, tot medic. Am rătăcit

drumul și am avut norocul să nimerim aici.

— Așa! Așa!, făcu Ingrid ironică. Aveți să vă simțiți bine aici. Foarte bine. 0 casă admirabilă. Priviți pereții, tavanul. De cincisprezece ani n-a mai dat nimeni cu bidineaua pe ei. Priviți păianjenii. Au țesut un adevărat hamac. Ai putea să te culci în el fără teamă. Dar asta nu-i încă nimic. Să vedeți cele- lalte odăi. Păianjenii au țesut pînze de sus pînă jos, podelele au putrezit, perdelele, așternuturile, de asemenea. De mobile nu mai vorbesc. Abia de se mai țin, ca să zic așa, pe picioare. Și praf, praf peste tot. E destul să atingi cu degetul un obiect ca să se ridice nori de praf…

… N-am unde să vă culc. Va trebui să vă cedez camera mea. Eu am să dorm cu bunica. Nu luați în seamă că ne-am certat adineauri. Mă cert cu ea pentru că simt nevoia să vorbesc. Să vorbesc mult, mult, ca să nu uit să vorbesc. Bătrînei nu-i pla- ce însă să stea de vorbă cu mine. Vorbește tot timpul singură, ca o nebună. Ca s-o determin să vorbească cu mine, trebuie să mă cert cu ea. Își iese atunci din sărite și vorbește o dată mai mult decît în mod obișnuit într-o săptămînă.

Ce bine e acum la Gellivara! Fetele se duc cu băieții să pa- tineze sau să danseze. Au prietene, prieteni. Eu n-am nici pri- etene, nici prieteni, deși satul nu-i chiar atît de departe. Dar casa asta e blestemată. Toată lumea are frică de ea și pe noi ne urăsc. Mi se pare că ne cred vrăjitoare. Auziți, vrăjitoare!

Gîndul păru că o înveselește și izbucni din nou în rîsul acela îngrozitor. Vrăjitoare! Mai ales eu!… Spuneți-mi, ați au- zit vreodată de o vrăjitoare căreia să-i fie frică? Da, frică… fri- că!… Frică de spiritele morților noștri, de întunericul nopții de afară, unde se întîmplă atîtea și atîtea. Ah, dar voi sînteți medici! Voi nu credeți. Superstiții, spuneți voi și strîmbați din nas disprețuitor. Veți rămîne însă la noapte aici și vă veți convinge că nu sînt superstiții. Îmi imaginez uimirea voas- tră înspăimîntată cînd veți auzi ușile încuiate trîntindu-se singure. Nu credeți că sînt încuiate? Duceți-vă și le încercați. Sînt toate încuiate, cu broaștele ruginite. Totuși,

noaptea ele se trîntesc, dracu' știe cine le trîntește. Dracu' știe cine um- blă pe treptele putrede, dracu' știe ale cui sînt vocile care se aud și care sună straniu, parcă din altă lume.

Veți vedea la noapte că toate acestea se întîmplă. Oricît de greu ați dormi e imposibil ca zgomotele să nu vă alunge somnul. Așteptați, așteptați, veți vedea la noapte ce se întîm- plă în casa asta.

— Ingrid, sfîrșește odată!, se răsti la ea bătrîna Martha, turnînd cafeaua în niște cești mari, smălțuite.

Ingrid începu să țipe:

— Ce ai cu mine? Ce-ți pasă ție? Le spun doar adevărul. Vrei să negi că se întîmplă acestea în casa asta blestemată? Parcă nu știu că și ție ți-e frică și că nu poți dormi nici tu liniș- tită? Nu te aud în fiecare noapte bolborosind rugăciuni?…

Lasă, la noapte are să fie iarăși frumos. Ascultă ce a înce- put afară. De o ține așa, îngheață pînă mîine lacul. Oh, de ar da Dumnezeu să înghețe! Apoi, către noi: Credeți că nu-i e frică? Se preface numai, cutra asta bătrînă!… Cînd aude însă miorlăitul lui Kuno…

Se opri brusc, încordîndu-și auzul. Crivățul, furios, zgîl- țîia ferestrele, ușile, năvălea buluc în horn, întorcînd fumul. Ingrid asculta, frecîndu-și după obicei mîinile. În priviri i se citeau neliniștea, frica. Se potolise brusc, o potolise frica. Cîtva timp, ascultă atentă zgomotele viforniței de afară, pe urmă se duse să stea pe o laviță, departe, într-un ungher unde aproape n-o mai vedeam.

Doctorul Adrian curmă din nou povestirea. Își trecu palma peste argintul părului, pe urmă își porni căruciorul, condu- cîndu-1 la fereastră, apoi înapoi. Noi tăceam. Lidi se ghemuise lîngă mine, mîngîindu-mi pumnul strecurat în palma ei. Dromy găsi momentul să arunce peste jăratic doi butuci, deși în sufragerie căldura era cotropitoare.

Afară vîntul chiuia ca un haiduc bezmetic. Pendulul arăta doar ora nouă. Doctorul Adrian îl confruntă cu ceasul-brățară, pe urmă, surîzînd ca un bunic, reluă firul povestirii.

— Ingrid era înaltă, slabă, cu forme aproape băiețești. Fru- mos propriu-zis la Ingrid era doar părul de culoarea secarei, pe care și-l pieptăna cu cărare în mijlocul creștetului și cu co- dițe împletite și învălătucite împrejurul capului, ca o coroniță. Fruntea era prea înaltă și lipsită de feminitate. De asemenea, chipul, stropit abia vizibil cu pistrui. Buzele groase trădau o senzualitate bolnăvicioasă, iar ochii albaștri erau permanent neliniștiți. De altfel, neliniștea Ingridei se trăda și din graba cu care pronunța cuvintele, pe cele mai lungi le lăsa netermi- nate, din obiceiul de a-și freca mîinile tot timpul sau de a se îndrepta din umeri.

Ingrid sta acum cuminte pe laviță, privind de departe fe- reastra. Ai fi zis că se gîndește la ceva. În realitate asculta. Asculta parcă să prindă din infinita și variata gamă de sunete de afară unul care o interesa în mod deosebit. O simțeai încor- dată toată în ascultarea aceea atentă.

— O nevropată!, îmi șopti prietenul Meek și eu fui de ace- eași părere.

Bătrîna Martha ne pofti să mîncăm. Un prînz sărăcăcios în care, în afară de cafeaua cu lapte, alimentul principal îl formau cartofii. Evident, pentru foamea noastră era prea pu- țin. Ne-am deschis rucsacul și scoțînd merindele noastre le poftirăm și pe ele la masă. Acceptară cu plăcere. Ingrid, mai ales, mîncă cu lăcomie, mărturisind că niciodată nu mîncase astfel de bunătăți.

După cină, deși bătrîna Martha ne îndemnă să ne culcăm, refuzarăm. Ne intriga prea mult Ingrid așa că preferarăm să rămînem încă în preajma ei.

Era un caracter inegal și ciudat. Trecea repede de la vese- lia cea mai exuberantă, la tristețea cea mai ursuză. Devenea tăcută, se pierdea în gînduri și aproape refuza să răspundă întrebărilor pe care i le punea prietenul Meek. Alteori, în timp ce povestea ceva cu însuflețire, se oprea brusc ca să asculte zgomotele de afară, însă de fiecare dată îi era imposibil să-și amintească singură despre ce fusese vorba.

Intre timp ne destăinuise că se ocupa cu confecționarea păpușilor și ne vorbi cu însuflețire de ele, întrebîndu-ne dacă nu sîntem curioși să le vedem. Evident, acceptarăm mai mult ca să-i facem plăcerea. Ne părăsi o clipă și curînd se întoarse cu o cutie mare și rotundă, ai fi zis o cutie pentru pălării de cucoane, plină cu păpuși, începu să le scoată una cîte una și să ni le prezinte. Erau îmbrăcate bizar și prietenul Meek mă lămuri entuziasmat că fiecare păpușă prezenta un personaj din legendele scandinave, despre care Ingrid aflase prin in- termediul bătrînei Martha, care, în tinerețea ei, înainte de a se mărita din dragoste – asta ni-o spuse încet, ca să nu audă bătrîna – fusese învățătoare la Ostersund.

Prietenul Meek fu atît de entuziamat de păpușile Ingridei, încît se oferi să le cumpere pe toate. Ingrid acceptă, bucurîn- du-se nu atît pentru că scăpa de ele, ci pentru că plăcuseră lui Meek.

Seara cinarăm devreme, făcînd și de data aceasta apel la sacii noștri care erau bine aprovizionați cu de toate.. Bunătă- țile noastre nu mai avură însă aceeași trecere la Ingrid. Abia dacă mîncă, atît de mult părea stăpînită de frică.

După cină, bătrîna Martha deschise Biblia și începu să citească, mișcînd buzele rar și urmărind cu degetul arătător rîndurile pe pagină. Ingrid își făcea de lucru croind rochița unei păpuși. Eu și prietenul Meek, instalați comod în jilțu- rile înalte din fața căminului, ne fumam pipele. În afară de bătrîna Martha, cufundată cu totul în lectura Bibliei, Ingrid, Meek și eu așteptam. Dacă m-ați întreba ce așteptam, nu v-aș putea răspunde. Știu doar că așteptam să se întîmple ceva și că așteptînd eram emoționați, nervoși. Emoționați, pentru că nu știam ce anume avea să se întîmple și nervoși pentru că eram nerăbdători să se întîmple mai curînd. Și asta nu din curiozitate. Eram nerăbdători să se întîmple pentru ca apoi să ne putem elibera de încordarea care devenea mereu mai acută, pe măsură ce timpul trecea.

Afară furtuna se întețea. Erau clipe cînd te așteptai să vezi casa smulsă din temelii, prăbușită la pămînt. Pe de altă parte, casa toată

căpătase parcă glas. Scîncet metalic de ru- gină, pîrîituri de bîrne putrede, vaiete în unghere cu păian- jeni, răbufniri de vînt, zgomote de mobile trîntite, icniri de trepte putrede și încă o infinitate de zgomote, impresionante chiar pentru mine și prietenul Meek, firi destul de lucide.

Imaginați-vă un copil crescut într-o astfel de casă. Imagi- nați-vă nopțile acelui copil, lipsit de mîngîierile mamei sale, singur în pătuc, ascultînd toate acele zgomote impresionante și vă veți explica desigur caracterul ciudat al Ingridei, tea- ma ei superstițioasă față de supranatural, acel supranatural care putea interveni în viața ei așa cum intervenise, cu ani în urmă, în viața tatălui, mamei și fraților ei.

Teama superstițioasă și absurdă, izolarea în casa sălbăti- cită, lipsită de prietenie și de dragoste – toate acestea contri- buiseră să facă din Ingrid o nevropată.

încordată în așteptarea a ceea ce avea să se întîmple, In- grid tremura și privea bezna de afară. Timpul trecea încet, obositor de încet, cînd deodată, de afară, din viscol, un mior- lăit de pisică, prelung, jalnic, se făcu auzit pînă la noi.

Trebuie să știți că niciodată n-am crezut în balivernele cu duhuri necurate sau cu diavoli întruchipați în pisici. Pe scurt, nu cred în nici una din superstițiile care amintesc copilăria omenirii. Totuși, în clipa cînd miorlăitul acela, biruind zgo- motele furtunii, se impuse înfiorător, cîteva clipe o frică ab- surdă îmi îngheță sîngele. Cred că eram palid, la fel de palid ca prietenul Meek care, mai puțin calm, se ridicase în picioare privind întrebător pe Ingrid. Ingrid pălise și ea, o paliditate de păpușă de ceară. Cît privește pe bătrîna Martha, ea continua să citească Biblia, numai că acum mîna ei dreaptă însemna mereu crucea pe piept.

— Ați uitat pisica afară?, întrebă Meek cu voce care suna altfel decît de obicei.

Ingrid tresări, începu să rîdă. Ingrid rîdea nu pentru că întrebarea i se păruse comică, ci pentru că rîsul fu doar o descărcare

necesară a nervilor. Cred că, dacă Ingrid n-ar fi izbutit să-și sublimeze groaza în hohotul acela de rîs, ar fi leșinat.

— N-am uitat nici o pisică afară, pentru că nu avem pisică. Miorlăitul ăsta însă îl cunosc. E al motanului Kuno, pe care l-am înecat astă-vară în lac. Haide, nu vă uitați așa la mine. Nu sînt nebună, încă nu sînt nebună. L-am înecat, vă spun! Am văzut cu ochii mei cum s-a dus la fund. Și, cu toate acestea, l-ați auzit. De cîteva nopți vine de acolo din fundul lacului să se tînguie la ușa noastră, ca să-l primim în casă, la fel ca prima dată.

Asta s-a întîmplat în iarna trecută. L-am auzit miorlăind la ușă și i-am deschis. Credeam că e vreo pisică rătăcită din sat. Cum i-am dat însă drumul în casă, Kuno, căci așa l-am botezat, se instala acolo pe polița aceea, de parcă locul acela ar fi fost de cînd lumea al lui.

Kuno era un motan mare, voinic, cu blană dungată ca de tigru, cu ochi verzi, dușmănoși. Am observat din prima clipă privirea dușmănoasă a ochilor lui, dar nu i-am dat importan- ță. Mi-am zis că ceea ce luam eu drept priviri dușmănoase puteau foarte bine să nu fie decît priviri de neîncredere. Cău- tînd să-i cîștig încrederea, am început prin a-i pune dinainte o farfurie cu lapte. Cît timp stătui lîngă farfurie, Kuno nu părăsi polița. Abia cînd mă văzu plecînd coborî, goli cu lă- comie farfuria, pe urmă se refugie din nou pe poliță. Polița deveni postul de observație, de spionaj al lui Kuno. Nu cobora de acolo decît ca să mănînce.

E enervant să știi că cineva te fixează tot timpul insistent. Inchipuiți-vă însă cît e de enervant atunci cînd știi că acela care o face e un motan și încă unul care ne ura. Deși îl primi- sem în casă, deși ne rupeam de la gură ca să aibă și el ce să mănînce, totuși Kuno ne ura. Ura i se citea în ochi, o trăda purtarea lui dușmănoasă, încercările mele și ale bunicii de a-1 îmblînzi se dovediră zadarnice. Kuno continua să ne învăluie în aceleași priviri dușmănoase.

în cele din urmă, purtarea lui sfîrși prin a mă scoate din sărite. Și am început atunci o adevărată persecuție împotriva lui. Îi ocăram tot timpul, aruncam după el cu tot ce-mi ve- nea la îndemînă, îl

lăsam să rabde de foame. Kuno rămînea calm, ura mea nu-1 impresiona deloc. Dacă nu-i dădeam de mîncare nu mieuna, nu venea să mi se frece de picioare așa cum obiș- nuiesc pisicile, ci răbda mîndru. Profita însă de cea mai ne- însemnată neatenție din partea mea sau a bunicii, ca să se răzbune furînd.

Zi de zi ura mea împotriva lui Kuno creștea, zi de zi in- ventam noi răzbunări, ca să-l silesc să plece, să-și caute alt stăpîn. Zadarnice însă fură toate. Kuno nici nu se gîndea să ne părăsească. Intr-o zi n-am mai putut răbda. L-am prins, l-am vîrît într-un sac și am plecat cu el în sat. Acolo i-am dat drumul într-o curte. Am crezut că scăpasem astfel de el. Dar cînd m-am întors acasă, l-am găsit cocoțat pe poliță, vechiul lui post de observație. Mă primi fixîndu-mă cu ochii lui verzi, în care citii vechea și mereu aceeași ură. Furioasă, am luat un cuțit de pe masă și l-am azvîrlit spre el. Cuțitul îl atinse cu vîrful în pulpă, rănindu-1.

Kuno se feri puțin mai înlături și fără să se vaite, începu să lingă sîngele care curgea din rană. Ca să nu-1 mai văd, am fugit din bucătărie la mine în cameră. Acolo am avut o ade- vărată criză de nervi. A doua zi l-am prins din nou și din nou l-am vîrît în sac, împreună cu cîțiva bolovani. Am legat bine gîtul sacului și, cu el în spate, am pornit-o spre lac. Lacul e foarte aproape, cam la vreo două sute de metri de aici. Acolo, făcînd vînt sacului, l-am aruncat departe de mal, în apă. În- tr-o clipită se duse la fund.

în sfîrșit, scăpasem de Kuno. Cel puțin așa am crezut atunci. Au trecut vara, toamna, a venit iarna. De Kuno uitasem aproape. Acum cîteva zile însă, Kuno a ieșit din fundul lacului și a venit să urle și să dea tîrcoale casei noastre. Și, de atunci, în fiecare noapte face la fel. Mi-e frică, groaznic de frică. Simt că am să înnebunesc și că asta are să fie răzbunarea lui.

Ingrid tăcu. Agitată, își frecă mîinile, mai îndelung ca de obicei. Bătrîna Martha continua să citească din Biblie, de parcă n-ar fi auzit nimic din ceea ce povestise Ingrid. Tăceam și noi, neștiind ce trebuie să credem. Povestea cu motanul Kuno părea verosimilă pînă

aproape de sfîrșitul ei. Neverosi- milul începea de acolo de unde Ingrid pretindea că, din fundul lacului, motanul Kuno ieșea noapte de noapte să miorlăie pe la ușa lor și să ceară să fie primit în casă. Totuși, auzisem și noi miorlăitul. Și, ca o confirmare, miorlăitul acela înfiorător birui din nou zgomotele furtunii de afară.

Ingrid, frîngîndu-și mîinile, veni grăbită spre noi:

— Auziți, auziți? E Kuno! îi recunosc glasul Spuneți-mi, ce trebuie să fac? Cum să mă scap de el? Vouă nu vă pasă. Voi, mîine, dacă vifornița va conteni, veți pleca. Eu însă voi rămî- ne aici să ascult noapte de noapte miorlăitul lui și să mă rog lui Dumnezeu să nu înnebunesc de groază.

— Să deschidem ușa, să vedem dacă e Kuno, propuse pri- etenul Meek.

—— Să deschizi ușa? Ce, ai înnebunit? îți dai seama că, dacă îl văd pe Kuno intrînd aici, mor.

— Bine, domnișoară, dar e absurd să crezi că e Kuno, de vreme ce dumneata, cu mîna dumitale, l-ai înecat?

— Nu se poate? Spui că nu se poate? Bine, dar îl recunosc după miorlăit. E Kuno. Întreab-o și pe bunica. Ea va confirma, în definitiv, ai auzit miorlăitul? L-ai auzit? Bun! Atunci cum îți explici? O pisică rătăcită? Ce să caute ea tocmai aici și pe așa vreme? De unde ar putea să vină? Din sat? E prea departe. Dar, admițînd că e o pisică rătăcită din sat, cum de n-a murit atîtea zile de foame? Haide, găsește dumneata o explicație. Eu nu pot, nu sînt în stare. Eu sînt doar o fată proastă.

Și începu să plîngă încetișor, cu sughițuri.

— Haide, domnișoară, potolește-te!, căută s-o liniștească prietenul Meek, fără convingere.

Ingrid conteni plînsul, însă nu pentru că îi ceruse Meek, ci pentru că se auzi din nou miorlăitul acela sinistru, de data asta ceva mai departe, parcă din partea cealaltă a casei. Pe urmă iarăși aproape, la fereastră, apoi la ușă, din nou depar- te. Ai fi zis că motanul de afară dă tîrcoale casei, căutînd un loc pe unde să se

strecoare înăuntru.

Miorlăitul se succeda acum mai des și parcă mai înfiorător. Ingrid, ghemuită pe o laviță holba ochii la fereastră, ca și cînd s-ar fi așteptat să vadă apărînd acolo capul mare al lui Kuno. Bătrîna Martha nu mai citea din Biblie. O închisese și, cu mîi- nile încrucișate pe deasupra, ne privea îngrozită și rugătoare.

Prietenul Meek, care de cîtva timp se plimba nervos prin bucătărie, parcă hotărîndu-se brusc, își îmbrăcă blana, sco- țîndu-și și revolverul.

— Ce vrei să faci?, îl întrebai, fără voia mea, emoționat.

— Mă duc pe afară să văd ce-i cu miorlăitul ăsta.

Ingrid sări ca o tigroaică de pe laviță.

— Vrei să ieși afară? Nu-ți dau voie. Dacă deschizi ușa Kuno intră înăuntru. Degeaba ți-ai scos revolverul. Crezi că vei putea să-l împuști pe Kuno? Eu l-am înecat și tot n-a mu- rit. Kuno nu poate fi omorît. Kuno trăiește, ca să se răzbune.

Meek nervos o împinse înlături, deschise ușa și pieri în întunericul și viscolul de afară.

— Unde se duce? E nebun. Hotărît, e nebun. Nu se va reîn- toarce. Iți spun că prietenul tău nu se va reîntoarce.

— Tacă-ți gura!, se răsti la ea bătrîna Martha.

— Ce vrei? Desigur, ție nu-ți pasă. Tu ai nervi de cîlți. Tu știi că n-ai să înnebunești din cauza lui Kuno. Eu însă mă simt foarte aproape de nebunie. Dacă mai vine și la noaptea viitoare, mă arunc în lacul în care am încercat să-l înec.

Și din nou începu să plîngă și să-și frîngă mîinile.

De afară se auziră două împușcături și curînd după aceea Meek se întoarse, aducînd cu el un val de frig. Era troienit ca un Moș Crăciun, înghețat și orbit de viscol. Gîfîia scurt, muncindu-se să scape de blana devenită scoarță.

Ingrid îi ajută, întrebînd mereu:

— Ei, ei, ce-a fost? Ai tras în Kuno? L-ai omorît? L-ai atins măcar?

Meek nu-i răspundea. Era atît de înghețat încît nici nu putea vorbi. Abia mult mai tîrziu:

— Prăpădul lui Dumnezeu. Nu se vede la un pas, viscolul te orbește, vîntul te răstoarnă la pămînt.

— În cine ai tras?, întrebai la rîndul meu curios.

— A țîșnit de lîngă mine o mogăldeață și am tras. Nu știu ce era, nu știu dacă am nimerit-o.

— Era Kuno, dar nu l-ai nimerit. Kuno nu poate fi împuș- cat. Nu l-ai nimerit, nu l-ai nimerit!, repetă Ingrid, parcă bu- curîndu-se că gloanțele prietenului Meek își greșiseră ținta. Acum ai să-l auzi din nou miorlăind la ușă.

Pronosticul Ingridei nu se adeveri. Timp de două ore, cît mai rămăseserăm în bucătărie, miorlăitul nu se mai repetă. Li- niștiți, am plecat să ne culcăm. Am adormit amîndoi imediat, într-un somn greu, însă odihnitor.

A doua zi ne-am deșteptat tîrziu. Viscolul încetase. Afară totul era calm, liniștit. Deși vifornița din ajun astupase dru- mul, prietenul Meek hotărî plecarea. Era grăbit, pentru că mai erau puține zile pînă la Crăciun și el voia să-l petreacă la Motala, unde era așteptat de familia lui.

Ne-am luat rămas bun de la Ingrid și de la bătrîna Martha și am plecat. Ne luptam greu cu nămeții. Meek mergea înainte, luminînd drumul cu lanterna, eu, după el, gîfîind greu, pentru că nu eram obișnuit cu astfel de „excursii” și nici cu întunericul care parcă dura de o veșnicie. Pentru că în regiunea aceea nu se poate vorbi de lumina zilei, ci de întunericul zilei. Un întuneric cenușiu și clar poate din cauza albului zăpezii. Ziua se aseamă- nă foarte mult cu o noapte cu lună plină de la noi.

Ne depărtaserăm binișor de fermă, cînd deodată prietenul Meek se opri locului, luminînd cu lanterna ridicată mult dea- supra capului.

Ia privește, colega!, îmi atrase el atenția.

Înaintea noastră, la cel mult cincisprezece metri, o pisică mare,

cu blana zburlită și cu ochii sticlind parcă în roșu, ne în- crucișase drumul. Oprită acolo, ne aștepta miorlăind, dezvelin- du-și dinții, curbîndu-și ca un arc spinarea cu blana zburlită.

— Cred că e o pisică turbată, probabil din sat, care, ca să scape de oamenii ce au încercat fără îndoială s-o omoare, s-a rătăcit pînă prin locurile acestea, își dădu cu părerea priete- nul Meek. Bine că s-a întîmplat ca Ingrid s-o ia drept Kuno, căci, dacă i-ar fi deschis, le-ar fi mușcat pe amîndouă.

Meek scoase revolverul, ochi între luminile ochilor fără să se grăbească și trase. Pisica făcu un salt și se lungi pe zăpadă. Cînd ne-am apropiat am putut constata că glonțul îi găurise țeasta.

— In sfîrșit, Ingrid își va putea dormi nopțile de acum îna- inte liniștită!, spuse Meek, punînd revolverul în buzunar.

Ne-am continuat apoi drumul și, patru zile mai tîrziu, cu o zi înainte de ajunul Crăciunului, furăm la Motala.

Doctorul Adrian tăcu. Ne privi o clipă pe rînd, să vadă ce im- presie făcuse asupra noastră povestirea, apoi ceru un pahar cu apă. Dromy se grăbi să i-1 aducă, reținîndu-și greu un căscat.

— Și Ingrid?, întrebă Lidi, oarecum dezamăgită de epilogul povestirii.

Doctorul Adrian privi la ea cu dragoste de părinte.

— Tu, Lidi, ești ca o fetiță care vrea ca povestirea să aibă un adevărat sfîrșit. Vrei să știi ce s-a întîmplat cu Ingrid? Păi, de atunci au trecut mulți ani. Probabil că între timp Ingrid s-a măritat cu vreun flăcău din sat, iar ferma părăsită de altădată e acum iarăși o prea frumoasă și odihnitoare fer- mă, așa cum sînt toate fermele suedeze. O fi avînd poate și copii, cărora bătrîna Martha, dacă o mai fi trăind, le spune povestea motanului Kuno. Ei, sfîrșitul ăsta îți place?

— Da! E oarecum un sfîrșit simpatic. Mai ales că e vorba și de copii care ascultă poveștile bunicii, încheia Lidi, privind visătoare și de departe jarul care începuse să-și caute culcuș sub cenușă.

— Cît o fi ora?, întrebă doctorul Adrian, consultîndu-și

ceasul-brățară. Unsprezece? Tîrziu!… Voi, fetelor, la culcare! Apoi, către mine: Ți-e somn?

— Deloc!

— Atunci facem o partidă de șah?

— Facem!

Lidi aduse măsuța de șah, aranjă figurile, pe urmă ieși de- odată cu Dromy, care uită să ne mai ureze noapte bună.

Capitolul 11

in toate jocurile pe care oamenii le-au inventat pen- tru ca să-și omoare timpul, șahul e singurul care îmi place, care aproape mă pasionează. Poate, pentru că e singurul joc unde norocul nu contribue deloc la victorie. Nu se cere decît un ochi bun care să sesizeze, dintr-o singură privi- re, în momentul oportun, pozițiile „trupelor” angajate în luptă, atenție continuă și rutină în a sesiza intențiile probabile ale adversarului, fie pentru a le dejuca, organizîndu-ți o apărare puternică, fie pentru a porni tu însuți la atac, imediat sau mai tîrziu, în orice caz, în momentul cel mai favorabil.

Doctorul Adrian îmi era net superior. Mă bătea regulat. Rar se întîmpla să-i iau cîte o partidă. Asta nu mă descuraja. Știam că trebuie să pierzi pentru ca să înveți să cîștigi. Deja victoriile lui nu mai erau atît de facile ca la început. Mă apă- ram cu îndîrjire, cedam abia după o luptă îndîrjită.

în seara aceea însă jucam distrat. Jucam distrat pentru că aveam un motiv special. Voiam să profit de buna dispoziție pe care o manifesta Doctorul ca să-l fac să vorbească despre Dan, pornind de la jocul de șah. Aflasem, din întîmplare, că Doctorul jucase partide interminabile cu el.

— Ascultă, Doctore, începui, Dan juca bine șah?

— Îți era superior.

— Așa!, afectai cu mirare. Și jucați des?

— Iarna, mai în fiecare seară. Dar jucam și vara destul de des, în chioșcul din grădină.

— … Și Lidi asista la partidele voastre?

— Adesea. Dar nu mai tot întreba căci nu mai poți fi atent. Apără-ți calul că zboară acuși.

— Nu-i purta de grijă că nu ți-1 dau. Deocamdată zic: Șah!

— Hm! Nu-i rău jucat. Poftim, mă apăr cu nebunul.

— Mersi! Acum pot pleca și eu cu calul. Ascultă, Doctore, dacă Lidi vine vreodată să privească la jocul nostru, lasă-te bătut.

— Bine, bine. Stai puțin! Așa… Ia pionul dacă vrei.

— Nu-1 iau, Doctore, ia-1 dumneata pe al meu. Dar, în definitiv, ce ocupație avea acest Dan?

—- în privința asta nu-ți pot da lămuriri, pentru că nici eu nu știu. Nu se ocupa cu nimic și e de mirare de unde avea atî- ția bani. De altfel, nici dumneata nu ai o ocupație.

— Bine, dar eu nu sînt bogat. Fratele meu are o industrie într-un oraș din Moldova, în care am investit și eu capital, mai bine-zis partea mea de moștenire de la bunica. Veniturile nu-mi sînt mari și nu mă pot considera în nici un caz bogat. Cu Dan e altceva. Zici că era foarte bogat. Mi-ai dat șah? Mă apăr și spun gardă! Așa… Și zici că nu-ți poți explica faptul că dispu- nea de mulți bani? Bine, dar există o mulțime de explicații, atunci cînd e vorba să justifici o mare avere. A moștenit poate pe cineva, sau poate părinții lui sînt bogați. Care e numele lui de familie?

— Chirovan!

— Chirovan? Un nume curios! Și deși nu cunosc toate fa- miliile din oraș, pentru că am fost mai tot timpul plecat, nu cred să existe vreo familie de seamă cu acest nume. Îi cunoști familia, Doctore?

— Nu! De altfel, nu există în oraș nici o familie cu acest nume. Dan se stabilise în orașul nostru abia de un an.

— În ce scop?

— De unde vrei să știu? De fapt în orașul nostru nu se pripășesc decît acei care vin să facă afaceri în port. Însă, pen- tru cineva care poate trăi pe picior mare, fără să fie nevoit să aibă o ocupație, orașul nostru nu prezintă nici o atracție. Așa… Bun! Șah și mat!

— Da, e drept: Mat! Mai facem una?

— Facem, încuviință Doctorul.

Terminasem de aranjat piesele, cînd lăsai să-mi scape întrebarea, care mi se păru naivă:

— Bine, dar în definitiv, ce făcea omul acela toată ziua? Se ținea tot timpul de fustele Lidei, așa cum fac eu?

— Ce făcea?, repetă Doctorul Adrian, răsturnînd figurile și renunțînd să mai joace. Nu făcea nimic și totuși mult. Citea în bibliotecă, scria foarte multe scrisori, în orice caz mai puți- ne decît primea, și cînd nu era chemat, chema el pe mulți la telefon, mai din toate orașele.

— Așa!, mă mirai sincer de ceea ce auzeam. Și n-ai sur- prins nici una din convorbirile acelea telefonice, Doctore?

— Spionajul îmi repugnă, tinere! Și apoi, nu uita că era soțul Lidei.

— Nu interpreta greșit, Doctore. Vreau să spun că poate ai auzit, bunăoară din camera alăturată și fără intenție vreuna din acele nenumărate convorbiri.

— De mai multe ori.

— Da? Și despre ce era vorba?

Doctorul mă privi o clipă cercetător, fără să-mi răspundă.

— În definitiv, îți pot spune gîndul, bănuiala mea. N-am vorbit despre asta nici măcar cu Luci, cumnată-mea. Știi, dacă Lidi nu l-ar fi iubit atît, mi-ar fi părut bine să-l știu plecat. Cît timp a fost aici, deseori am avut impresia că din cauza lui trăiam cu toții pe un vulcan.

— Doctore, e foarte interesant, e uluitor de interesant ceea ce îmi spui. Dar continuă, te rog.

— Da, da, continui, nu mă mai întrerupe. Păstrează observațiile pentru dumneata, sau pentru mai tîrziu. Ce spuneam? Că aveam impresia că trăiam cu toții pe un vulcan. E bine spus, numai în cazul cînd un scandal public poate fi comparat cu un vulcan.

îmi era teamă de un scandal public, pentru că misterioa- sa lui

ocupație mi se pare, chiar și acum, suspectă, dubioasă. Viața mea a fost bogată în evenimente, așa cum e de obicei viața tuturor hoinarilor. Căci am fost hoinar, nu glumă. Am străbătut toate mările și oceanele, am călcat, măcar pentru scurt timp, pămîntul tuturor continentelor, în afară de cel recent descoperit de Byrd, pe care, drept să-ți spun, nu-mi pare deloc rău că l-am ocolit. Asta în paranteză spus.

Ei bine, în hoinărelile astea ale mele am cunoscut tot felul de oameni. Și cinstiți, din toate straturile sociale, dar și es- croci, pungași, criminali, aventurieri, gangsteri, traficanți de carne vie sau stupefiante, – toți celebri în felul lor. Am cunos- cut anarhiști, indezirabili politic de toate nuanțele, începînd de la dreapta cea mai fanatică, pînă la stînga cea mai ultra- extremistă. Unii mi-au fost pacienți, alții, să nu te indignezi, prieteni, alții, în fine, parteneri de golf, șah, sau simpli tova- răși de călătorie.

De ce-ți spun toate astea? Pentru ca să vezi că am experi- ența oamenilor. Ei bine, pe Dan, care, fără îndoială a fost un om suspect, dubios dacă vrei, nu l-aș putea îngloba în nici una din aceste categorii. Sau poate ar trebui să spun că nu știu în care din aceste categorii l-aș putea fixa. Pentru că Dan, cît timp a stat aici, a știut să se învăluie într-un mister, pe care, oricît m-am silit, n-a fost chip să-l pătrund.

De altfel, era un om excepțional înzestrat. O inteligență uluitoare, un spirit adînc de pătrundere, o cultură minunată și un dar excepțional de a cîștiga mai întîi simpatia tuturor, pentru a-i domina apoi. Începînd cu Lidi și sfîrșind cu mine, aici pe toți ne-a vrăjit și ne-a dominat. Pe scurt, un băiat ad- mirabil, dar care ascundea în viața lui un punct negru: activi- tatea lui suspectă.

Un om care nu iese din casă decît rareori și numai pentru plăceri nevinovate, un om cu o viață, în aparență de burghez provincial și cumsecade, dar care zilnic are convorbiri telefo- nice cu persoane misterioase din Capitală și din toate orașele importante ale țării, care primește zilnic scrisori nenumărate, cu ștampile și mărci pînă și

din China, India, Australia și nu mai îmi amintesc de unde, spune-mi, nu-i așa că sfîrșește prin a suscita bănuieli?

Și dacă ai fi auzit de ce natură erau acele convorbiri telefo- nice! Stai, poate îmi amintesc vreuna.

Doctorul Adrian tăcu, făcînd ochii mici și privind absent vîrful urechii mele stîngi.

— Uite că mi-am amintit. Cred că-ți voi putea reproduce una din acele convorbiri, aproape exact. Ascultă: „Alo! Da, eu. Tu ești, Sol? Spune!… Cum?.. Re bemolat din prima măsură a menuetului nu mai există?… Asta nu-mi place… Nu te scuza, e zadarnic!… Ascultă, Sol, nu vei ajunge niciodată un mare compozitor. Ți-am spus de la început că nu-mi place, că dă naștere la o disonanță primejdioasă pentru întreaga compo- ziție… Descurcă-te singur!… Ai primit partitura de la unchiul Bach? Nu? Cum se poate? Trimite pe cineva să vadă dacă nu i s-a întîmplat ceva… Da, tam-tam-ul găsesc că e o idee ex- celentă. Persevereză, îndreaptă toate eforturile în direcția asta. Tocmai monotonia creează psihoza de care avem nevoie. Altceva? Nimic? Bun! Fii atent și lucrează mereu. Partituri, deocamdată, ai destule. Noroc! 11

— Spune-mi, ai înțeles ceva?

— Da!

— Ce anume?

— Că în convorbirea telefonică pe care mi-ai reprodus-o, despre orice poate fi vorba în afară de muzică.

— Vrei să spui o convorbire convențională? Asta nu-i greu de dedus. Dar despre ce anume e vorba, asta ar fi interesant de aflat. Așa-i că nu bănuiești?

— Deloc!

— Eram sigur. Dar să vezi scrisorile. Păstrez două, care au venit după plecarea lui și al căror cuprins e și mai sibilic. Haidem la mine să ți le citesc. Aici tot s-a făcut frig. Numai dacă nu preferi să te duci la culcare.

— Nici prin gînd nu-mi trece, Doctore. Nici nu-ți poți în- chipui

ce mult mă interesează tot ceea ce se referă la Dan.

— Atunci, să mergem.

Doctorul Adrian o luă înainte, conducîndu-și cu dibăcie trăsurica. Îl urmai de aproape. În casă, la ora aceea, dormeau cu toții. Numai Lidi poate că mă aștepta citind la lumina veiozei.

în odaia Doctorului căldura era înăbușitoare. Mă trîntii într-un fotoliu, așteptînd ca Doctorul să găsească scrisorile pe care începuse să le caute într-un sertar. Părăsise căruciorul și se mișca atît de sigur prin cameră, încît cu greu îmi putui ascunde zîmbetul la gîndul că el era convins că într-o zi avea să paralizeze.

— Uite că le-am găsit, se bucură Doctorul, scoțînd dintr- un sertar două plicuri albe și lunguiețe. Să ți-o citesc întîi pe aceea din China. Ascultă!

«Prietene Dan,

*Veștile mele sînt proaste. Cofetăria a fost închisă. Frații mei au trebuit să se ascundă și eu încep*să le caut urma. Falimentul a venit pe neașteptate și tocmai cînd nădăjduiam ca afacerile să prospere. Unchiul Bach, care a sosit aseară, a trebuit să ple- ce astăzi cu avionul particular al lui „Surîs de primăvară” la Hong-Kong, invitat fiind la croaziera lordului Wood.*

Părerea mea în legătură cu falimentul e că vina o poartă untul rînced, vreau să spun că mi-a cam mirosit a unt rînced. Știi, mie îmi vine foarte greu să-mi fac o părere exactă, deoa- rece am fost și sînt a cincea roată la căruță. Fii însă sigur că nu mă las pînă nu aflu adevărul. In cazul cînd cercetările vor confirma bănuielile, voi avea grijă de cel cu untul rînced.

Despre tine nu vorbește nimeni aici, sau aproape nimeni. Ești necunoscut, cu toate că ideea apeductului, cît și restul sînt opera geniului tău. Unchiul Bach, în schimb, e o figură populară, evident datorită nenumăraților lui agenți, care se pricep să-i facă atmosferă.

Știu că pe tine nu te interesează cine anume se încarcă de glorie. Totuși, pe mine, ca român, mă cam rîcîie pe inimă. Cred că ai face mult mai bine dacă te-ai stabili la Londra sau la Paris. Ascultă-mă, clima din țară nu-ți priește.

Dar, în definitiv, nu sînt eu acela care trebuie să-ți dea sfaturi. Totuși, nu uita că-ți sînt prieten.

Cred că Surîs de primăvară îți va scrie în mod oficial.

Te salută cu prietenia de totdeauna,

Vaier»

Scrisoarea a fost expediată din Macao, acum șaisprezece luni și a sosit aici după treizeci și șapte de zile de la plecarea lui Dan. Ei, cum ți se pare? Ceva tot se înțelege. Nu?

— Fără îndoială. Reiese clar că e vorba de o organizație ilegală, cel puțin acolo, în China. Închiderea cofetăriei și fuga „fraților“ nu pot avea alt înțeles. Probabil o descindere a poli- ției la sediul organizației. Fraza cu untul rînced iarăși e des- tul de clară. Corespondentul lui Dan bănuiește că la mijloc nu e decît o trădare și promite, în cazul cînd s-ar convinge, să aibă grijă de trădător.

Ceea ce nu pot înțelege este natura acelei organizații. Dumneata ce crezi, Doctore? Organizația de care e vorba și al cărei șef e fără îndoială Dan, ar putea fi o organizație politică?

— Nu cred. În primul rînd pentru că Dan e român și noi, românii, sîntem incapabili de ceva nou în acest domeniu, în al doilea rînd, de vreme ce nici dumneata și nici eu n-am auzit ca vreo nouă ideologie politică să fi început a zăpăci capetele bieților oameni și așa destul de zăpăciți de cele existente, nu rămîne decît să conchidem că organizația al cărui șef este Dan nu are caracter politic. Asta e cel puțin părerea mea. A dumitale?

— Așa cum pui problema ai perfectă dreptate, Doctore.

— Crezi că poate fi pusă și altfel?

— Nu știu!, mărturisii sincer.

— De altfel, scrisoarea din Bombay, care, după cum ai să te convingi singur, e mai puțin clară, îmi întărește convingerea că în nici un caz nu poate fi vorba de o organizație politică. E scrisă în englezește. Cunoști engleza?

— Deloc!

— Nu face nimic. Ți-o traduc. E scrisă într-o limbă aleasă și cu

oarecare pretenții de stil.

Doctorul scoase scrisoarea din plic, o așeză dinainte pe bi- rou, pe urmă începu să citească, mai precis să traducă.

Redau mai jos, textul scrisorii din Bombay, în traducerea Doctorului, pe care niciodată n-am putut-o verifica:

«Maestre Dan,

Iți trimit prin rîndurile de față salutul și mulțumirea ace- lora care au început să iubească lumina, pe măsură ce ini- țierea începe să pășească din noapte pe treptele care duc la desăvîrșire.

întoarcerea către înăuntru, cu tot cortegiul ei de renunțări dureroase, cîntă pe portative pe care foarte puțini oameni au încercat să cînte.

Bill a plecat în munți, mi se pare alaltăieri, să caute dru- mul care duce la moarte. Cred că s-a pripit și că se va reîntoar- ce curînd. Se va întîmpla cu el ceea ce s-a întîmplat cu Kama, acela care a furat perlele.

Corinne și-a ars biblioteca și acum încearcă să uite tot ceea ce a citit. M-a rugat să te întreb dacă nu ai nevoie de o sclavă. Corinne e de părere că femeia trebuie să reînvețe a fi sclavă. Cred că are dreptate, pentru că Pythia a dispărut pentru tot- deauna, dedată cu Helada.

Alaltăieri, o telegramă din Londra ne-a vestit dispariția unchiului Bach. Cîteva ore mai tîrziu, o alta, din Hong-Kong, dezmințind pe cea din Londra, ne anunța îmbarcarea lui pe „King George“pentru Marsilia.

La Benares, după cum ne-a informat un agent în care pu- tem avea toată încrederea, ediția de popularizare se bucură de mare succes, mai ales în rîndul familiilor culte. Corinne mi-a recomandat în mod special să nu uit să-ți scriu mai ales despre asta.

Marele prieten din Nagpur nu mai dă nici un semn de via- ță. Bănuiesc că au intervenit unele influențe oculte, care ni-l fac ostil. Rămîne să aflăm de ce natură sînt aceste influențe, pentru a le înlătura.

Stocurile de bumbac cresc mereu. Ți-am expediat pînă acum regulat ceea ce ne simțim datori să-ți trimitem.

Așteptăm de la dumneata noi instrucțiuni și dorim să te cunoaștem.

Clive»

— Ei, ce părere ai?, întrebă Doctorul, împăturind frumos

scrisoarea.

— E mult mai obscură ca prima. Nu știu ce să mai cred.

— În orice caz, înlătură cu totul ipoteza unei organizații cu caracter politic. Ai crede mai curînd că e vorba de o sectă sau de o nouă religie.

— Totuși, sînt anumite fraze care te fac să te îndoiești că ar fi vorba de așa ceva, cu toate că ipoteza asta pare cea mai plauzibilă.

— Care fraze?, întrebă Doctorul, parcă deloc curios.

— Bunăoară fraza în care e vorba de stocurile de bumbac care cresc mereu. La fel și fraza în care e vorba de „marele prieten**.

— Da, observația e justă. Totuși, din scrisoare nu putem afla în nici un caz adevărul.

— Știi vreo altă cale, Doctore?

— Nu.

— Atunci?

— Trebuie să ne resemnăm cu gîndul că viața lui Dan constitue un mister care va rămîne nepătruns pentru noi, conchise Doctorul, aprinzîndu-și o țigară. Cuibărit bine în fotoliu, fuma privind cu ochi mici un anumit punct de pe tavan.

Tot ceea ce aflasem prin Doctor mă uluise pur și simplu. Doctorul îmi dezvăluise un Dan superior mie din toate punc- tele de vedere, un Dan cu o inteligență uimitoare, conducător spiritual al unei organizații misterioase, cu ramificații pînă în China și India.

Și tocmai pe omul ăsta îl iubea Lidi, cu dragostea aceea atît de nefirească. Îl iubea așa cum poate îl iubea și acea ciudată Corinne, care dorea să-i fie sclavă. Biata Lidi! Toc- mai pe ea o alesese destinul ca să întîlnească și să iubeas- că un om excepțional. Ea, care iubea ca o femeie adevărată, concepînd viața ca o trăire în umbra bărbatului drag, ar fi trebuit să iubească un altfel de om, mai legat de pămînt, cu fruntea nu atît de aproape de înălțimile unde se fecun- dează geniul. Un astfel de om n-ar fi părăsit-o, ca să alerge după o himeră, admițînd cazul că Dan plecase tocmai ca să- și recîștige libertatea de care avea nevoie pentru realizarea idealului

său.

Toate acestea îmi trecură prin minte privind la rotocoa- lele de fum pe care le scotea pe nas doctorul Adrian. Se fă- cuse tîrziu, dar nu mă puteam hotărî să plec. Știam că dacă aș fi plecat, dincolo, alături de trupul cald al Lidei n-aș fi putut dormi, ci gîndurile mele ar continua să dea tîrcoale lui Dan, Dan dușmanul meu, demonul liniștei și fericirii mele, Dan care mă strivea acum cu uluitoarea lui superioritate, cu taina de nepătruns a existenței sale, taină care creștea, deve- nea mereu mai opacă, cu toate încercările mele de a-i sfîșia taftaua de întuneric.

Și, privind o clipă pe Doctor, care continua să fumeze în- gîndurat, avui deodată nebuneasca iluzie că tot ceea ce îmi spusese în legătură cu Dan fuseseră numai minciuni, minciu- ni scornite de fantezia lui probabil bolnavă.

Iluzia fusese atît de perfectă, încît exclamai cu ton de ușurare:

— De necrezut, toate sînt de necrezut.

— De necrezut, dar adevărate, completă Doctorul fără să mă privească.

Da, adevărate. Știui din nou că toate sînt adevărate. Sim- țeam asta în carnea mea, în dorința nepotolită de a mai afla și alte amănunte. Doctorul însă tăcuse, de parcă mi-ar fi spus tot ceea ce știa în legătură cu Dan. Eram însă convins că el îmi putea da și alte informații, numai că trebuia să-l întreb. Între- bările erau multe, dar, tocmai pentru că erau multe, nici una nu se lăsa rostită de buze.

Tîrziu și greu putui formula o întrebare:

— Spune-mi, Doctore, cum s-au cunoscut?

— Cum s-au cunoscut nu știu. Știu însă unde s-au văzut întîi. Închipuiești-1 pe Dan, pe Dan, intelectualul de rasă, frecventînd „Biblioteca Dragnea“, unde nu vin decît școlarii și studenții în vacanță. Închipuiești-1 mai departe, așezat la masa lungă a bibliotecii cu o carte dinainte, carte pe care o avea acasă în bibliotecă, sau dacă n-o avea putea să și-o cumpere. Închipuiești-1 și spune-mi dacă nu-i o imagine des- tul de interesantă. Ce-1 aducea pe Dan la biblioteca

aceea săracă, cu cărți nici una mai veche de zece ani? Numai bunul Dumnezeu știe!

— Va să zică acolo s-au văzut și s-au cunoscut!, exclamai prostește… Și pe urmă?

— Pe urmă? Păi, ce mai vrei? Totul a decurs apoi în mod normal. Dan a început să vină aici și într-o zi a cerut-o în căsătorie. Evident, am acceptat și eu și maică-sa. Puteam face altfel cînd o vedeam cît e de fericită? Și apoi, ți-am spus că Dan ne cucerise pe toți. Dacă după nuntă s-au mutat aici, aceasta se datorește faptului că nu ne puteam lipsi de Lidi, ca să fiu sincer, de amîndoi. I-am propus lui Dan și el a acceptat fără rezerve. Casa e destul de mare și apoi nici eu și nici cumnată-mea n-am ținut să ne dăm aere de socri. Cred că ai observat ce singulară e viața fiecăruia dintre noi. Asta e tot.

— Și cît timp a durat căsnicia lor? E adevărat că numai un an?

— Adevărat, numai un an.

— Și a plecat. A plecat fără să lase vreo urmă. Și-a ars hîr- tiile, scrisorile. A distrus totul înaintea plecării.

— Greșești dacă-ți închipui asta. Dan distrugea scrisorile imediat ce le primea. Așa că, plecînd, mare lucru n-a avut ce să distrugă.

— Nu te supăra, Doctore, dar mai am să te întreb ceva: Plecînd, n-a lăsat nici o scrisoare, nu și-a motivat fuga?

— Nu, scrisoare n-a lăsat. Noaptea, tîrziu, a chemat-o pe Lidi la telefon. Iți reproduc cuvintele lui: „Lidi, îți telefonez din biroul de mișcare al unei gări de frontieră. Plec pentru totdeauna. Știu, purtarea mea e inumană. Disprețuiește-mă și uită-mă. Pentru ca să-ți recapeți libertatea e destul să te adresezi avocatului Vrăbieru. A primit toate instrucțiunile necesare, precum și procura de a mă reprezenta la divorț. Adio!“

Evident, Lidi nici n-a vrut să audă de divorț. Credința că Dan avea să se reîntoarcă era la ea de nezdruncinat. Totuși, ne-am dus la avocatul Vrăbieru. Nu însă pentru divorț, ci pen- tru a afla de la el

adresa lui Dan. Avocatul însă n-o știa, pen- tru că nici lui nu i-o lăsase.

Și cu asta, basta. E tîrziu și trebuie să ne culcăm.

— Ce oră e, Doctore?

— Aproape trei.

— Atunci, noapte bună! îți mulțumesc pentru încrederea pe care mi-ai arătat-o, destăinuindu-mi lucruri atît de sur- prinzătoare în legătură cu Dan.

— Zi mai bine senzaționale!, mă corectă Doctorul, încer- cînd să glumească. Noapte bună!

Și mă conduse pînă la ușă, ca un amfitrion autentic.

în patul larg, în care îmi petreceam nopțile alături de Lidi, ea dormea cu o mînă sub cap, cu cealaltă uitată neglijent dea- supra plăpumii. Somnul Lidei era luminos, ca somnul unui copil cînd visează zîne.

Capitolul 12

ănel, ia-mă cu tine!

— Vino, Lidi, te iau!

Lidi se ghemui lîngă mine, torcînd mulțumită, în timp ce palma mea îi căuta fildeșul cald al coapsei.

Gestul mîngîierii fu numai din obișnuință, fără rezonanțe în sînge, pentru că eram emoționat, nerăbdător să aflu. Să aflu de la Lidi și în amănunte, cum îl cunoscuse pe Dan. Ceea ce aflasem în ajun de la Doctor îmi era suficient ca, întrebînd, să nu-i trezesc bănuieli. De altfel, ticluisem întrebările di- nainte, așa că nu așteptam decît ocazia potrivită.

Ocazia se ivi curînd după ce Lidi începu să toarcă lîngă mine, mulțumită ca o pisică.

— Iți amintești, Lidi, cum ne-am cunoscut?, riscai prima întrebare pregătită.

Lidi curmă torsul, strîngîndu-se și mai mult lîngă mine.

— Se poate uita așa ceva, Dănel? A fost o minune și minu- nile nu se uită niciodată. Dar tu, Dănel, tu îți amintești?

— Totul, Lidi, totul. Uite, închid ochii și revăd, retrăiesc totul. Și mi se pare de necrezut, mi se pare un basm minu- nat, pe care sufletul mi-1 povestește mie însumi. Dar basmul ăsta mi-ar plăcea mai mult, mi s-ar părea mai minunat dacă mi l-ai povesti tu. Mi s-ar părea atunci că ascult un poem de dragoste însoțit de muzică. Pentru că atunci cînd tu vorbești, Lidi, cînți. Haide, Lidi, începe și cîntă poemul începutului iubirii noastre.

Mai toate conversațiile cu Lidi căpătau, fără intenție, un caracter de irealitate. Cred că se datora în primul rînd fap- tului că apropierea Lidei însemna vrajă, o vrajă stranie, care anula clipa prezentă, un fel de evadare din timp, impunîndu-mi de cele mai multe ori un limbaj metaforic, care nu-mi era pro- priu și pe care nu-1 întrebuințasem niciodată mai înainte în relațiile mele cu femeile.

Lidi, lîngă mine, lăsă să-i scape un scîncet mic de bucurie. De fiecare dată cînd, în anumite împrejurări, bucuria, ferici- rea, o covîrșeau, Lidi lăsa să-i scape acel scîncet mic, ca un chiot de beție a sufletului. Acum, îmi căută mîna, și-o trecu peste obrajii care frigeau, pe urmă, făcîndu-se și mai mică lîngă mine, începu să vorbească:

— Eu cred, Dănel, că destinul a fost acela care, în după- amiaza aceea, mi-a poruncit să trec pragul „Bibliotecii Drag- nea“. Mă întorceam de la patinaj și văzînd două fete ieșind dinăuntru cu cărțile sub braț, mi se făcu dor de moș Marin, servitorul de la vestiar, care îmi ajuta totdeauna să-mi dez- brac paltonul, de masa lungă de stejar, numerotată, la care nu puteau să citească mai mult de treizeci de cititori, de bibliote- carul mărunțel, cu fața toată ciupită de variolă, care se purta excesiv de politicos cu noi, fetele, într-un cuvînt, mi se făcu dor de atmosfera aceea tinerească și plăcută a bibliotecii.

… Și am intrat. Nu te-am observat decît în clipa cînd am pornit să-mi caut scaunul numerotat. Tocmai ridicaseși ochii din carte și ei se opriră asupra mea, învăluindu-mă în lumina lor caldă și brună.

Dar deși ochii tăi erau fixați asupra mea, nu mă vedeau. Ei urmăreau parcă imagini care nu erau în nici un caz acolo, în bibliotecă, ci departe, departe, abia între- zărindu-se.

Am rămas locului, așa cum se întîmplă atunci cînd te fură o mare uimire. Trebuie să știi că încă nu le văzusem, că încă nu știam cum arăți. Nu-ți percepusem decît doar ochii, ochii cu priviri umbrite de fumul amăgitor al închipuirilor, pe care eram convins că în clipa aceea le vedeai. Pe urmă, ochii tăi fură altfel. Întorși din călătoria lor, mă văzură, în sfîrșit și pe mine. Și se luminară deodată ca de o lumină cuminte, lucitoa- re, care lăsa să se citească în ei surprinderea.

Surprinderea îți metamorfozase parcă ochii. Se alungiseră puțin, devenind altfel frumoși și parcă o bucurie nelămurită îți neliniștise abia vizibil aripioarele genelor. Uimirea mea fu- sese însă ceva mai înainte și poate la fel ca a ta. Numai nu știu dacă ochii mei o trădau. O trădau, Dănel?

— Desigur, Lidi!, răspunsei, convins că privirile Lidei trădaseră atunci aceeași uimire care se putuse citi și în ochii autenticului Dan.

— Eram uimită că te întîlneam acolo, la biblioteca aceea unde nu veneau decît băieți de liceu și cîțiva domni respecta- bili, ieșiți la pensie. Dar eram uimită și de ceea ce numesc eu farmecul frumuseții tale, Dănel. Amestecul acela fericit de ti- nerețe adolescentă și tulburătoare virilitate adultă. Îmi amin- tesc că, privindu-te, mi-am zis: Ce caută băiatul ăsta aici? Pe urmă rectificai: Domnul ăsta. De ce zîmbești, Dănel?, întrebă Lidi fără să mă privească.

— Nu zîmbesc, Lidi!…

— Nu zîmbești? De ce nu zîmbești și de data asta? Căci ori de cîte ori ți-am povestit, că atunci te-am făcut în gînd „domn”, ai zîmbit. De ce n-ai mai zîmbit și acum, Dănel?

— Ba am zîmbit. Adineauri n-am vrut să-ți spun ca să te necăjesc, minții, bucurîndu-mă că puteam minți atît de ușor.

Continuă, te rog, Lidi!

— Ți-am spus, eram uimită de amestecul acela de tinerețe adolescentă și tulburătoare virilitate adultă. Pe urmă, mi-am adus aminte că te priveam prea de mult timp. M-am smuls locului și am plecat să-mi caut scaunul, care doream să fie față în față cu al tău. N-am avut însă noroc. Scaunul meu era tocmai în capătul celălalt al mesei, departe de tine. M-am așezat și, deși ardeam de dorință să te privesc, pentru că nu-ți mai simțeam ochii pe mine, n-am făcut-o. Mă copleșise tris- tețea, mă stăpîneam greu să nu plîng. Mi se părea că tu nu mă plăcuseși, sau, furat de întîmplările din cartea pe care o citeai, uitaseși de mine.

Cînd bibliotecarul îmi aduse cartea pe care o înscrisesem pe buletin, am deschis-o cu un sentiment de ușurare. Încercai să citesc. Privirile mi se prinseră însă de primul cuvînt de pe pagină și nu mi le mai putui desprinde. Gîndurile îmi erau încîlcite, mă simțeam obosită și mai adînc, simțeam nevoia să plîng, să plîng mult și fără motiv. Pe urmă, deodată, fu altfel. Am simțit cum privirile tale mă învălue, le-am simțit pe mîini, pe gît, pe obraji, pe păr, plimbîndu-se încet, leneș, ca o nevăzută mîngîiere.

„Și-a adus aminte de mine!“, mi-am spus în gînd fericită, amețită. Mai ales amețită. Mă întrebam ce vrăjitor ești de poți, numai învăluindu-mă cu privirile, să mă mîngîi. Doream să mă privești așa o veșnicie, dar îmi era teamă că voi leșina. Te- am privit rugătoare și te-am rugat să-ți încui înapoia retinei văpăile vrăjite. Să nu mă mai privești deloc, dar în schimb să mă lași să te privesc eu în voie.

Nu știu dacă ai înțeles ce te rugau ochii mei. Știu că ți-ai plecat din nou ochii pe carte. Ai înțeles oare, Dănel?

— Am înțeles, cred că am înțeles, Lidi.

— Eu m-am bucurat atît că te pot privi acum în voie. Pă- reai atît de tînăr și totuși bărbat adevărat. Eram convinsă că, singură, niciodată n-aș fi izbutit să-ți aflu vîrsta. Cum să- ți explic că tu nu aparții unei vîrste? Păreai de douăzeci de ani și trebuie că aveai

treizeci. Păreai de treizeci de ani și trebuie că aveai douăzeci.

Vîrsta la tine era ca o alternanță, ca un joc de lumini bico- lore ce reflectau pe a treia, fără ca să poți bănui culorile ade- vărate ale celor două. Încă nu văzusem un bărbat care să pară foarte tînăr și în același timp de o maturitate virilă. Farmecul pe care îl degaja îmbinarea aceea de ceva foarte tînăr cu ceva pe deplin bărbătesc fu începutul vrajei în care mi-ai învăluit sufletul. Mi-am dat seama de asta încă în clipele cînd te pri- veam fără ca tu să te tulburi, de parcă privirile mele uimite și vrăjite te odihneau, te stimulau.

Privindu-te, ochii întîrziau îndelung pe fruntea ta înaltă, care în lumina albă a becului mat părea nefiresc de palidă, pe genele, care, aplecate acum, își domoliseră sbaterea, pe obra- zul oval, pe buzele senzuale; alunecau apoi în jos, se opreau pe cravata albastră care mi se părea foarte distinsă, pe reverele hainei bleumarin, cu abia vizibile dungi de argint, pe mîinile care păreau atît de puternice. Pe urmă, ochii făcură calea în- apoi și porniră să urmărească vălurelele domoale și largi ale părului castaniu, pe care îl bănuiam moale și pe care doream să-l simt așa în palmele mele, palme care încă nu mîngîiase- ră părul nici unui bărbat.

… Și a fost așa tot timpul, pînă cînd scaunele din jur, unul cîte unul, începură să se golească. Nu mai eram în bibliotecă decît noi doi și încă un domn bătrîn, care deși se ridicase să plece, continua să citească așa din picioare, de parcă îi era imposibil să se despartă de întîmplările descrise în carte.

Trebuia să plec. Am închis cartea din care nu citisem mă- car un rînd și m-am ridicat. Tu m-ai urmărit cu privirea pînă ce am trecut dincolo, la garderobă. M-am îmbrăcat încet, în- tîrziind îndelung să-mi prind cordonul, să-mi pun mănușile, în nădejdea că vei veni și tu. Ai venit, dar mai tîrziu, cînd nu mai găseam nici un pretext ca să mai întîrzii plecarea. Nu mi-ai vorbit, nu m-ai privit. Am părăsit biblioteca tristă, sin- gură, luptîndu-mă cu lacrimile. Jos, la capătul treptelor, pre- făcîndu-mă că privesc ceasul din turn, am întors capul. Tu, te opriseși, sus pe terasă și priveai la mine, învăluit

aproape în întuneric.

Am plecat spre casă pe drumul cel mai lung, întorcînd me- reu capul, pentru că mi se părea tot timpul că tu vii pe urma pașilor mei.

— Pe urmă?, întrebai curios, pentru că Lidi contenise.

— Pe urmă? A doua zi am venit din nou la bibliotecă. Ai venit și tu, însă mult mai tîrziu, cînd aproape toate scaunele se ocupaseră. Era unul liber, față în față cu al meu și cînd te- am văzut intrînd am început să mă rog ca numărul pe care ți-1 dăduse moș Marin să fie tocmai numărul scaunului din fața mea. M-am rugat zadarnic pentru că numărul tău era în același rînd cu al meu și încă departe. Aproape tot timpul n-am putut să te privesc.

Ca și în ajun am plecat ultimii, dar tot ca în ajun nu mi-ai vorbit, nu m-ai privit decît de acolo de pe terasă, cînd eu deja coborîsem treptele. La fel s-a întîmplat și în zilele următoa- re, timp de o săptămînă. Eram deznădăjduită, eram convinsă că tu nu mă plăceai îndeajuns ca să vrei să mă cunoști.

Intr-o seară nu te-ai mai oprit pe terasă, ci te-ai grăbit să mă ajungi din urmă. Te-ai alăturat mie și ai mers așa fără să-mi vorbești. Nici eu nu ți-am vorbit, pentru că mi se părea firesc să mergi alături de mine, de parcă în fiecare seară ai fi făcut la fel.

Pe urmă și mult mai tîrziu, mi-ai vorbit.

— Și ce ți-am spus?, întrebai, nerăbdător să aflu care fuse- seră primele cuvinte cu care Dan se apropiase de Lidi.

— M-ai întrebat dacă îmi place *Au pays des contes* a lui Knut Hamsun, cartea pe care mi-a aducea în fiecare zi bibli- otecarul. Ți-am răspuns că n-am citit decît foarte puțin, așa că nu pot încă să-mi fac o părere. Tu, întîi te-ai mirat că de o săptămînă de cînd cer mereu aceeași carte n-am izbutit să citesc decît atît de puțin, pe urmă ai rîs vesel, o clipă. Rîsul tău nu m-a jignit. Mai tîrziu mi-ai explicat că ai rîs pentru că în clipa aceea ți-ai adus aminte că ori de cîte ori mă ridicam să plec, priveam cartea cu ochi uimiți, de parcă în clipa aceea luam cunoștință că o avusesem tot timpul dinainte.

„Rîde ca un băiat foarte tînăr“, mi-am zis, ridicînd ochii să te privesc. Dar băiatul foarte tînăr era numai în rîsul tău. Alături de mine era un bărbat cu voce domoală, voce care con- trasta simpatic cu neliniștea genelor sale.

Am plecat să ne plimbăm pe străzi, la întîmplare. Noaptea era frumoasă, gerul se îmblînzise cu totul. Mirosea vag a fum și a castane coapte. Cînd am trecut prin fața vitrinei unei li- brării, mi-ai luat brațul și m-ai rugat să ne oprim puțin. Ai ci- tit numai pentru tine titlurile cărților și abia mai tîrziu, cînd din nou ne plimbam, m-ai întrebat dacă îmi place să citesc și nu mai știu ce. Tu te mulțumeai numai să întrebi, apoi mă lăsai pe mine să vorbesc. Nu știu de ce, dar aveam impresia că sînt la un examen și că trebuie să răspund bine. De altfel, nu voiam să mă crezi o gîsculiță.

— Așa?, mă mirai absolut fără motiv.

— De ce te miri, Dănel?

— Pentru că… pentru că mi se pare că nu mi-ai spus-o niciodată, răspunsei, răsuflînd ușurat că putusem găsi o minciună.

— Ba ți-am spus-o!

— Atunci, probabil că am uitat. Te superi, Lidi, că am putut uita?

— Cum aș putea fi supărată pe tine, Dănel?

— Și?… Și?… Continuă, Lidi!

— Pe urmă, deodată te-ai înveselit. Poate unde ieșise luna. Și mi-ai propus să ne jucăm de-a „hai să ne închipuim lucruri imposibile”.

Lidi începu să rîdă încetișor, lunecîndu-și degetele prin șuvițele părului meu.

— Îți amintești de călătoria portocalei pe vîrful minaretu- lui din Măcin?

— Se poate să nu-mi amintesc?

— Și de aventurile perucii contesei Querido?

— Și! Desigur.

— Contesa Querido! Ce comic nume! Unde l-ai găsit, Dănel?

— Trebuie că-1 citisem pe undeva.

— Cum de ne-am putut închipui noi atunci, Dănel, atîtea lucruri trăsnite?

— N-ai spus tu că apăruse luna? Ce vrei altă explicație mai bună?

— Îți amintești de papucul sultanului care s-a visat gon- dolă, plutind pe un canal venețian? Măi, măi, ce de prostii am mai spus noi în seara aceea!

— Multe, Lidi, multe. Dar pe urmă? Spune-mi, ce a mai fost pe urmă?

— Pe urmă s-a făcut tîrziu și m-ai condus acasă. A doua zi ne-am întîlnit la bibliotecă. Am rămas numai puțin și am ple- cat să hoinărim. Apoi în zilele următoare a fost la fel. Îți plă- cea doar atît de mult să te plimbi pe străzile orașului. Cred că le-am colindat împreună pe toate. Nu-i așa, Dănel?

— Aproape, Lidi.

— Și într-o zi te-ai înduplecat să vii să-i vezi pe ai, mei, iar în altă zi i-ai întrebat dacă acceptă să-ți fiu soție. Și o lună mai tîrziu eram femeia ta.

Vezi tu, Dănel, pentru ceea ce a fost frumos între noi, dacă ar fi să mor acum, n-aș regreta deloc. Pentru că, acum cînd te-ai întors, am uitat umbrele…

— Nu le-ai uitat, Lidi!, căutai s-o contrazic, fără nici un motiv precis.

Lidi avu o tresărire scurtă, și-mi răspunse abia auzit:

— Ba le-am uitat, Dănel, aproape le-am uitat. Acum ești din nou și aproape tot timpul, Dănel.

— Crezi că înainte nu era așa?

— Nu! Nu!… înainte erau telefoanele, erau nenumăratele scrisori pe care le primeai și le scriai zilnic, erau după-amiezi- le cînd te închideai ore întregi în birou. Mai ales după-amie- zile acelea.

Vezi tu, Dănel, eu nu pot să te știu aici, în casă și să nu te văd

ore întregi. Tu însă te închideai în birou pînă noaptea tîrziu și eu mă topeam, nu altceva, de dorul tău, Dănel! Mă învîrteam tot timpul pe lîngă ușa ta, neîndrăznind să intru. Știam că nu-ți place să fii întrerupt din lucru. De multe ori însă nu puteam rezista dorului de a te vedea. Intram la tine sub un pretext oarecare, să te văd puțin, să-mi joc o clipă de- getele prin părul tău, sau să-ți aprind trabucul.

Singura mea dorință era ca tu să vrei să mă lași să stau și eu în birou atunci cînd lucrai. Aș fi stat departe, într-un colț, nu m-aș fi mișcat tot timpul, cred că aș fi respirat mai încet, ca să nu te tulbur. Numai cînd ai fi vrut să fumezi, aș fi venit să-ți aprind trabucul.

Dar asta a fost o dorință pe care nu ți-am mărturisit-o nici- odată. Vedeam doar cît de mult îți plăcea să fii singur atunci cînd lucrai. Și apoi știam că, terminîndu-ți lucrul, mă vei răs- plăti pentru timpul cît m-ai lăsat singură. De fiecare dată te purtai cu mine de parcă atunci te-ai fi întors dîntr-o călătorie, în care timp ți-am lipsit. Erai atît de bun, atît de iubitor, atît de vesel, îți plăcea atît de mult să te joci!

— Cum îmi plăcea să mă joc?, întrebai cu ton care se putea interpreta că, deși știam cum, totuși îmi făcea plăcere să mi se spună.

Lidi avu un rîs mic, îmi zburli părul, pe urmă se potoli, ghemuindu-se ca mai înainte.

— Mai totdeauna te jucai cu luminile pe trupul meu, îmi explică, vorbind abia auzit, cu voce care tremura și era voalată.

— Spune-mi, Lidi, cum mă jucam?, mă rugai de ea, înne- bunit de curiozitate de a afla ce fel se juca Dan cu luminile pe trupul ei gol.

— Tu știi doar mai bine, Dănel. Lăsai lumina veiozei să- mi inunde trupul, pe urmă o ascundeai în palme, lăsînd-o să curgă pe mine drămuită, puțin cîte puțin. Sau puneai între lumină și trupul meu palma, în așa fel încît razele frînte se proiectau palid, deodată cu umbra mîinii tale.

Dar bine, bine, nu știu în ce consta jocul acela, pentru că eram de

fiecare dată amețită de plăcere.

— Îți plăcea atît de mult jocul cu luminile, Lidi?, întrebai, simțind nevoia unei confirmări din motive pe care nu le înțelegeam.

— Mult, mult!.. Dar, de cînd te-ai întors, nu te-ai mai jucat niciodată cu luminile, Dănel!

— Da, Lidi, nu mai m-am jucat… Și poate că nu mă voi mai juca.

— De ce, Dănel? De ce?, întrebă Lidi neliniștită, săltîndu-se să mă privească.

— Pentru că… pentru că… repetai chinuindu-mi creierii să găsesc o explicație oarecare. Pentru că… Nu întreba, nu-ți pot spune. Dar, în definitiv, de ce nu ți-aș spune?, rectificai ime- diat, luminat de gîndul că mi se ivea acum ocazia să motivez inconsecvențele pe care Lidi le-ar fi observat, eventual, între Dan cel dinainte și mistificatorul care eram eu.

— Ai observat, dragă Lidi, începui, că multe lucruri care îmi plăceau mai înainte acum nu-mi mai plac. Ai observat că m-am schimbat, că în multe privințe sînt altfel, sînt altul. Dar a trecut un an și tu știi ce a fost anul acela pentru mine. Acum m-am întors. Totuși, nu pot relua viața exact de acolo de unde am lăsat-o. E în această neputință a reîntoarcerii defini- tive un destin general omenesc. Și apoi, chiar dacă aș putea, nu vreau. Să nu mă înțelegi greșit. Nu vreau să fiu același, mai ales în ceea ce a fost frumos între noi și care a însemnat bucuriile mele. Nu vreau, pentru că încerc să ispășesc în felul meu, lipsindu-mă, voit, de multe din satisfacțiile de altădată. Căci, Lidi, eu nu pot uita că am plecat, că am putut pleca, că am fost capabil de atîta cruzime.

Tu m-ai iertat. M-ai iertat fără să-mi reproșezi nimic, fără să întrebi. N-am să uit niciodată clipa revederii noastre. O alta în locul tău, mai ales dacă se are în vedere nenorocirea care mi se întîmplase în stradă, ar fi dat loc la o scenă, sen- timentală în cel mai bun caz. Tu însă ai fost de o discreție înduioșătoare. Tu…

— Mă mir cum de m-am putut păstra calmă, mă întrerup- se

Lidi, cînd te-am văzut palid, gemînd, suferind acolo în- tre perne. Mă gîndeam că tu ai fi vrut să fie altfel revederea noastră, că ea ar fi fost chiar altfel dacă nu s-ar fi întîmplat nenorocirea din stradă. De aceea, nici n-am îndrăznit să mă apropii de tine, de aceea am rămas departe și ți-am povestit basmul acela cu bradul. Poate că am căutat în acest chip să mă obișnuiesc cu prezența ta reală.

— Știu, Lidi, știu. Mi-am dat seama imediat motivul pen- tru care tu, în loc să te apropii, rămîneai departe, acolo lîngă fereastră, povestindu-mi basmul lui Pui-mic.

— Și apoi, Dănel, tremuram de teamă pentru viața ta. Dar, Dănel, tu ai dușmani?

— Nu cred, Lidi. Sînt doar un om pașnic.

— Totuși, a încercat cineva să te omoare.

— Da. Și mi se pare, cred, de necrezut că există cineva care mă urăște în așa măsură, încît a încercat să mă suprime.

In realitate, mi se părea chiar foarte normal, acum, după ce aflasem de activitatea misterioasă a lui Dan, ca acesta să aibă dușmani și încă dușmani înverșunați și hotărîți să-l suprime.

Lidi, dezvelindu-mi pieptul îmi sărută cicatricea, care nu era mai mare ca o monedă de doi lei. Sărutarea îmi reamin- ti că mai puteam afla de la ea și alte amănunte în legătură u Dan.

— Lidi, cred n-ai terminat povestea. Ce s-a mai întîmplat după aceea? Spune mai departe.

—Mai departe? Atît! Niciodată nu ți-am povestit mai mult. Ce s-a întîmplat pe urmă nu mai e poveste. E viața noastră. Prima noastră viață, sfîrșită, iartă-mă că-ți reamintesc, în ziua plecării tale. A doua viață a început în ziua cînd te-ai reîntors. Și mă rog lui Dumnezeu ca ea să devină poveste.

— Și de ce nu și prima?

— Pentru că… începu Lidi fără să mai poată continua.

— Pentru ce, Lidi?, insistai curios.

— Pentru că în prima au fost prea multe umbre, prea mul- te neguri.

— Și această a doua viață e fără umbre, fără neguri?

— Pînă acum, fără. Pînă acum tu ai fost tot timpul *Dănel.* Și dacă va fi mereu așa, viața noastră va deveni o poveste pe care ți-o voi povesti mai tîrziu, cînd voi fi o băbuță și poate o bunică!, încheie Lidi abia auzit.

— Și eu un moș.

— Tu, Dănel, nu ai să îmbătrînești niciodată. Tu ești fără vîrstă. Tu ai descoperit secretul tinereții fără bătrînețe.

— L-am descoperit. Știi care-i?

— Care, Dănel?

— E un cuvînt magic: Lidi! Noaptea, cînd e lună plină și tu dormi, mă scol încetișor, mă duc la fereastră și privind luna, spun de trei ori: Lidi!… Lidi!… Lidi!…

Atunci luna își adună toate razele, mă învăluie în ele și gata: întineresc. Iată tot secretul, pe care acum sîntem trei care îl știm: eu, tu și Galatrava.

— Cine-i asta, Galatrava?, întrebă Lidi, exact ca o fetiță care cere explicații atunci cînd i se povestește un basm.

— A, uitasem că tu nu știi cine-i Galatrava. Galatrava e ursitoarea mea cea bună. M-am întîlnit cu ea odată, demult, în pădurea de la Ualî și fiindcă am ajutat-o să culeagă topo- rași pentru mormîntul unui băiețaș, pe care o altă ursitoare îl ursise să fie pălimar în cerul lui Dumnezeu, drept răsplată, mi-a dezvăluit secretul întineririi.

— Măi, măi, asta nu mi-a spus-o niciodată Dănel!, se miră Lidi.

Se înnoptase. Din sufragerie răzbea pînă la noi clinchet de furculițe și cuțite. Lidi lîngă mine își asculta obosită sîngele care se astîmpăra încet, încet.

In clipele acelea de după posesiune, cînd mă regăseam, mai mult ca oricînd, eu, cel adevărat, tristețea mă copleșea. Tristețea că toate bucuriile, pe care le dăruisem sîngelui ei, ea nu le simțise ca pornind de la mine, ci de la celălalt. Lidi se da de fiecare dată unei fantome care însă avea o realitate concretă: eu, virilitatea mea.

Eram convins că, dacă Lidi ar fi cunoscut adevărul, și-ar fi putut încuia sîngele. Pe cînd eu, cu toate că știam că mie nimic nu-mi aparține, nu puteam. Sîngele meu înnebunit do- rea trupul Lidei, îl dorea cu o inexplicabilă foame, în nădejdea zănatică, poate, că, revărsîndu-se sălbatic într-al ei, ea îl va recunoaște ca un altul, altul decît acela dinainte.

De fiecare dată, nădejdii nebune îi urma tălăzuirea aceea de tristețe: că Lidi nu-mi aparținuse, că totala ei dăruire fu- sese pentru celălalt, că eu nu eram decît un pretext material prin care ea continua să-l iubească pe Dan cel adevărat. Dan, pe care îl simțeam viu și totdeauna prezent, interpunîndu-se între mie și Lidi, răpindu-mi pînă și iluzia de la început: ilu- zia propriei mele mistificări.

Totuși, acceptam realitatea dureroasă, o acceptam numai pentru ca să pot rămîne mai departe lîngă Lidi.

Lidi vorbi încet, cu voce care trăda recunoștință:

— De fiecare dată ar trebui să-ți mulțumesc, Dănel!

— Taci, Lidi, taci!

Lidi tăcu. Închise ochii și curînd mi se păru că adormise.

Eu, treaz, privind-o cu mînie, cu ură, îi vorbeam în gînd:

— Da, Lidi, mie trebuie să-mi mulțumești. *Mie,* nu lui Dan. Pentru că eu nu sînt Dan. Dan a plecat și nu se va mai reîntoar- ce niciodată. Acum iubește pe alta, poate pe Corinne aceea, care dorea să-i fie sclavă. Eu însă te iubesc, Lidi, așa cum acela nu te-a iubit. Pentru că el a putut pleca, pe cînd eu, cu tot coșmarul îngrozitor pe care îl trăiesc zi de zi, nu pot pleca. Rămîn să fiu fantoșa însuflețită prin care tu continui să-l iubești pe celălalt.

Trezește-te, Lidi și vezi-mă o dată și pe mine!

Lidi însă dormea, Lidi nu putea auzi mustrarea din gînd, pe care, tare, eram convins că niciodată nu voi avea curajul s-o rostesc. Și în clipa aceea simții, ca pe o răsuflare rece și ume- dă, negura casei plutind în jurul meu ca niște pînze sfîșiate.

Undeva, pe aproape, poate în camera de alături, auzii pași care

se pierdură însă imediat departe.

— Dănel, am adormit și am visat!, îmi spuse Lidi, trezin- du-se brusc.

— Ce ai visat?, întrebai fără curiozitate, privind în altă parte.

— Un vis straniu și urît, Dănel. Se făcea că era noapte. Tu, îmbrăcat într-un halat albastru, umblai prin odăi cu o lumî- nare tot albastră în mînă. Căutai ceva, ce, nu știu. Deschideai ușile, luminai cu lumînarea ridicată sus, deasupra capului, pe urmă, dezamăgit că nu găsești ceea ce căutai, plecai să cauți în camera alăturată. Așa ai făcut mereu, pînă n-a mai rămas nici o cameră necercetată. Atunci te-ai reîntors aici, ai pus lu- mînarea într-un sfeșnic ciudat, care avea forma unei pagode și stînd pe marginea patului ai început să plîngi. Plîngeai așa cum n-am văzut pe nimeni plîngînd. Priveai un punct fix și lacrimile îți șiruiau pe obraji, încet, strălucitoare.

Eu eram pe undeva pe aproape, te vedeam, voiam să vin lîngă tine, dar îmi era imposibil, cu toate încercările mele dis- perate. Atunci m-am trezit.

Dănel, ce înseamnă visul ăsta? Mi-e teamă, mi-e teamă!

— Înseamnă că am să mă bucur. Știi că totdeauna se în- tîmplă invers decît în vis. Și apoi, eu nu plîng niciodată. Dar mi se pare că trebuie să ne îmbrăcăm, Lidi. Începe tu, căci eu sînt prea leneș ca să iau inițiativa.

Lidi întîrzie încă puțin, pe urmă sări sprintenă din pat, minunată în goliciunea ei albă. Își destinse o clipă membrele, pe urmă trecu alături, în camera de baie. Eu mai rămăsei încă în pat, cu imaginea trupului gol al Lidei pe retină.

Pe stradă trecu o sanie cu zurgălăi. Clinchetul sună subți- re și inegal în noaptea cu ger înăsprit.

Capitolul 13

mi zoream pașii, aproape fără să-mi dau seama. Mer- geam repede, din ce în ce mai repede, aproape alergam. Strada Fregatei rămăsese de mult în urmă. Acum su- iam strada care ducea direct în centrul orașului. Ningea cu fulgi mici și deși, gerul era aproape

blînd, sau numai mi se părea mie, pentru că mă încălzisem. În port o sirenă se alar- mase, nu știu pentru care motiv.

Plecasem de lîngă Lidi fără nici un itinerar precis, pleca- sem, putusem pleca și mi se părea că nu aveam să mă mai reîntorc niciodată. Și alergam pentru ca să pun o distanță cît mai mare între mine și casa cu neguri a Lidei.

Eram vesel și priveam lumea care trecea pe lîngă mine cu alți ochi, de parcă acum vedeam întîiași dată oameni. Îmi erau simpatici, totul îmi era acum simpatic: zăpada murdară, casele, săniile. Și asta numai pentru că putusem pleca, elibe- rîndu-mă, așa credeam, definitiv de Lidi.

Casa cu odăile pline de neguri, Lidi cu nebuneasca ei iluzie că sînt Dan, Dromy, ciudata, neînțeleasa Dromy, mama lor, care își trecea toată ziua stînd la ea în cameră și amuzîn- du-se, Dumnezeu știe cu ce, doctorul Adrian, cu comica lui obsesie că într-o zi va paraliza, servitorii, cu ostilitatea lor pe care nici nu încercau să și-o ascundă – toate acestea aveau să devină amintiri dintr-un coșmar sfîrșit pentru totdeauna.

Așa credeam, așa crezusem de fiecare dată cînd putusem pleca de lîngă Lidi. Venea apoi înserarea. Și abia atunci știam că trebuie să mă înapoiez la casa cu neguri. Trebuia, pentru că se făcuse tîrziu și Lidi mă aștepta neliniștită, tre- buia să mă întorc pentru că Lidi, de acolo de departe, depăna descîntecul care îmi amorțea voința, care îmi conducea pașii înapoi la casa cu neguri, unde tăcerea își petrecea în voie liniștea.

Și, la fel ca și plecarea, drumul înapoi îl făceam cu ace- eași grabă, numai că acum eram stăpînit de cu totul alt gînd: că am întîrziat și că Lidi, tristă și neliniștită, mă așteaptă.

Se împliniseră cinci luni de cînd casa de pe strada Fregatei devenise și casa mea. Deși trecuse atîta timp, abia în ultimele două săptămîni începusem să ies din casă.

Hotărîrea de a evada de lîngă Lidi, măcar pentru cîteva ore, am luat-o într-o după-amiază cu soare cald, parcă pri- măvăratic. Stăm

la fereastră și priveam strada, strada aceea tăcută, pe care oamenii rareori își aduceau aminte să treacă. Un băiețel cu ghiozdan în spate trecu pe trotuarul de peste drum, țopăind cînd pe un picior, cînd pe celălalt. Puțin mai încolo se opri, își înfipse mînă în zăpada moale, și-o umplu bine și începu să construiască un bulgăre solid. Pe urmă țipă la un alt ștrengar, pe care încă nu-1 puteam vedea:

— Mihule, păzește-te!

Și zvîrli proiectilul ca fetele.

Proiectilul de zăpadă, greșind parcă ținta, mi se strivi de suflet, înfiorîndu-1 cu recele și umedul lui. Fu o senzație ne- plăcută, pe care mi-o lămurii mult mai tîrziu, cînd cei doi ștrengari se găseau departe, spre capătul celălalt al străzii.

— Mihule, păzește-te!

Mihu era numele meu cel mic. Așa mă strigau mama, prie- tenii, femeile. Era numele meu și, totuși, de cinci luni nimeni nu mă mai strigase așa, de cinci luni aveam un nume care nu era al meu, care nu-mi aparținea și pe care, abia acum îmi dădeam seama, îl uram.

De cinci luni mă numeam Dan, Dănel, cînd Lidi mă alinta. Dan îmi spuneau și ceilalți, e drept numai cînd Lidi era de față. În absența ei substituiau numelui un „dumneata" care, exceptîndu-1 pe Doctor, trăda o politețe exagerată. Eu accep- tasem numele, mă obișnuisem cu el și aproape uitasem că nu era al meu. De asemenea, niciodată nu fusesem curios să știu ce fel ar suna numele meu adevărat pe buzele Lidei.

Pe buzele fiecăreia dintre femeile care trecuseră prin viața mea numele meu sunase altfel. Pot spune că știam, aproape precis în ce măsură eram iubit după intonația cu care îl pro- nunțau. Am putut observa, astfel, că numele revenea mai des atunci cînd erau cel mai mult îndrăgostite și din ce în ce mai rar, pe măsură ce afecțiunea începea să scadă. Există un mo- ment critic în orice dragoste, cînd numele bărbatului începe să dispară de pe buzele iubitei, fiind înlocuit cu acel „tu" atît de impersonal. Un bărbat care nu-și mai aude decît foarte rar numele, dar, în schimb, apare foarte des acel

neliniștitor „tu“ și nu-și dă seama că a încetat de a mai fi iubit, sfîrșește prin a deveni ridicol.

Faptul că pentru Lidi eu nu existam, absența numelui meu adevărat pe buzele ei nu constituise niciodată o problemă pen- tru mine. Am spus, de altfel, că aproape uitasem că am un nume, altul decît acela de Dan. A trebuit să-l aud rostit de bă- iețelul de pe stradă, ca să-mi aduc aminte de el. Și amintirea numelui meu adevărat furișă în suflet o altfel de tristețe decît aceea cu care, tocmai prin permanenta ei prezență, aproape mă obișnuisem.

De cinci luni nu mai eram eu, de cinci luni identitatea mea era artificială, de cinci luni mă zbuciumam într-un coșmar din care nu mă puteam smulge. În tot acest timp tăiasem toate punțile care duceau dincolo, afară, unde era viața mea cea adevărată și unde eu puteam fi cel adevărat, fără teamă că m-aș putea trăda. Acolo aveam prieteni, care fără îndoială se întrebau unde dispărusem fără urmă, prietene și femei cărora le-ar fi făcut plăcere să știe că le doresc. Acolo era viața cea de toate zilele, viața mea cea adevărată.

Și deodată mă cuprinse un dor de nestăvilit să plec în oraș, să-mi caut prietenii, să fac vizite, să mă aud strigat cu numele meu cel adevărat, într-un cuvînt, să mă simt în totul eu, fără teamă de prezența vie a lui Dan, spionîndu-mi fiecare gest, fiecare mișcare, fiecare cuvînt, pentru ca să-mi arate apoi cît de puțin izbuteam să fiu asemenea lui, cu toată silința pe care mi-o dădeam.

Dorul de nestăvilit devenea și mai de nestăvilit cu fiecare clipă trecută. Trebuia să mă hotărăsc.

M-am hotărît greu, dar m-am hotărît.

— Lidi, trebuie să plec în oraș. Am ceva de aranjat.

— Bine, Dănel. Vei întîrzia mult?

— Nu cred. În cel mult două ore sînt înapoi. Lidi mă con- duse pînă la poartă și stătu acolo, privind după mine, pînă ce nu mă mai văzu. Abia cînd nu-i mai simții ochii escortîndu- mă, începui să grăbesc pasul.

Afară era cald, era soare. Mă simțeam vesel, îmbrățișam cu ochii

toată strada, cu duioșia întoarcerii de departe și după mult timp. În sfîrșit, plecasem, putusem pleca. Fusese mult mai ușor decît îmi închipuisem.

Cînd am ajuns în centrul orașului, am pornit-o, agale, pe strada principală. La ora aceea era puțină lume pe stradă, plecată după cumpărături. Erau mai mult femei, cu pachețele în mîini, elegante și cu o inexplicabilă prospețime primăvă- ratică pe fețe. Le priveam, zîmbindu-le ca unor prietene, mă ispitea gîndul să le opresc, să le întreb ce au tîrguit în pache- țele, ce s-a mai întîmplat în oraș.

Străbătui strada pînă la capăt și o pornii înapoi, rumegîn- du-mi bucuria de a fi. Hber, de a fi eu cu adevărat. Dintr-o prăvă- lie cu ciorapi, o vînzătoare cu halat negru răspunse zîmbetului meu, care, de fapt, nu-i era adresat ei, ci tuturor femeilor de pe stradă, soarelui, vitrinelor.

Mă plimbai așa o oră, cu aceeași bună dispoziție de la în- ceput, și încă nu întîlnisem nici un cunoscut. În cele din urmă plimbarea începu să mă plictisească și, tocmai cînd mă pregă- team să plec să-mi caut un prieten, deodată mă auzii strigat de un glas de femeie:

— MihuleL. Mihule!..

Am întors capul brusc, intrigat și înduioșat totodată. In- trigat pentru că, deși glasul îmi era cunoscut, nu izbuteam să-mi amintesc cui aparține și înduioșat, pentru că, după atîtea luni, cineva mă striga cu numele meu adevărat.

Era Irena. 0 îmbrățișai și o sărutai apăsat pe buze.

— Ce, ai înnebunit, Mihule? Aici, în stradă? Vrei să mă com- promiți? Ce te-a găsit?, îmi reproșa ea, însă fără pic de supărare.

Se cunoștea că-i face plăcere efuziunea aceea neașteptată de afecțiune.

— Nimic, dragă Irena. Însă mă bucur că te întîlnesc, că m-ai strigat cu numele meu cel mic.

— Așa? Și cum îți închipui că ți-aș fi putut spune? Domnu- le Domnaru?

— Evident că nu. Însă, Irena, cum să-ți explic? N-ai idee ce

plăcere mi-ai făcut.

— Nu știu ce ai azi, Mihule, de spui numai prostii. Dar să lăsăm asta. Spune-mi mai bine unde ai dispărut timp de cinci luni. Ai fost plecat?

— Da, am călătorit. Bineînțeles o călătorie de afaceri. Abia azi m-am întors. Caut de o oră un prieten, o cunoștință. Dacă nu te-aș fi întîlnit pe tine, nu știu ce aș fi putut face ca să- mi trec această după-amiază frumoasă, fără să mă plictisesc. Nu-i așa? Ai zice că e primăvară. Cu un astfel de soare nu e chip de stat acasă.

— Atunci cînd vrei să cauți pe cineva nu trebuie să mergi pe stradă ca un lunatic. Ai trecut doar pe lîngă mine, fără să mă observi.

— Într-adevăr? Probabil că mă gîndeam la ceva. Dar acum ce facem? Unde mergem?, Irena, trebuie să-ți sacrifici după- amiaza asta cu mine.

— Imposibil. Aștept la cinci, acasă, un telefon. Dar, dacă vrei, vino la mine.

— La tine?, întrebai întunecat de amintiri pe care nu le mai voiam repetate. Bine, fie și la tine, acceptai după o oare- care ezitare, care nu scăpă nesesizată de Irena.

— Să mergem atunci!, mă îndemnă ea, luîndu-mi brațul, ca în vremurile de altădată.

Irena îmi fusese timp de șapte luni amantă pătimașă și prietenă adevărată. O cunoscusem în casa unui prieten medic, cu ocazia onomasticei soției lui, colegă de școală cu Irena, o săptămînă mai tîrziu după ce tribunalul se pronunțase favo- rabil în divorțul pe care ea îl ceruse.

Irena nu era o frumusețe excepțională. Pentru mulți chiar nu era deloc frumoasă. În schimb, toți bărbații se înghesu- iau în juru-i, vrăjiți de tulburătoarea frumusețe a trupului ei. Cred că farmecul trupului acela consta în neînțeleasa lui suplețe de a mode la orice rochie pe formele lui perfecte.

Rochia pe care o îmbrăcase Irena în seara aceea era din stofă în

culoarea albăstrelei, de o simplitate care uimea și in- tenționat largă. Totuși, trupul o mode la perfect pe formele lui minunate, începînd de la umerii drepți, pînă la coapsele prelungi.

Dacă Irena ar fi avut în seara aceea capriciul să poarte o rochie de seară, toate celelalte doamne și fete ar fi trebuit să se adune într-un colț ca să facă pasiențe, sau să plece pur și simplu la culcare. Îmbrăcînd însă rochia aceea și refuzînd să danseze, Irena nu anihila decît în parte prezența celorlalte femei.

Cu Irena m-am împrietenit repede. Îmi arătă o preferință pe care nu mi-o putui explica. Ii fusesem prezentat în timp ce discuta cu o prietenă, stînd pe un divan. Îmi făcu loc lîngă ea, îmi vorbi prietenește, îmi povesti o mulțime de lucruri cu un umor care se cunoștea că nu e căutat.

Puțin după miezul nopții Irena plecă, însoțită de fratele ei, care promisese să se reîntoarcă pentru pokerul care se și înjghebase. M-am despărțit de ea, așa cum te desparți de o femeie pe care ai cunoscut-o întîmplător, căreia nu i-ai făcut curte și pe care nu știi dacă ai s-o mai revezi. Totuși, pe Ire- na am revăzut-o, am reîntîlnit-o o săptămînă mai tîrziu, pe stradă. Păru bucuroasă că mă vede și îmi ceru s-o însoțesc la cumpărături. Am acceptat cu plăcere și, o oră mai tîrziu, cînd ne despărțirăm, prietenia noastră făcuse progrese.

A doua zi m-am dus să sun la ușa ei. Locuia singură într-o căsuță cochetă, cu aparență de vilă, pe care o primise ca dar de nuntă de la un unchi bogat, stabilit de foarte mulți ani la Constantinopole.

Îmi deschise chiar Irena, conducîndu-mă într-o încăpere care era ceva inteimediar între un salonaș și o cameră obiș- nuită. Și abia acolo, în încăperea aceea care dospea de femi- nitate, mi-am dat seama ce nebunească senzualitate degaja trupul ei. Mi-am ascuns tulburarea sub un potop de vorbe. I-am povestit o mulțime de lucruri amuzante, care o făcură să rîdă cu poftă. La rîndu-i, Irena îmi povesti și ea de fratele ei care, deși înscris în barou de un an de

zile, nu pledase însă decît într-un singur proces, în care fusese numit apărător din oficiu, de cățelușul ei, care mîncase o bucată întreagă de să- pun de rufe și acum era bolnav, de tatăl ei, care nu putea suferi cinematograful, dar în schimb se prăpădea după spectacolele de circ. Slăbiciunea bătrînului pentru spectacolele de circ își avea explicația în aceea că el, mai înainte de a deveni mijlocitor oficial de cereale și apoi cerealist și armator, fusese el însuși saltimbanc la un circ, celebru pe vremuri.

Două ore se scurseră pe nesimțite. Și dacă tot timpul mi-am putut ascunde dorința de a o avea pe Irena, aceasta a fost po- sibil numai datorită faptului că ea îmi arăta o prietenie fără rezerve.

Dragostea pentru Irena a venit mult mai tîrziu, cînd eu de mult nu-i mai eram doar un simplu prieten. Totuși, pe Irena am iubit-o mult mai puțin decît am iubit alte femei, inferioare ei din toate punctele de vedere. În schimb, nici un alt trup de femeie n-a izbutit să mă lege în așa măsură de el, ca trupul Irenei. Fu ca o maladie ce mi se infiltra în sînge, imediat ce cunoscui senzualitatea, farmecul trupului ei.

Deseori, în clipele de somn ale Irenei, îi priveam trupul încercînd să înțeleg în ce constă vraja lui. Nu știu însă nici acum precis. Era, poate, albul nefiresc al epidermei, sau poa- te inexplicabila iluzie că trupul acela care te cerea, zumzăia. Zumzetul acela era înnebunitor, electriza. Numai astfel se ex- plică de ce era suficient să mi se pară numai că aud freamătul trupului ei, ca o chemare de departe, pentru ca să mă întorc la ea, indiferent de ora sau împrejurarea în care m-aș fi găsit în clipa aceea. Și, de fiecare dată, Irena mă primea cu aceleași cuvinte:

— Mihule, dragul meu, tocmai te așteptam. Adineauri te- am chemat.

Evident, o astfel de pasiune carnală nu putea să dureze la infinit. Trebuia să se consume în propriile ei flăcări. Începutul a pornit de la mine. M-a ajutat în primul rînd independen- ța caracterului meu. Totdeauna am avut tăria să mă eliberez atunci cînd cătușele care mă

țineau legat de o femeie înce- peam să le simt prea jenante. Și, doar, acelea care mă legau de Irena deveniseră mai mult decît atît.

Și, într-o zi:

— Irena, trebuie să sfîrșim. În felul ăsta nu mai putem continua.

Irena mă privi de parcă n-ar fi înțeles. Îmi răspunse mult mai tîrziu, cu voce care suna tare obosită.

— Ai dreptate, Mihule, așa nu mai putem continua. Hotă- răște tu.

— Am hotărît!

— Ce ai hotărît?

— Să ne despărțim, Irena!

— Să ne despărțim? Bine, să ne despărțim, dacă așa ai ho- tărît. Eu nu pot cerși sub nici o formă, scînci Irena, aproape prăbușindu-se pe sofaua joasă.

Am părăsit-o apoi, fără să-mi iau rămas bun de la ea. Afa- ră, în stradă, era primăvară, o primăvară exuberantă, care semăna foarte mult cu patima Irenei. Cîteva zile am fost ca bolnav. 0 febră ciudată îmi mistuia trupul, pe care mi-i pur- tam ca un halucinat pe străzile orașului, pînă noaptea tîr- ziu. Pe urmă, pe măsură ce zilele trecură, patima se potoli oarecum. Iar mai tîrziu, cînd Lidi intră în viața mea, uitai complet de Irena.

Bucuria pe care o manifestasem reîntîlnind-o nu se datora decît satisfacției pe care o simțisem în clipa cînd mă auzi- sem strigat de ea cu numele meu cel mic. Atît, căci prea era Lidi vie în carnea și sîngele meu pentru ca prezența Irenei să redeștepte vechea patimă. De aceea, în drum spre casa ei, începui să regret ușurința cu care acceptasem adineauri in- vitația, părîndu-mi-se că ar putea-o interpreta ca o intenție, din partea mea, de a reactualiza tot ceea ce fusese mai înainte între noi.

Gîndul mă posomori și, mergînd alături de ea, uitam să-i vorbesc. Irena dădea impresia că nu observă posomorîrea mea. Vorbea și pentru mine, grăbindu-se mereu. Dar, deși se grăbea, mersul ei nu era mai puțin obosit ca altădată, ca totdeauna. Și,

înduioșat, o înduioșare foarte aproape de milă, i-am luat brațul s-o sprijin. Irena primi sprijinul meu prîntr- un fel de ghemuire lîngă mine, privindu-mă cu ochi umeziți de recunoștință, în adîncul cărora flăcări negre se neliniș- teau, pălpăindu-și vîlvătăile.

Ajunserăm repede. În salonașul unde mă primise și prima dată, Irena mă lăsă singur, ca să-și schimbe rochia. Privii în- căperea micuță fără emoții. Din Irena, amanta și prietena de altădată, nu mai exista pentru mine decît ultima. Și îmi făgă- dui, în cazul cînd ar fi necesar, s-o fac și pe ea să înțeleagă că în nici un caz nu mai puteam relua legăturile din trecut.

Irena se reîntoarse nu prea repede, scuzîndu-se îndelung că mă lăsase să aștept atîta timp. Păși încet pe ușă, legă- nîndu-și șoldurile de amforă în mers, care niciodată nu mi se păruse mai obosit.

Irena era palidă, nefiresc de palidă. Stînd pe divanul jos, față în față cu mine, într-o atitudine de fetiță sfioasă, începu vorba:

— Spune-mi, unde ai călătorit tot timpul?

— In Moldova, la fratele meu.

— Așa? Și cînd spuneai că te-ai întors?

— Azi abia. Nici nu-ți închipui cît de mult mă bucur că regăsesc orașul același. Bietul nostru oraș, nu se schimbă, cu toate că îmbătrînește.

— Tu însă te-ai schimbat, Mihule!

— Ce fel? Am îmbătrînit?

— N-am vrut să spun asta. Te-ai schimbat altfel. M-ai ui- tat, Mihule!

— Nu ca prietenă, Irena. Ca prietenă, m-am gîndit tot tim- pul la tine. Și dacă acum mă găsesc în casa ta, e pentru că am știut că vin în casa unei prietene.

— Mihule!… Mihule!, scînci Irena.

înțelegînd tîlcul chemării, căutai o diversiune:

— Nu-ți închipui, Irena, cît m-am bucurat cînd am auzit că mă strigi cu numele meu cel mic.

— Mi-ai mai spus-o. Nu înțeleg de ce bucuria asta. Nici nu- ți

dai seama cu cîtă amărăciune spui că te-ai bucurat. Am im- presia, însă, că nu te-ai bucurat că eu te-am strigat cu numele tău cel mic, ci că te-ai fi bucurat la fel, indiferent cine te-ar fi strigat. S-a întîmplat ceva cu tine. Ce, însă, nu înțeleg.

— Prostii!, protestai fără convingere, impresionat de in- tuiția Irenei. Spune-mi, mai bine, ce ai făcut tu în timpul acesta?

— Ce am făcut? La început am fost bolnavă. Bolnavă de tine, Mihule! Pe urmă am căutat să te uit, să te alung din sînge. A fost după tine altul și încă vreo cîțiva. Ei însă nu au izbutit altceva decît să mă facă să te simt și mai mult împlîn- tat în ființa mea. Cînd mi-am dat seama de asta, nimeni nu mi-a mai atins trupul.

— Să vorbim despre altceva, Irena.

— Nu, Mihule! Trebuie să-ți vorbesc, să mă umilesc. Tre- buie să mă asculți. Luni de zile te-am căutat, te-am așteptat. Acum ești aici, te-am regăsit. Stai însă ca un străin, venit să facă o vizită de etichetă. Oare am murit pentru sîngele tău, Mihule? Nu se poate să fi murit. Sau, dacă am murit, lasă-mă să reînviu în el!

— Nu se poate, Irena!, protestai, îngrozit de gîndul că pa- tima pentru Irena ar putea reînvia.

— Te rog, ai milă, Mihule! Cum poți fi atît de crud? Nu vezi cît mă umilesc? Nu simți cît mi-e rușine de mine însămi? De cîte ori m-am gîndit că, reîntorcîndu-te, te-aș putea mîngî- ia real cu palmele astea, am avut o adevărată criză de nervi. Și iată, tu ești aici, mă ții departe, rămîi departe. Lasă-mă, Mihule, să te mîngîi!, se rugă Irena apropiindu-se de mine, aproape împleticindu-se.

N-am avut tăria s-o resping. Pentru că prea mă priveau ochii ei rugător, pentru că trupul care zumzăia era ca un des- cîntec căruia nu i te puteai opune.

Deși plăcerea fu la fel ca mai înainte, mă putui păstra lucid și astfel înregistram pînă și cele mai neînsemnate vibrații ale plăcerii cu care mi se dădea Irena. Și mă bucuram. Mă bucu- ram, pentru că simțeam că femeia care mi se dă, în carnea ei, în sîngele ei, în cele mai neînsemnate și mai periferice centre de simțire *pe mine mă simte*

prezent.

Satisfacția de a poseda atît de deplin o femeie mă electriza și, în timp ce o purtam pe Irena prin toate abisurile plăcerii, stăteam de vorbă cu ea, în gînd:

— Mie mi le dărui acum, Irena, pe mine mă simți. Și numai pentru asta și ar trebui să te iubesc. Însă nu te iubesc, nu te pot iubi, pentru că iubesc pe alta. Pe alta, care, deși mă are lîngă ea zi și noapte, încă nu a luat cunoștință că exist. În fond, destinele noastre se aseamănă. Tu nu mă poți alunga din carnea ta și nici nu mă poți recîștiga, eu nu pot s-o ucid din sufletul meu pe cealaltă și nici nu-i pot dezvălui adevărata mea existență. După cum vezi, o identitate de destine.

Și continuai încă mult timp să-i vorbesc în gînd, chiar și după ce Irena adormise. Somnul ei părea atît de greu, atît de nefiresc, de parcă ar fi fost moartă. Abia dacă mai respira, iar cearcănele de la ochi, umbrite de genele lungi, păreau vînătăi.

Se înnoptase și brusc îmi amintii că se făcuse tîrziu și că Lidi, neliniștită, aștepta să mă reîntorc.

— Trezește-te, Irena, trezește-te!, mă răstii la ea în gînd, dar incapabil să mișc măcar un deget. Irena însă continua să doarmă și să semene a moartă. Pe stradă se aprindeau felinarele. Cineva trecu pe sub ferestre fredonînd o melodie veche. În sfîrșit, Irena deschise ochii, căutîndu-i pe ai mei în întuneric.

— Sînt atît de fericită, iubitule!

— Irena, trebuie să plec!

— Rămîi în noaptea asta, numai în noaptea asta.

— Imposibil, Irena. Tu nici nu-ți poți da seama cît e de imposibil ceea ce-mi ceri. Trebuie neapărat să plec, trebuie.

Irena se resemna și mă lăsă să plec.

— Să vii curînd, Mihule!

M-am smuls din îmbrățișarea ei plictisit, nerăbdător.

Acasă, Lidi mă primi cu o bucurie care, luminîndu-i chi- pul, o făcea și mai frumoasă.

— Ai întîrziat, Dănel. Ceilalți s-au dus cu toții să se culce. Haidem acum în sufragerie. Iți e desigur foame și mie la fel.

In sufragerie, Dromy ghemuită pe un scăunel, cu coatele pe genunchi, privea tăciunii cu crustă argintie.

— Bună seara, Dromy!, urai tare, pășind pînă aproape de sobă.

Dromy tresări, îmbujorîndu-se toată, de parcă ar fi fost surprinsă făcînd un lucru nepermis și aproape imediat se ri- dică. In clipa aceea, Dromy era la fel de frumoasă ca și Lidi.

— Bună seara, Dane! Mi se pare că ai întîrziat puțin. Noi am și mîncat. Dar vei mînca acum cu Lidi. Poftă și noapte bună!

— Mai stai, Dromy! De ce pleci?

— Am de citit o carte. De altfel, e destul de tîrziu. Noapte bună!

Plecînd, Dromy îmi prinse toate gîndurile ca într-o plasă, le luă cu ea. Mîneai în silă, abia sesizînd bucuria Lidei: că mînca numai cu mine. Mă preocupa, mă intriga purtarea ei ciudată, de neînțeles ciudată. Lidi însă, sesizîndu-mă absent, întrebă încet, cu voce care părea sfioasă:

— Am voie să întreb care îți sînt gîndurile de acum, Dănel? Minții fără să ezit:

— Mă gîndeam la tine, Lidi! Mai bine-zis, mă gîndeam cît de mult te iubesc. Iubirea asta mă covîrșește, mă înspăimîn- tă. Mă înspăimîntă pentru că e nesecată, ca un izvor cu ape altele mereu.

— Și pentru asta te înspăimînți, Dănel? Nu vrei să fie așa? Nu ești mulțumit să știi că noi ne iubim fără bătrînețe și moarte?

— Ba da, Lidi!, continuai să mint, îngrozit de perspectiva neliniștitoare că o viață întreagă va trebui să rămîn lîngă ea, s-o iubesc tot mai mult, dar în același timp să tînjesc mereu mai mult după libertate, după viața de din afară de zidurile casei cu neguri. Și, pentru ca să alung gîndul dureros, conti- nuai s-o mint și să mă mistific totodată:

— Vezi tu, Lidi, o fericire prea mare înspăimîntă ca și o mare durere. Te întrebi adesea dacă faci destul pentru ca să meriți atîta fericire. Mi se pare adesea că nu te iubesc în des- tul.

— La fel simt și eu, Dănel. Mă întreb mereu dacă, iubindu- te așa cum te iubesc, te pot face într-adevăr fericit. Tu spui că da și te cred. Cîteodată însă…

— Cîteodată ce?, întrebai, căutînd privirea Lidei care mă ocolea.

— Poate n-ar trebui să-ți spun asta, Dănel. Totuși… Știi, deseori mi se pare că văd în ochii tăi umbrele unei tristeți pe care tu o ascunzi de mine. Mă gîndesc atunci dacă nu sînt eu cumva cauza acelei tristeți. Mă gîndesc că, poate, un bărbat pentru ca să fie cu adevărat fericit, nu-i este suficient să aibă certitudinea că femeia lui îl iubește. Un bărbat e mai mult de- cît dragoste. El înseamnă voință, putere, prietenie, creație și multe altele. O femeie trebuie să înțeleagă toate astea și să nu lupte pentru ca să și păstreze numai pentru ea. De altminteri, riscă să-l piardă, sau, în cel mai fericit caz, să-și dea seama într-o zi că dragostea ei începe să-l obosească.

înainte, Dănel, erau telefoanele, zecile de scrisori pe care le primeai zilnic, era activitatea de fiecare zi, încuiat în birou. Dar după toate astea te întorceai la mine ca într-o oază și eu eram fericită că sînt oaza ta. Mă simțeam necesară și asta mă făcea fericită. Și tocmai pentru ca să nu te pierd n-am căutat, prin nimic, să-ți îngrădesc libertatea.

Totuși, te-am pierdut. Ai plecat, ai putut pleca. Nu vreau să cunosc motivele. Mi-e suficient că te-ai întors și nu voi obosi niciodată să-ți mulțumesc pentru asta. Sînt cinci luni de cînd îmi aparții numai mie, aproape clipă de clipă. Acum, Dănel, ești așa cum nici n-am îndrăznit să visez. Și aș fi mereu fericită dacă n-aș citi în ochii tăi tristețea aceea care îți întunecă privirile.

Spune-mi, Dănel, ce înseamnă tristețea din ochii tăi? E din cauza mea, sau din altă cauză, despre care n-am dreptul să întreb?

Lidi tăcu. Dar întrebarea stărui în ochii ei, care priveau în același timp rugători.

Ce trebuia să-i răspund? Că umbrele din privirile mele nu erau de tristețe, ci de deznădejde? Nu, trebuia, era necesar, era destinul meu să nu-i pot mărturisi adevărul. Era necesar s-o fac să creadă că

nu existau tristeți. De altfel, numai într- atît trebuia s-o mint. Pentru că temerea ei că m-ar putea obo- si era complet falsă. Dacă Lidi m-ar fi iubit pe mine, și nu pe celălalt prin mine, niciodată n-aș fi tînjit după libertate.

Cu Dan poate se întîmplase altfel. Poate că dragostea Li- dei îl obosise, poate de aceea plecase: ca să evadeze. Tempe- ramental, Dan era cu totul opus mie. Eu mă asemănăm mai mult cu Lidi, care, crezîndu-mă Dan, ignora complet viața de dincolo de casa cu neguri.

— Spune-mi, Dănel, ce înseamnă tristețea din ochii tăi!, stărui Lidi, văzînd că răspunsul meu întîrzie.

— Te asigur, Lidi, că te înșeli. Pentru ce aș fi trist? Nu tîn- jesc după nici un fel de libertate, dragostea ta nu mă obosește. Mai înainte mă împărțeam între tine și altceva, despre care nu ți-am vorbit niciodată și asta însemna că te iubeam mult mai puțin decît acum. Vezi tu, Lidi, noi oamenii nu prețuim fericirea pe care ne-o dă Dumnezeu decît după ce o putem compara cu nefericirea care ne încearcă după aceea.

Nefericirea mea a venit după ce am plecat de la tine. Abia atunci mi-am dat seama ce însemni tu pentru mine. Și m-am reîntors. Acum, cum aș putea rîvni la libertate cînd, atunci cînd am avut-o, n-a putut să-mi dea lumea asta mică a noas- tră, esențială pentru mine, esențială și pentru tine? De aceea, trebuie să crezi că nu există umbre de tristețe, trebuie să te convingi că acum sînt un altul!, încheiai și din nou, ca în atî- tea rînduri, mă minunai cu cîtă ușurință puteam minți.

— Nu ești un altul, Dănel, ci abia acum ești cu adevărat Dănel!

Și Lidi își culcă obrazul pe umărul meu.

în sufragerie liniștea se așternuse prin unghere, ca o buni- că ațipită deasupra unei pagini de biblie.

Capitolul 14

doua zi și mereu în zilele următoare, evadările de lîn- gă Lidi continuară, de fiecare dată ele părîndu-mi-se definitive.

— Ieși în oraș, Dănel?, întreba Lidi, cînd mă vedea gata de plecare.

— Trebuie, Lidi. Am de aranjat ceva care îmi dă multă bătaie de cap.

— Să nu întîrzii, Dănel. De fiecare dată cînd întîrzii mi se pare că n-ai să te mai întorci.

— Cînd știu că tu mă aștepți, cum aș putea să nu mă mai întorc?

O îmbrățișam și grăbeam să fiu afară, departe de casa cu neguri, departe de Lidi. Drumul meu ducea cîteodată la Ire- na, altădată la vreun prieten, dar de cele mai multe ori plecam să hoinăresc pe străzi. Plecînd de lîngă Lidi, îmi doream ca în viața mea să survină ceva neprevăzut, un fapt extraordinar, care să facă posibilă eliberarea de ea, dînd existenței mele un alt sens, o altă orientare.

Irena, prietenii, rarele vizite la mama, noile cunoștințe – nimic nu mă mulțumea. Irena nu izbutise să mă prindă în vol- bura sîngelui ei. Pentru sîngele meu Irena era doar compen- sația care îi strunea revolta. Atît. Părăsind-o, uitam de ea.

Nevoia de ineditul, de neprevăzutul care ar fi putut face posibilă ruptura de Lidi mă mîna ca un bezmetic să caut, dar mai ales să aștept. Ce anume căutam habar nu aveam. In schimb, așteptarea se prelungea la infinit, dureroasă, în- nebunitoare.

In afară de asta mă chinuia necesitatea de a mărturisi cui- va drama existenței mele. Cui însă? Mamei, în nici un caz. Îmi era rușine. Mama se învățase să vadă în mine pe omul care știe să se descurce singur în orice împrejurare, cu hotărîrea bărbătească dictată de independența caracterului meu. Și apoi, îmi era teamă de sfatul ei. Eram convins că mama m-ar sfătui să mărturisesc Lidei adevărul. Motivele pentru care o mărturisire mie mi se părea catastrofală, în ochii mamei nu s-ar fi putut bucura de nici un credit. Mama era atît de con- vinsă de farmecul meu personal, încît nici în ruptul capului n-ar fi putut crede că Lidi ar putea să-i reziste.

Cît privește prietenii, aveam destui. Insă nici cel puțin lui Adalbert Hamann, cel mai inteligent și cel mai devotat dintre toți,

nu mă puteam destăinui.

Adalbert Hamann, sas de prin părțile Aradului, mi-a fost coleg de facultate. Cu un an înaintea mea, l-am cunoscut din întîmplare, prin intermediul unui alt coleg, la cursul de Isto- ria Artelor.

— Hamann ăsta a citit de patruzeci de ori „Critica rațiunii pure", mă informă colegul înainte de a mi-1 prezenta.

Interesul pe care îl manifestai încă de la început față de Adalbert Hamann nu se datoră faptului că el citise de atîtea ori „Critica rațiunii pure", ci faptului că avea un fizic imposi- bil să nu-ți atragă luarea aminte.

Moștenise de la tatăl său părul de un blond care bătea pu- țin în roșcat, poate și ochii, o culoare intermediară între verde și albastru marin, iar de la mamă-sa, unguroaică, proeminen- ța obrajilor, totdeauna ușor rumeni, gura senzuală, bărbia care se împărțea distinct în două muchii egale și obiceiul de a turui cît mai multe cuvinte dîntr-o singură răsuflare.

Umerii deloc lăsați, dreptul mai ridicat decît cel stîng, îți aminteau fără să vrei de Ioan Vodă cel Cumplit, așa cum îl re- prezintă cărțile din cursul primar, cu toate că între Adalbert Hamann și viteazul voievod moldovean, în afară de umeri, nu exista nici o trăsătură comună.

Cursurile de Istoria Artelor erau cele mai frecventate. Pen- tru ca să-ți găsești un loc pe băncile din amfiteatru trebuia să vii din timp. Cînd am picat eu, cîteva minute înainte de înce- perea cursului, toate băncile erau ocupate. Adalbert Hamann, înghesuind incomod pe un coleg din dreapta, îmi făcu și mie o bucățică de loc. Văzîndu-mă instalat alături de el, începu să-mi atragă atenția asupra fetelor, într-un limbaj deloc mă- gulitor pentru ele:

— Cunoști cartea aia poștală ilustrată care își ascute creionul?

— Nu.

— Dar pe cățelușa aia care și-a uitat zgarda acasă și care dă ochii peste cap ca să-l dea gata pe prostănacul ăla cu mutră de șoarece?

— Nici pe ea.

— Păi, după cum văd, nu prea ai multe cunoștințe printre studente. Mă mir, căci ești ceea ce numesc fetele un „băiat bine“, conchise ironic, însă fără răutate.

— Nu-mi plac studentele, căutai să mă justific.

— Așa!… Așa!… Nu întreb de ce această lipsă de preferință. In ceea ce mă privește, prefer vînzătoarele, modistele, manichiuristele. Poate că ai să mă întrebi de ce? îți răspund: pen- tru că o femeie simplă, fără nici un fel de cultură, constituie pentru un intelectual cea mai eficace antitoxină împotriva a ceea ce nouă ne place să facem caz: intelectualitatea noastră. Aceste prea frumoase dudui însă… puah! sînt sau se pretind și ele intelectuale.

Profesorul, intrînd pentru curs puse capăt perorației lui Adalbert Hamann, care nu mi se păru deloc interesantă.

— Nu spune nimic de seamă!, ținu să mă lămurească el, scoțînd o cărțulie din buzunar, din care citi tot timpul cît ținu prelegerea profesorului.

— Hai să hoinărim, îmi propuse el după curs, privindu-mă pieziș, poate jenat de uimirea cu care abia acum luam cunoștin- ță de cel mai regretabil defect fizic al lui: șchiopăta de piciorul drept.

Acceptai. Mergînd unul alături de celălalt, cîtva timp nu ne vorbirăm. Eu îl priveam pe furiș. In pardesiul decolorat și murdar, Adalbert Hamann părea mult mai înalt și mai slab. 0 pălărie de culoare verde, cu boruri largi, îi umbrea chipul, care devenea simpatic atunci cînd zîmbea. Verdele’pălăriei contrasta neplăcut cu alburiul pardesiului.

Soarele, coborînd spre asfințit poleia vitrinele cu țiplă aurie. Era un început de primăvară tristă. Deși eram de pu- țin timp în orașul acela universitar, îl îndrăgisem. Nu mai regretam că, după fiasco-ul de la Medicină, dînd ascultare îndemnului fratelui meu, venisem acolo să urmez cursurile Facultății de filosofie.

— Hai în parc!, propuse Adalbert Hamann.

Acceptai cu plăcere, pentru că parcul orașului era într- adevăr foarte frumos și, ori de cîte ori se ivea ocazia, nu-1 evitam.

— Nicăieri nu-ți poți odihni spiritul mai bine ca în parc, în- cepu vorba Adalbert Hamann. De aceea, nu-i înțeleg pe colegii noștri care se duc acolo să învețe pe dinafară cursuri insipide. Parcul a fost făcut pentru recreație, nu pentru ca, ducîndu- te acolo, să-ți obosești spiritul, acumulînd cunoștințe care, în fond, nu prea au importanță.

Importantă e viața. Atît. Noi însă, în loc să trăim, ne pier- dem timpul audiind cursuri stupide, memorînd și discutînd apoi cîte verzi și uscate. Ne pierdem astfel cei mai frumoși ani ai vieții, pentru ca atunci cînd terminăm facultatea și ne luăm o diplomă, să ne dăm seama că nu știm nimic sigur, care să fie esențial pentru cunoașterea și satisfacerea întrebărilor care ne-au frămîntat și ne mai frămîntă.

— Bine, pentru prezent ai dreptate. Intr-o zi vei fi profesor de filosofie. Atunci…

Adalbert Hamann nu mă lăsă să termin.

— Să zicem că într-o zi voi ajunge profesor de filosofie. Voi avea atunci un salariu de mizerie, cîteva clase cu elevi idi- oți, pe care probabil că-i vor interesa mai mult campionatele naționale de fotbal decît Descartes, iar o programă analitică întocmită de gutoși mă va obliga să predau cursuri insipide și lipsite de interes… Și, poate, mă voi însura cu o intelectuală.

Iată pentru ce învățăm, pentru ce ne pierdem tinerețea, dînd examene în loc să trăim.

Nu văd ce te oprește să trăiești!, mă mirai sincer.

Adalbert Hamann mă privi, cu ciudă, apoi izbucni furios:

— Ce mă oprește? Sărăcia. Fără bani nu poți trăi cu ade- vărat. Fericire nu există. Există o relativă mulțumire. Ea nu ți se dă de-a gata, ci trebuie s-o cucerești singur, prin unicul mijloc posibil: banul! Fără bani, oricît de superior ai fi, trăind o viață de cîine, ajungi, sigur, un ratat.

— Cred că exagerezi, încercai cu timiditate să-l contrazic. Uite, eu am bani și totuși nu sînt mulțumit. Caut mereu, nici eu nu știu ce, în orice caz, ceva care să dea un sens superior existenței mele.

Mă simt ca un orb care bîjbîie după cîrja pe care o simte pe aproape.

Adalbert Hamann mă privi așa, de parcă nu-i venea să creadă că cineva poate să spună asemenea prostii fără să roșească.

— Ascultă-mă! Nu știu cum dracu' s-a întîmplat, însă fap- tul că pe porcăria asta de pămînt au existat cîndva condiții prielnice pentru ca să apară viața, mi se pare o simplă întîm- plare. Fără întîmplarea aceea nenorocită, nici dumneata, nici eu și nici un exemplar din stupidul *zoon politicon* n-ar mai fi făcut umbră pămîntului. Și ar fi fost mai bine. Dar s-a întîm- plat așa. Faptul că exist nu e vina mea, ci a părinților mei. Ei s-au conformat uzului. Oamenii se însoară doar pentru a-și perpetua nimicnicia, sărăcia, prostia, bolile neîngrijite și ne- săbuita și caraghioasa însușire de a fi gata să înghită, ca pe o bomboană cu sirop, toate ideile, credințele și ereziile care bîntuie în lume de cînd e lumea.

Eu am moștenit toate astea. Numai că s-a întîmplat să fiu ceva mai deștept decît aceia care m-au fericit cu această exis- tență. Inteligența asta îmi spune că singurul lucru esențial pentru mine este accidentul care înseamnă propria mea viață. Evident, convins că mi s-a dat o viață pe care nu eu am dorit- o, am și libertatea de a renunța la ea, fără să fiu obligat de a da socoteală cuiva. Am această libertate, însă nu mă folosesc de ea. De ce? Pentru că între a nu fi nimic și a fi ceva, orice minte sănătoasă preferă ultima alternativă.

Deci, dacă nu mă pot sinucide, vreau în schimb să-mi pot organiza trăirea asta a mea, numai așa cum eu o înțeleg, nu cum mi se impune din afară. Pentru asta e necesară inde- pendența economică, care mie însă îmi lipsește. Sărăcia mă revoltă, mă umilește.

Aveam suficiente argumente pentru a-i răspunde, totuși n-o făcui. Îmi era penibil să discut acest subiect, tocmai pen- tru că îl știam foarte sărac. De altfel, observasem că, amintind de sărăcie, Hamann roșise ca o fată mare. Începui să-i vorbesc despre altceva, nu-mi mai amintesc ce, intenționat pentru a-1 face să se gîndească la ceva mai vesel.

Curînd după aceea, înserarea începînd să coboare obosi- tă pe toate aleile, plecarăm, Hamann fiind acela care dădu semnalul.

începînd din ziua aceea am devenit prieteni. După ce i-am cunoscut felul de viață, am fost de-a dreptul surprins de extraordinara și robusta lui putere de muncă. Citea enorm, ziua, dar mai ales noaptea.

O activitate intelectuală atît de excesivă, mai ales în con- diții de trai mizerabile în toată accepția cuvîntului, nu putea duce decît la un dezastru. Și aproape ajunse acolo în ultimul an, înaintea licenței. Cîteva luni pluti între viață și moarte, cu plămînii bolnavi și nervii tociți. Totuși, se restabili. O lună după aceea își luă licența și plecă în Ardeal, de unde, contrar promisiunii, nu-mi scrise măcar un rînd.

Ani de zile n-am putut afla nimic despre el. Îl uitasem aproape, cînd într-o zi l-am întîlnit chiar în orașul nostru, plimbîndu-se de unul singur pe strada principală.

Bucuria revederii fu sinceră la amîndoi. Curios să aflu ce făcuse în toți acești ani, n-am ezitat să-l întreb. Adalbert Hamann la rîndul lui, acceptă să-mi răspundă, fără să se co- dească prea mult. Aflai, astfel, că la început lucrase la o ga- zetă în Cluj, că pe urmă, după ce gazeta își încetă apariția, o dusese destul de prost, din care motiv fusese obligat să încerce diferite meserii de care singur se dezgustase, dîndu-și sea- ma că era lipsit de aptitudinile practice corespunzătoare. În cele din urmă, tocmai cînd începuse să se gîndească serios că singura soluție de a scăpa de mizerie era să se sinucidă, află din întîmplare de existența unui unchi care, într-un oraș-port dunărean, patrona o mare casă de cereale. Norocul lui fu că acest unchi, care pornise foarte de jos, nutrea un adevărat cult față de cei care se puteau lăuda cu cît mai multe titluri și diplome.

— Am sesizat slăbiciunea bătrînului, explică Adalbert Hamann, așa că fără nici un fel de scrupul l-am mințit că am trei licențe: în Filosofie, limbi clasice și Drept. Bătrînul, impresi- onat că un tînăr cu trei diplome de licență în buzunar, care pe deasupra îi era și nepot, fusese la un pas de sinucidere din cauza mizeriei, creă

pentru mine un post de director.

Dar partea senzațională de-abia acum începe, continuă Adalbert Hamann. Nu mi-au trebuit mai mult de trei săptă- mîni ca să mă edific ce înseamnă comerțul de cereale. Și în- chipuie-ți, mi-am descoperit aptitudini de negustor. Cîteva sugestii pe care le dădui bătrînului și pe care acesta le puse în practică, nu atît convins de inspirația sau priceperea mea, cît mai mult din slăbiciune, îi aduseră cîștiguri însemnate. Consecința fu că de atunci bătrînul nu mai încheie nici o afa- cere fără să mă consulte.

— Deci, ca să ajungi negustor a trebuit să-ți pierzi nopțile citindu-i pe Kant, pe Leibnitz, pe Hegel și pe ceilalți, încer- cai să glumesc, neputînd crede că unul dintre cei mai buni studenți a facultății de filosofie naufragiase în comerțul de cereale.

— Poți să rîzi cît vrei de mine, băiete. De altfel, tu știi că eu niciodată n-am pus mare preț pe filosofie, cum, de ase- menea, niciodată n-am rîvnit gloria filosofică. Decît un Herr Doktor sau un Herr Profesor sărac, mai bine un negustor de cereale cu cont nelimitat la bănci.

N-ai decît să crezi ce vrei despre mine. Nu-mi pasă. Mă simt bine în ipostaza de angrosist, iar porecla de „gangster“, pe care mi-au dat-o ceilalți negustori de cereale mă amuză.

— Și cum de ți-au găsit această poreclă?, căutai să mă informez.

— Pentru că ei nu-și dau seama că, într-o societate de ex- ploatare și jaf, legiferate și în afaceri, se cere o anumită inte- ligență speculativă și o metodă. Mai ales metodă. Metoda mea e: cea mai detaliată informație și „cu o oră înaintea celorlați“. Pe unchiul meu acest gen de informație l-a costat anul acesta cîteva milioane. Dar datorită ei, a cîștigat înzecit la oleagi- noase, adică tocmai la articolul cu care ceilalți negustori pro- nosticaseră că unchiul meu se va ruina sigur.

Pentru recolta următoare mă pregătesc să dau o lovitură mare. Dacă reușesc, sînt un om bogat. Dacă nu, mă ruinez și îl clatin destul de solid pe bietul meu unchi. Eu sînt însă opti- mist. Și dacă

optimismul meu nu va fi dezmințit de evenimen- te neprevăzute, nădăjduiesc să-mi pot realiza cel mai mare vis al vieții mele: vagabondajul prin toată lumea.

Deseori, evadînd de lîngă Lidi, mă duceam să-l caut pe Adalbert Hamann. În garsoniera elegantă, închiriată într-unul din puținele blocuri-miniatură clădite în orașul nostru, regă- seam aceeași neorînduială din cămăruța lui de student sărac de altădată. Ziare, reviste, cărți, căzute pe jos, pe birou, pretu- tindeni și în locuri unde nici prin gînd nu ți-ar fi putut trece că se poate rătăci o carte, un ziar sau o revistă.

îl preferam pe Adalbert Hamann celorlalți prieteni, toc- mai pentru că era omul cu care nu se putea flecări. Anii nu-1 schimbaseră. Rămăsese același mare egoist, același încăpă- țînat individualist, iar luciditatea lui excepțională rămăsese aceeași. Și tocmai firea asta a lui mă împiedica să-i fac con- fidențe. Deși era acum bogat, în viața lui femeia continua să prezinte un interes periferic. Prea lucid, îl credeam incapabil de-a iubi cu adevărat o femeie.

— Spune-mi, Adalbert, nu ți s-a întîmplat încă niciodată să te îndrăgostești de cineva?

— Da, o singură dată. Și începu să rîdă.

— De ce rîzi?

— Pentru că mi-am adus aminte de cine am fost în- drăgostit.

— De cine?

— De fotografia emailată de pe o cruce din cimitirul cato- lic din Cluj. Cu alte cuvinte, m-am îndrăgostit de o moartă. Comic, nu? De o femeie adevărată, n-am izbutit încă să mă îndrăgostesc. Pentru ca să mă fi îndrăgostit, ar fi trebuit să cred că femeia e și altceva decît o necesitate a bărbatului. Or, eu n-am crezut asta niciodată. Femeia e ca pămîntul. Pui un bob de grîu și iese planta care se ridică deasupra. Pămîntul e o necesitate pentru ca bobul de grîu să germineze. La fel și cu femeia. E o necesitate a bărbatului, chiar pentru marii artiști și marii îndrăgostiți.

In ceea ce mă privește, astăzi mai mult ca înainte înțeleg să plătesc femeia. Deosebirea e doar că astăzi nu mai am nevoie de prostituate. Mi-am procurat, te rog să crezi că termenul e cît se poate de potrivit, o femeie din multele care se complac în postura de metrese. I-am închiriat o casă, i-am fixat, în de- plin acord cu ea, un venit și din cînd în cînd am grijă să-i fac cîte un cadou. În schimb, nu i-am cerut și nu-i cer decît ca, în anumite zile cînd mă duc s-o văd, să se poarte astfel cu mine încît să-mi dea iluzia că mă acceptă. Repet, să-mi dea iluzia. Puțin îmi pasă dacă mă acceptă sau nu și în realitate.

Evident, cu un om cu astfel de concepții despre dragoste nu puteam discuta cazul meu. Suferința, zbuciumul meu le-ar fi calificat drept zvîrcolirile unui intelectual care, din nevoia de a-și crea suferințe și asta dintr-un fel de masochism spiritual, își complică singur existența. Totuși, dorința de a mă destăi- nui mă aducea adesea la el, fără însă a mă hotărî.

Și zilele trecură așa, pe de o parte așteptînd prostește ne- prevăzutul care ar fi putut face posibilă eliberarea de Lidi, pe de alta, urîndu-mă că mă puteam păcăli așteptînd, cînd eram convins că, orice s-ar întîmpla, era imposibil să pot re- nunța definitiv la Lidi.

Capitolul 15

J U lamavara venise timpuriu, cu soare mult, cu verde sur- ii f| prinzător de neașteptat, cu aromă de pietre umede, de pămînt reavăn. Era atîta prospețime primăvăratică în atmosferă, încît pînă și oamenii din orașul nostru își ieși- seră din calmul lor obișnuit.

Descopeream această nestăvilită bucurie mai ales în ochii femeilor, care, parcă nemaigăsindu-și astîmpăr acasă, năpă- diseră străzile, sub pretextul tîrguielilor.

Primăvara îmi vrăjise a neastîmpăr sîngele, accentuînd dorința evadărilor de lîngă Lidi. Plecam acum fără a mai in- voca pretexte:

— Plec în oraș, Lidi!

— Bine, Dănel.

— Servus, Lidi!

— Servus, Dănel!

Plecam fără s-o privesc, pentru ca să nu citesc în ochii ei resemnarea dureroasă cu care accepta din ce în ce mai în-delungatele mele evadări. Nu mă miram că Lidi nu mă mai îmbrățișa la plecare și că nici nu mă mai conducea pînă la poartă, ca de acolo să mă escorteze cu ochii și toate gîndurile ei, ca altădată, pînă dispăream după colț.

Lidi era acum schimbată, dar schimbarea asta nu mă ne- liniștea. Mă mințeam, spunîndu-mi că schimbarea Lidei nu avea altă cauză decît aceea că se obișnuise cu plecările mele.

Părăsind-o pe Lidi, plecam să-l caut pe Adalbert Hamann, sau mă duceam s-o văd pe Irena. Dar de cele mai multe ori plecam să hoinăresc pe străzi. Sentimentul eliberării nu era mai deplin iluzoriu decît acolo, pe străzile populate ale orașu- lui. Devenisem un obișnuit al străzii.

Cred că dacă n-ar fi fost atîtea femei pe stradă, hoinărelile acelea ar fi avut mai puțin farmec. Erau însă multe, din toa- te straturile sociale și, fiindcă era primăvară, pînă și la cele mai urîte găseam cîte ceva care să-mi placă. Le priveam, le urmăream cu ochii și cîteodată mă hazardam chiar în cîte o urmărire discretă, fără nici o intenție precisă, numai din plă- cerea de a-mi odihni ochii pe culorile deschise ale taioarelor, pe mersul lor, atît de altfel la fiecare din ele.

Convins că neprevăzutul pe care îl așteptam nu putea veni de la o femeie, evitam o nouă legătură. Lidi și Irena îmi erau suficiente. Lidi cu frumusețea ei de basm, Irena, cu patima și compensația pe care o oferea sîngelui meu, jignit de neînțe- leasa miopie a Lidei.

Și zilele se scurgeau așa, alternînd între evadările din du-pă-amiezi și diminețile și nopțile petrecute împreună cu Lidi. Gîndurile și tristețile Lidei îmi rămîneau străine și intențio- nat ignorate, tocmai pentru că dorința evadării mă stăpînea continuu ca un demon. Cînd mă înapoiam însă la ea, seara tîrziu, gonind ca un

halucinat pe străzi, redeveneam cel din- totdeauna, îndrăgostit nebunește de ea, însetat după intimi- tatea casei cu neguri, cu o Lidi amantă și soție adevărată, tor- cînd vraja din care niciodată nu aveam să mă pot smulge.

Totuși, intimitatea noastră era acum altfel, în măsura în care Lidi se schimbase și continua să se schimbe. Mereu tris- tă, o surprindeam din ce în ce mai des cu gîndurile duse aiu- rea, răspunzînd de fiecare dată înduioșărilor mele cu aceeași umilită resemnare și sfioasă bucurie a copilului pe care, după ce l-ai certat, începi să-l mîngîi.

Suferința Lidei mă deznădăjduia. Îmi reproșam cruzimea, mă disprețuiam. Ce sens aveau evadările acelea, devreme ce de fiecare dată mă înapoiam, așa cum just observase și Lidi, ca dintr-o călătorie de departe? Simțind-o tristă, îndurerată, topindu-se de dragostea aceea atît de fără limită, îmi dădeam seama, avînd-o alături, că numai o clipă lîngă ea prețuia mai mult decît orele de hoinăreală pe stradă, decît discuțiile sterile cu Adalbert Hamann, decît patima Irenei, decît cara- ghioasele urmăriri de femei pe cine știe ce străzi de mahala.

— Dănel, Dănel, de ce trebuie să fie acum altfel decît mai înainte?, întreba cîteodată Lidi, ghemuită la pieptul meu, ascunzîndu-și fața, ca să nu-i văd ochii pe care îi simțeam umeziți.

— Ce fel este, Lidi?

— Tu știi, Dănel.

— Bine, Lidi, dar eu îți aparțin tot timpul ție. Exceptînd cele cîteva ore din după-amiezi cînd plec în oraș. Tu ar trebui să înțelegi că sînt unele chestiuni de afaceri care…

— Dar nu pentru asta sînt tristă, Dănel. Dacă tu ai avea o ocupație propriu-zisă, ai fi departe de mine nu numai după-amiezile, ci și diminețile. Eu te am lîngă mine mult mai mult timp decît îi au celelalte femei pe bărbații lor. Știu asta și n-aș putea fi, n-aș avea dreptul să fiu tristă că mă lași singu- ră cîteva ore. Totuși, sînt de fiecare dată tristă, dureros de tristă. Nu pentru că pleci, ci

pentru că simt nerăbdarea ta de a pleca mai curînd, bucuria ta că poți pleca. E parcă bucuria unei eliberări.

— Nu e adevărat, Lidi!, protestam stupid, negăsind o altă justificare, o altă minciună mai plauzibilă.

— Dănel, nu trebuie să mă minți. Simt, e exclus să mă înșel. Și sînt tristă. Tristă și mi-e frică.

— De ce ți-e frică, Lidi?

— De ceea ce s-ar putea întîmpla. Mi-e frică să nu te pierd din nou, Dănel. Ești atît de ciudat, atît de altfel cînd lași negura să ți se furișeze în suflet.

— Cum poți crede că aș mai putea pleca? Te iubesc, Lidi, te iubesc atît încît simt că n-aș mai putea să te părăsesc ni- ciodată.

— Dănel, eu știu că tu nu mă poți părăsi. Nici prima dată cînd ai plecat n-ai fost tu. A fost altcineva. Mie nu mi-e tea- mă de Dănel, ci de acel altcineva care îl depășește, care îl subjugă.

— Nu, Lidi, nimeni nu mă mai subjugă. Crede, Lidi, te rog, crede că nimeni și nimic nu m-ar putea îndepărta de tine.

Afirmînd acestea eram sincer. Deși tînjeam după liberta- te, deși mă mințeam mereu că ea este posibilă, undeva în su- flet, împlîntată adînc, însă fără ca permanent s-o simt acolo, așa cum nici inima nu ți-o simți tot timpul, stăruia convinge- rea că eliberarea definitivă de Lidi era imposibilă.

— Uite, Lidi, îți făgăduiesc că mîine n-am să mai plec, încercam s-o împac.

— Ba da, Dănel! Nu vreau să-ți îngrădesc libertatea cu ni- mic. Te rog numai să nu te mai bucuri așa cînd trebuie să pleci.

Mă simțeam atît de vinovat față de Lidi încît, pentru ca să-mi răscumpăr oarecum vina, mă străduiam să-i alung gîn- durile, tristețea, s-o fac să se bucure ca mai înainte. Aproape de fiecare dată izbuteam.

— Dănel, ia-mă lîngă tine!

— Te iau Lidi! Vino!

Și în timp ce Lidi, ghemuită lîngă mine, începea să toarcă

mulțumită ca o pisică, gîndul îi cerea iertare, o îmbrățișa de parcă n-ar fi fost alături, ci tare departe și de mult timp sin- gură.

Pe urmă, venea ora cînd, de obicei, plecam în oraș. De- veneam atunci neliniștit, mă chinuia nerăbdarea de a pleca, nerăbdare cu atît mai penibilă cu cît îmi dădeam seama că Lidi o sesiza.

— Mi se pare că ai treabă în oraș, Dănel. Ai să întîrzii.

— Numai pentru o oră, Lidi. Ai să vezi cît de repede am să mă întorc. Servus, Lidi!

— Servus, Dănel!

Dar niciodată nu izbuteam să-mi țin făgăduiala. In oraș se aprindeau felinarele cînd îmi aduceam aminte că întîrziasem și că Lidi, așteptîndu-mă, era din nou tristă.

Nici imediat după vindecare și nici mai tîrziu, niciodată nu m-am gîndit decît în treacăt la atentatul a cărui victimă fusesem. Explicația lui o găsisem, mai bine-zis mi se păruse că o găsesc abia după ce aflasem de la doctorul Adrian despre organizația aceea internațională, evident misterioasă pentru noi, al cărei șef era, incontestabil, Dan. Explicația fusese că un dușman al lui personal, luîndu-mă drept el, încercase să mă suprime, miluindu-mă cu un glonț de revolver, care fără îndoială fusese destinat inimii. Explicația asta mă mulțumi- se și niciodată n-am căutat să găsesc o alta. De asemenea, nicicînd nu mi-a venit în minte că încercarea de asasinat ar putea fi repetată, de data asta cu mai mulți sorți de izbîndă.

Gîndul acesta îmi veni în minte, înspăimîntîndu-mă, în clipa cînd mă întîlnii față în față cu omul cu cicatricea pe frunte.

Dar să povestesc întîmplarea:

Era într-o după-amiază din aceeași primăvară timpurie. Grăbeam prin mulțimea de pe stradă, nerăbdător să prind urma unui prieten pe care îl zărisem mult înaintea mea, cînd deodată îmi ieși în față omul cu cicatricea pe frunte. Cînd dădu cu ochii de mine se opri scurt, duse mîna la buzunarul de la spate, pe urmă, răzgîndindu-se parcă, și-o retrase și por- ni grăbit în drumul lui.

Dacă nu ar fi dus mîna la buzunarul de la spate, nu uimirea care i se citi clar pe față ar fi fost aceea care să mă determine să încremenesc locului. Fu însă gestul acela și, potopit de spaimă, încremenii așteptînd să primesc în piept glonțul revolverului pe care eram sigur că mîna repe- zită brusc înapoi avea să-l scoată din buzunarul de la spate. Abia după ce el plecă mai departe, mă dezmeticii.

Fără nici un gînd precis, pur și simplu instinctiv, făcînd cale întoarsă, pornii să-l urmăresc. L-am ajuns la colțul stră- zii, unde se oprise, parcă neputîndu-se hotărî încotro să apu- ce. Abia acolo știui pentru ce îl urmărisem. Omul cu cicatrice era fără îndoială un dușman al lui Dan, poate acela care mai încercase să-l omoare, luîndu-mă pe mine drept el. Eram con- vins că adineauri voise să repete încercarea, dar renunțase în ultima clipă fie pentru că i se păruse prea riscant să omoare pe cineva în plină stradă, fie pentru că abia în ultimul mo- ment își dăduse seama că nu se afla față în față cu Dan cel adevărat, ci cu altcineva, asemănător lui.

Indiferent însă de motivul pentru care nu trăsese, un lucru mi se părea deasupra oricărei îndoieli: că omul cu cicatrice era un dușman al lui Dan. Or, dacă era adevărat, acest duș- man cunoștea fără îndoială destule din viața misterioasă a acestuia, viață care, atît pentru mine, cît și pentru doctorul Adrian continua să fie o ispititoare enigmă. Pentru aceasta îl urmărisem: să încerc, dacă va fi posibil, să aflu de la el ceea ce încă nu știam despre Dan.

Dar, oprit la cîțiva pași în spatele lui, simții cum hotărî- rea de a-i vorbi se nărue dintr-o dată. Și nici mai tîrziu, cînd îl văzui instalat la una din mesele cafenelei de peste drum, nu găsii curajul necesar să mă apropii de el. Sînt convins că, dacă Adalbert Hamann nu ar fi trecut tocmai atunci pe stra- dă, l-aș fi lăsat să plece fără să-i vorbesc.

— Ei, Adalbert, unde te grăbești așa?, îl strigai după ce acesta deja trecuse de mine, fără să mă observe.

— Mă grăbesc? Deloc. Am ieșit doar să mă plimb. Haide cu mine.

— Nu pot! Adalbert, îl vezi pe individul acela de la masa de lîngă vitrina florăriei?

— Acela cu cicatrice pe frunte?

— Acela. Trebuie să mă răfuiesc cu el într-o privință.

— Așa!, se miră Adalbert Hamann. Păi, atunci du-te la el. Ce stai așa ca un cîine plouat. S-ar zice că nu îndrăznești. Hm!, interesant tipul. Cine-i?

— Acum îl văd întîi. Hamann mă privi nedumerit.

— Acum îl vezi întîi și totuși vrei să te răfuiești cu el. Tre- buie să recunoști că asta sună cam straniu. În definitiv, te privește. Nu țin deloc să mă amestec în viața ta particulară. Servus!

— Stai, Adalbert!

— Ei, ce-i?

— Am nevoie să te știu aici pentru ca să mă pot hotărî să-i vorbesc. Rămîi pînă mă vezi instalat la masa lui. Pe urmă poți să-ți vezi de plimbare și chiar te rog s-o faci. Nu întreba însă nimic, căci nu-ți pot spune.

— Nici prin gînd nu-mi trece să întreb. Te avertizez însă că, dacă iese cu bătaie, sar să-ți dau ajutor. Deși nu am nimic de împărțit cu individul ăla, tare aș avea chef să-i trîntesc cîțiva pumni în obraz. Uite-te la el. Bea citronadă cu paiul de parcă ar fi o cucoană de colonel în cură de ficat la Slănicu Moldovei.

— Nu cred să ajungem la bătaie, Adalbert. Individul acela mă crede altcineva și vreau să-l conving că se înșeală.

Despărțindu-mă de Adalbert Hamann traversai, îndrep- tîndu-mă hotărît spre masa omului cu cicatrice. Ajuns acolo, îmi trăsei un scaun de la o masă vecină și, fără să cer permi- siunea, mă instalai, față în față cu el.

Omul cu cicatrice mă privi cu o curiozitate veselă, clipind des, pe urmă, ca și cînd purtarea mea l-ar fi amuzat numai, mi se adresă vorbind intenționat încet:

— Știți că e primejdios orașul dumneavoastră?

— Da!, mă mirai, bucurîndu-mă că vorbise el întîi.

— Da, primejdios, pentru că nebunii sînt lăsați să circule pe străzi. In definitiv, ce vrei de la mine, omule?, întrebă cu același ton indiferent, cu care m-ar fi putut întreba cum stau cu sănătatea.

Insulta nu mă jigni. Eram însă furios că nu puteam găsi replica potrivită, care să-l facă să-și piardă siguranța pe care, eram convins, o afecta numai. Încercai, totuși, să formulez una:

— Trecînd peste insinuarea, ca să nu spun jignirea cu ne- bunii care se plimbă liberi pe străzi, te rog să scuzi purtarea mea nepoliticoasă, punînd-o în seama dorinței nestăvilite de a transmite, prin dumneata, prietenului Dan Chirovan, salu- tările și urările mele de bine.

— Îmi pare rău că trebuie să te dezamăgesc, dar nu cunosc pe nimeni cu acest nume. În cazul cînd cineva te-a sfătuit să mi te adresezi, acela a vrut să-și bată joc de dumneata.

— Cu toată categorica dumitale dezmințire, sînt ferm con- vins că-1 cunoști foarte bine, atît de bine încît adineauri, luîn- du-mă drept el, îți pierduseși în așa măsură capul, încît erai gata să faci o prostie. O prostie cu atît mai mare cu cît ora aceasta și pe o stradă plină de lume, nu prea e propice pentru a comite un asasinat. Țin să te liniștesc însă, informîndu-te că Dan Chirovan îmi este tot atît de puțin simpatic pe cît îți este și dumitale, așa că mai ales această ultimă informație ar trebui să te determine să renunți de a mai juca teatru.

Omul cu cicatrice mă privi în ochi cu o nedumerire care mă derută.

— Repet, omule: Ce vrei de la mine?

— Cîteva informații și nimic mai mult. Îl cunoști pe Dan Chirovan, nu-i așa?

— Să presupunem.

— Bun. Îl cunoști și îi ești dușman. Pentru că dacă nu i-ai fi, adineauri, cînd ai dat cu ochii de mine și cînd m-ai luat drept el, n-ai fi schițat gestul de a scoate revolverul din buzu- narul de la spate, fără îndoială cu intenția de a mă trimite pe lumea cealaltă.

Omul cu cicatrice începu să rîdă atît de tare, încît consu- matorii de la mesele celelalte se întoarseră să-l privească.

— Dar n-am nici un revolver la mine!, mă lămuri vorbind încet, ca să nu fie auzit de vecinii de la mesele apropiate. Și dacă nu mă crezi, îți stau la dispoziție pentru o percheziție corporală.

— Cum, n-ai revolver?, întrebai consternat.

— Ai cuvîntul meu! De altfel, mă mir cum de ți-a venit în minte că aș fi unul din dușmanii lui Dan Chirovan.

— Atunci, îi ești prieten?

— Desigur! Se pare că asta te dezamăgește.

— Am crezut că, fiindu-i dușman, vei accepta să-mi dai unele informații pe care…

— Pe care, ca prieten, nu ți le pot furniza, se grăbi să pre- cizeze, întrerupîndu-mă.

Tăcu. Făcui și eu același lucru, privind prostește cicatricea care era foarte lungă și adîncă. Ai fi zis că e o tăietură de spa- dă căpătată într-o încăierare, în anii studenției.

Aveam sentimentul că-și bate joc de mine. Ochii lui, anti- patic de albaștri, mă priveau cu o veselie ironică.

— Îl cunoști pe unchiul Bach?, întrebai într-o doară, poate numai pentru ca să pun capăt tăcerii dintre noi.

— Spuneai că vrei să capeți informații de la mine. Văd însă că ești foarte bine informat. Presupun aceasta după întreba- rea pe care mi-ai pus-o. Dar, în fine. Îl cunosc. Ei, ce-i dacă îl cunosc?

— Voiam să știu ce părere ai despre el.

— Atît numai? Poate n-ai să mă crezi, dar te-am mințit. Nu-1 cunosc și nu l-am văzut niciodată. Am auzit vorbindu-se de el. Mi se pare că mi-a vorbit chiar Dan. Țin să te lămuresc, însă, că între mine și Dan nu există decît legături foarte vagi de prietenie și ca n-am mers și nici nu ne-am întîlnit vreodată pe același drum. De altminteri, eu sînt un om de afaceri, pe cînd Dan…

— Ce-i cu Dan? Ce fel de om este?

— Un utopist.

— Bănuiesc și eu asta. In ce constă însă utopia lui?

— Nu știu. Dan nu mi-a vorbit niciodată. Știu însă că urmărește un scop mare. De altfel, de zece ani de cînd sîntem prieteni, nu ne-am întîlnit decît de patru ori.

Poate că dumneata știi mai bine decît mine în ce constă utopia lui.

— Cum se explică însă că dumneata, care afirmi că n-ai idee de natura, hai să-i zicem, organizației lui Dan, pretinzi că însuși Dan ți-a vorbit de unchiul Bach care, după cum sînt informat, e mîna lui dreaptă, aghiotantul lui.

— Vezi, ți-am spus doar că dumneata știi mai multe de- cît mine. Habar n-am avut că unchiul Bach e aghiotantul lui Dan. Am presupus însă că acest unchi Bach îi este de mare ajutor și iată în ce împrejurare. Acum trei ani m-am întîlnit cu Dan în Bucureşti. Luam masa împreună la restaurantul hotelului, flecărind, nu-mi amintesc despre ce. În timpul me- sei, băiatul de la lift îi aduse o telegramă. Acesta o citi, păru tare satisfăcut de conținutul ei și, în timp ce o împăturea, îmi spuse: „Nu știu ce m-aș face fără unchiul Bach“.

Evident, am căutat să mă informez cine este acest unchi Bach. Îți reproduc răspunsul lui Dan: „Un compozitor de șla- găre”. Asta e tot.

Omul cu cicatrice tăcu și mă privi întrebător.

Aveam impresia că mă lăsasem dus de nas, totuși înclinam să-1 cred. Pe de altă parte, eram convins că a mai continua discuția cu el ar fi însemnat o pierdere de timp.

— Cred că te-am plictisit suficient, îi spusei ridicîndu-mă.

— Pleci? Păcat! Pleci tocmai cînd discuția începuse să fie mai interesantă.

— Nu și pentru mine, replicai, revanșîndu-mă cu indul- gență pentru mojiciile de la început.

— Nu e rea revanșa!, decretă el, zîmbind cu îngăduință. Păcat că nu cunosc adresa lui Dan. Probabil că el m-ar putea informa despre dumneata.

— Cred că te-ar aștepta o surpriză. Bună ziua, domnule!

In nici o altă împrejurare n-am simțit mai penibil senti- mentul ridicolului, ca în clipele ce urmară după despărțirea de omul cu cicatrice. Eram convins că mă purtasem ca un im- becil, că mai ales – plecînd brusc – mă arătasem ridicol.

Simțeam nevoia să fiu singur, forfota străzii mă enerva. Pe nesimțite pașii mă duseră spre casa cu neguri. De cînd înce- puseră evadările de lîngă Lidi, niciodată nu se întîmplasre să mă înapoiez atît de devreme. Pășind pe strada Fregatei, începui să grăbesc pasul. Îmi era dor de Lidi. Prezența ei îmi stimula totdeauna gîndurile.

Capitolul 16

7’\ propiindu-mă de casa cu neguri, tot gîndindu-mă la omul cu cicatrice, deodată îmi veni în minte că nici- CT” odată pînă în clipa aceea nu-mi sărise în ochi împre- jurarea cu adevărat senzațională în care fusese făptuit aten- tatul.

în primul rînd, nu-1 văzusem pe cel care trăsese asupra mea. Îmi reaminteam acum, că, întorcîndu-mă să văd cine mă strigase, fusesem dezamăgit observînd strada pustie pînă în capătul ei. Cu toate acestea, în clipa următoare mă prăbu- șeam. Atentatorul trăsese, îmi spuneam acum, fără îndoială, din vreo curte sau prin fereastra vreunei case, vecină cu casa Lidei.

Dacă atentatul m-ar fi preocupat imediat după vindecarea mea, probabil că aș fi căutat să mă informez de cine erau lo- cuite casele vecine. N-o făcusem, pentru că nu mă preocupase. De altfel, lipsa de interes față de ceea ce se întîmplă la vecini caracteriza pe toți locatarii de pe strada Fregatei. Mahalagis- mul era cu totul absent pe strada aceea. Așa se și explica de ce atentatul trecuse neobservat. În afară de asta, zgomotul unei împușcături în apropierea casei cu neguri nu putea con- stitui un eveniment care să aibă darul de a atrage la ferestre vecinii. Pasiunea bărbătească a Dromyei îi obișnuise pe toți cu împușcăturile.

Rumegînd aceste gînduri, depășii fără să-mi dau seama casa cu neguri. Abia după ce fui mai încolo de ea și mă găsii exact pe locul

unde primisem împușcătura în piept, îmi dă- dui seama că trecusem de casă. Mă întorsei brusc și, la fel ca atunci, strada era goală pînă la capătul ei. Fui atît de obse- dat de impresia că nimic nu era schimbat, încît, instinctiv, făcui o săritură înlături, parcă să evit glonțul care pornise să mă ucidă.

Sesizînd însă imediat comicul situației, scrutai ferestrele să văd dacă nu cumva mă văzuse cineva făcînd săritura aceea caraghioasă. Și atunci, ca și cînd privirea m-ar fi fost atrasă de un magnet, descoperii, la fereastra odăii de la mansarda casei cu neguri, pe care Lidi o numea „camera cu vechituri” pe Dromy.

Înțeleg prin intuiție fulgerul ce luminează, deodată, bezna pe care mai înainte zadarnic ai încercat s-o luminezi scăpă- rînd chibriturile rațiunii. Dorința însă de a fi cît mai sincer cu mine însumi mă obligă să scriu că, în ceea ce mă privește, consider lumina care se făcu în mine, în clipa cînd o desco- perii pe Dromy la fereastra „camerei cu vechituri”, intuiție: intuiția că Dromy fusese aceea care încercase să mă ucidă, trăgînd cu revolverul.

Deși, rațional, îmi dădeam seama că era o imposibilitate ca tocmai Dromy să fi încercat un asasinat, chiar în fața casei lor, totuși, pe deasupra argumentelor raționale, triumfa con- vingerea intuitivă că Dromy era autoarea atentatului neizbu- tit. Și rămăsei locului, copleșit, năucit de extraordinara și de necrezuta descoperire.

Mai tîrziu abia, lătratul puternic și gros al lui Sultan mă ajută să mă reculeg. Trecui strada și intrai în curte, hotă- rît să provoc, la prima ocazie care mi s-ar ivi, o explicație cu Dromy.

în casă era liniște, nimeni nu mă văzu intrînd. Privind pe fereastră, în grădină, o văzui pe Lidi plimbîndu-se pe una din alei, cu Sultan pe urmele ei. Cît privește pe doctorul Adrian și mama Lidei, erau probabil ocupați în camerele lor, ca de obicei. Aveam fără îndoială noroc. Zvîrlindu-mi pardesiul și pălăria pe un scaun, plecai s-o caut pe Dromy. Știam unde o pot găsi.

Suind cîte două trepte, ajunsei curînd în fața ușii „came- rei cu

vechituri". Intrai fără să mai bat, atît eram de nerăbdă- tor să dau ochii cu ea. Dromy, alături de fereastră, cu mîinile la spate și rezemată de perete, mă aștepta parcă.

Era îmbrăcată cu același chimonou vișiniu care se modela atît de perfect pe formele trupului ei de odaliscă. Fără să-i adresez vreun cuvînt, poate intimidat de atitudinea ei, mă lăsai să cad într-un fotoliu vechi, care gemu din toate arcurile lui anchilozate. Dromy, care nu-mi aruncase decît o singură privire în clipa cînd pășisem pragul, părea că-mi ignoră com- plet prezența.

Deși convins că eu trebuia să vorbesc cel dintîi, totuși, cu toată silința, îmi era imposibil să găsesc cuvîntul care să cur- me tăcerea penibilă. Cred că, tocmai pentru ca să fac ceva, începui să trec în revistă, fără pic de interes, neorînduiala și îngrămădirea aceea de lucruri vechi din jurul meu.

— Ce de vechituri!, mă mirai tare, ușurat că izbutisem să vorbesc, deși ceea ce spusesem nu avea nici o legătură cu ceea ce-mi propusesem.

Dromy nu-mi răspunse. Părea că nici nu mă auzise. Ab- sența aceea, adevărată sau afectată, mă derută. Începui să mă frămînt fără rost, în fotoliul care se porni să scîncească enervant.

Scîncetele acelea de droturi ruginite avură darul s-o smul- gă pe Dromy din gîndurile ei enigmatice. Ezită o clipă, apoi veni să se așeze într-un alt fotoliu, față în față cu al meu. Fo- toliile erau atît de apropiate, încît genunchii noștri mai că se atingeau. Mă privi cîtva timp cu aceeași de neînțeles enigmă în priviri, pe urmă, cu voce care sună obosită, întrebă:

— Pentru ce ai venit? Nu simți că între noi e o prăpastie peste care e imposibil de întins vreo punte?

Eu însă nu venisem să întind punte peste prăpastia pe care o simțeam abia acum, cînd ea mi-o semnala. Venisem să aflu pentru care motiv încercase să mă ucidă.

— Știu, Dromy, că mă urăști, începui să vorbesc cu ezitări.

— Te urăsc!, se miră ea, ce te face să crezi că te urăsc?

— E inutil să negi. Mă urăști atît de mult, încît ai încercat să mă omori, trăgînd, prin fereastră, cu revolverul.

Dromy, care de obicei era palidă, păli și mai mult. Zadarnic cercă să se păstreze calmă. Paloarea feței îi trăda neliniștea.

— Vezi, Dromy, vezi că am aflat?, vorbii, bucurîndu-mă că intuiția de mai adineauri fusese justă. Ai tras prin fereastră, orbită de o ură pe care n-o înțeleg. Și dacă n-ai fi greșit cu puțin ținta, de mult aș fi fost mort.

— Eu nu greșesc niciodată ținta!, ținu Dromy să precizeze, cu un ton în care nu era deloc mîndrie, ci mai mult o discul- pare.

Replica ei mă ului.

— Ce vrei să înțeleg cînd spui asta, Dromy?

— Ceea ce se înțelege.

— Adică: n-ai vrut să mă omori, ci numai să mă rănești?

Dromy întîrzia cu răspunsul.

— Aș fi putut foarte bine să neg, vorbi ea într-un tîrziu. N-am făcut-o. De ce? Nu știu. Poate unde prea multele min- ciuni mă sufocă. Oricare ar fi însă motivul, află că deducția dumitale e justă: eu am fost aceea care am tras, însă nu cu intenția de a te omorî, ci numai de a te răni.

Vorbise calm, tărăgănat, de parcă ar fi narat o întîmplare oarecare, lipsită de importanță. Eu, ascultînd-o, simțisem că încep s-o urăsc. Și ura se adînci și mai mult după ce ea tăcu. De luni de zile viața mea însemna un coșmar, o dramă tragi- că, pe care eu o crezusem orînduită de destin, sugestionat în mare măsură de doctorul Adrian. Și iată, aflasem acum că nu fusese măcar o întîmplare, necum o orînduire a destinului.

— Și de la cine a pornit ideea acestei ridicole farse?, între- bai spumegînd de furie. De la dumneata sau de la doctorul Adrian?

— Nu văd ce amestec ar putea să aibă în toată chestia asta unchiul Adrian.

— Cum, ce amestec? Chiar dacă ideea acestei stupide și inumane farse ți-a trecut întîi ție prin cap, atît mama du- mitale cît și

doctorul Adrian ți-au fost complici. Asta e sigur. Crezi, poate, că nu bănuiesc în ce scop ai regizat atentatul? Te înșeli. Tu sau doctorul Adrian ați descoperit din întîmplare asemănarea mea cu Dan. Atunci, pentru ca Lidi să nu sufe- re, eventual să se prăpădească de dorul celui plecat, v-a venit ideea să mă introduceți în viața ei, recurgînd la acest stupid deznodămînt de melodramă.

Dromy păru că din nou cumpănește răspunsul.

— Acum, cînd știi o parte din adevăr, nu văd de ce nu l-ai afla în întregime. Iți spun deci și te rog să mă crezi, că tot ceea ce numești dumneata atentat a fost pus la cale numai cu complicitatea servitorilor, mai bine-zis a lui Dobre. Mama, unchiul, habar n-au de nimic. Ei văd, ca și dumneata pînă mai adineauri, mîna destinului.

— Va să zică, totul a pornit de la tine. Deși fapta are o scuză nobilă, totuși trebuie să-ți spun că, pentru a-i ajuta Lidei, m-ai sacrificat pe mine, fără nici un fel de scrupule. Nici nu bă- nuiești cît de mare e nefericirea mea și asta numai din cauza funestei dumitale inspirații.

O iubesc pe Lidi cu o dragoste unică și adevărată, dar în același timp sînt profund nefericit. Lidi nu mă vede, Lidi vede în mine pe Dan. Numai atît și ar fi suficient ca să fiu nefericit. Dar nu e numai atît. Deși știu că nu mă iubește, deși știu că nu are conștiința că tot ceea ce-i dau pornește de la mine și nu de la celălalt, n-am curajul să-i mărturisesc adevărul pentru că mi-e teamă să n-o pierd. Și încă nu e totul. Adaugă la aceas- tă teamă pe aceea că într-o zi s-ar putea să se reîntoarcă Dan, adaugă dorul, tînjirea permanentă după eliberarea de vraja ei; adaugă așteptarea dureroasă, perpetuă, a neprevăzutului, a evenimentului extraordinar care să facă posibilă această eli- berare.

Vezi, dar, cît e de mare această nefericire pe care o datorez în întregime dumitale.

Tăcui obosit, nu pentru că vorbisem mult, ci pentru că Dromy mă privise tot timpul absentă. Și chiar acum, după ce nu mai vorbeam, Dromy continuă să mă privească la fel.

Mult mai tîrziu, se mișcă în fotoliu, de parcă o înțepenise atîta nemișcare. Mișcîndu-se, pulpana chimonoului căzu în- lături, descoperind, pînă puțin deasupra genunchiului, coap- sa albă și goală. Dromy care nu observă, începu să vorbească:

— Te-am lăsat să vorbești, deși mi-am dat seama de la început că pornești de la un punct de vedere complet greșit. Dumneata crezi că dintr-o prea mare iubire față de soră-mea te-am introdus în viața ei. Ești complet greșit. Sînt mult mai rea decît îți închipui. Sînt rea și egoistă. Ai să afli de ce. Mai înainte trebuie să-ți spun că nu-mi reproșez nimic. Cît pri- vește nefericirea dumitale, nu mă impresionează, pentru că a mea e mult mai mare. Sau cel puțin cred că e mai mare.

Dromy tăcu, parcă să-și adune gîndurile.

— Ți-ai dat seama, continuă Dromy, ce fel îl iubește Lidi pe Dan cel adevărat. Află că sîntem două care îl iubim așa. Nu știu dacă Lidi l-a iubit chiar astfel de la început. Eu da, din prima clipa. O dragoste nebunească, sălbatică, haotică. Dan a devenit însă soțul Lidei și eu a trebuit să-mi ascund sentimen- tele, cît mai adînc în mine.

Dan n-a știut și nici n-a aflat, pentru că m-am ferit eu să afle. El a iubit-o pe Lidi care, de fapt, n-a fost vrednică de dragostea lui. Lidi nu e decît o femeiușcă și nimic mai mult. Sînt convinsă că Dan a tînjit după dragostea unei femei ac- tive, care să-i fie camaradă și colaboratoare. Din cauza asta am urît-o pe Lidi mai mult decît o uram că Dan, iubind-o pe ea, era pierdut pentru mine. Consider și acum drept o întîm- plare nenorocită faptul că ea l-a cunoscut înaintea mea. Eu și cu Dan am fost făcuți să ne unim destinele, să ne amestecăm inteligențele și voințele și împreună să cucerim lumea.

Eu, deși sînt femeie, mă consider din rasa ibovnicelor de haiduci, care luptau cot la cot cu ei, în încăierările pe viață și pe moarte cu poterele. Nu sînt făcută să lîncezesc în iatacuri, să am prietene sentimentale, sau să-mi umplu ziua cu o mie de nimicuri inutile. Dacă mă vezi ducînd astăzi această viață potolită și fără

orizonturi e pentru că, pierzîndu-1 pe Dan, to- tul nu mai are sens. Viața mea e încheiată.

Totuși, nevoia de a fi activă, de a trăi emoții tari, mi-am sublimat-o în inofensiva pasiune de a împușca ținte de carton sau, din cînd în cînd, real, cîteva perechi de sălbătăciuni pe care Dobre, care mă însoțește totdeauna cînd plec la vînătoa- re, nici măcar nu se obosește să le adune.

— Bine, dacă simți în dumneata atîta energie, dacă e ade- vărat că ești făcută pentru luptă, de ce n-ai luptat să-l cuce- rești?, întrebai, neputînd rezista ispitei și a amîna pentru mai tîrziu această întrebare, care mi se părea foarte impor- tantă.

Dromy mă privi disprețuitor:

— Dan o iubea pe Lidi, Dan era soțul ei. Și chiar dacă pe urmă s-ar fi convins că n-o iubește, niciodată n-ar fi renunțat la ea pentru mine. L-ar fi oprit noblețea caracterului său. Mi-am dat seama de asta și/ată pentru ce n-am luptat ca să-l cîștig. Cred că, dacă aș fi făcut-o, m-ar fi disprețuit.

Totuși, dacă n-ar fi plecat, nu știu ce s-ar fi putut întîm- pla. A plecat însă. Ce l-a determinat s-o părăsească pe Lidi nu știu. Poate că și el a simțit necesitatea eliberării, așa cum o simți și dumneata. Numai că, în acest caz, el a avut mai multă voință.

Fuga lui Dan m-a năucit literalmente. Am suferit groaznic. E o minune că n-am înnebunit. Mai înainte eram fericită să-l știu aproape, să-l văd, să-l aud vorbind, să ating obiectele pe care le-a atins sau numai le-a privit, să fiu permanent pe ur- mele lui, ca un cîine pe acelea ale stăpînului său.

Și dacă, totuși, am putut învinge nebunia după plecarea lui, cred că mi-a ajutat numai satisfacția, care hrănea ura îm- potriva Lidei: că, dacă Dan o părăsise, însemna că n-o iubise chiar atît de mult.

Mă înfuria însă constatarea că Lidi continua să-l iubească, îmi spuneam că o femeiușcă, așa ca ea, nu avea dreptul să iubească un om atît de minunat. Și apoi, în timp ce eu conti- nuam să sufăr îngrozitor, Lidi se liniștise oarecum. Speranța nebună că Dan avea

să se reîntoarcă la ea îi ajutase să-și re- găsească echilibrul.

Dromy făcu o pauză. Își rezemă cotul de brațul plușat al fotoliului, prinzîndu-și fruntea în palmă. Și abia acum, fiindcă privea în jos, observă dezgolirea coapsei. Și-o acoperi, calmă, fără să se tulbure, fără să mă privească. Dar curînd, după aceea, cînd se cuibări și mai bine în fotoliu, pulpana chimo- noului scăpă iarăși înlături. Și la fel ca prima dată, Dromy nu observă.

— Trebuie să știi, continuă ea apoi, că vin adesea în ca- mera asta cu vechituri. Vin, pentru că, așa cum stau acum de vorbă cu dumneata am stat o dată, o singură dată, cu Dan.

Dan venise aici mînat de curiozitatea de a ști cum arată camera asta de care îi vorbise Lidi, iar eu – neștiind că-1 voi găsi aici – căutam o păpușă pentru copilul din flori al spălă- torese! noastre. N-am stat decît cel mult zece minute, deși aș fi putut rămîne mult mai mult. Am fugit lăsîndu-1 singur, de teamă să nu-i destăinui cît de nebunește îmi era drag.

întîlnirea noastră întîmplătoare, în camera asta, a însem- nat pentru mine ceva miraculos. Adesea mă refugiam aici ca într-un sanctuar, să retrăiesc în închipuire ceea ce nu era po- sibil, în realitate, din cauza Lidei. Mai ales după fuga lui am simțit nevoia să vin cît mai des.

Și într-o zi, privind prin fereastră strada, te-am văzut tre- cînd. În prima clipă am crezut că ești Dan și m-am grăbit să deschid fereastra să-l strig, beată de bucurie că-1 revăd. Dar pînă s-o deschid, dumneata, grăbit și trecusei de poarta casei. Cred că numai acest fapt m-a convins că nu ești Dan, nicidecum vreun amănunt care să te fi deosebit de el.

Cîteva minute, uluită de descoperire, am rămas locului privind după dumneata. Mi se părea de necrezut că putea să existe și un alt om la fel de asemănător lui Dan, în totul. Nu știu care mi-a fost intenția cînd, nemaivăzîndu-te, am nă- vălit în goană pe scări. Să fug după dumneata ca să te întreb cine ești?, Să-l trimit pe Dobre să-ți prindă urma? Să comunic celorlalți, în primul rînd Lidei, că

văzusem pe cineva care se- măna perfect lui Dan? Nu știu. Știu doar că, atunci cînd am ajuns jos, m-am lăsat să cad pe ultima treaptă, amețită de gîndul care mă străfulgera: că erai singurul om pe care Lidi, tocmai prin asemănarea perfectă, l-ar putea iubi.

Raționamentul mi se păru simplu: cunoscîndu-te, la în- ceput asemănarea perfectă avea să-i deștepte amintiri dure- roase. Pe urmă, nevoia de a te vedea – dumneata însemnînd pentru dorul ei imaginea materializată a celui plecat, – încet, încet avea să se transforme în dragoste. Scontam, ca să se în- tîmple asta și pe participarea dumitale efectivă, pe calitățile dumitale personale. De altfel, eram convinsă că aveai să te îndrăgostești de ea. Mă bazam pe farmecul ei. Oricît aș urî-o, trebuie să recunosc că Lidi posedă un farmec minunat, care mie îmi lipsește.

— Da, farmecul Lidei e ca o vrajă; nu se poate explica. Îți înduioșează sufletul, te face mai bun, în preajma ei te simți ca în fața unei minuni, încercai să-i explic.

Dromy însă mă întrerupse:

— Destul!… Destul!… Nu mă interesează explicația dumi- tale, o am pe a mea.

— Care?

— Nu e necesară în discuția noastră. Mai bine m-ai asculta decît să mă întrerupi mereu. Și, cum spuneam: găsind rațio- namentul ispititor, nu m-a preocupat o clipă gîndul că nu știu cine ești și cum îți voi putea da de urmă. Îmi era suficient să știu că exiști în oraș.

Curînd însă m-am convins că optimismul meu fusese exa- gerat. N-a fost deloc ușor să-ți dau de urmă.

— Mă mir, pentru că obișnuiam să trec zilnic pe strada asta.

— Poate, însă nu în timpul cînd am început să-ți pîndesc trecerea, de aici, de la fereastră. Dar asta a fost mai tîrziu. Pentru că, încă de a doua zi am început să ies regulat în oraș, nădăjduind să te întîlnesc. Timp de două săptămîni, la prînz și seara, în orele cînd lumea obișnuiește să se plimbe, am fost nelipsită de pe stradă. Dar parcă intraseși în pămînt.

— Cînd s-a întîmplat asta?, mă informai.

— Anul trecut, prin august mi se pare.

— Atunci, se explică. Anul trecut am fost plecat toată luna.

— Mi-am închipuit. Mă chinuia însă gîndul că s-ar putea să fii străin de oraș și că numai din întîmplare trecusei atunci pe strada noastră. Totuși, mă încăpățînam să te caut, deși încă nu mă hotărîsem în ce fel urma să te introduc în viața Lidei.

Pentru a doua oară întîmplarea fu aceea care îmi ajută, într-o seară te-am văzut trecînd iarăși. De data asta, fără să mai pierd timpul, am dat fuga să-l găsesc pe Dobre și să-l însărcinez cu urmărirea dumitale.

Dobre, cu toate că face impresia unui prostănac, e foar- te dibaci. S-a executat excelent de însărcinarea pe care i-o încredințasem. Cîteva zile ai avut pe urmele dumitale un de- tectiv amator, pe Dobre. Informațiile pe care mi le furniza mi se părură importante. Ceea ce mă deruta însă, împiedicîn- du-mă să înjghebez un plan, fu informația că niciodată nu se putea ști mai dinainte, cu precizie, ce aveai de gînd′ să faci cinci minute mai tîrziu. Dezordonat, capricios, extraordinar de nervos, nedecis, fără tabieturi, fără program în ceea ce pri- vește orînduirea timpului de care dispuneai.

— Pe vremea aceea mă găseam într-o perioadă de tranzi- ție, căutai să mă justific, amintindu-mi că timpul cînd Dromy mă pusese în urmărire coincidea cu perioada de după ruptura cu Irena.

— Probabil! însă eu nu aveam de unde să știu asta. Așa că felul dumitale de a fi mă punea în încurcătură, pentru că nu puteam ști niciodată dinainte unde puteai fi de găsit la o anu- mită oră, pentru ca venind acolo cu Lidi, ca din întîmplare, să te poată vedea.

Mult timp m-am frămîntat să găsesc o soluție. Și, cînd am găsit-o, nu mi s-a părut deloc fericită: s-o obișnuiesc pe Lidi să întîrzie la fereastră, sau cel puțin să încerc s-o atrag acolo în timpul cînd puteam nădăjdui că ai putea trece pe stradă.

Lidi avea însă oroare de fereastră, așa că toate șiretlicurile mele dădură greș, cum, de asemenea, dăduseră greș, mai îna- inte,

încercările de a o convinge să mă însoțească în oraș.

Evident, exista o soluție, în aparență simplă: să aranjez în așa fel lucrurile ca să mă cunoști pe mine întîi și pe urmă s-o cunoști pe Lidi prin intermediul meu. Soluția asta mi se părea însă primejdioasă.

— Primejdioasă? De ce numaidecît primejdioasă?, întrebai curios.

— Pentru că îmi era teamă ca nu cumva, cunoscîndu-mă înaintea Lidei, preferința dumitale să încline spre mine. În intenția mea, trebuia s-o cunoști întîi pe Lidi, pentru ca să te îndrăgostești de ea. Asta e un prim motiv. Al doilea, îmi era teamă ca nu cumva ura să mă determine să te opresc pentru mine. Ar fi fost și aceasta un fel de răzbunare, dar o răzbunare minoră. Răzbunarea mea doream să fie altfel. Voiam ca Lidi, iubindu-te, Dan să rămînă numai al meu. Asta n-ar fi fost numai răzbunare, ci mai mult decît atît. Certitudinea că Lidi nu-1 mai iubește pe Dan, că sînt singura care îl iubesc cu ace- eași dragoste neobosită, m-ar fi făcut fericită, ar fi restabilit echilibrul pe care l-am pierdut în ziua cînd a plecat Dan.

îndepărtînd ca primejdioasă posibilitatea de a-ți face cunoștință cu ea epuizam toate celelalte posibilități. Eram disperată. Totuși, continuai să-mi frămînt mintea căutînd altceva. Și am găsit. Un plan inspirat, parcă, dintr-o melo- dramă ieftină, însă cu foarte multe și primejdioase riscuri. El mă tentă însă, tocmai pentru riscurile lui. Aveam însă nevoie de complici. I-am găsit în persoana servitorilor, care îmi sînt foarte devotați. Mai ales Dobre.

Planul meu era simplu: dumneata treci pe stradă, iar eu de aici, de la fereastra asta, trag cu revolverul în dumnea- ta. Te prăbușești și servitorii care „din întîmplare” sînt în curte, văzîndu-te întins pe caldarîm, aleargă, te iau pe sus și te aduc în casă. Unchiul Adrian te doftoricește, ajutat de Lidi, transformată în infirmieră. Pentru ceea ce urma să se întîmple apoi între voi mă bazam pe factorul timp. Esențialul era ca dumneata să rămîi cît mai mult timp în casa noastră. In consecință, trebuia să fac imposibilă transportarea dumi-

tale imediată la spital, trimițîndu-ți un glonț într-o regiune primejdioasă. Pentru rest scontam pe arta doftoricească a unchiului Adrian. Eram convinsă că el te va îngriji și lecui fără să mai ceară asistența vreunui coleg.

De altfel, imediat ce am tras asupra dumitale, m-am postat în camera cu telefon ca să împiedic eventual pe mama sau pe unchiul Adrian să telefoneze la spital, la vreun medic particu- lar sau la poliție.

Planul o dată întocmit, nu-mi rămînea decît să-l pun în aplicare. Și l-am pus. Numai că a ieșit cu totul altfel decît sperasem. Lidi, printr-o automistificare de nebănuit, te crede Dan și leșină, unchiul Adrian în loc să-i risipească mistifica- rea i-o întărește, iar dumneata, zăpăcit în așa măsură de far- mecul ei, nu numai că n-o scoți din eroare, ci dimpotrivă, te trudești să joci cît mai bine rolul adevăratului Dan.

Am fost atît de deznădăjduită de întorsătura pe care o lua- seră lucrurile, încît puțin a lipsit să nu-mi zbor creierii. În loc să-l smulg pe Dan din sufletul ei, eu însămi i l-am adus aici. Groaznic!… Nici nu-ți poți da seama ce cruntă suferință sînt nevoită să îndur clipă de clipă. Cine ar fi crezut însă că Lidi are această extraordinară facultate de a se minți îndelung?!

— Nici dumneata nu ți-o poți explica?

— Nu. Cîteodată îmi vine să cred că Lidi este nebună.

— Taci!… Cum poți pronunța cuvîntul ăsta oribil?

— Pentru că aș vrea s-o știu nebună. Atunci n-aș mai fi geloasă. În schimb, aș fi singura care l-ar iubi pe Dan.

— Dar celelalte femei? Nu-ți închipui, cred, că, pe acolo pe unde o fi acum, Dan, trăiește ca un pustnic.

— Pe ele nu pot fi geloasă. Ele sînt pentru mine existențe ipotetice, fumurii. Pe cînd Lidi e reală. Ea l-a avut material, și, în nebunia ei de neînțeles, îl are și acum prin dumneata. Toate, absolut toate, au ieșit pe dos.

— Nu înțeleg cum de ai avut curajul să mă împuști în pli- nă

stradă și chiar în fața casei voastre. Nu te-ai gîndit de- loc la urmări? Dacă aș fi făcut pe urmă o plîngere la poliție și, anchetîndu-se, s-ar fi descoperit adevărul? Ce-ai fi făcut atunci?

— Aș fi negat, aș fi… dar ce importanță mai are acum, de vreme ce nu s-a întîmplat nimic din toate astea? Ți-am spus, de altfel, că riscurile, primejdiile mă atrag.

Dromy tăcu. Se lăsă pe spate în fotoliu și închise ochii.

Abia acum, cînd stătea cu ochii închiși, realizam ce chin imens trăda chipul ei palid. Dar parcă truda aceea istovitoare nu se datora destăinuirii, pentru că întotdeauna chipul ei fu- sese atît de trudit, numai că pînă acum nu observasem.

Destăinuirea nu mă mirase. În schimb, mă uluise. Descopeream acum că destinul, regizînd drama din casa cu neguri, intenționat intervenise în viața principalilor eroi ai dramei prin neprevăzut, melodramă ieftină, senzațional.

Dromy, cu dragostea ei pătimașă pentru Dan, cu ura ab- surdă față de Lidi, cu obsesia dementă de a ucide în sufle- tul ei dragostea pentru acela pe care îl iubea pentru ca să-i aparțină, ideal, numai ei; Lidi, cu molcoama ei iubire pentru cel care o părăsise, cu de neînțeleasa ei orbire de a vedea în mine pe cel plecat; Dan, ambițiosul și enigmaticul Dan, care știuse să se facă iubit de amîndouă surorile; doctorul Adrian, oriental în credința lui fanatică în destin, care, văzînd în pre- zența mea nevisată în casa cu neguri mîna aceluiași destin, desăvîrșise păcălirea Lidei; în fine, eu, dublura lui Dan, cu acceptarea fără rezerve de a juca un rol care, în mod normal, ar fi trebuit să-mi repugne, cu teama continuă ca Lidi să nu descopere mistificarea, cu nostalgia după eliberarea de descîntecele minunate ale Lidei.

Da, în viața fiecăruia din noi interveniseră straniul, nefi- rescul, senzaționalul.

Dromy, cu pleoapele închise, cu trăsăturile feței înăsprite, continua să tacă. Și abia acum ochii întîlniră din nou genun- chiul și începutul acela de coapsă, descoperită. Deși mă minu- nam cît de

albă îi era pielea, eram totuși calm, calm cum nu fusesem niciodată cînd a trebuit să privesc goliciunea unei coapse de femeie. Printr-o iluzie de neînțeles, făcînd abstrac- ție de începutul acela de coapsă, restul mi se păru, poate da- torită albului epidermei, rece și neînsuflețit, aidoma marmu- rei.

Cred că iluzia n-ar fi fost posibilă fără nemișcarea înde- lungă a Dromyei. Cu ochii închiși, întinsă și încremenită în fotoliu, Dromy părea o statuie. În clipa aceea, gîndurile îmi erau puține și, toate, circumcise impresiei de marmură rece și neînsuflețită. Nici o tulburare în sînge, nici un zvon al plăcerii. Și, mai apoi, nu fu nici dorința de a mîngîia și nici altceva în gestul involuntar al mîinii care își lăsă palma ușurel pe coapsa Dromyei, ci numai curiozitatea de a simți, parcă spre convingere, recele ei de marmură.

Dar coapsa era caldă și, poate fiindcă mă așteptam s-o simt rece, mi se păru fierbinte. Cred că mi-aș fi retras imediat pal- ma, tocmai fiindcă acum dispăruse iluzia de rece, dacă n-aș fi simțit atingerea porilor ei.

Dromy, tot nemișcată, tot cu ochii închiși, părea că nu sim- te palma care odihnea pe coapsa ei. Nu era însă adevărat. Dromy simțea, o trăda tremurul abia perceptibil al genelor.

Plăcerea veni tot de acolo, de sub palmă. Veni încet, pe nesimțite, incendiindu-mi sîngele, pogorînd pîcle pe ochi și sub frunte. Sălbăticite, mîinile se grăbiră să-i caute goliciu- nea trupului.

Dromy, nemișcată ca o moartă, la început, acum îmi înlăn- țui grumazul și mi se dădu nu ca o fecioară așa cum era, ci ca amantă adevărată.

Mai palidă ca înainte, cu ochii închiși, Dromy, odihnea pe așternutul chimonoului vișiniu. Îi priveam trupul mîngîin- du-i-1 cu ochii, prea trudit pentru cealaltă mîngîiere, aceea a palmelor, înduioșat de destinul ei. Care mi se părea trist: că ea, pentru a doua oară, se întîmpla să iubească același bărbat care aparținea Lidei.

— Dromy, aș vrea să-ți mulțumesc pentru ceea ce mi-ai dăruit. Ești minunată, Dromy, ești o altă minune…

Dromy, calmă, se desprinse din îmbrățișare, se ridică și, descoperindu-se goală, se înfășură în chimonoul ei vișiniu.

— Ce s-a întîmplat?, întrebai neliniștit, presimțind că stă să se întîmple ceva urît, încă nedefinit. De ce vrei să ucizi bucuria de a mă ști iubit de tine?

Dromy mă privi gravă, înveselită, pe urma brusc vroi să rîdă. Se răzgîndi, mulțumindu-se să zîmbească malițios.

— Ești nebun? Ce te face să crezi că te iubesc? Faptul că m-ai făcut femeie? Eu am vrut-o. Mai de mult simt virginita- tea ca pe o povară neplăcută. De fapt, nu m-am dat dumita- le. E umilitor pentru dumneata, dar trebuie să afli adevărul. M-am dat lui Dan. Dumneata n-ai fost decît un instrument. Pentru noi, femeile, o astfel de mistificare este posibilă. Lidi se mistifică permanent, de luni de zile. Eu am izbutit adinea- uri- cît timp am stat cu ochii închiși. Mi se părea că ești Dan și că ai venit să-mi spui că pe mine mă iubești. Pe urmă, cînd ți-ai lăsat palma pe coapsa mea, am simțit-o ca fiind a lui, mîngîierile tot ale lui, totul, totul.

Cred că cea dintîi pornire care m-a făcut să țîșnesc din loc și să mă apropii de ea a fost s-o ucid. Mîndria jignită, ura, ridicolul posturii în care mă descopeream, mă înnebuniseră. Totuși, n-am ucis-o. În ultima clipă mi-am putut regăsi par- țial luciditatea. Spun parțial, pentru că dacă ar fi fost altfel, n-aș fi lovit-o. Am lovit-o cu palma grea peste obrazul drept, de două ori.

— M-ai umilit atît de mult, încît mă mir că mă pot stăpîni să nu te ucid.

Dromy își acoperi obrazul cu palma, mușcîndu-și buzele ca să nu țipe. Ochii i se umeziră însă de lacrimi. Lacrimile, în loc să mă calmeze, mă înfuriară. Și devenii din nou nebun, de data asta altfel. Am prăbușit-o pe covor.

Dromy se luptă cu disperare, mă zgîrie, încercă să muște. Crucificată, în cele din urmă se abandonă voinței mele.

— Cred că de data asta nu te vei mai putea păcăli, Dromy, că sînt Dan.

Și o privii în ochi tot timpul cît dură posesiunea, triumfă- tor, în ochii în care navigau parcă pîcle.

Capitolul 17

romy lipsi seara de la cină. Întrebînd, mi se spuse că nu se simte tocmai bine. Fu o cină tăcută, pe care nici măcar doctorul Adrian nu încercă s-o anime. Deși simțeam privirile neliniștite și abia sesizabil întrebătoare ale

Lidei oprindu-se mereu asupra mea, cu toată bunăvoința nu izbuteam să mimez cît de cît buna dispoziție. Mă obseda încă imaginea Dromyei, goală și albă pe covor. Imaginea trupului ei, de asemenea certitudinea că o făcusem femeie nu-mi tulburau sîngele. Obsesia era de altă natură și amintirea statică. Mi se părea de necrezut nu ceea ce se întîmplase între noi, ci fap- tul că fusese posibil să se întîmple. Totul fusese neprevăzut, ciudat de neprevăzut și eu mă comportasem ca un imbecil, *Îă-* cîndu-i jocul. Pentru asta o uram și nici măcar răzbunarea de după aceea nu izbutise să astîmpere ura. Poate că acum n-aș mai fi urît-o dacă n-aș fi presimțit că întîmplările din camera cu vechituri complicaseră și mai mult conflictul dramei în care, de aproape un an, eu și Lidi dețineam rolurile principale.

Indispoziția Dromyei o consideram drept pretext. După cele întîmplate, îi era pur și simplu penibil să dea ochii cu mine. În ceea ce mă privește, absența ei mă dezamăgise. Mi- ar fi plăcut să coboare la cină, ca să mă pot bucura de jena și umilirea ei. Mă mîngîiam însă cu gîndul că a doua zi tot aveam s-o văd și atunci aveam s-o pot umili cu batjocura din privirile mele triumfătoare.

Dar nici a doua zi și nici în zilele următoare Dromy nu se arătă. Dromy era bolnavă. O adevărată criză de nervi care îl îngrijora pe doctorul Adrian, cu atît mai mult cu cît nu-și pu- tea explica deloc cauzele. De altfel, toți erau neliniștiți. Pînă și Lidi mă neglija, ocupată tot timpul în camera bolnavei.

De cînd se îmbolnăvise Dromy, nu mai părăsisem deloc casa cu neguri. Mă învîrteam fără rost prin odăi, sau mă plimbam prin

grădină în tovărășia lui Sultan, care nu mai pu- tea de bucurie că nu-1 mai alung ca în alte dăți. Lidi, ocupată cu Dromy, nici nu observase că trecuseră trei zile fără ca să-mi exprim măcar dorința de a vizita bolnava. Deși îmi dădeam seama că trebuia să mă hotărăsc, pentru a salva aparențele, dezinteresul meu în legătură cu boala Dromyei putînd părea suspect mai ales doctorului Adrian. Totuși nu izbuteam, din teamă ca nu cumva Dromy, în halul de nervi în care se găsea, să încerce să se răzbune pentru umilirea suferită, trădînd față de Lidi cele ce se întîmplaseră în camera cu vechituri.

în a patra zi însă, mi-am dat seama că nu mai puteam amîna, că trebuia să trec pragul odăii în care zăcea Dromy.

Și Lidi fu aceea care mă ajută, indirect, să mă pot hotărî:

— Cred că Dromy are să fie supărată pe tine. E a patra zi de cînd stă în pat și tu încă nu te-ai dus s-o vezi.

Deși mă așteptam la reproșul ăsta, fîstîcit, mi-a trebuit cîtva timp pînă să găsesc o scuză justificativă.

— Dragă Lidi, eu nu am cerut s-o văd, pentru că am crezut că e mult mai bine să nu ne vadă pe toți strînși în jurul pa- tului ei, de parcă ar suferi de cine știe ce boală gravă. Și apoi, acum cînd e atît de nervoasă, nu știu dacă prezența mea i-ar face plăcere. Dar, dacă tu crezi că va fi supărată că nu m-am dus încă s-o văd, sînt gata să te urmez la ea. A întrebat cum- va de mine?

— Adineauri m-a întrebat dacă te-ai întors acasă. I-am spus că de cîteva zile n-ai mai ieșit și că, deși n-ai venit s-o vezi, te-ai interesat mereu cum îi mai merge.

— Și ce ți-a răspuns?

— Nimic. A zîmbit numai. Vrei să mergem acum, Dănel?

— Mergem, Lidi!

Cînd am intrat după Lidi, în camera Dromyei, acolo nu era decît mama lor care, pe un scaun, aproape de fereastră, împletea o dantelă. Priviră amîndouă spre ușă. Eram atît de puțin stăpîn pe mine, mă simțeam atît de stînjenit, încît rămăsei în prag,

neîndrăznind să privesc într-acolo unde vă- zusem că era patul. Ochii mi se opriră pe biroul micuț, de par- că ar fi fost singurul obiect care prezenta atunci un oarecare interes pentru mine.

— Știi, Dromy, de ce n-a venit pînă astăzi Dănel să te vadă? Pentru că nu știa dacă îți va face plăcere să-l vezi, ex- plică Lidi.

Abia acum putui privi la Dromy. Era palidă și mult slăbită. Se cunoștea că suferise mult. Simții că n-o mai urăsc. Privirile ei nu mai erau enigmatice. Juca acum în ei o lumină calmă, odihnitoare.

— Stai aici!, mă îndemnă, arătîndu-mi scaunul liber de lîn- gă pat. Trebuie că te-ai cam plictisit zilele astea. Lidi, ocupată cu mine, te-a neglijat. Cred că n-ai să fii supărat pe mine.

Eram uluit. Niciodată Dromy nu-mi vorbise așa. Și cînd spun asta, nu mă refer la semnificația cuvintelor. Erau cu- vinte de circumstanță, pe care Dromy le spusese pentru ca să spună ceva. Trebuia doar să-mi vorbească pentru ca să nu dea de bănuit Lidei și mamei lor că raporturile dintre noi nu mai erau aceleași. Tonul însă cu care pronunțase acele banale cuvinte era altul decît cel obișnuit. Mi se părea că Dromy îmi vorbise așa cum ar fi trebuit să-mi vorbească de la început. Nu mai era acela de mai înainte, reținut intenționat, parcă pentru a evita conversația directă. Parcă Dromyei i-ar fi făcut acum plăcere să stea de vorbă cu mine, tocmai acum, după cele întîmplate între noi. Era de necrezut!…

— Te simți acum mai bine, Dromy?, întrebai, pentru ca să mă conving dacă va continua să-mi arate aceeași bunăvoință.

— Mult mai bine. Mîine am de gînd să părăsesc patul.

— Ba n-ai s-o faci, dragă Dromy!, interveni în discuție mama ei. Nu ești încă restabilită și va mai trebui să stai în pat cîteva zile.

— Sînt și eu de părere că ar trebui să mai stai în pat mă- car o zi, două. Ești foarte slăbită, îmi dădui cu părerea.

— Da, am slăbit mult. Au fost însă zile tare urîte.

Fu singura aluzie pe care o făcu cu privire la cele întîmpla- te în camera cu vechituri, vorbind încet și cu tristețe resemna- tă în priviri. Pe urmă se însufleți:

— Nu-ți închipui cît mă plictisește să stau în pat. O zi tre- ce îngrozitor de încet. Abia aștept să prind puțină putere ca s-o șterg cu Dobre în baltă, la vînat lișițe.

— Vai de bietele lișițe, dacă tu ai chef să vînezi, se îngrozi Lidi, turnînd într-un pahar, dintr-o sticluță albastră, cîteva picături cărămizii. Dromy, trebuie să bei doctoria.

— Iarăși!, scînci Dromy, întorcîndu-se cu fața la perete.

— Trebuie, Dromy. Mîine vrei doar să te dai jos din pat.

Dromy se săltă între perne, dădu peste cap lichidul cărămi- ziu din pahar, pe urmă se lăsă din nou închizînd ochii. O pri- veam, mirîndu-mă cît de mult slăbise, cît de senine îi erau trăsăturile. Și știam acum sigur că n-o mai urăsc.

Se întîmplă apoi ceva halucinant. În cameră era cald și pe Dromy n-o acoperea decît o cuvertură cărămizie, modelată pe trupul ei ca un veșmînt. Deși ochii percepeau existența mate- rială a cuverturii, la un moment dat, printr-o iluzie de neîn- țeles, ea n-o mai acoperi. Dromy, albă și goală, se lăsa privită și mîngîiată de ochii mei, care priveau uimiți, nesățioși. O priveam fără ca asta să deștepte vreo amintire și mă întrebam cum de era posibil ca Dromy să se lase așa dezgolită, de față fiind eu, Lidi, mama lor.

Iluzia dispăru abia cînd Lidi începu să povestească ceva din anii cînd Dromy fusese mică și zăcuse de pojar. Acum, cuvertura acoperi din nou trupul Dromyei, modelîndu-se nu- mai pe deasupra. Însă tot acum și amintirile veniră toate, din clipa cînd palma mea se lăsase pe coapsa ei nemișcată, pînă în clipa cînd fugisem din camera cu vechituri. O doream acum pe Dromy, dar nu cu dorința bărbatului care rîvnește trupul amantei, ci o doream de parcă nu i-aș fi cunoscut trupul, de parcă nu eu aș fi făcut-o femeie. O doream așa cum dorești o femeie pe care n-ai avut-o niciodată, dar care te ispitește toc- mai prin ineditul eventual pe care ea ți-1 poate oferi.

Și trecu așa cîtva timp. Lidi povestind, Dromy ascultînd nemișcată, mama lor împletind dantelă, eu ros de dorință. Pe urmă,

Lidi tăcu, poate pentru că se simțea prea departe și veni să stea lîngă mine. Prezența ei, simpla ei prezență alături de mine risipi aburii dorinței. Mă regăsii eu, cel de totdeauna, cel îndrăgostit nebunește de ea, minunata vrăjitoare a destinelor noastre. Ca un adolescent îndrăgostit, pe furiș, ca să nu mă vadă Dromy sau mama ei, îi căutai mîna mîngîindu-i-o. Lidi îmi dădu mîna așa cum în intimitate îmi dăruia trupul, gîn- durile și tot ceea ce însemna ea.

Niciodată, nici cînd mă întorceam de la Irena și nici după ce o avusesem pe Dromy în camera cu vechituri nu mă simți- sem atît de vinovat față de Lidi ca acum. Îi mîngîiam mîna și mîngîierea aceea nu avea altă semnificație decît că-i ce- ream prin asta iertare. Lidi, fericită, de parcă niciodată nu i-aș fi mîngîiat mîna și ghemuită lîngă mine, își rezemă ca- pul de umărul meu.

Dromy deschise ochii, privi uimită la noi și spuse încet, cu o tristețe care însemna resemnare, împăcare cu sine însăși:

— Ce fericită ești tu, Lidi!

— Sînt fericită, Dromy. Sînt atît de fericită, încît dacă ar fi să mor acum n-aș regreta deloc. Cînd eram mică și îmi do- ream un lucru pe care nu-1 puteam căpăta, seara, înainte de-a mă fura somnul, mă gîndeam la el, visam la el, și-l aveam. Cu închipuirea aveam atunci tot ceea ce-mi doream. N-aș fi crezut că poți avea și în realitate ceea ce numai ți-ai dorit cu închipuirea. Prin Dănel am tot ce mi-am dorit, am mai mult chiar decît am îndrăznit vreodată să visez.

Lidi tăcu. Se făcu mică lîngă mine, îi auzii torsul de pisică mulțumită. Pe urmă iarăși vorbi:

— Dromy, dragă surioară, aș vrea ca Dumnezeu să-ți ajute să fii și tu odată fericită, la fel ca mine.

Dromy, care tot timpul cît Lidi vorbise privise tapetul, în- toarse brusc capul spre ea. O clipă ura îi fulgeră în ochi, pe urmă privirile îi fură din nou calme și, poate, triste. Sigur însă că zîmbetul care îi flutură pe buze fu trist, aș putea spune atît de omenesc trist, încît simții cum mă înfioară mila!

— Dromy!, exclamai involuntar, impresionat de tristețea

zîmbetului ei.

Dromy se uită la mine cu o privire rătăcită. Cred că în clipa aceea greu se stăpînea să nu plîngă.

— Haide, plecați! Lăsați-mă acum singură. Mă simt obosi- tă, aș vrea să dorm puțin. Du-te și tu, mamă!

— Nu se poate, Dromy, să rămîi singură. Poate ai să ai nevoie de ceva. Eu lucrez și nu te tulbur. E ca și cînd ai fi singură!

— Te rog, mamă! Du-te și tu. Nu înțelegi că vreau să fiu singură?, scînci aproape Dromy, întorcîndu-se cu fața la perete.

Mama ridică din umeri, ne privi mai mult neliniștită decît nedumerită și ieși cea dintîi. Eu și cu Lidi o urmarăm.

— Ciudată mai e și fata asta! Niciodată n-am izbutit s-o înțeleg, mi se adresă mama Dromyei, luînd-o înainte.

— Da, în adevăr, e tare ciudată!, replicai banal și inutil, pentru că ea deja trecuse pragul odăii ei.

— Să mergem la noi, Dănel, se rugă Lidi, agățîndu-se de brațul meu.

Ajunși în camera noastră, Lidi se trînti pe divan prinzîn- du-și ceafa în palme. Eu mă învîrtii cîtva timp de colo, colo, fără nici un rost, pe urmă mă tolănii lîngă ea. Lidi se strînse lîngă perete să-mi facă loc. Deși aveam gînduri de rumegat și de limpezit nedumeriri proaspete, faptul că Lidi se înstră- inase de mine, preocupată de gînduri pe care nu le puteam bănui, făcuse să mă cuprindă apatia.

— La ce te gîndești, Lidi?, întrebai căutîndu-i ochii.

Lidi tresări, păru că întrebarea mea o stînjenește și întîr- zie cu răspunsul.

— Mă obsedează un vis, Dănel. Un vis stupid, de care ar trebui să rîd. Am visat-o azi noapte pe Dromy și mi-e frică.

— E ceva în legătură cu boala ei? în privința asta n-ai de ce să fii neliniștită. Ai văzut doar singură că acum e ca și vin- decată.

— Nu e în legătură cu asta. Un vis ciudat. Nici n-ar trebui să mă gîndesc. Totuși…

— Totuși, ce?

— Totuși nu pot să mi-1 smulg din minte. Stai să ți-1 poves- tesc: închipuie-ți un întuneric negru, deplin, cu o liniște și ea deplină. Întuneric și liniște parcă pînă la capătul pămîntu- lui. Și numai eu singură în acest întuneric și în această liniște atotcuprinzătoare. Îmi era frică, o frică învecinată cu groaza. Voiam să țip, voiam să fug, dar nu izbuteam să fac nici una, nici alta. Sforțările deznădăjduite se petreceau numai înă- untrul meu. În afară nu răzbeau, eram neputincioasă să mișc măcar buzele. Deși groaza mă înnebunea, puteam totuși să mă întreb cum de se făcea de eram numai eu singură pe acet tărîm de tăceri și întuneric.

Deodată însă nu mai m-am simțit singură. Înaintea mea, înapoi, la dreapta, la stînga, aproape tare și mai departe, mai erau și alții. Nu erau oameni, nu erau ființe, erau gînduri. Nu ale mele, ci gînduri străine. Ai privit oare vreodată un furnicar? Mii de furnici se mișcă, aleargă de colo, colo, se fră- mîntă, parcă într-un fel de panică, de dezorientare comică și fără sens. Și deși e atîta mișcare, nu auzi nimic. Parcă totul se petrece înapoia unei sticle groase, prin care sunetele nu pot străbate. La fel, și în vis. Nu auzeam deloc frămîntarea gîn- durilor. Ba, mai mult încă, nici nu le vedeam. Le simțeam însă mișcîndu-se, agitîndu-se, călătorindu-se de colo, colo.

Acum, fiindcă știam că nu sînt singură, nu mai mi-era teamă. În schimb, eram tare curioasă să văd acele gînduri, să le aud. Zadarnic însă scrutam întunericul, zadarnic îmi încordam auzul. Nu auzeam și nici nu vedeam. Asta mă dez- nădăjduia. Cel puțin dacă aș fi știut ale cui erau gîndurile acelea. Dar tocmai în clipa aceea, miile de gînduri care mă înconjurau căpătară deodată glas, și-mi spuseră: „Noi sîntem gîndurile lui Dromy”. Și imediat întunericul se risipi și eu mă găsii în „camera cu vechituri”. Dromy era și ea acolo, aproape de fereastră. Se uita la mine, rîdea, rîdea și se juca cu niște cuțite.

Părul era lung pînă în călcîie și de culoare albastră. Poate îți poți închipui un păr albastru. Era nespus de frumos și o făcea și pe Dromy să fie minunată. Dromy, în vis, era atît de frumoasă cu părul

ei albastru, încît nu cred să existe vreo altă femeie la fel. Totuși, mie îmi era frică de ea, de rîsul ei.

— De ce ți-e frică, Lidi?, întrebă ea oprindu-se din rîs. N-am să-ți fac nimic, nu trebuie să-ți fie teamă. Vreau numai să mă joc puțin. Uite, vreau să însemn acolo pe ușă, cu aceste cuțite, contururile trupului tău. N-am să greșesc. Tu știi că eu am o mînă sigură. Pentru mine asta e un fleac. Haide, reaze- mă-te cu spatele de ușă!

— Nu pot, Dromy, mi-e frică!, mă rugai de ea, gata să plîng.

— Nu fi proastă, Lidi! De altfel, tu trebuie să faci totdeau- na ceea ce vreau eu. Știi doar cît de încăpățînată sînt. Haide, Lidi, haide!

M-am supus. M-am rezemat de ușă și am închis ochii. Și imediat auzii cuțitul vîjîind prin aer, apoi înfingîndu-se în lemnul ușii, deasupra capului meu. Pe urmă altul și altul. In cîteva minute eram prinsă între cuțite pînă la brîu. Am deschis ochii fiindcă nu mai mi-era chiar atît de mult teamă. Unul după altul cuțitele se înfigeau alături de trupul meu și curînd fui flancată de lamele lor din tălpi și pînă în creștet. Mai rămăsese totuși un cuțit. Dromy îl luă, încercă ascuțișul vîrfului, pe urmă ochind îndelung, îl zvîrli cu putere. Cu-țitul zbură și, aproape în aceeași clipă, mi se înfipse drept în inimă.

Durerea și hohotul de rîs dement al Dromyei deșteptară conștiința, gonind coșmarul. Tu, Dănel, dormeai și nu m-ai simțit cînd m-am furișat de lîngă tine, ca să deschid fereas- tra. Am stat la fereastră mult timp, tremurînd toată de frigul nopții, de spaima din vis, părîndu-mi-se că mă doare încă ini- ma în locul unde pătrunsese lama cuțitului.

Aceasta e visul, Dănel. Spune-mi, nu-i așa că e un vis ciudat?

— Intr-adevăr, e puțin ciudat. Nu văd însă de ce trebuie să-ți fie teamă.

— Mi-e teamă de Dromy.

— Haide, nu fi fetiță, Lidi! De ce să-ți fie teamă de ea? S-a petrecut ceva între voi care să te îndreptățească să vezi în vis o prevestire?

— Nu, Dănel. Nu-mi amintesc ca să ne fi certat vreodată. După tine, pe ea o iubesc cel mai mult. Cred că și ea mă iu- bește mult. Mi-ar fi rușine numai să mă gîndesc că Dromy ar fi în stare să-mi facă cel mai mic rău. Totuși, mi-e teamă. Dar sînt o proastă. Mai bine nu-ți povesteam visul. Hai să vorbim de altceva!

— Bine, Lidi, să vorbim de altceva, acceptai, gîndindu-mă că visul Lidei putea fi calificat drept un vis de alarmă, unul dintre acelea prin care spiritul, enigmaticul nostru spirit, se- sizînd- printr-un procedeu care, probabil, are la bază instinc- tul— o primejdie ce stă să se întîmple, ne alarmează simbolic prin vis.

— Dănel, mîine vei sta acasă?, întrebă Lidi un pic mai tîrziu.

întrebarea Lidei îmi aminti că trecuseră cîteva zile de cînd nu mai evadasem de lîngă *ea.* Amintirea fu ca o adiere parfumată, venită dintr-o grădină prin care n-ai mai fost de mult și care te face să-ți dai seama cît de mult o dorești. Dacă n-ar fi fost ora atît de înaintată, dar mai ales dacă nu mi-ar fi fost milă să curm bucuria Lidei de a mă ști aproape, aș fi ple- cat imediat, vrăjit de chemările orașului unde nu mă aștepta nimeni și unde nu doream să văd pe nimeni. Dar, dacă acum puteam rămîne, mîine mi-ar fi fost imposibil.

— Vezi tu, Lidi, în ultimele zile am cam neglijat unele chestiuni de afaceri. Dacă ele m-ar privi pe mine direct, n-ar avea importanță. Trebuie însă să servesc pe un prieten, față de care mă simt îndatorat. Totuși, să încerc mîine dimineață, poate voi putea aranja ceva prin telefon, ca să nu mai fiu ne- voit să mă deplasez.

— Am fost tare tristă, Dănel, că Dromy s-a îmbolnăvit toc- mai cînd tu nu aveai treabă în oraș, cînd te puteam avea de dimineață pînă seara lîngă mine. Mă gîndesc că am fi putut merge într-una din zilele astea pe ape. A trecut vara și noi n-am fost acolo decît de patru ori. Dacă mîine nu va trebui să ieși în oraș, vrei, Dănel, să mergem pe ape?

Mă simțeam atît de înduioșat, încît nici nu i-am putut răspunde imediat. Înduioșat, pentru că îmi dădeam seama abia acum cît de

urît mă purtasem cu ea. Deși știusem cît de mult îi plăcea să se plimbe pe Dunăre cu barca, în egoismul meu de a evada mereu de lîngă ea, abia găsisem timp toată vara să o facem de trei sau patru ori. Și ea, în tot acest timp, nici măcar nu mă lăsase să bănuiesc cît de mult dorea s-o port în bărcuță pe apele leneșe ale Dunării. Nu eram însă numai înduioșat. În clipa aceea eram din nou conștient cît de nebu- nește îmi era dragă.

I-am prins obrajii în palme, am privit-o în ochii care poate oglindeau toată dragostea care mă zbuciuma și i-am vorbit:

— Lidi, dragă Lidi, n-are nici un sens să-ți cer să-mi ierți egoismul, de vreme ce eu nu mi-1 pot ierta. Te rog numai să nu te îndoiești că dragostea mea nu mai este aceeași. Deși am știut cît de mult îți place să mergi pe ape, m-am lăsat furat de întîmplările dinafară de noi. Eu știu că acolo, în baltă, dra- gostea noastră a devenit mit, a devenit legendă. Și tu poate simți cît de mult îmi place și mie să intru cu tine în legendă. Se întîmplă însă, Lidi, ca să visez adesea cîte un vis urît, care durează săptămîni întregi. Tu îmi ajuți de fiecare dată să mă smulg din el. Așa s-a întîmplat și acum, Lidi.

— Dănel, tu nu trebuie să-ți reproșezi nimic. Tu ești bun, tu ești totdeauna bun. Și eu sînt atît de fericită! Fericită că ești bun, că mîine vom merge împreună pe ape. Dănel, ia-mă lîngă tine!

— Te iau, Lidi! Vino.

A doua zi, deșteptat din somn mai de dimineață decît de obicei, am auzit-o pe Lidi bălăcindu-se în baie. Din cînd în cînd începea să fredoneze, dar amintindu-și că dorm se oprea, contenea și clipocitul apei, ca să asculte dacă nu cumva m-a trezit.

Lidi era veselă, bucuroasă și eu mă simțeam fericit pentru bucuria și veselia ei. Cu ochii închiși, încercam să mi-o închi- pui bălăcindu-se în baie. Izbutii și lăsai să-mi joace imaginea pe retine pînă cînd Lidi intră pe ușă. Cu părul adunat deasu- pra capului ca într-o coafură japoneză, cu obrajii îmbujorați, cu trupul înfășurat strîns în halatul de baie. Lidi era minunat de frumoasă.

— Bună dimineața, Dănel! Te-am trezit cu cîntecele mele. Dar nu puteam să nu cînt. Mă bucur atît de mult, Dănel!

— De ce te bucuri, Lidi?

— Pentru că mergem pe ape. Mergem, nu?, întrebă cu un pic de teamă.

— Desigur, Lidi!

Lidi zbură să mă sărute. Am strîns-o în brațe, îmbătat de mirosul trupului ei, pe care apa îl catifelase și mai mult. Lidi arăta acum ca o fetiță de cincisprezece ani.

— Dănel, să îmbraci o cămașă albastră.

— De ce, Lidi?

— Pentru că atunci cînd m-ai dus pentru prima dată pe ape, purtai tot o cămașă albastră. Și Lidi, cuminte lîngă mine, îmbrățișîndu-și genunchii, privi pe fereastră, cu ochi pe care amintirea îi catifelase în brun, urmărind imaginea ade- văratului Dan, așa cum arătase el atunci cînd, pentru prima dată, o purtase pe ape.

Prezența celuilalt între mine și Lidi întunecă bucuria de a-i simți alături trupul de fetiță. De fapt, prezența lui Dan era permanent între noi. Numai că în anumite împrejurări ea se actualiza, se impunea dureros în conștiință.

Inchipuiți-vă o durere continuă, însă înscrisă pe același portativ ca intensitate. Deși ea e mereu aceeași și continuu, n-ai conștiința ei, uiți de ea, de parcă s-ar fi molcomit. Ca să ți-o reamintești, ca s-o simți din nou e necesar ca din cînd în cînd acuitatea ei să crească, măcar pentru o clipă.

La fel se întîmpla și cu prezența lui Dan. Deși mereu vie, n-o simțeam decît atunci cînd Lidi, prin atitudine sau cuvin- te, mi-o reactualiza.

— La ce te gîndești, Lidi?

— Nu mă gîndeam la nimic. Te vedeam ca atunci, ca pri- ma dată. Te vedeam în cămașa albastră, cu brațele goale, mî- nuind elegant vîslele. Te vedeam privind cerul, apele, portul. Era atunci în

ochii tăi, Dănel, ceva greu de descris. Parcă toa- te ți-ar fi aparținut ție, parcă veneai de undeva de departe, parcă te bucurai că le găsești pe toate așa cum le lăsaseși, par- că privirile tale erau un fel de binecuvîntare care transfigura realitatea ce ne înconjura. Totul devenise parcă mai frumos: cerul, mai înalt și mai pur, apele, mai domolite și mai pu- țin tulburi, sălciile, mai puțin resemnate, mai puțin obosite, portul, mai puțin bătrîn. Și eu, Dănel și eu eram parcă alta. Parcă ardeam pe un rug, dar flăcările nu mă dureau, flăcările care porneau din ochii tăi mă mîngîiau, mă îmbătau.

Erai atunci atît de frumos, atît de puternic, Dănel! Pu- terea însă nu era a trupului, nu pornea din mușchi. Puterea era a spiritului. Erai puternic, te simțeam așa, parcă depășeai realitatea, detașîndu-te de ea, subordonîndu-ți-o. De aceea ți-am zis zeu al apelor.

— Taci, Lidi, taci!, mă rugai încet, simțind fiecare cuvînt al ei ca pe o altă piatră ce înălța și mai sus piedestalul pe care trona, puternic și imposibil de dărîmat, Dan cel adevărat, ide- alizat mitic de dragostea Lidei.

— De ce, Dănel? M-ai întrebat la ce mă gîndesc. Ți-am spus.

— Ai dreptate, Lidi. Însă cînd vorbești așa, îmi dau seama că tu mă idealizezi. Și eu aș vrea să mă vezi așa cum sînt. Și în gînd: să mă vezi pe *mine,* Lidi.

— Nu știu dacă te idealizez, cum spui tu. Dar asta n-are nici o importanță, Dănel.

îmi zburli părul, mă îmbrățișă, îmi mușcă buzele. Lidi era caldă, părul și trupul îi miroseau frumos.

— Lidi!, șoptii, desprinzîndu-i cingătoarea halatului, fi- indcă mirosul trupului și părului ei îl simții ca pe o bună di- mineață în sînge.

Lidi, învinsă, cu ochii alungați de plăcere, șopti:

— Dănel, te rog, nu acum, nu aici. Mai tîrziu, în dumbrava noastră.

— Bine, Lidi, în dumbrava noastră!

Capitolul 18

j'Î înd am intrat în sufragerie pentru dejun, spre sur- prinderea noastră, am găsit acolo pe Dromy.

— Nu trebuia să părăsești patul, Dromy!, o mustră Lidi. Să vezi că are să se supere mama.

— În loc să-mi dai bună dimineața, Lidi, mă cerți. Trebuia să te aștepți la asta. V-am spus doar de ieri că astăzi nu mai stau în pat. Bună dimineața, Dănel!

— Bună dimineața, Dromy. Cum te simți? Mai bine?

— Puțin slăbită. Atît. Haide, Lidi, nu mai fi supărată. Zău că mi-e urît să stau tot timpul în pat.

— Dar nu sînt supărată. Unchiul Adrian spunea însă că încă n-ai voie să părăsești patul.

— El e prea grijuliu cu mine, cu noi. Știi, Dane, dacă stră- nutam o dată, el ne și recomanda trei zile de stat în pat. Dar stați jos! Vă torn eu cafea.

Ca și în ajun, atitudinea binevoitoare a Dromyei față de mine mă ului. Atunci crezusem că își impusese tonul acela prietenos pentru ca să nu dea ceva de bănuit Lidei. Acum însă, nu-i mai găseam explicația. Purtarea Dromyei însemna încă o enigmă pentru mine.

— Dar cum se face că v-ați sculat așa de dimineață?, o în- trebă Dromy pe Lidi, care tocmai terminase de întins untul pe o felie prăjită de cozonac.

— Mergem să ne plimbăm cu barca, o lămuri Lidi.

— Așa!, se miră ea. Ce-ar fi dacă m-ați lua și pe mine? Cred că mi-ar face bine soarele.

— Minunat!, se bucură Lidi. Luăm mîncare cu noi și ne înapoiem abia seara. Nu-i așa, Dănel?

— Desigur! Dromy n-a fost niciodată cu noi. Ii vom arăta toate ascunzișurile din baltă.

— Cunoști bine balta, Dane?

In locul meu răspunse Lidi:

— Dănel cunoaște balta ca pe buzunarul lui.

Dar acum Lidi nu mai părea atît de entuziasmată că Dromy avea să ne însoțească. Regreta, fără îndoială, intimita- tea pe care o rîvnise atît și de care, Dromy, prin prezența ei, avea să ne lipsească. Mă privi de parcă și-ar fi cerut iertare.

— N-am mai fost amîndouă de cîțiva ani în baltă. Iți amintești, Lidi? Ultima dată a venit cu noi și unchiul Adrian. Tu ai umplut bărcuța cu nuferi, dar tot tu i-ai zvîrlit, fiindcă miroseau a pește.

— Da, îmi amintesc!, răspunse Lidi, zîmbind aproape trist.

Dromy dădea impresia că nu observă indispoziția mea și a Lidei. Mușca lacomă din cozonacul prăjit și ne privea pe rînd, zîmbindu-ne.

— După cît observ eu, Dane, nu prea ți-e foame.

— Aproape. Poate unde e prea devreme.

— Are să-ți fie foame mai tîrziu. Lidi, unde e rucsacul?

— Nu știu. Probabil însă că știe Dobre. Dar de ce întrebi?

— Pentru că trebuie să ne luăm mîncare, dacă rămînem acolo la prînz. Chiar mă duc să fac o inspecție în cămară.

— E nevoie să vin să te ajut?

— Pot și singură.

Dromy însă nu plecă. O preocupau parcă firimiturile de pe fața de masă. Le aduna, le împărțea, grupîndu-le cîte două, cîte patru, le răsfira la întîmplare, apoi iarăși le aduna, de parcă ar fi dat în bobi cu ele.

Privind mîna care se juca cu firimiturile, mă întrebam, fără să pot găsi un răspuns mulțumitor, de ce Dromy ținea neapărat să ne însoțească în plimbarea noastră. Refuzam ex- plicația că era doar un capriciu. Dacă ar fi fost așa, obser- vînd indispoziția mea și a Lidei mai ales, ar fi găsit un pretext oarecare ca să renunțe. Fără să vreau făceam legătura între bunăvoința pe care începuse să mi-o arate încă din ajun și hotărîrea de a ne însoți cu orice preț. Și una și alta bănuiam că fac parte dintr-un alt plan al ei de răzbunare, care, de data asta, mă viza și pe mine.

Venirea doctorului Adrian puse capăt tăcerii ce se instala- se

comod în sufragerie și care începuse să devină penibilă.

— Bună dimineața!, ne ură el. Uite-o și pe Dromy. Ei, ei, asta nu-mi place deloc, fetițo!

— Stai, unchiule, nu mă certa încă, așteaptă să-ți spun întîi că mă duc cu Lidi și cu Dan să ne plimbăm cu barca pe Dunăre.

— Asta ar fi culmea!

— Se poate, dar eu tot mă duc. Știi ce, unchiule? Haide mai bine și dumneata cu noi!

— Ce să caut eu cu voi? Eu sînt bătrîn și-apoi m-am dez- vățat să merg pe jos. In afară de asta, dacă voi plecați, trebuie să rămînă cineva care să-i țină de urît maică-ti.

— Astea sînt pretexte. Zău, unchiule, vino cu noi!, conti- nuă să insiste Dromy. Ar fi un adevărat eveniment. Gîndește- te, de doi ani n-ai mai părăsit casa.

— Zadarnic insiști. Nu vin și pace. Tu singură ai spus că de doi ani n-am mai ieșit din casă. Pentru un hoinar ca mine, n-a fost tocmai ușor pînă să mă obișnuiesc. Și, ca să fiu sin- cer, mi-e teamă să merg în port. Acolo sînt vapoare și mi-e teamă ca nu cumva vederea unui cargobot să aibă asupra mea același efect pe care îl poate avea pachetul de cărți pentru un cartofor care se crede —definitiv vindecat de patima sa.

— Ei și ce s-ar întîmpla? Ai pleca pentru cîteva luni în străinătate și cînd te-ai reîntoarce ai avea din nou sacul plin de povești.

— Cînd știi că are să ți se întîmple o nenorocire, e mai bine să stai s-o aștepți acasă.

— Iarăși, unchiule!, îl mustră Lidi. Deși sînt convinsă că nenorocirea pe care o aștepți nu are să se întîmple niciodată, totuși mi-e frică numai auzindu-te pomenind de așa ceva.

— Poate că ai dreptate, fetițo. Dar am o scuză. Un om la vîrsta mea e normal să aibă maniile, obsesiile lui.

— Văd că degeaba te-am rugat, unchiule. De aceea mă duc să pregătesc rucsacul.

Dromy, dezamăgită parcă, se ridică îndreptîndu-se cu pas șovăitor spre ieșire.

— Și eu o șterg să mă îmbrac, mă informă Lidi, ieșind după Dromy.

— Pînă se gătesc fetele, ne vom ține de urît unul altuia, îi spusei Doctorului.

— Deocamdată să-mi beau și eu cafeaua. Și, părăsind căruciorul, se instală confortabil la masă, turnîndu-și singur cafeaua.

— După cît văd eu, nu prea ai chef de excursie, insinuă doctorul Adrian învîrtind lingurița în ceașcă.

— Ba, dimpotrivă. Mă gîndeam, însă, dacă n-ar fi mai bine să dau un telefon înainte de a pleca. Fixasem pentru azi o în- tîlnire de afaceri. Îl reprezint pe fratele meu, care nu se poate deplasa. Apoi, pentru a schimba discuția:

Nu zău, Doctore, ce-ar fi dacă ai veni și dumneata cu noi? Doctorul mă privi supărat.

— Ce dracu', cel puțin dumneata ar trebui să fii mai înțelegător.

— Nu te supăra, Doctore, dar eu sînt de părerea Lidei: presupusa dumitale paralizie nu e decît o obsesie.

Doctorul Adrian păru furios.

— Ascultă, eu am părerea despre mine că sînt destul de lucid ca să mă feresc de obsesii. Într-o zi voi paraliza și asta e sigur. Mi se pare chiar că ziua aceea nu e prea departe. De cîtva timp mă scol dimineața cu genunchiul piciorului drept amorțit. Consider asta ca un avertisment.

Sînt doi ani de cînd încerc să mă obișnuiesc cu acest gînd și încă n-am izbutit. Mi-e teamă, mi-e atîta teamă de clipa cînd nu mă voi putea mișca, încît mă rog ca asta să se în- tîmple cît mai tîrziu. Sînt exact ca un condamnat la moarte care, deși știe sigur că va muri, se roagă în gînd ca execuția să fie amînată.

Cu doi ani în urmă, cînd am știut că voi paraliza, cîtva timp am fost cuprins de o adevărată beție a mersului. Ore în- tregi colindam

străzile numai pentru plăcerea de a ști că pot merge, de a-mi auzi pașii sunînd pe caldarîm. Mergeam cînd repede, cînd încet, cînd tîrîndu-mi pașii leneș, cînd grăbin- du-i pînă aproape de fugă. Și, fiindcă era vară, am plecat în munți. După cît vezi nu mai sînt tînăr. Ei bine, am colindat munții, am făcut ascensiuni pe care la vîrsta dumitale nu știu dacă le-ai putea face. Gîndul că într-o zi nu voi mai putea merge decît cel mult în cîrje, mă îndemna să caut să profit cît mai mult de picioarele mele sănătoase.

Mai tîrziu mi-am dat seama că, procedînd astfel, atunci cînd avea să se întîmple inevitabilul nu am să pot suporta lovitura și aș sfîrși prin a face o prostie. Or, pentru ca să nu fiu nevoit s-o fac – sinucigașii îmi repugnă – am socotit că e mai bine să încerc a mă obișnui mai dinainte cu ceea ce, sigur, va avea să mi se întîmple într-o zi.

Evident, n-a fost ușor. Am încercat și în parte am izbutit. Nu știu, poate dumitale să ți se pară comică sau lipsită de sens această renunțare voluntară la tot ceea ce-ți oferă viața. Poate că dumneata ai fi căutat să te obișnuiești cu nenoro- cirea, abia după ce te-ar fi lovit. Se poate. Dar, în definitiv, sîntem, temperamental, firi cu totul opuse.

Dromy, intrînd pe ușă, puse capăt discuției.

— Unde e Lidi, încă nu s-a gătit?

— Mă duc s-o zoresc.

Și mă grăbii să ies, pentru a scăpa de obsesia că Dromy, așa cum era îmbrăcată, toată în alb, degaja o tulburătoare senzualitate.

Pe Lidi am găsit-o îmbrăcată gata, privind visătoare, prin fereastră, strada.

— Lidi!, o strigai, îmbrățișînd-o, lipind-o de mine. Ești tristă, Lidi?

— Puțin, Dănel. Vezi, am așteptat atît de mult ziua de astăzi ca să fim numai noi doi pe ape. Dromy ne va stingheri. De fapt, îmi dau seama că sînt egoistă. Biata Dromy trebuie că se simte tare singură dacă a acceptat să vină cu noi. Însă, cum să-ți explic? Noi ne

iubim în așa fel, încît nu putem primi pe nimeni în lumea noastră, după cum nici noi nu căutam lu- mea altora. Noi nu sîntem singurii care ne iubim. Mai sînt și alții. La început, poate se iubesc tot așa de mult, tot așa de frumos cum ne iubim noi. Numai că multe, cele mai multe iubiri sfîrșesc prost, tocmai pentru că ei se risipesc în afară, în viața dimprejur. Eu n-am prietene, Dănel, pentru că nu simt nevoia să am, așa cum nu simt nevoia de ceea ce femeile numesc, în general, distracție. Nu-mi plac adunările, nu simt nevoia de societate, pentru că eu niciodată nu sînt singură, de vreme ce tu ești atît de viu și atît de permanent prezent în mine. La fel, nu mă plictisesc, pentru că de dimineață pînă seara pot să nu. Fac nimic, ci să mă gîndesc la tine. Cînd mă gîndesc la tine, Dănel, e ca și cînd aș asculta un basm minu- nat și totdeauna altul.

O bătaie în ușă și apariția lui Dobre puseră capăt discuției.

— Duduia Dromy întreabă dacă mai întîrziați mult.

— Venim îndată. Te poți duce. Să mergem, Dănel!

In sufragerie, Dromy ne aștepta tăifăsuind, după cît se pă- rea, cu Doctorul.

— Am întîrziat mult, Dromy?, întrebă Lidi.

— Puțin. Ce facem, plecăm?

— Plecăm, desigur!, hotărîi, grăbindu-mă să-mi pun rucsa- cul în spate. La revedere, Doctore!

— Petrecere frumoasă. Dromy, ai grijă să nu te obosești prea mult.

— Nici o teamă, unchiule. La revedere!

Pe strada Fregatei umbra castanilor de lîngă bordura tro- tuarului era vag cafenie. Lidi, la dreapta, își ținea pumnul strîns în palma mea făcută căuș. În stînga, Dromy privea drept înainte, cu sprîncenele ușor încruntate. Tăceam toți trei. Eu mă gîndeam că, dacă tot timpul va fi așa, ziua avea să fie extrem de plicticoasă. Totuși, nici nu-mi trecea prin minte să încep o conversație oarecare.

— Uite și portul!, vorbi Dromy, arătînd spre debarcaderul care, singur el, proaspăt văruit, făcea disonanță în ansamblul de cenușiu,

fără însă a izbuti să alunge tristețea care se dega- ja vie, ca un alt sau poate ca singurul suflet al portului bătrîn și pustiu.

— E atîta timp de cînd n-am mai fost pe aici!, continuă Dromy, cu o duioșie în glas pe care nu i-o cunoșteam. Bietul nostru port, cît de îmbătrînit pare! Unchiul Adrian spune că acolo, pe deal, a fost mai demult un minaret. Trebuie că era tare comic atunci cînd se suia hogea în el să se roage. Ai văzut vreodată un hoge rugîndu-se, Dane?

— Minaret am văzut, pe cel de la Isaccea. Pe hoge, însă, rugîndu-se, nu.

— Tare aș fi curioasă să știu cum arăta orașul ăsta pe vre- mea cînd unchiul Adrian era tînăr. Probabil, simpatic de pi- toresc, continuă discuția Dromy.

— Eu cred că era tare murdar, își dădu cu părerea Lidi.

— Asta n-are importanță. Cel puțin avea ca specific mur- dăria, dacă nu și turbanele, șalvarii, feregelele cadînelor, ca- fenelele, salepul și toate celelalte care făceau din el un oraș oriental. Pe cînd acum… Acum e la fel ca toate orașele noastre de provincie. Tăcut, somnoros, de-o curățenie suspectă și atît. Nu-1 pot suferi, mai ales portul.

— Totuși, te-a înduioșat mai adineaori, replică Lidi care, observînd proasta mea dispoziție, se angajase ea să întrețină conversația.

— Nu știu dacă m-am înduioșat. Ai observat tu, Lidi?

— Ei, poate mi s-a părut.

— Spui asta cu un ton care trădează tocmai contrariul. Dar dacă m-am înduioșat, atunci probabil am făcut-o pentru că mi s-a părut că sufletul adevăratului oraș de altădată s-a refugi- at aici, în port. Nu ești de părere, Dane?

— N-o pot afirma, răspunsei ursuz. Ar trebui să știu cum arăta orașul de altădată. Dar de cînd îl știu, a rămas același. Nu s-a schimbat deloc, pare un oraș fără vîrstă. Dacă Doctorul ar fi fost cu noi, el ar fi fost mai în măsură să-ți răspundă.

— Sau Barba Nicoli, maherovgaltul. Lidi, i-ai vorbit vreo- dată lui Dan de Barba Nicoli?

— Nu. De altfel, mie mi-a fost totdeauna teamă de Barba Nicoli.

Dromy rîse scurt:

— Și de ce ți-a fost totdeauna teamă de Barba Nicoli?

— Cu toate că purta aproape un secol de ani în spate, era tare fioros, avea mai ales o căutătură care te înfiora. Dacă îl priveai în ochi îți dădeai imediat seama că are multe vieți pe conștiință.

— Mai bine ai spune că a fost un om teribil. Păcat că nu l-ai cunoscut, Dane. A fost lăptarul nostru pînă acum cîțiva ani. Se potolise, îl potoliseră anii. În tinerețe, însă, fusese spaima orașului. Are dreptate Lidi. Nici el nu știa, cred, cîte viețiii avea pe conștiință. De aici și porecla de maherovgalt. Știi ce înseamnă pe grecește maherovgalt, Dane?

— Știu doar că maheri înseamnă cuțit.

— Exact. Maherovgalt ar însemna cuțitarul. Iar Barba Nicoli înțelegea să lichideze orice conflict cu cuțitul. Pînă la sfîrșit, și-a găsit nașul. Mai bine-zis nașa. S-a îndrăgostit foc de o grecoaică, fata unui băcan, cu care s-a și însurat. O dată însurat s-a potolit. Socru-su i-a deschis o băcănie și mahe- rovgaltul Barba Nicoli deveni un pașnic băcan, cu clientelă multă. Pentru recrutarea clientelei a folosit o metodă care nu putea să dea greș. Se ducea la cafenea și cum intra cîte unul mai chiabur îl și lua în primire.

„Bre, chirie Dimitrachi, am niște garide tavmasies. De ce nu vii să le guști? Bre, bre, nu știu ce ai elogusu cu mine de-mi ocolești prăvălioara. Ferească Dumnezeu să mă supăr și eu o dată pe dumneata".

Evident că omul în cauză, pentru ca să-i dovedească lui Barba Nicoli că nu e supărat, dar mai ales ca nu cumva să se supere Barba Nicoli pe el, se ducea a doua zi să-i guste gari- dele și să cumpere din ele. Altul venea să-i „guste" măsline- le, altul curmalele, altul smochinele, bacaliarul, untdelemnul sau lacherda.

Cu sistemul ăsta, Barba Nicoli, care avea și ambiția să țină în

prăvălia lui numai lucruri bune, ajunsese să aibă o cliente- lă constantă și bogată. Și fără îndoială că Barba Nicoli și-ar fi sfîrșit zilele ca un pașnic și bogat negustor, dacă nu s-ar fi întîmplat ceva care să-i aducă aminte că era încă un bun mînuitor de cuțit. Dar tu mă asculți, Dane?

— Fără îndoială că te ascult, replicai, fiindcă, în adevăr, o ascultam.

— Bun. Știi, nu-mi place să povestesc și să nu fiu ascul- tată. Mi se pare că devin ridicolă. Și cum îți spuneam, s-a întîmplat ceva care i-a amintit lui Barba Nicoli că știe să mî- nuiască bine cuțitul. Nevastă-sa a început să-l înșele cu bă- iatul unui remizier. Barba Nicoli a prins de veste, i-a pîndit, i-a surprins, pe amant l-a înjunghiat, iar pe nevastă-sa, după ce a bătut-o crunt, a azvîrlit-o în stradă. După divorț, scîrbit de oraș, s-a îmbarcat pe un cargobot, ca ajutor de fochist. Zece ani a navigat prin Mediterana, s-a oprit în toate porturile, însă pe aici n-a mai revenit.

Odată însă, se întîlnește într-o tavernă din Fiume cu un compatriot, îmbarcat pe un cargobot românesc, încărcat cu cherestea. Barba Nicoli se informează de una, de alta și pînă la sfîrșit, aducînd vorba și de fosta lui nevastă, întreabă dacă nu s-a remăritat. Acela n-are de lucru și-i spune că nu s-a remăritat, dar că trăiește în concubinaj cu un oarecare Valsa- machis, cel mai faimos barbugiu din oraș.

Lui Barba Nicoli, deși despărțit legal de nevastă-sa, i se năzări că e o adevărată insultă pentru el, ca fosta lui nevastă să trăiască în concubinaj. Și cum, în mentalitatea lui, orice insultă nu putea fi pedepsită decît prin înțepături de cuțit, se îmbarcă pe primul cargobot care se înapoia în țară și într-o zi pică pe neașteptate în cafeneaua unde barbugiul Valsamachis își recruta victimele. Cum însă nu-1 cunoștea pe acest Valsa- machis decît după nume, ceru lămuriri patronului:

— Eu sînt Nicoli Maherovgaltul, se recomandă el, încrun- tînd fioroasele lui sprîncene; nu cumva se află acum, aici, în cafenea,

unul Nicos Valsamachis?

întîmplarea făcu ca Valsamachis să se găsească tocmai în clipa aceea chiar lîngă tejgheaua cafegiului care, luat pe neaș- teptate și intimidat de căutătura lui Barba Nicoli, i-1 arătă.

Barba Nicoli se întoarse scurt către ghinionist:

— Tu ești bre, Valsamachis?

Bietul Valsamachis, care bănui imediat cam ce treabă pu- tea să aibă cu el teribilul Barba Nicoli, de spaimă căzu leși- nat pe podele. Barba Nicoli privi la el cîtva timp, nedumerit, nevenindu-i să creadă că cineva poate să leșine așa de ușor. Pe urmă, cînd în sfîrșit se convinse că Valsamachis leșinase într-adevăr, adresîndu-se clienților, care și făcuseră roată îm- prejurul lui, le spuse:

„Am venit dinadins, tocmai din Fiume, ca să pedepsesc pe nemernicul care a îndrăznit să trăiască în concubinaj cu fosta mea nevastă, în loc să se cunune cu ea. Credeam că am să gă- sesc un bărbat și cînd colo am dat peste o scîrbă de om, mai fricos ca o muiere". Și scuipînd disprețuitor în obrazul celui leșinat, părăsi mîndru cafeneaua.

— Ei și cum a ajuns Barba Nicoli lăptar?, întrebai fiindcă întîmplarea, într-adevăr, mă amuzase.

— Probabil că se săturase să colinde mările, așa că, după întîmplarea pe care ți-am povestit-o, nu s-a mai îmbarcat. Cîtva timp a învîrtit ceva contrabandă prin port, pe urmă s-a însurat cu o lipoveancă. Lipoveanca era lăptărească și Barba Nicoli i-a luat meseria. A murit acum cîțiva ani.

Mergeam acum de-a lungul digului, aproape de apă. Dromy vorbea tot timpul, afectînd o bună dispoziție care, sigur, îi lipsea. Se miră de fețele de masă vărgate de la o tavernă ordi- nară pentru hamali, îmi atrase atenția asupra unui ștrengar care mînca un harbuz întîrziat, scobindu-i miezul necopt cu degetele, rîse de un cîine cu coada tăiată, care mînca iarbă, vorbi prost grecește cu Barba Iani în timp ce acesta aducea bărcuța la chei, iar apoi, în bărcuță, alături de Lidi, amîndo- uă înghesuite pe bancheta de la pupa,

continuă să vorbească, să întrebe, să se mire de o mie de nimicuri. Obligat s-o ascult, îmi puneam mereu întrebarea vulgară: „Cum dracu' n-o doare gura să trăncănească întruna?”

în schimb, Lidi tăcea, cuminte ca o fetiță. Cu mîinile în poală, privea cum vîsleam. În ochii ei era bucurie, era atîta fascinantă mirare, de parcă eu, vîslind, aș fi făcut cine știe ce faptă extraordinară. Și era atît de frumoasă, atît de puțin pămîntesc frumoasă Lidi!

Mi-e imposibil a descrie în ce consta forța Lidei în a-mi spiritualiza carnea, mi-e imposibil a explica cum de era posibil ca, în anumite împrejurări, ea, care era o amantă desăvîrșită, să nu-mi trezească toate amintirile cărnii. Erau împrejurări cînd uitam complet că Lidi e femeie. Lidi era parcă ceva din mine de care fusesem despărțit și cu care, regăsindu-mă, mă reuneam în sfîrșit.

Ori de cîte ori uitam că Lidi e femeie, ori de cîte ori o sim- țeam ca pe ceva din mine cu care mă reuneam, în sfîrșit, bu- curia începea să gîlgîie, să cînte, să spumege. Am simțit tot- deauna bucuria ca un fel de revelație, mi s-a părut totdeauna că bucuria aparține muzicii. Ea e mai mult decît durerea, mai mult decît orice alt sentiment și poate ea e cea mai nevinova- tă, cea mai angelică beție a spiritului. Poate că bucuria pură e însăși fericirea. Nu știu dacă acesta a fost și gîndul Bisericii atunci cînd a explicat starea de fericire a îngerilor spunînd că ei se bucură văzînd pe Dumnezeu și-i cîntă imnuri de slavă.

Dacă aș fi religios, aș accepta această explicație.

Acum, privind la Lidi care sta cuminte cu mîinile în poală ca o fetiță, simții din nou bucuria orchestrîndu-și melodiile diafane. Pe Dromy, care vorbea întruna, abia dacă o auzeam.

Spunea:

— E odihnitor să te plimbi cu barca. Totuși, îmi place mai mult o șalupă cu motor. E mai plăcut să despici ca o săgeată apele. De altfel, viața noastră e atît de comodă, atît de puțin trepidantă, încît simt cîteodată dorința să ies pe stradă și să alerg, să alerg pînă n-oi

mai putea.

Cînd ies în oraș și văd un om grăbit, mă opresc și mă uit după el. Mi se pare de necrezut că există în orașul nostru și oameni care se grăbesc. Dacă a mai rămas ceva oriental în orașul ăsta, e mersul acelora care îl locuiesc. Cîteodată doresc să se întîmple un cataclism sau ceva asemănător, numai să-i văd alergînd, dezorientați, tîmpiți de spaimă.

— Taci, Dromy! Te rog să taci!, se rugă Lidi de ea, fără să-și ia ochii de pe mine.

— De ce, Lidi? Ți-e frică, poate, să nu vorbesc cumva într-un ceas rău?

Lidi ridică din umeri fără a-i răspunde. Dromy privi la mine întrebător, dar fiindcă ochii mei nu-i spuneau nimic și-i mută din nou pe Lidi. Și abia acum observă încremenirea ei cucernică, care o transfigurase, făcînd-o atît de puțin pă- mîntesc frumoasă. Zîmbi ironic, apoi privi sălciile care erau aproape, pentru că acum bărcuța aluneca pe apele repezi ale unui canal. Și nu-și mai luă ochii de pe ele, pînă cînd bărcuța fu aproape de dumbrava unde poposisem cu Lidi întîia oară.

— Nu sînteți de părere să coborîm puțin aici?, întrebă Dromy, privindu-ne pe rînd.

Acceptarăm. Din cîteva vîsle acostai barca și, sărind pe mal, ajutai întîi Lidei și apoi Dromyei să coboare. Lidi, în- depărtîndu-se, îngenunche în nisip exact pe locul unde obiș- nuiam să stăm ori de cîte ori poposeam în dumbravă și privi împrejur cu ochi mari, umeziți de duioșie, parcă bucurîndu-se că nu se schimbase nimic.

— Ce este, Lidi?, întrebai culcușindu-mă lîngă ea.

— Nimic, Dănel, nimic. Mă bucur, Dane, că regăsesc to- tul neschimbat. Dacă n-ar fi bătut vîntul, s-ar fi cunoscut și acum conturul trupului tău aici, pe nisip.

Dromy veni spre noi, zîmbindu-ne de departe. Dromy era parcă toată un zîmbet.

— Voi ce faceți acum?

— Ce vrei să facem? Stăm de vorbă, răspunse Lidi, mirată că Dromy poate pune asemenea întrebări.

— Nu asta am vrut să spun. Văd doar că stați de vorbă. Vreau să spun, ce aveți să faceți de acum înainte, căci eu am de gînd să fac puțină plajă.

— Ți-ai luat costumul, Dromy!, se miră Lidi.

— Cum, voi nu vi le-ați luat?

— Nu ne-am gîndit!

— Bine, dar atunci ce veți face toată ziua? Veți sta de vor- bă? Ca să stați de vorbă nu era nevoie să veniți tocmai aici. O puteați face și acasă. În definitiv, vă privește. Vrei, Dane, să-mi dai costumul din rucsac? E în buzunarul cel mare.

își luă costumul și plecă undeva înapoia noastră, probabil între sălcii, să se dezbrace.

— Zău, Dănel, mi-e tare ciudă pe mine. Ar fi trebuit să-mi vină în minte că, de vreme ce nu aveam să fim numai noi doi aici, vom avea nevoie de costume.

— Nu-i nimic, Lidi. Nu vom sta la soare de data asta și gata. Va trebui numai să ne căutăm un loc cu umbra mai dea- să. Și îmi culcai capul în poala Lidei, închizînd ochii.

Auzii curînd pașii Dromyei apropiindu-se, însă continuai să țin ochii închiși, înciudat că sîngele mi se învolburează din altă cauză decît aceea că simțeam pe obraji, prin pînza sub- țire a rochiei, căldura pulpelor Lidei. Nu i-am deschis decît atunci cînd o simții pe Dromy lîngă noi. În picioare, îmbrăca- tă în costumul de baie albastru, Dromy părea mai înaltă ca de obicei. Și fiindcă își înfășurase capul cu un prosop, așa de par- că ar fi purtat turban, mi se păru că seamănă cu o odaliscă.

— Nisipul ăsta e cel mai bun. Mă primiți și pe mine lîngă voi?

Și fără să mai aștepte răspunsul, se tolăni leneșă, culcîn- du-și capul, la fel ca mine, pe genunchii Lidei. Era atît de aproape de mine, încît îi simțeam respirația în obraji. Îmi era imposibil să suport prea imediata ei apropiere. Mă ridicai.

— Lidi, dacă mai stăm mult timp aici, în soare, luăm foc. Haidem mai bine colo, la umbră, sub salcia aceea.

— Duceți-vă, încuviință Dromy, răsucindu-se pe pîntece și rezemîndu-și fruntea de brațe.

I-am ajutat Lidei să se ridice și acolo, sub salcie, după ce întinsei pledul peste iarba grasă de baltă, ne tolănirăm unul lîngă altul, aproape îmbrățișați. Am strîns-o pe Lidi dinadins lîngă mine, nădăjduind că ea, trupul ei, vor reuși să alunge din sînge pofta celuilalt trup, alb și tolănit pe nisip în toată superba lui nerușinare.

— Lidi, dragă Lidi!

— Dănel, mîngîie-mă pe păr. Cînd tu îmi mîngîi părul, mi se astîmpără sîngele.

Am prins s-o mîngîi pe păr, privindu-i tot timpul buzele, care erau acum mai umede și mai roșii ca oricînd. Și tot mîn- gîindu-i-1, pe nesimțite mi se astîmpără și sîngele. Curînd fui calm, puțin obosit și trist.

Lidi, între timp, ațipise. Poate și Dromy, acolo pe nisip, pentru că prea de mult timp sta nemișcată. Privindu-le pe rînd, crezîndu-le adormite, gîndul că sînt singurul treaz adîncea tristețea. Încet, încet, ca să nu mă simtă Lidi, m-am ridicat în picioare, apropiindu-mă de apă. Curgea neobservat de repede, clipocind din cînd în cînd abia auzit. Și mi se făcu deodată dor să fiu departe de oraș, departe de cele două femei acum adormite. Niciodată nu mi se păruse mai dureros im- perioasă nostalgia eliberării ca în clipa aceea. Niciodată nu mi se păruseră mai de necrezut straniile întîmplări care mă legaseră de Lidi și, în ultimul timp, de Dromy. Pe Lidi o iu- beam dement, bolnăvicios; pe Dromy o făcusem femeie. Și ce eram eu, pentru amîndouă? O fantoșă, un pretext. Lidi încă nu luase cunoștință de ființa mea adevărată; Dromy, sătulă de fecioria ei, se folosise de mine ca de un pretext pentru a scăpa de ea și, în același timp, păcălindu-se, să aibă iluzia că se dă lui Dan.

Dan, printr-o fatală coincidență, fusese și continua să fie Dumnezeul amîndurora, iar eu, eu, care știam aceasta, conti- nuam

să trec drept soțul uneia și să fiu amantul de o singură dată al celeilalte. Privii la Lidi. Dormea, calmă, cu buzele la fel de roșii și umede, liniștită că *Dănel* îi păzește somnul, *Dă- nel* care în realitate era departe, care o uitase, care frămînta fără îndoială alte trupuri de femei.

Pe Dunăre, departe, sirena unui vapor țipă ca o bezmetică, îndelung. Țipătul sirenei goni somnul Lidei.

— Am dormit, Dănel?

— Cred că ai dormit, Lidi.

— Tu, Dănel, ce faci acolo? De ce te-ai depărtat?

— Am vrut să ascult cum curg apele. Dar de ce nu mai dormi puțin?

— Ești prea departe, Dănel. Vino lîngă mine!

— Nu ne despart mai mult de optzeci de centimetri.

— Vino, Dănel.

M-am lungit din nou pe pled. Dromy, auzindu-ne vorbind, veni la noi.

— Ai dormit și tu, Dromy?, întrebă Lidi.

— Nu. N-am dormit. M-am gîndit la una, la alta… Acum însă mi-e foame. Ție nu, Lidi?

— Acum, cînd mi-ai adus tu aminte, da.

— Și ție, Dane?

— Și mie.

— Atunci, să mîncăm. Adu rucsacul, Dane. Dromy scoa- se merindele și, ajutată de Lidi, pregăti masa. Dromy și Lidi mîncară cu poftă. Eu abia dacă mă atinsei de friptura rece de vițel. La desert, Dromy îmi întinse cel mai mare și mai frumos măr.

— Pe ăsta îl mănînci tu, pentru că ai purtat în spate rucsacul.

Am început să mușc din măr, cu gîndul dus.

— Lidi, uită-te la Dan! Mușcă din măr ca un băiat de opt- sprezece ani.

— Taci, Dromy! Sînt geloasă. Tu n-ai voie să observi la Dănel anumite lucruri. Sînt numai bucuriile mele.

— Așa!, se miră Dromy, zîmbind. Și fu cîtva timp mai pu- țin comunicativă. Nu-și recăpătă buna dispoziție decît mai tîrziu, cînd se pregăti să facă baie, cu toate protestele Lidei și ale mele. Înotă vreun sfert de oră, pe urmă se duse la soare din nou.

Lidi, cu picioarele vîrîte în apă pînă la genunchi, privea apele, călătorindu-și gîndurile cu ele. Eu, departe și de una și de cealaltă, întins pe pled, lăsai în voie nedumeririle să devină întrebări la care știam dinainte că nu voi găsi răspuns. Și tim- pul trecu așa, pe nesimțite. Înserarea, încă departe, trimitea doar avangărzi de umbre, care se legănau de ramurile sălci- ilor pletoase ca niște spînzurați, în timp ce apele, devenite vineții, se nelinișteau inutil.

Semnalul de plecare îl dădu Lidi. Dromy, care se hotărî greu să părăsească nisipul cald, se duse să se îmbrace înapoia sălciilor, legănîndu-și leneș șoldurile. Cînd se înapoie, Lidi era de mult în barcă.

Trei sferturi de oră mai tîrziu acostam lîngă șlepul de pe care Barba Iani ne zîmbea cu ochii și nenumăratele-i crețuri de pe fața arsă de soare și pergamentată de vînturi.

Am străbătut tăcuți portul, urmăriți de muzica unui taraf de țigani, de la o tavernă cu toate mesele scoase în stradă.

Capitolul 19

e Adalbert Hamann abia dacă îl mai vedeam. Știindu-1 totdeauna ocupat, rar mă duceam să-l văd, abia izbu- tind să stau de vorbă cu el cinci minute.

— Dragă Mihule, îmi spuse el o dată, înțeleg cît sînt de imposibil. Probabil că tu, în sinea ta, mă disprețuiești, văzînd cît de mult am devenit omul afacerilor. Dar așteaptă. Încă o lună, două și dau cu tifla preocupărilor de acum. Pînă atunci trebuie însă să dau din mîini și din picioare, să mă zbat pen- tru ca să pot izbuti în ceea ce mi-am propus. Îți spun ție, va fi o lovitură formidabilă. Atunci voi înapoia Rectoratului diploma mea de licență. Regret sincer că, timp de patru ani, am fost un mare caraghios, digerînd atîtea și atîtea sisteme filosofice. Am însă mîngîierea că aceia care le-au

elaborat au fost mai caraghioși ca mine.

De cîte ori mă despărțeam de Adalbert Hamann aveam sentimentul că sînt pe punctul de a pierde definitiv un prieten, care, cu tot succesul lui neașteptat, continua să-mi fie drag.

în schimb, dacă pe Adalbert Hamann aproape că nu-1 mai vedeam, pe Irena o întîlneam mai în fiecare zi. Și asta nu pen- tru că ar fi izbutit să mă prindă în mrejele patimii ei, ci pentru că mi se părea că trupul Irenei semăna vag cu al Dromyei.

Dromy continua să însemne pentru mine o enigmă. Comportamentul ei, în relațiile dintre noi, continua să fie lipsit de sens. Cîteodată, la fel ca mai înainte, mă evita, sau se arăta de-a dreptul dușmănoasă; altădată, brusc comunicativă, vor- bea numai cu mine la masă, sau venea să ne caute, pe mine și pe Lidi, la noi, pretextînd că se plictisește singură.

Erau zile cînd Dromy se vîra pur și simplu în sufletul meu și erau zile cînd îi era parcă silă să mă vadă. Adesea se întîm- pla, iarăși, ca întors tîrziu din evadările cotidiene, s-o găsesc așteptîndu-mă împreună cu Lidi. În alte dăți îmi propunea să facem cîteva partide de șah.

îmi amintesc, prima dată cînd mi-a propus să jucăm, am fost de-a dreptul surprins.

— Cînd ai învățat să joci șah?, întrebai, neputîndu-mi în- frîna curiozitatea.

— Știu mai de mult. Am învățat privind. Sînt însă o jucă- toare slabă.

In realitate, Dromy nu juca deloc slab, ceea ce dovedea că era imposibil să fi învățat privind numai. Mai tîrziu am aflat, chiar de la doctorul Adrian, că în ultimele luni Dromy îl silise s-o învețe și să joace cu ea nenumărate partide. Pasiunea ei proaspătă pentru jocul de șah se adaugă la nenumăratele ei ciudățenii de ultimă oră.

Ori de cîte ori am avut-o pe Dromy parteneră, am jucat mai prost decît de obicei. De altfel, juca și ea la fel de distrată. Avea un fel de a mă privi, cîteodată, care, risipindu-mi aten- ția, mă

împiedica să combin, să-mi elaborez un plan de atac. Descopeream în ochii ei umbre ciudate care aduceau a curiozi- tate, a uimire. Mutam atunci la întîmplare, numai pentru ca să-i vină rîndul și să nu mă mai privească așa.

Ceea ce mă intriga în acest timp era faptul că nu izbutisem să am cu ea o explicație. Totuși, o singură dată am crezut că, în sfîrșit, mi se ivise ocazia mult așteptată și nu mai puțin căutată.

Era într-o zi cu cer murdar, de toamnă. Plouase în ajun și străzile erau încă ude. La început n-am recunoscut-o. Mi-am dat seama că este Dromy abia în clipa cînd am grăbit pasul să văd cum arăta trecătoarea aceea, în manta de ploaie, după care toți bărbații întorceau capul.

— Servus, Dromy! Te plimbi? Dromy păru surprinsă:

— Dumneata erai? Nu mă plimb, ci vreau să cumpăr niște mătase. Mi se pare însă că n-am să găsesc. Dacă nu ai treabă, însoțește-mă.

— Desigur!, mă grăbii să accept. Apoi, ca o scuză, pentru a mă justifica: Abia la prînz am o întîlnire cu un prieten.

— Atunci e bine. Știi, sînt tare plictisită. Cred însă că din cauza timpului.

Tăcu. O privii pe furiș. Era mai mult ca oricînd ciudat de frumoasă. Nu părea însă deloc plictisită, ci mai curînd tristă.

— Te indispune chiar atît de mult vremea, Dromy?

— E imposibil cerul ăsta murdar. Are ceva respingător. Cred însă că are să plouă; și ar fi mai bine. Plimbarea prin ploaie mă reconfortează.

— Mai curînd stimulează singurătatea. Cel puțin, în ceea ce mă privește.

— Dumneata ai nevoie de afrodiziace ca să te simți singur? în cazul ăsta ești un om fericit.

— N-am vrut să înțelegi asta. De altfel, știi foarte bine cît de singur mă simt.

— Uite că a început să plouă!, încercă Dromy să schimbe

discuția. Acum, haidem să ne plimbăm. Să cotim pe strada asta, nu de alta, dar ca să nu riscăm să ne răstoarne proștii ăștia care s-au speriat de cîteva picături de ploaie.

Și îmi luă brațul.

Ploaia cădea măruntă și deasă, Dromy însă nu se grăbea deloc. Mergea atît de încet, încît făcea impresia că e obosită. Străzile erau pustii.

— Ai călătorit vreodată în străinătate?, întrebă Dromy mai tîrziu.

— Pînă acum nu. Dar de ce mă întrebi?

— Fiindcă am de gînd să plec pentru o lună, două.

— Așa! Și pe cînd ai hotărît plecarea?

— Încă nu știu. Depinde de timpul care îmi va trebui ca să-l conving pe unchiul Adrian să mă însoțească. Singură nu pot pleca. Nu că țin cont de ce ar zice lumea. Cred însă că e mai comod să am un însoțitor.

— Dacă e vorba să-l convingi pe Doctor, cred că nu vei ple- ca chiar așa curînd. Iți va trebui multă strădanie. Cine știe însă dacă vei izbuti.

— Totuși, trebuie!

— Evident, evident. Insă, spune-mi: unde ai vrea să te duci mai întîi?

— În Spania, pe urmă în Italia. Sînt singurele țări care mă ispitesc.

— Și Franța?

— Deloc! Mi se pare că în casa asta locuiești, nu?

— Da și dacă nu-mi atrăgeai atenția, treceam fără să ob- serv. Te rog să mă crezi! Insistai, pentru că nu voiam ca Dromy să creadă că intenționat o adusesem pe strada mea.

— Te cred!, replică ea, tivind un zîmbet în colțul gurii. Vrei să intrăm puțin? M-am udat bine și a început să mi se facă frig.

— Vrei să vii la mine?, întrebai cu neîncredere.

— De ce te miri? Ți-am spus că mi s-a făcut frig și vreau să mă

încălzesc puțin. De altfel…

Și nu-și mai termină gîndul.

— De altfel, ce?

— Nimic. Și împinse portița care scîrții în țîțînile neun- se. Pompi, cățelușul proprietăresei, ne luă în primire, lătrînd. Cînd mă recunoscu, începu să se gudure și să schelălăie de bucurie. Lătratul lui o făcu pe madam Orășeanu, proprietă- reasa, să iasă în curte. Păru foarte surprinsă, văzîndu-mă. Deși păstrasem apartamentul, în anul aproape împlinit de cînd locuiam în casa cu neguri abia dacă-i trecusem de cîteva ori pragul și asta numai pentru cîteva minute, ca să plătesc anticipat chiria sau să-mi iau unele lucruri de care aveam nevoie. Frumusețea Dromyei o impresionă foarte mult și cît timp îi vorbii nu-și putu dezlipi ochii de pe ea.

— E destul de simpatic la dumneata!, conchise Dromy după ce trecu în revistă cele trei camere ale apartamentului.

— Îți place, într-adevăr? Eu înclinam să cred că dim- potrivă.

— Și ce te determina să presupui asta?, întrebă Dromy pe un ton ironic.

— Faptul că încăperile sînt prea încărcate, prea demodat mobilate. Credeam, gîndindu-mă la camera dumitale, că o atîta risipă de mobile și de fleacuri nu ar putea să-ți fie pe plac.

— Bine, dacă eu prefer mobila absolut indispensabilă și am oroare pentru nimicurile inutile, asta nu înseamnă că nu apreciez o locuință altfel mobilată, însă cu gust.

— Obiectivitatea nu e o calitate a femeilor.

— Mi-e frig!, scînci Dromy, scoțîndu-și mantaua de ploaie și lăsînd-o să cadă pe covor. Dă-mi ceva să pun pe mine!

I-am adus o haină de casă de-a mea. Dromy o îmbrăcă și se duse să stea pe un fotoliu, cu picioarele adunate sub ea. Era palidă, cu șuvițe de păr ude și lipite pe frunte. O priveam tulburat, o doream așa cum o dorisem în atîtea rînduri. Nu- mai că acum o doream nu pentru că era Dromy, ci pentru că era femeie și din toate femeile care îmi trecuseră pragul îmi făcusem amante.

— Tot mi-e frig! Adu-mi un pled sau altceva. Îi adusei un pled, se înveli pînă la bărbie, facîndu-se și mai mică în fotoliu.

— Îți mai e frig?

— Da, nu vrei să chemi pe cineva să facă puțin foc?

— Desigur, imediat!… Ai răcit, fără îndoială. Va trebui să bei ceva cald. Poate un ceai?

— Fie și un ceai. Sunai și Tucuța, servitoarea proprieiăre- sei, veni surîzătoare și fîșneață ca în vremurile cînd o sunam în fiecare dimineață să-mi perie hainele. I-am cerut să facă focul și să pregătească ceai. Tucuța se execută într-un timp record.

Dromy tăcuse tot timpul, privind absentă călimara mare de pe birou. Și chiar după plecarea servitoarei ea continuă s-o privească la fel de absentă, și îngîndurată. Parcă uitase că mai eram și eu acolo, parcă nu mă vedea cum mă învîrteam fără rost, furios pe mine, pe ea mai ales. Eram convins că tre- buia să fac ceva, eventual să tatonez dacă era dispusă să re- pete experiența din „camera cu vechituri"; sau, în cel mai rău caz, să-i spun ceva, indiferent ce, numai s-o smulg din gîndu- rile acelea care mă înfuriau, tocmai pentru că nu le știam. Nu mă puteam însă hotărî nici pentru una, nici pentru cealaltă. Abia mai tîrziu îmi găsii un rost. Mi-am tras un scaun în fața sobei și am început să vîr lemne înăuntru, împingînd la fund pe cele aproape arse.

Focul ardea acum cu o veselie lacomă. Cu coatele pe ge- nunchi, aproape întors cu spatele la Dromy, priveam flăcările care erau cînd violete, cînd roșii ca sîngele.

Cînd Tucuța aduse ceaiul, izbutii în sfîrșit să vorbesc.

— Cum vrei ceaiul, Dromy? Slab?

— De ce slab? II vreau tare.

— Poftim, ți l-am făcut tare.

Dromy luă ceașca pe genunchi, refuzînd prăjiturile pe care ni le trimisese proprietăreasa.

— Bea-1 cît e fierbinte, Dromy!

— Am să-l beau.

Dar în loc să-și bea ceaiul se pierdu din nou în contempla- rea călimării, pe care o găseam foarte urîtă, deși îmi era dra- gă pentru că îmi fusese dăruită, împreună cu celelalte obiecte de birou, de mama, în ziua cînd îmi luasem bacalaureatul.

Nu faptul că nu vorbea mă înfuria, ci bănuiala că Dromy ignora complet prezența mea.

— Eu nu te mai înțeleg, Dromy!, izbucnii cu o furie pe care o găseam comică.

Dromy tresări și mă privi speriată:

— Te rog să nu fii rău. Nu căuta să provoci o explicație.

— Bine, Dromy, dar nu-ți dai seama că e necesară o expli- cație? De cîteva săptămîni purtarea ta e de neînțeles. Cîteo- dată parcă te vîri pur și simplu în sufletul meu, altădată faci impresia că ți-e silă să mă vezi.

— Te rog, nu fii rău. Taci, vorbește de altceva. Ah, ești și tu la fel de egoist.

— La fel cu cine?

— La fel cu toți bărbații!

— Îngrozitor de banală constatare. Eu însă trebuie să te întreb: ce urmărești?

— Ce urmăresc? Se făcu palidă ca o păpușă de ceară. Îți face impresia că urmăresc un anumit scop?

— Mărturisesc că da.

— Ești nebun!

Am tăcut, pentru că mi-am dat seama că orice discuție pe tema asta era inutilă. Citeam în privirile ei o încăpățînare deznădăjduită de a nu-mi mărturisi nimic.

— Bea-ți ceaiul, Dromy!

— II beau! îl beau!, vorbi repede, parcă ușurată de o povară și începu să soarbă cu înghițituri mici lichidul care se răcise.

— Îți mai e acum tot așa de frig? S-a încălzit bine aici.

— Nu mai mi-e frig.

Continuă să rămînă însă înfofolită în pled. După ce-și bău ceaiul

se ghemui din nou în fotoliu. Acum nu mai era chiar atît de palidă. Aproape se îmbujorase. Dromy era acum irezis- tibil de frumoasă.

— Va să zică, vrei să pleci în Spania?, întrebai nu atît din curiozitate, cît pentru a putea, vorbind, să mă păstrez calm. De ce neapărat în Spania?

— Pentru că e mult soare.

— Și aiurea e mult soare.

— Mai am un motiv. Și zîmbi.

— Care?

— Pentru că e patria Sfintei Clara.

— Știi, mie nu prea mi se pare că a fost sfîntă, Sfînta Clara.

Dromy păru că se miră:

— Pe ce te bazezi cînd afirmi asta?

— Pe faptul că l-a iubit pe Iisus nu ca pe un Dumnezeu, ci ca pe un amant. Și în dragoste a fost pătimașă și egoistă ca orice spanioloaică.

— Cred că tocmai de aceea e sfîntă. Așa, numai Maria Magdalena l-a iubit pe Iisus.

In ochii Dromyei luciră flăcări întunecate, care apoi se transformară în neliniști cețoase.

— Acum sînt convins că faci parte din aceeași familie.

— Din care?

— Din aceea a Sfintei Clara.

— Greșești, pentru că misticismul e impropriu firii mele.

— Nu și atunci cînd e vorba de iubire. Nu crezi că în felul cum îl iubești pe Dan e mult misticism?

— Pe Dan! Zîmbi, apoi imediat: Ah, poate!… Tăcu. Tăcui și eu, preocupat să ghicesc nuanța acelui „poate“. Pe urmă, deodată, îmi veni un gînd în minte:

— Ce-ar fi, Dromy, dacă, acolo, undeva, în Spania sau în Italia, l-ai întîlni pe Dan?

— N-ar fi exclus!, replică ea calm.

— Am impresia că tocmai asta te-a hotărît să călătorești.

Dromy rămase impasibilă.

— Ce vei face în acest caz?, continuai să întreb.

— Nu știu.

— Asta nu e un răspuns.

— Nu poți să crezi că nu pot ști de pe acum ce voi face? In afară de asta, mai e și unchiul Adrian la mijloc.

— Cred că Doctorul ar căuta să-l convingă să se înapoieze la Lidi, dumneata însă, ai proceda la fel?

— În primul rînd, nu e sigur că unchiul Adrian ar face ceea ce presupui. Mai curînd, cred, dimpotrivă. Nu văd de ce ar mai complica lucrurile, după ce întîmplarea le-a aranjat așa de mulțumitor. Iar în ceea ce mă privește, sînt sigură că n-aș proceda altfel.

— Asta înseamnă că l-ai păstra pentru dumneata.

Dromy nu-mi răspunse. Se mulțumi să mă privească trist. Abia mai tîrziu vorbi, întrebînd:

— Dar dacă, totuși, l-am readuce pe Dan Lidei, dumneata te-ai bucura? Ai fi atunci liber, te-ai putea elibera de Lidi.

— Da, dar atunci aș fi ca și mort. Știi, ți-am spus, că nu pot trăi fără ea.

— Uite, asta n-o pot crede. Sînt convinsă că o altă femeie, iubindu-te, ar izbuti să te facă s-o uiți.

— Nici o altă femeie nu poate fi ca Lidi.

— Mi-e cald!, scînci Dromy părăsind fotoliul și ducîndu-se să privească afară prin fereastră. Urîtă vreme!… Mi se pare că a venit toamna. Lidi spune că a văzut cocorii plecînd. Nu știu cum face ea de-i vede în fiecare an. Eu nu i-am văzut de cînd eram mică.

Plecînd de la fereastră, veni să se rezeme cu spatele de sobă. Eu îmi făceam de lucru cu vătraiul, pisînd jăraticul, chi- nuit de curiozitatea de a ști ce se petrece acum în sufletul ei.

— La ce te gîndești, Dromy?

— Aș fi vrut să fie acum iarnă, să stăm pe același scăunel și să coacem castane în spuză. Bineînțeles, eu să nu fi fost sora Lidei, Dan

să nu fi existat și dumneata să nu fi trecut niciodată pragul casei noastre.

— Dromy, totuși am putea mînca aici, la iarnă, castane. Pentru că eu te doresc, Dromy.

Și întinsei mîna s-o trag lîngă mine.

Dromy, palidă din nou, cu voce stinsă, dar cu mîna puter- nică, îmi prinse mîna, reținînd-o. Palma Dromyei era fierbin- te și catifelată.

— Nu crezi că e dureros pentru o femeie să știe că e numai rîvnită? Deși o iubești pe Lidi, totuși, suferi, ești jignit în sîn- gele dumitale că ea nu știe și nu-1 simte decît tot pe celălalt. In schimb, vrei ca eu să leșin de fericire pentru că ești dispus să-mi acorzi cîteva momente de dragoste. Nu crezi că și eu am nevoie de dragostea cuiva, de certitudinea că acela căruia mă dăruiesc, mă iubește nu numai pentru trupul meu?

— Bine, dar dacă tu îmi reproșezi că o iubesc pe Lidi, îți pot reproșa și eu că tu îl iubești pe Dan și dragostea sinceră a oricărui om te lasă absolut indiferentă. Din acest punct de vedere ne întîlnim pe același drum: eu iubind-o fără limite pe Lidi, dumneata la fel, pe Dan. Deci, între noi nu poate fi vorba de iubire, ci numai de dorință. Eu te doresc, Dromy și mi se pare că și tu mă dorești cîteodată.

— Nu, dumneata ești ultimul om pe care l-aș putea dori. Și-apoi nu ți se pare că e monstruos să fii amantul a două su- rori? N-ai cel puțin scuza că ne iubești pe amîndouă, conchise Dromy, învăluindu-mă într-o privire glacială.

— Dacă v-aș iubi pe amîndouă, aș fi și mai nefericit. Gîn- dește-te, să iubești două femei care iubesc amîndouă pe un altul, un altul cu care tu semeni numai.

— Crezi că vei fi mai nefericit dacă, iubind-o pe una, izbu- tești să ți-o faci pe cealaltă, pe aceea pe care numai o dorești, amantă?

Și izbucnind deodată în plîns, fugi înapoi în fotoliu, hoho- tind cu fața ascunsă în palme, timp îndelung.

De ce plîngea, nu-mi puteam explica. Și fiindcă nu puteam, mi

se părea că aș fi complet lipsit de tact dacă aș încerca s-o fac să nu mai plîngă. Eram convins că n-aș putea găsi nici gesturile corespunzătoare, nici duioșia care, amîndouă, ar fi putut molcomi plînsul.

Mai tîrziu se potoli singură. Și, privindu-mă cu ochi ciu- dați, îmi spuse:

— Nu fi supărat că am plîns. Sînt o proastă. Dar mi se pare că nu mai plouă. Vrei să plecăm?

— Cum vrei tu, Dromy.

Dromy se ridică, îmbrăcîndu-și mantaua de ploaie. O cli- pă mai apoi eram amîndoi în stradă. Norii încă se scuturau. Cerul părea mai puțin murdar. Ajunși în strada principală, Dromy se opri.

— Aici ne despărțim, nu-i așa?

— De ce?

— Păi, spuneai că ai o întîlnire de afaceri în timpul prîn- zului. Mi se pare că nu e prea tîrziu.

— Am întîrziat. De altfel și eu vreau să mă reîntorc mai repede acasă.

— Atunci e bine.

— Și îmi luă familiar brațul.

Abia pășirăm poarta casei cu neguri, cînd Dobre ieși din casă grăbit să ne întîmpine. Avea o mină înspăimîntată și făcea impresia că-și pierduse complet stăpînirea de sine, el care de obicei era atît de calm.

— Ce s-a întîmplat, Dobre?, întrebă Dromy.

— Domnișoară Dromy, i s-a făcut rău domnului Doctor.

— Ce spui, Dobre! Ce are? Cum i s-a făcut rău?

— Duceți-vă să-l vedeți!, fu răspunsul servitorului, ridi- cînd a nedumerire din umeri.

Dar Dromy deja suia treptele de marmură ce duceau la veranda cu geamuri albastre. Am ajuns-o din urmă, tocmai în pragul odăii doctorului Adrian și tocmai cînd deschidea ușa. Pe deasupra capului ei l-am văzut pe doctor lungit în pat, palid tare, cu părul,

atît de îngrijit totdeauna, acum în neo- rînduială. Părea totuși calm și cînd ne văzu se sili, izbutind perfect, să zîmbească. Lîngă pat, Lidi și mama ei.

— Ce s-a întîmplat?, întrebă Dromy apropiindu-se.

— Nu te nelinişti, fetițo!, vorbi Doctorul zîmbind. Piciorul și mîna stîngă mi-au paralizat. Asta e tot. Și pentru atîta lucru nu trebuie să te pierzi cu firea, așa cum s-a întîmplat mai adineauri cu maică-ta și cu Lidi. De altfel, s-a întîmplat ceea ce de mult așteptam să se întîmple. Așa că, oarecum, m-a găsit pregătit.

Deși vorbea calm, căutînd să bagatelizeze nenorocirea ce-1 lovise, se cunoștea cît de colo că se prefăcea. Oricît de tare ai fi și oricît de pregătit să primești nenorocirea ce se abate asu- pra ta, nu te poți păstra calm atunci cînd te vezi condamnat să fii, pentru viitor, un cadavru ambulant.

— Unchiule, vorbi Dromy, trebuie să te sărut. Ești ado- rabil cînd încerci să joci teatru, pentru ca să nu ne faci nouă griji. Nu uita însă că sîntem două care te iubim mult și care vom căuta să te ajutăm în așa fel, încît să simți cît mai puțin nenorocirea ce te-a lovit.

Și Dromy, aplecîndu-se deasupra patului, îl sărută pe frunte.

— Știu asta, dragă Dromy. Numai că nu cred să fie nevo- ie să mă alintați prea mult. Dobre va deveni cameristul meu și, întrucît el e tare conștiincios, vouă nu vă va mai rămîne mare lucru de făcut. Dar, fiindcă veni vorba de Dobre: unde o fi acum? Aș vrea să-l trimit la farmacie. Fii bună, Lidi și caută-1!

Pînă să se înapoieze Lidi cu Dobre, Doctorul scrise rețeta.

— Bine că mi-a rămas sănătoasă mîna dreaptă. Poate că într-o zi mă voi putea hotărî să-mi scriu memoriile. Și asta, nu pentru că ar merita să fie scrise, ci doar ca să-mi găsesc o ocupație, pînă la un punct amuzantă. Apoi, către Dobre, care tocmai intra pe ușă: Te vei duce cu rețeta asta pînă la farmacie. Te previn însă că va trebui să aștepți. Ca să nu te plictisești, n-ar fi rău să-ți cumperi un ziar.

— Nu e nevoie, domnule, pentru că eu nu mă plictisesc niciodată.

— Probabil că ai tu o metodă a ta, bună chiar cînd trebuie să aștepți într-o farmacie, ceea ce după mine e lucrul cel mai plictisitor din lume.

După ce Dobre fu expediat, Doctorul căută să scape și de femei, sub diferite pretexte. Pe mama fetelor o trimise la bu- cătărie să-i pregătească un bulion, pe Dromy și Lidi, în sufra- gerie să așeze masa. Numai pe mine nu mă lăsă să plec, sub pretextul să-i țin de urît.

Cînd furăm numai noi doi, răsuflă adînc, ca după un mare efort.

— Îți admir, Doctore, stăpînirea. Te rog să mă crezi că sînt tare mîhnit de nenorocirea ce te-a lovit.

— Ce vrei? Trebuia să se întîmple!, replică scurt, cu o voce ce părea stinsă.

— Cînd s-a întîmplat?

— Acum trei ore. Cu mulți ani în urmă, îmi plăcea mult să mă plimb prin cameră. Plimbarea stimulează gîndirea. Dar mai tîrziu, după ce am știut că într-o zi are să mi se întîm- ple ceea ce mi s-a întîmplat astăzi, m-am dezbărat de acest obicei.

Azi dimineață însă, ca și cînd aș fi presimțit că e pentru ultima oară cînd o pot face, am început să mă plimb după ve- chiul obicei. Cred că m-am plimbat timp de o oră. Deodată am simțit un fel de cîrcel în genunchiul stîng. Cîrcelul a dispă- rut imediat, dar, continuînd să mă plimb, simții, așa de parcă aș fi avut nisip mărunt între fibre.

„Ei, nu cumva?”, m-am întrebat, căutînd să mă apropii în- cet de pat, fiindcă, pe neașteptate, mă cuprinse amețeala. Fă- cui un pas, doi, trei și mă prăbușii. M-am ridicat și, încercînd să calc pe piciorul amorțit, acesta se frînse brusc de la ge- nunchi. Am căzut din nou, de data asta lovindu-mă la tîmplă de colțul noptierei. Cred că numai din cauza loviturii mi-am pierdut cunoștința. Abia cînd mi-am revenit, mi-am dat sea- ma că mîna și piciorul stîng îmi sînt moarte. Eram într-un așa hal de slăbiciune încît, cu toate sforțările făcute nu izbutii să mă sui singur în pat. M-am resemnat să aștept,

sperînd că Dobre va trece pe sală și atunci îl voi chema. Nu voiam să strig după cineva de teamă să nu o sperii pe Lidi.

într-adevăr, curînd auzii pe sală pașii lui Dobre. L-am strigat și el a fost acela care m-a suit în pat. Prostul de el însă, le-a alarmat într-un mod exagerat pe Luci și pe Lidi. M-am trezit cu ele dînd buzna aici și plîngînd de parcă aș fi fost mort. Și îți mărturisesc, deși mi se pare comic, pentru prima dată în viața mea aveam și eu chef să plîng, să plîng. Spune-mi, nu-i așa că e comic?

— Nu mi se pare deloc. Îmi pot închipui starea dumitale sufletească: disperată.

— Nu, mai curînd deprimantă. Mi-a trebuit multă voință ca să mă pot stăpîni. Acum însă, mă simt istovit. Îți mărturi- sesc, e mult mai greu decît mi-am închipuit. Exercițiile anti- cipate, „de adaptare”, nu prea mi-au folosit. La drept vorbind, nu mi-au folosit deloc. Regret că m-am canonit atîta amar de vreme în acest groaznic cărucior. Ar fi trebuit, în tot acest timp, să călătoresc, să sui munți. Ai suit munți, nu-i așa?

— De cîteva ori.

— Și? Cum ți s-a părut?

— E o senzație magnifică!

— Alpinism ai făcut?

— Nu!

— Eu, da! E ceva extraordinar. Prima dată cînd te vezi la mii de picioare înălțime, după nenumărate primejdii și efor- turi, simți cum te îmbată sentimentul puterii. Privind împre- jur, ți se pare că toți munții te privesc încruntați, nemulțu- miți. I-ai înfrînt, ești victorios. Te simți în stare să te iei la trîntă cu ei. Pe urmă, după ce repeți ascensiunile, te obișnu- iești. Nu mai sui pentru a învinge piedicile pe care natura ți le presară în cale, ci urci pentru a fi în înălțimi. Sui pentru aerul rece și tare, pentru a te regăsi pe tine, pentru reculege- re. Sesizezi atunci că există și altceva decît hotelul de unde ai plecat, cu chelneri stilați, cu orchestă, cu femei și bărbați care fac dragoste cu aceeași nepăsare cu care își taie biftecul pe talerul înflorat, sau cu

nemțoaice spălăcite care nechează de admirație cînd văd răsărind soarele deasupra culmilor albite. Pe urmă, cînd cobori de acolo, uiți, mănînci la aceeași masă cu niște americani care vorbesc tot timpul tare, te culci cu o femeie pe care a doua zi ești gata s-o uiți. Și munții pe care i-ai suit, revenind jos, la viața cea de toate zilele, singuratici și semeți, par asemenea unor patriarhi ai înălțimilor tăcute.

Ai simțit vreodată toate astea, suind munții?

— Nu chiar așa. Suindu-i, munții mi-au satisfăcut dorul de înălțime. Cînd eram mic, invidiam păsările că pot zbura. Chiar și astăzi, cel mai frumos vis e acela în care mă văd zbu- rînd. In afară de asta, pentru ca să fi simțit ceea ce ai simțit dumneata, ar fi trebuit să sui singur munții. Or, eu totdeauna mi-am căutat tovarăși atunci cînd a fost vorba de ascensiuni. A te simți singur în munți e un sentiment deprimant. Abia acolo, sus, simți, parcă fizic, cît de adevărat e că destinul nos- tru, al oamenilor, este să rămînem totdeauna singuri.

Tăcui. Doctorul se gîndea poate la ceea ce-i spusesem, poa- te la altceva. Un zîmbet dureros îi încolțise pe buze, pliindu-i colțul stîng al gurii. Pe urmă, tresări și vorbi.

— Probabil te întrebi la ce mă gîndesc?

— Mărturisesc, Doctore, că da.

— Mă gîndesc, dragul meu, că aș sacrifica bucuros amîn- două mîinile numai să pot umbla. Îmi amintesc, odată, pe cînd traversam Atlanticul spre Europa, pe același vapor că- lătorea unul din acei regi ai continentului nou. Mi se pare că acela era regele nasturilor de sidef.

Era un tip de vreo cincizeci și opt de ani, cu un cap de cal, totdeauna proaspăt ras, totdeauna mirosind a parfumuri, ca o femeie de curînd îmbogățită. Paralizat de amîndouă picioa- rele, avea o întreagă armată de servitori care îi purta căru- ciorul de infirm și o altă armată de secretari, care îl însoțea pretutindeni. Fiecare secretar purta cu el o mașină de scris portativă, însă cît timp a durat călătoria n-am observat o dată măcar ca vreunul din ei să se

folosească de ele.

Nu știu de pe unde îi recrutase pe acești secretari, însă erau toți înalți, gravi și tăcuți. Un contrast mai izbitor, în- tre aceștia și patronul lor, nici că se putea. Căci Mr. Lewis Howard, așa se numea regele nasturilor de sidef, era o fire extrem de jovială și un vorbăreț fără pereche. Nu-i tăcea gura o clipă. Povestea o mie de nimicuri, agitîndu-și fără rost mîi- nile sănătoase și cerea mereu să nu fie întrerupt, deși atît servitorilor, cît și secretarilor nici prin gînd nu le-ar fi trecut să comită o asemenea necuviință.

Faptul că avea amîndouă picioarele paralizate nu con- stituise o piedică serioasă care să-l determine a renunța la călătorii. Fusese în China, în Japonia, în India, iar acum se hotărîse pentru Europa. Era convins că în Europa se va amu- za mai puțin decît în China. Dar nu e în intenția mea să-ți povestesc totul despre Mr. Lewis Howard. Îți vorbesc de el pentru că mi-am adus aminte cu cîtă severitate l-am judecat. Găseam atunci că pentru a-ți purta prin lume infirmitatea cu atîta dezinvoltură e necesar să ai o mare doză de nesimțire.

Acum, însă, îl înțeleg pe excentricul Mr. Lewis Howard. Dacă aș fi și eu un rege al nasturilor de sidef, aș face la fel ca el. Călătoriile constituie un bun anestezic împotriva suferin- țelor morale. Pentru că, în cazul meu, nu neputința trupească are importanță, ci suferința morală pe care o alimentează con- tinuu tocmai acest beteșug al trupului.

— Deși nu ești un rege al nasturilor de sidef, totuși nu văd de ce n-ai călători. Nu e doar nevoie să cari după dumneata armate de servitori și secretari. Dobre ți-ar fi suficient. Ai mai avea-o apoi pe Dromy.

— Dromy!, se miră Doctorul.

— Da, Dromy! Știi, Doctore, că Dromy are un motiv dublu să fie mîhnită de nenorocirea care te-a lovit?

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că Dromy tocmai s-a hotărît să călăto- rească și își pusese mare nădejde în dumneata ca s-o înso- țești.

— Îmi pare rău de ea. Poate că m-ar fi convins.

— Bine, dar acum te-ar putea ea însoți pe dumneata.

— Adineauri ți-am spus că dacă aș fi un rege al nasturilor de sidef, ca Mr. Lewis Howard, aș călători și eu. Am uitat să adaug că mi-ar mai trebui și o fire ca a lui. Trebuie să știi că nimic nu e mai umilitor pentru un infirm decît compătimi- rea oamenilor sănătoși. Mr. Lewis Howard, pentru ca oamenii să-i uite infirmitatea, se înconjura de armata aceea de servi- tori și secretari, se prefăcea că e un om extrem de distrat și, fiind înzestrat de natură cu mult umor, nu pierdea niciodată ocazia să-l exploateze la maximum. Organiza meciuri de box între amatorii recrutați din personalul vasului și era neîntre- cut în a propune rămășagurile cele mai extravagante, la care mai totdeauna el era acela care pierdea.

Toate acestea făceau din Mr. Lewis Howard, acolo, pe va- por, un om simpatic, căutat și adulat mai ales de societatea compatrioților lui. Cred că nimănui nu-i trecea prin minte să-l compătimească.

Și tăcu. Pe urmă, reamintindu-și parcă:

— Mă mir că Dromy vrea să călătorească. De unde și pînă unde capriciul ăsta?

— Nu e chiar un capriciu.

— Pe ce te bazezi cînd afirmi asta? Ți-a vorbit ea ceva?

— Nu!… M-a lăsat numai să bănuiesc motivul. Dromy cre- de că în decursul călătoriei l-ar putea întîlni pe Dan.

— Fii, te rog, ceva mai puțin nebulos.

— Încerc, doctore! Uite cum am ajuns la această concluzie. Aflînd că vrea să călătorească, mi-a venit gîndul s-o întreb ce ar face dacă, acolo unde s-ar duce, l-ar întîlni pe Dan. Nu mi-a răspuns, dar din tăcerea ei am dedus că tocmai pentru asta vrea să călătorească. Evident, un răspuns clar nu am putut scoate de la ea. Dar, te rog, Doctore, discuția asta să rămînă între noi.

— În privința asta, nici o teamă. Mie însă nu-mi vine să cred că scopul călătoriei ar fi nădejdea unei eventuale întîl- niri cu Dan.

Dar, admițînd că dumneata nu te înșeli, bănu- iești însă pentru ce ține neapărat să-l întîlnească?

— Evident, pentru ca să-l readucă Lidei.

— E absurd. Dromy e destul de inteligentă ca să-și dea seama ce ar însemna o reîntoarcere a lui Dan. Eu cred că altul ar putea fi motivul.

— Care?

— Dromy e altfel de fire decît Lidi. Calcă mai bine pe pă- mînt, mai sigur. Vreau să spun că e mai realistă, mai suscep- tibilă observației. Și în acest caz, fără îndoială că enigma Dan o preocupă încă. Dromy e convinsă, probabil, că Dan a părăsit-o pe Lidi numai pentru a se putea realiza integral.

— Ai avut vreodată cu ea o discuție în acest sens?

— Nu. Dumneata n-o cunoști pe Dromy. Nu întreabă ni- ciodată nimic. Nu întreba nici cînd era mică. Inteligența ei e foarte puțin feminină. De altfel, în general, e o fire ciudată, în această privință îi seamănă lui taică-su. Ca și el, de multe ori e de neînțeles. O altă trăsătură comună e uimitoarea ei stăpînire de sine, încăpățînarea de a nu trăda nimic din ceea ce gîndește și simte.

De altfel, de vină e și educația pe care amîndouă au pri- mit-o. Copilele astea au crescut mai mult singure. Nici mama și nici tatăl lor nu s-au prea ocupat de ele, deși amîndoi își adorau odraslele. Lidi, lipsită de dragoste și tînjind după ea de copilă, cunoscîndu-1 pe Dan l-a iubit așa cum iubește cine- va lipsit încă din copilărie de afecțiune. Dromy, neîntîlnind dragostea, fiind și o altfel de fire decît Lidi, în loc să se rever- se în afară, s-a adunat înăuntrul ei. Mi-e teamă însă că atunci cînd va iubi pe cineva îl va iubi tumultuos, cu toate că, după aparență, pare un temperament glacial.

— Doctore, îl întrerupsei, mi se pare că tatăl Lidei a avut un sfîrșit tragic. Este adevărat?

— Adevărat, dar de unde știi?

— De la Lidi. A amintit în treacăt despre asta. Evident, m-am ferit să cer lămuriri, bănuind că ele i-au fost cunoscute adevăratului

Dan. Mi le poți da însă dumneata, bineînțe- les numai în cazul cînd ele nu ar reactualiza amintiri prea dureroase.

— Amintiri da, nu însă dureroase. Durerea s-a estompat de mult. Mă simt însă puțin obosit, atîta tot. Totuși, cred că e mai bine să-mi spun gîndurile. Nici nu-ți poți închipui ce teamă mi-e, în dimineața asta, de propriile mele gînduri.

Doctorul Adrian lăsă să-i fluture pe buze un zîmbet trist, care parcă îl îmbătrînea și mai mult. Pe urmă, începu să vor- bească:

— Despre fratele meu mi-a plăcut totdeauna să povestesc. Ți-am spus că era o fire ciudată, pe care nu am putut-o înțele- ge deplin niciodată. Acasă la noi, copii, n-am fost decît noi doi. El a venit pe lume mult mai tîrziu, cînd eu deja începusem să frecventez Kindergartenul Școlii Evanghelice, care avea prin- tre elevi numai copii din protipendada orașului nostru. Tata, care, cam în preajma nașterii mele scăpătase, ținuse să-și păstreze rangul în societate. (Mai tîrziu și-a refăcut averea, tocmai la timpul potrivit ca să-mi facă mie o carieră.)

Pe vremea aceea, copiii mai credeau în povestea cu barza care aduce frățiori. Frățiorul meu adus de barză era un boț de carne roșie; înfășat în scutece de mătase, țipa, țipa de mă mi- nunam cum putea un ghemotoc de carne și mătăsuri să țipe atît de asurzitor.

Cred că a fost voința tatei ca fratele meu să se numească Barbu, un nume pe care, de acord cu mama, îl găseam oribil. Și fiindcă ea nu-i putu spune nici în ruptul capului așa, i-a zis Bobi. După ea, eu, și mai tîrziu, capitulînd, tata.

Probabil că diferența de vîrstă, eram cu cinci ani mai mare ca el, a făcut ca să am față de Bobi o afecțiune foarte mare. De altfel, ca mezin, Bobi monopoliza dragostea mamei, a tatei și cum ți-a spus și pe a mea. Nenumăratele dovezi de afecțiune din partea tuturor i se păreau lui Bobi ceva de la sine înțeles. Găsea foarte firesc ca toată lumea să se dea în vînt pentru a-i ghici dorințele și a i le satisface.

Spun „a-i ghici“, pentru că Bobi nu obișnuia să-și exprime vreo dorință sau să-și manifeste vreo preferință. Trebuia să i le ghicești.

Și nu era greu, pentru că atunci cînd Bobi își do- rea ceva, ochii lui deveneau foarte expresivi. In mod obișnuit însă, ochii lui nu spuneau nimic.

Acest fel de a fi al lui Bobi îi dădea mult de gîndit tatei.

— Scuză-mă că te întrerup, Doctore! Tatăl dumitale a fost un intelectual?

— Fără îndoială, deși, în oraș, puțini au știut-o. În tine- rețe, tata a urmat cursurile Facultății de medicină, la Mont- pellier. N-am putut afla însă motivele care l-au determinat ca, după primul semestru, să se lase de medicină, cum iarăși n-am putut afla ce a făcut după aceea. Știu doar că mai tîr- ziu, la Toulon, unde deschisese un anticariat, a cunoscut-o pe mama, fata unui birtaș.

— Va să zică bunica Lidei a fost franțuzoaică.

— Nu chiar franțuzoaică pursînge, pentru că tatăl mamei mele, birtașul, era român, un fost marinar care, de dragul ochilor unei precupețe, trăda marea. E vorba de bunică-mea. Tata, însurat cu fata birtașului, poate că ar fi sfîrșit prin a relua afacerile socrului său dacă nu i-ar fi parvenit, acolo, la Toulon, vestea morții bătrînului, adică a bunicului meu, cu care niciodată nu fusese în prea bune relații.

Reîntors acasă după atîția ani, nu i-a fost prea greu să-și păstreze rangul în protipendada orașului, rang pe care bu- nicul meu, pornit foarte de jos, izbutise să-l cîștige, nu fără greutăți, abia spre sfîrșitul vieții. Mama, cu farmecul ei per- sonal, greu de bănuit la o simplă fată de birtaș și cu prestigiul „de străină” a avut, fără îndoială, partea ei de contribuție.

Chiar în primul an al stabilirii lor în țară m-am născut eu, iar cinci ani mai tîrziu, Bobi. Dar să revin la Bobi. Rar se în- tîmplă să întîlnești un copil cu o fire atît de închisă; atît de puțin expansivă. Știi, desigur, că ceea ce caracterizează firea unui copil este acea permanentă nevoie de a se informa, de a pune nenumărate și deseori amuzante întrebări. Ei bine, Bobi nu întreba mai niciodată. Să nu crezi însă că Bobi era lipsit de curiozitatea și dorința de a ști,

caracteristici comune unei anumite vîrste. Dimpotrivă. Numai că Bobi, în loc să întrebe, prefera să înțeleagă singur. Avea un spirit de observație uimi- tor. Totdeauna m-am întrebat cum era posibil ca ochii aceia, care niciodată nu se deschideau mai mult ca de obicei și care parcă priveau toate cu aceeași atenție minoră, sesizau lucruri și nuanțe pe care eu niciodată nu le băgăm în seamă.

Și ca inteligență îmi era superior. Inteligența lui impunea și uimea. In liceu era considerat drept cel mai inteligent elev din toată școala. Acasă, la școală și pretutindeni, Bobi recruta numai simpatii. Avea un farmec personal căruia nimeni nu-i putea rezista și care contribui ca, încă din liceu, Bobi să aibă o mulțime de aventuri. După bacalaureat, Bobi nu păru deloc dispus să-și facă o carieră. Găsea firesc ca, de vreme ce tata era bogat, el să nu mai trudească pentru o profesiune. Voia să „trăiască" pur și simplu, cel puțin cîțiva ani. Mai tîrziu, spunea el, dacă va crede de cuviință, va face afaceri.

Pe vremea aceea eram plecat la Paris și am aflat de toate astea dintr-o scrisoare a tatei. Vara, cînd mi-am putut face timp pentru o lună și am venit acasă, am aflat de la mama că felul cum înțelegea Bobi să trăiască era de-a dreptul scandalos! Orgii, metrese, bacara, scandaluri cu focuri de revolver, o dis- pariție de două săptămîni în Bulgaria, cu o actriță de cabaret și multe altele.

Dar nebuniile astea nu se țineau lanț. După cel mult o lună de orgii, de aventuri scandaloase, brusc apărea ca un fel de revenire. Zile întregi nu făcea decît să citească sau să se plim- be prin grădină, rumegînd Dumnezeu știe ce gînduri, pradă unei adevărate crize de mutism: trebuia să-i scoți cuvintele din gură cu cleștele. Pe urmă, după alte două, trei săptămîni, redevenea cel dinainte. Se ducea să-și caute prietenii, priete- nele, din nou purtările lui scandalizau principiile morale ale burghezilor noștri.

După cum vezi, un caracter destul de ciudat.

— Care, probabil, dădea mult de gîndit bătrînului.

— Mai puțin decît ar fi fost de așteptat. Tata, care în ti- nerețe

n-a fost nici el ușă de biserică, era cel mai în măsură să înțeleagă și să tolereze nebuniile lui Bobi. De altfel, era convins că pînă la sfîrșit are să se cumințească. In privința asta nu s-a înșelat.

într-o zi se trezi cu Bobi la birou, fapt care nu se mai în- tîmplase niciodată pînă atunci.

— Tată, am venit să mă inițiezi și pe mine în afacerile tale. Știi, am început să mă plictisesc. N-ai uitat, cred, ce ți-am promis: că, atunci cînd va fi să mă decid pentru o carieră, voi prefera să fac afaceri.

îți închipui uimirea și satisfacția bătrînului. Pe vremea aceea avea o bancă. În afară de asta, era principalul acționar la un șantier de reparații navale. Tata, care ar fi vrut să aibă un om al lui la șantier, îi propuse un post de director, însă Bobi refuză categoric. Pretindea să fie inițiat în afacerile de bancă. Vrînd, nevrînd, tata îl luă pe lîngă el.

Bobi își dovedi curînd aptitudinile lui pentru afaceri. Fu pentru părintele nostru un ajutor de neprețuit. Acesta, foarte mîndru, nu pierdea niciodată ocazia să se laude față de pri- eteni că, de cînd îl avea pe Bobi lîngă el, banca prosperase. Bobi însă nu era omul care să rămînă mult timp în umbra tatei.

într-o zi îl vesti că vrea să lucreze pe cont propriu și că, în consecință, își dă demisia de la bancă. Avea o idee mare pe care, optimist, spera s-o realizeze. Ideea lui Bobi fu să pună bazele unei noi bănci, care să atragă economiile tuturor cate- goriilor de salariați. Începu să-și recruteze acționarii printre bogătașii orașului. Reclama pe care i-a făcut-o tata, darul lui înnăscut de a convinge, dar, mai ales, farmecul lui personal contribuiră ca, în scurt timp, capitalul subscris de membrii fondatori sa totalizeze o sumă de douăzeci de milioane, ceea ce pe vremea aceea era foarte mult.

O dată banca pusă pe baze solide, Bobi începu o adevărată campanie pentru a hotărî pe toți salariații, mari și mici, să-și depună spre fructificare economiile, oferind drept dobîndă 1,5 la sută mai mult decît ofereau celelalte bănci. Pe vremea aceea portul lucra,

aducînd prosperitate tuturor acelora care trăiau prin el. Nu exista barcagiu, nu exista șlepier, nu exista mecanic pe vreun remorcher, magazioner, căruțaș sau sim- plu hamal care să nu aibă pusă deoparte o anumită sumă de bani și să nu vrea s-o multiplice, mai ales în asemenea condiții avantajoase. Nu mai vorbesc de negustori și de celelalte cate- gorii sociale.

Ei bine, prestigiul fondatorilor, dobînda oferită și în spe- cial propaganda abilă contribuiră ca depunerile să curgă la banca lui Bobi cu nemiluita.

Eu, pe atunci, medic de doar cîțiva ani, călătoream în nă- dejdea că mă voi putea fixa undeva. Într-o zi primii la Boston, unde abia poposisem de vreo trei luni, o scrisoare de la tata care mă vestea că Bobi se însurase cu fata unui timonier, să- racă, însă foarte frumoasă și că avea să fie curînd tată.

Cinci ani mai tîrziu, cînd m-am înapoiat în țară pentru scurt timp, am cunoscut-o pe cumnată-mea și nepoatele mele, Lidi și Dromy. Știi că sînt gemene?

— Aflu acum și sînt surprins.

— Surprins, de ce?

— Pentru că Dromy pare mai în vîrstă ca Lidi.

— Nu găsesc. Totuși, deși sînt gemene, în afară de o vagă asemănare, ele se deosebesc, temperamental, profund.

Doctorul întrerupse povestirea, privi în gol și surîse. Ai fi zis că surîde unei amintiri. Apoi, urmă:

— Nepoatele mele m-au cucerit de la început. Mai ales Lidi. De mică avea un glas de înger, muzical. Bobi spunea în glumă că, probabil, nevastă-sa l-a înșelat cu un înger. De altfel, ea era și favorita.

Bobi își iubea fetele, dar în felul lui. Nu prea avea timp pentru ele. Cît privește pe mama lor, parcă n-ar fi trăit pe lu- mea asta. Din acest punct de vedere nu s-a schimbat deloc nici astăzi. Firea ei a împiedecat-o să se ocupe de educația fetelor. Deși nu făcea nimic toată ziua, nu avea totuși timp pentru ele, izolîndu-se în

apartamentul ei, ocupată, ca și astăzi, cu o mie de nimicuri înduioșătoare.

L-am găsit pe Bobi schimbat, nu mai era cel de altădată. Multiplele lui afaceri, după moartea tatei preluase banca și șantierul, firea ponderată a soției sale, poate și vîrsta îi temperaseră energia extraordinară, datorită căreia semănase mai înainte cu un butoi cu must în plină fierbere. De altfel și fizic se schimbase mult. Se îngrășase în mod alarmant, încărun- țise prematur, iar în creștet începuse să-i mijească o timidă chelie.

Despărțindu-mă de Bobi, cîteva săptămîni după aceea, am avut sentimentul că n-am să-l mai văd. Nu m-am înșelat. Trei ani mai tîrziu, o telegramă semnată de Luci îmi transmi- tea vestea sinuciderii lui și mă invita să mă înapoiez grabnic pentru a lichida afacerile soțului ei, alarmant de încurcate din cauza acelui sfîrșit neașteptat.

Mă aflam pe atunci la San Francisco și eram vîrît într-o afacere murdară de care mi-e rușine încă și acum. Dar despre asta poate că am să-ți povestesc altădată. Acum e suficient să- ți spun că eram atît de încurcat, încît nu am putut răspunde chemării telegrafice. Pe urmă, cînd aș fi putut veni, n-am fă- cut-o pentru că mi-am dat seama că e prea tîrziu.

Nu sînt nici patru ani de cînd m-am înapoiat în țară, de data asta hotărît să nu mai plec niciodată. Motivul? Teama că neputința timpului, care eram convins că avea să se abată asupra mea, să nu mă găsească singur printre străini. Curînd după aceea, Lidi, Dromy, mă făcură să regret că-mi irosisem viața fără să-mi fi făcut și eu un cămin. Căci, vezi, în fiecare din noi se ascunde un spiriduș de comoditate, deși de cele mai multe ori ne e rușine să ne-o mărturisim.

— Bine, dar de ce s-a sinucis fratele dumitale?, întrebai, observînd că Doctorul considera povestirea ca încheiată.

— A rămas o taină a lui, pe care totdeauna am crezut că n-am dreptul s-o pătrund.

— Totuși, mărturisește că acest sfîrșit tragic te-a intrigat mult.

— La început tot atît cît pe dumneata. Cu timpul însă, curiozitatea s-a potolit. Pe urmă, am uitat.

Astăzi însă descopăr că Bobi mi-a fost superior și în ceea ce privește curajul. Mă recunosc laș. Totuși, încerc să-mi găsesc o scuză: că nu e ușor să mori, chiar și atunci cînd nu mai ai nici un motiv special ca să dorești să mai trăiești.

Capitolul 20

T Π* oate că eventualii cititori ai acestei cărți își aduc amin- f| te, dintr-unul din capitolele anterioare, că neprevăzu- ′ ′ΙΓ′ tul, faptul extraordinar care să facă posibilă eliberarea de Lidi nu-1 așteptam să survină de la o femeie. O iubeam prea desăvîrșit pe Lidi pentru ca să pot crede că o alta, oricît de altfel ar fi, ar putea intra atît de vijelios, atît de revoluțio- nar în sufletul și viața mea ca s-o alunge pe ea.

Totuși, în clipa cînd am recunoscut în femeia cu trup mic care mă împinse brutal înlături, grăbită să suie înaintea mea în tramvai, pe Tucuța, am crezut că neprevăzutul pe care îl așteptasem nu însemna altceva decît regăsirea ei. Pentru că Tucuța nu era o *altă femeie* care să intre în viața mea, ci era Tucuța. Tucuța, fata cu ochi de migdală și moț roșu din anii copilăriei, școlărița cu mers potolit și învolburări în sînge din anii adolescenței, fata cu căciulița de blană pusă ștrengărește pe urechea stîngă și cu steluțe de nea prinse de genele nefi- resc de lungi, din primul an de studenție. Tucuța era în toate aceste ipostaze, mai bine-zis toate aceste ipostaze însemnase- ră tot Tucuța, de fiecare dată regăsită și de fiecare dată pier- dută, din cauza unor împrejurări stupide.

In aproape douăzeci de ani, trei regăsiri suspendate între punți de mulți ani. Iar aceasta a patra se întîmplă tot după mulți ani, în care timp amintirea mi-o adusese de multe ori foarte aproape de împletitura cea mai intimă a sufletului.

— Tucuța, tu ești? întrebai, abia putui întreba, pentru că Tucuța mă privea ca pe un străin, pe care acum îl vedea acum întîia oară.

— Tu? Ce întîmplare! Și îmi strînse mîna pe care i-o în- tindeam.

— Nu m-ai recunoscut, Tucuța, o mustrai, păstrînd într-a mea mîna care era cea mai îngustă din cîte întîlnisem vre- odată.

— Nu te-am observat.

— Te uitai doar la mine, Tucuțo.

— Poate. Însă mă gîndeam la cu totul altceva. Ce faci? Cu ce te ocupi?

— Trîndăvesc, Tucuțo. Am rămas același leneș incori- gibil. Dar tu? Ce cauți în orașul nostru? Te credeam încă la București. Ultima dată cînd ne-am întîlnit te pregăteai să te iei la trîntă cu viața și păreai destul de hotărîtă s-o învingi. Ce s-a întîmplat cu tine de te-ai întors? Scuză-mă, dar nici aceia care au fost înfrînți de viață nu se mai întorc în bîrlogul de unde au plecat. Obișnuiți cu trepidația unui oraș mare ca Bucureștii, au oroare de somnolența provinciei.

Tucuța nu-mi răspunse imediat. Mă privea zîmbind, parcă puțintel cu duioșie.

— Vorbești mult ca să-ți maschezi emoția, nu-i așa? Știi, nu te-ai schimbat aproape deloc. Dar asta n-are importanță. Să te lămuresc ce caut aici. Am fost detașată, după dorința mea, de către societatea la care sînt funcționară de mai mulți ani și care a deschis recent o filială în orașul ăsta. Și, crede- mă, somnolența și animația mediocră de aici mă reconfortea- ză pur și simplu.

E atît de bine, atît de plăcut să te culci devreme, în pri- mul rînd pentru că nu ai cum să-ți petreci altfel seara, iar în al doilea, pentru că așa face toată lumea. Ce vrei? Sînt o provincială și noi, provincialii, oricît am trăi în București, tot suferim de nostalgia orașului de unde am plecat.

— Așa cum un ministru, un profesor universitar sau cine știe ce proaspăt îmbogățit, ieșit ca primă generație din mediul rural, e apucat din cînd în cînd de nostalgia mămăligii, pe care ține neapărat s-o frămînte în palmă înainte de a o duce la gură, încercai să glumesc.

— Vezi, am avut dreptate cînd am spus adineauri că nu te-ai

schimbat mai deloc.

— Nu același lucru aș putea spune și eu despre tine, Tucuțo.

— Ah! Eu m-am schimbat enorm. Dar uite că ajungem la stația unde trebuie să cobor. Și îmi întinse mîna.

— Te însoțesc, Tucuțo!

— Nu are nici un rost. Nu mai am de mers decît cîțiva pași. La revedere, Mihule!

— Trebuie să te mai văd, Tucuțo!

— Dă-mi un telefon: 1419. La revedere, Mihule!

îmi strînse mîna băiețește și se grăbi să coboare. Tram- vaiul porni. Tucuța, grăbită, cotea după colț, fără să mai pri- vească înapoi.

La stația următoare coborîi și eu. Aveam nevoie de miș- care, pentru ca să-mi rînduiesc amintirile învălmășite. N-am mers însă mult. În apropierea stației era o mică grădină unde, seara, familiile din cartier veneau să ia aer, stînd pe bănci, tăifăsuind și spărgînd semințe de floarea-soarelui.

Acum însă, la ora aceea de dimineață, băncile erau goale. Doar pe una singură o bătrînă negustoreasă de mere zahari- site aștepta să sune recreația la școala de peste drum.

— Mere, mere de zahăr!

Se opri însă scurt, parcă rușinată că mă îmbiase pe mine, om mare, cu marfa ei destinată numai lăcomiei copiilor.

M-am așezat pe o bancă, departe, tocmai în capătul celălalt al grădinii, nerăbdător să depăn, mie însumi, amintirile care se voiau reactualizate…

Sfios, intimidat de hărmălaia din curtea școlii, de numă- rul mare al țîncilor care alergau fără rost încoace și încolo, țipînd, sărind, hîrjonindu-se, trîntindu-se pe jos, m-am oprit cu spatele lipit de zid, aproape de ușă.

Mama plecase și directorul, care era pastor și semăna cu Axente, gunoierul întregului cartier, mă trimisese să mă joc în curte pînă la terminarea recreației. Eram acum acolo, dar nu îndrăzneam să mă

amestec în forfota copiilor.

Pentru mine era un spectacol nou. Deși fusesem înscris în clasa a treia primară, pentru prima dată mi se întîmpla să trec pragul unei școli. Primele două clase le preparasem par- ticular, cu un meditator și dădusem examen, o dată pentru amîndouă, acasă la noi, imediat după convalescența prelun- gită inutil de mama, care considera o adevărată minune fap- tul că scăpasem cu bine dintr-o pneumonie îndrăcită.

Dacă n-ar fi fost unchiul Nic, care s-o convingă că e necesar să mă dezlipească de fustele ei, poate că aș fi absolvit cursul primar fără să fi fost vreodată elev înscris la școală, mama, pe de-o parte, crezîndu-mă prea plăpînd, pe de alta, temîndu-se de deprinderile rele pe care le-aș fi putut căpăta din contactul cu ceilalți elevi.

Numai lui îi datoram că mă găseam în ziua aceea înscris ca elev al Școlii Evanghelice, pe care mama o alesese din toate, convinsă că era frecventată numai de progeniturile familiilor simandicoase ale orașului. În privința asta însă se cam înșela- se. Pentru că atunci, imediat după război, cînd numai cîteva școli putuseră fi restaurate, chiar și aceasta, cu tot prestigiul ei de pension, fusese nevoită să-și deschidă larg porțile și să primească elevi din toate straturile sociale.

Obișnuit cu jocurile mele, în general potolite, oprit lîngă ușa ce da în curte, mă întrebam de ce se agită copiii aceia atît de inutil, alergînd, sărind, trîntindu-se pe jos, murdărindu- se pe hainele care și așa nu erau curate. Și poate că ar fi trecut toată recreația, fără să îndrăznesc să pășesc în jungla aceea cu mici fiare bipede ce urlau fără nici un rost, dacă un băiat nu ar fi venit întins la mine, mușcînd cu lăcomie dintr-o felie de pîine unsă cu magiun.

— Tu ești nou?, mă chestionă el cu gura plină.

— Da.

— În ce clasă?

— A treia.

— Și eu-s tot într-a treia. Cum te cheamă?

— Mihu Domnaru.

— Pe mine mă cheamă Radu Dumbravă. Nu vrei să te joci?

— Ba da.

— Haide să jucăm „capra”. În clipa următoare eram în mijlocul junglei și constatai că foarte puțini dintre băieți se sinchisiră de prezența mea. Radu Dumbravă găsi imediat cîțiva copii dispuși să joace „capra”. Jocul începu și continuă așa ca toate jocurile de copii: cu gălăgie multă, cu înghionteli, cu proteste la adresa acelora care încercau să facă „pricea” atunci cînd le venea rîndul să rămînă capră. Eu mă țineam bine. Nu călcasem niciodată „țarcul”, nu răsturnasem capra și, la fel ca Radu Dumbravă și încă un băiat, izbutisem să sar peste capră, la șase pași distanță, fără să „pășesc”.

Transpirasem, mă înroșisem la față, mi se făcuse sete. Însă parcă niciodată nu jucasem „capra” cu mai multă plăcere. Jo- cul era în toi cînd, ridicîndu-mi din întîmplare privirea spre una din ferestrele de la etaj, o descoperii acolo pe Tucuța. Tucuța, fetița cu moțul roș, cu fața măslinie și ochi de mig- dală, care, cu coatele rezemate de pervazul ferestrei, privea la joaca noastră. Și eu, țîncul de nouă ani care eram, holbam ochii la ea, impresionat de frumusețea fetiței cu moț roșu.

— Haide, măi! Tu, ăla nou!, țipă la mine copilul care venea la rînd.

Abia acum mi-am adus aminte că jucam capra și nu aveam timp să privesc moțul roșu și ochii de migdală. Și fiindcă ochii de migdală continuau să privească la noi, m-am străduit să mă țin bine.

Eram al treilea în joc. Primul era Radu Dumbravă. Și nu știu de ce, deodată am simțit ambiția să-l întrec. „Capra”, schimbîndu-se, jocul fu reluat de la început. Primii patru inși izbutirăm să sărim peste capră chiar cînd ea se afla departe de linia de demarcație, la cinci pași. Cînd „capra” schimbă pa- sul al șaselea, Radu Dumbravă, care era în frunte, sări făcînd un pas intermediar și la fel făcu celălalt băiat. Acum era rîn- dul meu. Eu însă nu voiam să fac acel pas intermediar. Era singura modalitate ca să trec înaintea tuturor. Deși

distanța era mare, deși aproape mă înspăimînta, totuși eram hotărît, cu orice risc, să încerc. Mă dădui mult în urmă, pregătindu-mă s-o zbughesc pînă la țarc și de acolo să-mi fac vînt pînă din- colo de spinarea „caprei”. Radu Dumbravă țipă la mine:

— Nu fi nebun, mă! Vrei să-ți frîngi gîtul?

— Vreau să încerc.

Zvîcnii în fugă, ajunsei lîngă tușă și mă avîntai cu mîinile înainte. Palmele atinseră spinarea curbată, trupul sprijinit pe ele trecu pe deasupra, dar tocmai în ultima clipă palma mîinii stîngi alunecă și, în loc să cad pe picioare, mă rostogolii pe burtă. Mă ridicai imediat, triumfător, deși mîna scrîntită mă durea îngrozitor. Copiii, exceptîndu-1 pe Radu Dumbravă, îmi sărbătoriră victoria prin urale. Radu, ștergîndu-mi praful de pe haine, îmi spuse:

— Puteai să-ți rupi mîna.

— Am vrut să fiu primul.

Și privii fereastra. Fetița cu moț roșu era tot acolo. Zîm- bea. În clipa aceea clopoțelul sună încetarea recreației, care durase jumătate de oră, așa cum, de altfel, durau mai toate recreațiile pe vremea aceea. Am pornit-o spre clasă.

— Mai stai!, mă opri Radu Dumbravă, înainte de a intra în coridor. Ce, vrei să te înghesui la ușă? Uite că ești încă plin de praf pe spate.

Și începu să mă scuture cu palmele. Intraseră mai toți co- piii și el continua să-mi șteargă hainele.

— Are să intre „Domnul”, încercai să-i amintesc.

— Lasă că „Domnul” întîrzie totdeauna.

Abia după ce curtea se goli complet, Radu Dumbravă con- teni cu scuturatul prafului de pe hainele mele.

— Acum putem merge și noi. O porni în trap. Îl urmai, imitîndu-1. În capătul treptelor se opri. Vrui să trec pe lîngă el, dar mă apucă de mînecă.

— Ce este?, întrebai nedumerit.

— Știu de ce ai vrut să fii primul la capră. Ai vrut să te gro-

zăvești față de Tucuța. Na, ține pumnul ăsta și să-ți amintești de el cînd vei mai vrea s-o faci pe grozavul.

Și îmi dădu un pumn puternic sub coaste.

Durerea și furia îmi aduseră lacrimi în ochi. Strînsei pumnul să-l lovesc și eu, cînd ușa cancelariei se deschise și în prag apăru un bătrînel cu părul alb de tot și cu catalogul sub braț.

— „Domnul", spuse șoptit Radu Dumbravă fugind să intre în clasă.

Mă luai după el. Abia ne ocuparăm locurile și „Domnul" intră pe ușă, bătrîn tare, cu un aer absent, îndurerat.

La recreația următoare, m-am apropiat de Radu Dumbravă și i-am spus:

— Am să-ți plătesc pumnul, n-ai grijă. Așteaptă numai să- mi treacă mîna pe care mi-am scrîntit-o, căzînd.

— Nu mi-e frică de tine!, îmi replică întorcîndu-mi spatele.

Tot timpul recreației nu m-am mai amestecat în joacă. Co- coțat pe o stivă de lemne, pîndii fereastra la care stătuse mai înainte fata cu ochi de migdală. Am așteptat zadarnic. Deși recreația nu fu mai puțin lungă, fetița nu se mai arătă deloc, spre marea mea deznădejde.

Cine era fetița cu moț roșu aflai în zilele următoare, între- bînd în dreapta, în stînga, folosind instinctiv, cred că dintr-un fel de pudoare, o metodă pe care aș putea-o numi diplomatică. Aflai, printre altele, că Școala Evanghelică avea un internat, pentru copii orfani și că lenjereasa acelui orfelinat era Frîu Trude, o nemțoaică bătrîioară și grasă, care își vopsea părul și care cînta duminicile la orgă, în capela școlii.

Tucuța, orfană de ambii părinți, conta drept fiica ei adop- tivă, însă Frău Trude, deși se lăuda că a înfiat-o, nu se grăbea deloc să îndeplinească și forma juridică necesară.

Cu Tucuța m-am împrietenit repede. Într-o zi, alergînd prin curte în jocul „de-a hoții și vardiștii", m-am împiedicat de o piatră și am căzut, rănindu-mi rău genunchiul. Sîngele curgea din belșug și

eu, văzîndu-1 curgînd, aproape leșinai. Groaza de a vedea curgînd sînge se manifesta la vîrsta ace- ea, la mine, într-o formă aproape isterică.

Copiii, speriați de paloarea mea, dar mai ales de vederea sîngelui care curgea abundent, îl vestiră pe Herr Klein, direc- torul, care, la rîndul lui, mă dădu în seama lui Frău Trude, care pe lîngă oficiul de lenjereasă îl mai îndeplinea și pe acela de infirmieră. Mă duse sus la ea, mă pansă și mă lăsă apoi în seama Tucuței, pînă cînd, spunea ea, durerea, molcomindu-se, aveam să pot merge.

Deși genunchiul mă durea tare, privind la Tucuța, începui să regret că nu-mi rupsesem piciorul și, astfel, să pot întîrzia mai mult în apartamentul lui Frău Trude.

— Te doare?, întrebă Tucuța cînd ramaserăm singuri.

— Mult!, exagerai, alintîndu-mă.

— Lasă că are să treacă. Cum te cheamă?

— Mihu. Pe tine te cheamă Tucuța, nu-i așa?

— De unde știi?

— Am întrebat.

— Așa!, se miră ea ca o domnișoară mare. Apoi: Vrei să-ți arăt jucăriile mele?

— Arată-mi-le!

— Nu prea am multe. Mi le-a dăruit însă tanti Trude și îmi sînt dragi.

— O iubești mult pe Frău Trude?

— E foarte bună cu mine.

Tucuța cărăbăni pe canapeaua pe care mă culcase Frău Trude toate jucăriile ei. Erau puține: o păpușă foarte urîtă, o minge mare, roșie, un pătuc de păpușă, o cutie cu multe cuburi de lemn.

— Nu-i așa că-i frumoasă?, îmi ceru părerea Tucuța, strîn- gînd în brațe păpușa care avea genele oribile, blonde.

— Foarte frumoasă!, mințiii ca să n-o dezamăgesc.

— N-am avut niciodată o păpușă mai frumoasă, îmi mărtu- risi, făcîndu-și de lucru cu pliurile rochiței minuscule.

Mie însă, îmi era ciudă că Frîu Trude nu găsise o altă pă- pușă, mai frumoasă, pe care s-o dăruiască Tucuței. Compa- rînd păpușa Tucuței cu păpușa verișoarei mele Angela, mare cît un copil în fașă, cu pleoape mobile și care spunea „marnă” cînd o apăsai de piept, o găseam oribilă. Tucuța trebuia să aibă o păpușă ca a Angelei. Tucuța era o fetiță bună, pe cînd Angela era o răutăcioasă, care se bucura ori de cîte ori vedea că motanul ei sfîșie vreo vrabie.

— Vrei să ne jucăm „de-a cucoana din America?“, întrebă Tucuța, punînd deoparte jucăriile.

— Vreau. Numai că nu m-am jucat niciodată jocul ăsta. E un joc pentru fete?, întrebai bănuitor, pentru că nutream un adevărat dispreț față de jocurile fetelor, pe care le găseam plictisitoare.

— E pentru fete, dar îl pot juca și băieții. Uite, tu ai să fii ruda săracă și eu, „cocoana din America”. Am să bat la ușă, tu ai să mă inviți să intru și, cînd ai să mă vezi, trebuie să te arăți surprins. Pe urmă, ai să vezi cum vine jocul. Așteaptă puțin!…

Și fugi în camera cealaltă.

Așteptai s-o aud bătînd în ușă, dar Tucuța întîrzia. In sfîrșit, cînd reveni, fui atît de uimit de costumația în care apărea înaintea ochilor mei, încît uitai să-i mai urez cuvintele de bun-venit, așa cum mă învățase. Îmbrăcase o rochie de-a lui Frîu Trude, care atîrna pînă în pămînt, cu toate că și-o săltase la mijloc prinzînd-o cu un cordon din piele, încălțase pantofi cu tocuri înalte, pe cap își pusese o pălărie din alte vremuri, iar fața și-o acoperise cu o voaletă. În mîna stîngă ținea o poșetă din zale de argint, iar în dreapta, un evantai din pene, cu care își făcea vînt.

Tucuța, călcînd parcă pe picioroange din cauza pantofilor, înaintă pînă în mijlocul camerei și, fiindcă nu-mi revenisem încă din surprindere, începu să întrebe și tot ea să răspundă, schimbînd doar tonul. Îmi explică, vorbind cu ifose, că nu vo- ise să-mi telegrafieze ca să-mi facă o surpriză, că se bucura foarte mult regăsindu-mă în viață, mă numea Tilda, îmi ceru s-o informez dacă soțul meu mai lucra în minele de cărbuni, se arătă supărată că nu o vestisem cînd

el murise, pe urmă, ză- rind păpușa culcată în pătucul ei, se bucură că am o fetiță atît de drăguță și îmi atrase atenția să nu vorbesc tare ca să n-o trezesc. Mă mustră că nu-i scrisesem cît eram de strîmtorată ca să-mi trimită dolari, mă informă apoi că avea la New York un zgîrie-nori cu cincizeci de etaje, de asemenea un diamant, pe care îl cumpărase de la un prinț indian și care valora o ave- re, diamant, din pricina căruia, de mai multe ori, niște bandiți mascați îi călcaseră casa, răscolind peste tot, însă fără folos, pentru că îl avea ascuns într-un loc pe care nu-1 știa decît ea și un servitor negru care era și surd, și mut, și orb.

Apariția lui Frîu Truda puse capăt jocului nostru, mai bi- ne-zis al Tucuței, căci eu tot timpul nu fusesem decît spectator. O mustră de formă că se împopoțonase atît de caraghios, iar pe mine mă expedie în clasă.

în zilele ce urmară, în recreații, făceam ce făceam și mă strecuram sus la Tucuța. Frău Trude îmi permise să mă joc cu ea, după ce, în prealabil, îmi pusese o mulțime de întrebări în legătură cu familia mea. Eram singurul din toată școala care căpătasem această permisiune și înaintea mea nimeni n-o mai obținuse. Cît privește pe Tucuța, avea voie să privească de sus, de la fereastră, joaca zburdalnică a băieților, dar îi era cu desăvîrșire interzis să coboare în curte.

Jocurile cu Tucuța aveau pentru mine un farmec deosebit, pentru că, toate, erau jocuri noi, pe care, așa credeam, ea le inventa. Abia mai tîrziu am înțeles că Tucuța nu făcea altce- va decît să parodieze filmele pe care le văzuse cu Frău Trude la cinematograf, sau unele întîmplări care o impresionaseră mai mult, din romanele în fascicole pe care mama ei adoptivă le citea tare, seara, înainte de a adormi.

Tucuța manifesta o predilecție deosebită pentru jocurile cu deznodămînt tragic. Ori eu, ori ea, unul din doi trebuia pînă la sfîrșit să moară: eu, fie ucis de pumnalul unui bandit chi- nez, fie străpuns de spada vreunui marchiz sau baron, într-un duel pe viață

și pe moarte, ea, fie din cauza ftiziei, fie otrăvită de mirosul unui buchet de trandafiri injectați cu o otravă foar- te puternică, fie arsă pe rug pentru vrăjitorie.

însă cum pentru jocuri cu astfel de deznodămînt, noi doi nu eram suficienți și pentru ca jocurile să nu sufere, atît eu, cît și ea, jucam simultan mai multe roluri, iar cele secundare le jucau fie pisica ei, Baiadera, fie păpușa, fie o pernă sau o glastră cu flori.

Jocurile noastre, de-a întîmplări care survin numai în via- ța oamenilor mari, sfîrșiră prin a trezi invidia și mai ales ge- lozia lui Radu Dumbravă, care începu o adevărată campanie de mici răutăți. În gura mare își bătea joc de mine că în loc să-mi văd de lecții mă țin de „fusta" fetei lenjeresei, mă pore- clea „fătălău" pentru că jucam jocuri de fete, sau, ceea ce mă înfuria cel mai mult, se strecura pe nesimțite pînă sus, însoțit de „banda" lui, cînd știa precis că Frău Trude e în altă parte, bătea în ușă, își îndemna tovarășii să cînte în cor „fătălău", apoi o zbugheau cu toții în jos, pe scări.

Zadarnic m-am bătut cu el de cîteva ori. Eram cam de forțe egale și de fiecare dată lupta se termina nedecis. O dată însă fu cît pe-aci să se întîmple o nenorocire.

Intr-o zi, după o recreație petrecută sus, cu Tucuța, furi- șîndu-mă în clasă, cîteva minute înainte de a intra „Domnul", Radu Dumbravă, ridicîndu-se în picioare pe bancă, țipă să se facă liniște că vrea să spună ceva. Pe urmă, cînd i se păru că toți îl ascultă, spuse:

— O bombă, fraților. Mihu o are dragă pe fata lenjeresei. Prostul i-a dăruit o păpușă, mare cît un copil de țîță.

Și izbucni în rîs.

Nu știu ce găsiră în asta de rîs, dar, după el toți băieții se porniră să rîdă. Șfichiuit de rîsul acela colectiv, rușinat de zecile de priviri care mă țintuiau batjocoritor, înnebunit de ură și furie am pus mîna pe călimara de metal și am az- vîrlit-o în capul lui Radu Dumbravă. El se feri însă la timp și călimara trecu de puțin pe lîngă tîmpla lui și căzu pe podele, împrăștiindu-și conținutul.

Urmarea fu că „Domnul” mă pedepsi să stau o oră întreagă la „colț”, spre marea bucurie a lui Radu Dumbravă, care tot timpul își bătu joc de mine maimuțărindu-se. Abia îmi pu- team stăpîni lacrimile, dar nu de ciudă că fusesem pedepsit, ci de ciudă că el aflase de darul pe care i-1 făcusem Tucuței, dar care înghițise nu numai toate economiile mele, ci și îm- prumutul contractat pe termen nelimitat la unchiul Nic.

Tot frămîntîndu-mi mintea să înțeleg cum de aflase Radu Dumbravă de darul făcut Tucuței, ajunsei la concluzia că el n-ar fi putut afla dacă nu i-ar fi spus chiar Tucuța, cine știe în ce împrejurare. Supărat, în recreația următoare n-am mai suit la ea. In curte, Radu Dumbravă reactualiza chestia cu „o are dragă pe fata lenjeresei”. Mai ales această afirmație mă înfuria și mă rușina totodată. Un fel de pudicitate, pe care abia mai tîrziu mi-am explicat-o: îmi era rușine că și alții aflaseră ceea ce considerasem pînă atunci taina mea. Și pentru ca să-l conving de contrariu, protestai, susținui că nu e adevărat, că Tucuța nu era decît o „puștancă”, că dacă mă duceam să mă joc cu ea era pentru că mă rugase Frîu Trude și că păpușa i-o dăruise mama, aflînd de la mine că e orfană.

Dar toată pledoaria mea se dovedi infructuoasă. Radu Dumbravă nu se lăsă deloc convins. Urmarea fu o nouă încă- ierare pe viață și pe moarte, încăierare care se soldă cu zgîri- eturi pe față și cu gulerul hainei rupt, pentru mine cu o vînă- taie sub ochi pentru el.

Nici în zilele următoare nu am mai suit la Tucuța. În schimb, îmi alegeam în curte locul de joacă cel mai bun, de unde ea, privind, m-ar putea vedea. Și într-adevăr, Tucuța, în toate recreațiile, era nelipsită de la fereastră și tot timpul cu ochii numai pe mine, care mă prefăceam că nici n-o observ, deși tînjeam după jocurile din încăperile lui Frîu Trude.

în cele din urmă, văzînd că nu mai am de gînd să sui la ea, cu toate că Frîu Trude îi interzisese, începu ea să coboare în curte, cînd

știa că nu poate fi văzută. Eu, cu încăpățînarea mea stupidă de a-i face pe ceilalți băieți să creadă că nu e ade- vărat „că o am dragă pe fata lenjeresei“, o alungam cu brutali- tate atunci cînd încerca să se amestece în joaca noastră.

Consecința fu că, la rîndul ei, Tucuța se supără pe mine, iar acel care avu de cîștigat de pe urma conflictului fu tot Radu Dumbravă. O primea în jocurile lui, o proteja față de ceilalți băieți, se dădea în vînt ca să-i fie pe plac, mai ales după ce Frîu Trude, prinzînd-o de mai multe în culpă, se re- semnase s-o lase să se joace cu noi.

Deși turbam de gelozie, continuam a mă preface așa de parcă toată chestia nu ar fi avut nici o importanță pentru mine. Numai acasă, noaptea, înainte de a mă fura somnul, plîngeam de dor. Îmi era dor de odăile lui Frîu Trude, de jocurile noastre. Îmi era dor s-o văd pe Tucuța travestită în „contesa cerșetoare” sau în eroina din filmul în douăsprezece serii, „Misterele din New-York“, îmi era dor să fiu „Nosfera- tul“, contele vampir, să-mi apropii buzele de încheietura mîi- nii ei, ca să-i sug sîngele și să mor apoi în clipa cînd cocoșii cîntă de ziuă.

Și doar ar fi fost suficient ca numai eu să vreau, pentru ca totul să fie ca mai înainte. Îmi spuneau asta ochii ei care mă urmăreau pretutindeni, triști și parcă rugători.

*

într-o zi… Eram acum de cîțiva ani licean, iar de cîteva luni purtam cu mîndrie la șapcă firetul negru, semnul din- stinctiv al claselor superioare de liceu. În lumea noastră șco- lărească firetul negru avea o importanță covîrșitoare. A fi „la superioară1′, însemna o mulțime de libertăți care, cu toate că nu erau recunoscute de profesori și părinți, erau totuși li- bertăți, prin faptul că ni le luam cu de la noi putere. Astfel, libertatea de a fuma pe furiș, de a frecventa spectacolele in- terzise și stabilimentele, de a experimenta mici perversități cu partenere tot în uniformă, de obicei în grădina publică a orașului, de a juca biliard în cafenelele dosnice, mai ales în cartierul turcesc.

Acestea și multe altele erau libertățile legate de firetul ne- gru de la șapca de licean și eu, care îl purtam abia de cîteva luni nu mai îmi încăpeam în piele de mîndrie. Căpătasem în propriii mei ochi o importanță care îmi stimula încrederea, risipind ultimele reziduuri ale timidității, consecință nefastă a educației pe care o primisem de la mama, educație pe care unchiul Nic o califica drept „educația mamelor care își țin co- piii agățați de fustele lor timp prea îndelungat”.

Era într-o duminică, puține zile după începerea școlii. Mama mă înduplecase s-o însoțesc la biserică și părea tare bucuroasă de victoria ei.

Mama a fost și a rămas o habotnică învederată. În cele mai neînsemnate întîmplări vede voința divină și pentru cele mai fără de importanță creațiuni ale prea frumoaselor ei mîini cere binecuvîntarea Celui Prea înalt. Nelipsită de la slujbă în toate duminicile și sărbătorile, e foarte respectată de preoții parohiei, întrucît ea, mai mult decît toate celelalte enoriașe, nu uită în nici o împrejurare că acela care slujește altarului, de la altar trebuie să mănînce.

Mama nu numai că nu se mulțumea să nu lipsească de la slujbă, dar avea obiceiul să mă care cu sine de fiecare dată, spre marea mea disperare. A participa la slujbele religioase mi se părea o corvoadă care, pe măsură ce creșteam, devenea mereu mai plictisitoare.

Totuși, acolo, în biserică, în scopul de a scăpa de plictisea- lă, inventasem o metodă proprie prin care izbuteam ca timpul să treacă mai ușor. De altfel, observasem că și cucoanele își omorau timpul discutînd cîte verzi și uscate, de parcă s-ar fi găsit la un „jour fix”. Lipsa lor de pioșenie mă încuraja în așa măsură, încît nu aveam nici un fel de mustrări de cuget ori de cîte ori eram nevoit, din cauza mamei, să apelez la metoda mea.

„Metoda” era foarte simplă: privind sfinții din icoane sau de pe pereți, toți cu mustăți și bărbi de patriarhi, îi văduveam în închipuire de aceste respectabile podoabe ale virilității. În-

deletnicirea aceasta mă preocupa în așa măsură, încît amu- zat și scufundat în contemplarea sfinților deveniți, prin în- chipuire, spîni, nici nu-mi dădeam seama cît de repede trece timpul.

Dar, în cele din urmă, printr-o prea deasă întrebuințare metoda asta își pierdu farmecul. Insă, în măsura în care ea își pierdea eficacitatea, în aceeași măsură sporea rezistența mea față de insistențele mamei de a mă căra cu ea la biserică. Totuși, în ziua aceea acceptasem s-o însoțesc.

Pășind în biserică, mă întrebam cu neliniște cum voi izbuti să-mi trec timpul, fără să mă plictisesc prea mult. Curînd însă îmi dădui seama că nu va fi chiar atît de greu. Pentru că, dacă mai înainte mă amuzasem văduvind sfinții de bărbi și mustăți, acum nu aveam decît să-i dezbrac de anteriele lor austere și să-i îmbrac în diverse costume, din diferite epoci.

încercarea nu fu deloc grea. Pe Sfîntul Gheorghe îl îm- brăcai în costum de mușchetar, pe Sfîntul Dumitru – în cos- tumul de campanie al lui Napoleon, cu mantaua descheiată la piept și bicornul pe cap, pe Sfîntul Vasile —în redingota berarului Cromwell, pe Sfîntul Nicolae-în costumul prima- rului Londrei în ziua cînd se deschide Parlamentul, pe Sfinții Apostoli – în costume de gondolieri venețieni, cu excepția lui Iuda Iscarioteanul, absent de altfel în icoană, pe care însă l-ar fi prins foarte bine surtucul domnului Isac Goldenberg, cel mai de seamă bijutier de pe strada principală.

Absorbit de toaleta Sfîntului Paul, căruia îi venea de minune giubeaua caimacamului Ferechide, nu observai pe școlărița care se închinase la toate icoanele decît în clipa cînd, oprită în fața Sfîntului Mina, se străduia să lipească o monedă de lemnul vopsit al icoanei. Și e de mirare cum n-am strigat-o pe nume, în clipa cînd recunoscui în școlărița cu ace- iași minunați ochi de migdală pe Tucuța din anii copilăriei, fata de suflet a lui Frîu Trude.

Fui atît de surprins, atît de emoționat, bucuria era atît de mare, încît greu mă stăpînii să nu dau fuga la ea, s-o trag de mînecă și să-i

spun că am recunoscut-o. Privind-o, simţii că anii şi întîmplările n-o alungaseră din tainiţa sufletului meu, ci numai o prăfuiseră ca pe o iconiţă. Acum însă, cînd în locul fetiţei cu moţ roşu şi ochi de migdală regăseam o şcolăriţă domnişorică, iconiţa scuturată de praful uitării străluci din nou vie, la fel de vie ca în trecut. Şi, întinzînd punte peste anii care trecuseră, simţii că şi şcolăriţa de acum îmi era tot atît de dragă pe cît îmi fusese fetiţa cu moţul roş.

Această altă Tucuţă, oprită în faţa icoanei Sfîntului Mina, se străduia să lipească moneta de lemnul sfinţit. Încercase fără folos de mai multe ori şi tocmai cînd îmi luasem nădejdea că s-ar mai putea lipi, banul nu se mai desprinse. Răsuflai uşurat. Şi fiindcă acum ea terminase de închinat şi sărutat toate icoanele, îşi făcu loc printre cucoane şi-şi ocupă un loc aproape de strana stîngă. Totuşi, o puteam privi în voie.

Era atît de altfel Tucuţa de acum! Aproape o domnişoară, faţă de care m-aş fi simţit sfios, dacă ochii de migdală n-ar fi rămas aceiaşi.

Tot privind la ea, timpul trecu repede. Şi cînd o văzui închinîndu-se de plecare, mi se păru că stătuse foarte puţin timp în biserică. Trecu pe lîngă mine, fără să mă observe şi pieri în mulţimea învălmăşită de la intrare. Mă uitai la mama: tocmai se plecase la urechea vecinei din stînga şi-i spunea nu ştiu ce. Profitai de această clipă de neatenţie din partea ei, ca să mă strecor pe nesimţite afară. Am ajuns-o pe Tucuţa aproape de colţul străzii:

— Tucuţo!

Tucuţa se întoarse, curioasă să afle cine o strigă. Mă recu- noscu imediat.

— Mihule, tu?

— Eu, Tucuţo! Mă bucur mult că te întîlnesc.

— Şi eu, Mihule. Ai fost poate în biserică?

— Desigur. Te-am recunoscut imediat. Tu însă nu m-ai observat, deşi m-am uitat tot timpul la tine. Nu m-ai observat nici cînd ai ieşit, cu toate că ai trecut chiar pe lîngă mine.

— Cum eram să te văd dacă priveam în jos? Totdeauna mă simt intimidată cînd vin sau plec din biserică. Mi se pare că toată lumea se uită la mine

— Tucuțo, cum de nu ne-am regăsit atîția ani?

— Da, e de mirare. Dar eu, în afară de școală și biserică, nu ies niciodată din casă. A fost un adevărat noroc pentru mine că am venit astăzi la biserica asta, pentru că, de obicei, merg la alta.

Și zîmbi, așa cum zîmbise fetița cu moț roșu în ziua cînd izbutisem să s-ar peste „capră”, mai bine decît toți ceilalți băieți.

— Tucuțo, ce face Frău Trude?

— Numai sînt la ea de cîțiva ani. O mătușă și-a adus aminte că are o nepoată și m-a luat să mă crească. Cu ocazia asta am aflat că am o mulțime de rude. O soră, aici în oraș, măritată cu un băcan, o altă soră și o altă mătușă la Bucu- rești. Atîtea rude, Mihule și eu am trăit mulți ani printre co- piii găsiți, din mila altora! Știi, am încercat să aflu prin ce îm- prejurare am ajuns la orfelinat, dar n-am izbutit. Nimeni nu vrea să-mi răspundă cinstit. Dar într-o zi tot am să aflu. N-ar fi de mirare să descopăr atunci că am o mamă și un tată.

— Asta e imposibil!, protestai, părîndu-mi-se peste putin- ță ca Tucuța să aibă părinți și totuși să ajungă la un orfelinat, iar apoi pe mîna unei mătușe. Și în tot acest timp ei să nu vrea să știe de ea.

— Acum, cînd cunosc ce înseamnă dragostea alor mei, aflînd asta, nu m-aș mira deloc, Mihule.

— Nu te iubește mătușa ta?

— Nu! Dacă m-a luat să mă crească, a făcut-o numai din datorie. În casa lor mă simt tolerată. Deși nici mătușa și nici unchiul nu mă ceartă niciodată, deși îmi vorbesc totdeauna frumos și-mi dăruiesc o mulțime de lucruri, aș prefera să mă certe des, să nu-mi dăruiască nici măcar un creion, dar în schimb, din cînd în cînd să-și aducă aminte de mine și să mă mîngîie. Dacă ai ști, Mihule, cîtă nevoie am de mîngîierile, de dragostea acelora care pretind că-mi sînt rude.

Nu mă iubesc însă deloc și pentru că nu mă iubesc, îi urăsc și regret că nu m-au lăsat la Frău Trude care, deși era o stră- ină, mă

iubea foarte mult.

Tucuța tăcu. Privind-o, mi se părea altfel, acum, cînd în priviri îi mai stăruia ura împotriva mătușii și unchiului ei. Eu însă, o voiam mai mult fetiță, mai mult Tucuța din anii cînd răscoleam casa lui Frău Trude, jucîndu-se, decît șco- lărița care îmi destăinuise suferințele ei de orfană. Pentru că eu, care fusesem înconjurat de dragostea idolatră a mamei și care continua să mă mai țină agățat de fustele ei în ciuda bentiței negre de la șapca mea de licean, rămăsesem în bună parte ancorat în copilărie.

— Știi, Mihule, vorbi Tucuța din nou, mie îmi pare bine că ne-am întîlnit. Tu îmi aduci aminte de anii cînd, fiind prea mică pentru ca să-mi dau seama ce trist e să fii copilul de suflet al cuiva, mă puteam juca, puteam fi veselă, mulțumită. Mătușa mea, despre care toți spun că are un suflet de aur pen- tru că a luat să crească o orfană, a ucis prea de timpuriu copi- lăria și jocurile. De cînd am părăsit-o pe tanti Trude aproape că nu mai m-am jucat.

— Ne vom juca de acum înainte, Tucuțo. Jocurile acelea nu le-am uitat și acum, cînd te-am regăsit, tînjesc după ele.

— Nu, Mihule, e prea tîrziu. Sîntem prea mari. Eu am patrusprezece ani și tu cincisprezece. Pe atunci închipuirea îmi era rebelă, neastîmpărată. Atunci cînd tu jucai rolul lui Judex, și apăreai în momentul oportun ca să mă smulgi din mîinile bandiților, credeam că ești într-adevăr el, te vedeam înfășurat în pelerina largă, cu pălăria lăsată pe ochi, cu revol- verul în mînă, revolver care, în realitate, nu era decît o biată cheie. Acum n-aș mai putea. Dar, admițînd cazul că jocurile acelea ar avea același farmec ca în trecut, unde ne-am juca? Acasă la mătușa mea? Ea nici nu ți-ar da voie să intri pe poar- tă. La tine acasă? Nu mi-ar da mie voie să vin.

Știi, ar fi foarte rău dacă ne-ar vedea cineva împreună și s-ar duce să-i spună mătușii. Mi-a interzis de nenumărate ori să stau de vorbă cu băieții, amenințîndu-mă că va fi foarte rău pentru mine dacă i-aș călca porunca. Nu mi-e frică, dar nu vreau să le dau ocazia să spună, mătușa și unchiul, că sînt nerecunoscătoare față de ei. Ei

n-au nevoie de dragostea, ci de recunoștința mea. Nici nu-ți închipui cît de mult îi urăsc pentru asta. Intr-o zi n-am să mai pot răbda și am să le arunc în față adevărul: că nu le port nici un fel de recunoștință, că-i urăsc și că n-au decît să mă dea pe poartă afară. Numai că nu știu cînd va fi ziua aceea. Va fi însă. Pînă atunci, nu vreau să le ies din voie. De aceea, nici pe tine nu am să te pot vedea decît foarte rar și pe furiș.

— Tucuțo, trebuie să ne vedem.

— Știu că trebuie, Mihule, ca să nu ne pierdem din nou. In zilele cînd aveți liber ultima oră, înainte de prînz, așteaptă- mă pe bulevard. Trec totdeauna pe acolo. Vom putea merge împreună o bucată de drum. E singura posibilitate, fiindcă mătușa nu mă lasă nici măcar la prietene. Spune că priete- nele n-au decît să vină ele la mine. Dar fetele nu prea vin, pentru că atunci cînd o fac, au impresia că sînt tot la școală, într-o oră de dirigenție. Mătușa nu ne lasă o clipă singure, ca să ne poată supraveghea conversația.

Acum trebuie să ne despărțim. Stau foarte aproape de aici și mi-e teamă să nu fim văzuți împreună. La revedere, Mihule!

— La revedere, Tucuțo!

Și am privit după Tucuța, pînă n-am mai văzut-o, Tucuța, școlărița cu ochi de migdală, care se depărta încet, tristă sau poate numai gînditoare.

în zilele ce urmară, aproape mereu, ultima oră de dinaintea prînzului mă găsea plimbîndu-mă pe bulevard, așteptînd să apară pîlcurile de uniforme pepite, printre care, de departe, căutam să recunosc pe Tucuța. Și, la jumătatea distanței care ne despărțea, zîmbetul ei, zîmbetul meu se întîlneau să se sărute, în locul nostru, care nu îndrăzneam s-o facem.

Fetele, complice, ne lăsau singuri. Plecam împreună, căl- cînd încet, pentru ca drumul pînă aproape de casa Tucuței să ne pară cît mai lung. Vorbeam despre teze, de profesori și

279 profesoare, ne aminteam de Frău Trude, de „domnul părinte’1, directorul, de jocurile noastre.

Clipa despărțirii venea de fiecare dată prea curînd, de fi- ecare dată mi se părea că nu ne-am spus nimic din ceea ce aveam să ne spunem. Cîteodată, pe drum, luam pe furiș mîna Tucuței, o strîngeam într-a mea.

— Să nu ne vadă cineva, Mihule!

Și Tucuța, fricoasă, își desprindea mîna din palma care o ținea strîns.

Din zi în zi dorința de a o vedea pe Tucuța timp mai înde- lungat devenea mai imperioasă, din zi în zi „fitul” de la ultima oră de dinaintea prînzului devenea obișnuință. La școală tot timpul eram ca buimăcit. Tot timpul cu gîndul dus, nu-mi re- veneam decît atunci cînd îmi auzeam numele strigat de pro- fesor. Acasă, învățatul lecțiilor devenise un chin. Cu gîndul la Tucuța, îmi trebuia timp dublu pentru ca să pot memora paginile insipide ale cărților. Și dacă nu mi-ar fi fost rușine de ea, care era o elevă eminentă, cred că n-aș mai fi deschis o carte.

Toamna înainta, zilele erau acum mereu mai scurte. De multe ori o așteptam pe Tucuța, seara, în zilele cînd avea ore și după-amiaza. Mai ales acum, drumul pînă aproape de casa Tucuței avea un farmec deosebit. Acum, pe întuneric, Tucuța singură îmi căuta mîna, sau își strecura brațul sub al meu. Acum mai mult ca la prînz, drumul ni se părea revoltător de scurt.

… Și într-o seară, ceața era deasă de ustura ochii.

— Tucuțo, vrei să mergem în grădină?

— Nu, Mihule. Voi întîrzia acasă și mă va certa mătușa.

— Te rog, Tucuțo. N-am fost acolo încă niciodată împreu- nă. Te rog, Tucuțo!

— Bine, Mihule, să mergem.

Ceața, acolo sub copaci, era parcă mai deasă, mai înăbu- șitoare. Cu brațul Tucuței strecurat sub al meu ne-am plim- bat pe aleile pustii, pentru prima dată fără să ne vorbim. În cele din urmă ne-am oprit lîngă malul de pe care cîteva po- teci șerpuite coborau, în port. Ceața, devale, era compactă. Felinarele din vîrful catargelor abia se

zăreau ca niște păreri de candele.

— Tucuțo, îmi ești dragă, îmi ești foarte dragă. Mi-ai fost dragă, fără să știu, încă de cînd te-am văzut la fereastra lui Frău Trude, fetiță cu moț roșu și ochi de migdală.

îi vorbisem atît de încet, încît apoi mă mirai cum de mă putuse auzi.

— Păstrez, Mihule, păpușa pe care mi-ai dăruit-o. Ea mi-a amintit de tine totdeauna, de tine, cel de atunci.

— Tucuțo, îți amintești de „Nosferatu“?, întrebai încet, ducîndu-i încheietura palmei la gură și mușcînd încet pielea fină, așa cum făceam pe vremuri cînd eram vampirul hrănit noapte de noapte cu sînge de fecioară.

Tucuța mă lăsă. Ii simții răsuflarea mai scurtă, mai fier- binte, aproape de obrazul meu. Și fiindcă răsuflarea Tucuței era ca un iz de vin îmbătător, am îmbrățișat-o, am sărutat-o pe buze, pe gît, i-am mușcat sînii pe deasupra uniformei.

Tucuța, zbătîndu-se în brațele mele, izbuti să scape.

— Să mergem, Mihule, am întîrziat!…

Și porni înainte pe alee.

în zilele ce urmară, numai o singură dată am mai întîrziat cu Tucuța în grădină. Apoi, chiar de a doua zi, a dispărut. La început am crezut-o bolnavă, la fel, și colegele ei de clasă. A treia zi însă, una din prietenele ei intime mă opri să-mi comu- nice vestea care, la ele la școală, făcuse senzație: de trei zile Tucuța, părăsindu-și mătușa, fugise la București, se pare la sora ei.

Vestea aceasta mă deprimă complet. Gîndul că o pier- dusem pe Tucuța mă deznădăjduia. Nu-mi rămînea decît o singură speranță: că Tucuța îmi va scrie, că măcar prin scris vom continua să fim prieteni, pentru a nu ne mai pierde! Dar asta nu se întîmplă. Zilele trecură una după alta, fără ca să primesc măcar un singur rînd de la ea. Primele săptămîni fură îngrozitoare. Pe urmă, încet, încet, totul se astîmpără. Uitarea prăfui din nou iconița Tucuței, însă nu pe aceea a Tucuței școlăriță domnișorică cu ochi de migdală și buze

fier- binți, pe aceasta nu mi-o mai aminteam, ci tot pe a fetiței cu moț roșu, care îmi zîmbise de sus, de la fereastră, în prima zi de școală.

Se scurseră din nou ani. Pe lîngă sufletul meu trecură multe fete, mai frumoase ca Tucuța și multe femei, care mi-au dat tot ceea ce tinerețea și senzualitatea mea le ceruse. Tucuța? Era doar un nume, era din cînd în cînd o amintire vagă, însă de fiecare dată duioasă.

Veni apoi bacalaureatul, cu neliniștile care îl preced și bu- curiile de după ce afli că ai trecut cu bine interogatoriul in- chizitorial al profesorilor. Toamna am plecat la București și m-am înscris la Medicină. Deși eram foarte mult ocupat, știam să-mi fac timp pentru a mă avînta cu capul înainte în „ana- forul“ care însemna pe vremea aceea a fi „student de viață”, avînd, pe lîngă bani și prieteni cu experiență în materie.

De altfel, la nouăsprezece ani e normal să faci multe „pros- tii”. Prostiile le-am continuat cu o și mai inconștientă frene- zie, mai ales după fiasco-ul de la Medicină, despre care am povestit chiar la începutul acestei cărți.

… Și într-o seară de iarnă, curînd după accidentul din sala de disecție, într-un hol de pe strada Smîrdan, așteptam un prieten care suise la un dentist. Așteptîndu-1, mă amuzam contemplînd o vitrină de peste drum, încărcată cu jucării, pe care le domina un Moș Crăciun surîzător, cu pomeți și nas de alcoolic învederat.

Prietenul, care mă asigurase că suie numai pentru „cinci minute”, întîrzia și eu, fiindcă mă plictisisem să aștept, toc- mai mă pregăteam să plec, cînd auzii pași pe scări și rîsete de femei. Curios, îmi amînai plecarea. Curînd văzui coborînd trei fete frumoase, fiecare cu cîte un caiețel sub braț, gălă- gioase și vesele. Trecură pe lîngă mine, fără să mă bage în seamă și dispărură în mulțimea de pe stradă.

Curînd coborîră și altele, toate vesele, toate guralive, toa- te cu cîte un caiețel sub braț. Bănuind că e o școală serală și nădăjduind o aventură întîmplătoare, mă hotărîi să mai rămîn.

Tocmai atunci văzui coborînd o fată cu o căciuliță de blană pusă ștrengărește pe cap, cu gulerul mantoului ridicat pînă sub bărbie, cu mîinile vîrîte într-un manșon sărăcăcios. Co- bora mergînd încet, aproape de rampa scării, cu ochii plecați, atentă parcă la treptele pe care le cobora. Fu aproape să trea- că pe lîngă mine cînd recunoscui în fata cu căciulită de lutru pe Tucuța, prietena anilor care trecuseră.

— Tucuțo!

— Mihule! în glasul Tucuței era mult mai multă emoție și bucurie decît într-al meu.

— În sfîrșit, Tucuțo, te regăsesc.

— Sînt emoționată, Mihule, sînt atît de emoționată că ne- am întîlnit din nou…

— Nu ne-am întîlnit, Tucuțo, ne-am regăsit. Mi se pare că s-a întîmplat cu noi exact ca în somn: visezi, te trezești, ador- mi apoi din nou și continui visul de unde a fost întrerupt.

— La fel mi s-a părut și mie, Mihule, adineauri cînd te-am recunoscut. Acum să plecăm de aici. Mă copleșesc emoția, bu- curia. Și mi se agață de braț, parcă să-mi lămurească și astfel gîndul ei întreg.

Am plecat la întîmplare pe străzi. Frigul era cuminte, abia dacă îl simțeam. Tucuța, agățată de brațul meu, reîmprospăta amintiri, rîdea, se bucura, evitînd însă să amintească ceva în legătură cu fuga ei. Și fiindcă Tucuța rîdea mereu și era atît de veselă, m-am ferit să întreb.

Mai tîrziu, Tucuța scînci:

— Mi-e frig, Mihule. Am privit împrejur să văd pe ce stra- dă ne găseam. Din întîmplare, strada era în cartierul în care locuiam.

— Tucuțo, stau aproape. Vrei să vii să te încălzești la mine?

— Dacă e cald la tine, vin. Am intrat la mine cu Tucuța agățată de brațul meu și abia după ce făcui lumină îmi dădu drumul, privind împrejur cu un vag interes. Pe urmă, fără să spună ceva, se duse să se rezeme cu spatele de soba fierbinte, chemîndu-mă alături doar cu ochii.

Tîrziu, Tucuța vorbi:

— Ce frumos e la tine, Mihule! îmi place mobila asta demodată. Mi se pare că aici liniștea e altfel decît aiurea.

— Ce fel, Tucuțo?

— Nu pot să-ți explic. Aici liniștea e parcă firească. Nu pot să-mi închipui aici cîntînd un aparat de radio, sau oameni vorbind tare, certîndu-se.

— N-am avut niciodată impresia asta. Am însă o mare slăbiciune pentru mobila demodată. Mobila modernă lasă prea mult spațiu gol. Cred că dacă aș locui într-o cameră mobilată modern m-aș simți foarte singur. Și apoi, fiindcă mi se păru distrată: Dar tu nu mă asculți, Tucuțo.

— Ba da, Mihule. Dar în același timp, privindu-ți insigna, mă gîndeam că odată mi-am dorit și eu să ajung studentă. Tu nici nu-ți poți da seama cît de mult regret că a trebuit să întrerup școala.

Faptul că Tucuța nu terminase liceul era pentru mine o noutate.

— Nu ți-ai luat bacalaureatul, Tucuțo?, întrebai întristat brusc.

— Abia am putut termina aici clasa a cincea. Sora mea e săracă și mi-a dat să înțeleg că li-i foarte greu să hrănească o gură în plus. Mai ales cumnatul meu a insistat să mă las de școală și să-mi cîștig singură existența, lucrînd în fabrica de tricotaje unde lucrează și sora mea.

— Și tu ai acceptat? Ai acceptat să lucrezi într-o fabrică, cînd aveai cinci clase de liceu?

— Era atît de mare durerea că trebuia să renunț la școală, încît îmi fu indiferent ce fel de muncă trebuia să prestez. Am lucrat deci întîi în fabrică, mai apoi ca vînzătoare în diverse magazine. Așa au trecut anii. De curînd mi-a venit gîndul cel bun, gînd la care ar fi trebuit să mă opresc mai de mult, încă din ziua cînd am renunțat la școală: să învăț stenografia, mașina de scris și, din lucrătoare în fabrică sau vînzătoare, să ajung funcționară într-un birou.

— Bine, Tucuțo, nu ți-ai dat seama că schimbînd uniforma de școlăriță pe halatul de lucrătoare nu-ți puteai schimba și sufletul?,

mă revoltai necăjit de lipsa de inițiativă a Tucuței.

— Ți-am spus motivul. El m-a făcut apatică, recunosc, re- voltător de apatică. N-am putut însă să lupt împotriva a o mulțime de întîmplări care au survenit în viața mea și fără de care ea ar fi fost poate altfel.

Bunăoară, alta ar fi fost viața mea de azi dacă aș fi avut părinți, dacă n-aș fi ajuns să fiu crescută de tanti Trude, dacă mătușa mea m-ar fi iubit puțin, dacă sora asta a mea de aici ar fi fost ceva mai înstărită, iar bărbatul ei măcar atît de înțele- gător să-și dea seama că nu e tocmai ușor să treci de pe băncile școlii direct într-un atelier de țesătorie mecanică. Altfel ar fi fost trecutul, altfel prezentul, altfel s-ar fi conturat viitorul.

Și, iarăși, altfel ar fi fost dacă întîmplarea nu ar fi făcut să cunosc o fată, dactilografă cu vechime la o mare întreprin- dere, care nu are decît o singură clasă secundară și care scrie substantivul cu litera mică și adjectivul cu mare. Dacă n-aș fi cunoscut-o pe ea, nu mi-ar fi trecut o clipă prin minte că eu, cu cele cinci clase de liceu ale mele, puteam rîvni la un biet post de dactilografă. Dar, ce vrei? Eu totdeauna am reacții tîrzii.

Tăcu, privind visătoare coperta unei cărți de pe etajeră. Privind-o pe furiș, mă bucurai că Tucuța era atît de cuminte frumoasă, că avea aceiași minunați ochi de migdală.

— Cît e ceasul Mihule?, întrebă ea după cîtva timp, oare- cum neliniștită.

— Aproape zece. Dar nu pleca încă, Tucuțo. Mă bucur atît că te-am regăsit, că ești aici, la mine, că anii și întîmplările de care mi-ai vorbit, acelea și altele, nu te-au îndepărtat de mine, înțelegi ce vreau să spun, Tucuțo?

— Înțeleg, Mihule!

— Știi, Tucuțo, după ce te-am recunoscut, acolo în hol, mi-a fost o clipă teamă că ne-am regăsit prea tîrziu, că tu iubești pe altcineva.

— Nu, Mihule, nu am avut timp pentru asta: Am așteptat însă. Nu un Făt-Frumos așa cum așteaptă fetele, ci un Făt-Bun. Am

așteptat și am nădăjduit că el avea să vină odată și odată, sigur.

— Crezi că a venit, Tucuțo?

— Nu știu, Mihule, nu știu. E în mine cuibărită o teamă stupidă de oameni și o dorință arzătoare ca ei să fie buni cu mine. Tu, mai ales, Mihule, să fii bun. Nu e o condiție, ci o rugăminte pe care ți-o fac. Tu măcar să fii bun cu mine.

— Mă voi strădui, Tucuțo.

— Acum trebuie să plec. Sora mea va fi neliniștită.

— Te conduc, Tucuțo.

Tucuța stătea departe, într-o mahala mizerabilă din capă- tul celălalt al orașului. Înainte de a ne despărți, Tucuța îmi spuse:

— Mîine, Mihule, nu trebuie să mă duc la școală. Să mă aștepți la tine. Să fie cald și să cumperi castane. Le vom coace în spuză.

A doua zi, Tucuța veni la ora făgăduită, îmbujorată de frig și ninsă toată. Am culcușit-o în fotoliu în fața sobei, i-am în- călzit mîinile, care erau reci, în mîinile mele, în ziua aceea neobișnuit de fierbinți.

— Uite și un scăunel!, se bucură ea, zărind scăunelul pe care îl împrumutasem înadins de la gazdă, ca să stăm pe el cînd aveam să coacem castane. Sări din fotoliu și se duse să stea pe el. Mă chemă alături și, răscolind jăraticul cu vătraiul, înăbuși castanele în cenușă, peste care presără puțin jar. Pe urmă, așteptă, cu ochii pe tăciunii care își tremurau vîlvă- tăile mici, ca niște eșarfe violete pentru zîne liliputane. Pe chipul Tucuței jucau umbre aurii.

— Ce frumos e la tine!, vorbi într-un tîrziu Tucuța, fără să-și ia ochii de pe jăraticul, de parcă interiorul odăii s-ar fi proiectat ireal în ocnița luminată a sobei.

— Mi-ai mai spus-o, Tucuțo. Îți place, într-adevăr, atît de mult camera mea?

— Mult, foarte mult. Mi-ar plăcea și mie să am una la fel. Îmi închipui că e minunat să ai o odăiță care să fie numai a ta, în care să te poți refugia ca într-o altă lume. Numai dacă ai dormit cu mai mulți într-o odaie, poți înțelege ce mare lucru e să ai o cameră care

să fie numai a ta.

— Tucuțo, dacă vrei, dacă accepți, poți avea și tu o cameră „care să fie numai a ta“. Sîntem prieteni de pe vremea cînd tu purtai moț și cînd eu mă grozăveam la „capră“, gata să-mi frîng gîtul numai ca să mă admire ochii tăi de migdală. Așa că, anumite prejudecăți burgheze n-ar trebui să te influențeze.

— Mi se pare că s-au copt castanele, Mihule!, schimbă Tucuța discuția, răscolind cenușa cu vătraiul.

— Tucuțo, nici dacă te rog mult?, insistai, sărutîndu-i mîna.

— Nu pot accepta, Mihule. Nu e din cauza unor prejudecăți burgheze, cum le numești tu. Există în mine un fel de încăpă- țînare ca, atunci cînd e vorba să-mi apropii anumite bucurii după care tînjesc, să știu că nu le datorez decît mie însămi. Trebuie să mai am puțină răbdare. Peste o lună termin școala și capăt o diplomă. Inchipuie-ți, în locul diplomei de bacalaureat o diplomă de stenodactilografă. E drept, cam puțin, dar s-ar fi putut să nu fie nici asta. Profesorul mi-a promis, întrucît sînt cea mai bună elevă a lui, un post la o întreprindere particulară. Și dacă își ține promisiunea, vei avea și eu o cameră care să fie numai a mea. Atunci vei fi și tu musafirul meu.

Tucuța vorbise tot timpul grav, cu umbre de tristețe stăpî- nită în ochii ei de migdală. Pe urmă, dezghiocînd castanele, fu din nou veselă ca mai înainte.

Timpul trecu pe nesimțite, mîncînd castane, depănînd amintiri din trecut.

— Mihule, e tîrziu, trebuie să plec.

— Bine, Tucuțo, te conduc.

A doua zi și apoi, în cele următoare, Tucuța trecea mă- car pentru o oră pe la mine. Tucuța îmi era dragă, simțeam cum mereu îmi devine tot mai dragă. De cînd o regăsisem mă răzlețisem de banda prietenilor. Mă culcam devreme și ador- meam cu imaginea ei sub pleoape, sălbăticiune cu tremur de spaimă în ochii ei de migdală, ori de cîte ori o prindeam în brațe. De altfel era în

ansamblul atitudinilor ei un fel de tea- mă față de orice intimitate, alta decît aceea a limbajului. O iubeam pe Tucuța. Dar, în același timp, o doream nebunește. Totuși, mă încăpățînam să aștept ca și Tucuța să dorească cunoașterea noastră și în ceea ce însemna carne și sînge.

… Și într-o după-amiază de duminică, afară era ger sticlos, ger polar, Tucuța veni totuși, înghețată toată, abia putînd în- găima cuvintele. I-am dezbrăcat paltonul, i-am scos șoșonii și pantofii, am purtat-o în brațe pînă la divan, unde am culcat-o înfofolind-o în pleduri. Mult mai tîrziu, după ce goli două cești cu ceai, Tucuța începu să-și revină, să dea înlături, pe rînd, pledurile. Aproape, cu capul pe genunchii ei o priveam printre gene. Niciodată nu mi se păruse atît de frumoasă, niciodată trupul ei de fată nu mă ispitise atît de mult. Beat parcă, am prins s-o mîngîi. Mîngîierea fu la început sfioasă, cuminte și rugătoare, pe urmă cutezătoare, înfrigurată, lacomă.

Tucuța, cu ochii închiși, cu buzele întredeschise, umede și reci ca niște pojghițe de gheață, torcînd fuiorul propriei ei senzualități descătușate, făcea impresia că așteaptă să-i culeg virginitatea ca pe un fruct. Era aproape goală cînd deschise ochii, privindu-mă rugător și, în același timp, cu spaimă:

— Mihule, te rog, nu acum! Tu știi că nu pot fi decît a ta. Dar nu astăzi. Mai tîrziu. Mihule, fii bun, te rog să fii bun.

Mai ales spaima din pupilele Tucuței mă dezmetici. Am plecat de lîngă ea și m-am dus să-mi lipesc fruntea de sticla înghețată a ferestrei. Dar, mai tîrziu, noaptea, după ce ne-am despărțit, în loc să mă înapoiez acasă, așa cum se întîmplase mereu de cînd o regăsisem, m-am dus să-mi întîlnesc priete- nii și, cu ei împreună, am petrecut o noapte albă.

In zilele ce urmară, în împrejurări identice, ochii Tucuței mă rugau în același timp cu buzele:

— Te rog, Mihule, nu acum! Mai tîrziu… într-o zi se va întîmpla și asta.

Deși Tucuța continua să-mi fie la fel de dragă, totuși în- cepuse să-mi fie groază de prezența ei. Au fost zile cînd am urît-o de moarte, cum au fost și zile cînd puțin a lipsit să n-o siluiesc de ciudă.

într-o zi, Tucuța substitui acelui „mai tîrziu, Mihule“, cu- vîntul *mîine:*

— Te rog, Mihule, nu astăzi! Mîine! Mîine voi fi a ta!…

— Bine, Tucuța, atunci mîine!, replicai fără să mă bucur, convins că în ziua următoare va fixa un alt „mîine“.

Și tocmai fiindcă n-am crezut o clipă în promisiunea ei, despărțindu-mă de ea m-am dus, ca de obicei, să-mi găsesc prietenii, să petrec încă o noapte de adevărată orgie.

A doua zi m-am înapoiat acasă cu puțin înainte de ora cînd știam că Tucuța avea să vină la mine. M-am vîrît în baie și m-am bălăcit îndelung, pentru ca să scap de senzația aceea supărătoare că sînt murdar, că mai ales spiritul mi-e mur- dar. Totdeauna am avut superstiția că apa purifică. Din acest motiv m-am întrebat adesea dacă nu cumva am coborît într-o altă viață treptele de piatră ale Gangelui sfînt.

Tucuța, ca de obicei, nu se lăsă așteptată. Am primit-o cu bucuria de totdeauna, cu bucuria cu care întîmpini femeia pe care o iubești.

— Am întîrziat, Mihule?

— Nu. Cred că ai venit cu cinci minute mai devreme.

— M-am grăbit. N-am vrut ca tocmai astăzi să fiu în în- tîrziere.

Abia cuvintele acestea îmi amintiră că „azi“ era „mîinele“ de ieri, în care, necrezînd o clipă, nu-1 așteptasem. Și deoda- tă cu amintirea izbutii să observ că Tucuța era altfel ca de obicei. Ochii îi străluceau nefiresc de luminoși, obrajii îi erau îmbujorați, o simțeam toată chinuită de așteptarea, pe care ar fi dorit-o cît mai curînd curmată. Pînă și glasul îi era acum altfel: avea rezonanțe mai pure și un tremolo abia perceptibil, pe care nu-1 auzisem încă niciodată.

Tucuța venise hotărîtă.

Dorisem atît de mult clipa cînd avea să accepte s-o fac fe- meie și, totuși, acum cînd ea era atît de aproape, rămîneam calm, nu găseam cel puțin un cuvînt bun, de înțelegere, de du- ioșie, pe care sigur că ea îl aștepta. Îmi amintesc că, privind-o pe cînd răsfoia o carte, îmi descopeream două sentimente net contradictorii: pe de o parte, convingerea că eu, care în noap- tea ce trecuse frămîntasem trupul unei femei plătite, nu mă puteam apropia acum de Tucuța care, ca niciodată, mi se pă- rea pură, duios de pură în sfiiciunea pe care i-o dădea pudici- tatea ei de fecioară, înfrîntă de chemările și ispitele sîngelui ei, prea multă vreme strunit; pe de alta, simțind-o hotărîtă, chinuită de așteptarea care se prelungea, nedumerită de ati- tudinea mea, lipsită de afecțiunea și micile atenții cu care o obișnuisem, găseam o satisfacție stupidă în a ști că acum e rîndul ei să se zbuciume, să fie tristă și să mă urască.

Nu știu care din aceste două sentimente, cred că amîndo- uă, determinară atitudinea mea față de Tucuța: aceea de a mă comporta așa de parcă nu mi-ar fi făgăduit nimic în ajun, de parcă n-aș fi observat că venise hotărîtă să-și țină făgăduiala.

Afectînd o bună dispoziție care, în fond, îmi lipsea, i-am povestit subiectul cărții pe care o răsfoia, am întrebat-o o mie de nimicuri și pînă la sfîrșit i-am cerut să-mi citească ceva din „Cuvintele potrivite” ale lui Arghezi.

Descoperisem din întîmplare că Tucuța citea foarte fru- mos versuri și că, atunci cînd o făcea, ascultînd-o cu ochii închiși, mi se părea că nu ea citește, ci o altă fată, pe care n-o cunosc și pe care mă străduiam să mi-o închipui după modu- lațiunile armonioase ale glasului ei. Izbuteam de fiecare dată, dar imaginea care mi se prindea sub pleoapele închise era cu totul alta decît aceea a Tucuței: o fată blondă, cu ochi mari, verzi, cu șolduri înguste, cu mîini de copil, cu mers obosit de pisică leneșă.

La fel mi-o închipuii și acum, cînd Tucuța începu să citească:

Ce noapte geroasă, ce noapte grea!
A bătut în fundul lumii cineva.

E cineva, sau, poate, mi se pare
Cine umblă fără lumină,
Fără lună, fără lumînare
Și s-a lovit de pomii din grădină?

Și glasul, care suna atît de altfel, continuă să spună versu- rile minunatului vrăjitor al cuvintelor – Tudor Arghezi.

— Am obosit, Mihule!, scînci mai tîrziu Tucuța, închizînd cartea și ducîndu-se să se rezeme cu spatele de sobă.

Imaginea fetei blonde se estompă, ea redeveni Tucuța, fata cu ochi de migdală, care, de acolo de la sobă, mă privea rugă- toare și cu o umilință care mă înduioșa. O doream nebunește, îmi dădeam seama că era timpul să pun capăt glumei răută- cioase, totuși nu știu de unde pornea îndemnul să continui încă, s-o pedepsesc încă pentru așteptarea chinuitoare pe care mi-o impusese atîta timp.

Dar acel *încă* se prelungi pînă în clipa cînd Tucuța trebui să plece.

— Mihule, e tîrziu!…

— Te conduc, Tucuțo!

în fața porții ne-am strîns mîinile.

— Noapte bună, Tucuțo!

— Noapte bună, Mihule! Dădu să plece, se întoarse însă brusc și, hohotind de plîns, abia izbutii să-i înțeleg dojana: Cum am intrat pe ușă, mi-am dat seama că-mi pregătești ceva!

— Tucuțo, nu-i adevărat!

Tucuța însă nu mai avu cînd să mă audă. Fugise» Auzii o ușă trîntită zgomotos, apoi liniște. Eram singur, furios pe acuzația Tucuței, de premeditare.

Am plecat acasă, de data asta acasă, făgăduindu-mi ca a doua zi să nu mă las pînă ce nu aveam s-o conving că nu fuse- se nici un fel de premeditare în purtarea mea din ajun.

Tucuța însă nu veni a doua zi și nici în zilele următoare. Abia acum începeam să fiu neliniștit. Dîndu-mi seama că o jignisem chiar mai mult decît crezusem, am plecat s-o caut, să-i cer iertare.

Cunoscînd ora cînd obișnuia să iasă de la cursul de stenodactilografie, am așteptat-o în hol.

Așteptarea se dovedi zadarnică. Asistai la plecarea tuturor fetelor, dar pe Tucuța n-o văzui. A doua zi, la fel. Urcai atunci la profesor, să întreb dacă nu cumva Tucuța lua lecții în alte ore decît acelea pe care le știam. Profesorul, foarte binevoitor, mă lămuri că persoana de care mă interesam lipsea de două zile și, convins că nu are să mai revină, își exprimă regretul că pierduse pe cea mai bună elevă a lui.

Eram nebun de neliniște. Ce se întîmplase cu Tucuța? Era numai supărată, sau era bolnavă? Chinuit de temeri absurde și sumbre i-am scris zece scrisori în aceeași zi. Am așteptat o zi, două, răspuns însă n-am primit. Între timp făceam de san- tinelă pe strada unde locuia, în nădejdea că, poate, o voi vedea venind sau plecînd. Așteptarea fu în zadar și dacă nu mi-ar fi interzis Tucuța să trec pragul casei surorii ei – îmi spusese odată că, orice s-ar întîmpla, îmi interzice de a o căuta acasă – de mult aș fi făcut-o.

Totuși, după mai bine de o săptămînă, văzînd că nu e chip altfel s-o văd, să stau de vorbă cu ea, a trebuit să trec peste dorința ei, atît de imperativ exprimată atunci.

A venit să mă întîmpine chiar sora ei. I-am spus că sînt un prieten al Tucuței din copilărie, provincial și că, aflînd de adresa ei, aș vrea s-o văd, să-i vorbesc.

— Îmi pare rău, domnule, dar sora mea nu mai locuiește la mine de zece zile, mă informă femeia slabă și palidă, care semăna puțin cu Tucuța. Și-a închiriat în oraș o cameră mobi- lată, însă unde anume nu știu, pentru că nu mi-a lăsat adresa. Cînd are să mai vină pe aici, îi voi spune ca ați căutat-o. Îmi puteți lăsa, pentru orice eventualitate, adresa, sau numărul dumneavoastră de telefon.

Ultima șansă de a da de urma Tucuței era acum și ea epu- izată. Nu-mi mai rămînea decît să aștept și să sper că din întîmplare s-ar putea s-o întîlnesc pe stradă.

Am început deci să colind străzile ore întregi, ore chinu- itoare,

înnebunitoare. Dar pe Tucuța parcă o înghițise pă- mîntul. Un ghinion stupid mă urmărea, un ghinion care mă înfuria, pentru că eram convins că, în timp ce eu o căutam pe o stradă, fără îndoială că ea se găsea pe alta, în drum din sau spre noua ei locuință.

Colindînd străzile, scriindu-i scrisori, întrebînd mereu la vechea adresă, la sora ei – așa trecu toată iarna. Veni apoi primăvara. Primăvara aceea, dar mai ales Maria, îmi ajutară să uit, treptat, pe Tucuța. Pe urmă, pe la începutul verii, fiind- că lichidasem de mult cu Medicina, am plecat acasă. Toamna n-am mai revenit la București. M-am înscris la Facultatea de Litere și Filosofie, în orașul unde locuia fratele meu.

Tucuța era acum uitată. Anii care urmară prăfuiră iconița fetiței cu moț roșu și ochi de migdală, pînă cînd ea străluci din nou, în ziua cînd, acolo, în tramvai și în orașul copilăriei noastre, am regăsit-o pentru a treia oară.

Capitolul 21

B umărul 1417?

— Da, cu cine doriți să vorbiți?

— Cu domnișoara Tucuța Mardare.

— Chiar cu ea vorbiți. Cine-i acolo, mă rog?

— Tu ești, Tucuțo? Servus! Aici Mihu.

— Tu? Credeam că mi-ai uitat numărul. Ce faci?

— Îți telefonez și sînt emoționat.

— Nu te pot vedea, dar îmi închipui că arăți tare caraghios cînd încerci s-o faci pe sentimentalul, ironiza Tucuța din ca- pătul celălalt al firului.

— Ții neapărat să fii răutăcioasă, Tucuțo?

— Deloc!… Dar nu văd de ce ai fi emoționat. Nici tu, nici eu nu mai avem vîrsta care să justifice emoții inutile. Altceva?

— Tucuțo, vreau să te văd, vreau să stăm de vorbă. Ac- cepți?

— Desigur. Treci pe la mine, după-amiază, la cinci. Stau pe strada Orientală la numărul 9. De acord?

— Da, Tucuțo.

— Atunci, la revedere!

— Servus, Tucuțo!

întîlnirea din tramvai, dar mai ales convorbirea la tele- fon mă convinseseră că anii o schimbaseră mult pe Tucuța. În afară de asta, grăbind pașii să ajung mai curînd la ea acasă, mă bucuram că, în sfîrșit, după atîția ani Tucuța avea să afle adevăratul motiv al purtării mele din ziua cînd ea venise la mine s-o fac femeie și eu refuzasem.

Tucuța mă iubise mult, fusesem prima ei dragoste. Și toc- mai pentru că mă iubise, mă încăpățînasem atît s-o caut. Mă mîhnise totdeauna gîndul că, părăsindu-mă, își formase des- pre mine o imagine falsă, deformată. Mi se păruse mereu că tocmai această imagine deformată avea să determine viața ei sentimentală de mai tîrziu și că bărbatul care, după mine, avea să încerce să intre efectiv în viața ei trebuia să lupte mult pentru ca să estompeze decepția și neîncrederea ce i le sădisem în suflet, fără îndoială, prin purtarea mea de atunci.

Trebuie să amintesc însă că pe atunci aveam douăzeci de ani și că eram intoxicat de literatură. Vîrsta, literatura citită, precum și imaginația au contribuit ca urmările faptei mele, raportate la Tucuța, să ia în închipuire proporții catastrofale.

Evident, mustrările s-au estompat, pe măsură ce timpul trecu. Ulterior n-a mai rămas decît convingerea că întîmpla- rea din după-amiaza aceea de iarnă fusese hotărîtoare pentru toată viața ei sentimentală de mai tîrziu.

Am sunat la ușa Tucuței, puțin neliniștit de felul cum avea să decurgă această întrevedere. Tucuța, care veni să-mi des- chidă imediat, păru că se bucură văzîndu-mă.

— Mă așteptam să întîrzii.

— Eram nerăbdător să te văd, Tucuțo.

— Ce fel de vreme e afară?, întrebă ea, încruntînd puțin sprîncenele.

—- Tot toamnă, Tucuțo. Toamna asta se încăpățînează să nu

moară, ca o bătrînă paralitică. Am observat că tocmai bă- trînele paralitice nu se îndură să părăsească viața asta.

— Nu-mi place această comparație, replică Tucuța încruntîndu-se.

Privii împrejur. Camera Tucuței era foarte frumoasă.

— E frumos la tine, Tucuțo. Dacă aș fi știut că voi găsi aici un foc atît de strașnic, aș fi adus castane.

— Castane? Cînd vei pleca, vei găsi la colțul străzii cîte vrei. Moșul care le vinde are mustăți ca ale lui Briand.

— Dar eu n-am poftă să mănînc castane coapte de alții. Aș fi dorit să le coci tu în spuză. Ar fi fost ca altădată. Îți mai amintești?

Tucuța din nou se încruntă:

— Ți-am spus și la telefon că nu-mi place s-o faci pe sentimentalul. Sîntem prieteni vechi, ne întîlnim acum tot ca prieteni. Atît și nimic mai mult. Despre anumite întîmplări din trecut nu cred că e necesar să vorbim și mai ales să nu încercăm să ne păcălim că ar mai putea fi ceva între noi. Și peste tine, și peste mine au trecut suficienți ani ca să ne dăm seama că nu mai avem sufletele de altădată.

— Tucuțo, observ că mă urăști încă!…

— Să te urăsc? Nu fi prost, Mihule. Pentru ce să te urăsc?

— Pentru că m-am purtat atunci ca un idiot. Tucuțo, tre- buie să-ți explic.

— Să nu-mi explici, pentru că nu-mi mai amintesc ce-a fost atunci. Haide, Mihule, nu fi caraghios. Să vorbim mai bine de altceva.

— Nu, Tucuțo, trebuie să-ți explic și tu trebuie să mă as- culți. Sau, dacă nu, dă-mă afară. Îți amintești că m-ai acu- zat de premeditare? „Cum am intrat pe ușă, am simțit că-mi pregătești ceva“, mi-ai spus izbucnind în plîns și fugind mai înainte de a-ți putea răspunde. Tu nu știi, Tucuțo, cît te-am căutat după aceea ca să-ți explic.

Recunosc, am fost atunci rău cu tine. Dar înapoia acestei răutăți

se ascundea altceva. Trebuie să știi că mă întorsesem acasă, abia cu puțin înaintea venirii tale. Mă întorsesem de la altă femeie și aveam impresia că sînt murdar, murdar cum nu mă simțisem niciodată.

Știu la ce te gîndești: cum am putut să am o altă femeie cînd știam că a doua zi aveai să vii tu? Află însă că n-am cre- zut o clipă în acel *mîine.*

Numai cînd te-am văzut mi-am dat seamatfă veniseși ho- tărîtă. N-am să uit niciodată cum arătai atunci, Tucuțo. Erai îmbujorată, emoționată, dar mai ales nerăbdătoare. Erai atît de nerăbdătoare, încît n-am putut rezista gîndului urît de a te pedepsi puțin pentru timpul cît mă lăsaseși să aștept. Spun puțin, pentru că intenția mea de la început n-a fost să fiu răutăcios cu tine pînă la sfîrșit. Totuși, s-a întîmplat in- vers. De ce? Numai din răutate? Nu. Îți priveam însă ochii, pe tine în totul și îmi păreai atît de tînără, atît de proaspătă, atît de curată, încît mă înduioșai. Eu, în schimb, mă simțeam murdar, nesuferit de murdar: murdare palmele care mîngîiaseră alt trup, murdare buzele care sărutaseră alte buze, murdar tot trupul, murdar sufletul. Și tocmai conștiința asta, că sînt murdar, făcea imposibilă orice apropiere de tine.

Iată, Tucuțo, adevărata explicație a răutății mele de atunci, explicație pe care ți-o datoram, pe care trebuia s-o afli.

Tăcui emoționat, privind abia acum la ea. Și în clipa cînd îi întîlnii ochii înțelesei de ce evitasem s-o privesc tot timpul cît vorbisem. Mi se părea că ei mă priveau cu o surprinzătoa- re uimire. Parcă Tucuța ar fi ascultat, tot timpul, întîmplări străine de viața ei proprie.

— Tucuțo, mă privești așa de parcă ai fi uitat toate acestea.

— Da, am uitat!, recunoscu ea, mult mai tîrziu.

— Nu se poate să fi uitat, Tucuțo!, protestai cu ton jalnic.

— Ba da, am uitat. Au trecut atîția ani!… Ani grei, în care timp a trebuit să lupt pentru ca să nu mă pierd. Cred că tu ești sincer, cred că s-au întîmplat toate, așa cum spui tu. Nu-mi mai amintesc însă care a fost starea mea sufletească de după aceea. Probabil că am fost

jignită, probabil că te-am urît. Poate chiar a fost mai mult. Oricum, înclin să cred că tu ai dat întîmplării acelea proporții catastrofale.

Trebuie să știi însă, că atunci cînd n-ai siguranța zilei de mîine, poți cu un oarecare efort să-ți evacuezi sentimentali- tatea la periferia vieții tale sufletești. Așa s-a întîmplat și cu mine. Esențialul era să trăiesc, să sui, atît cît puteam sui cu pregătirea pe care o aveam.

Idila noastră, o numesc așa pentru că n-a fost decît o idilă, a însemnat ceva, dar nu totul. Spui că m-ai căutat. Dar dacă nu m-ai găsit la sora mea și dacă n-am mai dat nici pe la școa- lă, asta n-a fost ceva intenționat pentru ca să-mi pierzi urma, ci din altă cauză: o întîlnisem pe tanti Trude. Din întîmplare, pe stradă, mi se pare a doua sau a treia zi după cele ce s-au întîmplat între noi.

Tanti Trude, care începu să plîngă cînd dădu cu ochii de mine, mă invită la o cofetărie și acolo îmi ceru să-i povestesc tot ceea ce făcusem și mi se întîmplase după ce o părăsisem. Și fu atît de mișcată de povestirea mea, încît îmi propuse să mă înapoiez la ea. Am acceptat și încă imediat, fără să mai trec pe acasă ca s-o anunț pe soră-mea. A doua zi i-am trimis un bilet prin cineva, încunoștințînd-o că m-am mutat în oraș și că o prietenă va veni să-mi ia lucrurile. Cîteva zile mai tîrziu, soțul lui Frîu Trude – căci se măritase între timp, deși avea aproape cincizeci de ani – mi-a găsit un post de dactilo- grafă la o întreprindere particulară.

Tucuța tăcu. Părea aproape plictisită că vorbise atît de mult. O priveam uluit, nu-mi venea să cred că era adevărat tot ceea ce-mi spusese. Donchișotismul situației mă umilea, îmi aminteam tot zbuciumul meu, mustrările și căința, dorin- ța aceea nebună de a o întîlni pentru a mă apăra, pentru a-i rectifica imaginea falsă pe care și-o făcuse despre mine – toate aceste inutile frămîntări care frizau acum ridicolul. Îmi era rușine, penibil de rușine, mai ales că donchișotismul meu fu- sese sesizat pînă și de Tucuța.

„Observ că tu ai dat întîmplării de atunci proporții catas- trofale”, spusese Tucuța.

Dar nu era numai atît. Tucuța, restabilind întîmplarea la justele ei proporții, făcuse să se întunece iconița fetiței cu moț roșu și ochi de migdală și, odată cu ea, simțeam că moare și nădejdea care îmi mînase pașii s-o caut acasă la ea! Știam acum că Tucuța nu putea fi neprevăzutul, senzaționalul, care ar fi putut face posibilă eliberarea de Lidi. Tucuța din prezent, dezbrăcată de miracolul copilăriei, nu putea lupta împotriva minunatei vrăjitoare care era Lidi. Tucuța de acum era o fe- meie ca multe altele, cu suflet minor, cu preferințe banale, cu un trecut pe care îl bănuiam la fel cu al tuturor fetelor care s-au ridicat de jos.

Totuși, deznădăjduit, refuzam să-mi revizuiesc ereziile în legătură cu ea.

— Spune-mi, Tucuțo, ce am însemnat eu în viața ta?, lăsai să-mi scape întrebarea, care fusese pusă întîi în gînd și care ar fi trebuit să rămînă numai a gîndului.

— Ce?, întrebă ea, ridicînd sprîncenele a nedumerire. În- tîi, tovarăș de joacă; pe urmă, primul meu… flirt.

— Flirt, Tucuțo? Numești tu flirt dragostea noastră de atunci?

— Haide, nu te supăra. Retrag cuvîntul, mai bine-zis îl rectific. Tu ai însemnat prima mea dragoste. Astăzi ești însă, un prieten care îmi aduce aminte de alte timpuri și pe care îmi place să-l văd din cînd în cînd.

— Tucuțo, dar eu încă te iubesc!

N-o iubeam, însă încercam să mă mistific.

— Mi-e imposibil să cred, Mihule. Au trecut atîția ani, nu se poate ca și tu să nu fi cunoscut între timp adevărata dragoste.

— Va să zică, tu ai cunoscut-o, Tucuțo?

— Da, Mihule, am cunoscut-o, mai bine-zis am simtit-o. —Și?

— A trecut. Nu mi-a mai rămas decît regretul după ceva nespus de frumos. Sau poate că nici atît.

— Te-a iubit și el, Tucuțo?

— De ce pui întrebări atît de penibile? Totuși, îți răspund: cred că da. Dar asta n-are importanță. Atunci cînd iubești, dai, nu ceri

nimic în schimb.

— Tucuțo, acum trebuie să mă iubești pe mine.

A fi iubit de Tucuța însemna, credeam, eliberarea mea de Lidi.

— De ce neapărat trebuie?, întrebă Tucuța nedumerită.

— Pentru că trebuie, Tucuțo, trebuie, repetai prostește. Apoi, inspirat de un gînd: Trebuie pentru ca să salvăm *mi- tul.* Cum nu-ți dai seama, cum nu înțelegi că viața noastră, a amîndurora, e un mit care pornește din anii copilăriei? Tre- buie să salvăm acest mit, trebuie să înțelegi, nu tu, cea de azi, ci fata aceea cu moț roșu; apoi aceea de mai tîrziu, școlărița de al cărei sînge avea ea însăși teamă; aceea și de mai tîrziu, aceea care citea „Duhovniceasca" lui Arghezi, cocea castane și privea, descîntînd, vîlvătăile din sobă. Tucuței aceleia, fiind- că toate aceste ipostase sînt ale uneia, Tucuța cea adevărată, mă adresez acum, cerîndu-i să mă înțeleagă.

— Tucuța aceea nu mai există, sau, poate, nu a existat niciodată. Ție, Mihule, totdeauna ți-a plăcut să transfigurezi realitatea.

— Nu se poate să nu fi existat. Eu am păstrat-o în suflet, vie, nealterată de ani și de viață. Poate acum nu mai există. Dar asta înseamnă că a fost ucisă între timp. Trebuie însă să reînvie. Trebuie pentru că ți-a rămas același suflet, Tucuțo, însă a fost falsificat, superficializat de viață.

Tu spui că mie mi-a plăcut totdeauna să transfigurez reali- tatea? Dar tu nu-ți dai seama că tocmai asta ți-a lipsit ție? Dacă azi nu mai ești Tucuța de altădată, dacă sufletul ți-e falsificat, e pentru că nimeni nu ți-a spus că viața fără puțină transfigura- re a realității ei nu merită să fie trăită. N-ai simțit niciodată cît de urîtă, cît de plictisitoare este ea, cît de puțin inedite sînt divertismentele pe care ea ni le oferă? N-ai simțit niciodată ma- rea și neliniștitoarea plictiseală că trebuie să faci, zile de zile și ani de ani, mereu aceleași lucruri? Și de ce toate astea? Pentru că nimeni nu ți-a spus că viața trebuie transfigurată și mai ales nimeni nu te-a învățat în ce fel poate fi transfigurată. Tu te-ai risipit în afară și chiar cînd ai iubit cu adevărat tot în afară te-ai risipit. Iartă-mă, Tucuțo, poate n-am

dreptul s-o spun; dar cu tine s-a întîmplat ca și cu o vioară. Ai picat pe mîini care nu știau să cînte… Și astăzi, tu scîrțîi.

Eu vreau însă ca tu să cînți din nou frumos. Vreau și tre- buie să izbutesc. Numai că trebuie să încerci să mă iubești puțin, Tucuțo.

— Nu mai pot să iubesc, Mihule. O dragoste mare e ca un incendiu: arde, pîrjolește tot, pe unde trece el, nimic nu mai poate crește.

— Nu e adevărat!, protestai furios, deși recunoșteam că Tucuța are perfectă dreptate. Omul, cînd e vorba de dragoste, e ca o plantă: renaște în fiecare primăvară. Și cu tine, Tucuțo, va fi la fel. Numai că trebuie să arunci peste bord trecutul, trebuie numai să vrei să începi o viață nouă. Eu îți voi ajuta, Tucuțo.

— Încearcă, Mihule! Tot ceea ce spui tu e frumos. Eu însă nu cred. Nu cred să fie posibilă această renaștere de care vor- bești. Sînt, Mihule, ca un cîine care a fost deseori bătut și care nu mai are încredere să se apropie cînd este chemat, de teamă să nu fie din nou bătut. Va trebui întîi să-mi recapăt încrederea în oameni, în tine. Va trebui ca tu să ai multă răb- dare cu mine.

— Voi avea, Tucuțo!

— Presimt, totuși, că această aventură va sfîrși lamen- tabil. Mi se pare că ceea ce vrei tu înseamnă a încerca să ne păcălim reciproc. Crezi că e posibil? La vîrsta noastră și după ce ne-am hîrșit atît cu viața? De ce să ne mai copilărim?

E mult mai înțelept să rămînem prieteni, fiecare stăpîn pe viața și destinul lui. Și-apoi, mi-e teamă să nu te decep- ționez. Mi-e teamă că n-am fost, nu sînt și nu voi putea fi niciodată așa cum mă vezi, cum mă crezi tu. Dar, chiar dacă am fost vreodată așa, gîndește-te că nu mai sînt fetișcana din trecut. Sînt acum o femeie care are un trecut.

— Nu mă interesează acest trecut. Ți-am spus să-l arunci peste bord. Și eu am un trecut, dar ce importanță are acest fapt? înțelege că, de cînd ai plecat de la mine, în viața mea, în viața ta a survenit un mare hiatus. Ei bine, tocmai peste acest hiatus trebuie să

întindem punte. O punte care să pornească tocmai din anii copilăriei noastre.

Tucuțo, e a treia oară cînd ne regăsim. Tu crezi că asta este o simplă întîmplare? Nu vezi tu în aceste regăsiri voința destinului?

Tucuța se frămîntă nervoasă pe scaun:

— Nu, Mihule, eu nu cred într-un astfel de destin. De fapt, nu cred în nimic. Am avut prea puțin timp pentru ca să-l pierd crezînd în ceva. O dată numai am crezut: într-un om. L-am pierdut. Astăzi, singurul lucru care mi-a mai rămas e o rela- tivă independență, pe care, fiindcă sînt prea slabă ca să res- ping, din capul locului, propunerea ta, nu e exclus s-o pierd și pe ea. Trebuie, să știi că mă urăsc pentru că te las să-mi invadezi mica mea împărăție de singurătate și liniște, fără ca să-ți rezist măcar cît de cît.

Tucuța tăcu și iarăși păru că regretă că vorbise atît de mult.

Evadările din casa cu neguri aveau acum alt itinerar precis: Tucuța. O căutam la birou, acasă la ea, o așteptam la prînz sau seara ca să mîncăm, îi telefonam de zeci de ori pe zi, într-un cuvînt mă purtam ca un adolescent îndrăgostit pînă peste urechi. Și doar eram convins că n-o iubesc, că n-aș putea-o iubi niciodată.

Totuși, mă încăpățînam să sper că ea va însemna odată eliberarea mea de Lidi. Renunțînd la cea mai elementară luciditate, mă mințeam deci și nu fără un oarecare rezultat pozitiv.

Deși trecuseră două săptămîni, în care timp nu făcusem decît să invadez impetuos mica împărăție de singurătate și independență a Tucuței, totuși, rezultatele continuau să fie falimentare. Tucuța rămînea aceeași prietenă de la început, însă numai prietenă. Afecțiunea ei nu depășise graficul obiș- nuit. Ii plăcea să mă vadă, să mă primească la ea acasă, să mă asculte vorbind și ea să tacă.

Tăcerile Tucuței erau deprimante și cu totul altfel decît acelea care se așterneau între mine și Lidi. Tăcînd, Tucuța se detașa de clipa prezentă, punea între mine și ea bariere și metereze. Ascunsă ca într-o cochilie, prinsă în mreaja pro- priilor ei gînduri, căpăta o încremenire care aproape o făcea nefeminină.

Nimic nu mă îngrozea mai mult decît aceste tăceri ale ei. Tăcerile ei sugrumau propriile mele cuvinte. O simțeam atît de absentă, atît de departe, încît mi se părea imposibil -să găsesc cuvintele potrivite cu care să pot ajunge pînă la su- fletul ei. Mi se părea că, vorbind, cuvintele ar suna sec, lovin- du-se de cochilia înăuntru căreia se ascundea, să-și depene gîndurile.

Tăceam și numai în gînd încercam s-o descînt, așa cum, descîntă, copiii, melcii, cînd vor să-i facă să-și scoată cornițele:

Melc, melc, codobelc

Scoate coarne bourești…

Dar descîntecul rar cînd izbutea. Își aducea atunci aminte de mine, se însuflețea, îmi adresa cîteva cuvinte, apoi din nou se ascundea în cochilie. Îi plăcea mai ales, s-o găsească întunericul așa scufundată în gînduri și încremenită în nemișcarea aceea care o făcea să semene atît de puțin cu o femeie vie.

Primele umbre de întuneric erau parcă un semnal. Se ghe- muia pe divan și, învelindu-se într-un șal portocaliu, mă lăsa singur. Eu, mai departe de ea, urmăream lupta dintre întu- neric și lumină. Erau întîi umbre, pe urmă eșarfe zdrențuite de umbre, apoi un fel de pudră cernită, ninsă parcă din tavan și, în fine, întuneric complet. Cu ochii pe Tucuța, observam umbrele cum se învălmășeau în preajma ei, gudurîndu-se ca niște cățele, tîrîndu-se, furișîndu-se pe nesimțite, tremurîn- du-și cenușiul într-o inelare de reptilă. Și pe măsură ce um- brele biruiau, Tucuța se depărta undeva, înapoi, se estompa. N-o mai vedeam, în schimb o susțineam vie, însă imaterială.

Și abia acum începeam și eu descîntecul:

Melc, melc, codobelc,

Scoate coarne bourești…

Afară, în stradă, se aprindeau felinare, trecea trăsuri, ma- șini, sau, la intervale regulate, se auzea glasul vînzătorului de castane, îmbiind trecătorii:

— Ia castanele, ia maroanele!…

Tucuța nu auzea, Tucuța rămînea departe, ascunsă în co- chilia șalului portocaliu. Pe urmă, tîrziu, își aducea aminte să iasă din cochilie. Începea să se miște de parcă se trezea din somn greu. N-o vedeam, dar o auzeam mișcîndu-se. Mișcările îi erau mici, nesigure și, cu toate că nu le vedeam, le bănu- iam lascive, voluptuoase. Erau singurele clipe cînd îmi adu- ceam aminte că Tucuța e femeie, singurele clipe cînd, vag, o doream.

— Mai ești aici, Mihule?, întreba cu voce care suna obosită.

— Sînt.

— S-a întunecat atît de repede!

— Vrei să fac lumină, Tucuțo?

— Nu!… îmi place mai mult întunericul.

— Știu, îți place întunericul, pentru ca să te ascunzi în co- chilia ta și să mă lași să te descînt zadarnic. Eu nu te înțeleg, Tucuțo. Toate încercările mele de a mă apropia de sufletul tău rămîn infructuoase. Fugi de mine, pui distanțe între noi, ri- dici ziduri de cremene, imposibil de străpuns. Nu înțeleg cum nu te înspăimîntă atîta singurătate, Tucuțo. Căci, orice ai spune tu, ești singură.

— Nu sînt singură. Am gîndurile cu mine.

—— Nu e adevărat, Tucuțo! Tu ești singură. Gîndurile nu pot salva de singurătate. Dimpotrivă, o adîncesc. Fără numai dacă, anulînd complet prezentul, izbutești să te integrezi per- fect într-un trecut în care, probabil, ai suficiente motive să te complaci. Dar asta nu e viață, Tucuțo! E o falsă trăire care ar trebui să te umilească.

— Nu mă umilește deloc!…

— Nu te umilește!… Ce fel de suflet ai tu, Tucuțo? Nu te umilește să te hrănești cu resturile, cu rămășițele? Un trecut, oricît de frumos a fost el, oricîte bucurii ți-ar fi dăruit cîndva, atunci cînd te încăpățînezi să storci din el satisfacții iluzorii pentru prezent înseamnă că te mulțumești cu resturi. Asta e umilitor, e nebunie curată.

De ce ignori prezentul? De ce ignori viața? De ce o lași să treacă pe lîngă tine fără să întinzi mîna? Viața e ca un ospăț bogat la care e

invitată toată lumea. Mulți însă refuză să par- ticipe, din diferite motive, cum bunăoară tu, fiindcă faci cale întoarsă, spre trecut.

— Dar tu, Mihule?

— Eu? Pentru că mă încăpățînez ca la ospățul vieții să merg însoțit de tine.

— Pe mine nu mă ispitește deloc acest ospăț. Du-te singur, Mihule!

— Nu! Singur nu pot, nu vreau. Am nevoie de tine, Tucuțo!

— Ce să fac dacă nu mă pot entuziasma de acest ospăț al vieții? Mi-e sufletul ca un sloi de gheață. De multe ori mi-e frig de răceala lui.

— Eu nu vreau altceva, Tucuțo, decît să topesc acest sloi. Pentru ca să izbutesc însă, trebuie să-mi ajuți și tu. Trebuie să nu mai fugi de mine, trebuie să nu mă mai lași singur, dincoace de baricadele pe care le ridici, Dumnezeu știe din ce motiv. Trebuie să înțelegi că viața unui om e o succesiune de vieți, adesea fără nici o legătură între ele. Întoarce spatele trecutului, privește puțin înainte, Tucuțo.

Tucuța scînci, parcă ar fi vrut să plîngă:

— Mereu mă acuzi că nu mă pot smulge trecutului. Poa- te că ai dreptate. Dar mi se pare ca și drumul pe care mă ispitești să merg cotește tot în trecut. Mereu îmi vorbești de „mitul” copilăriei, pe care, ca să fiu sinceră bine, bine, nu-1 înțeleg.

Eram furios pe Tucuța că nu poate sesiza deosebirea.

— Dar nu e același lucru, Tucuțo. Drumul acela nu coteș- te în trecut. Eu proiectez acel trecut în prezent, în viitor. Tu ai fost întîi prietena copilăriei, apoi dragostea adolescenței și acum vreau să fii tovarășa anilor de maturitate. Eu te aduc din trecut pe puntea de aur care se cheamă copilărie, tocmai pentru ca această regăsire a noastră să nu pară efemeră, ca- pricioasă, întîmplătoare. Noi nu sîntem doi oameni care se cunosc acum. Clipa actuală înseamnă pasul hotărîtor pentru desăvîrșirea noastră integrală, începută în ziua cînd tu, feti- ță cu moț roșu și ochi de migdală, mi-ai zîmbit de la fereastra lui Frău Trude. Trecutul își justifică prezența numai în

mă- sura în care face dovada identității destinelor noastre, care trebuie să meargă pe același drum.

Și continuam să vorbesc, să vorbesc, pînă cînd o simțeam gata să se ascundă în cochilia șalului ei portocaliu. Atunci mă molipseam și eu de glacialele ei tăceri.

— Mihule, vorbește-mi de copilăria noastră! Ori de cîte ori prindeam să depăn amintiri din anii copilăriei ei, mă întris- tam că Tucuța putuse uita toate acele întîmplări. Pentru că ea asculta cele ce-i povesteam cu atîta uimire în pupile, încît eram convins că pentru ea întîmplările de de mult erau cu totul noi. Această amnezie de neînțeles a Tucuței, în legătu- ră cu bucuriile copilăriei noastre, transformase în certitudine bănuiala de la început, că imaginea ce mi-o formasem despre ea, imagine idealizată fără limite, nu corespundea deloc cu Tucuța cea reală.

Deseori, ascultîndu-mă, se însuflețea vag, punea întrebări, se alinta, modulîndu-și pueril glasul, afecta că-și amintește perfect și mă întrerupea ca să rectifice cine știe ce amănunt fără importanță. Insă această însuflețire curioasă îmi făcea, pur și simplu, silă. Pentru că Tucuța, care la început avusese certitudinea că ea nu fusese așa cum îi păstram eu imaginea, mi-o și mărturisise, – cerîndu-mi să-i povestesc despre Tucuța cu moț roșu și ochi de migdală, începuse să se creadă, să se identifice cu acea Tucuța idealizată. Și, ca o consecință, fireas- că de altfel, amintirile începură să-i revină. Numai că amin- tirile din anii copilăriei ei erau vagi, amestecate, sau complet necunoscute mie.

Odată, povestindu-i cît de mult suferisem din cauza ră- utății lui Radu Dumbravă, ea, afectînd o voce de fetiță și o cochetărie la fel de infantilă, îmi spuse:

— Știi că pe vremea aceea eu îl plăceam pe Bleurtz?

— Pe cine, Ticuțo?

— Pe Bleurtz. Nu-ți amintești de Bleurtz? Erați amîndoi în aceeași clasă.

— Ba mi-1 amintesc. Mă întreb însă dacă tu ți-1 amintești bine.

— Desigur. Era un băiețel mic, cel mai mic din clasa voas- tră, pe care voi toți îl băteați. Era băiatul unui judecător și purta breton ca fetele.

Mi-1 aminteam precis pe Bleurtz. Îl găsisem și-l lăsasem premiantul clasei. Era ceva mai răsărit ca mine, însă slab tare, să-l doboare vîntul nu altceva. Urît, cu mîini lungi care îi ajungeau pînă aproape de genunchi, cu obrazul cojit tot timpul de pecingini, cu capul lunguieț ca o pepenoaică și cu bănuți de chelie în creștet – stigmatele unor răni vindecate de curînd.

— Ei, ți-ai adus aminte? Bleurtz era doar singurul băiat care purta breton.

— Bleurtz nu purta breton, Tucuțo. Dimpotrivă, totdeauna era tuns mărunt, avea semne de bube pe cap, pecingini pe față și taică-su nu era judecător, ci negustor de mărunțișuri.

— Adevărat, Mihule?

— Adevărat, Tucuțo!

— Curios!…

— Intr-adevăr, curios.

Confuziile acestea erau nenumărate la Tucuța.

Pe măsură ce zilele treceau, în loc să mă pot elibera, mă simțeam și mai legat de făptura minunată a Lidei. Oricît îmi dădeam silința să n-o compar pe Tucuța cu Lidi, nu izbuteam niciodată. Și comparîndu-le, o descopeream pe prima într-o pe- nibilă inferioritate. Tucuța îmi părea în totul urîtă. Urît mi se părea părul, pe care și-l purta prea îngrijit, într-o pieptănă- tură complicată, cu clame și cu ace de cap, urîtă, fruntea prea dreaptă, nu cupolă în miniatură ca la Lidi, urîți mi se păreau pomeții obrazului, mongolic proeminenți, urîte buzele prea subțiri, urîți, umerii care, dacă nu erau lăsați, în schimb erau prea drepți, urîte, șoldurile care se curbau prea jos, urîte, pi- cioarele, din cauza coapselor, prea scurte. De o critică mai puțin severă se învredniceau doar sînii, mîinile înguste și glasul.

In schimb, Lidi era armonic și incomparabil mai frumoasă. Dar

ceea ce dădea un farmec deosebit frumuseții Lidei era tine- rețea ei fără vîrstă. Lidi arăta atît de tînără, încît deseori pă- rea o fetiță de cincisprezece ani. Tucuța arăta în schimb bătrînă. Erau zile cînd mă înspăimînta cît de îmbătrînită arăta.

Prima dată cînd am descoperit prematura ei îmbătrînire am fost atît de impresionat, încît mi se făcu pur și simplu frică. Venise ea însăși să-mi deschidă, surprinsă că mă vede sosind cu o oră mai devreme decît cea făgăduită. Abia ieșită din baie, nefardată, cu tenul lucios, cu capul înfășurat într- un prosop, părea aproape bătrînă. Nu știu cărei cauze i se datora iluzia aceea de prea curînd îmbătrînită. Poate turba- nului improvizat, poate tenului lucios. Și tocmai în ziua cînd îi descopeream prematura îmbătrînire, întîmplarea a făcut să-i cunosc și trupul.

Niciodată nu am dorit mai puțin o femeie, niciodată plăce- rea n-a fost mai mică decît în ziua cînd am avut-o. Și asta, poate, pentru că n-am putut alunga o clipă măcar imaginea femeii îmbătrînite, care era Tucuța. N-am putut-o alunga nici după îmbrățișarea ei; capul ei culcat pe pieptul meu, cuvintele ei, toate mi se păreau de nesuferit. Mai ales îmbrățișarea: mi se părea posesivă, ca o prevestire neliniștitoare a unei alte ro- bii. Doream să mă smulg îmbrățișării ei posesive, dar gîndul că aș putea-o jigni mă împiedica s-o fac.

Vrînd totuși să-mi dovedesc— mi se părea foarte important – că mă puteam elibera oricînd de funiile brațelor care mă fe- recaseră parcă, am luat o țigară de pe noptieră, ca să fumez.

— Mihule, nu fuma!, se rugă Tucuța, abia mișcînd buzele.

— De ce?, întrebai nedumerit.

— Te rog să nu fumezi! Nu vrei să-mi satisfaci această do- rință?

— Bine, Tucuțo, dar ce te supără pe tine dacă îmi aprind o țigară?

— Nu mă supără; mă jignește, mă umilește. Mă jignește faptul că te porți cu mine la fel cu oricare altă femeie. Pentru mine, ceea ce s-a întîmplat între noi e foarte important. M-ai legat de tine, mi-ai

intrat în sînge și aș vrea să dai acestui fapt ceva mai multă importanță.

Nu știu de ce, poate unde persista imaginea unei Tucuțe îmbătrînite prematur, perorația asta mi se păru comică și de o lamentabilă banalitate. Aveam impresia că-mi citise un pasaj dintr-un roman foileton, al cărui titlu nu putea fi altul decît: „Fecioara sedusă'1.

Și cred ca intenția mi-a fost s-o ironizez, spunîndu-i:

— Nici nu-ți închipui ce importanță are pentru mine fap- tul că mi te-ai dat mie, Tucuțo. Îți sînt atît de recunoscător pentru asta și mă simt atît de responsabil, încît mă gîndesc serios să mă însor cu tine.

Tucuța își săltă capul să mă privească. Poate, dacă n-ar fi fost întunericul atît de negru, ar fi sesizat că îmi băteam pur și simplu joc de ea.

— Adevărat, Mihule? Te gîndești că ar fi posibil să te în- sori cu mine?

— De ce nu?, replicai prompt, deși eram convins de con- trariu, deși în gînd îmi spuneam că mi-ar fi imposibil să mă însor cu o femeie care peste cîțiva ani avea să fie cu adevărat bătrînă.

— Dacă ai ști cît de mult îmi doresc un cămin care să fie al meu!

Era atît de arzătoare și umilită rîvnire în tonul cu care pro- nunțase cuvintele, încît mă înduioșai. Îmi era milă de Tucuța asta îmbătrînită prematur, care, ca orice femeie, rîvnea un că- min, un cămin pe care însă destinul i-1 refuzase pînă atunci, îmi era atîta milă de ea, încît mi se părea că ar fi fost o adevă- rată barbarie dacă aș fi încercat să restabilesc adevărul.

— Cred că vei avea un cămin, Tucuțo. Și imediat, ca un ie- zuit amator, rezerva mintală: cred că se va găsi pînă la sfîrșit cineva care să te ia de nevastă.

— Mihule, cred că te-aș putea face fericit!

— Fără îndoială, Tucuțo.

în zilele ce urmară Tucuța fu altfel. Mai atentă, mai afec- tuoasă,

mai comunicativă. Nu știu dacă această schimbare se datora apropierii noastre trupești, sau numai făgăduinței ce i-o făcusem, de-a mă însura cu ea. Probabil că amîndouă contri- buiră la metamorfoza ei aproximativă, care asupra mea nu avu nici un efect pozitiv. Ba, dimpotrivă, putîndu-mă debarasa de donchișotismul meu și izbutind s-o văd în lumina adevărată, știui cu certitudine că nu prin ea m-aș putea elibera de Lidi.

Atunci pentru ce mă mai duceam la ea? Pentru ce o înșe- lam pe Lidi cu o femeie mult inferioară ei din toate punctele de vedere? Probabil pentru a mă convinge că mai eram stăpîn pe o relativă libertate. Pe de altă parte, știam că de Tucuța mă pot oricînd despărți, de vreme ce nimic nu mă lega de ea.

Făgăduiala ce i-o făcusem, aceea de a mă însura cu ea, de- venise la Tucuța, pe măsură ce zilele treceau, o adevărată ob- sesie. Deseori, prin întrebări indirecte, șirete, încerca să mă determine să fixez o dată. Sesizînd însă intenția ei, izbuteam să aduc vorba despre altceva, afectînd o naivitate care, eram sigur, pe ea o exaspera.

O singură dată se dovedi mai abil hotărîtă să-mi smulgă o scadență. Începu prin a-mi povesti de apropiata căsătorie a unei colege de birou, îmi descrise caracterul ei imposibil, pronostica o căsătorie nefericită și conchise:

— Cred că noi ne vom putea înțelege. Nu-i așa, Mihule?

— Desigur.

— Cu toate că tu nu ești ceea ce se înțelege printr-un „sot ideal".

— Ai perfectă dreptate, Tucuțo.

— Totuși, mie nu mi-e teamă să-mi leg viața de a ta. Mai curînd, ție. Sau, poate…

— Sau poate, ce?, întrebai, curios să-i aflu gîndul întreg.

— Spune drept, e o femeie la mijloc?

— Nu înțeleg ce vrei să insinuezi.

— Mihule, mi-ai promis că ne vom căsători. Amîni însă mereu. Atitudinea aceasta a ta mă face să cred că e la mijloc o femeie, din

pricina căreia eziți să fixezi un termen. Haide, mie îmi poți spune. Sînt destul de înțelegătoare, ca să nu-ți fac o vină din asta. Nu puteai doar să trăiești singur.

— De vreme ce ai ghicit, nu mai are nici un sens să te mai mint. Ei bine, mărturisesc, e o femeie la mijloc.

— Eram sigură, exclamă Tucuța triumfătoare. Scuză-mă, cred însă că e o femeie teribilă.

— Teribilă? Și abia mă putui abține să nu zîmbesc, asoci- ind calificativul de „teribilă1' imaginei Lidei. Ce te face să crezi că e neapărat o femeie teribilă?

— Observ că nu te poți debarasa de ea.

— A, în privința asta ai perfectă dreptate. E o femeie teri- bilă în toată accepția cuvîntului.

— E mai tînără ca mine?

— Puțin!… Și în gînd: Tu ești bătrînă, Tucuțo!

— — E frumoasă?

— Mda!

— Care-i numele ei?

— Rădița! Fu singurul nume de femeie care îmi veni atunci în minte.

— Cum, Rădița? Nu te supăra, dar e un nume impo- sibil. Apoi, cu oarecare ezitări: După nume pare să fie una din acelea…

Fui ispitit s-o pălmuiesc.

— Mi se pare, Tucuțo, că mă supui unui interogatoriu în toată regula. Nu crezi că ai fost prost inspirată? Asta, cu atît mai mult, cu cît eu niciodată nu ți-am pus întrebări.

Tucuța se roși toată.

— Iartă-mă, Mihule! Nici eu nu știu ce mi-a venit să pun asemenea întrebări. Ești supărat?

— Acum nu mai sînt.

Această discuție, care eram convins că nu mă angajează cu nimic mai mult decît prima dată, fu interpretată altfel de Tucuța. In culmea fericirii – se credea ca și logodită – începu preparativele. În

primul rînd, ea, care fusese numai detașată în orașul nostru, ceru să fie mutată definitiv și izbuti. Pe urmă, își închirie un apartament pe care începu să-l mobileze, secă- tuindu-și economiile. Protestele mele se dovediră zadarnice. Tucuța avea ambiția să-mi aducă drept zestre măcar mobila necesară pentru un apartament complet, mobilă „ultramoder- nă" pe care eu o găseam oribilă. Tot cu această ocazie își trăda și înduioșătoarea preferință pentru ustensilele de bucătărie. Bucătăria „viitorului" și iluzoriului nostru menaj fu cea dintîi pusă la punct, în amănunțime, de la cratițele, tingirile, tăvile, de toate mărimile și formele, pînă la cutiuțele paralelipipe- dice și emailate în care se păstrează sarea, piperul și toate celelalte condimente care vor mai fi existînd.

Dar pregătirile Tucuței nu se mărginiră numai la atît. Cu o furie impresionantă ținu să-și pună la punct și garderoba, făcînd mai ales o adevărată risipă cu lenjeria intimă. Curînd, șifonierul Tucuței conținea atîta lenjerie, încît putea fi su- ficientă pentru un întreg pension de domnișoare. Pregătirile acestea frenetice și precipitate, pe mine nu mă neliniștiră, ci numai mă amuzară. Mă credeam – păcălindu-mă – un simplu spectator și ca spectator mi se părea că nu am dreptul să in- tervin pentru a întrerupe harnica și neobosita ei strădanie de a clădi castele în Spania.

Capitolul 22

casă, la adevărata mea locuință, mă aștepta, de o săp- tămînă aproape, o scrisoare de la Adalbert Hamann. Surpriza fu că plicul purta ștampila poștei din Paris și asta într-un timp cînd eu îl credeam încă în țară, ocupat cu negoțul lui de cereale.

Am deschis scrisoarea puțin înciudat că Adalbert Hamann putuse pleca fără să simtă nevoia să-și ia rămas bun de la mine. Conținutul însă, la început destul de interesant, iar spre sfîrșitul lui senzațional, izbuti să-mi alunge ciuda, ulu- indu-mă în schimb.

Adalbert Hamann scria:

Prietene Mihule,

E ușor să-mi închipui surprinderea ta, cred că nu greșesc dacă spun

ciuda ta, aflînd că am putut pleca fără să-mi iau rămas bun de la tine. Poate însă că mă vei ierta, dacă vei pu- tea crede că plecarea a echivalat, dintr-un anumit punct de vedere, cu fuga. Și asta numai pentru a scăpa de insistențele, de rugămințile deznădăjduite ale unchiului meu, care, fără mine, crede că se va ruina, atît de mult și-a pierdut încrederea în propriul lui simț de afaceri, în urma loviturii pe care am dat-o cu oleaginoasele și care i-au adus un cîștig de mai mul- te zeci de milioane. Află deci, bunul meu prieten, că în urma acestei lovituri și a celei din toamna trecută, mă pot considera un om bogat. Ți-o spun cu intenția de a mă lăuda și fără pic de rușine. Așa că mă poți felicita, atît pentru starea materială înfloritoare, cît și pentru învederată mea lipsă de modestie.

Dragul meu prieten, am o mulțime a-ți scrie și nu știu ce metodă să întrebuințez pentru ca să le poți afla pe toate. Cred că voi proceda prin eliminare, mărginindu-mă să-ți comunic numai pe cele mai importante.

Va să zică, iată-mă la Paris. După cum vezi, mi-am ținut făgăduiala de a nu deveni robul afacerilor. Deci, sînt plecat într-o călătorie care nu știu cînd se va sfîrși, fiindcă visul meu este să nu se sfîrșească niciodată. Trebuie să afli însă că n-am plecat singur. Am plecat cu o femeie. Nu te mira, mai ales nu te indigna. Știi-poate știi— că bogăția are și-ea dezavantajele ei. Sînt multe, însă cel mai penibil este, cel puțin în ceea ce mă privește, singurătatea. Așa că pentru a scăpa de ea – găsind că e și mai comod – am apelat la o femeie. Cu alte cuvinte, mi-am găsit o femeie care a acceptat să-mi fie tovarășă pe tot timpul cît va dura călătoria, stipulînd printr-un contract în toată regula condițiile acestei tovărășii.

Nu pot rezista ispitei și trebuie să-ți scriu cîteva rînduri și despre prietena mea. E o brună de vreo șaptesprezece ani, înal- tă, acceptabil de frumoasă, însă fără nici un fel de distincție, cu trup suficient de armonios și, mai ales, cu suficiente garanții de sănătate. O cheamă Jana, și, pînă a o cunoaște, era coafe- ză. Țin să te lămuresc în particular— și sper că nu vei fi revol- tat, – că taică-su e hamal în port, iar maică-sa cărturărească cu firmă la poartă, plus mijlocitoare de întîlniri amoroase între tinerii și tinerele din lumea bună.

Ceea ce-mi place îndeosebi la Jana e angelica răbdare cu care ascultă

interminabilele mele perorații, precum și intere- sul pe care îl manifestă pentru tot ceea ce i se spune. (Mă în- duioșează în amîndouă cazurile, pentru că e de o ignoranță amuzantă.)

Dragă prietene, află acum că am început cu Parisul, deși intenția mea a fost să încep cu Orientul Mijlociu. De vină e însă Jana, care n-a auzit niciodată de acest Orient Mijlociu și care, crezînd că pe acolo sînt antropofagi, era cît pe ce să rezilieze contractul.

Despre acest oraș intr-adevăr minunat nu-ți scriu nimic. Sînt prea de puțin timp aici și impresiile mele sînt embriona- re. Rămîne s-o fac altădată. De altfel, am altceva a-ți spune, care probabil că te va interesa mult, atît de mult bănuiesc, încît n-ar fi exclus să mă trezesc cu tine aici, într-o dimineață; ciocănind nerăbdător în ușa apartamentului pe care îl ocup la Ritz.

Mă întreb, dragă Mihule, dacă ți-a trecut ție vreodată prin minte că s-ar putea să ai un alter ego. Probabil că nu. Ei bine, află de la mine că acest alter ego al tău există și încă un alter ego atît de asemenea ție în totul, încît atunci cînd l-am des- coperit am crezut că ești tu. Și dacă nu aș fi remarcat abia în ultima clipă că individul este prea jerpelit pentru ca să fie elegantul Mihu Domnaru, aș fi sărit să-l îmbrățișez. Dar, să-ți explic:

L-am întîlnit într-un local de noapte din Montmartre, unde venise pentru cinci minute, însoțit de o femeie tot atît de neglijent îmbrăcată – mai ales pardesiul ei cenușiu era oribil – să treacă în revistă mesele și să plece apoi cu un aer absent, plictisit, aer pe care îl împrumutase și femeia care îl însoțea.

Evident, m-am străduit să capăt unele informații despre acest ciudat individ, atît de necrezut asemănător ție. Infor- mațiile sînt puține și sînt convins că nu te vor satisface, cum, de altfel, nu m-au satisfăcut nici pe mine.

Iată-le: locuiește în Montmartre, Rue de Lappe, nr. 88; e un obișnuit al localurilor, probabil de naționalitate străină și e poreclit nababul excentric.

Atît. Dacă informațiile mele nu-ți sînt suficiente, dacă ti- pul te interesează și dacă vrei să-ți îmbrățișezi un vechi prie- ten, care, la rîndul

lui, e gata să facă la fel, și, totodată, să-ți prezinte pe cea mai puțin dificilă femeie care a existat, există și va exista pe fața pămîntului, atunci scoate-ți un pașaport și vino aici.

Dar era să uit: Rue de Lappe e strada care scandalizea- ză cel mai mult pe puținii virtuoși din acest vesel și popular Montmartre. Uite însă că prietena mea a terminat cu maseza și vine să-mi bată în ușă. I-am promis s-o duc la Lucru, – nu înțeleg deloc de ce ține neapărat să vadă Luvrul – așa că nu vreau s-o fac să aștepte.

închei, îmbrățișăndu-te cu prietenia de totdeauna,

Adalbert

Scrisoarea lui Adalbert Hamann fu o adevărată lovitură de trăsnet! Citeam și reciteam pasajul care se referea la alter ego-ul meu, revenindu-mi să cred că întîmplarea îmi ajuta să dau de urma lui Dan, prin intermediul lui Adalbert Hamann. Pentru că, nu mă îndoiam o clipă, omul pe care îl întîlnise el și care semăna cu mine într-un mod atît de surprinzător, era adevăratul, enigmaticul Dan.

Dan, demonul zilelor și nopților mele, Dan, omul excep- țional, însă cu un trecut atît de nebulos, Dan, soțul Lidei și amantul spiritual al Dromyei, deopotrivă adorat de amîndo- uă. Dan acesta era la Paris și eu – ei bine, eu! — îi știam pînă și adresa: Rue de Lappe nr. 88.

N-am izbutit niciodată și nu izbutesc nici acum, să anali- zez sentimentele care mă cuprinseseră imediat după ce sfîrșii de citit scrisoarea. Fu în mine bucurie, o bucurie imensă, dar totodată o potopitoare spaimă. Presimțeam că în urma aces- tei descoperiri mă aflam într-un moment crucial al existenței mele, însă, curios, nu-1 raportam la relațiile mele cu Lidi. Era doar certitudinea că de atitudinea ce urma să adopt depindea toată existența mea de mai tîrziu.

Acum, după ce toate s-au întîmplat, analizîndu-mă, cred că nu greșesc afirmînd că, în chiar prima clipă după lectura scrisorii, mă și hotărîsem să plec să-l cunosc pe Dan. Numai că a trebuit să treacă cîtva timp pînă s-o știu cu exactitate. Hotărîrea mi se relevă în drum

spre casa Lidei. Să plec cît mai repede posibil, cel mult în cîteva zile. Pe Lidi însă, trebu- ia s-o vestesc imediat ce aveam să ajung acasă.

Mi-o închipuii plînsă, deznădăjduită, rugîndu-se de mine să nu plec, sau s-o iau cu mine. Dar imaginile care materia- lizau oarecum gîndul legat de deznădejdea, de suferința ei apropiată, mă lăsau indiferent. Pentru că, pe deasupra înduio- șării, pe deasupra dragostei se preciza, imperioasă, dorința de a-1 vedea pe Dan, de a-1 cunoaște, de a sfîșia taftaua de taină în care se înfășurase, de a distruge „mitul Dan", creat de iubi- rea Lidei și a Dromyei, precum și de admirația fără rezerve a doctorului Adrian.

Niciodată nu mă intrigase mai mult, niciodată nu dorisem mai mult să pătrund această enigmă. Trebuia deci, era impe- rios să plec la el, să-l cunosc și, eventual, să-l demasc.

… Și Lidi? Ei bine, Lidi, o săptămînă, două, trebuia să se resemneze și să mă aștepte.

— Ce este, Dănel? S-a întîmplat ceva? Pari schimbat, pre- ocupat, nici nu mi-ai urat bună seara.

— Nu s-a întîmplat nimic, Lidi. Adică tot s-a întîmplat ceva.

— Ce, Dănel?

Și Lidi păli, așa cum numai Dromy putea păli cîteodată.

— S-a întîmplat, Lidi, că va trebui să plec la Paris pentru cîteva zile, o săptămînă cel mult. Trebuie să tratez acolo o afacere în numele cuiva. N-aș putea refuza, pentru că față de acel cineva mă simt foarte obligat.

— Dănel, tu n-ai să mai revii. Simt că am să te pierd.

— Cum poți vorbi așa, Lidi? Să nu mai revin? Doamne, dar tu știi ce fel te iubesc.

— Dănel, dacă tu pleci, dacă tu nu mai revii, voi muri.

— Lidi, îți jur să mă reîntorc. Îți jur, Lidi!

— Totuși, mi-e frică, mi-e atîta frică! Dănel, ai milă. Tu mi-ai dat o viață. Te rog, mă închin ție: nu lua înapoi viața pe care mi-ai dat-o.

Și începu să plîngă. Un plîns cu lacrimi multe, cu zguduiri prelungi, aproape spasme.

— Lidi, te rog, nu plînge. Cînd plîngi mă doare sufletul. Apoi, după o clipă, fără ca eu însumi să cred: Dar, dacă tu nu vrei să plec, renunț. Voi găsi un pretext, o scuză oarecare, deși…

— Nu, Dănel. Dacă trebuie neapărat să pleci, nu am drep- tul, ar fi stupid să te împiedic. De altfel, trebuie să fiu rezona- bilă. Acum găsesc și eu că teama mea e absurdă.

încercă să zîmbească, dar zîmbetul ei era crispant de trist.

In clipa cînd i-am văzut zîmbetul, am simțit așa, de parcă o revedeam atunci după o lungă și dureroasă despărțire. Era o însetare după făptura ei, un dor nestăvilit ca amîndoi să ne putem smulge din realitatea în care destinul ne așezase și de a ne refugia într-o altă lume, cu o altfel de trăire, pe care o mai cunoscusem, dar în care, furat de întîmplările stranii din ultimul timp, precum și de propriile mele obsesii, de mult nu mai putusem evada.

— Lidi, dragă Lidi!

Lidi mă privi și înțelese.

— Dănel, acum nu mai mi-e frică.

Se abandonă îmbrățișării mele, fericită, beată de propriile ei bucurii.

A doua zi, dimineață tare, nerăbdarea înfrigurată îmi fu- gări somnul, cînd Lidi dormea încă dusă. M-am îmbrăcat în- cet ca să n-o trezesc și, cu telefonul, am speriat somnul unui prieten, avocat, pe care l-am însărcinat să se îngrijească de pașaport. Pe urmă, fiindcă în casă dormeau încă toți, m-am dus să mă plimb în parc însoțit de Sultan, care nu mai putea de bucurie că-1 acceptam camarad.

Mă plimbai mult timp, pe urmă mă așezai pe o bancă, cu Sultan tolănit la picioarele mele. Curînd după aceea o văzui pe Dromy venind întins spre mine.

— Bună dimineața!, îmi ură ea cînd fu aproape. Te căutam.

— Mă căutai? Și de ce Dromy?

Se așeză pe bancă, alături și cîtva timp privi absentă în gol. Pe urmă:

— E adevărat că pleci la Paris?

— Adevărat. Plec imediat ce mi se eliberează pașaportul.

— Pleci!

Fu atîta tristețe în tonul cu care pronunță acest singur cuvînt, încît simții față de Dromy aceeași milă pe care o sim- țisem în ajun și pentru Lidi.

— Nu te înțeleg, Dromy! Dacă nu mi-aș da seama că e ab- surd, aș fi ispitit să cred că-ți pare rău.

Dromy mă privi fără expresie.

— Spune-mi, pleci într-adevăr?

— Ți-am mai spus. Ți se pare asta ceva chiar atît de necre- zut? Evident, nu mă duc să mă plimb. În acest caz aș fi luat-o și pe Lidi. Mă duc pentru afaceri și nu cred să întîrzii, acolo, mai mult de o săptămînă.

— Pe mine nu mă poți minți. Știu că nu te duci pentru afa- ceri. Lidi n-are intuiții, presimțiri, eu însă, da.

— Atunci pentru ce aș pleca?

—. Vezi, tocmai asta e nenorocirea, că nu știu de ce ții nea- părat să pleci. Simt însă că nu trebuie să pleci. Simt că, dacă pleci, ne amenință pe toți o primejdie. Pe Lidi, pe mine, pe unchiul Adrian, pe mama și chiar pe dumneata.

Nu știu în ce scop te duci acolo, nu știu ce plănuiești. Simt însă că plecarea dumitale ne privește pe noi toți. Poate că e ceva în legătură cu Dan. Poate că plecarea dumitale va însem- na eliberarea după care tînjești atît. Nu știu!... Nu știu!... Am însă vagul presentiment că echilibrul, relativ bineînțeles, care s-a stabilit în relațiile dintre noi toți, de mai bine de un an, e în primejdie de a fi rupt. Gîndește-te însă bine, înainte de a lua o hotărîre definitivă. Noi nu mai sîntem liberi, noi acționăm supunîndu-ne unei voințe, pe care aș vrea s-o pot nega, dar mă văd silită să-i recunosc atotputernicia. Aș vrea, mai bine-zis aș dori, să nu uiți asta.

Am ținut să-ți vorbesc, fiindcă nădăjduiam că te voi putea determina să-ți schimbi hotărîrea. M-am înșelat. Mi-o spun ochii

dumitale. Citesc în ei o hotărîre încăpățînată, de ne- clintit. Nu-mi rămîne decît să te rog și, uite, o fac: nu pleca, renunță, nu tulbura această orînduire pe care nici dumneata, nici eu n-am dorit-o.

Începu să plîngă, cu lacrimi puține. Și din nou îmi fu milă de ea.

— Crede-mă, Dromy, că temerile tale sînt absolut fără ni- cio bază rațională. Ți-am mai spus și repet, că această călăto- rie nu are alt scop decît afacerile. Crezi că aș putea distruge echilibrul de care mi-ai vorbit? E drept, tînjesc după elibera- re, tînjesc să scap de această fantasmagorică identitate. Dar acesta e numai un deziderat teoretic, pe care niciodată nu-1 voi putea pune în practică, pentru că ar însemna să renunț la Lidi. Cum aș putea însă renunța la ea, cînd știu că asta ar însemna sinuciderea?

Deși îi vorbisem cu atîta siguranță, eram, totuși, neliniș- tit. In ajun, Lidi înîncercase să mă determine a renunța la călătorie, înspăimîntată de presimțiri sumbre. Astăzi, acum, mînată de aceleași presimțiri, Dromy.

Și parcă spre a mă liniști:

— Crede, Dromy, că, oricît de dureros, de înnebunitor e coșmarul pe care îl trăiesc, nu pot, mi-e peste putință să mă smulg din el.

— Crezi că pentru mine coșmarul e mai puțin dureros?

Dromy își rezemă fruntea de umărul meu și începu să plîngă, de data asta cu lacrimi multe, cu înfiorări nervoase, cu scîncete abia auzite, înduioșătoare.

— Nu plînge, Dromy!… Te rog, nu plînge!… Nu pot să văd o femeie plîngînd.

Înduioșat, numai înduioșat, mi-am petrecut brațul pe după mijlocul ei. Dromy primi acest gest cu un geamăt pre- lung și, pornind să plîngă nestăvilit, se ghemui la pieptul meu, îmi îmbrățișă mijlocul cu amîndouă brațele, strîns, strîns, parcă într-o pornire disperată de a nu mă mai lăsa să plec.

Nedumerirea alungă departe înduioșarea. Cred că la în- ceput fu numai nedumerire. Pe urmă, mă simții de-a-dreptul furios.

Dromy juca o comedie, Dumnezeu știe în ce scop, însă juca. Eu însă nu eram deloc dispus să-i fac jocul.

— În definitiv, cred că ar fi timpul să sfîrșești comedia asta, Dromy!, mă răstii la ea, clocotind de furie.

Dromy păru că atunci se dezmeticește. Mă privi nedume- rită, încercînd parcă să înțeleagă adevărata semnificație a cuvintelor mele. Pe urmă, lăsînd să-i scapere în priviri o lu- cire de deznădejde, a cărei semnificație abia mult mai tîrziu aveam s-o înțeleg, hohotindu-și plînsul, fugi spre casă, bez- metică, parcă să scape de urmărirea unui duh rău.

Rapidul se poticni scurt în fața peronului și încremeni aco- lo. Hamalul meu, care pînă a nu opri încă trenul în gară îmi și instalase în plasa de bagaje valizele, îmi făcea acum semn de la fereastră:

— Aici, coane, aici!

— Bine, coboară, îmi găsesc eu locul mai tîrziu.

Lidi, care îmi eliberase o clipă brațul, se agăță acum din nou de el, cu amîndouă mîinile. Puțin mai încolo, Dromy, aproape întoarsă cu spatele la noi, privea întunecată trenul lung.

In mașină, în drum spre gară și în restaurant cît timp aș- teptasem trenul, Dromy tăcuse tot timpul. Mutismul ei mă intrigase, mă intriga și acum, întinînd acele cîteva clipe care îmi mai rămîneau pînă la despărțirea de Lidi.

In sfîrșit, clipa aceea veni:

— Lidi, îți voi scrie în fiecare zi. Numai promite-mi că n-ai să fii prea tristă.

— Da, Dănel, voi încerca să nu fiu prea mult tristă. Ple- cînd însă, tu nu-mi lași decît foarte puțină viață. Trebuie să știi că, atît timp cît tu vei lipsi, nu voi trăi. Voi agoniza. De aceea, te rog, Dănel, nu zăbovi pe acolo. Căci s-ar putea, Dă- nel, ca atunci cînd te vei întoarce, dacă vei întîrzia, să afli că am murit de prea multă așteptare.

— Lidi, îți promit că nu voi întîrzia. Sper că nu voi rămîne acolo mai mult de o săptămînă.

— Să vii, Dănel, să vii!… Eu nu pot trăi departe de tine… Nu pot trăi nici măcar o lună.

— La revedere, Lidi!

— La revedere, Dănel. Dănel, iubitul meu drag. Hohotind, Lidi mă îmbrățișa și mă sărută.

— Lidi, nu plînge. Mă doare sufletul, Lidi.

— Uite că nu mai plîng. Urcă-te, Dănel! Pleacă trenul…

— La revedere, Dromy! Te rog, ajută-i Lidei să nu fie prea tristă.

— La revedere!, răspunse Dromy abia auzit, întinzîndu-mi o mînă moale și pălind așa cum n-o mai văzusem niciodată.

Trenul porni. Sării pe scara vagonului și rămăsei acolo, cu ochii pe Lidi, care încremenise cu mîna în aer, mînă care ui- tase să mai fluture degetele în semn de rămas bun.

Și abia în clipa aceea fui cu adevărat conștient că mă des- părțisem de Lidi, că plecasem să-l întîlnesc pe Dan. Totodată, simții însă și teama, vie, neliniștitoare, teama de neprevăzu- tul care mă aștepta în clipa cînd aveam să-l cunosc pe Dan, pe autenticul, enigmaticul și, după spusa Doctorului, excepți- onalul Dan.

Teama se risipi abia în clipa cînd n-o mai văzui pe Lidi, cu mîna încremenită în aer, cu ochii șiroind de lacrimi, de asemenea, pe Dromy, înaltă, palidă ca niciodată, cu ochii în- tunecați, de neînțeles.

Și tot acum îmi amintii că plecasem fără ca măcar s-o ves- tesc pe Tucuța.

Capitolul 23

m fost la Paris, am rămas acolo șaptesprezece zile,

ZA dar orașul cel mai frumos din Europa mi-a rămas ca CT"’și necunoscut. Imaginile ce le am despre el sînt vagi, disparate, paupere.

De altfel, eu am trecut prin Parisul propriu-zis doar de cî- teva ori și am văzut din el atît cît se poate vedea din goana unui taxi. Pentru că tot timpul am locuit în Montmartre. Dar nici măcar acest cartier nu mi-e mai bine cunoscut. Cîteva cafenele, cîteva localuri, cîteva străzi, la atîta se rezumă re- prezentările mele în legătură cu

Montmartre. Această sărăcie de reprezentări își are, totuși, explicația în faptul că în tot timpul pe care l-am petrecut acolo atenția mea a fost proiec- tată aproape permanent spre înăuntrul meu și nicidecum în afară.

Singura amintire, vie precisă, e casa cu nr. 88 de pe Rue de Lappe, casă în care Dan ocupa, împreună cu metresa sa, Athenais, un apartament la etajul al treilea. O casă mare, cu patru etaje, veche, inestetică, cu aspect murdar, deprimant. O casă cu locatari mulți, dubioși, cu uși trîntite fără nici un me- najament, cu certuri, strigăte, înjurături și adesea cu bătăi.

Mai puțin precisă e amintirea hotelului în care am locuit și pe care mi-1 recomandase șoferul taxiului, care m-a adus de la gară, ca fiind cel mai aproape de Rue de Lappe. Hotelul se numea „Ricardo“, foarte curat și agreabil, dar din motive pe care nu le-am putut afla, era ocolit de pasagerii ocazionali sau statornici ai cartierului Montmartre. Și tocmai din cauza acestui fapt, Mr. Pelleport, portarul și totodată directorul ho- telului se grăbi să-mi pună la dispoziție cea mai bună și mai elegantă cameră pe care o avea.

Primul lucru pe care îl făcui după ce mă văzui instalat, fu să telefonez lui Adalbert Hamann, la hotel. Un funcționar al hotelului îmi comunică însă, că domnul de care mă intere- sam locuise acolo pînă acum două zile, dar de atunci plecase împreună cu „doamna“, la Nisa. Binevoitor, funcționarul îmi comunică numele hotelului din Nisa unde Hamann ceruse să i se trimită eventualele scrisori.

Vestea aceasta mă deprimă. Plecarea subită a lui Hamann mi se părea de prost augur. Absența lui mă lipsea de informa- țiile suplimentare pe care, eventual, mi le-ar fi putut da, dar mai ales de sfatul lui asupra celui mai eficace procedeu de ur- mat pentru a face cunoștință cu Dan, fără ca el să bănuiască însă că ea se datora altcuiva decît întîmplării.

Furios, blestemîndu-1, vrui să-i telegrafiez la adresa lăsa- tă la hotel, ca să-i vestesc sosirea și să-i cer să se înapoieze imediat.

Renunțai însă, nici eu nu știu din care motiv.

Rue de Lappe era într-adevăr foarte aproape de hotel, iar casa cu nr. 88, așa cum v-am descris-o mai sus. Chiar din pri- ma zi mi-am făcut drum pe strada aceea, plimbîndu-mă prin fața casei, nutrind speranța că, poate, se va întîmpla să-l văd pe Dan. Dar, deși era dimineață și deși o mulțime de indivizi intrau și ieșeau din casă, totuși așteptarea mea fu zadarni- că. Două ore m-am tot învîrtit prin fața clădirii și abia după aceea mi-am dat seama că nu era deloc prudent ceea ce fac. Îmi spuneam că tocmai asemănarea mea cu Dan ar putea da ocazie la vreo confuzie, de pe urma căreia numai eu aveam de pierdut.

De altfel, dimineața aceea era friguroasă, umedă și, în afa- ră de asta, mi se făcuse și foame. Frămîntîndu-mi mintea să găsesc o posibilitate de a-1 vedea și de a face cunoștință cu el, am plecat cu gîndul să mă reîntorc la hotel.

La colțul străzii Lappe descoperii o cafenea modestă. Am intrat să mă încălzesc, să-mi beau cafeaua și, totodată, să-i scriu Lidei. Îmi era dor de ea, nebunește de dor. Dor s-o am lîngă mine, s-o mîngîi, să-i spun că niciodată nu voi obosi s-o iubesc, mereu mai mult, cu acea fără de bătrînețe iubire cu care ea iubea pe Dan, pe Dan acela enigmatic și ciudat, care era atît de aproape și totuși departe, parcă la capătul pămîntului.

Uitînd să mănînc, am început să-i scriu. I-am scris o scri- soare lungă, o scrisoare înflăcărată, cu naivități de adolescent. Cînd sfîrșii și ridicai privirea, descoperii, acolo, lîngă boxa casieriței, o femeie puțintică de trup, cu un pardesiu oribil, gri, cu o pălărioară care îi descoperea toată fruntea, deloc fru- moasă, parcă prea masculină. Femeia aceea mică mă privea, mă privea de parcă ar fi văzut înaintea ochilor ei un spectru.

O clipă, dar numai o clipă, privirile acelea uimite și parcă puțin înspăimîntate mă nedumeriră Pe urmă însă, imediat, mă străfulgeră gîndul că, dacă mă privea astfel, trebuie că ea îl cunoștea pe Dan, mă lua drept el, sau că era uluită numai de asemănare. Că ar putea

fi chiar metresa lui Dan, asta nu mi-a trecut prin minte. Și n-am bănuit, nici cînd ea se apropie de masa mea și începu să-mi vorbească.

— Domnul probabil este intrigat. Sînt însă atît de uimită, atît de extraordinar uimită, încît nici nu pot vorbi. Domnule, e extraordinar, vă asigur.

— Vă cred, domnișoară, dar, mărturisesc, nu bănuiesc de- loc ce anume vi se pare atît de extraordinar.

— Domnule, semănați perfect, dar perfect, cu omul meu. Sînteți aici, vă privesc și, totuși, nu-mi vine să cred.

Mă arătai mirat. De fapt, calmul meu a fost extraordinar. Nu înțeleg cum de am putut avea atîta calm cînd emoția mă înăbușea, cînd bucuria spumega în mine. Mi se părea extra- ordinar norocul meu: că aveam să-l cunosc pe Dan fără să-i trezesc bănuieli, fără ca măcar să-i treacă prin minte că întîl- nirea noastră nu era deloc întîmplătoare.

Cu voce uimitor de calmă, vorbii:

— Doamnă, nu mi-a trecut o clipă prin minte că aș putea avea un alter ego și cu atît mai puțin că, venind să vizitez acest minunat oraș al dumneavoastră, mi se va prezenta oca- zia să-l cunosc.

— Desigur, trebuie neapărat să vă cunoașteți. Nici el nu va fi mai puțin surprins ca dumneavoastră, ca mine. Dar, spu- neți, sînteți străin, domnule? Care vă este țara?

— Sînt român, doamnă.

— Român! Din ce în ce mai extraordinar. Român ca și el. Doamne, nu m-aș mira dacă pînă la sfîrșit aș afla că sînteți și frați. Spuneți, domnule, nu cumva sînteți frați?

— Nu cred, doamnă. Singurul frate pe care mi-1 știu se află acum acasă, în țara mea și nu seamănă deloc cu mine.

— Domnule, dacă nu aveți altceva de făcut și dacă vă face plăcere, vă rog, acceptați să mă însoțiți. Vreau să vă duc la omul meu. Locuim chiar pe strada asta, la nr. 88.

— Cu plăcere, doamnă. De altfel, ard de curiozitate să-l cunosc

pe soțul dumneavoastră, pe alter ego-ul meu. Hotărît, descoperirea pe care am făcut-o reciproc e extraordinară.

— Să mergem atunci.

Peste cîteva clipe părăseam cafeneaua în urma femeii care se grăbea, nerăbdătoare, să mă înfățișeze lui Dan.

Am pătruns după Athenais întîi într-un hol sărăcăcios, pe urmă într-o cameră în care, privind, observai că era deprimant de prost mobilată și nu mai puțin deprimant de murdară.

Un pat cu tăblii de lemn, cu așternutul răvășit și murdar, un garderob cu ușile deschise, în care spînzurau umerașe cu rochii și costume de haine surprinzător de fine și elegante, în contrast izbitor cu murdăria și sărăcia din cameră. O masă cu un ștergar cu urme de sosuri, două fotolii uzate și cîteva scau- ne, o consolă cu oglinda pătată, un covor, ros, pe jos și atît.

Abia sfîrșii de trecut în revistă sărăcăciosul și murdarul interior, cînd ușa din stînga se deschise și în pragul ei apă- ru Dan, în mînă cu o farfurie, plină ochi cu ouă-jumări. Era numai în cămașă, o cămașă albastră din pînză ordinară, cu gulerul răsfrînt și mînecile suflecate. Pantalonii vechi, cu „genunchi”, părul neîngrijit și barba mare, nerasă de cîteva zile, completau aspectul de muncîtor-șomer al lui Dan.

Oprit în prag, gata să se izbească de Athenais care tocmai da să intre în bucătărie ca să-l anunțe, mă ferecă într-o privire cercetătoare, încruntînd ușor sprîncenele și abia perceptibil fruntea. Emoționat, mă holbam la el cu priviri lacome, dez- lănțuite acum sălbatic, explicabile, de vreme ce de mai bine de un an nu făcusem decît să rîvnesc la clipa asta, clipă în care Dan, autenticul Dan, avea să prindă consistență materi- ală, pradă ochilor mei, lacomi să-l perceapă și altfel decît mi-1 reprezentase închipuirea.

El nu păru aproape deloc surprins că apare așa, pe negîn- dite și chiar în casa lui altcineva care îi semăna. Dar, dacă nu păru deloc surprins, în schimb se silea să înțeleagă – era evident – în ce măsură asemănarea era desăvîrșită.

între noi, puțin înlături, Athenais ne privea pe rînd și zîmbea.

— Extraordinar, Dane, nu-i așa? Ți-a trecut vreodată prin minte, că s-ar putea să mai existe cineva care să-ți semene perfect?

Dan vru să spună ceva, renunță și, apropiindu-se de masă, depuse acolo farfuria cu ouă. Își trase apoi un scaun aproape și, așezîndu-se, începu să mănînce. Nu pot înțelege cum de nu am fost deloc surprins de acest ciudat fel de a se purta al lui Dan. În schimb, am simțit dorința să vorbesc, oarecum să-mi justific prezența.

— Trebuie să mărturisesc, acum cînd vă am în față, dom- nule, că, dacă întîmplarea nu m-ar fi pus în fața doamnei, n-aș fi avut niciodată cunoștință de această asemănare care…

Dan îmi aruncă o privire ironică, aproape disprețuitoare, care îmi ucise cuvintele pe buze.

— De ce minți? Mă întreb de ce minți? Știu, domnule, că, dacă te-ai hotărît să părăsești mizeria aia de oraș și să vii pînă aici, ai făcut-o pentru ca să mă cunoști. Nu te mira că știu, pentru că nu e nimic extraordinar în asta. Mi-a vorbit despre dumneata, prietenul dumitale Adalbert Hamann, care, descoperindu-mă din întîmplare, s-a făcut luntre și punte să mă cunoască. Mi-a mai spus că ți-a scris și că te-a îndemnat chiar să dai fuga pînă aici, ca să vezi „minunea”. Așa că, nu mi-a fost greu adineauri să deduc, domnul meu, că prezența dumitale în acest simpatic Paris își are explicația în curiozita- tea pe care ți-a stîrnit-o scrisoarea lui Hamann.

Ceea ce nu-mi pot explica însă, este următorul fapt: de ce ai încercat să mă tragi pe sfoară, afirmînd că ai luat cunoștință de existența mea, abia din clipa cînd Athenais ți-a vorbit de mine?

Cred că am tresărit fără voie și o clipă îmi fu teamă că Dan ar putea bănui adevăratul scop al călătoriei mele. Deja îi tre- zisem bănuieli pe care, cu orice preț, trebuia să i le risipesc. De altfel, îl uram atît de mult, încît lupta cu el mă ispitea. Replicai calm și cu un ton intenționat ironic:

— După felul cum m-ai primit, mai ales cînd știai ceea ce știai de la Adalbert Hamann, ar trebui să înțelegi, fără suspiciuni, că

minciuna era necesară, pentru a preîntîmpina eventualul dumitale reproș că încerc să dau buzna peste dum- neata, așa dintr-o dată. De altfel, trebuie să mai știi, că pe Adalbert Hamann nu l-am putut vedea, fiind plecat la Nisa.

— Da, ar fi și asta o explicație.

— Te asigur, singura adevărată.

Dan ridică din umeri.

— Și ai de gînd să rămîi mult timp aici?

— Nu știu încă precis. Am venit să te văd, să mă conving. Dar ar fi păcat, de vreme ce sînt aici, să plec fără să cunosc mai îndeaproape acest oraș într-adevăr minunat.

— Ai dreptate. Mai ales dacă se are în vedere orașul de unde vii.

— Vorbești de orașul meu de parcă l-ai cunoaște. Îl cunoști într-adevăr?

— Puțin. Am trecut cîndva prin el. Dar sînt mulți ani de atunci. Impresia pe care mi-a făcut-o a fost detestabilă. Bîn- tuie asupra orașului dumneavoastră un taifun primejdios, care ucide năzuințele, elanurile, care lestează voințele, pînă și pe cele mai dîrze. Pentru un om de acțiune, pentru un om care își propune să săvîrșească ceva, singurul lucru înțelept pe care îl poate face este să fugă la timp din el.

Tăcu și începu să se plimbe gînditor prin cameră. Îl privii pe furiș și, pînă la un punct, triumfător. Nu aveam nici un mo- tiv să nu fiu satisfăcut. Știam acum și fără nici un fel de dubiu, că principalul motiv pentru care Dan o părăsise pe Lidi fuse- se acela că acolo, în orașul nostru, se simțise pe pragul rată- rii. Totuși, persista o nedumerire, o întrebare își cerea imperios răspunsul: Oare fuga din orașul ratărilor sigure, lui Dan îi folosise la ceva? Oare ce fel trebuia interpretată viețuirea aceasta în condiții atît de mizerabile? Și, iarăși, ce fel trebuia interpretată prezența Athenaisei în viața acestui om, pe care toți cei din casa cu neguri îl credeau excepțional? El, care fu- gise de Lidi, probabil ca să-și cîștige o totală independență, cum de se putuse lăsa ancorat de această femeie, ce-i

drept frumoasă în ansamblu, însă ignorantă și mai ales vulgară, de vreme ce putea spune despre el, față de un străin ca mine, că e „omul“ ei? Ce fel trebuia să-l judec pe acest Dan, cu barbă ne- rasă de o săptămînă, cu părul vîlvoi, cu pantalonii necălcați de luni de zile și cu acea oribilă cămașă albastră?

Acest Dan real mi se părea o caricatură a celuilalt, cel din fotografia cu rama groasă, cu zîmbetul trist pe care zadarnic încercasem să-l descifrez în atîtea rînduri. Dar caricatura re- ală părea mai oribilă, mai de prost gust, comparînd-o cu ima- ginea pe care mi-o formasem, progresiv, pe măsură ce aflasem noi și surprinzătoare amănunte despre el, de la Lidi, dar mai ales de la Doctorul Adrian.

Privindu-1 pe furiș, îmi doream ca, o dată cu mine, să-l poa- tă privi Lidi și Dromy, aceste două îndrăgostite nebune, care transformaseră pe omul Dan într-un mit, mit pe care nici tim- pul, nici dragostea mea pentru una, nici posesiunea pentru cealaltă nu izbutiseră să-l destrame. Poate că, văzîndu-1 ast- fel, ar fi încetat să-l mai iubească. Poate că Lidi, văzîndu-ne, comparîndu-ne și aflînd cu ce femeie vulgară o schimbase, m-ar fi ales pe mine. La rîndul ei, poate că Dromy n-ar mai fi urît-o pe Lidi pentru dragostea ei fără bătrînețe.

Cuvintele lui Dan îmi risipiră gîndurile:

— Cred că toată lumea are să ne creadă frați.

— Care lume?, întrebai nedumerit.

— Cum, care lume?! Lumea care are să ne vadă împreună. Pentru că, acum, de vreme ce tot ai venit, nu văd de ce n-am încerca să fim prieteni. Bineînțeles, dacă dumneata nu ai ni- mic împotrivă.

— De ce aș avea? Prietenia dumitale nu mă poate decît onora.

— Știi, cu cît te privesc mai mult, cu atît îmi dau mai bine sea- ma că sîntem, unul pentru altul, un dublu perfect. Ia vino puțin!

Și, luîndu-mă de braț, mă duse în fața oglinzii.

— Vezi, vorbi el, cercetînd atent cele două imagini reflec- tate în sticla pistruiată a oglinzii, avem aceeași nuanță în cu- loarea

părului, aceeași frunte, aceiași ochi, aceleași trăsături; configurația gurii la fel, umerii, înălțimea, totul, totul. Doar glasurile nu ni se aseamănă. Al meu e parcă ceva mai gros și parcă pronunț cuvintele ceva mai repede ca dumneata.

Athenais se amestecă în vorbă:

— Asta pentru că sînteți amîndoi alături. Cineva care însă n-ar ști că sînteți doi întrutotul asemenea, dacă ați încerca să vă substituiți unul celuilalt, n-ar putea descoperi mistificarea.

— Bine, dar, totuși, ceva trebuie să ne deosebească, replicai furios, pentru că explicația lui Athenais justifica în mare măsu- ră confuzia Lidei, de necrezuta și nebuneasca ei confuzie.

— Evident că trebuie să existe ceva care să ne deosebească. Anumite nuanțe, anumite imponderabile, măcar atît, presu- punînd că asemănarea noastră s-ar extinde și asupra psihicu- lui nostru. Bunăoară tu, Athenais, dacă dumnealui, cu inten- ția de a se amuza, ar încerca să mi se substituie, tu ai putea descoperi deosebirea?, întrebă Dan cu interes parcă mai mare decît ar fi trebuit.

Athenais se gîndi îndelung înainte de a răspunde.

— Acum, după ce știu că sînteți doi, confuzia nu ar mai fi posibilă. Dar mai înainte… uite, n-aș putea răspunde. Poate că instinctul mi-ar da de veste, fiindcă, Dane, nu trebuie să uiți că te iubesc. Doar el. Pentru că, altfel, e imposibil să-ți vină în minte că poate să existe și un altul care să semene, pînă la identitate, cu bărbatul pe care îl iubești. Trebuie să recunoașteți amîndoi că această asemănare este, pur și sim- plu, uluitoare.

— E foarte important ceea ce spui tu, Athenais, remarcă Dan.

Da, era important, însă eu găseam că numai pentru mine. De ce însă și pentru Dan. Îl privii cercetător. Dar Dan era calm, mă privea surîzînd.

— Vrei să luăm masa împreună la prînz? Va veni și Athenais.

— Cu plăcere. Dar unde ne vom întîlni?

— Vom trece să te luăm de la hotel. Unde ai tras?

— La „Ricardo".

— Așa! Doi pași de aici. Bun, la unu sîntem la dumneata. Așteaptă-ne în hol. Vom fi punctuali. Punctualitatea e una din calitățile Athenaisei.

Despărțindu-ne, ne-am strîns mîna ca doi vechi prieteni. Și doar mîna pe care o strîngeam era a omului pe care îl uram așa cum nu m-aș fi crezut în stare să pot urî.

Ajuns în hol, monsieur Mancelle, portarul hardughiei de casă în care locuia Dan, numele aveam să i-1 aflu mai tîrziu, mă salută cu un gest familiar, ducînd două degete spre tîm- pla dreaptă, gest cu care probabil îl saluta în fiecare diminea- ță pe Dan și cu care, sigur, mă confundase.

Dan fu mai punctual decît mine la întîlnire. Coborînd în holul hotelului, îl găsii interesîndu-se la monsieur Pelleport dacă nu cumva plecasem.

— Athenais nu se simte bine și n-a putut veni. Te roagă s-o scuzi. Eu n-am întîrziat? Am pierdut mult timp la bancă. N-ai idee ce plictisitori și meticuloși sînt franțujii ăștia cînd e vorba de bani. Pentru un fleac de cont de cinci sute de mii de franci a trebuit să pierd un sfert de oră. Dar, spune-mi, n-am întîrziat?

— Deloc!, replicai examinîndu-1 atent din cap pînă în picioare.

Dan arăta exact ca un lucrător, dar nici măcar ca unul în haine de duminică. Privindu-1, mi se părea curios că un om cu un aspect atît de sărăcăcios poate vorbi de conturi deschise cu dezinvoltura unui om de afaceri. De altfel, mirarea mea crescu mai tîrziu cînd remarcai, acolo, în restaurantul acela luxos unde mă duse, considerația deosebită pe care i-o arăta întreg personalul, în frunte, cu patronul. Se cunoștea cît de colo că jerpelitul de Dan era un obișnuit al localului și încă din cei mai de vază.

Apariția noastră produse senzație la mesele unde Dan avea cunoștințe. Observînd, îmi spuse:

— N-ar fi exclus, cît timp vei mai rămîne pe aici, să ai unele încurcături amuzante.

— Dacă presupui că vor fi numai amuzante, nu am decît să le

doresc.

— Crezi că ar putea fi și altele?

— Știu eu?

— Oh, mă așteptam la un răspuns mai hotărît.

Deși îmi poruncisem prudență, o cît mai deplină prudență, totuși răspunsul pe care i-1 dădui fu complet lipsit de tact.

— Bănuiesc, de fapt fără vreun motiv aparent, că felul dumitale de viață e oarecum misterios.

— Misterios? Interesant, însă nimic mai fals. Îmi explic însă, cum ai ajuns la această presupunere. Te-ai lăsat înșelat de aparențe. Aspectul meu exterior, sărăcia apartamentului pe care îl ocup te-au determinat să te întrebi cum de e posibil ca un om care trăiește în astfel de condiții își poate permite luxul să te invite la masă într-un local atît de elegant. Sau, iarăși, cum de e posibil ca un om care îți vorbește de conturi la bancă acceptă să se îmbrace și să trăiască în condiții atît de mizerabile. Cred însă că nu-mi atribui intenția de a epata cu orice chip?

— Nu, asta în nici un caz. Mă întreb însă care e ocupația dumitale? Căci, prespun, ai una.

— Greșești. Nu am nici un fel de ocupație. Ce, e atît de greu de crezut că un om care n-are nici un fel de ocupație poate totuși avea unele venituri? Haide, presupune că am moștenit pe cineva.

— Iartă-mă, dar dacă ești un om mai mult sau mai puțin bogat, de ce umbli îmbrăcat ca un lucrător-șomer?

Dan zîmbi ironic.

— Pur și simplu pentru că mi-e indiferent ce îmbrac, cum, de asemenea, mi-s indiferente condițiile în care trăiesc.

— Nu prea înțeleg cum de e posibilă această totală indife- rență pentru viața din afară.

— Nu înțelegi? Nu are importanță. Constată atunci că există acum, cînd mă ai pe mine ca exemplu.

— Asta nu mă satisface. Obișnuiesc să caut totdeauna explicații. Și, în acest caz, singura probabilă e aceea că dumnea- ta,

trăind intens din punct de vedere spiritual, exteriorul te lasă indiferent.

— Ba nu trebuie să crezi deloc asta. Ți-1 poți închipui pe omul de care vorbeai citind numai romane polițiste? Pentru că, trebuie să știi, altfel de cărți nu citesc.

— In orice caz, ești un om ciudat.

— Ciudat? Nu, altceva sînt.

— Ce anume?

— Te asigur că, dacă ți-aș spune, ai fi dezamăgit.

— După cum observ, ții să mă intrigi cu tot dinadinsul.

— Poate!… și zîmbi, umplîndu-și paharul. Pe urmă, ară- tînd către al meu, de care aproape nu mă atinsesem: Bag de seamă, că nu-ți prea place vinul. Ăsta nu e chiar grozav, dar, în orice caz, e un Joigny veritabil. Preferi poate un altul?

— N-am preferințe cînd e vorba de vinuri. Sînt un băutor mediocru.

— Mie îmi place să beau!…

Spuse asta atît de simplu, atît de naiv, încît nu mă putui stăpîni să nu replic:

— Se vede!

Și îmi închipuii imediat un Dan beat criță, culcat îmbrăcat în pat, cîntînd cîntece obscene, în timp ce Lidi, înspăimînta- tă și plîngînd, încearcă să-l dezbrace. Deși scena aceasta se desfășura numai în închipuire, totuși, imaginea Lidei, înfri- coșată și scîrbită de beția lui Dan, mă duru în așa măsură, încît îl privii cu ură.

Fără îndoială că Dan nu sesiză ura din privirile mele. Sub influența vinului de Joigny se dispusese și mai mult. Goh, de mai multe ori paharul, pe care „garsonul” se grăbea de fiecare dată să-l umple din nou. Aproape că doream să-l văd beat. Spun „aproape”, pentru că era ceva în mine, de neînțeles ce, care refuza să-l știe beat.

Ultimul pahar îl făcu și mai vorbăreț. Ascultîndu-1, îmi spuneam că Dan, omul excepțional al Dromyei și al Doctoru- lui Adrian, nu spunea deloc lucruri interesante. Comparîndu-1 cu

Adalbert Hamann îl găseam pe acesta din urmă net superior. Flecărea tot timpul despre Mancelle, portarul imobilului în care locuia, fost clovn într-un circ; despre mademoiselle Julia, de la al doilea, care se visa protagonistă la „Comedia Franceză”, dar care, în așteptare, se resemna să facă din cînd în cînd trotuarul, nu din nevoia de a-și cîștiga existența, întrucît era vînzătoare principală la un mare magazin de mode, ci pur și simplu pen- tru că se plictisea într-unele seri să repete în fața oglinzii rolul dificil al Andromacei; despre Gerard Danquin de la mansardă, un bătrînel simpatic și chel, care de mai bine de douăzeci de ani, se visa în fiecare noapte pețitorul Penelopei, ucis de săgeata înțeleptului Ulyse și care, a doua zi, timp de o oră, simțea sub mamela stîngă o durere acută, exact în locul unde, în vis, pă- trunsese săgeata ultragiatului învingător al troienilor.

Despre acestea și încă despre multe altele îmi povesti, go- lind și a doua sticlă din veritabilul vin de Joigny. În cele din urmă își dădu și el seama că era timpul să plecăm.

— Extraordinar cît de repede trece timpul cînd te afli di- naintea unui pahar cu vin bun. E aproape cinci și Athenais va fi fără îndoială neliniștită. Biata de ea, mă crede atît de distrat, încît, totdeauna cînd întîrzii, moare de teamă să nu fi fost cumva victima vreunui accident de circulație.

Chemă chelnerul, plăti și, luîndu-mi brațul, ieșirăm. În stradă aproape nu ne vorbirăm. Părea gînditor și deloc beat.

în fața hotelului meu ne-am despărțit.

— La revedere! Sper că ne vom vedea mîine, nu?, întrebă strîngîndu-mi mîna.

— Desigur!

— Atunci, la revedere!

îmi mai strînse o dată mîna și porni grăbit spre colțul străzii care dădea în Rue de Lappe, probabil nerăbdător s-o liniștească pe Athenais, pe Athenais aceea banală, dar mai ales vulgară.

Capitolul 24

A

n primele șase zile care urmară, cînd rămîneam în ca- mera de la hotel îmi treceam timpul fie scriind Lidei, fie recapitulînd întîlnirile și conversațiile cu Dan.

De altfel, aproape tot timpul eram împreună. N-aș putea preciza însă în ce măsură îi căutam eu tovărășia, sau el pe a mea. Înclin să cred că, fără să ne dăm bine seama, amîndoi ne străduiam să fim mai tot timpul împreună. Dar mai ales obișnuia să mă invite la plimbări lungi, parcă numai din nevo- ia de a avea pe cineva alături, căruia să-i poată spune tot ce-i trece prin minte. Ascultîndu-1, atent poate mai mult decît era necesar, mă întrebam ce se ascunde înapoia acelei manii de a vorbi, de a vorbi ore întregi despre toate nimicurile posibile și imposibile, fără să-i pese dacă mă plictisesc sau nu, dacă îl ascult sau mă gîndesc aiurea.

Plimbările noastre sfîrșeau totdeauna în vreun bar, în vreo tavernă ordinară, sau în vreun cabaret. Dan bea mult, bea ca un alcoolic. Evident, descoperindu-i viciul, nu eram sa- tisfăcut de această meteahnă a lui. Totuși, dacă un om ca Dan se convertise la acest inofensiv stupefiant care e vinul, asta însemna că exista o cauză deosebită. Care însă? Se considera, oare, Dan un ratat și suferea din pricina asta? Posibil!... Pen- tru că nu puteam crede că o părăsise pe Lidi numai cu scopul de a naufragia în acest Paris, alături de o femeie ca Athenais. Or, dacă Dan era un ratat – și eu credeam că este – trebuie că după ce o părăsise pe Lidi, se întîmplase ceva hotărîtor în viața lui de ambițios, care îl determinase să-și considere rolul definitiv terminat. Ce însă?

Erau toate acestea întrebări la care zadarnic încercam să găsesc răspunsuri. Pentru că Dan nu trădase nimic și părea că nici nu are de gînd s-o facă. Și, pe măsură ce zilele treceau, eram mereu mai convins că șederea mea la Paris nu are ni- ciun rost. Deși atît de aproape de mine, el continua să rămînă același enigmatic Dan. De altfel, îmi era dor de Lidi, îmi era nebunește dor. Coșmarul era uitat,

uitată era și acea chinui- toare dorință a eliberării. Analizîndu-mă, nu-mi descopeream decît dorul acela de nestăvilit, dorul nebun de a fi aproape de ea, de-a o simți caldă, vie, soție și amantă adevărată.

Totuși, nu puteam pleca, încă nu puteam.

— Știi că toată lumea ne crede frați?, mă întrebă într-o zi Dan, în timp ce luam masa ia restaurant.

— Așa! Nu e de mirare.

— De altfel, chiar eu sînt autorul acestei legende. Cred că nu te superi.

— Deloc!

— Toți îmi reproșează însă că am un frate sfios și cuminte ca o domnișoară de pension. Ca să-mi salvez prestigiul, a tre- buit să le spun că nu sîntem decît frați vitregi.

— Văd că te compromit.

— Nu, m-ai cumințit. Toată lumea o recunoaște, în afară de Athenais. Ai băgat de seamă că ea nu te agreează?

— Desigur. De altfel, a fost ușor să observ, pentru că ea nu se prea obosește să ascundă antipatia pe care o simte față de mine. Nu înțeleg însă pentru ce?

— Pentru ce? Inchipue-ți, Athenais are impresia că atîta timp cît dumneata ești aici, fericirea ei este amenințată. Co- mic, nu?

— Nu știu dacă e comic. Găsesc însă că temerea ei este complet falsă.

— Același lucru i-am spus eu. Apoi, imediat în alt șir de idei: Haide, vorbește-mi puțin despre orașul vostru.

— Ce vrei să știi?

— S-a mai schimbat? Pare tot atît de bătrîn și atît de somnolent?

întrebînd, vocea lui Dan parcă tremură puțin. Sau, poate, mi se păru numai.

— Tot. De cînd portul nu mai lucrează și orașul agonizează.

— Da, portul!

Și privi pe deasupra capului meu, cu ochi mici și parcă ceva mai strălucitori. Văzîndu-i ochii, mă întrebam dacă nu cu in va îi joacă

înaintea retinelor imaginea unei bărcuțe care despică apele în drum spre „împărăția dintre sălcii”, o bărcuță cu o Lidi cu ochi strălucitori și mîini odihnind cuminte în poală și cu un Dan în cămașă albastră, mînuind cu îndemînare ra- mele suple.

întrebarea asmuți din nou ura-mi cîinească împotriva lui Dan, înveninîndu-mi sufletul cu amarul ei.

— Iți aduci aminte de port?, întrebai cu un ton voit nepăsă- tor. Portul cu magaziile de cereale dărăpănate, cu cheiul pus- tiu și dalele roase, cu pontoanele triste și șlepurile de pe care, în amurg, vine miros de cartofi prăjiți; mai vezi parîmele cu cîntecul lor monoton, tînguios, mereu același, apele fluviului, murdare de ulei, pe care se leagănă bărcile sau lotcile lipove- nilor? Apoi, dincolo, balta. Ai fost vreodată în baltă?

— Mi se pare că da.

Vorbi atît de încet, încît abia îl auzii.

— Ce înseamnă „mi se pare că da“? Nu ești oare sigur dacă ai fost sau nu?

— E un fel al meu de a vorbi în anumite împrejurări. Am fost, sigur că am fost.

— Ei bine, balta e minunată mai ales cînd vin apele mari. Să te plimbi cu barca ore întregi printre sălcii, să culegi nuferi și să te întorci în amurg, cînd orașul pare de departe cenușiu și cînd pe șlepuri nevestele pregătesc cina.

Doamne, nici că se poate ceva frumos, mai reconfortant!

— Pentru tine toate acestea vor fi avînd farmec. Pentru mine însă… Vezi tu, toate acestea sînt atît de departe!

— Departe? Ce fel departe?

Dan mă privi parcă ar fi văzut înaintea lui un spectru. Pe urmă păru că se înveselește brusc. Rîse nervos și-mi spuse:

— Uită-te pe o hartă, măsoară distanța și ai să vezi cît de departe sînt!

— Și în amintire sînt tot departe?

Dan păru că nu mă aude.

— Ce nume curioase, comice, au străzile din orașul vostru! îmi amintesc de o stradă: Strada Fregatei. O cunoști?

— Fregatei?, întrebai cu nepăsare, simțind însă cum mă gîtuie emoția. Strada Fregatei… Aha, știu care. O stradă foar- te frumoasă, aristocratică. Ei, ce-i cu strada Fregatei?

— Ce vrei să fie? O stradă cu nume comic. Atît.

Doamne, cum îl mai uram! îl uram atît, încît eram ispitit să-i arunc în față tot ceea ce știu în legătură cu strada Frega- tei. Îl uram, dar în același timp eram. Deznădăjduit, pentru că îmi dădeam seama că niciodată Dan nu va fi dispus să-mi facă confesiuni. Deși trecuse atîta timp de cînd ne împrietenise- răm, pentru mine continua să fie aceeași ispititoare enigmă, pe care trebuia, orice s-ar întîmpla, s-o dezleg mai înainte de a mă înapoia la Lidi.

în clipa aceea intră în local o femeie excepțional de fru- moasă, care se așeză singură la o masă, foarte aproape de a noastră. Dan o salută familiar, pe urmă îmi ceru numai din ochi părerea.

— E într-adevăr foarte frumoasă, recunoscui. Mă întreb însă ce are deosebit frumusețea ei.

— Ia să vedem dacă ai să ghicești. Poți s-o privești fără ni- ciun fel de jenă. Odette nu este o femeie care să se intimideze de privirile bărbaților.

— În afară de faptul că e foarte frumoasă și foarte albă, ceea ce nu înseamnă mare lucru, cred că farmecul acestei fru- museți constă în impresia de inaccesibilă. Inaccesibilă prin distincție, prin noblețea rasei, deși s-ar putea să fie plămădită dintr-un aluat comun. Cred că Odette asta constituie o mare ispită mai ales pentru ambițioși și parveniți.

— Foarte justă observație. Are un succes nebun mai ales de cînd a ajuns vedetă la „Folies Bergere”.

— Și ce face acolo? Cîntă?

— Nu, dansează. N-are însă pic de talent. A ajuns acolo nu- mai fiindcă are un gen al ei personal de a se dezbrăca pe sce- nă, pe drept cuvînt tulburător. Vrei cumva să ți-o prezint?

— Nu!

— Păcat. Văd că te fixează insistent. Cred că sînt aici cel puțin douăzeci de bărbați care te invidiază pentru asta.

Deodată îmi trecu un gînd prin minte. Îl pusei imediat în practică întrebînd:

— Spune-mi, ce-ar fi dacă în locul Odettei ar fi altcineva pe care amîndoi am dori-o și alegerea ei s-ar opri asupra mea? Ce ai simți atunci?

— În nici un caz invidie. Te-aș felicita.

— Dar dacă ai iubi-o? Presupune că ai iubi-o cu o dragoste mare, unică. Ce ai face atunci? Ce ai simți?

— Nu știu.

Se posomori brusc. Își privi o clipă cu atenție unghiile, pe urmă chemă chelnerul și comandă meniul. Apoi începu din nou să-și contemple unghiile. Spionîndu-1, atent la cel mai mic gest al lui, n-o observai pe Odette decît în clipa cînd fu între noi, pregătindu-se să ocupe singurul scaun liber.

— Ascultă, nababule excentric, se adresă ea lui Dan, de ce n-ai venit cu fratele tău să mi-1 prezinți? Ce, ai așteptat să vin eu la masa voastră?

Și Odette se prefăcu supărată.

— Dragă Odette, nu te grăbi să mă acuzi. Află că i-am fă- cut această propunere, dar fratele meu, din anumite motive pe care nu le cunosc, a refuzat. Uite-1 aici, explică-te cu el.

— Adevărat?, întreba Odette, privindu-mă cu neîncredere, de parcă nu-i venea să creadă că putea exista un bărbat care să refuze s-o cunoască.

— Adevărat, domnișoară. Însă am o scuză. Dan, care, de altfel, e totdeauna bine informat, a comis greșeala – o numesc greșeală, deși îi sînt recunoscător – să-mi spună că frumuse- țea dumitale e primejdioasă. Și, ca să fiu sincer, mi-a fost frică de dumneata cum, de altfel, îmi și este. Ce vrei, nu sînt decît un biet provincial, dintr-o țară ai cărei fii au proasta reputație de a nu putea rezista unei femei

frumoase. Așa că, știindu-mă slab ca toți conaționalii mei, am găsit că e mai prudent să dau bir cu fugiții, cum se spune la noi, din fața primejdiei pe care o constituie frumusețea dumitale.

— Nu prea faci impresia a fi un om chiar așa slab de înger. Dimpotrivă, citesc în ochii dumitale o voință adorabilă. Dar, lasă, am să te îmblînzesc eu, mă amenință Odette în glumă.

Replicai pe același ton glumeț:

— Te conjur, domnișoară, renunță. Sînt de pe acum o vic- timă sigură.

— Să renunț chiar dacă mă interesezi?, întrebă ea de data asta parcă nu în glumă.

— Chiar, chiar, domnișoară.

— Nici prin gînd nu-mi trece.

— Atunci compătimește-mă, dragă frate!

— Dimpotrivă, trebuie să te felicit. Toți acei care s-au învrednicit de grațiile Odettei declară categoric că e delicioasă.

— In sfîrșit, spui și tu ceva drăguț, nababule! E de mirare pentru că, de obicei, păstrezi amabilitățile numai pentru prie- tena ta. Ești tot atît de îndrăgostit de ea?

— Mai mult ca oricînd.

— In definitiv, o merită micuța Athenais. A renunțat la glorie pentru tine. Regizorul O'Leary te înjură și acum, ori de cîte ori își amintește de tine.

Întorsătura pe care o luase discuția, lui Dan păru că nu-i convine. Căută s-o schimbe:

— Să vorbim mai bine de lucruri imediate. Tu, Odette, ce mănînci? Uite, chelnerul așteaptă să ia comanda.

— Mi-e indiferent. Ce mîncați voi, mănînc și eu.

— Cum dorești. Apoi, către chelner: Ai auzit Gaston?

Chelnerul se înclină și se depărtă cu pași grăbiți și săltați de parcă ar fi dansat.

Dan ridică din umeri și iarăși se posomori. Privindu-1, mă întrebam cărei cauze se datora această bruscă indispoziție. Oare

indiscrețiilor Odettei, în legătură cu Athenais? Oricum, mă alesesem cu un punct cîștigat: mărturisirea lui Dan că o iubește pe Athenais. O spusese destul de serios. Totuși, în- doială exista: Era oare Dan atît de stupid mediocru ca să se poată îndrăgosti de o femeie ca Athenais, după ce o cunoscuse pe minunata Lidi?

Odette, privindu-ne pe rînd, nedumerită, ne mustră:

— Mă întreb la ce dracu' vă veți fi gîndind amîndoi, atît de important încît ați uitat să vorbiți? Mai ales tu, nababu- le excentric. Ai un adevărat aer de înmormîntare. Sincer îți spun că mi-e totdeauna ciudă pe tine, fiindcă izbutești me- reu să rămîi impenetrabil. De aceea, mă întreb cum de poate Athenais iubi pe un om despre care nu poți ști niciodată cu siguranță, în nici o împrejurare, ce gîndește și mai ales ce sim- te într-adevăr?

— Dragă Odette, mă întreb și eu adesea. Tu ai dreptate: Sînt un om imposibil. Dar voi, femeile – scuză-mă! — deveniți stupide atunci cînd sînteți îndrăgostite.

Fie că Odette nu mai găsi nici o replică, fie pentru că toc- mai atunci chelnerul ne aduse prînzul, conversația lîncezi din nou. Începurăm să mîncăm în tăcere. Ceva mai tîrziu, tot Odette fu aceea care vorbi:

— Cînd ai de gînd să-l aduci pe fratele tău să vadă revista în care joc? Adu-1 sîmbătă, căci mîine și poimîine e b relua- re în care nu am nici un rol. Cred că are să-i placă numărul meu.

Dan o privi ironic:

— Nici prin minte nu-mi trece, dragă Odette. Fratele meu nu mi-ar ierta-o niciodată că l-am dus la un spectacol atît de mediocru ca acela montat de deșteptul O'Leary. Cît pri- vește numărul tău, sînt convins că el preferă ca în loc să te vadă dezbrăcîndu-te pe scenă s-o faci la el la hotel sau acasă la tine.

— Scîrbosule!

Odette păru necăjită. Îl fulgeră pe Dan cu o privire atît de teribilă, încît excesul ei de pudoare mi se păru depla- sat. Dan, calm, o privea candid. Mă simții obligat să mă arăt amabil:

— Nu te necăji, domnișoară. Așa e el. Cînd i se prezintă ocazia să fie răutăcios, niciodată nu ezită s-o facă. În ceea ce mă privește, țin să te asigur că nu voi lipsi de la reprezentația de sîmbătă. Sînt convins că numărul dumitale are să-mi placă.

— Bine că dumneata cel puțin încerci să fii drăguț. Meriți pentru asta o răsplată.

Și apropiindu-și buzele de obrazul meu stîng, mă sărută camaraderește. Dan ne privi ironic:

— Vai, vai, mi-e atîta rușine că am fost răutăcios, încît îmi vine să mă ascund sub masă. Dar, dacă n-o fac, e pentru că nu mă mai satur să vă admir. Alcătuiți împreună, fără exa- gerare, o pereche admirabilă.

Odette îi aruncă o privire furioasă. Oare Odette îl ura, cum mi se părea? Și dacă da, oare pentru răutățile de adi- neauri, sau existau motive mai vechi și mai grave? Dar, dacă Odette îl ura, atunci ura ei îmi putea folosi. Eram convins că ea mi-ar putea furniza unele informații pe care Dan nu părea deloc dispus să mi le dea. Plin de nădejdi îmi făgădui ca la despărțire să aranjez astfel lucrurile, încît Odette să accepte tovărășia mea.

Planul însă nu mi-1 putui pune în aplicare, pentru că, brusc, îmi amintii că ziua trecuse aproape și eu încă nu scrisesem Li- dei. Gîndul că ar putea trece o zi fără să-mi pot face timp pen- tru a-i scrie, mă îngrozi. Mi-o închipui pîndind de la fereastra casei cu neguri factorul, deznădăjduită că acesta nu-i aduce cotidiana scrisoare. Imaginea unei Lidi deznădăjduită mă ob- seda atît de dureros, încît simții că nu mai puteam rămîne acolo nici o clipă.

Nici nu-mi amintesc ce minciuni am îndrugat, ca să-mi jus- tific plecarea. Țin doar minte că nu mi-a fost chiar ușor să-i conving să mă lase să plec și mai țin minte că, în clipa cînd îmi luam rămas bun de la Odette, ochii ei frumoși păreau triști.

Noaptea tîrziu, întorcîndu-mă la hotel, pînă în poarta căruia mă condusese Dan, monsieur Pelleport ieși din boxa lui să mă întîmpine, de data asta în afară de obișnuitele lui amabilități, cu o

scrisoare pe care o flutura în mînă ca pe un stindard.

La început am crezut că e de la Tucuța, căreia îi scrisesem o singură dată, comunicîndu-i și adresa. Aruncîndu-mi ochii pe plic, citii pe verso numele doctorului Adrian, căruia, de asemenea, îi scrisesem în cîteva rînduri, conform înțelegerii, la post-restant.

Nerăbdător de a afla mai curînd conținutul scrisorii docto- rului Adrian, o pornii spre ascensor, uitînd chiar să-i mulțu- mesc domnului Pelleport.

Acesta însă, strigă după mine:

— Domnule, domnule, numai un moment. Mă oprii privin- du-1 întrebător: Domnule, continuă el, o doamnă vă așteaptă în camera dumneavoastră.

— — O doamnă?

— Da, o doamnă, extra: înaltă, blondă, distinsă, ai zice o adevărată contesă. Îmi permit să-l felicit pe domnul. Aveți gust. Și plescăi din limbă, ca un mîncăcios înainte de a se așeza la masă.

Aveam acum un motiv în plus să doresc să ajung mai cu- rînd la mine. Din ușă am recunoscut-o pe Odette. Dormea acoperită cu plapuma pînă sub bărbie, cu părul ei blond ră- vășit pe perne. Nu mă putui opri să nu-i admir o clipă fru- musețea. Și dacă nu ar fi fost scrisoarea pe care o țineam în mînă, frumusețea Odettei ar fi avut probabil efectul pe care bănuiam că îl scontase, culcîndu-se în așternutul meu. Dar era scrisoarea și mai mult decît ea, neliniștea, presimțirea că rîndurile Doctorului conțineau o veste rea.

Călcînd încet ca să n-o trezesc, m-am cuibărit într-un foto- liu și am deschis scrisoarea. Nu mică îmi fu surprinderea citind sub textul scrisorii, în loc de semnătura Doctorului, pe aceea a Dromyei. Cît privește cuprinsul, acesta confirma presimțirea sumbră ce nu mă părăsise din clipa cînd primisem scrisoarea din mîinile prea serviabilului monsieur Pelleport:

Mihule,

Se împlinesc astăzi patrusprezece zile de cînd ne-ai pără- sit. Călătoria, care după făgăduiala dumitale nu putea să du- reze mai mult de o

săptămînă, s-a prelungit atît și, după cît se pare, se va mai prelungi.

Iți scriu din partea unchiului Adrian, a mamei, dar și din- tr-a mea, rugîndu-te să te reîntorci. Lidi este bolnavă, dar nu de o boală care ar putea fi tratată de medici, ci e bolnavă de dorul dumitale.

Deși îmi cunoști sentimentele pe care le nutresc față de ea, totuși mă cuprinde o milă imensă, obligată fiind să asist la această dureroasă agonie care, în fond, nu e decît așteptarea. Stă tot timpul la fereastră, mută, plînsă, cu ochii în stradă și așteaptă mereu clipa să te vadă venind. Lidi e acum doar o umbră a aceleia pe care o știi, pe care ai lăsat-o, plecînd.

Nu vreau să te spefii, nici să încerc un șantaj din punct de vedere moral; dar, dacă vei mai întîrzia mult, Lidi va muri. N-o afirm eu, ci unchiul Adrian care, trebuie să recunoști, e mai în măsură decît noi toți s-o știe. Și dtacă aceasta nu ți-e indiferent, atunci reîntoarce-te neîntîrziat.

Lidi te așteaptă, te așteptăm și noi.

Dromy

Citii și recitii scrisoarea și de fiecare dată durerea se în- crusta mai adînc în carne, în suflet. Lidi, draga de Lidi, era bolnavă de dor, se stingea ca o feștilă, așteptîndu-mă. Mi-o închipuii, de altfel ca în atîtea rînduri, făcînd de strajă la fereastră, tresărind la cel mai îndepărtat zgomot de roți sau claxon, rugîndu-se în gînd ca trăsura sau taxiul ce se apro- pia să mă aducă pe mine. Mi-o închipui noaptea, în patul în care cunoscusem toate bucuriile trupului ei, zvîrcolindu-se în cenușa fierbinte a insomniilor, înspăimîntată de prea multă singurătate. Mi-o închipuii trecînd ca o umbră prin odăi, că- utîndu-mi prezența, mîngîind lucrurile pe care știa că le-am atins, sau capul lățos al lui Sultan, pe care îl credea al meu. Mi-o închipuii în diferite ipostaze, totdeauna singură, tot- deauna plînsă. Singură în casa cu neguri, cu tăceri și oameni stranii. Mi-o închipuii așa și de fiecare dată simțeam durerea încrîncenîndu-se. Nu era milă, ci numai durere. Durere cui- bărită alături de inimă, sub frunte și între tîmple și risipită în toată ființa mea.

Poate că durerea ar fi fost mai suportabilă, dacă n-aș fi simțit că Lidi nu era decît material în afară de mine. Pentru că Lidi era în

mine, amestecîndu-se cu propriul meu eu în așa măsură, încît, analizîndu-mă, nu puteam ști cu precizie în ce măsură eram eu și în ce măsură Lidi, sau, poate, numai dragostea pentru ea.

Și în acest timp, acolo, departe, Lidi agoniza, se chinuia, mă ruga să revin. Eu însă continuam să rămîn aici, numai pentru că mă încăpățînam să nu plec pînă cînd nu aveam să înțeleg taina lui Dan. De cincisprezece zile mă străduiam să-l demasc, de cincisprezece zile toate încercările, toate pîn- dele mele se dovedeau infructuoase. Dan, enigmaticul Dan se încăpățîna să-și păstreze taina. Cel puțin dacă m-aș fi putut convinge că era și în realitate așa cum ținea să pară. Atunci, nemaiprezentînd nici un mister pentru mine, m-aș fi putut re- întoarce la Lidi. Dar, în ciuda evidenței, mă încăpățînam să cred că Dan cel adevărat era un cu totul alt Dan decît acela din toate zilele. Pe Dan acela trebuia să-l cunosc, pe Dan acela trebuia să-l silesc, Dumnezeu știe prin ce mijloc, să mi se des- tăinuie. Altminteri, nu mă puteam reîntoarce la Lidi.

Cu ochii pe scrisoarea Dromyei, chinuit, sfîrtecat de du- rerea care se încrîncena și mai acut, trecu așa timpul, poate o oră, poate chiar mai mult. Pe urmă, pe nesimțite, durerea se molcomi. Fu o îndobitocire? Fu numai un somn al con- știentului? Nu știu. Știu că mi-am revenit, că mi-am amintit unde sînt și ce s-a întîmplat cu mine abia cînd Odette îmi puse mîna pe umăr:

— Ce este, dragul meu? Vești proaste?

— Proaste, Odette.

Odette, așezîndu-se pe brațul fotoliului, prinse să mă mîngîie pe păr.

— Ce fel de vești proaste? E cineva din familia ta bolnav?

— Da, Odette! S-ar putea să moară…

— Atunci va trebui să te reîntorci acasă?

— Ar trebui, Odette… Dar nu pot. Nu mă pot reîntoarce, încă nu mă pot reîntoarce.

— Ce te împiedecă?

— Nu pot să-ți spun. Odette mă privi, parcă miloasă, parcă și

altfel.

— N-ai încredere în mine!, mă mustră, vorbind încet. Asta mă întristează. Deoarece – știu că nu e momentul să ți-o spun – pentru prima dată simt că iubesc.

— Mă iubești, Odette?

— Mă întreb dacă am trăit cu adevărat pînă acum. Simt viața mea de pînă ieri ca o umbră care abia se zărește de- parte, departe și străină de parcă n-ar fi fost a mea. Mă simt renăscută, purificată. Și sufletul meu e atît de plin de tine, încît simt că niciodată nu va mai fi loc pentru altcineva. Ah, dacă m-ai putea crede.

— Te cred, Odette!…

— Te iubesc și, uite, nici măcar nu-ți știu numele.

— Numele meu e Mihu.

— Cum?

— Mihu!

— Nu pot pronunța numele ăsta. Îți voi spune, Michel.

— Bine, Odette, spune-mi și Michel.

— Michel, nici acum, după ce știi că te iubesc, nu-mi poți spune de ce nu te poți înapoia acasă?

— Nu, Odette. Este un secret care nu-mi aparține numai mie.

— Și tu ești ciudat, ca fratele tău, Michel.

— A, fratele meu e foarte ciudat!…

— Michel, crezi că nu vei pleca?

■— Nu cred să pot pleca, Odette.

— Să nu pleci, să nu pleci, Michel. Sau, cel puțin, să nu pleci așa curînd.

— Dacă nu plec, va muri cineva.

— Așa de mult te iubește!, se miră Odette, ghicind adevă- rul. Apoi, cu voce stinsă: Dar tu, Michel, o iubești mult?

— 0 iubesc, Odette. O iubesc așa cum spui tu că mă iubești pe mine.

Poate că n-ar fi trebuit să fiu atît de crud cu Odette. Dar îmi era peste putință să neg că o iubesc pe Lidi.

— Atît de mult!

Pe urmă tăcu. Tăcui și eu, privind-o pe furiș. Odette în- cepuse să plîngă. Dacă nu i-aș fi văzut lacrimile șiroind pe obraz, n-aș fi putut bănui că plînge.

— Iartă-mă, Odette. Am fost prea brutal de sincer cu tine.

— Ai făcut bine că mi-ai spus-o. Nu ar fi fost frumos din partea ta să-mi dai iluzii.

— Odette, Odette, ești atît de bună, ești atît de frumoa- să!… aș vrea să te pot iubi. Cred că tu m-ai putea face fericit, Odette.

— Nu ești fericit, Michel?

— Dacă ai ști cît de nefericit sînt!

— Dragul meu!… Dragul meu!…

Odette mă îmbrățișă, îmi aduse capul aproape de sînul ei care era gol și cald și mă ținu strîns, strîns, mult timp.

— Michel, ești obosit. Nu vrei să te culci? Te vei gîndi mîi- ne. Mîine vei putea lua o hotărîre.

— Sînt tare obosit, Odette.

— Tocmai de aceea trebuie să te odihnești. Dezbracă-te, Michel!…

Odette se plecă și începu să-mi deznoade șireturile panto- filor. Vrui s-o împiedic. Odette se indignă naiv:

— De ce, Michel? Măcar atît să-ți pot ajuta.

La picioarele mele, Odette, vedeta de la „Follies Bergere”, Odette care ruinase o duzină de bărbați era acum o femeie oa- recare, o femeie care iubește și vrea să-i ajute bărbatului drag trudit. Dar mai tîrziu, în așternut, culcîndu-mi capul pe sînii ei, fu duioasă ca o mamă în îndemnul ei abia șoptit:

— Dormi, dragul meu Michel.

îndemnul Odettei fu în același timp și cîntec de leagăn. Adormii repede, la început un somn greu, fără vise, pe urmă un somn la fel de greu, însă bîntuit de coșmaruri.

M-am deșteptat tîrziu și am știut că e de mult ziuă abia cînd am putut deschide ochii. Ochii întîlniră întîi pe Odette, refugiată la

capătul celălalt al patului, de unde privea cu ochi ficși undeva, în cameră. Ochii Odettei, de obicei verzi, aveau acum culoarea mării în amurg. Era în încremenirea Odettei, dar mai ales în fixitatea privirilor ei, un fel de concentrare obosită, tragică. Căzută adînc în gîndurile ei, nu observă că mă trezisem și că o priveam.

— Odette!, strigai încet.

Odette tresări și se înroși de parcă ar fi fost surprinsă făp- tuind un lucru nepermis. Pe urmă zîmbi.

— Bună dimineața, Michel!… Dar de ce nu mai dormi? Ai avut toată noaptea un somn tare zbuciumat.

— Nu mai mi-e somn. Mă simt odihnit. Vino lîngă mine, Odette!

Și fu în bucuria care luci în verdele ochilor ei, în graba cu care țîșni să se ghemuiască la pieptul meu, să se strîngă lîngă mine ceva atît de spontan, încît mă înduioșai. Și mă înduioșai, pentru că grabei aceleia i se asocia imaginea lui Sultan în clipa cînd îl chemam și venea să se gudure la pi- cioarele mele. Am strîns-o aproape, i-am sărutat umerii, sî- nii. Odette, cu gura lîngă urechea mea, îmi șopti cu voce care parcă venea din profunzimile feminătății ei superbe:

— Mă vrei, Michel?

— Da, Odette.

Pe urmă, după ce totul fu calm, îmi șopti:

— Michel, Michel, te iubesc atît de mult. Sînt fericită, atît de fericită. Pe urmă, cu voce tristă, aproape disperată: De ce te-am întîlnit atît de tîrziu, Michel?

— Tîrziu, Odette. Și în gînd: Prea tîrziu!…

— Simt acum, Michel, ce fel ar fi trebuit să fie viața mea. Mi-am dorit puțin, foarte puțin. Unii oameni au totul. Eu n-am avut parte de puținul pe care mi l-am dorit.

— Ce ți-ai dorit, Odette?

— Viața de pînă acum n-a fost viața mea. Nu mi-am dorit nici glorie, nici amanți. Mi-am dorit omul meu, pe care să-l iu- besc și să-l îngrijesc, mi-am dorit un cămin, copii. Asta mi-am dorit, Michel. Cînd aveam patrusprezece ani locuiam cu mama în două odăi de

subsol, în care niciodată nu pătrundea soarele. Mama spăla vasele într-un restaurant, iar eu învățam să cos la madame Trubert. În aceeași casă locuia și un contabil tînăr, anume Chazal, cu soția lui Christine. Aveau și o fetiță, Edmee. Privindu-i, cînd plecau să se plimbe, duminica, îmi doream să am un soț ca Chazal și o fetiță ca micuța Edmee.

Soarta a vrut altfel… Și acum viața va fi și mai urîtă. Pen- tru că te-am întîlnit doar ca să te pierd. Căci te voi pierde, Michel. Vei pleca. Nu-i așa, Michel, că vei pleca?

— Nu știu, Odette. Ți-am spus și aseară că *încă* nu pot pleca.

Și îmi fu ciudă pe Odette că, întrebînd, reactualiza dure- rea dintre tîmple și în locul unde îmi simțeam bătînd inima.

— Michel, pot să te rog ceva?

— Ce vrei să mă rogi, Odette?

— Michel, știu că te voi pierde. Te rog însă, te rog să-ți mai amîni plecarea. Rămîi cîteva zile măcar. Abia te-am găsit, abia am început să fiu fericită. Michel, lasă-mi fericirea asta încă puține zile.

— Cred că va trece cel puțin o săptămînă pînă cînd voi putea pleca.

— Mă mulțumesc și cu atît. Voi ruga pe O'Leary să mute numărul meu în primul act, pentru ca apoi să pot fi liberă. Tu vei veni în fiecare seară să mă iei de la teatru. Da, Michel?

— Desigur, Odette?

— Ce mult mă bucur, Michel!… Apoi, ca și cînd și-ar fi amintit: E frumos în țara ta, Michel?

— E frumos, Odette. Numai că iarna e foarte frig. Totdeau- na am tînjit după țările calde. Dar de ce mă întrebi?

— Nu știu. Mi-a venit însă în minte să te întreb. Spune-mi, în țara ta și femeile sînt tot atît de frumoase ca bărbații?

— Cred că sînt frumoase.

— Pe tine te-au iubit multe femei, Michel?

—— Nu știu!… Parcă poți ști cînd o femeie iubește cu adevărat!…

— Michel, mi se pare că urăsc pe cineva.

— Nu trebuie s-o urăști, Odette!, replicai, înțelegînd că Odette nu poate să urască pe altcineva decît pe Lidi.

— Știu că n-ar trebui, pentru că o iubești tu. Ura însă e mai puternică decît voința mea.

Pe stradă șe auzi un claxon. Undeva în hotel o ușă fu trîn- tită cu zgomot. Apoi, departe tare, aievea sau numai părere, un fluierat de locomotivă. Durerea dintre tîmple fu din nou vie, vie ca și neliniștea reactualizată: că Lidi agoniza, aștep- tîndu-mă, că trebuia să mă hotărăsc a mă reîntoarce la ea.

O jumătate de oră mai tîrziu ieșeam din hotel împreună cu Odette. Privind o clipa în urmă, îl văzui pe monsieur Pelleport escortîndu-ne cu ochi admirativi.

In stradă, Odette opri un taxi. Era grăbită să-l caute pe regizorul O'Leary ca să-i ceară schimbarea numărului ei din program.

— Michel, vrei să prînzim împreună, acasă la mine? Locu- iesc pe strada Trouchet, la numărul 1? Vrei, Michel?

— Îți promit, Odette. Dar, dacă din anumite motive n-am să pot veni, vei fi supărată?

— Nu, Michel. Dar poate că vei putea veni.

— Voi face tot posibilul.

— Te voi aștepta tot timpul acasă. La revedere, Michel!

Și înainte de a sui în taxi mă sărută lung.

Abia cînd mașina dispăru, mă dezmeticii complet. Lidi!… Dan!… Trebuia să mă hotărăsc într-un fel. Pornii la întîmpla- re pe străzi. Mersul îmi făcu bine. Animația străzilor îmi dis- trăgea atenția, uitai de Lidi, de Dan, de mine însumi. Timp de o oră fui complet golit de orice conținut psihic conștient. Cel puțin așa mi se pare acum, după ce toate astea au trecut.

Mi-am amintit din nou de Lidi mult mai tîrziu. Și atunci am oprit un taxi și am cerut șoferului să mă ducă la un oficiu poștal. Nu-mi amintesc nici astăzi, dacă am luat atunci hotă- rîrea sau mai tîrziu. Știu însă că atunci cînd taxiul opri în fața oficiului poștal, mi

se păru foarte firesc să cobor, să intru și să scriu Lidei, telegrama cu următorul conținut:

Părăsesc peste șase zile Parisul. Dornic de a te revedea, te îmbrățișează Dan

Pe urmă, calm, aproape vesel, plecai să-l caut pe adevăra- tul Dan, uitînd de Odette care, acasă la ea, fără îndoială că mă aștepta încă.

Capitolul 25

u mi-a fost tocmai ușor să dau de urma lui Dan. Totuși, pînă la sfîrșit l-am descoperit într-un bar ordinar, cu firma „L'Etoile d'Orient", unde am intrat la noroc, de- primat că nu fusese de găsit în barurile și restaurantele pe care le frecventa de obicei.

L-am dibuit, singur la o masă din fundul localului, dinain- te cu o sticlă aproape goală de vermut, dar, în schimb, cu pa- harul plin. Privea, cu capul dat ușor pe spate, tavanul boltit și afumat. Era palid, cu buzele ușor întredeschise, umede. Nu mă observă decît în clipa cînd ocupai scaunul gol, drept în fața lui.

— Ah, tu erai!… Credeam că e chelnerul.

Cîteva minute, uimit de metamorfoza lui vestimentară, nu observai că e beat. Oribila lui cămașă albastră, pe al cărei guler niciodată nu se obosise să-l onoreze cu o cravată, fusese înlocuită cu alta, tot albastră, dar de mătase fină; o cravată la fel de fină își juca reflexele mătăsoase de bleu și argintiu, iar costumul obișnuit, cu luciu de patinoar la umeri și piepți, făcuse loc unui impecabil costum de culoarea fierului. Părul, totdeauna zburlit, ai fi zis că niciodată nu și-l piaptănă, era pomădat proaspăt.

Privindu-1, mă întrebam intrigat, cărui eveniment se dato- ra acea neobișnuită elegență.

— Tu nu bei nimic?, întrebă Dan cu indiferență.

Abia acum observai că e beat. Metamorfoza vestimentară și beția fuseseră cele două surprize pe care Dan mi le pregăti- se, desigur, fără intenție.

Refuzai:

— Nu beau nimic. Mai curînd aș mînca ceva. Am flămîn- zit căutîndu-te pe acasă și prin toate localurile.

— In sfîrșit, m-ai găsit.

— Văd. Dar ce ți-a venit să te înfunzi în spelunca asta?

Dan ridică din umeri fără să răspundă. Un chelner som- noros veni să ia comanda. Fui nevoit să mă mulțumesc cu un hors d'oevre mizerabil.

Mîncînd, încercai să leg o conversație.

— Bei vermut!, mă mirai, știind că băutura asta era singu- ra pe care Dan n-o putea suferi.

— De ce n-aș bea?

— Nu m-aș mira dacă nu te-aș fi auzit chiar pe tine ca- lomniind vermutul, care, după mine, nu e chiar atît de dez- gustător.

— Ba, e o băutură infectă. Ai fost vreodată la Barcelona? N-ai fost!... Eu am fost. Acolo se bea vermutul direct din butoi. Dacă ai să te duci vreodată pe acolo, vei fi obligat să bei atîta vermut, încît pe urmă ai să fii dezgustat de el pentru toată viața.

— Totuși, văd că-1 bei.

— Astăzi numai. E o excepție.

— Și de ce excepția asta, neapărat azi?

— Pentru că e singura băutură care mă cherchelește repede.

— Mi se pare că te-ai îmbătat, Dane.

— Poți fi sigur de asta, dragul meu. Insă, nu în așa măsură ca să nu te poți înțelege cu mine.

îmi stătea pe limbă să-l întreb de ce ținuse neapărat să se îmbete. Dar, nefiind încă suficient de beat, amînai pentru mai tîrziu. Tatonai terenul, pe altă cale:

— Constat că astăzi ești foarte elegant. Nu mă pot opri să nu te admir. In sfîrșit, arăți și tu ca oamenii.

— Am avut azi o întîlnire cu cineva în fața căruia nu pu- team să apar în costumul meu obișnuit. Nu de alta, dar imbe- cilul putea crede că-mi merge rău.

— Ai afirmat totdeauna că puțin îți pasă de părerea pe care și-o

fac ceilalți despre tine. Mă miră deci că tocmai astăzi ți-a păsat de părerea pe care și-o putea face cineva pe care tu l-ai categorisit drept imbecil.

— M-am exprimat greșit, pentru că imbecilul de care ți-am vorbit nu e deloc un imbecil. Și imediat, parcă spre a conchide: în orice caz, astăzi a fost o zi foarte urîtă pentru mine.

își umplu paharul dintr-o nouă sticlă, pe care tocmai o adu- sese chelnerul, și-i termină conținutul din cîteva înghițituri. Pe urmă parcă înveselit:

— Ei, cum a fost cu Odette?

— Ce-ai fi vrut să fie?

— Păi, mi se pare că a dormit la tine.

— De unde știi?

— De la ea. Mi-a cerut adresa ta înainte de a ne despărți. Nu înțeleg de ce cauți să te ascunzi de mine.

— Ce, voiai să mă laud că Odette a dormit în patul meu?

— Nu te scuza, nu te scuza! Ai secrete față de mine. Ăsta e adevărul. Și eu care te consider ca pe un frate!... Da, da, ca pe un frate!, repetă Dan cu o încăpățînare jalnică, beat de-a binelea.

— Eu am secrete față de tine? Mi se pare, dimpotrivă, că eu sînt acela care aș avea dreptul să mă plîng.

— Nu-i adevărat. Eu n-am nici un secret. Tu-mi ești ca un frate, tu știi totul, îți spun totul. Frate Mihule, îți jur că te iubesc, îți jur că-mi vei lipsi după ce te vei întoarce acasă.

— Dacă mă consideri ca pe un frate, de ce nu vrei să-mi spui cu cine te-ai întîlnit astăzi și din ce pricină ai avut o zi urîtă?

— Să-ți spun? Ce să-ți spun? Un nume? Ce poate însemna un nume pentru tine. Ce-ți poate spune ție un nume pe care nu l-ai auzit niciodată? îți pot destăinui, doar, că îl urăsc pe omul acela, că îl urăsc de moarte. Îl urăsc pentru diabolica lui abilitate, cu care a știut să mă dea de-o parte, dar și mai mult îl urăsc fiindcă victoria lui mi-a deschis ochii, m-a făcut să descopăr ceea ce sînt în realitate: o mediocritate. Da, da, o mediocritate.

Ani de zile am crezut că în plămada mea Dumnezeu a fecundat geniul. Dar, oare, am crezut de la început? Nu, m-am îndoit de mine. Îndoiala!… Știi ce înseamnă îndoiala? însu- șirea cea mai de preț a spiritului omenesc. Ah, dacă m-aș fi îndoit pînă la capăt…

Măi, Mihule, eu sînt victima credinței celorlalți oameni în mine. Profesorii, colegii, prietenii, oamenii pe care mi i-am apropiat. O anumită înclinare spre originalitate a fost con- fundată cu geniul, o anumită încăpățînare de a-mi impune părerile a fost crezută puterea de voință a omului excepțional. Și, pînă la urmă, am început a crede și eu că sînt așa cum mă vedeau ceilalți. Am început să cred despre mine că sînt un om providențial. Iubindu-i pe oameni, a început să-mi fie milă de ei și, fiindu-mi milă de ei, am vrut să-i salvez. Mi-am dat seama că oamenii sînt nefericiți, că ei suferă din cauza prea multor certitudini, pe care cei lucizi, cei ambițioși, speculîndu-le, știu să se ridice, adîncind tragicele suferințe ale bieților oameni.

Am conceput atunci un plan de mîntuire terestră pentru salvarea oamenilor, plan care, așa cum a fost conceput, e gran- dios. Numai că eu n-am fost omul înzestrat cu geniul, cu voin- ța și clarviziunea necesare pentru a realiza, practic, *ideea.*

Spune-mi, cunoști istoria creștinismului?, întrebă el în altă ordine de idei.

Era palid, cu trăsăturile feței devorate parcă de o suferință ucigătoare, cu ochi care rostogoleau priviri de nebun. Între- base aplecîndu-se deasupra mesei, răsuflînd greu, duhnind a băutură.

Eu, în aparență calm, făceam sforțări nebunești ca să nu trădez prin ceva chiotul dementei satisfacții: că sosise clipa cînd „enigma Dan“ avea să devină o legendă. Și, răspunzînd întrebării, mă sforțai ca vocea să fie, ca de obicei, la fel calmă, neglijent calmă:

— Puțin. Dar ce legătură are istoria creștinismului cu ceea ce îmi spui tu?

— Evident, nu are nici o legătură. Voiam numai să te întreb dacă ai citit pe undeva despre Arie, despre Arianism.

— Mi se pare că Arie a fost un eretic.

— Eretic l-a considerat biserica. Arie a fost însă un genial iconoclast al certitudinilor. Gîndește-te: acest eretic Arie, pe care biserica oficială l-a excomunicat, a fost cel dintîi care a zguduit serios, cu primejdia de a o dărîma, cea mai puternică certitudine a comunității creștine din primele veacuri: certi- tudinea Dumnezeirii în ipostaza celor trei persoane. După el au fost și alții. Dar el are meritul de a fi cel dintîi care a avut curajul să se ridice împotriva acestei esențiale credințe și asta într-un timp cînd omenirea creștină ancorase cu optimism în golful celor mai iraționale și mai variate certitudini.

Ei bine, am năzuit, cîndva, să fiu și eu un Arie modern, un Arie al timpurilor noi, care să lupte ca să dărîme din temelii nu numai certitudinile religioase, ci absolut toate certitudini- le. Pentru asta însă a fost necesar să încep prin a fi păianjen. Să-mi întind pînza pretutindeni unde sînt oameni nenoro- ciți. Haide, nu mă privi așa. Mă crezi poate nebun?

— Ba nu te cred deloc. Te ascult, cum poate nimeni nu te-a ascultat cu mai multă atenție și, mai ales, cu mai mult interes.

II ascultam într-adevăr, chircit într-o așteptare care mă sleia literalmente. Eram parcă un pachet de nervi, pe care o mînă brutală îl înfășurase în sfori multe și strînse prea tare, îmi amintesc, o clipă m-a fulgerat gîndul că, dacă încordarea aceea nu va slăbi, voi sfîrși prin a leșina.

Cel puțin dacă ar fi fost numai atît!… Era însă și bucuria aceea sălbatică, egoistă, pe care, de fapt, nici n-ar trebui s-o numesc bucurie. Era în mine, mai curînd, un chiot mut de satisfacție, obiectivat într-o senzație nouă, necunoscută pînă atunci, ceva intermediar între durere și plăcere sexuală. Nu știu, poate va părea absurd, șarjat, dar în timp ce-1 ascultam, chircit în așteptarea care mă sleia, atent – atît de atent de parcă fiecare nerv, fiecare por era un receptacol de atenție – și în timp ce chiotul de satisfacție se obiectiva în senzația aceea inedită, doream în același timp să fiu

afară, în stradă, departe de Dan, să chiui nebunește pe străzile din Montmartre, așa cum chiuie flăcăii noștri, cu toate că în viața mea nu chiuisem și nici nu știam dacă aș putea-o face.

Dan, palid, rostogolind aceleași priviri de nebun, goli încă un pahar de vermut, pe urmă începu din nou să vorbească:

— Măi, Mihule, tu nu știi ce înseamnă să fii păianjen. Nu poți ști ce satisfacție simți atunci cînd îți privești opera, ur- mărind pe un glob în miniatură stegulețele care indică pînă unde truda ta de păianjen a putut întinde firele invizibile și pînă unde mai trebuie să și le întindă.

Ei bine, eu am simțit această satisfacție care îmbată. Eu, Dan, „nababul excentric", cum mi se spune, eu am avut arienii mei, arieni încăpățînați, înverșunați pionieri și entuziaști ad- miratori ai ideii mele, geniale pentru toți. A fost într-adevăr, ceva măreț, Mihule. Numai că eu n-am fost suficient de mă- reț pentru această idee. Am fost depășit de marea mea operă pe care am plămădit-o întîi, aici, în creierul meu. Sau, poa- te, destinul a vrut așa: ca tocmai acela care mi-a fost cel mai apropiat și pe care l-am iubit cel mai mult, să mă depășească, să fie mai mare ca mine, să-mi mineze prestigiul, să-mi în- calce atribuțiile, silindu-mă să abdic, să accept de bunăvoie înlăturarea.

Probabil că amintirea aceasta fu atît de dureroasă pen- tru Dan, încît tăcu brusc. Ducîndu-și palmele la tîmple, în- chise pleoapele – pe care le bănuiam grele ca niște lespezi, – peste ochii aceia obosiți, ce rostogoliseră tot timpul priviri demente.

Stătu așa cîtva timp – mie mi se părură clipele ani – de parcă adormise în poziția aceea nefirească. Pe urmă, cînd redeschise ochii, cînd lăsă să-i cadă din nou palmele pe ge- nunchi, Dan păru calm, cu ochii iarăși cuminți, cu trăsăturile feței refăcute, parcă printr-o minune. Crezui că va continua destăinuirea, dar privindu-1 mai atent înțelesei că mr mai avea de gînd s-o facă. Vru să golească paharul, se răzgîndi în ultima clipă, dîndu-1 de o parte și strîmbîndu-se a scîrbă, de parcă paharul ar fi conținut o doctorie

grețoasă, își aprinse în schimb o țigară și începu să fumeze calm, absent.

„Doamne, numai de nu s-ar încăpățîna bețivul ăsta să tacă tocmai acum, cînd știu aproape totul”.

Apoi tare, ispitindu-1:

— Și opera ta, marea ta operă în ce consta? Dan mă privi absent, eram convins ca nici nu mă vede.

— Nu ți-am spus? Să-i salvez pe oameni, ucigîndu-le certitudinile, cu excepția uneia singure: umanitatea!

— Bine, asta mi-ai spus-o. Dar crezi că atît e suficient? Să ucizi certitudinile, da – dar prin ce mijloc? Ce înseamnă pînza de păianjen de care mi-ai vorbit? Bineînțeles e vorba de o organizație cu ramificații în toată lumea. Mă interesează însă natura acestei organizații. Pentru că n-am auzit și nici n-am citit pe undeva despre existența unei noi organizații internaționale care să semene, măcar pe departe, cu aceea despre care mi-ai dat să înțeleg.

— N-ai auzit, pentru că totul e subteran, încă subteran.

— Atunci, lămurește-mă tu.

— Nu!…

Fu un *nu* hotărît, care mă deprimă. Totuși, mă încăpăți- nai să persist.

— Discreția ta mi se pare oarecum deplasată. De vreme ce spui că ai fost silit să ieși din organizație, sau Dumnezeu știe cum s-o numesc, nu văd de ce mai ții să mai păstrezi secretul. Și apoi, ar trebui să ai mai multă încredere în mine. Chiar dacă fosta ta plasă de păianjen e ilicită, află că meseria de denunțător îmi repugnă. Dan păru că se gîndește o clipă. Pe urmă, hotărît:

— Nu!… Nu-ți pot dezvălui nimic. E drept că am fost înlă- turat. Totuși, nu pot, nu pot trăda. Nu uita că e vorba de opera mea, care, măcar sub forma deviată în care se prezintă astăzi, trebuie să triumfe. Nu se pune problema încrederii. Oricît de apropiat mi-ai fi, nu pot călca un jurămînt pe care l-am făcut eu însumi, înainte de a-1 cere acelora care m-au urmat.

— Atunci, mai bine nu-mi povesteai deloc. Refuzul de a continua destăinuirea mă înfurie împotriva ta.

Eram, într-adevăr, furios pe Dan. Spun furios, cînd, mai exact, ar trebui să spun că această parțială confesiune desă- vîrșise ura împotriva lui. Ura crescuse nu numai pentru că se încăpățîna să tacă, ci pentru că, din cele ce aflasem, Dan nu mi se părea deloc a fi un om mediocru așa cum se credea subevaluîndu-se. Bucuria de mai adineauri fusese pripită și, mai ales, ridicolă. Totuși, dacă el avea păreri atît de proaste despre sine, nu eu aveam să fiu acela care să i le schimb. Dim- potrivă, trebuia să-i întăresc convingerea.

— După cele ce mi-ai povestit, sînt de părere cu tine: ai fost prea mic pentru ceea ce ai conceput într-o străfulgerare genială, poate.

— Crezi că era neapărat necesar să mi-o mai spui?

Fu un reproș pe care mă prefăcui că nu-1 observ. Continuai:

— Așa că, dacă astăzi te consideri un ratat…

— Ratat? Poate că da. Mai adevărat însă, sînt un om foarte singur.

— Cum poți fi singur dacă o ai pe Athenais?

— Athenais nu înseamnă nimic. Athenais e doar o sclavă, care singură ea s-a oferit să-mi slujească. Mi-a dat totul, fără să-mi ceară nimic în schimb.

— Totuși, ai afirmat față de Odette că o iubești.

— Am spus-o numai pentru a o menaja pe Athenais. Crezi tu că Odette ar fi putut înțelege că nu e neapărat necesar să și iubești o femeie care acceptă să-ți fie sclavă?

Ți-am spus că sînt un om singur. O sclavă nu te poate sal- va de singurătate, ci numai o femeie pe care o iubești cu dra- gostea unică. Ei bine, pentru realizarea ideii mele am renun- țat la o astfel de femeie. Am sacrificat pe aceea care mi-a fost tovarășa vieții în fața legilor și a acelui Dumnezeu pe care, pentru binele oamenilor, am vrut să-l detronez din cerul lui.

— Știu, pe Lidi!

Cuvintele se rostiră involuntar, fără nici un efort, ca o re- plică

firească, singura posibilă. Și satisfacția pe care o simții după aceea fu aproape voluptate. Voluptatea cuiva care, îm- potriva oricărei judecăți cuminți, se azvîrle într-o mare pri- mejdie, nu cu intenția de a lupta, ci, dimpotrivă, pentru a se dărui ei, indiferent de ceea ce se va întîmpla cu el.

îmi amintesc că, imediat după aceea, am răsuflat ușurat ca după un mare efort și că mi-am spus în gînd:

„în sfîrșit, greul s-a rostit. Ceea ce urmează va fi mult mai ușor".

Pe urmă, nedumerirea iscă întrebări: în ce scop mă demas- casem? Și dacă, totuși, mă demascasem, de ce nu eram neli- niștit? De ce eram calm și, mai ales, de ce simțeam satisfacția aceea atît de asemănătoare voluptății? De ce nu mă înspăi- mînta schimbarea pe care o observam la Dan?

Cercetîndu-1, mai bine-zis spionîndu-1 cu priviri piezișe, puteam observa că Dan era acum schimbat. În primul rînd, nu mai era beat. Dar acesta nu era decît un amănunt fără im- portanță. Altceva îl schimbase, îl metamorfozase. Palid, așa cum nu fusese nici cînd îl simțisem beat de tot, cu buze livi- de, melanice, cu trăsături crispate de ură, cu ochi care trădau aceeași ură cumplită, Dan era de nerecunoscut. Parcă era o statuie însuflețită a urii, și, trebuie să recunosc, în această ipostasă era superb.

In clipele acelea, deși ura noastră, ca intensitate, era ace- eași, totuși, ca expresie, era cu totul diferită. La Dan era fizică, animalică, deborda din toată făptura lui; la mine era subtera- nă, colcăia înăuntrul meu ca o apă murdară, grea, fierbinte, în afară însă, izbuteam să mă păstrez calm, senin și, mi se pare, puțin zîmbitor.

Dar, treptat, Dan se calmă. Trăsăturile i se destinseră, ochii își domoliră sclipirile. De bestie ce stă gata să se dezlăn- țuie, buzele se strînseră, mimînd un început de zîmbet ce se voia ironic, fără însă a izbuti decît parțial. Se reașeză și, aplecîndu-se peste masă, mi se adresă vorbind calm, de parcă mi-ar fi împărtășit cine știe ce observație fără importanță:

— Nu știu cum se face, dar totdeauna sînt urmărit de ghi-

nionul de a-mi apropia oameni care, ulterior, se dovedesc a fi niște nemernici. Adineauri ai rostit un nume și mi-a fost suficient pentru ca să-mi dau seama că ești dintre aceia. Și asta se întîmplă tocmai cînd începusem să te iubesc și să te prețuiesc mai mult.

Acum însă, după ce mi-ai dat posibilitatea să te cunosc, îți cer să-mi răspunzi la următoarea întrebare: Ce legături există între tine și Lidi? Țin să te avertizez însă că dacă cele ce-mi vei spune îmi vor da motive să mă consider jignit, te voi ucide, cinci minute mai tîrziu, cum iarăși țin să te avertizez că, dacă vei refuza să vorbești, voi proceda la fel. Să nu-ți închipui că joc melodramă și nici că încerc să te intimidez. Ai cuvîntul meu că sînt hotărît să te ucid și într-un caz, și în celălalt. Și acum, hotărăștă-te!…

— In definitiv, ce vrei să afli de la mine?

întrebarea, stupidă în aparență, nu era chiar atît de stu- pidă, dacă se are în vedere motivul pentru care fusese pusă. Întrebasem, pur și simplu pentru ca să cîștig timp. Și aveam nevoie de timp, pentru ca să-mi explic cum de fusese posibil ca, așa dintr-o dată, fără nici un motiv aparent, să țîșnească din adîncurile de subsol ale subconștientului necesitatea im- perioasă de a mă destăinui.

Niciodată nu mă simțisem atît de copleșit, atît de sufocat de minciunile pe care fusesem nevoit să le ascund în mine, atîta timp, niciodată nu mi se păruse că ele exală, atît de insuportabil, miasmă sufocantă, de putred. Era parcă în mine o apă mare, tulbure, furioasă de o zăgăzuire prea îndelungă, care se voia revărsată: vorbind, destăinuindu-mă lui Dan. Să afle și el tot tragicul care însemna viața mea de mai bine de un an de zile. Să afle și să mă înțeleagă. Mi se părea că el, numai el m-ar putea înțelege cu adevărat. El, Dan acesta care suferea mai puțin pentru că fusese înlăturat din organizația pe care el o înființase, decît suferea pentru că o părăsise pe Lidi. El, numai el, care cunoștea tulburătoarea ei vrajă, ar putea înțelege cum de acceptasem postura umilitoare de a fi dublura lui.

Să vorbesc, să afle tot adevărul și pe urmă întîmplă-se ori- ce.

Esențialul era numai să încep, să pot rupe stăvilarele care zăgăzuiau spovedania, scăpîndu-mă de cloaca aceea de min- ciuni care duhnea în mine, sufocîndu-mă.

— Cred că nu e necesar să te supun unui interogatoriu, vorbi Dan, de data asta răstit. De altfel, ce întrebări ți-aș pu- tea pune? Nu știu nimic despre tine, nu știu decît că ai pro- nunțat numele aceleia care mi-a fost soție. Și tocmai pentru că nu știu nimic, n-aș putea afla nimic, întrebînd.

— Ai dreptate, nu e nevoie să mă interoghezi, pentru că vei afla totul. Nimic nu-ți voi ascunde. Să nu-ți închipui însă că, dacă m-am hotărît să vorbesc, o fac de teama amenințării tale. Voi vorbi, pentru că prea multele minciuni care s-au adu- nat în mine mă sufocă. Voi vorbi și te asigur că vei afla lucruri pe care nici nu le bănuiești.

Nu mințeam. Intenția îmi era ca destăinuirea să fie sin- ceră, deplin sinceră. Totuși, vorbind, îmi fu imposibil să duc sinceritatea pînă la capăt. Tot ceea ce ți destăinuii fu numai parțial adevărat:

— Voi căuta să fiu cît mai scurt. Imaginează-ți, Dane, ur- mătoarea scenă. Trec, agale, pe Strada Fregatei, cu mîinile în buzunare, distrat, ca un om care a ieșit să se plimbe pe străzi și le alege intenționat tocmai pe cele mai singuratice. Deoda- tă, cineva din urmă, mă strigă: „Ei, tu!“ Mă întorc, privesc, mă mir că nu văd pe nimeni și mă pregătesc să-mi văd de drum, cînd deodată aud o împușcătură și aproape imediat simt o arsură în piept. Mă prăbușesc pe caldarîm. În clipa următoa- re, doi servitori ies dintr-o curte, mă ridică, mă duc în casa stăpînilor lor. Doctorul Adrian mă doftoricește și scap ca prin minune de moarte. Ajung astfel musafir nepoftit în casa unde Lidi și Dromy îndeplinesc pe lîngă mine oficiul de infirmiere.

îți închipui ce efect a avut asupra Lidei asemănarea mea cu tine. Îți închipui, nu?

Dan mă fulgeră cu o privire de ură.

— E ușor să-mi închipui. Lidi se îndrăgostește, poate se căsătorește cu tine.

— Complet fals. Lidi să se îndrăgostească de mine? Păi, în acest caz nici nu bănuiești ce fel te iubește. Te iubește fără bă- trînețe și moarte, ca să întrebuințez aceste frumoase cuvinte ale ei. Lidi iubește, continuă să-l iubească pînă la moarte pe acel Dan care, deși îi este soț, a părăsit-o.

Mi-am dat seama de la început că ea îmi este inaccesibilă tocmai pentru că îl iubește pe Dan cel adevărat. Dan!… Me- reu acest nume pe buzele ei. Dar, în definitiv, cine este Dan?, încep să mă întreb. Mai ales, ce fel de om este acest Dan pe care nu încetează să-l iubească? Cine este acest Dan care, de acolo, de departe, pe unde o fi, continuă să rămînă biruitor în carnea și spiritul singurei femei care prețuiește cît toate celelalte la un loc?

Dan, treptat, devine pentru mine o obsesie. Încep s-o des- cos pe Lidi, să întreb pe Dromy, pe doctorul Adrian. Întreb fiindcă vreau să-i reconstitui, nu portretul fizic – de acesta nu aveam nevoie pentru că vorbea de la sine fotografia lui – ci portretul lui moral.

Știi cred că și în suferință există o anumită voluptate. Ei bine, voluptatea mea era reconstituirea portretului tău moral. Și ceea ce mă înfuria, ceea ce mă deznădăjduia nu era fap- tul că Lidi te iubea fără bătrînețe și moarte, ci faptul că atît Dromy, cît și doctorul Adrian te credeau un om excepțional. Dar, oare, erai într-adevăr așa? Iată ce trebuia să aflu, iată pentru ce mă informam, întrebînd în dreapta și în stînga. Rezultatul? Nul sau aproape nul. Enigma Dan, cu toate stră- duințele mele, continua să rămînă enigmă. Obsesia era atît de mare și permanentă, încît sînt convins că aș fi sfîrșit prin a înnebuni dacă întîmplarea, în capriciul ei orb, n-ar fi orîn- duit altfel.

într-o zi primesc o scrisoare de la prietenul meu Adalbert Hamann în care citesc că aici, la Paris, a descoperit din în- tîmplare un alter ego al meu. Bineînțeles, mi-am dat seama imediat că acest alter ego nu putea fi decît Dan, adică tu.

Nu e necesar cred, să-ți descriu ce a însemnat pentru mine această veste. E suficient să-ți spun că am luat imediat hotă- rîrea să

vin aici, să te caut, să te cunosc și să dezleg, în sfîrșit, enigma Dan, acea blestemată enigmă care aproape mă aduse- se în pragul nebuniei.

Și am venit. Restul nu mai interesează. Ai fost martor ocu- lar. Asta e tot ceea ce aveam să-ți spun, ceea ce simțeam ne- voia să-ți destăinui.

Tăcui. Eram deprimat, eram scîrbit de mine însumi pen- tru lipsa mea de sinceritate deplină. Dan mă privea, mă stră- fulgera cu priviri metalice. Erau în ochii lui umbre de îndo- ială. Eram convins că nu crede o boabă din toată povestea. Neîncrederea lui mă înspăimîntă.

— Îți jur că ți-am spus tot adevărul!, țipai aproape, privin- du-1, mi se pare, rugător.

— Te cred. Totuși, totuși… dar, în sfîrșit! în viață se în- tîmplă și altele, mai senzaționale. Vreau însă să te întreb ceva: i-ai spus ceva Lidei? Știe că mi-ai dat de urmă? Știe că ai venit încoace ca să mă întîlnești?

— Nu!… Nu i-am spus nimic. Am mințit-o că plec în interes de afaceri.

— Ei bine, acum cînd nu mai există ceea ce numești tu „enigma Dan“, ce vei face? Ei, dar ce prostii întreb!… Desigur, te vei întoarce la ea, înarmat cu noi forțe ca s-o cîștigi. Nu-i așa? Foarte bine. Sînt convins că Lidi va sfîrși prin a se în- drăgosti de tine.

îl privii bănuitor. Nu știu de ce, dar mi se părea că Dan își bate joc de mine. Nu făcea deloc impresia că ar fi și în realitate convins că Lidi m-ar putea iubi.

îl privii cu ură.

— Mi se pare că vrei să-ți bați joc de mine!

— Ba deloc! E convingerea mea sinceră. De altfel, crede-mă, doresc și eu să se întîmple așa. Am impresia că tu o vei face fericită.

— Haide, nu vorbi prostii. Fericită o vei face tu, Dane. Pen- tru că trebuie să te întorci la ea. Eu nu mă întorc singur. Vei veni și tu cu mine!

De unde, din ce regiuni tainice țîșniseră aceste nebune cu- vinte? Să plec cu Dan, să-l duc Lidei? Și ce mai era acea nouă neliniște care se zbătea în mine ca o altă inimă rănită?

— Ce, ești nebun? Ce să mai caut la Lidi după ce am pără- sit-o? Nu, niciodată nu mă voi reîntoarce la ea.

Dan avea dreptate. Eram fără îndoială nebun. Totuși țipai la el, bătînd cu pumnul în masă:

— Trebuie să vii cu mine, trebuie să te reîntorci la ea!…

— Niciodată!

Replica lui hotărîtă domoli spaima din mine. Fusesem, ce-i drept, nebun, dar norocul mă favoriza. Dan nu voia să se înapoieze la Lidi și tocmai refuzul lui însemna marele meu no- roc. Lidi avea să rămînă a mea, pentru totdeauna a mea. Pu- team acum să mă întorc acasă, la ea, la noi, să fiu mai departe fantoșă, să tînjesc după libertate, să sufăr și să mă bucur, s-o iubesc și s-o urăsc. Dar ce importanță putea avea faptul că viața mea avea să continue a fi la fel de tragică, de vreme ce Lidi îmi rămînea mie și pentru totdeauna? Acum nu-1 mai uram pe Dan. Refuzul lui de a se înapoia la Lidi ucisese ura. Acum el îmi era drag ca un frate, ca un prieten.

Dan, bunul meu prieten Dan, merita să fie îmbrățișat. To- tuși, continuai să rămîn locului. Pentru că un spiriduș începu să se miște, între cutele creierului, să se neliniștească și să șoptească cuvinte pe care eu, împotriva voinței mele, le repe- tam tare, răstit.

— Dar bine, Dane, tu nu înțelegi, nu vrei să înțelegi că Lidi te iubește? Pentru tine nu are importanță faptul că dragostea ei n-a suferit nici o știrbire între timp? Dimpotrivă, părerea mea este că Lidi acum te iubește mult mai mult ca înainte.

— Tocmai fiindcă mă iubește nu mă pot întoarce la ea. Tu nu știi cît de urît m-am purtat cu ea. Am plecat, am fugit pot spune, fără ca măcar să-mi iau rămas bun de la ea. Un singur telefon din chiar stația gării de frontieră, prin care îi vesteam plecarea pentru totdeauna și-i dădeam dezlegarea să divorțeze cînd îi va plăcea. Înțelegi, dar, că o reîntoarcere e imposibilă. Poate crezi că n-o mai

iubesc? O iubesc, nici nu-ți poți închipui cît de mult o iubesc. O iubeam și atunci cînd am părăsit-o. Dar, nebun ce-am fost, îmi spuneam că e necesară această jertfă pentru a mă putea consacra în întregime operei mele, care deja se găsea într-un stadiu avansat.

Pe urmă, după ce am fost înlăturat, simțindu-mă singur, singur de parcă aș fi fost singurul om pe pămînt, am vrut să mă întorc la ea. N-am putut însă. Mi-am spus că trebuie să is- pășesc, însingurarea de astăzi, dorul de făptura ei minunată, incendiul care mă mistuie, toate acestea constituie ispășirea mea. Și dacă pînă astăzi am avut îndoieli în legătură cu jus- tețea acestei ispășiri, ei bine, acum, cînd știu din spusa ta că Lidi continuă să mă iubească, ispășirea mi se pare mai nece- sară ca oricînd. Numai ispășind, așa crunt cum ispășesc, o pot răsplăti pentru dragostea ei, pentru credința ei.

Tu, Mihule, o iubești. Se vede, se simte asta. Și dacă vei avea puțină răbdare, curînd te va iubi pe tine. Du-te la ea, minte-o, spune-i că ai aflat aici, de la un prieten de-al meu, că am murit. Mă va plînge, va suferi mult, dar încet, încet mă va uita. Și atunci va începe să te iubească pe tine.

Dan tăcu și ochii dintr-odată nefiresc măriți, începură să nălucească fumuri și pîcle.

Totuși, spiridușul nu se lăsă înfrînt:

„Trebuie să-l convingi, trebuie să-l duci Lidei. Ea vă va avea în față pe amîndoi, vă va compara și nu tu vei fi acela care vei avea de pierdut. Gestul tău de a i-1 readuce, cu riscul de a o pierde, va fi apreciat așa cum se cuvine. Ea își va da seama că, fără a te numi Dănel, totuși, tu întrunești, real, toate calitățile ideale pe care ea i le-a atribuit lui.

Aducîndu-i-1 pe Dan, tu n-o vei pierde, ci, dimpotrivă, ea va deveni a ta cu adevărat și pentru totdeauna!

Zadarnic încercam să lupt împotriva spiridușului care se îndîrjea să-mi adoarmă luciditatea. Zadarnic spumega din nou spaima că o voi pierde dacă mă încăpățînam să-l conving să se

înapoieze la ea. Zadarnic, pentru că alte argumente țîș- niră pe buzele pe care le voiam mute:

— Mă sfătuiești să-i spun că ai murit? Dar dacă îi spun asta, ea va fi aceea care va muri. Crede-mă, nu sînt fraze. Lidi dacă trăiește, dacă n-a murit încă e pentru că nădăjdu- iește în revenirea ta. In ziua însă cînd această credință va muri – și odată va trebui să moară – va muri și Lidi. Va muri, îți spun că va muri. Te urăsc în clipa asta pentru lipsa ta de înțelegere. Trezește-te, înțelege-mă!… Nu-ți dai seama că au trecut mai bine de doi ani de cînd ai părăsit-o? Nu-ți dai sea- ma că nădejdea care o susține în viață va începe să moară? Ți-ai părăsit soția pentru ca să te consacri, cum ai afirmat, operei tale. Vrei acum s-o ucizi, persistînd în acest ridicol coabitaj al ispășirii? Eu nu înțeleg, Dane, ce fel de om ești.

Dan privi o clipă în gol. Pe urmă întrebă, evitînd să mă privească.

— Spune-mi, e adevărat? Crezi că Lidi ar muri…

— Îți jur, Dane. Ah, dacă ar fi aici Doctorul Adrian! El ți- ar afirma același lucru. Și lui îi este teamă de clipa cînd Lidi va începe să se îndoiască de posibilitatea reîntoarcerii tale. El mi-a atras atenția că, dacă Lidi mai trăiește, dacă n-a murit încă, e pentru că o susține credința apropiatei tale reîntoar- ceri. Doamne, de m-ai putea crede, Doamne, de ai avea puțină milă de Lidi.

Tăcui, cu ochii pironiți pe buzele lui, așteptînd îngrozit răspunsul care întîrzia.

Eram conștient că viața mea depindea de acel răspuns, care doream nebunește să fie negativ.

„în clipa asta mi se hotărăște soarta, îmi spuneam în gînd. Fă, Doamne, ca și de data asta să refuze”.

în sfîrșit, Dan vorbi:

— Îți dai seama ce înseamnă s-o văd, s-o strîng în brațe, să pot stinge incendiul care mă consumă de mai bine de doi ani? Mihule, e prea mare fericirea asta pentru ca s-o merit.

— Pe mine nu mă interesează dacă o meriți sau nu. E vor- ba de

Lidi, nu de tine. Pe ea trebuie s-o salvăm, pentru aceas- ta trebuie să accepți să revii la ea.

— Ei bine, accept. Accept să mă reîntorc la Lidi. Poimîi- ne plecăm. Pînă atunci am tot timpul să fac formalitățile necesare.

— Accepți, vasăzică. Și în gînd: Vasăzică totul e pierdut.

Și în bezna deznădejdei nebune din mine, brusc scăpără o luminiță:

— Și Athenais? Crezi că vei putea s-o rupi atît de ușor cu ea?

— Athenais! Păi, nu ți-am spus că Athenais mi-e sclavă? Și sclavele, de cînd există sclave, au fost obișnuite să se supună. De altfel, într-o zi tot ar fi trebuit s-o părăsesc. Athenais o știe. Ii voi spune adevărul și, sînt convins, mă va înțelege.

— Atunci, totul va fi ușor. Și pentru a doua oară în gînd: Atunci totul e pierdut pentru mine!…

Dan ridică din umeri, parcă dispreţuitor. Apoi, mai tîrziu, încet, dar nu atît de încet ca să nu aud și eu:

— Biata de Lidi!… Draga de Lidi!…

Amîndoi, la aceeași fereastră a vagonului, schimbam ulti- mele impresii cu Odette și Athenais.

Odette plîngea cu lacrimi multe, păstrînd în palmele cal- de și catifelate mîna pe care i-o întinsesem prin fereastră, în schimb, Athenais părea calmă, ai fi zis că despărțirea de Dan nu o îndurera prea mult. De fapt, durerea îi împietrise trăsăturile într-o crispare ciudată, imposibil de descris. Tăcea tot timpul, incapabilă să rostească măcar un singur cuvînt. Îl privea pe Dan cu ochi inexpresivi și tăcea.

Odette în schimb, vorbea, se ruga:

— Mihule, te vei mai reîntoarce? Pot nădăjdui că ai să te întorci?

— Poate, Odette!

Ii făgăduisem Odettei că, dacă anumite întîmplări aveau să se desfășoare așa cum, de altfel, le bănuiam, atunci putea spera să mă reîntorc la ea. Și Odette, care nu bănuia deloc despre ce era vorba, îmi spusese că avea să se roage tot timpul ca ele să se întîmple. Biata

Odette, nu avea de unde să știe că șansa ei însemna pentru mine a o pierde pe Lidi.

— Michel, e singura nădejde care mă susține.

— Poate că nădejdea ta nu se va irosi în așteptare zadar- nică, Odette.

— Acum nu mai sînt chiar atît de neliniștită, Michel.

Dan era inconștient de bine dispus. Vorbea întruna, glu- mea, dădea instrucțiuni Athenaisei ce trebuie să facă și să spună în cazul cînd cineva avea să întrebe de el.

în sfîrșit, sosi și clipa despărțirii. Locomotiva pufni zgomo- tos și trenul porni. Abia acum Athenais vorbi:

— Dane, să-mi scrii, cel puțin să-mi scrii din cînd în cînd.

— Îți promit, Athenais.

Și în clipa cînd trenul începu să prindă viteză, privind la cele două femei rămase pe peron, văzui pe Athenais îndoin- du-se de genunchi și prăbușindu-se mai înainte ca Odette să prindă de veste și s-o susțină.

Capitolul 26

A

Jn taxiul care ne ducea, pe mine și pe Dan, spre casa cu neguri, spionîndu-ne reciproc, ne descopeream emoțio- nați. Dar dacă la Dan era numai emoție, la mine emoția era doar la suprafață. Mai adînc, colcăia din nou teama de ceea ce avea să se întîmple în clipa cînd Lidi avea să dea ochi cu noi amîndoi.

Drumul, tot drumul în Simplonul care înghițea ca un căp- căun depărtările, fusesem pradă coșmarurilor. Trenul, care gonea nebunește, îl apropia pe Dan de casa cu neguri, dar mai ales apropia deznodămîntul pe care îl presimțeam stupid, cu atît mai stupid cu cît îmi stătuse în putință să-l evit.

Fusesem fără îndoială nebun. Dar acum, cînd nu mai eram, acum cînd totul încă nu era pierdut, trebuia să fac ceva, trebuia să găsesc ceva ca să-l întorc din drum. Zadarnic îmi frămîntam mintea. Nici un gînd salvator nu fecunda, acolo, între cutele incendiate ale

creierelui. Și trenul gonea, gonea ca un bezmetic, apropia clipa deznodămîntului.

Abia mult mai tîrziu, noaptea, cînd Dan dormea, sau nu- mai se prefăcea că doarme, gîndurile începură să fecundeze soluții. Bunăoară, să-i spun că totul nu era decît o poveste pe care o ticluisem atunci în tavernă, îngrozit de amenințarea că mă va ucide. Sau, să-i spun că Lidi divorțase, că se recăsăto- rise și că avea acum două fetițe gemene. Sau și mai bine, să-i mărturisesc adevărul, adevărul în întregime. Aflîndu-1, poate că i-ar fi teamă să strice echilibrul pe care destinul îl stabilise, pe deasupra voințelor noastre.

Da, mi se părea aceasta o soluție – cea mai bună. Și aproa- pe că mă bucurai.

„Peste cinci minute îi voi spune adevărul“.

Dar cele cinci minute trecură fără să mă pot hotărî. Îmi dădui o altă scadență, pe urmă altele, nenumărate, fără a mă putea decide. Conștiința propriei mele lașități mă înfuria. Mă uram, mă disprețuiam, îmi făgăduiam să-mi înving lașitatea.

, Aștept pînă cînd Dan va deschide ochii. Atunci îi voi mărturisi totul, repede, fără nici un fel de ezitare, dintr-o singură răsuflare".

Dar cînd Dan deschise ochii:

— E ușor să-mi închipui ce mult are să se bucure Lidi cînd te-o vedea.

— Crezi că într-adevăr are să se bucure?

— Fără îndoială. Cum să nu se bucure, cînd te iubește așa cum te iubește?

Dan se însufleți și din nou începu să mă întrebe o mie de nimicuri în legătură cu viața ei de toate zilele. Eu, răspun- zîndu-i, mă întreceam în amănunte cu un exces de zel care, tocmai fiindcă eram conștient de el, mă deprima. În același timp însă, spaima gîlgîia în mine ca o cascadă, spaima că, persistînd în a fi nebun, nu fac decît să mă pierd singur.

Abia cînd Simplonul făcu haltă la Jimbolia, coșmarul ace- la dispăru. Fu la început un fel de resemnare lașă, un fel de acceptare a

inevitabilului ce sta să se întîmple. Pe urmă, cînd trenul își continuă goana nebună, probabil tot din lașitate – pentru a scăpa de altă obsesie, aceea de a deschide ușa vago- nului și a mă lăsa să alunec sub roțile trenului – începui să mă mint: că poate nu era totul pierdut, că poate șoapta spiri- dușului nu era chiar atît de mincinoasă și Lidi mă va prefera pe mine în locul lui Dan.

Izbutind să mă păcălesc, mistificarea nu mă părăsi tot re- stul drumului, pînă în clipa cînd trenul se poticni, icnind, în fața peronului gării din orașul nostru.

Tot drumul de la gară pînă la casa cu neguri nu schimba- răm nici un cuvînt. Scuturați zdravăn de arcurile învechite ale taxiului, fiecare ghemuit în colțul lui, nu făceam altceva decît să ne spionăm din cînd în cînd, pe furiș.

Nu știu dacă Dan era curios să-mi știe gîndurile. Poate că da. Pentru mine însă, gîndurile lui nu aveau absolut nici o importanță. Neliniștit, în adînc, pînă la spaimă, emoționat în orizontul conștientului, așteptam, așteptam cu nervii întinși ca niște praștii să se întîmple mai curînd ceea ce avea să se întîmple.

Taxiul coti pe strada Fregatei, mai merse un minut și sto- pă în fața casei cu neguri. În clipa aceea am crezut că-mi voi pierde cunoștința. II auzii pe Dan ca prin vis, sau poate mi se păru, șoptind parcă numai pentru sine:

— În sfîrșit!…

Dan coborî cel dintîi. Primul lucru pe care îl făcui pășind după el, dincolo de poarta casei cu neguri, fu să scrutez fe- restrele, convins că am să văd la vreuna din ele pe Lidi, în pînda ei de fiecare zi, așa cum îmi scrisese Dromy, așa cum mă obișnuisem s-o descopăr în primele zile din iarna trecută, cînd începusem acele iluzorii și sterpe evadări.

Ochii însă o căutară zadarnic. Ferestrele cu storurile lă- sate, aveau, în cenușiul mohorît al zilei, ceva de paragină, de casă nelocuită. Dan, care mi-o luase înainte, se opri aș- teptîndu-mă, de parcă îi lipsea curajul să intre cel dintîi în casă. Era palid de emoție,

buzele îi tremurau ușor, iar genele, genele lungi ca de fată i se zbăteau întruna, într-o neliniște simpatică.

L-am ajuns din urmă și alături, umăr lîngă umăr, printr- o înțelegere reciproc instinctivă, pornirăm spre casă, călcînd încet, cu pași mărunți, parcă spre a întîrzia cît mai mult clipa revederii. Dar tocmai atunci, Sultan, bătrînul Sultan, apăru din curtea de dindos, fără să ne observe.

— Sultan!, chemă Dan, cu voce care sună duioasă.

Sultan se opri scurt, ridică botul în vînt și țîșni din loc, atît cît îi îngăduiau bătrînețele. La cîțiva pași de noi se opri însă, adulmecîndu-ne, privindu-ne pe rînd, schelălăind și rîcîind pămîntul cu picioarele de dinapoi, ca găinile. Bie- tul Sultan părea nedumerit, părea că se întreabă care din noi este adevăratul lui stăpîn, încercă să se tîrîie cînd spre Dan, cînd spre mine, schelălăind jalnic, adulmecîndu-ne iarăși, parcă rugîndu-se să-l scoatem din nedumerire.

— Haide, Sultan! Nu mă mai recunoști, bătrînule?

Sultan mișcă a bucurie coada, scînci, îl adulmecă din nou, dar nu se mișcă.

— Măi, bătrînelule, măi bunicuțule!, îl îndemnai, la rîn- dul meu, dorind nebunește ca bătrînul Sultan să-și recunoas- că în mine stăpînul.

îndemnul meu păru că-1 decide. O zbughi în goană și din- tr-un salt își propti labele lui mari și umflate de bătrînețe pe umerii mei, scîncind a bucurie. Satisfacția fu atît de mare, duioșia atît de deplină, încît îmi simții ochii umeziți de la- crimi. Și, îmbrățișînd capul mare și lățos al cîinelui, îl să- rutai între ochi, așa ca pe un bătrîn și drag prieten, regăsit după o lungă despărțire. Indepărtîndu-1 apoi, pornii spre casă alături de Dan, care se posomorîse dintr-o dată.

Păstrez aducerea aminte precisă a ceea ce s-a întîmplat după aceea. Întîi, în holul tăcut, în timp ce ne dezbrăcăm paltoanele, stupefacția lui Dobre, care se întîmplase acolo în clipa cînd

intrasem. Încremenit în prag, holba ochii la noi, de parcă n-ar fi văzut oameni, ci spectre.

Dan, mai stăpîn pe sine, se apropie de servitor, întinzîn- du-i mîna cu bunăvoință.

— Haide, haide, Dobre, revino-ți. Sînt chiar eu, după cum ușor te poți convinge.

— Dumneavoastră, desigur, dumneavoastră. Bine ați ve- nit, conașule.

Și strînse cu grabă mîna pe care i-o întindea Dan, zîm- bind cu toată fața și în special cu ochii lui apoși. Pe urmă, privindu-mă pieziș, îmi aruncă o privire de nedumerire obraz- nică. (A rămas și astăzi pentru mine o enigmă pentru ce m-a urît Dobre.)

— Conița Lidi e acasă, Dobre?, întrebă Dan. Unde o putem găsi acum?

— Dacă este acasă? Păi, unde vreți să fie? Conița Lidi nu iese niciodată din casă. O găsiți în sufragerie. Mi se pare că și duduița Dromy e acolo. Vreți să le anunț bucuria?

— Nu, lasă că le găsim noi. Vrem să le facem o surpriză.

„Ce imbecil, Doamne, ce imbecil!, îmi spusei în gînd. Sur- priză? Prostul de el, nici nu-și închipuie că această surpriză ar putea-o ucide pe Lidi."

Dan o luă înainte, nerăbdător. Cînd fu în dreptul ușii ce da în sufragerie, se opri. Curajul îl părăsise, emoția îi îmbujorase obrajii. In ceea ce mă privește, aveam impresia că totul înghe- țase în mine. Nu mai simțeam nici spaima nebună, nu mai eram nici emoționat, nu mai aveam nici măcar gînduri. Parcă facultățile mele psihice fuseseră parțial anesteziate.

— Intră tu,. Întîi!, mă îndemnă Dan. Sînt prea emoționat, prea neliniștit.

Să intru întîi? îmi era indiferent, cum indiferent îmi era ce avea să se întîmple după aceea, pentru că nu trăiam cli- pa decît în subconștient. Conștientul, în schimb, mi se părea căptușit cu un strat gros de vată, prin care nimic nu putea pătrunde. Am apăsat

mînerul, am deschis ușa și am trecut pragul. Dan, înapoia mea, părea un copil care a făptuit o gre- șeală și se ascunde după acela care vine să ceară în numele lui grațierea.

Prezența noastră în sufragerie fu observată întîi de Dromy. Și ea, Dromy, calma și voluntara Dromy, care știa totdeauna să se stăpînească, fu atît de surprinsă văzîndu-ne, încît nu- și putu stăpîni un „ah" de stupefacție, abia pe jumătate su- grumat în gîtlej.

Exclamația Dromyei păru că readuce pe Lidi din călătoria gîndurilor ei, pe Lidi care, cu ușița de la sobă deschisă, des- cîntase pînă atunci jăraticul. Urmărind privirile Dromyei, ne descoperi pe noi, alături unul de altul, aproape umăr lîngă umăr. Ochii ei mari, ochii ei de înger, ne cercetară o clipă, două, mereu, Dumnezeu știe cît timp. La început, în privirile ei fu un fel de nedumerire dublată de îndoială, pe urmă, un fel de tresărire cu sclipiri de bucurie, mai tîrziu apăru parcă spaima din ochii unei ciute încolțite de hăitași și, în fine, fu numai posomorîtă tristețe, atît de posomorîtă și dureroasă tristețe, încît, dacă n-ar fi fost stratul acela gros de vată ce-mi căptușea conștientul, aș fi urlat de durere, aș fi îngenuncheat la picioarele ei, aș fi plîns și aș fi rugat-o să mă ierte.

Dar fiindcă era stratul acela gros de vată, rămăsei calm, mulțumindu-mă să iau cunoștință de tristețea ei posomorîtă și asta în timp ce gîndul, oricît s-ar părea de absurd, de fals, șoptea curios:

„Să vedem ce are să se mai întîmple/' Lidi vru să se apro- pie – fu un fel de împleticire – dar nu putu schița decît cîțiva pași. Și, dacă n-ar fi întîlnit în cale un scaun, de a cărui spe- tează înaltă să se rezeme, sigur că s-ar fi prăbușit.

De acolo, continuă să ne privească pe rînd, dar parcă înde- osebi pe mine. O clipă nu-mi trecu prin minte că era de dato- ria mea să vorbesc întîi, să explic, să mă justific. O priveam pe ea, pe Dromy, mai stranie ca oricînd, pe Dan care părea umilința personificată. Ii priveam și-mi era suficient. Și nici nu mi se părea că tăcerea dăinuia prea de mult timp între noi și că dacă nu eu, atunci altcineva trebuia să vorbească.

Dan fu cel dintîi care nu mai putu îndura greaua, apăsă- toarea tăcere. Vorbi, deci, și, ascultîndu-1, vocea lui mi se pă- rea jalnic de fără expresie, spartă, de parcă ar fi avut coardele vocale bolnave.

— Lidi, ar trebui să îngenunchez în fața ta, dar nu îndrăz- nesc, cum nu îndrăznesc să te rog de iertare. Am fost rău, am fost egoist, am fost nedrept. Te-am părăsit, Lidi, pentru că m-am crezut un supraom și un supraom trebuie să se ridi- ce dincolo de dragoste, dincolo de satisfacții și plăceri, pentru a se putea dărui în întregime ideii, idealului său, indiferent dacă este bun sau rău. Pe urmă, cînd mi-am dat seama că nu sînt decît un om, un biet om, care, năzuind absolutul, pierde totul, am vrut să mă înapoiez la tine. Dar prea fusesem egoist și rău pentru ca să îndrăznesc s-o fac. Și am rămas departe de tine, să ispășesc; o ispășire cu atît mai dureroasă cu cît o clipă n-am încetat să te iubesc.

întîmplarea a făcut să-l cunosc pe Mihu. De la el am aflat că mă aștepți, că n-ai pierdut o clipă nădejdea în reîntoarce- rea mea. Iată-mă, Lidi, am venit. Și te rog, Lidi, să-mi ierți tot răul ce ți l-am făcut. Mă voi strădui să răscumpăr prin iubire, nu vina mea, ci suferința ta, pe care am fost atît de nebun s-o cred trecătoare.

Cît timp vorbise Dan, Lidi se transformase sub ochii mei într-o statuie a durerii. Țipa durerea din ochii ei, din chipul ei slăbit și palid, emana ca un fluid din toată minunata ei făptură. Și poate fiindcă era numai durere, îi fu imposibil să răspundă imediat lui Dan. O făcu mai tîrziu, cu o voce în care, dincolo de cuvinte, hohotea un plîns de Desdemonă.

’— Dane, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor tu ești soțul meu, iar eu, soția ta care, în ciuda necrezutelor întîmplări prin care am trecut, am rămas a ta, cu gîndul, cu sufletul și… chiar cu sîngele. Nu am nici o vină pentru ceea ce s-a în- tîmplat, dar nici nu învinuiesc pe altcineva pentru că acum *înțe*leg.

— Nu, Lidi!, protestă Dan care nu înțelegea despre ce fel de vină vorbise Lidi. Chiar dacă tu nu mă învinuiești, mă ju- dec și mă acuz singur. Pentru că știu că toată vina eu o port. Mă ierți, Lidi? Mă ierți,

într-adevăr?, întrebă cu ton jalnic, el care habar nu avea că mai bine de un an de zile îl substitui- sem perfect în viața de toate zilele a Lidei.

— N-am ce să-ți iert, Dane. Ți-am spus: nici tu, nici eu, nimeni nu are vreo vină. Ai venit, rămîi. Și încet, abia auzit, de parcă efortul o istovea: Și totul va fi de acum înainte ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, ca și cînd n-ai fi plecat.

Dan se apropie de Lidi, vru poate s-o îmbrățișeze, dar, se- sizînd în ultima clipă durerea pe care o țipa întreaga ei făptu- ră, se mulțumi să-i sărute doar mîinile, mîinile care păreau moarte. Pe urmă, neștiind ce să mai facă, intimidat de încre- menirea de statuie a Lidei, sau poate dîndu-și abia atunci seama că între mine și ea era necesară o explicație, descope- rind-o pe Dromy la fereastră, se grăbi să-i strîngă mîna și să-i pună o mulțime de întrebări incoerente.

Abia cînd l-am văzut lîngă Dromy, acolo, la fereastră, am putut-o privi din nou pe Lidi. Ochii ei nu mai oglindeau acum tristețea mohorîtă de pînă mai adineauri. În ochii ei citii, acum, doar mustrare, o mustrare tristă, înduioșătoare, ca un clopot singuratic sunînd de vecernie.

— De ce ai făcut asta?, tîlcuiră cuvintele mustrarea din pupile, șoptite însă atît de încet, încît abia le auzii.

Da, într-adevăr, de ce o făcusem? De ce fusesem atît de ne- bun să i-1 aduc pe Dan? Răspunsul întîrzia, nu aveam să-1 știu decît abia mai tîrziu: că mai tare decît iubirea, mai imperios tiranică decît vraja ei minunată fusese dorința eliberării.

Acum însă, negăsind răspunsul și simțind cum o mînă ne- văzută ridică stratul de vată ce căptușea conștientul, năucit de spaima ce-1 invadase dintr-odată, abia putui îngăima:

— De ce am făcut-o? De ce am făcut-o? Lidi!… Lidi!…

Și căutîndu-i ochii, în strălucirea ireală care luase locul mustrării mi se relevă adevărul: că Lidi acum pe *mine* mă iubește, dar că va rămîne cu el, pentru că era a lui în fața lui Dumnezeu și după legile

oamenilor.

Revelația aceasta împletea în aceeași jerbă de flăcări bu- curia nebună și deznădejdea cea mai cumplită. Nu-mi mai ră- mînea decît un singur lucru de făcut: să plec, să plec cît mai curînd, mai înainte de a-mi pierde cunoștința, dar, mai ales, mai înainte de a citi în ochii lui Dan că prezența mea devine inoportună.

— Adio, Lidi!

— Adio… Mihule!

Pentru prima dată Lidi rostea numele meu adevărat și el sună la fel cum sunase pe buzele tuturor femeilor care mă iubiseră. Bucuria, durerea și deznădejdea din nou urlară de-a valma în mine. Bucuria că Lidi acum pe mine mă iubea, dure- rea și deznădejdea că o pierdeam pentru totdeauna.

Am îmbrățișat-o de departe cu ochii, pe urmă am dat să ies.

— Nu se poate să pleci în felul ăsta, Mihule!, se revoltă Dan de acolo, de lîngă Dromy.

L-am privit peste umăr, mi se pare compătimitor, surprin- zînd în același timp gestul Dromyei, energic, brutal, de a-1 reține lîngă ea.

— Lasă-1 să plece! E mai bine așa, se răsti la el. Dar în privirile Dromyei nu era nici ură, nici nerușinată lucire de egoistă mulțumire. Dromy mă privea cu ochi de prietenă ade- vărată, parcă înfrățită cu durerea mea. Și o simții și pe ea mult mai aproape de mine decît de el, cum la fel și Lidi era mult mai aproape.

Am deschis ușa, i-am pășit pragul, am închis-o după mine. Și nu știu cum, dar mi se păru că nu eu o închisesem, ci destinul.

Dobre era tot în hol. Dar de data asta privirile lui păreau mai puțin dușmănoase ca de obicei.

— Dobre, te rog să-mi trimiți prin Iovan lucrurile acasă!

— Le veți avea peste două ore, domnule. Le voi aduce chiar eu.

— Mulțumesc, Dobre!

Dobre îmi ajută să-mi îmbrac paltonul, apoi se grăbi să-mi deschidă ușa, cu o solicitudine pe care nu i-o cunoșteam. Cobo- rînd

scara de marmură, mi se păru că fiecare treaptă pe care o coboram mă îndepărta de Lidi, dar, în schimb, mă apropia de moarte.

Jos, în curte, mă întîmpină Sultan, pendulîndu-și coada a bucurie. L-am mîngîiat în treacăt, fără să mă opresc. Abia în poartă mi-am adus aminte că trebuie să-mi iau rămas bun și de la el.

— Ei, bunicuțule, acum trebuie să mă despart și de tine!

Dar bătrînul și dragul Sultan mă privi atît de trist, de parcă ar fi înțeles că nu are să mă mai vadă. Și, înduioșat, m-am hotărît să-l iau cu mine. De vreme ce mă alesese ca stăpîn, Dan nu mai putea avea nici un drept asupra lui.

— Haidem, bătrînule!, îl îndemnai, deschizînd poarta.

Sultan o porni avangardă pe stradă, lătrînd a joacă la ful- gii de zăpadă, care începuseră să cadă deși și mari cît niște bani de argint.

Și abia acum, cînd grăbeam pe strada Fregatei, înțelesei care era adevărata semnificație a plecării mele din casa cu neguri: eliberarea definitivă din plasa de aur și basm a Lidei.

Ceea ce a urmat după aceea e nebulos. Știu că am umblat ore întregi pe străzi, urmat la distanță de bătrînul Sultan care abia se mai putea tîrî.

Tîrziu, aproape de miezul nopții, mi-am adus aminte că am o casă și am pornit într-acolo. Cînd am ajuns, am găsit-o pe Dromy așteptîndu-mă.

In birou era cald, era bine, era mai ales frumos, pentru că Dromy se afla acolo.

— Bună seara, Mihule! Te aștept de atîta timp…

— Bună seara, Dromy! Mă aștepți? De ce mă aștepți?

Dromy nu răspunse. Dromy părea tristă, plînsă, ochii ei mă priveau blînd. Sesizam schimbarea, dar nu-mi puteam da seama în ce anume consta. Și tăcea. De ce tăcea?

— De ce mă așteptai, Dromy? De ce ai mai venit?

Dar Dromy continuă să tacă. Privirile ei de catifea, care mă evitau, călătoreau afară pe fereastră. Căldura îi îmbujo- rase obrajii. Imbujorarea o înfrumuseța nespus. Numai mîi- nile îi erau albe,

albe, ca niște mîini de schivnică tînără și frumoasă.

— Nu vrei să-mi răspunzi, Dromy? Atunci poate că ai să vrei să-mi spui de ce îți sînt atît de albe mîinile?

— Albe? Ce fel sînt albe? Poate n-am suficient sînge.

— Nu e asta. Mîinile tale sînt atît de albe ca pentru binecuvîntare.

— Dar, ce? Parcă niște mîini brune nu pot binecuvînta?

— Nu, mîinile care binecuvîntează trebuie să fie neapărat albe.

— Spui prostii, Mihule.

— Se poate. Dar asta din vina ta. Da ce nu vrei să-mi răs- punzi? Vreau să știu ce te aduce la mine? Vreau să știu, pen- tru ce ai mai venit?

— Ah, dacă ai putea înțelege, Mihule!…

— Ce să înțeleg, Dromy?

— Că te iubesc, că de luni de zile aștept ca să înțelegi. Cum ai putut fi, cum poți fi și acum atît de orb? Ce fel de suflet ai de nu poți simți că te iubesc?

— Poate că ar fi trebuit să înțeleg, replicai, amintindu-mi cît de ciudată fusese purtarea ei în ultimul timp. Totuși, în- trebai: Și Dan? Pe Dan nu-1 mai iubești? Cum a putut muri o dragoste atît de mare? Dar îl divinizai!

Dromy se frămîntă în fotoliu, frîngîndu-și mîinile, pri- vindu-mă rugător.

— De ce nu înțelegi, de ce nu vrei să înțelegi? Pe Dan l-am iubit cît timp a fost aici. Pe urmă nu l-am iubit pe el real, ci pe un Dan mitic, pe un Dan idealizat de dorințele mele refulate, împodobindu-1 cu toate atributele de perfecțiune pe care vi- sasem să le aibă bărbatul pe care aveam să-l iubesc. Desigur, nu mi-am dat seama că iubesc o himeră decît în ziua cînd tu, făcîndu-mă femeie, m-ai dezmeticit. Nu mi-e rușine s-o spun, dar clipa cînd m-ai lovit a însemnat începutul dezmeticirii. Pe urmă, cînd m-ai crucificat, cînd te-am simțit pe tine real, sălbatic, bărbat adevărat, dezmeticirea a fost deplină. Și te- am iubit încă de atunci, te-am iubit așa cum îl

iubisem pînă atunci pe miticul, pe fantomaticul Dan.

De aceea am venit, Mihule. Ca să-ți spun că te iubesc, ca să te rog…

Dromy nu mai putu continua. Izbucni în plîns bogat, cu suspine mutte.

Dromy mă iubea? Dar ce-mi păsa mie că mă iubește? Dragostea ei era inutilă, la fel ca a Irenei, a Tucuței și acum în urmă a Odettei.

— Dromy, îmi pare rău că trebuie să ți-o spun, dar eu nu te iubesc.

— Știu, știu, Mihule! Știu doar, că acum nu mă poți iubi. Am venit să te rog, numai… să mă accepți lîngă tine.

— Asta nu e posibil, Dromy.

— Mihule, tu ai nevoie de mine, mă simt necesară pentru că tu suferi cumplit. Vreau să-ți ajut să nu suferi, sau să su- feri mai puțin. Voi fi bună, voi fi supusă, voi fi sclava ta. Am credința că, într-o zi, sufletul tău, devorat acum, se va putea vindeca. Atunci vei iubi din nou, atunci poate că mă vei iubi puțin și pe mine.

— Dar, Dromy, tocmai pentru că simt că într-o zi s-ar pu- tea să te iubesc, nu se poate să rămîi la mine. Ar fi fost posibil dacă Lidi l-ar mai iubi și acum pe Dan. Dar nu-1 mai iubeș- te! Lidi pe mine mă iubește – auzi tu, Dromy? — pe mine mă iubește!…

— Nu, nu te iubește! Refuz să cred, refuz să înțeleg. Dacă Lidi te iubește, așa cum afirmi, de ce a rămas la Dan? Cum poate cineva să iubească și să fie atît de laș, atît de lipsit de eroism?

— Tu singură ai afirmat că refuzi să înțelegi. La ce ți-aș explica?

Și ridicai din umeri, plictisit de încăpățînarea Dromyei.

— Mihule, tu nu-ți dai seama că în felul ăsta te ucizi?

— Dimpotrivă, mă salvez, ispășind.

— Urăsc acest cuvînt. Mi se pare o formă a lașității.

— Am rîs acolo, la Paris, cînd Dan mi-a vorbit de ispășire. Acum însă înțeleg. Înțeleg că atunci cînd ești foarte aproa- pe de moarte ispășirea e singura salvare. Gîndește-te: știind că Lidi mă iubește,

dar avînd certitudinea că am pierdut-o pentru totdeauna, considerînd viața mea încheiată, ar trebui să mă sinucid. Principiul vieții din mine se revoltă împotri- va morții. Și atunci, pentru a mă salva, mai bine-zis pentru a se salva pe sine, viața oferă această posibilitate: ispășirea. Acceptînd să ispășești, înseamnă că accepți cea mai cruntă suferință, cea mai deplină singurătate și acceptînd acestea înseamnă ca accepți viața. Recunosc, ispășirea nu e decît o pseudotrăire, de asemenea, recunosc că ea nu poate fi pentru toți o salvare de moarte. E necesar să fii o fire predispusă la un fel de masochism spiritual. Ceea ce, poate, e cazul meu.

Dar tu nu crezi. Tu crezi că-ți spun povești. Îl poți întreba pe Doctorul Adrian. De la el am învățat de ce nu mor toți oa- menii care, în mod normal, ar trebui să se stingă ca un opaiț.

— Mă alungi, Mihule!, scînci Dromy.

— Nu te alung! Dar nu se poate să rămîi la mine.

— Mă alungi, Mihule, mă alungi. Și eu sînt atît de obosi- tă, obosită de moarte.

— Și eu sînt obosit, Dromy.

— Nu ne-am putea odihni reciproc?

— Nu!

— Nu!… Nul…

Un butuc trosni în sobă, așezîndu-se mai bine pe jăratic. Dromy părăsi fotoliul și se duse la fereastră. Privea bezna de afară și plîngea. Îmi era milă de durerea ei. Mila, ca o stalac- tită, atîrna grea, prea grea, în suflet. Dromy, revenind de la fereastră se pregăti de plecare.

— Pleci, Dromy?

— Da, Mihule. Adio!

— Adio, Dromy! Am condus-o pînă la poartă. O înghiți întunericul, curînd după ce se despărți de mine. Zăpada scîrțîia sub pașii ei. Pe urmă, cînd fu din nou liniște pe strada pustie și troienită, m-am întors în casă. Sultan dor- mea, istovit de oboseală. Pentru bătrînețile lui, orele de ră- tăcire bezmetică pe toate străzile fusese

prea mult. Privind cîinele care dormea un somn atît de greu, încît nici n-o simțise pe Dromy plecînd, îmi amintii că și eu sînt trudit, că trebuie să dorm. Somnul veni pe neașteptate.

Adormii, așa îmbrăcat, de-a latul patului.

A doua zi m-am deșteptat tîrziu, frînt de oboseală, de par- că aș fi vegheat toată noaptea. Baia care dură o oră mă recon- fortă oarecum. Pe urmă, m-am îmbrăcat repede și am plecat în oraș, deși nu aveam nimic de făcut, deși la ora aceea strada era pustie și, mai ales, troienită din cauza zăpezii care căzuse abundent în timpul nopții.

Furios pe mine însumi că nu mai întîrziasem în pat, o por- nii la întîmplare pe străzile goale, blestemînd în gînd oame- nii din orașul nostru, care, deși era duminică, zăpada proas- pătă și deloc frig, nu se grăbeau să iasă la plimbare.

Și deodată țîșni pe după colț țîncul cu ziarele:

— Spiciala!… Ancheta spiciala!… Impresiunanta sinucide- re de pe str. Fregatei. Spiciala!… Idiția spiciala!…

Țipătul ștrengarului peticit trezi în mine un alt țipăt de groază, de spaimă nebună.

„Lidi!… S-a sinucis Lidi!“

Smulgînd din mîna vînzătorului foaia încă umedă de cerneală și, proptindu-mă de un zid, îmi fugării ochii holbați pe prima pagină, căutînd reportajul. Îl găsii imediat. Un re- portaj lung, cu titlul pe trei coloane, cu subtitluri multe și idioate. Începui să citesc. Citii pînă la ultimul rînd, putui citi, pentru că aflasem chiar de la început că „eroina dra- mei” nu era Lidi, ci Dromy, care își descărcase revolverul în dreptul inimii, cu mîna ei dibace, antrenată să nu greșească niciodată ținta.

îmi amintesc, imediat ce aflai că nu e vorba de Lidi, ci de Dromy, întrerupînd pentru o clipă lectura, îmi spusei ușurat:

„Bine că s-a sinucis Dromy și nu Lidi“.

Abia mai tîrziu, cînd mi-o închipuii putrezind într-o groapă adîncă, înțelesei că eu o ucisesem. Certitudinea că eram ucigașul

moral al Dromyei nu-mi trezi mustrări de conștiință. Fu numai o scîrbă imensă față de mine însumi, o penibilă rușine. Apoi, ca și cînd scîrba și rușinea m-ar fi absolvit de vina că o ucisesem, pornii hotărît spre casa Tucuței.

Fu cel mai lung, cel mai dureros drum pe care l-am făcut vreodată.

Tucuța, abia sculată de puțin timp, mă întîmpină în prag. Era îmbrăcată cu o rochie de casă, nefardată și cu părul adu- nat în creștetul capului într-o coafură de gheișă.

— Vai, ce surpriză. Cînd te-ai reîntors, Mihule? Apoi, ime- diat: Doamne, dar ce s-a întîmplat? Ai o față pur și simplu devastată.

— Nimic, Tucuțo. Sînt numai puțin răcit și mi se pare că ar fi trebuit să stau în pat cîteva zile, minții privind ală- turi, nu pentru ca să nu-mi citească în ochi minciuna, ci pentru că îmi era groază s-o privesc, așa urîtă și bătrînă cum arăta.

— Nu înțeleg cum poți fi atît de neglijent cînd e vorba de sănătate. Ar trebui să știi că mai ales răcelile, oricît ar fi ele de neînsemnate, nu trebuie luate în glumă.

— Știu, Tucuțo, însă, vezi, trebuia să vin neapărat: ca să-ți spun că sînt liber acum, că vreau să mă însor cu tine, mîine chiar. Dar ce spun? Nu mîine, – azi. Imediat chiar, imediat, imediat. Auzi, Tucuțo? Imediat!

— Mihule, dragul meu, astăzi e cea mai frumoasă zi din viața mea. Mă simt atît de fericită, încît trebuie să te îmbră- țișez.

Ne-am îmbrățișat ca actorii pe scenă, obraz lîngă obraz, Tucuța fericită, eu îngrozit, pentru că, fără voie, pe deasupra umărului ei, ochii percepură spinarea ei adusă, spinarea ei de veche dactilografă.

… Și stînd așa îmbrățișați, ca actorii pe scenă, deodată mi se păru că toată negura din casa de pe strada Fregatei se re- fugiase acolo, în casa Tucuței, negură deasă, grea, sufocantă, care, presimțeam, nu avea să se risipească niciodată, cît timp vor dăinui zilele și nopțile mele petrecute alături de Tucuța, de Tucuța îmbătrînită prematur, de Tucuța cu spinarea adu- să, ca a unei vechi

și muncite dactilografe.

Sfîrșit editura

Adevărul holding s

S.C. Adevărul Holding S.R.L.,

Str. Fabrica de Glucoză nr. 21, sector 2, București.

Director general: Răzvan Cornețeanu

Director executiv: Ioana Voicu

Director adjunct: Carmen Dincă

Telefon: 021.407.76.38; Fax: 021.407.76.42

Tipar executat de Grafica Veneta

Prețul de vînzare conține 2%, reprezentînd valoarea timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România în contul deschis la BCR Unirea, București cu nr. RO65 RNCB 0082 0005 0872 0001.